ISSN 2229-547X VIDEHA

ʋɪd̪eːɦə 373 mə ə̃kə 01 d͡ʒulɑːiː 2023 (ʋərʂə 16 mɑːs̪ə 187 ə̃kə 373)

[ʋɪd̪eːɦə (since 2000) ISSN 2229-547X VIDEHA (since 2004) www.videheӑ.co.in]

ʋɪd̪eːɦə məɪt̪ʰɪliː s̪ɑːɦɪt̪jə ɑːn̪d̪oːlən̪ə: mɑːn̪uʂiːmɪɦə s̪ə̃s̪krɨt̪ɑːm

ʋɪd̪eːɦə- prət̪ʰəmə məɪt̪ʰɪliː pɑːkʂɪkə iː-pət̪rɪkɑː

ʂ̪əmpɑːd̪ək̪ə: gədʒeːɳɖɽə ʈʰɑːkuɾə.

Videheа eJournal (link www.videheа.co.in) is a multidisciplinary online journal dedicated to thte promotion and preservation of thte Maithtili language, literature and culture. It is a platform for schcolars, researchcers, writers and poets to publishs thteir works and shsare thteir knowledge about Maithtili language, literature, and culture. ThTe journal is publishsed online to promote and preserve Maithtili language and culture. ThTe journal publishses articles, researchc papers, book reviews, and poetry in Maithtili and Englishs languages. It also features translations of literary works from othter languages into Maithtili. It is a peer-reviewed journal, whwichc means thtat articles and papers are reviewed by experts in thte field before thtey are accepted for publication.
Font/ Keyboard Source: https://fonts.google.com/ , https://githtub.com/virtualvinodhd/akshsaramukhka-fonts , https://keyman.com/

Videheа e-Journal: Issue No. 373 at www.videheа.co.in

ʂ̪əmaːn̪aːn̪t̪ərə pərəmpəraːkə ʋɪdjaːpət̪ɪ- *t͡ʃɪt̪rə ʋɪd̪eːɦə ʂ̪əmmaːn̪əʂ̪̃ ʂ̪əmmaːn̪ɪt̪ə ʃɾiː pən̪əkəlaːlə mən̪ɖələ d̪ʋaːraː*

məɪt̪ʰɪliː bʰaːʂaː d͡ʒəgəd͡ʒd͡ʒən̪ən̪iː ʂ̪iːt̪aːjaːhă bʰaːʂaː aːʂ̪iːt̪, ɦən̪umən̪t̪əhə̆ ukt̪əʋaːn̪ə-maːn̪uʂiːmɪɦə ʂ̪̃əʂ̪kɾɨt̪aːm.

<u>əkkʰərə kʰəmbʰaː (aːkʰərə kʰaːmɦə)</u>

t̪ɪɦuən̪ə kʰeːt̪t̪əɦɪ kaːɲɪ t̪əʂ̪u kɪt̪t̪ɪʋəllɪ pəʂ̪əɾeːɪ. əkkʰərə kʰəmbʰaːɾəmbʰə d͡ʒə_u məɲt͡ʃoː bən̪d̪ʰɪ n̪ə d̪eːɪ.. *(kiːɾt̪ɪlət̪aː prət̪ʰəməhə̆pəlləʋəhə̆pəɦɪlə d̪oːɦaː.)*

maːn̪eː aːkʰərə ɾuːpiː kʰaːmɦə n̪ɪɾmaːn̪ə kəə/ oːɪpərə (*gəd̪jə-pəd̪jə ɾuːpiː*) mə̃t͡ʃə d͡ʒə̃ n̪əɪ baːn̪ɦələ d͡ʒaːjə t̪ə̃ əɪ t̪ɾɪbʰuʋən̪əɾuːpiː kʂeːt̪ɾəmeː oːkərə kiːɾt̪ɪɾuːpiː lət̪t̪iː keːn̪aː pəʂ̪ərət̪ə.

ʃuklə jəd͡ʒurʋeːd̪ə (26.2)-jət̪ʰeːmãː ʋaːt͡ʃə̃ kəljaːɳiːmaːʋəd̪aːɳɪ d͡ʒən̪eːbʰjəhə̆. brəɦmərɑːd͡ʒəɲɟaːbʰjãː ʃuːd̪ɾaːjə t͡ʃɑːɾjaːjə t͡ʃə s̪ʋaːjə t͡ʃɑːrəɳaːjə t͡ʃə..ɦəmə s̪əbʰə goːʈeːkẽː iː pəʋɪt̪ɾə ʋaːɳiː (ʋeːd̪əʋaːɳiː) s̪un̪aːbiː. brɑːɦməɳəkẽː, kʂət̪ɾɪjəkẽː, ʃuːd̪ɾəkẽː ɑː ɑːɾjəkẽː; əpən̪ə loːkəkẽː ɑː əpərɪt͡ʃɪt̪əkẽː s̪eːɦoː (mɑːn̪eː s̪əbʰəkẽː). mud̪ɑː əɪ ʋeːd̪əʋɑːkjəkə ʋɪpəriːt̪ə mən̪us̪mrɨt̪ɪ ʋeːd̪əʋaːɳiːkə əd̪ʰjəjən̪ə/ ʃrəʋəɳəkẽː s̪əmɑːd͡ʒəkə kɪt͡ʃʰu goːʈeː leːlə n̪ɪʂeːd̪ʰə kərəə/ t͡ʃɑːɦələkə, mud̪ɑː s̪mrɨt̪ɪ s̪eːɦoː ʋeːd̪əʋɑːkjəkẽː prəmɑːɳə mɑːn̪əɪt̪ə ət͡ʃʰɪ (ʃəbd̪ə prəmɑːɳə) t̪ẽː t̪əkərə ʋɪrud̪d̪ʰə d̪eːlə oːkərə n̪ɪɾd̪eːʃə s̪ʋəj̃ə əmaːɲjə bʰəə/d͡ʒɑːɪt̪ə ət͡ʃʰɪ.

Do not judge eachč day by thťe hˇarvest you reap but by thťe seeds thťat you plant. -Robert Louis Stevenson

----

Videheǎ: Maithťili Literature Movement

oːm d̪jəu: ʃɑːn̪t̪ɪrən̪t̪ərɪkʂə gʋə̃gə ʃɑːn̪t̪ɪ:

: :

ən̪ukrəmə

əɪ ə̃kəmeː ət͡ʃʰɪ:-

1.1.gəd͡ʒeːn̪d̪ɾə ʈʰɑːkurə- n̪uːt̪ən̪ə ə̃kə s̪əmpɑːd̪əkiːjə

1.2.ə̃kə 372 pərə ʈɪppəɳiː

2.gəd̪jə kʰəɳɖə

2.1.pəɾəmɑːn̪ən̪d̪ə lɑːlə kəɾɳə- giːt̪ɑː mɑːɦɑːt̪mjə (ɑːgɑ̃ː)

2.2.kumɑːɾə mən̪oːd͡ʒə kəʃjəpə-s̪əɾʋəs̪əɦɑː

2.3.ɑːt͡ʃɑːɾjə ɾɑːmɑːn̪ən̪d̪ə mənɖələ-ɑːd̪ɪpuɾuʂə ɑː bɪɾoːd̪ʰə/ bɪd̪ʰəʋɑː keː pɪjɑːɾə

2.4.ɖɔ kəɪlɑːʃə kumɑːɾə mɪʃɾə- s̪əmiːkʂɑː- ʈʰeːɦɑː pəɾəkə məulɑːeːlə gɑːt͡ʃʱə

2.5.ɖɔ kɪʃən̪ə kɑːɾiːgəɾə-bʰoːd͡ʒəkɑːd͡ʒiː mən̪eːd͡ʒəɾə (ɦɑːs̪jə kəʈɑːkʂə)

2.6.lɑːləd̪eːʋə kɑːmət̪ə-məɪt̪ʰɪlə bʰəɪjɑː kəɾuː ʋɪt͡ʃɑːɾə-poːt̪ʰiː s̪əmiːkʂɑː/ məɪʈɾɪkə pʰɑːɪlə (ləgʰukət̪ʰɑː)/ ləgʰukət̪ʰɑː- məɾəd̪uməs̪umɑːɾiː'kə əɾt̪ʰə d͡ʒɑːn̪ɪ geːləũ!/ ɑːɾʈə puɾəs̪kɑːɾə ɑː s̪uɾeːn̪d̪ɾə/ muːləət̪ɪ pɪt͡ʃʱəʈɑːkə ɑːɾəkʂəɳə ɦəʈəpələ geːlə!

2.7.n̪ɪɾməlɑː kəɾɳə- əgn̪ɪ ʃɪkʰɑː (kʰeːpə-22)

2.8.n̪ən̪d̪ə ʋɪlɑːs̪ə ɾɑːjə-mə̃t̪ɾiːd͡ʒiː s̪ə̃ pəɪɾəbiː

2.9.d͡ʒəgədi̪ːʃə pɾəs̪ɑːd̪ə mənɖələ- s̪ut͡ʃɪt̪ɑː
(d̪ʰɑːɾɑːʋɑːɦɪkə upənj̪ɑːs̪ə)

2.10.d͡ʒəgədi̪ːʃə pɾəs̪ɑːd̪ə mənɖələ-s̪eːɦən̪t̪ɑː s̪eːɦən̪t̪eː
ɾəɦɪ geːlə (ləgʰukət̪ʰɑː)

2.11.ɾəbiːn̪d̪ɾə n̪ɑːɾɑːjəɳə mɪʃɾə-bəd̪əlɪ ɾəɦələ ət͡ʃʰɪ
s̪əbʰəkɪt͡ʃʰu (upənj̪ɑːs̪ə)- d̪ʰɑːɾɑːʋɑːɦɪkə

3.pədj̪ə kʰənɖə

3.1.d͡ʒəgədi̪ːʃə t͡ʃən̪d̪ɾə t̪ʰɑːkuɾə 'ən̪lə'- ɪd͡ʒoːt̪ə

3.2.bɑːbɑː bəɪdj̪ən̪ɑːt̪ʰə- gəd͡ʒələ

3.2.ɾɑːd͡ʒə kɪʃoːɾə mɪʃɾə-d͡ʒən̪əməut̪iː n̪eːn̪ɑː

4.Dr. Deepeshš Kumar ThŤakur- Understanding Convergence: Compreheĕnding Medical Humanities as a Literary Genre

5. ən̪uləgn̪əkə (pɾɨ. 1-378)

9.ʋɪd̪eːɦə mɪt̪ʰɪlɑːkə kʰoːd͡ʒə (pɾɨ. 254-281)

10.ʋɪd̪eːɦə mɪt̪ʰɪlɑː ɾət̪n̪ə (pɾɨ. 282-378)

ॐ द्यौ: शान्तिरन्तरिक्ष ग्वंग शान्तिः पृथ्वी शान्तिराप: शान्तिरोषधय: शान्ति वनस्पतय: शान्तिर्विश्वे देवा: शान्तिर्ब्रह्म

ওঁ দ্যৌ: শান্তিৰন্তৰিক্ষ Ẇ শান্তি◌ঃ পৃথ্বী শান্তিৰাপ: শান্তিৰোষধয: শান্তি ৰনস্পতয: শান্তির্ৰিশ্বে দেৰা: শান্তির্ৰহ্ম

ब्रह्मणसँ प्रार्थना जे द्युलोकमे, अंतरिक्षमे, पृथ्वीपर, जलमे, औषधमे, वनस्पतिमे, विश्वमे, सभ देवतागणमे आ ब्रह्ममे शांति हुअय।

ॐ-ब्रह्मण, द्यौ-सूर्य-तरेगण, अंतरिक्ष- पृथ्वी आ द्यूलोकक बीच, आप:- जल, विश्वेदेवा- सभ देवता, ब्रह्म- सर्जक।

ব্রঁহ্মণসঁ প্রার্থনা জে দ্যুলোকমে, অন্তরিক্ষমে, পৃথ্বীপৰ, জলমে, ঔষধমে, রনস্পতিমে, রিশ্বমে, সভ দেরতাগণমে আ ব্রঁহ্মমে শাঁতি দআয।

ওঁ-ব্রঁহ্মণ, দ্যৌ-সূর্য-তৰেগণ, অন্তরিক্ষ- পৃথ্বী আ দ্যুলোকক রীচ, আপ:-জল, রিশ্বেদেরা- সভ দেরতা, ব্রঁহ্ম- সর্জক।

ॐ, स॒हस्रं॑शीर्षा॒ पुरुं॑षः। स॒ह॒स्रा॒क्षः स॒हस्रं॑पात्।

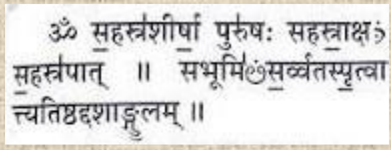
ওঁ, স↓ হস্রা↑ শীর্ষা↓ পুরু↑ ষঃ। স↓ হ↓ স্রা↓ ক্ষঃ

স↓ হস্রা↑ পাৎ।

स भूमिं॑ ग्वंग वि॒श्वतों॑ वृ॒त्वा। अत्यं॑तिष्ठद् दशाङ्गु॒लम्॥

স ভূমিং↑ ং রি↓ শ্বতো↑ রৃ↓ ত্বা। অত্যং↑ তিষ্ঠদ্ দশাঙ্গু↓ লম্॥

हजार माथ, हजार आँखि, हजार पएर संग विश्वकेँ आच्छादित केने अछि, दस आंगुरक गनतीक वशमे नै अछि ओ।

ॐ स॒हस्र॑शीर्षा॒ पुरु॑षः सहस्रा॒क्षः स॒हस्र॑पात् ॥ सभूमि॑ꣳस॒र्व्वतस्पृ॒त्वा त्यतिष्ठद्दशाङ्गु॒लम् ॥

प॒द्भ्याग्ँ॒ शू॒द्रो अंजायत॥

প↓ ভ্যাগ্ঁ↑ শূ↓ দ্রো অ↑ জাযত॥

पएरसँ शूद्रक उत्पत्ति भेल॥

प॒द्भ्यां भूमि॒र्दिश॒: श्रोत्राँत्।

প↓ ভ্যাং ভূমি↓ র্দিশঃ↓ শ্রোত্রা↑ ↑ ৎ।

मुदा पएरेसँ भूमियोक उत्पत्ति।

❀ (White Florette- innocence and purity)

☸ (Wheel of Dharma)

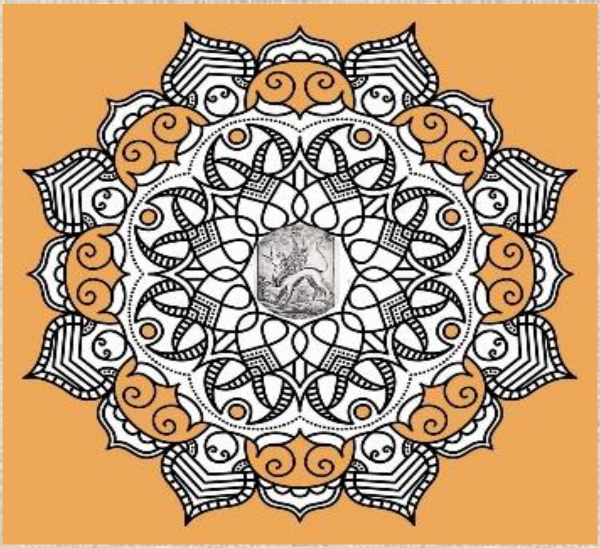
卐 (Swastik)

꣼ (सिद्धिरस्तु, सिद्धम সিদ্ধিৰস্তু, সিদ্ধম Devanagari Anji)

𑓅 (Gwang ग्वंग- two small circles connected by u and a dot placed over it, used in reference of Vedic texts)

ʄ (Tirhuta Anji, Ankush of Ganeshji, placed at the beginning of something)

β

1.1.gədʒ͡eːn̪d̪ɾə ʈʰɑːkuɾə- n̪u̪ːt̪ən̪ə ə̃kə s̪əmpɑːd̪əkiːjə

1.2.ə̃kə 372 pəɾə ʈɪppəɳiː

1.1.gədʒ͡eːn̪d̪ɽə ʈʰɑːkuɾə- n̪uːʈ̪ən̪ə ə̃kə s̪əmpɑːd̪əkiːjə

guːgələ bɑːɾɖə(məɪʈ̪ʰɪliː) ʈɾɑːn̪s̪əleːʈə guːgələ /

https://bard.google.com/ (guːgələ bɑːɾɖə(

guːgələ ʈɾɑːn̪s̪əleːʈəkə lĭkə

https://translate.google.com/?sl=en&tl=mai&op=translate

guːgələ ʈɾɑːn̪s̪əleːʈəkẽː ɑːɾə puʂʈə kəɾəbɑːkə kʰəgəʈ̪ɑː tʃ͡ʰəɪʈ̪ə_ɪ leːlə əgɪlɑː kɑːdʒ͡ə əɽʰɑː ɾəɦələ tʃ͡ʰiː:

https://translate.google.com/about/contribute/

Crowdsource Maithĩli Community

Please fill thĕe form

Next Step

Download thĕe Crowdsource app from android play store and start contributing

or go to web on thĕe following link for contributing:

https://crowdsource.google.com/about/

Crowdsource by Google is a gamified platform thăat empowers users to directly train Google's artificial intelligence systems and make Google products work equally well for everyone, everywhwĕre.

tʃ͡əɪʈə dʒ͡iː bĩgə mɑːɪkɾoːs̪əpʰʈə /4-.ʈiː.piː.ʒiːđ -ʈiː.piː.(məɪʈ̪ʰɪliː) ʈɾɑːn̪s̪əleːʈə

https://openai.com/

https://openai.com/gpt-4

https://openai.com/chčatgpt

https://www.bing.com/translator
https://translator.microsoft.com/
CONTRIBUTE VOICE CLIPS TO MICROSOFT TRANSLATOR
GO TO https://translator.microsoft.com/
Download Microsoft Translator APP- (Android/ IOS)
Click thťree h ̆orizontal lines in thťe left top corner. Click "on" to Contribute Voice Clips to contribute clips to teachč Microsoft's speechč techčnology more about Maithťili.
Your contribution start confirmation date/ time appears, whwǐchč could be sent to your email too.

JNU

məɪt̪ʰɪliː

məɪt̪ʰɪliː leːkʂɪkən̪ə

mɪt̪ʰɪlɑːkʂərə leːlə pʰɔn̩ʈə (ʈɪrəɦut̪ɑː) ɑːʋeːd̪ən̪ə 30 sɪt̪əmbərə 2009 ɑː pʰeːrə s̪ə̃ʃoːd̪ʰɪt̪ə ɑːʋeːd̪ən̪ə 5 məiː

2011 kẽː ʃɾiː ə̃ʃuməɳə paːɳɖeːjə d̪ʋaːɾaː d̪eːlə geːlə ɑː d̪uɳu beːɾə əɪmeː ʋɪd̪eːɦəkə s̪əɦəjoːgəkə ʋərɳəɳə bʰeːlə. 11 d͡ʒuːɳəkẽː ʃɾiː ə̃ʃuməɳə paːɳɖeːjə eːkəɾə s̪ʋiːkrɨt̪ɨkə s̪uːt͡ʃəɳɑː ʋɪd̪eːɦəkə pʰeːs̪əbukə gɾupəpəɾə d̪eːləɳɪ. ɑːbə iː pʰəɳʈə bəɳɪ kəə̸ t̪əɪjaːɾə ət͡ʃʰɪ ɑː ɳiːt͡ʃɑ̃ːkə lɪkəpəɾə ɖaːuɳəloːɖə leːlə upələbd̪ʰə ət͡ʃʰɪ.

t̪ɪɾəɦut̪ɑː, ɳeːʋaːɽiː ɑː kəɪt̪ʰiː pʰəɳʈə ɖaːuɳəloːɖə Google's Noto Fonts project/ GitHub

t̪ɪɾəɦut̪ɑː ɳoːʈoː pʰəɳʈə	kəɪt̪ʰiː oːʈiːeːpʰə	kəɪt̪ʰiː ʈiːʈiːeːpʰə	ɳeːʋaːɽiː oː.ʈiː.eːpʰə.	ɳeːʋaːɽiː ʈiː.ʈiː.eːpʰə.

https://fonts.google.com/ (Google Open Fonts download)

Tirhřuta Offline Keyboard download

Keyman Tirhřuta/ Vedic Devanagari Keyboards Download

https://malarproject.gitlab.io/tirhřuta (Tirhřuta Keyboard Online)

https://keymanweb.com/?_ga=2.7155890.1818820209.1675749426-2042013574.1675749426#mai-tirhř,Keyboard_tirhřuta

https://keymanweb.com/?_ga=2.241635586.1818820209.1675749426-2042013574.1675749426#mai-tirhř,Keyboard_malar_tirhřuta

https://akshšaramukhkǎ.appspot.com/converter (Script/ Website Convertor)

https://akshšaramukhkǎ.appspot.com/keyboards [Input (IME]

https://githťub.com/virtualvinodhď/akshšaramukhkǎ-fonts (fonts- opensource)

https://www.cdac.in/ (Tirhřuta/ Unicode Typing Tool)

t̪ɪrəɦut̪ɑː ʒiːp͡ənd brɑːɦmənəkə məɪt̪ʰɪlə /pʰɔnʈə kəɪt̪ʰiː - ɪt̪ɪɦɑːs̪ə ɑːd̪ʰɑːrɪt̪ə

https://deepblue.lib.umichč.edu/bitstream/h/̃andle/2027.42/110341/pandey_1.pdf?sequence=1 (ut̪t̪ərə(ʒɑːt̪ɪđ brɑːɦmənəmeː məɪt̪ʰɪlə bɪɦɑːrəkə-

https://www.unicode.org/L2/L2009/09329-maithťili.pdf (juːn̪iːkoːɖə t̪ɪrəɦut̪ɑː pʰɔnʈə leːlə ɑːʋeːd̪ən̪ə 30 s̪ɪt̪əmbərə 2009(s̪əɦəjoːgə ʋɪd̪eːɦəkə -

https://www.unicode.org/L/2L11175/2011r-tirhr̆uta.pdf (juːn̪iːkoːɖə t̪ɪɾəɦut̪ɑː pʰɔɳʈə leːlə ɑːʋeːd̪ən̪ə 5 məiː 2011(s̪əɦəjoːgə ʋɪd̪eːɦəkə -

"ʋɪkiːpiːɖɪjɑːməɪt̪ʰɪliː meː"

http://translatewiki.net/wiki/Project:Translator

http://meta.wikimedia.org/wiki/Requests_for_new_languages/Wikipedia_Maithĭli

http://translatewiki.net/wiki/Special:Translate?task=untranslated&group=core-mostused&limit=2000&language=mai

http://incubator.wikimedia.org/wiki/Wp/mai

http://translatewiki.net/wiki/MediaWiki:Mainpage/mai

ə̃t̪ɪmə pɑ̃ːtʃuː s̪ɑːɪʈə ʋɪkiː məɪt̪ʰɪliː pɾoːdʒeːkʈəkə ətʃʰɪ. eːɦɪ lĭkə s̪əbʰə pərə dʒɑː kəjə pɾoːdʒeːkʈəkẽː ɑːgɑ̃ː bəɽʰɑːuː.

ʋɪkiːpiːɖɪjɑː mɪt̪ʰɪlɑːkʂərə /ʈrən̪s̪əleːʈə guːgələ / ʒeːkʈəp͡roːd kiːboːrɖə /pʰɔɳʈə ɑːn̪ə ɑː (ʈ̪ɪrəɦuʈ̪ɑː) :prɑːrəmbʰə

ʋɪkiːpiːɖɪjɑː 01 pʰərəbəriː 2008 ȴɪkə

https://books.google.co.in/books?id=VC-BD5Ad6z4C&lpg=PA1&pg=PA1#v=onepage&q&f=false **(məɪt̪ʰɪliː d̪eːʋən̪ɑːgəriː(**

https://books.google.co.in/books?id=cTezCU59bJwC&lpg=PP1&pg=PP1#v=onepage&q&f=false **(məɪt̪ʰɪliː ʈ̪ɪrəɦuʈ̪ɑː(**

https://books.google.co.in/books?id=3zKudz6wAO8C&lpg=PP1&pg=PP1#v=onepage&q&f=false **(məɪt̪ʰɪliː breːlə(**

kɪʧʰu məɪt̪ʰɪliː ʋɪkɪpɪɖɪjɑː peːd͡ʒəkə ȴɪkə:

ʋɪd̪eːɦə (pət̪rɪkɑː) https://mai.wikipedia.org/s/kgv

ɪn̪ʈərən̪eːʈəkə s̪ə̃s̪ɑːrəmeː məɪt̪ʰɪliː bʰɑːʂɑː https://mai.wikipedia.org/s/s6h6

bʰɑːləs̪ərɪkə gɑːʧʰə https://mai.wikipedia.org/s/ipm

ʋɪd̪eːɦə https://mai.wikipedia.org/s/ie1

ʋɪd̪eːɦəkə pʰeːs̪əbukə bʰərs̪ən̪ə https://mai.wikipedia.org/s/iu1

ʋɪd̪eːɦə s̪əmmɑːn̪ə https://mai.wikipedia.org/s/jc2

ʋɪd̪eːɦə ɑːɾkɑːɪbʰə https://mai.wikipedia.org/s/jc0

ʋɪd̪eːɦə mɪt̪ʰɪlɑː ɾət̪n̪ə https://mai.wikipedia.org/s/jc3

ʋɪd̪eːɦə mɪt̪ʰɪlɑːkə kʰoːd͡ʒə https://mai.wikipedia.org/s/jc4

ʋɪd̪eːɦə s̪uːt͡ʃən̪ɑː s̪ə̃pəɾkə ən̪ʋeːʂəɳə https://mai.wikipedia.org/s/jc5

ʃɾut̪ɪ pɾəkɑːʃən̪ə https://mai.wikipedia.org/s/iu7

ən̪ət͡ʃɪ̃n̪ɦɑːɾə ɑːkʰəɾə https://mai.wikipedia.org/s/ion

məɪt̪ʰɪliː gəd͡ʒələ https://mai.wikipedia.org/s/idz

məɪt̪ʰɪliː bɑːlə gəd͡ʒələ https://mai.wikipedia.org/s/iex

məɪt̪ʰɪliː bʰəkt̪ɪ gəd͡ʒələ https://mai.wikipedia.org/s/if1

-Gajendra ThTakur, editor, Videheă (be part of Videheă www.videheă.co.in -send your WhWatsApp no to +919560960721 so thťat it can be added to thťe Videheă WhWatsApp Broadcast List.)

əpən̪ə

mə̃t̪əʊjə editorial.staff.videheə̆a@gmail.com pəɾə pəʈʰɑːu.

1.2.ə̃kə 372 pəɾə ʈɪppəɳiː

ɑːʃiːʂə ənət̪ʃɪnɦɑːɾə
mɪt̪ʰɪlɑːkʂəɾəmeː pəɾəmɑːn̪ən̪d̪ə lɑːlə kəɾɳə d͡ʒiːkə giːt̪ɑː mɑːɦɑːt̪mjə n̪iːkə d͡ʒəkɑ̃ː ɑːgɑ̃ː bəʈʰɪ ɾəɦələ ət͡ʃʰɪ. ɑːʃɑː ət͡ʃʰɪ d͡ʒeː iː ɳɪɾən̪t̪əɾə ɑːgɑ̃ː bəʈʰət̪ə.

əpən̪ə
mə̃t̪əʊjə editorial.staff.videheə̆a@gmail.com pəɾə pəʈʰɑːu.

2.gəd̪jə kʰəɳɖə

2.1.pərəmaːn̪ən̪d̪ə laːlə kərɳə- giːt̪aː maːɦaːt̪mjə (aːgãː)

2.2.kumaːrə məɳoːd͡ʒə kəʃjəpə-s̪ərʊəs̪əɦaː

2.3.aːt͡ʃaːrjə raːmaːn̪ən̪d̪ə məɳɖələ-aːd̪ɪpuruʂə aː bɪroːd̪ʰə/ bɪd̪ʰəʊaː keː pɪjaːrə

2.4.ɖɔ kəɪlaːʃə kumaːɾə mɪʃɾə- s̪ə̪miːkʂaː- ʈʰeːɦaː pəɾəkə məulaːeːlə gaːtʃʰə

2.5.ɖɔ kɪʃən̪ə̪ kaːɾiːgəɾə-bʰoːd͡ʒəkaːd͡ʒiː mən̪e̪ːd͡ʒəɾə (ɦaːs̪jə kəʈaːkʂə)

2.6.laːləd̪e̪ːʋə kaːmət̪ə̪-məɪt̪ʰɪlə bʰəɪjaː kəɾuː ʋɪt͡ʃaːɾə-poːt̪ʰiː s̪ə̪miːkʂaː/ məɪʈɾɪkə pʰaːɪlə (ləgʰukət̪ʰaː)/ ləgʰukət̪ʰaː- məɾəd̪uməs̪umaːɾiː'kə əɾt̪ʰə d͡ʒaːn̪ɪ geːləũ!/ aːɾʈə puɾəs̪kaːɾə aː s̪uɾeːn̪d̪ɾə/ muːləət̪ɪ pɪt͡ʃʰəʈaːkə aːɾəkʂən̪ə ɦəʈəpələ geːlə!

2.7.n̪ɪɾmələː kəɾn̪ə- əgn̪ɪ ʃɪkʰaː (kʰeːpə-22)

2.8.n̪ə̪n̪d̪ə̪ ʋɪlaːs̪ə̪ ɾaːjə-mə̃t̪ɾiːd͡ʒiː s̪ə̪̃ pəɪɾəbiː

2.9.d͡ʒəgəd̪iːʃə pɾəs̪aːd̪ə̪ mən̪d̪ələ- s̪ut͡ʃɪt̪aː (d̪ʰaːɾaːʋaːɦɪkə upənjaːs̪ə̪)

2.10.d͡ʒəgəd̪iːʃə pɾəs̪aːd̪ə̪ mən̪d̪ələ-s̪e̪ːɦən̪t̪aː s̪e̪ːɦən̪t̪e̪ː ɾəɦɪ geːlə (ləgʰukət̪ʰaː)

2.11.ɾəbiːn̪d̪ɾə n̪aːɾaːjən̪ə mɪʃɾə-bəd̪əlɪ ɾəɦələ ət͡ʃʰɪ

ʂə̪bʰəkɪtʃɦu (upəɲɟaːʂə̪)- ɖ̪ʰaːɾaːʋaːɦɪkə

2.1.pəɾəmaːɳ̪əɳ̪ɖ̪ə̪ laːlə kəɾɳə- giːʈ̪aː maːɦaːʈ̪mjə (aːgãː)

Sunday, 4 June 2023 8:59 AM

(নাম - পরমানন্দ লাল কর্ণ- জন্ম তিথি-২০.০১.৩০
পিতা - স্ব০ পরশুরাম লাল কর্ণ, গাঁব-ঘোঘসম
পো০- রিবৌন, দরভঙ্গা, শিক্ষা - স্নাতকোত্তর, CAIIB
সেবা নিবৃত্ত - প্রবন্ধক, সেন্ট্রল বৈঁক অঁফ ইন্ডিয়া)

গীতা মাহাত্ম্য
(পদ্ম পুরাণ উত্তর খণ্ড)
চারিম অধ্যায়

শ্রী ভগবান কহৈতথিন - প্রিয়ে, আব হম চারীম অধ্যায়ক মাহাত্ম্য বতাবৈত ছী। স্বচ্ছ, ভাগরথীক তট পর বারাণসী নাম সঁ একটা পুরী অছি। ওহি ঠাম বিশ্বনাথজীক মন্দির মে ভরত নাম সঁ একটা যোগ নিষ্ঠ মহাত্মা রহৈত ছলাহ। ও সব দিন আত্মচিন্তন মে তৎপর ভ' আদর পূর্বক গীতাক চারীম অধ্যায়ক পাঠ করৈত ছলাহ জকর অভ্যাস সঁ হুনকর অন্তঃকরণ নির্মল ভ' গেল ছল। ও শীত-উষ্ণ আদি দ্বন্দ্ব সঁ কখনহুঁ ব্যথিত নহি হোয়ত ছলাহ। এক সময়ক বাত অছি ও তপোধন নগরক সীমা মে স্থিত দেবতাক দর্শনক ইচ্ছা সঁ ভ্রমণ করৈত নগর সঁ বাহর নিকলি গেলাহ। ওহি ঠাম বেরক দুটা গাছ ছল। গাছক জড়ি মে ও বিশ্রাম করৈ লগলাহ। এক গাছক জড়ি পর মাথ আ দোসর গাছক জড়ি পর পাতার রাখনে ছলাহ। থোড়ে দেরক বাদ জখন ও তপস্বী চলি গেলথি তখন দুনু গাছ পাঁচ-ছও দিনক বাদ সুখা গেল। জাহি মে পাত আ ডাঁঢ়ি সেহো নহি রহি গেল। তখন ও দুনু গাছ কোনো ব্রাহ্মণক পবিত্র ঘর মে দু কন্যাক রূপ মে জন্ম লেলীহ।

ও দুনু কন্যা জখন সাত বরখক ভেলীহ তখন এক দিন ও দুনু দেশ সঁ ঘুমি কেঁ আবৈত ভরত মুনি কেঁ দেখলথিন। হুনকা দেখৈত ও দুনু মুনিক পাতর পর গির মধুর স্বর মে কহলথিন-

हे मुनि अपनेक कृपा सँ हमरा ब्रह्मक उद्धार भेल अछि। हम बैर गाछक योनि भोगि कें मानुषक शरीर प्राप्त कएने छी। हुनका एना कहला पर मुनि कें बड़ विस्मय भेलनि। ओ पुछलथिन - अहीं हम कखन आ कोन साधन सँ अहाँ के मुक्त कएने छी। संगहि संग ई बताउ जे अहाँ कोन कारण सँ बैरक गाछ भेल छलहुँ। किएक तँ एहि विषय मे हमरा कोनो जानकारी नहि अछि।

तखन ओ कन्या पहिने बैर भेलाक कारण बतबैत कहलथिन - हे मुनि, गोदावरी नदीक तट पर छिन्नपाप नाम सँ एकटा तीर्थ स्थल अछि जे मनुष्य लोकनिक पुण्य प्रदाता अछि। ओ पावनताक चरम सीमा पर पहुँचल अछि। ओहि ठाम सत्यतपा नाम सँ एकटा तपस्वी बड़ कठोर तपस्या कऽ रहल छलाह। ओ ग्रीष्म ऋतु मे प्रज्वलित आगिक मध्य बैसैत छलाह, वर्षा ऋतु मे जलक धार सँ हुनकर माथक केश सदिखन भीजल रहैत छल आ जाड़क समय मे पानि मे रहलाक कारणे हुनकर शरीरक रोम सदिखन ठाढ़ रहैत छल। ओ बाहर भीतर सँ सदिखन शुद्ध रहैत छलाह। समय पर तपस्या करैत आ मन इन्द्रिय कें संयम मे राखि परम शान्ति पाबि आश्रम मे रमण करैत छलाह। ओ अपन विद्या सँ एहन व्याख्यान दैत छलाह जेकरा सुनबाक लेल ब्रह्मा जी सेहो सब दिन हुनका लग आबैत छलाह आ प्रश्न करैत छलथिन। ब्रह्माजी सँ हुनका कोनो तरहक संकोच नहि छलनि। तैं ओ हुनका एलाक बादहु ओ सदिखन तपस्या मे लीन रहैत छलाह। परमात्माक ध्यान मे निरन्तर रहलाक कारणे हुनकर तपस्या सदिखन बढ़ैत रहैत छल। सत्यतपा कें जीवनमुक्त मानि इन्द्र अपन समृद्धिशाली पदक सम्बन्ध मे भयभीत भऽ गेलाह। तखन ओ हुनकर तपस्या भंग करबाक लेल सभ प्रकारक विघ्न उत्पन्न करब आरम्भ केलनि अप्सराक समुदाय सँ हमरा ब्रह्म कें बोला कें इन्द्र एहि प्रकारे आदेश देलथिन - अहाँ ब्रह्म ओहि तपस्वी कें तपस्या मे विघ्न डालू जे हमरा इन्द्र पद सँ हटा कें स्वयं स्वर्गक राज्य भोगए चाहैत अछि।

इन्द्रक ई आदेश पाबि हम ब्रह्म गोदावरी

नदीक तट पर ओहि ठाम गेलहुँ जाहि ठाम ओ मुनि तपस्या करैत छलाह। ओहि ठाम मन्द आ गम्भीर स्वर मे बजैत मृदंग आओर मधुर वीणाक ध्वनि सँ हम दुनू दोसर अप्सरा सहित मधुर स्वर मे गीत आरम्भ कएलहुँ। एतबे नहि महात्मा केँ वश मे करबाक लेल हम सब स्वर-ताल आ लयक संग नाच सेहो कएलहुँ। बीच-बीच आँचरि खसकला पर हुनका हमर छाती सेहो देखि पड़ैत छलनि। हमरा दुनूक उन्मत्त गति कामनाक उद्दीपन करऽवला छल। मुदा निर्विकार चित्तयुक्त महात्माक मन मे उक्त काम सँ क्रोधक संचार भऽ गेल। तखन ओ हाथ मे जल लऽ क्रोधाग्नि सँ प्रज्वलित भऽ शाप देलथिन - 'अहाँ दुनू गंगाजीक कछेर मे बैरक गाछ भऽ जाउ।' ई सुनि हम सब विनयपूर्वक प्रार्थना कएलहुँ- महात्मन् हम दुनू पराधीन छलहुँ। हमरा सँ जे दुष्कर्म भेल अछि से क्षमा करू। एना कहि हम मुनि केँ प्रसन्न कएलहुँ। तखन ओ पवित्र चित्तयुक्त मुनि शापोद्धारक अवधि निश्चित करैत कहलथिन - जखन भरत मुनि एहि ठाम एताह तखन अहाँ सब शाप मुक्त भऽ जायब। तकर बाद अहाँ सब मृत्युलोक मे जन्म लेब आ पूर्वजन्मक स्मृति बनल रहत।

हे मुनिवर जखन हम दुनू बैर गाछक रूप मे ठाढ़ छलहुँ तखन अहाँ हमरा लग आबि गीताक चारीम अध्यायक जाप करैत हमर उद्धार केने छलहुँ। हम अपनेक नमन करैत छी। अहाँ केवल शाप सँ उद्धारे टा नहि अपितु एहि भयानक संसार सँ सेहो गीताक चारीम अध्यायक पाठ कऽ मुक्त कऽ देलहुँ।

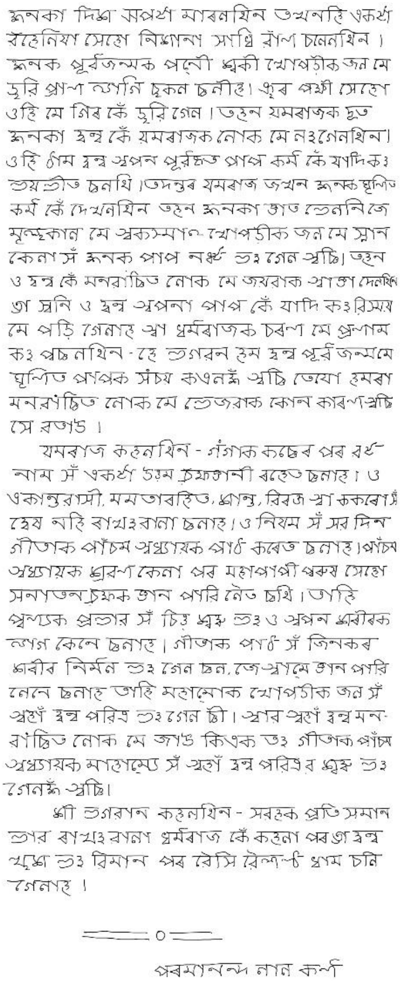
श्री भगवान कहलथिन - दुनू केँ एहि प्रकार कहला पर मुनि खुश भेलथिन आ हुनका सँ पूजित भऽ विदा लऽ कऽ चलि गेलाह। ओ कन्या सेहो आदरपूर्वक गीताक चारीम अध्यायक पाठ करऽ लगलीह जाहि सँ हुनका उद्धार भेलनि।

গীতা মাহাত্ম্য
(পদ্ম পুৰাণ উত্তৰ খণ্ড)
পাঁচম অধ্যায়

শ্রী ভগবান কহলথিন - হে দেবী আব সব লোকনি মে সম্মানিত গীতাক পাঁচম অধ্যায়ক মাহাত্ম্য বতাবৈত ছী। অহাঁ সাবধান ভ' সুনু। মদ্রদেশ মে পুরুকুৎসপুর নাম সঁ একটা নগর অছি। জাহি মে পিঙ্গল নাম সঁ একটা ব্রাহ্মণ রহৈত ছলাহ।

ও বেদপাঠী ব্রাহ্মণ বিখ্যাত বংশ মে জন্ম লেনে ছলাহ জে সর্বথা নিষ্কলংক ছলথি। মুদা ও অপন শানক লেল বেদশাস্ত্রক স্বাধ্যায় ছোড়ি ঢোল আদি বজাবৈত আ নাচ-গান মে মন লগাবৈত ছলাহ। নাচ-গান আ বাদ্য যন্ত্র কলা মে পরিশ্রম ক' পিঙ্গল প্রসিদ্ধি প্রাপ্ত ক' লেলথিন। জাহি সঁ হুনকা রাজভবন মে সেহো স্থান ভেটি গেলনি। আব ও রাজাক সংগ রহ' লগলাহ আ পর নারীক উপভোগ করৈ লগলাহ। নারী সিবা দোসর কতহু মন নহি লাগৈত ছলনি। ধীরে-ধীরে অভিমান বঢ়ি গেলা সঁ উচ্ছৃংখল ভ' একান্ত মে রাজা সঁ দোসরক দোষ বতাবৈ লগলাহ। পিঙ্গলক স্ত্রীক নাম অরুণা ছল। ও নীচ কুল মে জন্ম লেনে ছলীহ আ কামী পুরুষক সংগ বিহার করবাক ইচ্ছা সঁ সদিখন ওকরে ভোগ মে ঘূমৈত রহৈত ছলীহ। ও অপনা পতি কেঁ অপন মার্গক কাঁট সমঝি একদিন অধরতিয়া মে ঘরক অন্দর হুনক সিরকাটি মারি দেলথিন আ হুনকর লাশ কেঁ জমীন মে গাড়ি দেলথিন। এহি প্রকার ও যমলোক পহুঁচি গেলাহ আ ভীষণ নরকক উপভোগ ক' নির্জন বন মে গিদ্ধ যোনী মে জন্ম লেলাহ।

অরুণা সেহো ভগন্দর রোগ সঁ পীড়িত ভ' অপন সুন্দর শরীর ত্যাগি ঘোর নরক ভোগলাক পশ্চাত ওহি বন মে শুক যোনি মে জন্ম লেলীহ। এক দিন ও দানা চুগবাক ইচ্ছা সঁ এম্হর ওম্হর ফুদকি রহল ছলীহ তখনহি গিদ্ধ অপন পূর্বজন্মক বৈরক স্মরণ ক' অপন তীক্ষ্ণ নহ সঁ হুনকা মারি দেলথিন। শুকী ঘায়ল ভ' পানি সঁ ভরল মানুখক খোপড়ী মে খসি পড়লীহ। গিদ্ধ ফেরি

əpən̪ə

mə̃t̪əʋjə editorial.staff.videheă@gmail.com **pərə pət̪ʰɑːu.**

2.2.kumɑːɾə mən̪oːd͡ʒə kəʃjəpə-s̪əɾʋəs̪əɦɑː

kumɑːɾə mən̪oːd͡ʒə kəʃjəpə

1 ʈɑː ləgʰukət̪ʰɑː

s̪əɾʋəs̪əɦɑː

ɾən̪ə̪mɑː mɑːjə keː d͡ʒʰɑːɽuː-poːtʃʱɑː-t͡ʃəukɑː-bəɾət̪ən̪ə kəs ɑ̃ːt͡ʃəɾə s̪əs ɦɑːt̪ʰə poːt͡ʃʱɪ n̪ɪt͡ʃəɪn̪ə s̪əs t͡ʃɑːɦə pɪbəɪt̪ə d̪eːkʰɪ oːɦɪn̪ɑː putʃʱɪ leːlɪjəɪ - 'ɑːɦɑ̃ː keː loːkəkə gʰəɾə meː kɑːd͡ʒə keːlɑː s̪əs s̪əbʰə pɾɑːɳiː keː gud͡ʒəɾə-ʋəs̪əɾə bʰə' d͡ʒɑːɪjəɪ ? gʰəɾəʋɑːlɑː keː t̪əs oːɦɪn̪ɑː eːmɦəɾə-oːmɦəɾə məɽɽɑːiːt̪eː d̪eːkʰəɪt̪ə t͡ʃʱɪjəɪ d̪ɪn̪ə bʰəɾɪ!' ɾən̪ə̪mɑː mɑːjə keː t͡ʃɑːɦəkə kəpə ʈʰoːɾə s̪əs pəɦɪn̪eː ɾukɪ geːləɪ - 'ɑːbə ɑːɦɑ̃ː s̪əs kiː t͡ʃoːɾɑːuː

maːlɪkə! paːiː kət̪eː mɪləɪ ɦəiː? d͡ʒeːɦoː ɦoːiː ɦəɪ t̪əkərə t̪əs rən̪əmaː baːpə t̪aːrɪjeː-d̪aːruː piː d͡ʒaːiː ɦəiː. gʰərə-gʰərə s̪əs baːɪs̪ə bʰaːt̪ə roːʈiː d͡ʒeː kut͡ʃʰoː keːjoː d̪əɪ ɦəiː uɦeː s̪eː kəɦun̪aː kʰeːpən̪eː d͡ʒaːiː ɦɪjəɪ aː. loːkəkə d̪eːlə pʰaːʈələ-puraːn̪ə s̪əs d̪eːɦə d͡ʒʰə̃paːiː ɦəiː.'

- 'aːɦãː t̪aːriː-d̪aːruː meː uʈəbəɪ ləɪ paːiː d̪əɪt̪əɪ kɪjəɪ t͡ʃʰɪjəɪ? d̪ɪn̪ə bʰərɪ kõːʈʰə t̪oːriː aːɦãː aː ɖubaːbəɪ oː! ' -- ɦəməraː t̪aːməs̪ə uʈʰɪ geːlə t͡ʃʰələ. mud̪aː rən̪əmaː maːjə ʃãːt̪eː rəɦələ aː koːn̪oː d̪aːrʃən̪ɪkə d͡ʒəkãː baːd͡ʒələ -'maːlɪkə kəɦəɪ t̪əs ɦɪjəɪ aːɦãː bəlu s̪ət̪t̪eː; mud̪aː oːkərə piːbəɪ keː aːd̪ət̪ə t̪əs aːbə t͡ʃʰuːʈəɪ s̪əs rəɦələɪ! ɦəmə paːiː n̪əɦĩoː d̪eːbəɪ t̪əɪjoː t̪əs d͡ʒəbərd̪əs̪t̪iː maːrɪ-piːʈə kəs kəs ləiːjeː leːt̪əɪ. uɦoː s̪eː n̪ə̃iː ɦoːt̪əɪ t̪əs t͡ʃoːriː kərət̪əɪ; d͡ʒʰəpəʈəmaːriː kərət̪əɪ koːn̪oː-n̪eː-koːn̪oː d̪ʰəraːn̪iː piːt̪əɪ t̪əs əʋəs̪s̪eː! əiː s̪əbʰə s̪əs t̪əs n̪iːkə d͡ʒeː ɦəməɦĩː paːiː d̪əs d̪ɪjəɪ gʰərəkə baːt̪ə gʰəreː rəɦeː! kəpaːʈə meː s̪əʈələ ɦəiː ɦəmərə t̪əs bʰoːgət̪əɪ keː..?'

ɦəmə n̪ɪruːt̪əreː n̪əɦĩ ləd͡ʒd͡ʒɪt̪oː t͡ʃʰələɦũ .

-kumaːrə mən̪oːd͡ʒə kəʃjəpə, s̪əmprət̪ɪ: bʰaːrət̪ə s̪ərəkaːrə keː upə-s̪ət͡ʃɪʋə, **s̪ə̃pərkə:** s̪iː-11, ʈaːʋərə-4, ʈaːɪpə-5, kɪd̪əʋəiː n̪əgərə puːrʋə (d̪ɪlliː ɦaːʈə keː

s̪ɑːmən̪eː), n̪əiː d̪ɪlliː-110023 moː. 9810811850 / 8178216239 iː-meːlə : writetokmanoj@gmail.com

əpən̪ə mə̃t̪əʋjə editorial.ətaff.videhĕa@gmail.com pərə pəʈʰɑːu.

2.3.ɑːt͡ʃɑːrjə ɾɑːmɑːn̪ən̪d̪ə məɳɖələ-ɑːd̪ɪpuɾuʂə ɑː bɪɾoːd̪ʰə/ bɪd̪ʰəʋɑː keː pɪjɑːɾə

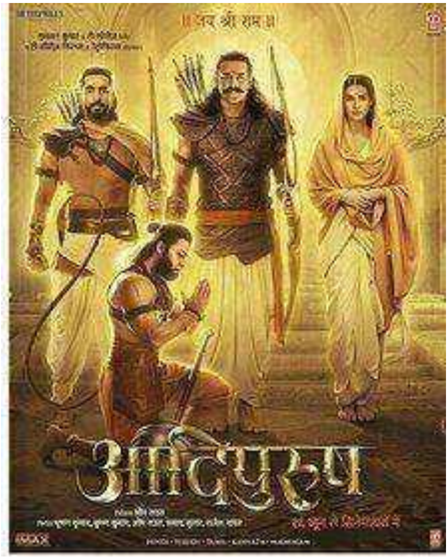

ɑːt͡ʃɑːrjə ɾɑːmɑːn̪ə̃d̪ə mə̃ɖələ

ɑːd̪ɪpuɾuʂə ɑː bɪɾoːd̪ʰə/ bɪd̪ʰəʋɑː keː pɪjɑːɾə

1

ɑːd̪ɪpuɾuʂə ɑː bɪɾoːd̪ʰə

ɑːɪ kɑːlɪ pʰɪlmə ɑːd̪ɪpuɾuʂə keː kʰuːbə t͡ʃəɾt͡ʃɑː ɦəjə.bəɦu t̪ə loːgə ə_ɪ pʰɪlmə keː ɾɑːmɑːn̪ə̃d̪ə s̪ɑːgəɾə kɾɨt̪ə d̪ʰɑːɾɑːʋ ɑːɦɪkə ɾɑːmɑːjəɳə,s̪ə̃t̪ə t̪uləs̪iːd̪ɑːs̪ə ɾət͡ʃɪt̪ə ɾɑːmət͡ʃəɾɪt̪əm ɑːn̪əs̪ə ɑː məɦəɾʂɪ bɑːlmiːkɪ kɾɨt̪ə ɾɑːmɑːjəɳə s̪eː t̪ulən̪ɑː kəɾəɪt̪ə ʋɪɾoːd̪ʰə kəɾəɪt̪ə ɦət̪ən̪ə. ɦɑːlɑ̃ːkɪ bəɦut̪ə ɾət͡ʃən̪ɑː kɑːɾə ɾɑːmə kət̪ʰɑː ɾət͡ʃələɪn̪ə ɦət̪ən̪ə. bəɦut̪ə bɾɑːɦməɳə grən̪t̪ʰə,puɾɑːɳə ɑː bəud̪d̪ʰə s̪ɑːɦɪt̪jə meːjoː ɾɑːmə kət̪ʰɑː prət̪ɪpɑːd̪ɪt̪ə ɦəjə.d͡ʒeː bəɦut̪ə bʰɪn̪n̪ə t͡ʃəɾɪt̪ə keː ɦəjə. s̪iː t̪ɑː keː ɾuːpə ʋəɾɳən̪ə ɑː t̪ət̪ʰjɑːt̪məkə meːjoː bɑːlmɪkiː ɾ ɑːmɑːjəɳə ɑː ɾɑːmət͡ʃəɾɪt̪əmɑːn̪əs̪ə mẽː ɑːkɑːʃə pɑːt̪ɑːlə

keː ə̃t̪ərə ɦəjə. jət̪ʰɑː put̪rə prɑːpt̪ɪ ɦeːt̪u rɑːn̪iː s̪əbʰə meː ɑːn̪upɑːt̪ɪkə kʰiːrə ʋɪt̪ərən̪ə,s̪ʋəjə̃bərə ɑː rɑːʋən̪ə bəd̪ʰə m ẽː ʋɪbʰiːʂən̪ə keː bʰuːmɪkɑː. rɑːmət͡ʃərɪt̪əmɑːn̪əs̪ə keː ən̪ us̪ɑːrə s̪ʋəjə̃bərə bʰeːlə.pərə̃t͡ʃə rɑːmɑːjən̪ə keː ən̪us̪ɑːrə r ɑːmət͡ʃərɪt̪əmɑːn̪əs̪ə leːkʰɑː s̪ʋəjə̃bərə n̪ə bʰeːlə.rɑːmət͡ʃə rɪt̪əmɑːn̪əs̪ə keː ən̪us̪ɑːrə rɑːʋən̪ə bəd̪ʰə mẽː ʋɪbʰiːʂən̪ə t̪ ə bɑːlmɪkiː rɑːmɑːjən̪ə keː ən̪us̪ɑːrə ɪn̪d̪rə keː s̪ɑːrət̪ʰɪ mɑːt̪əlɪ keː rɑːʋən̪ə bəd̪ʰə mẽː bʰuːmɪkɑː ɦəjə. ʋɪroːd̪ʰə ɪ ɦoː kɪ pʰɪlmə mẽː ɦən̪umɑːn̪ə d͡ʒiː s̪iːt̪ɑː keː bəɦɪn̪ə kəɦ əɪt̪ə ɦət̪ən̪ə d͡ʒəukɪ rɑːmɑːjən̪ə mẽː ɦən̪umɑːn̪ə d͡ʒiː s̪iːt̪ ɑː keː mɑːt̪ɑː s̪iːt̪ɑː s̪ə̃boːd̪ʰɪt̪ə kərəɪt̪ə rəɦələn̪ə ɦəjə. pərə̃ t̪u əmiːʃə krɨt̪ə poːt̪ʰiː s̪iːt̪ɑː me: ɦən̪umɑːn̪ə d͡ʒiː s̪iːt̪ɑː keː bəɦən̪ə ɑː s̪iːt̪ɑː ɦən̪umɑːn̪ə d͡ʒiː keː bʰəɪjɑː kəɦə ke ː s̪ə̃boːd̪ʰɪt̪ə kərəɪt̪ə ɦət̪ən̪ə.əs̪ələ meː d͡ʒjɑːd̪ɑː loːgə s̪ə̃t̪ə t̪uləs̪iːd̪ɑːs̪ə keː rɑːmət͡ʃərɪt̪əmɑːn̪əs̪ə s̪eː prəbʰɑːʋɪt̪ə ɦət̪ ən̪ə. bəɦut̪ə pəɦɪleː s̪eː loːgə rɑːməliːlɑː d̪əɪkʰəɪt̪ə rəɦələ n̪ə ɦəjə.s̪ə̃t̪ə t̪uləs̪iːd̪ɑːs̪ə rɑːmət͡ʃərɪt̪əmɑːn̪əs̪ə keː prət͡ʃɑ ːrə prəs̪ɑːrə keː leːlə rɑːməliːlɑː t͡ʃələɪlən̪ə rəɦələn̪ə. rɑː məliːlɑː mẽː ʋjɑːs̪ə d͡ʒiː ɦɑːrəmoːn̪ɪjəmə pərə rɑːmət͡ʃərɪ t̪əmɑːn̪əs̪ə gəʋəɪt̪ə rəɦələn̪ə.ʋəɪɦeː pərə̃pərɑː n̪eːpət̪ʰjə s̪ eː rɑːmɑːn̪ə̃d̪ə s̪ɑːgərə əpən̪ə d̪ʰɑːrɑːʋɑːɦɪkə rɑːmɑːjən̪ə mẽː kəɪlən̪ə.loːgə ʋən̪ə mɑːĩɖeːɖə bʰeː geːlə.loːgə keː ʋɪ bʰɪn̪n̪ə rɑːməkət̪ʰɑː pəɖʰəɪjə keː ɑːʋəʃjəkət̪ɑː ɦəjə.t̪əbə ʋɪ roːd̪ʰə əpən̪eː ɑːpə kəmə ɦoː d͡ʒɑːjət̪ə.

2

bɪd̪ʰəʋɑː keː pɪjɑːɾə

ɦəməɾɑː ʋoː əbəɪt̪ə d͡ʒɑːt̪ə bəɽɑː gəuɾə s̪ə d̪eːkʰət̪ə ɾəɦəɪ. pəɾə̃t͡ʃə ɦəmə bɪn̪ɑː gəuɾə kəɪleː əbət̪ə d͡ʒɑːɪt̪ə ɾəɦiː.eːkəɽ ɑː d̪ɪn̪ə eːgoː t͡ʃʰoːʈə ləɪkɑː eːgoː puːɾəd͡ʒiː leːkeː d̪eːlək ə ɑː kəɦə ləkə s̪əɾə d͡ʒiː bəɽəkiː mɑːjə d̪eːləkə ɦəɪjə.ɦəmə bəɽəkiː mɑːjə n̪ɑːmə s̪un̪ə leː ɾəɦiː.

kɑːɾəɳə pət̪ɑː t͡ʃələlə kɪ t̪iːn̪ə bʰɑːiː meː s̪eː s̪əbəs̪eː bəɽə kɑː bʰɑːiː d͡ʒeː bɪd̪ʰuɾə ɾəɦeː t̪iːn̪ə goː ləɽəkiː ɑː eːgoː ləɽ əkɑː keː bɑːpə ɾəɦeː.ɑː s̪əɾəkɑːɾiː s̪əɾəbɪs̪ə s̪eː ɾɪʈɑːjəɾə ɾə ɦeː.əpən̪ɑː ləɽəkiː keː t̪uɾɪjɑː ləɽəkiː s̪eː ʃɑːd̪iː kəɪleː ɾəɦe ː.ɑː kut͡ʃʰə d̪ɪn̪ə bɑːd̪ə məɾə geːlə ɾəɦeː.ʋoːɦeː ʋɪd̪ʰəʋɑː j uʋət̪iː keː loːgə s̪əbə bəɽəkiː mɑːiː keː n̪ɑːmə s̪eː d͡ʒɑːu t̪ə-d͡ʒəɪd̪ʰiː ɑː s̪ət̪əʋɑː beːʈiː-beːʈɑː pukɑːɾət̪ə ɾəɦəɪ.

ɦə̃. əbə ʋəɪ puɾəd͡ʒiː keː kʰoːlə keː pəɖʰeː ləgəliː.puɾəd͡ʒi ː mẽː lɪkʰələ ɾəɦeː:-

pɾɪjeː s̪əɾə d͡ʒiː,

pəɾəɳɑːmə.

ɦəməɾɑː ə̃ɦɑː s̪eː pɪjɑːɾə bʰə geːlə ɦəɪjə.

ə̃ɦɑː keː ʃɑ̃ːʈ̪ɪ

purədʒiː pəɖʰɪʈ̪eː,ɦəmərə mən̪ə keː ʃɑ̃ːʈ̪ɪ kʰəʈ̪əmə bʰeː g eːlə.mən̪ə mẽː ʃɑ̃ːʈ̪ɪ kʰələʋəliː mətʃɑː d̪eːləkə. eːkə lɑːɪn̪ə keː purədʒiː.əs̪ələ mẽː u eːgoː preːmə pəʈ̪rə rəɦeː. əbə ʈ̪ə d̪ɪn̪ə rɑːʈ̪ə ʃɑ̃ːʈ̪ɪ keː bɑːreː mẽː ɦiː s̪oːtʃəɪʈ̪ə ləgəliː. ɦəmə əpən̪ɑː kʰɪɽəkiː s̪eː bɑːrə bɑːrə d̪eːkʰẽː ləgəliː.dʒəbə ʋoː n̪əɦɑːjə kələ pərə ɑːbeː. ʋoː kʰubə d̪eːrə ʈ̪əkə n̪əɦɑːjə lɑ̃ːgələ. kutʃʰə kutʃʰə ə̃gə prəd̪ərʃən̪ə bʰiː kəreː lɑːgələ.ʋoːɦoː n̪ədʒərə tʃũrɑː keː d̪eːkʰeː lɑːgələ kɪ kʰɪɽəkiː s̪eː d̪eːkʰəɪ tʃʰiː kɪ n̪ə. dʒəbə ʋoː budʒʰə dʒɑːeː ʈ̪ə əurə ə̃gə prəd̪ərʃən̪ə kəreː lɑːgələ. ɦəməroː ʃɑ̃ːʈ̪ɪ əbə kɑːmɪn̪iː lɑːgeː lɑːgələ.ɦəmə ɑː ʋoː d̪uːn̪uː goːreː eːkə d̪oːs̪ərə keː d̪eːkʰeː ləgəliː.pjɑːrə pərəʋɑːn̪ə tʃəɽʰeː lɑːgələ.

əbə ʋoːɦeː ləɪkɑː roːdʒə d̪ɪn̪ə purədʒiː jɑːn̪iː ləʋə leːʈərə ʈ̪ʰəmɑːbeː lɑːgələ.əpən̪ə d̪ukʰə bʰəriː kəɦɑːn̪iː,əpən̪ə beːd̪ən̪ɑː,əpən̪ə d̪eːɦəkə kɑːmən̪ɑː, əpən̪ə bʰɑːʋən̪ɑː ɑː əpən̪ə s̪əpən̪ɑː bəʈ̪ɑːbeː lɑːgələ. eːkə d̪ɪn̪ə ʈ̪ə preːməkə pəʈ̪rə mẽː lɪkʰən̪ən̪ə kɪ ɦəmə ə̃ɦɑː s̪eː ʋɪɑːɦə kərəɪ leːlə ʈ̪əɪjaːrə tʃʰiː.ɦəmərə bɑːbuː mɑːjə bəɦuʈ̪ə pəɦɪleː s̪eː bjɑːɦə kəreː keː leːlə kəɦəɪʈ̪ə rəɦələʈ̪ʰɪn̪ə. leːkɪn̪ə ɦəmə ʈ̪oːɦərə bɪɑːɦə n̪ə kərəbəu.kɑːrən̪ə kɪ əpən̪ɑː s̪əbə mẽː bɪd̪ʰəʋɑː ʋɪɑːɦə n̪ə tʃələɪ tʃʰəɪjə.ɦəmə s̪əbʰə kulɪn̪ə ʋərgə s̪eː tʃʰiː. leːkɪn̪ə ɦəmə s̪əbʰə gələʈ̪iː kəɪleː tʃʰiː kɪ ʈ̪oːɦərə bɪɑːɦə buɖʰə ʋərə s̪eː kəɪ d̪eːlɪoː.ɑːɪ ʈ̪oːɦərə d̪uhŭkʰə d̪eːkʰələ n̪ə

d͡ʒɑːɪeː. əbə t̪u əpən̪ɑː s̪eː keːkəɾoː s̪eː ʋɪɑːɦə kə leː.pəɾə d͡ʒɑːɪt̪oː mẽː kə leː. əbə ɦəməɾɑː s̪eː d̪uhŭkʰə n̪ə s̪əɦələ d͡ʒɑːɪ ə.

ɪ s̪əbə d͡ʒɑːn̪ə keː ɦəmə kĩkəɾt̪əʋjəʋɪmuːʈʰə ɦoː geːliː.ɦəmə t̪ə bɪɑːɦə keː bɑːɾeː mẽː s̪oːt͡ʃə̃n̪eː bʰiː n̪ə ɾəɦəliː.eːkə d̪ɪn̪ə s̪ɑ̃ːd͡ʒʱə mẽː ət͡ʃɑːn̪əkə ɦəməɾɑː ɾuːmə keː kɪbɑːɾiː s̪eː kʰəʈəkʰəʈə keː ɑːʋɑːd͡ʒə s̪un̪ɑːiː pəɽələ. ɦəmə kəɦəliː keː. bɑːɦəɾə s̪eː ɑːʋɑːzə ɑːjələ,ɦəmə ʃɑ̃ːt̪ɪ.ɦəmə kɪbɑːɾiː kʰoːlə d̪eːliː. ʃɑ̃ːt̪ɪ bʰiːt̪əɾə ɑːkeː s̪ɪʈəkɪn̪ɪː ləgɑː d̪eːləkə. ɦəməɾɑː beːɖə pəɾə ɑːkeː bəɪʈʰə geːlə. ɦəməɦu bəɪʈʰə geːliː.ʋoːɪ bɪd̪ʱəʋɑː juʋət̪ɪː keː ɑːɪ n̪əd͡ʒəd̪ɪːkə s̪eː d̪eːkʰəliː. ʋoː ɦɑːt̪ʰə pəkəɽə keː bɑːt̪ə kəɾeː lɑːgələ. kəbʰiː kəbʰiː d̪eːɦə keː bʰiː t͡ʃʱueː lɑːgələ.bɑːt̪ə kəɾəɪt̪ə kəɾəɪt̪ə d̪eːɦə mẽː s̪əʈə geːlə.əbə ʋoːɪ t͡ʃʱuən̪ə s̪eː ɦəməɾoː d̪eːɦə mẽː s̪uɾəs̪uɾiː ɦoːjə lɑːgələ.keːn̪ɑː d̪un̪uː juʋɑː d̪eːɦə eːkə d̪eːɦə ɦoː geːlə pət̪ɑː n̪ə t͡ʃələlə.ɦəmə əpən̪ɑː keː ʃəɾmĩd̪ɑː bud͡ʒʱeː ləgəliː. leːkɪn̪ə ʋoː mus̪kuɾɑːɪt̪ə ɾəɦẽː.ʋoːkəɾə bʰɑːʋə ʃɑ̃ːt̪ə d̪ɪkʰeː.ʋoː bəɽiː pʰuːɾt̪ɪ s̪eː ɾuːmə keː kɪbɑːɾiː kʰoːlə keː bɑːɦəɾə n̪ɪkələ geːlə.

əbə ɦəmə s̪əməd͡ʒʱə liː kɪ ʋoː ʋoːkəɾə d̪eːɦə keː mɑ̃ːgə ɾəɦeː.d͡ʒəɪ ʋoː puːɾɑː kə leːləkə. ɦəməɾɑː ʋoːkəɾɑː s̪eː ʋɪt̪ɾɨʂn̪ɑː bʰə geːlə.ɦəmə ʋəɦɑ̃ː s̪eː d̪oːs̪əɾə d͡ʒəgəɦə t͡ʃələ geːliː.bɑːd̪ə mẽː pət̪ɑː t͡ʃələlə kɪ ʋoː s̪əd͡ʒɑːt̪ɪːjə ʋɪd̪ʱuɾə , d̪uːɾə keː d͡ʒiːd͡ʒɑː d͡ʒiː keː s̪ɑːt̪ʰə lɪʋə ɪn̪ə ɾɪleːʃən̪əʃɪpə mẽː ɾ

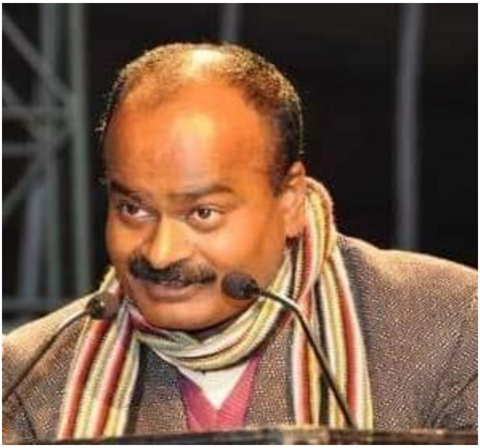
əɦeː lɑːgələ ɦəɪjə.ɪ kəɦɑːn̪iː əpən̪ɑː pərə bɪt̪ələ eːkə d̪oːʂ t̪ə bət̪əɪləkə,d͡ʒeː bəɦut̪ə d̪ɪn̪ə bɑːd̪ə ɦəmərɑː s̪eː mɪleː ɑ ːjələ rəɦeː . ɦəmə s̪oːt͡ʃeː ləgəliː ɪ bɪd̪ʰəʋɑː keː pɪjɑːrə n̪ə məd͡ʒəbuːriː rəɦeː, ʋɪd̪ʰəʋɑː ʋɪʋɑːɦə n̪ɪʂeːd̪ʰə keː.

-ɑːt͡ʃɑ̃ːrjə rɑːmɑːn̪ə̃d̪ə mə̃ɖələ s̪ɑːmɑːd͡ʒɪkə t͡ʃɪ̃t̪əkə s̪iːt̪ɑːməɽʰiː,*s̪eːʋɑːn̪ɪʋrɨt̪t̪ə prəd̪ʰɑːn̪ɑːd̪ʰjɑːpəkə, mɑːt̪ɑː-t͡ʃən̪d̪rə d̪eːʋiː, pɪt̪ɑː-s̪ʋəθrɑːd͡ʒeːʃʋərə mə̃ɖələ, pət̪n̪iː-prəmɪlɑː d̪eːʋiː, d͡ʒən̪mə t̪ɪt̪ʰɪ-01 d͡ʒən̪əʋəriː 1960 joːgjət̪ɑː- eːmə-eːs̪əs̪iː (rəs̪ɑːjən̪ə ʃɑːs̪t̪rə), eːmə eː (ɦɪn̪d̪iː). ruːt͡ʃɪ- s̪ɑːɦɪt̪jɪkə, məɪt̪ʰɪliː-ɦɪn̪d̪iː kəʋɪt̪ɑː - kəɦɑːn̪iː leːkʰən̪ə ɑː ɑːleːkʰə. prəkɑːʃɪt̪ə poːt̪ʰiː - məɪt̪ʰɪliː kəʋɪt̪ɑː s̪ə̃grəɦə bʰɑːs̪ɑː keː n̪ə bɑ̃ːʈɪjoː. 2022 prəkɑːʃɪt̪ə rət͡ʃən̪ɑː - s̪əd͡ʒʰɪjɑː kəʋɪt̪ɑː s̪ə̃grəɦə poːt̪ʰiː - d͡ʒən̪əkə n̪ə̃d̪ɪn̪iː d͡ʒɑːn̪əkiː ɑː ʃəurjə gɑːn̪ə. 2022 pət̪rɪkɑː -mɪt̪ʰɪlɑː s̪əmɑːd͡ʒə, gʰərə -bɑːɦərə ɑː əpuːrvɑː (məɪs̪ɑːmə). əkʰəbɑːrə -d̪əɪn̪ɪkə məɪt̪ʰɪlə pun̪ərd͡ʒɑːgərəɳə prəkɑːʃə. s̪ɑːmɑːd͡ʒɪkə-s̪ɑːmɑːd͡ʒɪkə t͡ʃɪ̃t̪ən̪ə, d̪ɑːjɪt̪ʋə- puːrʋə d͡ʒɪlɑː prət̪ɪn̪ɪd̪ʰɪ, prɑːt̪ʰəmɪkə ʃɪkʂəkə s̪ə̃gʰə, ɖuməraː, s̪iːt̪ɑːməɽʰiː. s̪t̪ʰɑːjiː pət̪t̪ɑː- grɑːmə-pɪpərɑː ʋɪʃən̪əpurə t̪ʰɑːn̪ɑː-pərɪɦɑːrə d͡ʒɪlɑː-s̪iːt̪ɑːməɖʰiː. vərt̪əmɑːn̪ə pət̪ɑː-pɪpərɑː s̪əd̪ən̪ə,murəlɪjɑːt͡ʃəkə vɑːrɖə-04 s̪iːt̪ɑːməɽʰiː poːs̪t̪ə-t͡ʃəkəməɦɪlɑː d͡ʒɪlɑː-s̪iːt̪ɑːməɖʰiː rɑːd͡ʒjə-bɪɦɑːrə pɪn̪ə-843302 moː n̪ə̃-*

9973641075 iːmeːlə-
ramanandmandal001@gmail.com

əɪ rətʃənɑ̪ːpərə əpən̪ə mə̃t̪əʋjə editorial.staff.videheă@gmail.com **pərə pət̪ʰɑːu.**

2.4.ɖɔ kəɪlɑːʃə kumɑːrə mɪʃrə- s̪əmiːks̪ɑː- t̪ʰeːɦɑː pərəkə məulɑːeːlə gɑːtʃʱə

ɖɔ kəɪlɑːʃə kumɑːrə mɪʃrə

s̪əmiːks̪ɑː- t̪ʰeːɦɑː pərəkə məulɑːeːlə gɑːtʃʱə

məɪt̪ʰɪliː s̪ɑːɦɪt̪jə keːrə gədjə ɦəmərɑː n̪iːkə ləgəɪt̪ə ətʃʱɪ.

ɾəbiːn̻d̻ɾə n̻ɑːɾɑːjəɳə mɪʃɾə keːɾə ʈəʈəkɑː upən̻jɑːs̻ə “ʈʰeːɦɑː pəɾəkə məulɑːeːlə gɑːtʃʱə” eːkʰən̻e̻ː puːɾɑː pəɽʰələɦũ ətʃʱɪ. ɾəbiːn̻d̻ɾə d͡ʒiː pɾəʋɑːs̻i̻ː məɪt̻ʰɪlə tʃʱət̻ʰɪ, ʋəɾɪʂʈʰə s̻e̻ːʋɑː n̻ɪʋɾɨt̻ə əd̻ʰɪkɑːɾiː tʃʱət̻ʰɪ, s̻ə̃jəmɪt̻ə loːkə ɑː gəɦən̻ə pɑːʈʰəkə tʃʱət̻ʰɪ. pəɽʰəbɑːkə s̻ə̃gə-s̻ə̃gə n̻ɪjəmɪt̻ə lɪkʰəbɑːkə ʋjəs̻ən̻i̻ː t̻ʰɪkɑːɦə. kʰoːd͡ʒiː pɾəʋɾɨt̻t̻ɪ keːɾə loːkə tʃʱət̻ʰɪeː. iː d͡ʒəɽɪ keːɾə loːkə tʃʱət̻ʰɪ. bəɦu-bʰɑːʂiː tʃʱət̻ʰɪ mud̻ɑː mɑːt̻ɾɨbʰɑːʂɑː s̻ə̃ ən̻əkə̃ɖiːʃən̻ələ pɾeːmə tʃʱən̻ɪ t̻ɑːɦĩ əd̻ʰɪkɑ̃ːʃə ɾətʃən̻ɑː məɪt̻ʰɪliː meː kəɾəɪt̻ə tʃʱət̻ʰɪ.

pɾəʋɑːs̻i̻ː məɪt̻ʰɪlə keːɾə s̻əməs̻jɑː iː tʃʱən̻ɪ d͡ʒeː iː s̻əbə əpən̻ə mɪt̻ʰɪlɑː, mɑːʈɪ, pəɾə̃pəɾɑː, pəɾɪʋɑːɾə, s̻əmɑːd͡ʒə ɑː ɪt̻ɪɦɑːs̻ə s̻ə̃gə tʃɑːɾmə meː d͡ʒɪbəɪt̻ə tʃʱət̻ʰɪ. ɦɪn̻əkɑː s̻əbʰə keː n̻ɔs̻t̻əɪld͡ʒɪjɑː d͡ʒeːn̻ɑː əpən̻ə gɪɾəft̻ə meː leːn̻e̻ː ɦoːn̻ɪ. n̻ɔs̻t̻əɪld͡ʒɪjɑː kət̻e̻ːkə s̻əməjə jət̻ʰɑːɾt̻ʰə s̻ə̃ loːkə keː d̻uːɾə bʰəgɑː ləɪt̻ə ətʃʱɪ. loːkə bɪs̻əɾɪ d͡ʒɑːɪt̻ə ətʃʱɪ d͡ʒeː gɑːmə s̻ə̃ d̻ɪlliː, koːləkɑːt̻ɑː, mũbəiː, bə̃ɪgəloːɾə ɑː oːt̻əjə s̻ə̃ d̻ubəiː, lə̃d̻ən̻ə, əmeːɾɪkɑː, ɔs̻t̻ɾeːlɪɑː ɑːd̻ɪ ʈʰɑːmə oː s̻əbʰə kɪjəɪkə geːlɑːɦə ət̻ʰəʋɑː d͡ʒɑː ɾəɦələ tʃʱət̻ʰɪ. əgəɾə əpən̻ə d͡ʒəɽɪ s̻ə̃ ɖɑːjəs̻poːɾɑː keː ət̻e̻ːkə s̻ɪn̻e̻ːɦə tʃʱən̻ɪ t̻ə̃ un̻əʈɑː mɑːɪgɾeːʃən̻ə kɪjəɪkə n̻əɦɪ bʰə ɾəɦələ ətʃʱɪ ? eːkə s̻əməs̻jɑː d͡ʒeː s̻əbʰjət̻ɑː keːɾə n̻ɪɾmɑːɳəkə ʃəɪʃəʋə kələ s̻ə̃ eːkʰən̻ə d̻ʰəɾɪ n̻ɪɾə̃t̻əɾət̻ɑː s̻ə̃ ɑːbɪ ɾəɦələ ətʃʱɪ s̻e̻ː ətʃʱɪ d͡ʒeːn̻e̻ːɾəʃən̻ə gəɪpə. s̻e̻ːʋɑː n̻ɪʋɾɨt̻ə ɑː ʋəɾɪʂʈʰə n̻ɑːgəɾɪkə əpən̻ə ʋɪtʃɑːɾə, s̻ə̃s̻kɑːɾə, s̻o̻ːtʃə̃ keː s̻əɾʋoːt̻t̻əmə mən̻əɪt̻ə tʃʱət̻ʰɪ, ɦun̻əkɑː

ɦoːɪt̪ə tʃʱən̪ɪ d͡ʒeː n̪əʋəkaː loːkə d̪ɪʃaːɦiːn̪ə, s̪ə̃s̪krɨt̪ɪbʱə̃d͡ʒəkə, ɦrɨd̪əjəɦiːn̪ə ɦoːɪt̪ə tʃʱət̪ʰɪ. ɦun̪əkaː əpən̪ə loːkə, bud͡ʒurgə, s̪ə̃s̪krɨt̪ɪ, s̪ə̃s̪kaːrə aː s̪əbʱə s̪ə̃ pəɪgʱə əpən̪ə bʱuːmɪ aː d̪eːʃə s̪ə̃ preːmə n̪əɦɪ tʃʱən̪ɪ. ɦun̪əkə bʱəut̪ɪkət̪aːʋaːd̪ə pərəmpəraː aː s̪ə̃s̪krɨt̪ɪ pərə prəɦaːrə kərəɪt̪ə ətʃʱɪ. d͡ʒəmiːn̪ə s̪ə̃ d͡ʒən̪ə keːrə preːmə s̪ən̪aːt̪ən̪ə s̪ə̃ aːbɪ rəɦələ tʃʱəɪkə mud̪aː ʋəɪʃʋɪkə baːd͡ʒaːrə, roːd͡ʒəgaːrə aː ʋjaːpaːrə keːrə əʋəs̪ərə, d͡ʒiːʋən̪ə meː s̪ukʰə aː bɪlaːs̪ɪt̪aː aːbə loːkəkə s̪oːtʃə bəd̪əlɪ rəɦələ ətʃʱɪ. poːt̪ʰiː keːrə aːloːtʃən̪aː lɪkʰəbə s̪ə̃ pəɦɪn̪eː iː baːt̪ə s̪əbə kəɦəbə d͡ʒəruriː ətʃʱɪ kaːrəɳə eːɦɪ baːt̪ə s̪əbʱəkə kʰaːmɦə pərə iː upən̪jaːs̪ə ʈʰaːɽʰə ətʃʱɪ.

tʃəluː, s̪ə̃kʂeːpə meː bət̪aː d̪ɪː d͡ʒeː upən̪jaːs̪ə keːrə kət̪ʰaː ʋəs̪t̪u kiː ətʃʱɪ. upən̪jaːs̪ə meː praːɳə ən̪əbaːkə ɦeːt̪u rəbiːn̪d̪rə d͡ʒiː n̪aːjəkə keːrə baːt̪ə prət̪ʰəmə puruʂə ət̪ʰəʋaː pʰərs̪t̪ə pərs̪ən̪ə meː kərəɪt̪ə tʃʱət̪ʰɪ. eːkərə ərt̪ʰə bʱeːlə d͡ʒeː leːkʰəkə kət̪ʰaː keːrə prəmaːɳɪkət̪aː pərə moːɦərə ləgaː rəɦələ tʃʱət̪ʰɪ. upən̪jaːs̪ə praːrəmbʱə bʱə rəɦələ ətʃʱɪ. n̪aːjəkə mɪt̪ʰɪlaː keːrə eːkə gaːmə s̪ə̃ d̪ɪlliː n̪əukəriː t̪əkəbaː keːrə d͡ʒoːgaːrə meː aːbɪ d͡ʒaːɪt̪ə tʃʱət̪ʰɪ. tʃaːru d̪ɪs̪ə t̪əkəɪt̪ə tʃʱət̪ʰɪ mud̪aː kɪjoːkə ʋjəkt̪ɪ n̪əɦɪ bʱeːʈə bʱə rəɦələ tʃʱən̪ɪ d͡ʒeː ɦun̪əkərə s̪əməs̪jaː d̪ɪs̪ə t̪aːkən̪ɪ ! ə̃t̪ət̪əhə̆ gurud̪ʋaːraː meː eːkə əd̪ʱeːɖə bəjəs̪ə keːrə pə̃ɖɪt̪ə d͡ʒiː bʱeːʈəɪt̪ə tʃʱət̪ʰɪn̪ɦə. pə̃ɖɪt̪ə d͡ʒiː juʋəkə keː eːkə s̪ə̃s̪krɨt̪ə ʋɪd̪jaːləjə ət̪ʰəʋaː gurukulə meː lə d͡ʒaːɪt̪ə

tʃʱət̪ʰɪn̪ɦə. juʋəkə keː oːt̪əɦĩ ɾəɦəbaːkə, bʰoːd͡ʒən̪əkə ʋjəʋəʂt̪ʰaː bʰə d͡ʒaːɪt̪ə tʃʱən̪ɪ aː oː pəɽʰɪ kə d̪ɪlliːkə eːkə s̪əɾəkaːɾiː s̪kuːlə meː ʃɪkʂəkə bən̪ɪ d͡ʒaːɪt̪ə tʃʱət̪ʰɪ. əd̪ʰeːɽə umeːɾə keːɾə pə̃ɖɪt̪ə d͡ʒiː ʃɪkʂəkə tʃʱəlaːɦə. ɦun̪əkaː iː juʋəkə s̪əbʰə t̪əɾəɦẽː n̪iːkə ləgələt̪ʰɪn̪ɦə t̪aːɦĩ oː əpən̪ə eːkəmaːt̪ɾə put̪ɾiː ɾəmaː d͡ʒeː ʋən̪əs̪t̪ʰəliː ʋɪdjaːpiːʈʰə meː ʃɪkʂaː gɾəɦəɳə kə ɾəɦəlɪ tʃʱəliːɦə t̪ɪn̪əkaː s̪ə̃ juʋəkə keː ʋɪʋaːɦə kəɾaː d̪eːlət̪ʰɪn̪ɦə. ɾəmaː keː s̪eːɦoː s̪əɾəkaːɾiː n̪əukəɾiː laːgɪ geːlən̪ɪ.

juʋəkə əpən̪ə pət̪n̪iː ɾəmaː s̪ə̃gə ʋjəʋəs̪t̪ʰɪt̪ə paːɾɪʋaːɾɪkə d͡ʒiːʋən̪ə d̪ɪlliː meː ʋjət̪iːt̪ə kəɾəjə ləgəlaːɦə. s̪əməjə t͡ʃələɪt̪ə ɾəɦələɪkə aː ɦɪn̪əkaː s̪əbʰə keː d̪uː baːləkə : muɾəliː aː ʃjaːmə eːʋə̃ eːkə put̪ɾiː ʃaːlɪn̪iː keːɾə d͡ʒən̪mə bʰeːlən̪ɪ. d̪un̪uː pɾaːɳiː s̪əɾəkaːɾiː n̪əukəɾiː meː tʃʱəlaːɦə t̪aːɦĩ t̪iːn̪uː s̪ə̃t̪aːn̪əkə pəɖʰaːiː ut̪kɾɨʂʈə pəblɪkə s̪kuːlə meː kəɾəulən̪ɪ. muɾəliː aː ʃjaːmə˜ɪd͡ʒiːn̪ɪjəɾə bən̪əlaːɦə aː ʃaːlɪn̪iː kɔməɾs̪ə d̪ɪs̪ə pɾəʋeːʃə kəɾəɪt̪ə s̪iː eː. baːd̪ə meː muɾəliː lə̃d̪ən̪ə aː ʃjaːmə əmeːɾɪkaː n̪iːkə n̪əukəɾiː, paːiː, s̪uʋɪd̪ʰaː aːd̪ɪkə loːbʰeː t͡ʃələ geːlaːɦə aː ʃaːlɪn̪iː maːt̪aː pɪt̪aː ləgə d̪ɪlliː ɾəɦɪ s̪iː eː bʰə geːliːɦə. d̪ɪlliː meː t̪iːn̪ə kəməɾaː keːɾə pʰləɪʈə lə leːn̪eː ɾəɦət̪ʰɪ. muɾəliː aː ʃjaːmə pəɪs̪aː kəmaː t̪ə̃ ɾəɦələ tʃʱələt̪ʰɪn̪ɦə mud̪aː ʋɪʋaːɦəkə baːt̪ə ʈaːlɪ ɾəɦələ tʃʱələt̪ʰɪn̪ɦə. eːɦɪ biːt͡ʃə ʃaːlɪn̪iː keː eːkə keːɾələ keːɾə iːs̪aːiː ləɽəkaː s̪ə̃ pɾeːmə bʰə geːlən̪ɪ. oː əpən̪ə baːt̪ə

d͡ʒəkʰən̪ə əpən̪ə maːt̪aː pɪt̪aː s̪ə̃ kəɦələt̪ʰɪn̪ɦə t̪ə̃ iː s̪əbʰə d͡ʒʰəmaː kʰəs̪əlaːɦə. mud̪aː kiː kə s̪əkəɪt̪ə tʃʱəlaːɦə. ləɽəkaː n̪i̪ːkə ɾəɦəɪkə laːt͡ʃaːɾə bʰə ʋɪʋaːɦə kəɾaː d̪eːlət̪ʰɪn̪ɦə. baːd̪ə meː ʃaːlɪn̪i̪ː keː eːkə kən̪jaː bʰeːlən̪ɪ̪. ʃaːlɪn̪i̪ː əpən̪ə pət̪ɪ̪ s̪ə̃gə mũbəiː ɾəɦəɪt̪ə tʃʱəliːɦə. beːt͡ʃaːɾeː pun̪əhə̆ əpən̪ə pət̪n̪i̪ː ɾəmaː s̪ə̃gə əs̪əgəɾə ɾəɦəjə ləgəlaːɦə. aːɾə t̪ə aːɾə d͡ʒəɦɪjaː s̪e̪ːʋaː n̪ɪ̪ʋɾɨt̪ə bʰeːlaːɦə t̪əɦɪjoː t̪i̪ːn̪u̪ː s̪ə̃t̪aːn̪ə meː kɪjoːkə n̪əɦɪ eːlət̪ʰɪn̪ə. d̪ukʰiː tʃʱəlaːɦə, mud̪aː kiː kə s̪əkəɪt̪ə tʃʱəlaːɦə. muɾəliː s̪əlaːɦə d̪əɪt̪ə tʃʱələt̪ʰɪn̪ɦə d͡ʒeː oː əpən̪ə s̪əmpət̪ɪ̪ aːd̪ɪ̪ beːt͡ʃɪ pʰəɪkʈɾiː ləgaː leːt̪ʰɪ. oːɦɪ s̪ə̃ aːməd̪ən̪i̪ː s̪ə̃gə s̪əməjə kəʈɪ d͡ʒeːt̪ən̪ɪ̪. ʃjaːmə kun̪o̪ː ʋɾɨd̪d̪ʰə aːʃɾəmə meː ɾəɦəbaːkə s̪ud͡ʒʰaːʋə d̪ə ɾəɦələ tʃʱət̪ʰɪn̪ɦə. ʃaːlɪn̪i̪ː keː əpən̪ə kaːd͡ʒə aː pəɾɪʋaːɾə s̪ə̃ kəɦãː s̪əməjə bət͡ʃəɪt̪ə tʃʱən̪ɪ̪ ? pət̪n̪i̪ː ɾəmaː biːmaːɾə ɾəɦəɪt̪ə tʃʱət̪ʰɪn̪ɦə. mud̪aː pəɽoːs̪i̪ː d͡ʒeː d̪əkʂɪɳə bʰaːɾət̪i̪ːjə tʃʱət̪ʰɪ s̪e̪ː d̪un̪u̪ː pɾaːɳiː ɦɪn̪əkaː s̪əbʰə keː bəɦut̪ə s̪ɪ̪n̪e̪ːɦə kəɾəɪt̪ə tʃʱət̪ʰɪn̪ɦə.

s̪əməjə t͡ʃələɪt̪ə ɾəɦəɪt̪ə tʃʱən̪ɪ̪, pəʃt͡ʃaːt̪aːpə bəɽʰələ d͡ʒaː ɾəɦələ tʃʱən̪ɪ̪. biːt͡ʃə meː eːkə d̪ɪ̪n̪ə pət̪n̪i̪ː ɾəmaː keː ɦaːɾʈə əʈəɪkə ɦoːɪt̪ə tʃʱən̪ɪ̪. ɦɔs̪pɪʈələ meː s̪ʈẽːʈə ləgəbaːkə d̪əɾəkaːɾə. əs̪əgəɾə tʃʱət̪ʰɪ. pəɽoːs̪i̪ː maːt̪ɾə s̪əɦaːɾaː. t̪i̪ːn̪u̪ː s̪ə̃t̪aːn̪ə keː pʰoːn̪ə kəɾəɪt̪ə tʃʱət̪ʰɪn̪ɦə. kɪjoːkə pʰoːn̪ə n̪əɦɪ uʈʰəbəɪt̪ə tʃʱən̪ɪ̪. d̪ukʰiː bʰeːlə d͡ʒaː ɾəɦələ tʃʱət̪ʰɪ. kʰəɪɾə! pət̪n̪i̪ː ɾəmaː ɪlaːd͡ʒə keː baːd̪ə s̪əkuʃələ gʰəɾə əbəɪt̪ə

tʃʱət̪ʰɪn̪ə. bɑːd̪ə meː beːʈɑː s̪əbə pʰoːn̪ə kəɾəɪt̪ə tʃʱət̪ʰɪn̪ə mud̪ɑː kɪjoːkə d̪ɪlliː n̪əɦɪ əbəɪt̪ə tʃʱət̪ʰɪn̪ə.

eːɦɪ biːtʃə̃ put̪ɾə ʃjɑːmə beːɾə-beːɾə əmeːɾɪkɑː ɑːbəjə leːlə ɑːgɾəɦə kəɾəɪt̪ə tʃʱət̪ʰɪn̪ɦə. n̪ɪɾɳəjə ləɪt̪ə əmeːɾɪkɑː kɪtʃʱu d̪ɪn̪ə tʃəlɪ d͡ʒɑːɪt̪ə tʃʱət̪ʰɪ. oːt̪əjə d͡ʒɲɑːt̪ə ɦoːɪt̪ə tʃʱən̪ɪ d͡ʒeː ʃjɑːmə ɖeːʋɪɖə n̪ɑːməkə kun̪oː ləɽəkɑː s̪ə̃gə lɪʋə_ɪn̪ə meː ɾəɦɪ ɾəɦələ tʃʱət̪ʰɪ. ʋɪs̪məjə ɑː ʋɪtʃʱoːɦə meː ɾəɦəɪt̪ə tʃʱət̪ʰɪ. əmeːɾɪkɑː ɑːeːbə pəɾə kʂoːbʰə bʰə ɾəɦələ tʃʱən̪ɪ ! eːkə d̪ɪn̪ə ʃəɦəɾə keːɾə pɾəmukʰə s̪t̪ʰɑːn̪ə gʰumeːbɑː leːlə ʃjɑːmə s̪ə̃gə d͡ʒɑːɪt̪ə kɑːlə eːkə ɑːd̪əmiː keːɾə kɑːɾə s̪ə̃ ɾəmɑː keː d̪uɾgʰəʈən̪ɑː bʰə d͡ʒɑːɪt̪ə tʃʱən̪ɪ. ɾəmɑː keː d͡ʒɑ̃ːgʰə keːɾə ɦəɖɖiː ʈuːʈɪ d͡ʒɑːɪt̪ə tʃʱən̪ɪ. t̪uɾət̪ə ɦɔs̪pɪʈələ d͡ʒɑːɪt̪ə tʃʱət̪ʰɪ. oːt̪əjə ɔpəɾeːʃən̪ə ɦoːɪt̪ə tʃʱən̪ɪ. ɦɔs̪pɪʈələ keːɾə kʰəɾtʃɑː s̪eː s̪ʋəjə̃ kəɾəɪt̪ə tʃʱət̪ʰɪ kɑːɾəɳə ʃjɑːmə ləgə ət̪eːkə pɑːiː n̪əɦɪ tʃʱən̪ɪ. s̪ə̃joːgə s̪ə̃ d͡ʒɑːɦɪ ɑːd̪əmiː keːɾə kɑːɾə s̪ə̃ d̪uɾgʰəʈən̪ɑː bʰeːlə tʃʱələn̪ɦɪ s̪eː bʰəd̪ɾəloːkə tʃʱələ ɑː oː puːɾɑː ɪlɑːd͡ʒə keːɾə kʰəɾtʃə uʈʰəbəɪt̪ə tʃʱən̪ɪ ɑː s̪əbə pəɪs̪ɑː ʋɑːpəs̪ə kə d̪əɪt̪ə tʃʱən̪ɪ. ʃjɑːmə keːɾə gʰəɾə meː d̪un̪uː pɾɑːɳiː əs̪əgəɾə ɾəɦəɪt̪ə tʃʱət̪ʰɪ. jɑː t̪ə ʃjɑːmə d̪eːɾə ɾɑːt̪ɪ kə əbəɪt̪ə tʃʱət̪ʰɪ ət̪ʰəʋɑː kət̪eːkə d̪ɪn̪ə n̪ɑːɦɪjoː əbəɪt̪ə tʃʱət̪ʰɪ. eːɦən̪ɑː s̪t̪ʰɪt̪ɪ meː s̪əməjə kɑːʈəbə muʃkɪlə. eːkə d̪ɪn̪ə bəgələ keː pɑːɾkə meː d͡ʒɑːɪt̪ə tʃʱət̪ʰɪ t̪ə d̪eːkʰəɪt̪ə tʃʱət̪ʰɪ d͡ʒeː budʒuɾgə s̪t̪ɾiː puɾukʰə ɑːpəs̪ə meː ɦɪlə mɪlə məs̪t̪iː kə ɾəɦələ tʃʱət̪ʰɪ. oː s̪əbə kʰɑː ɾəɦələ tʃʱələ,

piː rəɦələ tʃʱələ, gaːbɪ rəɦələ tʃʱələ, n̪ɾɨt̪jə kə rəɦələ tʃʱələ. ɦɪn̪əkaː d̪un̪uː praːɳiː keː oːt̪əjə bʱəʋjə s̪ʋaːgət̪ə ɦoːɪt̪ə tʃʱən̪ɪ. pət̪aː tʃələɪt̪ə tʃʱən̪ɪ d͡ʒeː oːɦɪ meː əd̪ʱɪkə̃ʃə loːkə bʱaːrət̪iːjə muːlə keː ətʃʱɪ. kɪjoːkə əpən̪eː, kəkəroː maːt̪aː pɪt̪aː, t̪ə kəkəroː pɪt̪aːməɦə ət̪əjə n̪əukəriː keːrə t̪əlaːʃə meː aːbɪ geːlə rəɦət̪ʰɪ. əmeːrɪkaː meː loːkə əpən̪ə kaːd͡ʒə meː ʋjəs̪t̪ə rəɦəɪt̪ə ətʃʱɪ. maːt̪aː pɪt̪aː jaː t̪ə oːld̪ə ɦoːmə meː rəɦəɪt̪ə tʃʱət̪ʰɪ ət̪ʰəʋaː s̪ʋəjə̃ meː məs̪t̪ə. rəmaː aː ɦun̪əkə pət̪ɪ keː eːɦɪ buːɽʰə s̪əbə s̪ə̃gə moːn̪ə laːgəjə ləgəɪt̪ə tʃʱən̪ɪ. rəmaː prət̪ɪ d̪ɪn̪ə ʋərɪʂʈə loːkə s̪əbʱə leːlə kɪtʃʱu n̪eː kɪtʃʱu bən̪aː kə lə d͡ʒaːɪt̪ə tʃʱət̪ʰɪ d͡ʒəkəraː oː s̪əbə bəɦut̪ə preːmə s̪ə̃ kʰaːɪt̪ə tʃʱət̪ʰɪ. eːkə d̪ɪn̪ə kun̪oː baːt̪ə keːrə kaːrəɳə rəmaː keːrə pət̪ɪ əpən̪ə put̪rə ʃjaːmə keː d̪eːʋɪd̪ə s̪ə̃ d͡ʒʱəgəɽəɪt̪ə d̪eːkʰɪ ləɪt̪ə tʃʱət̪ʰɪ. d̪eːʋɪd̪ə ʃjaːmə keː kəɦɪ rəɦələ tʃʱələɪkə d͡ʒeː oː aːbə ʃjaːmə keːrə maːt̪aː pɪt̪aː s̪ə̃gə əɦɪ gʱərə meː n̪əɦɪ rəɦət̪ə. iː d̪ɾɨʃjə d̪eːkʰɪ rəmaː d̪un̪uː praːɳiː tʃʱoːbʱə meː əbəɪt̪ə tʃʱət̪ʰɪ aː n̪ɪrɳəjə ləɪt̪ə tʃʱət̪ʰɪ d͡ʒeː d̪ɪlliː ʋaːpəs̪ə aːbɪ d͡ʒeːt̪iːɦə. pʰoːn̪ə s̪ə̃ d͡ʒɲaːt̪ə ɦoːɪt̪ə tʃʱən̪ɪ d͡ʒeː ɦun̪əkə d̪əkʂɪɳə bʱaːrət̪iːjə pəɽoːs̪iː aːbə bə̃gələurə d͡ʒaːkə əpən̪ə məkaːn̪ə meː d̪un̪uː praːɳiː aː beːʈaː put̪əɦu eːkə s̪ə̃gə eːkə gʱərə meː rəɦəɪt̪ə ətʃʱɪ. murəliː ɦun̪əkaː s̪əbʱə keː lə̃d̪ən̪ə bəd͡ʒaː rəɦələ tʃʱən̪ɪ mud̪aː moːn̪ə t̪ət̪eːkə n̪eː d̪ukʰaː geːlə tʃʱən̪ɪ s̪eː s̪oːd͡ʒʱeː d̪ɪlliː aːbɪ d͡ʒaːɪt̪ə tʃʱət̪ʰɪ.

dɪ̪lliː eːlɑːkə kɪtʃʱu dɪ̪n̪ə̪kə bɑːd̪ə̪ koːɾoːn̪ɑ̪ː məɦɑːmɑːɾiː s̪ə̪̃ puːɾɑː s̪ə̪̃s̪ɑ̪ːɾə t̪ɾ̪ɑːɦɪ kɾɨʂɳə kəɾəjə ləgəɪt̪ə̪ ətʃʱɪ. kɪtʃʱu dɪ̪n̪ə̪kə bɑːd̪ə̪ pət̪ɑ̪ː tʃələɪt̪ə̪ tʃʱən̪ɪ̪ d͡ʒeː ʃjɑːmə əpən̪ə̪ mɪt̪ɾ̪ə d̪eːʋɪd̪ə keːɾə kʰuːn̪ə̪ kə d̪e̪ːləkəɪkə. s̪ə̪bə s̪ə̪buːt̪ə̪ ʃjɑːmə keːɾə d̪o̪ːʂiː pɾəmɑːɳɪt̪ə̪ kə ɾəɦələ tʃʱələɪkə. ə̃t̪ə̪t̪ə̪hə̆ ʃjɑːmə keː ɑːd͡ʒiːʋən̪ə̪ kɑːɾɑːʋɑːs̪ə̪ keːɾə s̪ə̪d͡ʒɑː bʰeːt̪ə geːləɪkə. oː d͡ʒeːlə meː s̪ə̪d͡ʒɑː kɑːʈɪ ɾəɦələ tʃʱələ. ɪmɦəɾə bə̃gələuɾə meː d̪ə̪kʂɪɳə bʰɑːɾət̪ɪ̪ːjə pəɽoːs̪ɪ̪ː keːɾə pət̪n̪ɪ̪ː keː kə̃ɪs̪ə̪ɾə bʰə geːlə ɾəɦəɪkə. oː bəɦut̪ə̪ pəɾeːʃɑːn̪ə̪ tʃʱələ. iː s̪ə̪bə bə̃gələuɾə geːlɑːɦə ɑː pəɽoːs̪ɪ̪ː keː d̪e̪ːkʰɪ əbəɪt̪ə̪ tʃʱət̪ʰ̪ɪ.

dɪ̪lliː əbəɪt̪ə̪ d̪e̪ːɾiː eːkə dɪ̪n̪ə̪ moːbɑːɪlə pəɾə kɪjoːkə pʰɾɔd̪ə kəɾəɪt̪ə̪ upənjɑːs̪ə̪ keːɾə mukʰjə pɑːt̪ɾ̪ə keːɾə əkɑːũʈə s̪ə̪̃ bəɦut̪ə̪ pəɪs̪ɑ̪ː n̪ɪ̪kɑːlɪ ləɪt̪ə̪ tʃʱən̪ɪ̪. kɪtʃʱu ɾɑːʃɪ t̪ə̪̃ bə̃ɪkə məɪn̪e̪ːd͡ʒəɾə bətʃɑː d̪ə̪ɪt̪ə̪ tʃʱən̪ɪ̪ mud̪ɑ̪ː d̪ə̪s̪ə̪ lɑːkʰə leːlə pulɪs̪ə̪ meː eːpʰə ɑːiː ɑːɾə kəɾəbəɪt̪ə̪ tʃʱət̪ʰ̪ɪ. eːkə dɪ̪n̪ə̪ pulɪs̪ə̪ gʰəɾə ɑːbɪ muɾəliː keː pʰoːʈoː d̪e̪ːkʰəbəɪt̪ə̪ bət̪ə̪bəɪt̪ə̪ tʃʱən̪ɪ̪ d͡ʒeː pəɪs̪ɑ̪ː pʰɾɔd̪ə kəɾəbɑː keːɾə kɑːd͡ʒə ɦun̪ə̪kə put̪ɾ̪ə muɾəliː keːn̪e̪ː tʃʱən̪ɪ̪. ɑːbə kiː kəə̆ s̪ə̪kəɪt̪ə̪ tʃʱəlɑːɦə ? eːkə beːʈɑː ɦət̪j̪ɑː keːɾə d͡ʒuɾmə meː əmeːɾɪkɑː meː ɑːd͡ʒiːʋən̪ə̪ kɑːɾɑːʋɑːs̪ə̪ keːɾə s̪ə̪d͡ʒɑː kɑːʈɪ ɾəɦələ tʃʱən̪ɪ̪ ɑː d̪o̪ːs̪ə̪ɾə əpən̪e̪ː mɑːt̪ɑ̪ː pɪt̪ɑ̪ː keːɾə bə̃ɪkə əkɑːũʈə s̪ə̪̃ pʰɾɔd̪ə ! keːs̪ə̪ ʋɑːpəs̪ə̪ lə ləɪt̪ə̪ tʃʱət̪ʰ̪ɪ. jəd̪j̪əpɪ beːʈiː ɑː d͡ʒəmɑːjə s̪ə̪̃ pɾəs̪ə̪n̪n̪ə̪ tʃʱət̪ʰ̪ɪ. beːʈiː t̪ə̪̃

be:ɾə-be:ɾə mũbəi: ɑ:bɪ o:t̪əɦɪ ɾəɦəbɑ:kə ɦe:t̪u ɑ:gɾəɦə kəɾəɪt̪ə tʃʱən̪ɪ. ki: kə s̪əkəɪt̪ə tʃʱəlɑ:ɦə ! ɪmɦəɾə e:kə d̪ɪn̪ə e:kɑ:e:kə muɾəli: gʱəɾə pəɾə ɑ:bɪ d͡ʒɑ:ɪt̪ə tʃʱən̪ɪ. muɾəli: s̪ə̃ pət̪ɑ: tʃələɪt̪ə tʃʱən̪ɪ d͡ʒe: o: d͡ʒɑ:ɦɪ ʋɪd̪e:ʃi: məɦɪlɑ: s̪ə̃gə lɪʋə_ɪn̪ə ɾɪle:ʃən̪əʃɪpə me: ɾəɦəɪt̪ə tʃʱəlɑ:ɦə o: ləɽəki: s̪əbə pʰɾɔɖə ke:n̪e: ɾəɦəɪkə. ɑ:ɾə t̪ə ɑ:ɾə o: məɦɪlɑ: ɦun̪əkəɾə pu:ɾɑ: əkɑ:ũʈə kʰɑ:li: kə bʱɑ:gɪ ge:ləɪkə. əbə muɾəli: bə̃gələuɾə me: kɑ:d͡ʒə kəɾə tʃɑ:ɦəɪt̪ə tʃʱəlɑ:ɦə. e:kə pʰəɪkʈɾi: ləgəbəɪ tʃɑ:ɦəɪt̪ə tʃʱəlɑ:ɦə d͡ʒɑ:ɦɪ me: 25 lɑ:kʰə ke:ɾə d͡ʒəɾuɾət̪ə ɾəɦəɪkə. pəɦɪn̪e: t̪ə mən̪ɑ: kə d̪e:lət̪ʰɪn̪ɦə mud̪ɑ: pət̪n̪i: ɾəmɑ: kəɦəɪt̪ə tʃʱət̪ʰɪn̪ɦə d͡ʒe: e:kə be:ʈɑ: d͡ʒe:lə me: ɑ:d͡ʒi:ʋən̪ə kɑ:ɾɑ:ʋɑ:s̪ə ke:ɾə s̪əd͡ʒɑ: kɑ:ʈɪ ɾəɦələ ətʃʱɪ ɑ:bə ki: kəɾəbə pəɪs̪ɑ: bətʃɑ:jə. ə̃t̪ət̪əɦə̆ d̪ə d̪əɪt̪ə tʃʱət̪ʰɪn̪ɦə. kɪtʃʱu d̪ɪn̪əkə bɑ:d̪ə muɾəli: pʰe:ɾə əbəɪt̪ə tʃʱət̪ʰɪ ɑ: e:ɦɪ be:ɾə məkɑ:n̪ə ke:ɾə kɑ:gəzə bə̃ɪkə ke:ɾə d͡ʒəmɑ:n̪ət̪ə le:lə mə̃gəɪt̪ə tʃʱət̪ʰɪn̪ɦə. n̪ə n̪ukuɾə kəɾəɪt̪ə ɾəmɑ: kəɾe:d͡ʒə pəɾə pɑ:t̪ʰəɾə ɾəkʰəɪt̪ə o:ɦo: d̪ə d̪əɪt̪ə tʃʱət̪ʰɪn̪ɦə. muɾəli: bə̃gəlo:ɾə tʃəlɪ d͡ʒɑ:ɪt̪ə tʃʱət̪ʰɪ.

e:kɑ:e:kə pət̪ɑ: tʃələɪt̪ə tʃʱən̪ɪ d͡ʒe: d̪əkʂɪɳə bʱɑ:ɾət̪i:jə pəɽo:s̪i: ke:ɾə pət̪n̪i: ke: kɪjo:kə bəd̪əmɑ:ʃə gəɾəd̪ən̪ɪ d̪əbɑ: ɦət̪jɑ: kə d̪e:ləkəɪkə ɑ: s̪əbə pəɪs̪ɑ:, gəɦən̪ɑ: ɪt̪jɑ:d̪ɪ lə kə bʱɑ:gɪ ge:ləɪkə. i: d̪un̪u: pɾɑ:ɳi: pəɽo:s̪i: ke:ɾə ɦɑ:lə le:bɑ: le:lə ɑ: muɾəli: s̪ə̃ bʱe:ʈə kəɾəbɑ: ke:ɾə ud̪d̪e:ʃjə s̪ə̃ bə̃gəlo:ɾə ke:ɾə ɦe:t̪u bɪd̪ɑ: ɦo:ɪt̪ə tʃʱət̪ʰɪ. bə̃gəlo:ɾə ge:lɑ:

keː baːd̪ə pət̪aː tʃələɪt̪ə tʃʱən̪ɪ d͡ʒeː pulɪs̪ə s̪ɪkjoːrɪʈiː kəɪmərɑː keːrə s̪əɦaːraː s̪ə̃ pət̪aː ləgeːləkəɪkə d͡ʒeː pəɽoːs̪iː keːrə pət̪n̪iː keːrə ɦəʈjaː kɪjoːkə aːn̪ə n̪əɦɪ əpɪt̪u oːkərə put̪oːɦuː keːn̪eː rəɦəɪkə. s̪əbə baːt̪ə prəmaːɳɪt̪ə bʱə geːlə rəɦəɪkə t̪aːɦĩ oːkərə put̪oːɦu keː d͡ʒeːlə bʱə geːləɪkə. pəɽoːs̪iː keːrə beːʈaː pɪt̪aː keːrə əʋəɦeːlən̪aː kərəjə ləgələɪkə d͡ʒəkʰən̪ə kɪ oː s̪əbə beːʈaː keːrə ʋjaːpaːrə leːlə əpən̪ə s̪ə̃tʃĩt̪ə n̪ɪd̪ʰɪ ləgaː d̪eːn̪eː rəɦəɪkə. ə̃t̪ə meː pəɽoːs̪iː keː oːkərə beːʈaː gʱərə s̪ə̃ n̪ɪkaːlɪ d̪əɪt̪ə tʃʱəɪkə. oː kəkəroː məd̪ət̪ɪ əɦɪ d̪urd̪ɪn̪ə keːrə kʂəɳə meː s̪eːɦoː n̪əɦɪ leːt̪ə ətʃʱɪ aː eːkə gurud̪ʋaːraː meː tʃəlɪ d͡ʒaːɪt̪ə ətʃʱɪ.

murəliː keːrə kaːd͡ʒə pʰə̃s̪ɪ geːlə rəɦən̪ɪ. koːroːn̪aː aː ən̪jə kaːrəɳə s̪ə̃ reːlə s̪əɦiː s̪əməjə s̪ə̃ s̪aːmaːn̪ə n̪əɦɪ pəɦũtʃaː s̪əkələ rəɦəɪkə. kərd͡ʒaː bəɽʰəɪt̪ə geːləɪkə. ə̃t̪ət̪əɦə̆ murəliː d̪ɪʋaːlɪjaː gʱoːʂɪt̪ə bʱə d͡ʒaːɪt̪ə tʃʱət̪ʰɪ aː rəmaː keː məkaːn̪ə s̪eːɦoː xət̪mə bʱə d͡ʒaːɪt̪ə tʃʱən̪ɪ. eːɦɪ biːtʃə mũbəiː s̪ə̃ eːkə n̪ərs̪ə kun̪oː əs̪pət̪aːlə s̪ə̃ pʰoːn̪ə kərəɪt̪ə tʃʱən̪ɪ d͡ʒeː ʃaːlɪn̪iː əpən̪ə pət̪ɪ aː beːʈiː s̪ə̃gə koːroːn̪aː keːrə tʃəpeːʈə meː tʃʱət̪ʰɪ aː ɦɔs̪pɪʈələ meː bʱərt̪iː tʃʱət̪ʰɪ. ʃaːlɪn̪iː keːrə pət̪ɪ bəɦut̪ə krɪʈɪkələ tʃʱət̪ʰɪ. pʰeːrə d͡ʒaːn̪əkaːriː əbəɪt̪ə tʃʱən̪ɪ d͡ʒeː ʃaːlɪn̪iː keːrə pət̪ɪ keːrə n̪ɪd̪ʰən̪ə bʱə geːlən̪ɪ. ʃaːlɪn̪iː eːkʰən̪oː gəɦən̪ə tʃĩkɪt̪s̪aː meː tʃʱət̪ʰɪ mud̪aː beːʈiː aːbə ʈʰiːkə tʃʱən̪ɪ. aːbə kiː ɦoː? d̪un̪uː praːɳiː rəmaː ləkəɖaːun̪ə keːrə kaːrəɳə eːkə ʈəɪks̪iː pəkəɽɪ mũbəiː

dʒaːɪt̪ə tʃʱət̪ʰɪ. pət̪aː tʃəlaɪt̪ə tʃʱən̪ɪ dʒeː kun̪oː s̪əmbən̪d̪ʰiː keːɾə aːbʰaːʋə meː kɪtʃʱu s̪aːmaːdʒɪkə s̪ə̃s̪t̪ʰaː keːɾə d̪ʋaːɾaː ʃaːlɪn̪iː keːɾə pət̪ɪ keːɾə ə̃t̪ɪmə s̪ə̃s̪kaːɾə kəɾaː d̪eːlə geːlaɪkə. eːkə gʱəɾə meː ʃaːlɪn̪iː keːɾə beːʈiː keːɾə d̪eːkʰə ɾeːkʰə ɾəmaː d̪un̪uː pɾaːɳiː kəɾəjə ləgəliːɦə. kɪtʃʱu d̪ɪn̪ə meː ʃaːlɪn̪iː s̪eːɦoː əs̪pət̪aːlə s̪ə̃ gʱəɾə aːbɪ geːliːɦə mud̪aː ʃəɾiːɾə kʰɪn̪n̪ə ɾəɦəjə ləgələn̪ɪ. lə̃gs̪ə aː ən̪eːkə ʈʰaːmə s̪əməs̪jaː bʱə ɾəɦələ tʃʱələn̪ɪ. kɪtʃʱu d̪ɪn̪əkə baːd̪ə ʃaːlɪn̪iː keːɾə s̪eːɦoː n̪ɪd̪ʰən̪ə bʱə dʒaːɪt̪ə tʃʱən̪ɪ. ʃaːlɪn̪iː d̪un̪uː pɾaːɳiː jəd̪jəpɪ əpən̪ə beːʈiː leːlə pəɾjaːpt̪ə tʃələ aː ətʃələ s̪əmpət̪ɪ tʃʱoːɽɪ d̪eːn̪eː ɾəɦət̪ʰɪn̪ɦə. oː bətʃɪjaː eːm biː eː kəɾəbaːkə joːdʒən̪aː kəɾəɪt̪ə tʃʱəɪkə.

aːbə ɦɪn̪əkaː s̪əbʰə ləgə kɪtʃʱu n̪əɦɪ tʃʱələn̪ɪ. məkaːn̪ə s̪eːɦoː geːlən̪ɪ. kɪtʃʱu d̪ɪn̪əkə baːd̪ə bə̃ɪkə ɦɪn̪əkəɾə məkaːn̪ə keːɾə n̪ɪːlaːmiː kəɾəɪt̪ə tʃʱəɪkə dʒəkəɾaː iː s̪əbʰə kəɦuːn̪aː kə kɪn̪ə ləɪt̪ə tʃʱət̪ʰɪ. s̪t̪ʰɪt̪ɪ ləgəɪt̪ə tʃʱən̪ɪ dʒeː aːbə s̪ud̪ʰəɾɪ ɾəɦələ ətʃʱɪ t̪ə̃ eːkaːeːkə ʃjaːmə d̪aːɽʰiː bəɽʰeːn̪eː, buːɽʰə aː ɾoːgiː keːɾə kaːjaː leːn̪eː d̪ɪlliː d̪eːɾaː pəɾə aːbɪ dʒaːɪt̪ə tʃʱət̪ʰɪn̪ə. pət̪aː tʃəlaɪt̪ə tʃʱən̪ɪ dʒeː ʃjaːmə keː əmeːɾɪkaː keːɾə əd̪aːlət̪ə əɦɪ baːt̪ə pəɾə tʃʱoːɽɪ d̪eːn̪eː tʃʱən̪ɪ dʒeː oː t̪uɾət̪ə əmeːɾɪkaː s̪əd̪aː keːɾə leːlə tʃʱoːɽɪ d̪eːt̪aːɦə.

iː t̪ə tʃʱələ upən̪jaːs̪ə keːɾə s̪ə̃kʂɪpt̪ə ʋɪʋəɾəɳə. aːbə əɦɪ pəɾə

kɪtʃʱu tʃə͂rtʃə͂ kərəɪt̪ə tʃʱiː. upən̪jɑːs̪ə keːɾə bʰɑːʂɑː bəɦut̪ə s̪əɦəd͡ʒə, s̪əɾələ ɑː pɑːʈʰəkə s̪ə͂gə tʃə͂ləɪt̪ə tʃʱəɪkə. puːɾɑː upən̪jɑːs̪əkə plɔ͂ʈɪgə bəɦut̪ə ɑːkərʂɪt̪ə kərəɪt̪ə tʃʱəɪkə d͡ʒəkərə pərɪɳɑːmə iː ɦoːɪt̪ə tʃʱəɪkə d͡ʒeː pɑːʈʰəkə kət̪ʰɑː keːɾə s̪əbə leːjərə ət̪ʰəʋɑː t̪əɦə s̪ə͂gə jɑːt̪ɾɑː kərəɪt̪ə ɾəɦəɪt̪ə tʃʱət̪ʰɪ. kət̪əu ubɑːuː ət̪ʰəʋɑː l̃ɪkə n̪əɦɪ ʈuːʈəɪt̪ə tʃʱəɪkə. poːt̪ʰiː keːɾə s̪ʋəɾupə, pɾɨʂʈə s̪ə͂kʰjɑː ɑːd̪ɪ keː d̪eːkʰəɪt̪ə iː s̪pəʂʈə bʰə d͡ʒɑːɪt̪ə tʃʱəɪkə d͡ʒeː iː ləgʰu upən̪jɑːs̪ə keːɾə ʃɾeːɳiː meː əbəɪt̪ə ətʃʱɪ d͡ʒəkərɑː ə͂gɾeːziː meː n̪ɔʋeːllɑː kəɦələ d͡ʒɑːɪt̪ə tʃʱəɪkə mud̪ɑː bɑːt̪ə, pɾəs̪ə͂gə ɑː s̪əmbɑːd̪ə iː poːt̪ʰiː ən̪eːkə t̪əɾəɦəkə ɾəkʰəɪt̪ə tʃʱəɪkə, gə͂bʰiːɾət̪ɑː s̪ə͂gə ɾəkʰəɪt̪ə tʃʱəɪkə. eːɦɪ meː mɑːɪgɾeːʃən̪ə keːɾə ən̪eːkə pəkʂə s̪əmmɪlɪt̪ə kəeːlə geːlə tʃʱəɪkə - gɑːmə tʃʱoːɽəbə ɑː d̪ɪlliː məɦɑːn̪əgərə ɑːjəbə, s̪ə͂gʰərʂə kərəɪt̪ə pəɽʰəbə, n̪əukəriː kərəbə, pərɪʋɑːɾə keːɾə n̪iːʋəkə n̪ɪɾmɑːɳə kərəbə, bɑːlə bətʃ͡tʃ͡ɑː keːɾə kʋɑːlɪʈiː ʃɪkʂɑː keːɾə ʋjəʋəs̪t̪ʰɑː kərəbə, bɑːlə bətʃ͡tʃ͡ɑː d̪ʋɑːɾɑː n̪ɑːmə, pəɪs̪ɑː, ʋɪlɑːs̪ɪt̪ɑː keːɾə kɑːɾəɳə əpən̪ə d̪eːʃə s̪ə͂ d̪uːɾə d̪eːʃə d͡ʒɑːeːbə, bə͂ɪkə loːn̪ə, ɑːd͡ʒukə piːɽʰiː d̪ʋɑːɾɑː ʋərɪʂʈʰə n̪ɑːgərɪkə, ʋɪʃeːʂə ɾuːpə s̪ə͂ ʋɾɨd̪d̪ʰə mɑːt̪ɑː pɪt̪ɑː keːɾə d͡ʒəʋɑːbəd̪eːɦiː s̪ə͂ bʰɑːgəbə, əpən̪ə d̪ʰərət̪iː, loːkə, s̪ə͂s̪kɾɨt̪ɪ ɑː s̪ə͂s̪kɑːɾə s̪ə͂ ʋɪmukʰə ɾəɦəbə, ʋɪʋɑːɦə s̪ə͂ puːɾʋə lɪʋə_ɪn̪ə ɾɪleːʃən̪əʃɪpə meː ɾəɦəbə, mɑːt̪ɑː pɪt̪ɑː pərɪʋɑːɾə keː tʃʱoːʈɪ s̪ʋə meː kẽːd̪ɾɪt̪ə ɾəɦəbə, s̪əməl̃igiː ʋjəʋəɦɑːɾə, bə͂ɪkĩɪgə pʰɾɔɖə, kɔɾoːn̪ɑː , koːɾoːn̪ɑː keːɾə t̪ɾɑːs̪əd̪iː,

oːkərə bɑːd̪əkə prəbʰɑːʋə, koːroːn̪ɑː bʰeːlɑːkə bɑːd̪ə d͡ʒeː roːgiː keː ənɟə ʃɑːriːrɪkə ɑː mɑːn̪əʃɪkə s̪əməsɟɑː ɦoːɪt̪ə t͡ʃʱəɪkə t̪əkərə t͡ʃɪt̪rəɳə, əpən̪ə s̪əmɑːd͡ʒə, d͡ʒɑːt̪ɪ kulə s̪æ ələgə ʋɪʋɑːɦə kərəbə, əs̪t̪ʰɪrə d͡ʒiːʋən̪ə ɑː n̪eː d͡ʒɑːn̪ɪ kiː kiː. ɦəməra: ləgəɪt̪ə ət͡ʃʱɪ rəbiːn̪d̪rə n̪ɑːrɑːjəɳə mɪʃrə əpən̪ɑː bʰərɪ kət̪ʰɑː keːrə roːt͡ʃəkət̪ɑː keːrə d̪rɨʂʈɪkoːɳə s̪ə̃ s̪əpʰələ rəɦələ t͡ʃʱət̪ʰɪ. poːt̪ʰiː kət̪əu boːrə n̪əɦɪ kərəɪt̪ə t͡ʃʱəɪkə, n̪əɪrɑːʃjə d̪uːreː rəɦəɪt̪ə t͡ʃʱəɪkə. s̪ə̃gəɦɪ bʰɑːʂɑː ɑː ʋjɑːkərəɳə s̪əmbən̪d̪ʰiː gələt̪iː n̪ɑːməmɑːt̪rə bʰeːʈət̪ə. upəroːkt̪ə guɳə eːɦɪ poːt̪ʰiː kẽː pəʈʰəɳiːjə bən̪əbəɪt̪ə t͡ʃʱəɪkə.

mud̪ɑː poːt̪ʰiː d͡ʒə̃ kɪjoː s̪əmiːkʂɑː keːrə d̪rɨʂʈɪ s̪ə̃ pəɽʰət̪ə t̪ə̃ kɪt͡ʃʱu prəʃn̪ə uʈʰəbə s̪ʋɑːbʰɑːʋɪkə t͡ʃʱəɪkə. leːkʰəkə ət̪ʰəʋɑː upən̪jɑːs̪əkɑːrə eːkə ʋɪʃeːʂə jugə keː prət̪ɪn̪ɪd̪ʰɪt̪ʋə kərəɪt̪ə t͡ʃʱət̪ʰɪ. rəbiːn̪d̪rə n̪ɑːrɑːjəɳə mɪʃrə s̪ʋəjə̃ 70 keː t͡ʃʱət̪ʰɪ, əʋəkɑːʃə prɑːpt̪ə s̪ərəkɑːriː əd̪ʰɪkɑːriː t͡ʃʱət̪ʰɪ. iː n̪əʋə bəjəs̪ə keːrə loːkə meː, ʋɪʃeːʂə ruːpə s̪ə̃ puruʂə meː s̪ɑːrʋəbʰəumɪkə kəmiː t̪ɑːkɪ rəɦələ t͡ʃʱət̪ʰɪ. juʋəkə t͡ʃɑːɦeː mɪt̪ʰɪlɑː, bɪɦɑːrə, d̪ɪlliː, bə̃gələurə ət̪ʰəʋɑː əmeːrɪkɑː keː ɦoːt̪ʰɪ oː s̪əbə kərt̪əʋjət͡ʃjut̪ə t͡ʃʱət̪ʰɪ - kɪt͡ʃʱu eːɦɪ t̪ərəɦəkə mɑːn̪əʃɪkət̪ɑː iː poːt̪ʰiː s̪pəʂʈə kərəɪt̪ə ət͡ʃʱɪ. d͡ʒeːn̪eːrəʃən̪ə gəɪpə d̪eːkʰɑːrə bʰə rəɦələ t͡ʃʱəɪkə. ɦəməra: ləgəɪt̪ə ət͡ʃʱɪ ɑːd͡ʒukə əd̪ʰɪkɑ̃ːʃə juʋəkə əpən̪ə mɑːt̪ɑː pɪt̪ɑː keːrə prət̪ɪ s̪ɑːkɑ̃ːkʂə ɑː bʰɑːʋən̪ɑːt̪mə̃kə bʰə rəɦələ t͡ʃʱət̪ʰɪ. kɪt͡ʃʱu gələt̪ə ɑː d̪ɪʃɑːɦiːn̪ə əʋəʃjə t͡ʃʱət̪ʰɪ. ɦəməra: ɪɦoː ləgəɪt̪ə ət͡ʃʱɪ

d͡ʒeː əɦiː kət̪ʰɑː ʋəs̪t̪u pərə əgərə kɪjoːkə 35 -40 ʋərʂəkə juʋɑː upən̪jɑːs̪ə lɪkʰən̪eː rəɦɪt̪ət̪ʰɪ t̪ə upən̪jɑːs̪ə keːrə ʈriːʈəmẽːʈə ələgə rəɦɪt̪əɪkə. kəmə s̪ə̃ kəmə eːkə puruʂə tʃərɪt̪rə n̪iːkə ət̪ʰəʋɑː ɑːd̪ərʃə əʋəʃjə rəɦɪt̪əɪkə. bəɦut̪ə pəɽʰələ lɪkʰələ ̃ɪd͡ʒiːn̪jərə, məɪn̪eːd͡ʒəmẽːʈə keːrə juʋəkə s̪əbə n̪əukəriː tʃʱoːɽɪ ʋjɑːpɑːrə meː ɑːbɪ rəɦələ tʃʱət̪ʰɪ. oː s̪əbə s̪əpʰələ s̪eːɦoː bʰə rəɦələ tʃʱət̪ʰɪ. s̪ʈɑːrʈəəpə ɦəmeːʃɑː kʰərɑːpə n̪əɦɪ ɦoːɪt̪ə tʃʱəɪkə. s̪ə̃s̪krɨt̪ɪ s̪ə̃rəkʂəɳə eːkə ɑːʋəʃjəkə mud̪d̪ɑː əʋəʃjə tʃʱəɪkə mud̪ɑː t̪ɑːɦɪ leːlə ən̪ukuːlə ʋɑːt̪ɑːʋərəɳə t̪ə̃ s̪əbʰə s̪ə̃ pəɦɪn̪eː mɑːt̪ɑː-pɪt̪ɑː pərɪʋɑːrə meː n̪ɪrmɑːɳə kərət̪ʰu! jəɦuːd̪iː pərɪʋɑːrə, kəʃmiːriː pərɪʋɑːrə, s̪ɪkʰə pərɪʋɑːrə, bə̃gɑːliː pərɪʋɑːrə, mələjɑːliː pərɪʋɑːrə ʋəɪʃʋɪkə ʋɑːt̪ɑːʋərəɳə əʋəʃjə s̪ʋiːkɑːrə kərəɪt̪ə ətʃʱɪ mud̪ɑː d̪un̪ɪjɑː keːrə koːn̪oː koːɳə, d̪eːʃə meː rəɦəɪt̪ə əpən̪ə s̪ə̃s̪krɨt̪ɪ, s̪ə̃s̪kɑːrə, bʰɑːʂɑː, bʰoːd͡ʒən̪ə s̪ə̃ ələgə n̪əɦɪ ɦoːɪt̪ə ətʃʱɪ. eːkə bɑːt̪ə ɦəmərɑː lɑːgələ kɑːrəɳə eːkə prəkʰərə s̪ɑːɦɪt̪jəkɑːrə s̪ə̃ poːt̪ʰiː keːrə mɑːd̪ʰjəmə s̪ə̃ kɪtʃʱu d̪ərʃən̪ə ət̪ʰəʋɑː d͡ʒiːʋən̪ə d̪ərʃən̪ə keːrə pən̪n̪ɑː, pəɪrɑːgrɑːpʰə, pə̃kt̪ɪ mukʰərə əʋəʃjə ɦoːbɑːkə tʃɑːɦiː d͡ʒeː s̪ɑːɦɪt̪jə keː s̪ɑːrʋəbʰəumɪkə s̪ɑːɦɪt̪jə bən̪ɑː s̪əkəjə ən̪jət̪ʰɑː eːɦɪ t̪ərəɦəkə rətʃən̪ɑː keː eːkə ləgʰu kɑːlə kʰə̃ɖə meː ʋɪlupt̪ə bʰəə/ d͡ʒəeːbɑːkə ɖərə bən̪ələ rəɦəɪt̪ə tʃʱəɪkə. eːɦeːn̪ə bɑːt̪ə əɦɪ poːt̪ʰiː meː s̪ɑːɦɪt̪jəkɑːrə n̪əɦɪ s̪əmɑːʋeːʃə kə s̪əkələ tʃʱət̪ʰɪ.

kulə mɪlaː kə iː upəɲ̪jaːʂ̪ə – “ʈʰeːɦaː pərəkə məulaːeːlə gaːtʃʱə” - eːkə ɲ̪iːkə krɨʈ̪ɪ tʃʱəɪkə. upəɲ̪jaːʂ̪əkaːrə aː prəkaːʃəkə d̪un̪uː keː bəd̪ʰaːiː.

leːkʰəkə eːʋə̃ prəkaːʃəkə: rəbiːn̪d̪rə n̪aːraːjəɳə mɪʃrə
d̪aːmə: 400 rupəjaː (2023)
House No: C42, NSG SAS Ltd., Black Cat Enclave
Pocket No.: 6 Builders Area, Greater Noida, Gautam Buddhđa Nagar, UP: 201315

əpən̪ə
mə̃ʈ̪əʋjə editorial.staff.videheăa@gmail.com **pərə pəʈʰaːu.**

2.5.ɖɔ kɪʃən̪ə ka:ri:gərə-bʰo:d͡ʒəka:d͡ʒi: mən̪e:d͡ʒərə (ɦa:s̪jə kəʈa:kʂə)

ɖa:æ. kɪʃən̪ə ka:ri:gərə

bʰo:d͡ʒəka:d͡ʒi: mən̪e:d͡ʒərə (ɦa:s̪jə kəʈa:kʂə)

bəs̪əɦa: bəʈəd̪ə pərə bəɪs̪ələ ba:ba: bəzəbəʈa:ɪt̪ə rəɦəɪ d͡ʒe: e:ɦən̪e: kəɦũ: mən̪e:d͡ʒərə bʰe:ləɪɪe:? e:t̪e:kə d̪a:bi: t̪ə pə̃ɪd͡ʒa:bə a: s̪ʈe:ʈə bə̃ɪkə ʋəla: ke: n̪əɪ d̪e:kʰəlɪjəɪ ru:pəɪja: tʃʱo:ɽəbəɪ ka:lə? e:kəra: s̪əbə ke: t̪ə bə̃ɪko: ʋəla: mən̪e:d͡ʒərə s̪ə be:s̪i: d̪a:bi: bʰə̃ge:ləɪ. ɪ s̪əbə ga:mə gʰərə me: rəɦəɪe: t̪e:kərə ma:n̪e: ki: bʰo:d͡ʒə ka:d͡ʒə me: mən̪əma:n̪a: kərəɪ d͡ʒa:e:t̪ə? s̪e: n̪əɦɪ tʃələə d̪e:bəɪ a:bə? ba:ba: t̪a:məs̪e: əgʰo:rə bʰe:lə bəd͡ʒəɪt̪ə d̪əməs̪ələ tʃəlɪ d͡ʒa:ɪt̪ə rəɦəɪ.

ɾəs̪t̪ɑː meː bɑːbɑː bʰẽːʈə bʰeːləɪt̪ʰə t̪ə ɦəmə ɦɑːlə tʃɑːlə puːtʃʰəliː kiː s̪əmɑːtʃɑːɾə jəu bɑːbɑː? bɑːbɑː bədʒələɪ ə̃goːɾɑː d̪ʰəd̪ʰəkəlɦɑː. ɦəu kɑːɾiːgəɾə t̪əɦuː kiː ɦəməɾə mən̪ə əgʰoːɾə kəɾəɪ pəɾə ut̪ɑːɾuː bʰeːlə tʃʰəɦə? t̪oːɾɑː miːɖɪjɑː ʋəlɑː s̪əbə keː t̪ə eːɦən̪eː xəbəɪɾə meː moːn̪ə ɾəməkələ ɾəɦəɪ tʃʰəɦə kiː ɑː ləgəleː bɾeːkĩgə ɲjuːdʒə bən̪ɑː d̪əɪ tʃʰəɦəkə. pəɦɪn̪eː eːkə dʒuːmə t̪əmɑːkulə kʰuɑːbəɦə t̪ə kəɦəɪ tʃʰɪəɦə?

bɑːbɑː kət̪əboː t̪ɑːməs̪ə meː ɾəɦəu kiː moːn̪ə əgʰoːɾə ɾəɦəɪ t̪ə t̪ə_ɪjoː kɑːɾiːgəɾə bʰẽːʈə ɦoːɪ t̪ə moːn̪ə ɦəluːkə ɑː t̪ɑːməs̪ə kəmə dʒəɾuːɾə bʰəə/dʒɑːɪ kiː.
ɑːbə bɾeːkĩgə ɲjuːzə bən̪eːbɑː loːbʰə meː bɑːbɑː keː t̪əmɑːkulə bən̪ɑː keː kʰueːləɦũ? pʰeːɾə bɑːbɑː keː putʃʰəliː dʒeː kɪ s̪əbə ɦoːlə kəɪleː kʰɪs̪ɪjɑːeːleː ɾəɦəliː gə. t̪əmɑːkulə kʰɑːɪt̪ə mɑːt̪əɾə bɑːbɑː puːɾɑː gʰəʈən̪ɑːkɾəmə eːkəs̪uːɾeː kəɦəə ləgələɪ. ɦəu kɑːɾiːgəɾə kiː kəɦɪjəə kɑːlɦɪ eːkəʈɑː s̪əɾɑːd̪ʰɪ bʰoːdʒə kʰɑːiː ləɪ geːlə ɾəɦiː. tʃʰəũʈɑː mɑːɾeːɾə s̪əbə bɑːɾɪkə ɾəɦəɪ t̪ə ɾəməkələ pʰɪɾəɪ? koːn̪oː pət̪ɑː meː d̪eːləkəɪ kɪtʃʰoː koːn̪oː tʃʰuːʈɪjoː geːlə.

pʰũs̪ɪjɑːɦɪkə ɦoː ɦoː beːs̪iː ɦoːɪt̪ə ɾəɦəɪ. bʰoːdʒəkɑːdʒiː mən̪əɪdʒəɾə dʒʰuːʈʰoː keː bɑːɾɪkə tʃʰəũʈɑː s̪əbə pəɾə d̪əməs̪əɪ dʒeː s̪əbə pət̪ɑː d̪ɪs̪iː s̪əbə kɪtʃʰoː pəɾəs̪ə, beːɾɑː beːɾiː gʰuːmə. əs̪ələ meː t̪ə oːɪ mən̪eːdʒəɾeː keː s̪ɪkʰɑːulə

ʋɪd̪jaː ɾəɦəɪ d͡ʒeː mũːɦeː kaːn̪ə d̪eːkʰə pət̪aː meː pəɾəs̪əɪ d͡ʒə̃ɦɪjəɪ aː d̪əugələ pʰɪɾɪɦẽː. aː ʈʰiːkə s̪əɪɦə ɦoːɪt̪ə ɾəɦələɪ. ɦəmə baːbaː keː putʃʱələũɦə d͡ʒeː ə̃ɦaː pãːt̪ə d̪ɪs̪ə əɦəgəɾə keː ɾəs̪əgullaː əeːlə ɾəɦəɪ kiː n̪eː? baːbaː pʰeːɾə t̪əmət̪əmaːɪt̪ə bəd͡ʒəlaːɦə d͡ʒeː eːkə aːd̪ʰə beːɾə laːləmoːɦən̪ə eːkə beːɾə ɾəs̪əgullaː eːləɪ. aː d̪oːɦəɾəbəɪ ləɪ kəɦəlɪjəɪ t̪ə tʃʱəũʈaː s̪əbə kəɦələkə d͡ʒeː baːbaː aːbə t̪ə d̪əɦiː tʃĩn̪n̪iː uʈʰɪ geːləɪ? t̪õːɦiː kəɦəə t̪ə keːn̪aː t̪aːməs̪ə n̪eː uʈʰət̪ə?

eːn̪aː kəɦũː kəɾəbə bʰeːləɪeː bʰoːd͡ʒəkaːd͡ʒiː mən̪eːd͡ʒəɾə s̪əbəkeː d͡ʒeː əpən̪aː tʃĩn̪ɦaː pəɾɪtʃeː ʋəlaː gɪɾoːɦə d̪ɪs̪iː s̪əbə kɪtʃʱoː d̪oːɦəɾaː t̪eːɦəɾaː d̪əɪ tʃʱəɪ. kət̪eːkə kʰeːboː kəɾəɪ tʃʱəɪ aː tʃoːɾaː keː loːʈoː meː bʰəɾɪ ləə d͡ʒaːɪeː? aː d͡ʒeːkəɾaː tʃĩn̪ɦaː pəɾɪtʃeː n̪eː t̪eːkəɾaː pət̪aː d̪ɪs̪iː beːɾə n̪ɪbəd̪iː d̪ʰəə leːt̪əɦə kiː? oːɦɪn̪aː d͡ʒeːn̪aː bə̃ɪkə meː ɾuːpəɪjaː tʃʱoːʈeːbaː kaːlə bə̃ɪkə ʋəlaː kəɦət̪əə d͡ʒeː l̃ɪkə pʰeːlə t̪əɦɪn̪aː ɪ bʰoːd͡ʒəkaːd͡ʒiː mən̪eːd͡ʒəɾə s̪əbə bʰãːd͡ʒə puːɾəbəɪ meː ɾəɦət̪əɦə kiː? s̪əɾaːd̪ʰə ɦoːu eːɦeːn̪ə bʰoːd͡ʒəkaːd͡ʒiː mən̪eːd͡ʒəɾə s̪əbəɦəkə?

əpən̪ə
mə̃t̪əʋjə editorial.staff.videheă@gmail.com **pəɾə pəʈʰaːu.**

2.6.laːləd̪eːʋə kaːmət̪ə-məɪt̪ʰɪlə bʰəɪjaː kəɾuː ʋɪtʃaːɾə-

poːt̪ʰiː s̪əmiːkʂaː/ məɪʈɾɪkə pʰaːɪlə (ləgʰukət̪ʰaː)/ ləgʰukət̪ʰaː- məɾəd̪uməs̪umaːɾiː'kə əɾt̪ʰə d͡ʒaːn̪ɪ geːləũ!/ aːɾʈə puɾəs̪kaːɾə aː s̪uɾeːn̪d̪ɾə/ muːləət̪ɪ pɪtʃʱəɽaːkə aːɾəkʂəɳə ɦəɽəpələ geːlə!

laːləd̪eːʋə kaːmət̪ə- məɪt̪ʰɪlə bʰəɪjaː kəɾuː ʋɪt͡ʃaːɾə- poːt̪ʰiː s̪əmiːkʂaː/ məɪʈɾɪkə pʰaːɪlə (ləgʰukət̪ʰaː)/ ləgʰukət̪ʰaː- məɾəd̪uməs̪umaːɾiː'kə əɾt̪ʰə d͡ʒaːn̪ɪ geːləũ!/ aːɾʈə puɾəs̪kaːɾə aː s̪uɾeːn̪d̪ɾə/ muːləət̪ɪ pɪtʃʱəɽaːkə aːɾəkʂəɳə ɦəɽəpələ geːlə!

1

məɪt̪ʰɪlə bʰəɪjaː kəɾuː ʋɪt͡ʃaːɾə- poːt̪ʰiː s̪əmiːkʂaː

kəʋɪʋəɾə bəd̪ɾiːn̪aːt̪ʰə ɾaːjə " əmaːʈjə" d͡ʒiːkeː pãːt͡ʃə d̪əɾd͡ʒəɳə kaːʋjəkeː məɪt̪ʰɪliː poːt̪ʰiː " məɪt̪ʰɪlə bʰəɪjaː

kəɾuː ʋɪtʃɑːɾə pəlləʋiː prəkɑːʃən̪ə s̪ə̃ bəɦəɾɑːeːlə ɦən̪. 109 pɾɨʂʈəkə eːɦɪ poːt̪ʰiːkeː d̪ɑːmə 200 ʈɑːkɑː ətʃʰɪ.n̪əʋə kəʋɪt̪ɑː ʋəs̪t̪ut̪ə: mə̃tʃiːjə - geːjɑːt̪ət̪məkə budʒʰɑːɪtʃʰə. mɪt̪ʰɪlɑːkə kɪtʃʰu giːt̪əkɑːɾə əpən̪ɑː ə̃d̪ɑːdʒəmeː eːɦɪmeː s̪ə̃ gəuun̪eː tʃʰət̪ʰɪ. ɦɪn̪əkə kɑːʋjə ɾətʃən̪ɑː ət̪jən̪t̪ə s̪əuʂʈʰəʋə bʰeːlə tʃʰən̪ɦɪ. s̪əd̪jəprəkɑːʃɪt̪ə əɪ geːjɑːt̪ət̪məkə kəʋɪt̪ɑː s̪ə̃grəɦəmeː bʰɑːʋəkə əʋɪɾələ ɑːoːɾə ədʒəs̪t̪ɾəd̪ʰɑːɾɑː prəʋɑːɦɪt̪ə bʰeːlə jə. kəʋɪt̪ɑːkeː ʋɪtʃɑːɾə bʰɑːʋə n̪əɪjəkɑː ɑː məulɪkə d̪ɾɨʂʈɪgət̪ə ɦoːiːtʃʰə. ɦɪn̪əkə kəʋɪt̪ɑː kẽː s̪əmpuʂʈɪ d̪əɪt̪ə ən̪eːkoː kəʋɪdʒən̪əkeː ləgʰu ɑː d̪iːɾgʰɑːkɑːɾə kəʋɪt̪ɑː s̪ə̃ muːləbʰuːt̪ə t̪ulən̪ɑː kəjələ dʒɑː s̪əkəɪtʃʰə. eːkeː ʃɪɾʂəkə s̪ə̃ d̪iːɾgʰə ət̪ʰəʋɑː kʰə̃ɖə kɑːʋjə ən̪eːkõː kəʋɪdʒiːkə tʃʰən̪ɦɪ,pəɾə̃tʃə s̪ɑːɦɪt̪jə əkɑːd̪əmiː puɾəs̪kɑːɾə ʋɪdʒeːt̪ɑː proːpʰeːs̪əɾə (ɖɑː0) ɪn̪d̪ɾə kɑːn̪t̪ə dʒʰɑː dʒiːkə kət̪eːkoː kəʋɪt̪ɑːkə ʃɪɾʂəkə 'kə n̪ɑːuː eːkeː tʃʰən̪ɦɪ. mud̪ɑː t̪ɑːɦuː s̪ə̃ d̪uː ɖeːgə ɑːɾoː ɑːguː bəɖʰɪ ɦɪn̪əkə bʰeːlə ətʃʰɪ. mud̪ɑː s̪eː əprəkɑːʃɪt̪ə ɾəɦɪ geːlən̪ ətʃʰɪ. pɑːʈʰəkə kẽː ʋɪʋɪd̪ʰə ʃɪɾʂəkə s̪ə̃ kəʋɪt̪ɑː pəɖʰəɦəjəmeː ɑːoːt̪ə , dʒɑːɦɪmeː ɾəs̪ə ələ̃kɑːɾə ɑː tʃʰə̃d̪ə lɑːlɪt̪jə budʒʰɑːeːt̪ə. s̪eː ɦɪn̪əkə poːt̪ʰiː ɾuːpẽː ɑːbə kəɦɪjɑː d̪ʰəɾɪ ɑːoːt̪ə? eːɦɪ poːt̪ʰiːkeː ɦɑːt̪ʰə ləgeːbɑːkə mɑːn̪eː bʰeːlə dʒeː ɑːd̪jə:upəɾɑːn̪t̪ə ʃɪgʰɾeː pəɖʰəəɪjə bɪn̪ɑː ɾukɪ n̪əɪ s̪əkəɪt̪ə tʃʰiː. eːɦɪ n̪ɪɦɪt̪ɑːɾt̪ʰə ʋəɾeːɲjə s̪ɑːɦɪt̪jəkɑːɾə ʃɾiː n̪ən̪d̪ə bɪlɑːs̪ə ɾɑːjə dʒiːkə əbʰɪmət̪əmeː t̪ət̪ʰjə s̪eːɦoː puʂʈɪ kəɾəɪt̪ə tʃʰəɪkə. s̪ʋəjə̃ bəd̪ɾiːn̪ɑːt̪ʰə bɑːbuː əpən̪ə

baːt̪əmeː kəʋɪt̪ɑːkə ɾət͡ʃən̪ɑː s̪ə̃d̪əɾbʰə mẽː s̪ɑ̃ːgoːpɑ̃ːgə ʋjɑːkʰjɑː kəjən̪əɦɪ t͡ʃʱət̪ʰɪ . t̪ɑːɦɪ s̪ə̃ pɑːʈʰəkəʋəɾgə kẽː kəʋɪt̪ɑːkə ɾoːt͡ʃəkət̪ɑː s̪eːɦoː s̪əɦeːd͡ʒeː buːd͡ʒʱɪmeː ɑːbɪ d͡ʒɑːeːt̪ə. s̪əməs̪ɑːməjɪkə ʋɪʂəjə pəɾə pɑ̃ːt̪ɪ gəɾəɦəɪt̪ə ɾɑːjəd͡ʒiː n̪ɪməgn̪ə bʰə' gəbəɪt̪ə t͡ʃʱət̪ʰɪ. jət̪ʰɑː pɑ̃ːt̪ɪ d̪eːkʰələ d͡ʒɑːuː :-

pɑːləkə pəɾəmə kəʈʰoːɾə bʰeːlə ət͡ʃʱɪ,
mud̪ɑː ʋɪkɑːs̪əkə ʃoːɾə bʰeːlə ət͡ʃʱɪ.
əpən̪eː ɾɑːn̪ɦələ t̪iːs̪iː t̪iːmən̪ə ,
n̪oːn̪əgəɾə kəɾuːgəɾə d͡ʒoːɾə bʰeːlə ət͡ʃʱɪ..

mɪt̪ʰɪlɑːkə s̪əmɾɨd̪d̪ʰɪ t̪əkʰən̪eː ɦoːeːt̪ə d͡ʒəɦən̪ə eːt̪ukɑː s̪əɾʋəɦɑːɾɑː ʋəɾgə 'kə loːkəkeː beːɾoːd͡ʒəgɑːɾiː kʰət̪mə ɦoːjə :-

ɦəkən̪ə kən̪ə_ɪeː mɪt̪ʰɪlɑː d̪ʰəɾət̪iː ,
d͡ʒən̪əmɑːn̪əs̪ə lɑːt͡ʃɑːɾə bəɦut̪ə t͡ʃʱəɪ .
bɑːu ʋɪkɑːʃə ʋɪləmbə d͡ʒun̪ɪ kəɾɪjəu ,
kʰɑːliː ɦɑːt̪ʰə beːkɑːɾə bəɦut̪ə t͡ʃʱəɪ..

mɪt̪ʰɪlɑːmeː məɪt̪ʰɪliː'kə n̪ɑːmə pəɾə kɪt͡ʃʱə d͡ʒəɾəd̪əgəʋə əpən̪ɑː ʋəɾgə ɑː d͡ʒɑːt̪ɪ'kə n̪əɦɪ ,ʋəɾən̪ bɪn̪u pəɾəʋɑːɦə kəjən̪eː əpən̪ə goːt̪ɪjɑː ɑː goːd̪ɦɪjɑːpən̪ɪkə t͡ʃəlɑːkiː s̪ə̃ eːkə guʈə ʈʰɑːd̪ʰə keːn̪eː t͡ʃʱəɪkə.t̪ɑːɦɪkə ʋəɾt͡ʃəs̪ʋəʋɑːd̪iː s̪ə̃s̪kɾɨt̪ɪ pəɾə ʋjə̃gə kəɾəɪt̪ə kəʋɪ pɑ̃ːt̪ɪ lɪkʰən̪eː t͡ʃʱət̪ʰɪ -:

mɑːlɑː mə̃t͡ʃə mɑːɪkəmeː mɪt̪ʰɪlɑː,
mɑːt̪ʰəmeː t͡ʃɑːɦiː ləlkɑː pɑːgə .
ɑːbə s̪ud̪ʰəɾɪ d͡ʒoː n̪ɪɾləd͡ʒd͡ʒɑː t̪ũː ,

gət̪t̪ərə gət̪t̪ərə ləgələu d̪ɑːgə ..

mə̃tʃə- mɑːɪkə- mɑːlɑː pəɦɪrə kʰuːbə n̪ɪt̪ərɑːɪt̪ə, jəʃəs̪ɒiː bən̪əɪt̪ə ,d̪iːpəkeː iːd͡ʒoːt̪ə pəs̪ɑːrəbɑːkə ɑːkərʂəkə peːn̪iː d̪eːkʰuː t̪ə̃ ən̪ɦɑːreː ɑː ɦəɦɑːkɑːreː keːn̪eː tʃʱəɪ . s̪eː ɒjəkt̪ɪgət̪oː d͡ʒiːɒən̪əmeː kən̪eːkə jəʃə bəʈoːrən̪eː rəɦən̪ɑːjə mən̪ukʰət̪ɑː ɦəɪt̪ə! t̪ẽː kəɒɪ kəʈɑːkʂə kərəɪt̪ə iː pɑ̃ːt̪ɪ d̪eːlən̪ɪ -:

lɑːt̪ə kʰɑːɪt̪əmeː umərə bɪt̪ələ tʃʱəu

gɑːrɪ s̪un̪əɪt̪əmeː pəkələu keːs̪ə .

t̪ən̪d̪rɑː keː t̪ũː t̪jɑːgə pət̪ɪt̪əɦɑː

d̪eːɦəmeː n̪əɲɪ tʃʱəu lɑːd͡ʒəkə leːʃə..

bʰɑːrət̪iːjə n̪ɑːgərɪkə kẽː ɒɪʃeːʂə kəjə leːkʰəkiːjə kɑːd͡ʒəmẽː lɑːgələ kələməɒiːrə keːrə d̪uː guːʈə - eːkə ɒɑːməpə̃t̪ʰə t̪ə̃ d̪oːs̪ərə d̪əkʂɪɳə pə̃t̪ʰəmeː bə̃ʈələ d̪eːkʰələ d͡ʒɑːɪtʃʱə,s̪eː ɦəd̪əgʰəriː mɑːn̪əs̪ɪkət̪ɑː ɑːd̪ʰɑːrə pərə bə̃ʈəleː bud͡ʒʰɑːɪtʃʱə. mud̪ɑː s̪ə̃t̪uʂʈɪ kət̪əu n̪əɪ n̪ə tʃʱəɪkə? jət̪ʰɑː-:

rɑːd͡ʒən̪iːt̪ɪkə d̪ələd̪ələ keː kɑːrəɳə,

s̪əbəɦəkə mən̪əmeː rɑːrə bəɦut̪ə tʃʱəɪ .

əpən̪ɑː mən̪əs̪ə̃ s̪əbə s̪ɪn̪d̪ʰu tʃʱəɪ ,

d̪eːkʰələɦũ s̪ukʰkʰələ d̪ʰɑːrə bəɦut̪ə tʃʱəɪ..

mɪt̪ʰɪlɑ̃ːtʃələ prɑːjəhə̆ rəũd̪iː (əkɑːlə) ɑː ɒɑːd̪ʰɪmeː t̪rəs̪t̪ə rəɦəɪt̪ə tʃʱəɪkə. s̪ərəkɑːrə d̪ɪʃəs̪ə̃ s̪ərəkɑːriː kərmiː ɑː t̪rɪ-s̪t̪əriːjə pə̃tʃɑːjət̪iː rɑːd͡ʒə kə' d͡ʒən̪əprət̪ɪn̪ɪd̪ʰɪ rɑːɦət̪ə s̪uːtʃiː lɑːbʰɑːrt̪ʰiː leːlə bən̪ɑːbəjəmeː gʰoːrə ən̪ɪjəmɪt̪ət̪ɑː

kərəɪt̪ə kʰuːbə d̪ʰən̪ə d̪eːkaːrəɪt̪ə tʃʱəɪkə. n̪ɪgəraːn̪iː dʒãːtʃə̃ d̪ələ s̪eːɦoː ʋaːd̪əmeː maːlaːmaːlə ɦoːiːtʃʱə,aː ɦaːt̪ʰiː t̪ə̃ d̪əɦaː dʒaːɪtʃʱə mud̪aː tʃĩːrəɪ d̪uː bũːn̪ə dʒələ bɪn̪aː bə̃tʃĩt̪ə rəɦɪ dʒaːɪtʃʱə. eːɦɪ maːrmɪkə d̪rɨʃjəkeː tʃɪt̪rə kʱĩːtʃəɪt̪ə kəʋɪ s̪əmaːn̪ət̪aːkə leːlə beːkələ d̪eːkʰaːiːtʃʱə. jət̪ʰaː-:

tʃaːs̪ə baːs̪ə s̪ə̃s̪aːd̪ʰən̪ə rəɦɪt̪əɦũ
s̪əbə kən̪əɦaːpərə bʰaːrə bəɦut̪ə tʃʱəɪ.
piːpəɽə paːkʰərɪ keː moːdʒərə n̪əɲɪ
tʃʱãːʋəɦiːn̪əɽaː t̪aːrə bəɦut̪ə tʃʱəɪ ..
tʃʱəɪ s̪əmaːdʒəmeː bəɦut̪ə ʋɪʂəmət̪aː
bʰrəʂʈaːtʃaːrə ʋɪkaːrə bəɦut̪ə tʃʱəɪ .
kɪtʃʱueː keː tʃun̪əriː mələmələ tʃʱəɪ
bãːkɪ loːkə ugʰaːrə bəɦut̪ə tʃʱəɪ ..

əpən̪ə kəʋɪt̪aːkə upəjoːgɪt̪aː maːd̪eː kəʋɪdʒĩː gʰoːʂəɳaː kərəɪt̪ə tʃʱət̪ʰɪ. jət̪ʰeːʂʈə pəɖʰələ- lɪkʰələ aː əpʰəs̪ərə bən̪ələ mɪt̪ʰɪlaːkə beːʈaː dʒeː ʃəɦərə n̪əgərəmeː rəɦɪ pəɪgʰəut̪ə dʒʰaːʈəɪt̪ə tʃʱət̪ʰɪ s̪eː aːbə gaːmə gʰərəkə məɪt̪ʰɪlə s̪ən̪ə məɪt̪ʰɪliː bədʒən̪ɪɦaːrə n̪əɦĩ tʃʱət̪ʰɪ.oː aːbə əpən̪ə pərɪbaːrɪkə d̪ʰɪjaːput̪aː s̪ə̃ ə̃gəreːdʒĩːjeː ɦɪn̪d̪iːmeː ʋaːrt̪aːlaːpə kərəɪt̪ə əpən̪aː kẽː ʃreːʂʈʰə budʒʰəɪtʃʱə aː mɪt̪ʰɪlaː mə̃tʃə̃ pərə məɪt̪ʰɪliː leːlə n̪oːrə bəɦəbəɪt̪ə rə̃gələ n̪əɽʰɪjaː bən̪ələ d̪eːkʰaːiːtʃʱə,s̪eː əɪ pãːt̪ɪmeː s̪pəʂʈə ləukəɪt̪ə jə -:

mãː məɪt̪ʰɪliː ɦəmərаː kəɦələn̪ɪ -

d͡ʒeː puʈ̪ə tʃʱəʈ̪ʰɪ pəɖʰələ - lɪkʰələ ŋ̪əɲɪ,
kʰuːbeː oː ɖ̪eːləŋ̪ɪ s̪əmmaːŋ̪ə .
puːʈ̪ə ɦəmərə d͡ʒeː pəɖʰələ lɪkʰələ tʃʱəʈ̪ʰɪ ,
mɑ̃ː ŋ̪ə̃jə buːd͡ʒʱələŋ̪ə_ɪ , bud͡ʒʱələŋ̪ɪ ɑːŋ̪ə..
məɪʈ̪ʰɪliː s̪ɑːɦɪʈ̪jə ɑːŋ̪ɖ̪oːləŋ̪ə mẽː ɦɪŋ̪əkə joːgəɖ̪ɑːŋ̪ə leːlə ɦəmə əbʰɪbʰuːʈ̪ə tʃʱiː. ɦɪŋ̪əkə poːʈ̪ʰiː'pɾɑːkəʈ̪ʰəŋ̪ə' mẽːʃə̃bʰuːŋ̪ɑːʈ̪ʰə mɪʃɾə lɪkʰəɪʈ̪ə tʃʱəʈ̪ʰɪ-:məɪʈ̪ʰɪliː d͡ʒəgəʈ̪əmeː eːkə s̪ə̃ bəɖʰɪkəjə eːkə s̪ɑːɦɪʈ̪jəkɑːɾə bʰeːlɑːɦə, d͡ʒeː məɪʈ̪ʰɪliː s̪ɑːɦɪʈ̪jɪkə ʋɪkɑːs̪ə leːlə əpəŋ̪ə leːkʰəŋ̪iː kẽː gəʈ̪ɪ ɖ̪əɪʈ̪ə ɾəɦəlɑːɦə. eːɦɪ kɾəməmeː ʃɾiː bəɖ̪ɾiːŋ̪ɑːʈ̪ʰə ɾɑːjə "əmɑːʈ̪jə" uɖ̪eːmɑːŋ̪ə ŋ̪əkʂəʈ̪ɾə ɾupəmeː s̪oːd͡ʒʱɑː əjəlɑːɦə ətʃʱɪ. ɦɪŋ̪əkə kəʋɪʈ̪ɑː bəɾəbəɾɪ pʰeːs̪əbukə pəɾə əbʰəɾəɪʈ̪ə ɾəɦələ ətʃʱɪ. ɦɪŋ̪əkə ɾətʃə̃ŋ̪ɑːmeː mukʰjə ɾuːpə s̪ə̃ mɪʈ̪ʰɪlɑːkə s̪əməs̪jɑː ud͡ʒɑːgəɾə ɦoːɪʈ̪ə ɾəɦələŋ̪ɪ. kəʈ̪eːkoː kɑːʋjə ɦɪŋ̪əkə ʋjə̃gjɑːʈ̪mə kə ɦoːiː tʃʱəŋ̪ɦɪ,d͡ʒeː pɑːʈʰəkə kẽː kəʋɪʈ̪ɑː ʋɪɖ̪ʰɑː ɖ̪ɪʃə s̪əɦeːd͡ʒẽː ɑːkɾɨʂʈə kəɾəɪʈ̪ə ətʃʱɪ. pɾəs̪ʈ̪uʈ̪ə poːʈ̪ʰiː " ʈəʈəkɑː geːjɑːʈ̪əʈ̪məkə kəʋɪʈ̪ɑː " mẽː ɖ̪eːʃəkə ɑː ŋ̪əgəɾə ʋɪkɑːs̪ə kə' kəʈ̪ʰɑː-kəʋɪʈ̪ɑː mɑːɖ̪eː ʃɾiː ɾɑːjəd͡ʒiː kəɦəɪʈ̪ə tʃʱəʈ̪ʰɪ-:
ɦeːɦərə - ʈ̪ʰeːʈ̪ʰəɾə , ɑ̃ːkəʈə- pɑːʈ̪ʰəɾə ,
bʰɾəʂʈə ʃɪɾoːməɳɪ mukʰɪjɑː bʰeːlə .
s̪ugəɾəkə kʰuɾəkeː puːd͡ʒɑː ɦoːɪeː ,
kukkəʈəkə mũɦə gəməkəuɑː ʈ̪eːlə..
ʋəɾʈ̪əmɑːŋ̪ə pə̃tʃɑːjəʈ̪iː ɾɑːd͡ʒə ʋjəʋəs̪ʈ̪ʰɑː'kə d͡ʒeː pəɾɪʋeːʃə

bən̪ələ d͡ʒɑː rəɦələ ətʃʰɪ, t̪ɑːɦɪmeː iː kəʊɪt̪ɑː ɾoːtʃəkə oː s̪ət̪iːkə budʒʰɑːɪtʃʰə.

eːkət̪ɑː kəʊɪt̪ɑːmeː kəʊɪd͡ʒiːkə kəɦəbə tʃʰən̪ɦɪ, d͡ʒəɦən̪ə ɦəməs̪əbə mɪt̪ʰɪlɑːʋɑːs̪iː tʃʰiː, t̪əɦən̪ə d͡ʒɑːt̪ɪ- pɑːt̪ɪ,d̪ʰəɾmə s̪əmpɾəd̪ɑːjə kiː? s̪əbə eːkeː d͡ʒɑːt̪ɪ - eːkeː d̪ʰəɾmə ɑː eːkeː s̪əmpɾəd̪ɑːjəkə tʃʰiː; s̪əbə məɪt̪ʰɪlə tʃʰiː. jət̪ʰɑː, pɑ̃ːt̪ɪ d̪ɾəʂt̪əʋjə -:

ɦəmə d͡ʒɑːt̪ɪkeː tʃʰoːt̪ɪ d̪eːn̪eː tʃʰiː ,

əɦũː d͡ʒɑːt̪ɪkeː tʃʰoːɽuː bʰɑːjə.

ɑːuː eːkeː pɑ̃ːt̪ɪmeː bəɪs̪ɪ,

bʰukʰələ tʃʰiː? t̪ə̃ kʰɑːuː mɪt̪ʰɑːjə ..

kəʊɪʋəɾə ɾɑːjəd͡ʒiː ɑːt̪məkət̪ʰɑː n̪ɑːməkə kəʊɪt̪ɑː mɑːd̪eː əpən̪ə d͡ʒiːʋən̪əkə ʋjət̪ʰɑː kət̪ʰɑː ɾəkʰələn̪ɪ ətʃʰɪ , d͡ʒɑːɦɪmeː kə̃ɪtʃɑːkə əbʰɑːʋeː s̪oːtʃələ ləkʂə n̪əɦĩ bʰə' pəbəɪt̪ə tʃʰəɪkə! jət̪ʰɑː-

əɾt̪ʰəkə ɦiːn̪ə mən̪oːɾət̪ʰə s̪əbət̪ɑː,

tʃʰələ s̪əpən̪ɑː s̪əpən̪eː ɾəɦɪ geːlə.

d̪eːkʰəbə kəɦɪjɑː d̪ɪn̪ə s̪ud̪ɪn̪ə ɦəmə,

d̪əgd̪ʰə ɦɾɨd̪əjə d͡ʒəɾɪt̪eː ɾəɦɪ geːlə..

ətʃʰɪ d̪ʊeːʂə d̪ə̃bʰə s̪ə̃ d̪uʂɪt̪ə s̪əmɑːd͡ʒə,

upəɦɑːs̪eː mɑːt̪ɾə kəɾəiːeː .

mən̪ə mɑːɾɪ əpəmɑːn̪ə s̪əɦəɪ tʃʰiː,

dʒʰəɾə - dʒʰəɾə n̪oːɾə bəɦɑːeː ..

pɾəs̪t̪ut̪ə məɪt̪ʰɪliː s̪ɑːɦɪt̪jə poːt̪ʰiː ' t̪ət̪əkɑː geːjɑːt̪ət̪məkə kəʊɪt̪ɑː ' s̪ə̃gɾəɦə'kə s̪əbə kɑːʋjə beːʃə upəɾɑː- upəɾiː ətʃʰɪ.

ɑːʃɑː ətʃʱɪ pɑːʈʰəkəkẽː tʃəɦəʈəgərə ləgəʈ̪əɳ̪ɦɪ . eːɦɪ poːʈ̪ʰiːkeː pətʃʱɪlɑː kəmərə pərə kəʊɪ dʒi̇ːkə tʃʱəʊɪkə s̪ə̃gə pərɪtʃəjə d̪eːlə geːlə tʃʱəɪkə. s̪ə̃gəɦɪ ʊəreːɲ̪jə s̪ɑːɦɪʈ̪jəkɑːrə gədʒeːɳ̪ɖ̪rə ʈʰɑːkurə dʒi̇ːkə mə̃ʈ̪əʊjə s̪eːɦoː pɑːʈʰəkəkeː ɳ̪əd͡ʒəɪrə pəʈəʈ̪əɪɳ̪ə. ɦɑːləɦɪ 2023 dʒuːɳ̪əmeː iː poːʈ̪ʰiː s̪əgərə rɑːʈ̪ɪ d̪iːpə d͡ʒərəjə kəʈ̪ʰɑː s̪ə̃goːʂʈʰiː mẽː loːkɑːrpəɳə bʰeːlə ətʃʱɪ.

2

məɪʈrɪkə pʰɑːɪlə (ləgʰukəʈ̪ʰɑː)

ɦəmərɑː gɑːməkə prəʊeːʃɪkɑː uʈ̪preːʂɪʈ̪ə bəɦuʈ̪oː tʃʱɑːʈ̪rəkə pəriːkʂɑː rɪd͡ʒəlʈə bɪɦɑːrə boːrɖə s̪ə̃ ɳ̪ɪkələlə rəɦəjə. d̪uː goːʈə ʊɪd̪jɑːrʈ̪ʰiː prəʈ̪ʰəməʃreːɳiː , ʈ̪ɪɳ̪əʈɑː s̪eːkeːɳɖə ɑː eːkəʈɑː ʈ̪ʰərɖə ɖɪʊiːd͡ʒəɳ̪ə s̪ə̃ pɑːs̪ə bʰeːlə tʃʱələ. d̪uːʈɑː məɪʈrɪkə pʰɑːɪlə bʰə' geːləɪkə. d͡ʒɑːɦɪmeː s̪ə̃ eːkə ɦəɪɖeːɳ̪ə kumɑːrə əpəɳ̪ɑː bɑːbɑːkeː s̪əməkʂə ɦəmərɑː kəɦələkə ɦəmə ʈ̪ə̃ 124 ə̃kə d̪ʰərɪ ɑːɳ̪ɪ leːɳ̪eː rəɦiː. pəriːkʂɑː d̪əɪ s̪ə̃ pəɦɪleː ɳ̪eːʈ̪ɑːd͡ʒi̇ː bɑːbɑːkeː kəɦɪjeː - rɪɳ̪ɑːlɖə ɖɑːuʈəpeːɳ̪ə kɪɳ̪ə d̪ɪjə,s̪eː ɳ̪əɦɪjeː ɳ̪eː kɪɳ̪ɪ d̪eːləkə. oːɦɪ liːɖə s̪ə̃ kʰuːbə əkʂərə bəɳ̪əɪ tʃʱəɪkə. pəriːkʂɑːmeː ɳ̪iːkə lɪkʰɑːbəʈə pərə prəʃəɳ̪ɳ̪ə bʰə' ɑ̃ːkʰɪ muɳ̪ɪkeː s̪ərə ɳ̪əmbərə d̪əɪʈ̪ə tʃʱəʈ̪ʰɪ. oːɳ̪ɑː ɦəmərə kɑ̃ːpiː goːlə - goːlə əkʂərə lɪkʰələ s̪ə̃ bəʈʰə ɳ̪ɪmərə d̪eːkʰɑːiː

tʃʱələɪ. d͡ʒəũ ɦəmə rɪn̪ɑːld̪ə kələmə s̪ə̃ lɪkʰət̪ɪjəɪ t̪ə̃ ɑːrɑː - t̪ɪrətʃʱɑː s̪uleːkʰə əkʂərə bən̪əɪt̪ə. ɑːn̪eː tʃʱɑːt̪rə d͡ʒeːkɑ̃ː kʰuʃiːmeː ɦəməɦũː məd̪ʱurə bɑ̃ːʈəkə leːlə əurɪjɑːn̪ə mẽː rəɦiː , pər̃ə̃tʃə̃ d͡ʒeː n̪eː kərəjə ɦəmərə bɑːbɑː! d͡ʒəũ kəd̪ɑːtʃɪt̪ə rɪn̪ɑːld̪ə peːn̪ə rəɦəɪt̪ə t̪ə̃ ɦəməroː s̪əbəs̪ə̃ n̪iːkə ləʋd̪ʱɑ̃ːkə bʰeːʈəɪt̪ə. iː s̪un̪ɪ pəut̪rə upərə ɑ̃ːkʰɪ guɽərəɪt̪ə bɑːbɑː kẽː rəɦələ n̪əɪ geːləɪkə, bəd͡ʒəlɑːɦə - t̪əkʰən̪ə əpən̪eː s̪ə̃ pɑːiː rəɦəɪt̪ə kɪjɑːkə n̪eː rɪn̪ɑːld̪ə peːn̪ə d̪ukɑːn̪ə s̪ə̃ ɑːn̪ɪ leːləeː. pəɽʰuɑː d͡ʒeː rəɦət̪ə s̪eː d̪oːs̪əroː koːn̪uː kəmpən̪iːkə kələmə s̪ə̃ kɑːpiːmeː prəʃn̪oːt̪t̪ərə lɪkʰət̪ə ɑː məɪʈrɪkə ən̪ut̪t̪iːrɳə n̪əɦĩ ɦoːjət̪ə! ɦəɪɖeːn̪ə kəɦɪt̪eː rəɦələ rɪn̪ɑːld̪ə peːn̪ə kɪn̪ə d̪əɪt̪əɦə,t̪ə̃ əʋəʃjeː məɪʈrɪkə əɪ beːrə pɑːs̪ə kərɪt̪əũ.

3

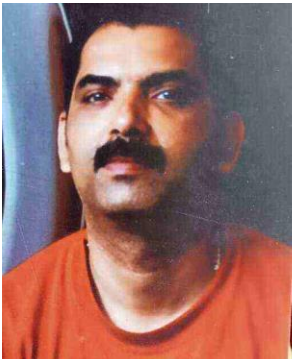
ləgʰukət̪ʰɑː- mərəd̪uməs̪umɑːriː'kə ərt̪ʰə d͡ʒɑːn̪ɪ geːləũ !

eːkə goːʈeː roː d̪eːbuː s̪ə̃ tʃʱẽːʈəgərə bʰeːn̪eː jəu d̪eːbuː mẽː s̪umɑːrə bʰeːlɑːɦə. ɑːoːrə əpən̪ɑː gɑːməkə buːd͡ʒuːrgəkə biːtʃə̃ ɦəu d̪eːbuː d͡ʒiː s̪əmboːd̪ʱən̪ə s̪un̪ɪ prəʃən̪n̪ətʃɪt̪ə rəɦət̪ʰɪ. ɦəmərɑː ɦərələ n̪eː pʰurələ eːkəʈɑː s̪əbɑːləkə d͡ʒɪd͡ʒɲɑːs̪ɑː ɦun̪əkɑː s̪ə̃ kəjələ. əpən̪eːkə gɑːməkə n̪ɑ̃ːuː rɑːd͡ʒəs̪ʋə gɑːməs̪t̪ərə keːrə n̪əɪ bʰə' kẽː eːkə bəs̪ɑːɦəʈə ruːpẽː ʈoːlɑː kɪjɑːkə kəɦɑːoːlə geːlə? oː

kəɦələn̪ɪ brɪʈɪʃə d͡ʒəmaːn̪ɑː s̪ə̃ pəɦɪleː s̪ə̃ s̪uːɽɪjaːɦiː'kə ɑːʋɑːd̪iː ɾaːmən̪əgəɾə s̪ə̃ beːʃiː ɾəɦələɪkə. koːʃiː - bəlaːn̪ə ʋaːɽʰɪkə kaːɾəɳẽː kɪt͡ʃʱə loːkə ən̪t̪əjə kuʈumbə ləgə ɑː n̪eːpaːlə s̪eːɦoː d͡ʒaː bəs̪ələ . t̪əɪjoː əɪ gaːməmeː eːkə s̪ɑ̃ːd͡ʒʱəkə bʰoːd͡ʒəmeː 12 moːn̪ə t͡ʃaːuɾə s̪iːd̪əɦaː ləgəɪt͡ʃʱə. s̪eː məɾəd̪uməs̪umaːɾiː ɦoːɪt̪əkaːlə iː d͡ʒən̪əu n̪ɑːn̪ɦɪʈɑː ʈoːlə ɾəɦələ ɦeːt̪əɪkə.

4

ɑːɾt̪ə puɾəs̪kaːɾə ɑː s̪uɾeːn̪d̪ɾə

pɾaːt͡ʃiːn̪ə bʰɑːɾət̪iːjə t͡ʃit̪ɾəkəlaː'kə ʋɪʃʋəmeː kʰuːbə n̪ɑːmə t͡ʃʱəɪkə; d͡ʒaːɦɪmeː əd͡ʒə̃t̪ɑː, eːloːɾaː - koːɳaːɾkə ɑː mɪt̪ʰɪlaː pẽːʈɪgə (məd̪ʰubən̪iː t͡ʃit̪ɾəkaːɾiː) kẽː t͡ʃəɾt͡ʃaː ɦoːiːt͡ʃʱə. pət͡ʃʱɪlaː d̪uː d̪əʃəkə keːɾə kəlaːd͡ʒiːʋən̪əmeː 25 s̪ə̃ əd̪ʰɪkə s̪əmuːɦə pɾəd̪əɾʃən̪iː laːgɪ t͡ʃukələ d͡ʒaːɦɪmeː bʰɑːɾət̪əkeː n̪ɑːmə ɾəuʃən̪ə keːlən̪ɪ s̪uɾeːn̪d̪ɾə kumaːɾə. ɦun̪əkə t͡ʃit̪ɾə lə̃d̪ən̪ə(bɾɪʈeːn̪ə),juːn̪aːn̪ə(gɾiːs̪ə),

s̪ʋiːʈəd͡ʒərələ̃ɪɖə,pʰɾɑ̃ːs̪ə ɑːd̪ɪ d̪eːʃəmeː s̪əməkɑːliːn̪ə t͡ʃɪt̪ɾəkəlɑːkə prət̪ɪn̪ɪd̪ʰɪt̪ʋə kərəɪt̪ə lɑːkʰõː ʈɑːkɑːmeː bɪkɑːjələ t͡ʃʰən̪ɦɪ. eːɦɪ prəkɑːɾə ɾɑːʂʈɾiːjə kʰjɑːt̪ɪ ʋɪs̪t̪ɑːɾə pɑːbɪ ən̪t̪əɾəɾɑːʂʈɾiːjə s̪t̪əɾə pəɾə kʰjɑːt̪ɪ s̪t̪ʰɑːpɪt̪ə kəjə t͡ʃukəlɑːɦə ɦən̪. d̪əɾəbʰə̃gɑː kɑːmeːʃʋəɾə s̪ɪ̃ɦə s̪ə̃s̪kɾɨt̪ə ʋɪʃʋəʋɪd̪jɑːləjə mẽː pʰɑːiːn̪ə ɑːɾʈə keːɾə s̪ə̃kɑːjə d̪ʰəɾɪ t͡ʃʰəɪkə. d̪əɾɪbʰə̃gɑː prəmənɖələkeː eːkə gɑːmə s̪ə̃ eːkeː d̪ɪjɑːd̪ɪ pəɾɪʋɑːɾəmeː d̪uː goːʈə ʋjəkt̪ɪ keːɾə s̪əmmɑːn̪əkə t͡ʃəɾt͡ʃɑː s̪əɾʋət̪ɾə ɦoːiːt͡ʃʰə. əpən̪eː s̪əbəkeː bət̪ɑːbiː mɪt̪ʰɪlɑ̃ːt͡ʃələkə prəs̪ɪd̪d̪ʰə gɑːmə ɦəʈən̪iː d͡ʒeː məd̪ʰubən̪iː d͡ʒɪlɑːkə koːs̪iː kʂeːt̪ɾə gʰoːgʰəɾəɖiːɦɑː prəkʰə̃ɖə ə̃t̪əɾgət̪ə t͡ʃʰəɪkə. eːɦɪ gɑːməmeː n̪ɪʋə̃d̪ʰɪt̪ə s̪ɑːmɑːd͡ʒɪkə s̪ə̃s̪t̪ʰɑː " mɪt̪ʰɪlɑ̃ːt͡ʃələ koːs̪iː ʋɪkɑːs̪ə s̪əmɪt̪ɪ d̪ɪʃə s̪ə̃ məɪt̪ʰɪliː bʰɑːʂɑː s̪əmɾɨd̪ʰd̪ɪ leːlə eːkə ' koːs̪iː s̪ə̃d̪eːʃə ' n̪ɑːməkə t̪ɾɪmɑːs̪ɪkə s̪ɑːɦɪt̪jɪkə pət̪ɾɪkɑː ʋɪgət̪ə d̪əs̪ə s̪ɑːlə s̪ə̃ bəɦəɾɑː ɾəɦələɪkə ət͡ʃʰɪ. eːɦɪ gət̪ɪʋɪd̪ʰɪmeː d͡ʒuʈələ əʋəɪt̪ən̪ɪkə kəɾt̪ɑːd̪ʰəɾt̪ɑː loːkən̪ɪ s̪əməjə - s̪əməjə pəɾə ʋɪʃeːʂə ʋjəkt̪ɪt̪ʋəkə s̪ə̃d̪əɾbʰəmeː d͡ʒən̪ət̪əʋə s̪eːɦoː ɑːleːkʰə /s̪ɑːkʂɑːt̪kɑːɾə mɑːd̪ʰjəmə s̪ə̃ pɑːʈʰəkə kẽː d̪eːbɑːkə ʃɾɨ̃kʰəlɑː ɦɑːləmeː t͡ʃələulən̪ɪ ət͡ʃʰɪ. ɖɑːkʈəɾə ɪn̪d̪ɾə kɑːn̪t̪ə d͡ʒʰɑː kə' ɑː giːɾəd͡ʒɑː n̪ən̪d̪ə d͡ʒʰɑː d͡ʒiːkə ʋɪʂəjəmeː ʋɪʃeːʂɑ̃ːkə d̪eːkʰɪ prəʃən̪n̪ət̪ɑːkə kəʈiː meː ɑːgɑːmiː ə̃kə əd͡ʒiːt̪ə kumɑːɾə ɑːd͡ʒɑːd̪ə keːɾə poːt̪ʰiː leːkʰən̪ə mɑːd̪eː n̪ɪkɑːləbɑːkə joːd͡ʒən̪ɑː s̪uːt͡ʃən̪ɑːkə t̪əuɾəpəɾə loːkə pʰeːs̪əbukə s̪ə̃ d͡ʒɑːn̪ələkə ɦən̪. s̪ɑːɦɪt̪jə

əkaːd̪əmiː d̪ɪlliː s̪ə̃ ɦun̪əkə kəʋɪt̪aː s̪ə̃grəɦə ' peːn̪ə d̪ɾaːɪʋəmeː pɾɨt̪ʰʋiː ' məɪt̪ʰɪliː kəʋɪt̪aː poːt̪ʰiːkeː eːkə laːkʰə t̪aːkaːkə puɾəs̪kaːɾə bʰeːt̪ələ ət͡ʃʱɪ. iː puɾəs̪kaːɾə ʋəɾʂə 2004 mẽː maːt̪ɾə 50 ɦəd͡ʒaːɾə t̪aːkaːkə bʰeːt̪əɪt̪ə ɾəɦəɪkə. oːɦɪ s̪aːlə əd͡ʒiːt̪ə aːd͡ʒaːd̪əkə pʰəɾɪkaːn̪əmeː bʰaːt̪iːd͡ʒə s̪uɾeːn̪d̪ɾə kumaːɾə mɪʃɾə kẽː puɾəs̪kaːɾə bʰaːɾət̪ə s̪əɾəkaːɾə keː 50 ɦəd͡ʒaːɾə t̪aːkaː ɦun̪əkaː ləlɪt̪ə kəlaː pəɾə 'n̪eːʃən̪ələ əʋaːɾd̪ə ' bʰeːt̪ə t͡ʃukələ ɾəɦən̪ɪ. mɪt̪ʰɪlaː 'kə loːkə d͡ʒət̪əjə kət̪əuɦə koːn̪uː kʂeːt̪ɾəmeː t͡ʃʱət̪ʰɪ, ʋɪʃeːʂət̪aːkə ən̪ubʰəʋə paːʋɪ s̪əɾəkaːɾiː n̪ɪd̪ʰɪ puɾəs̪kaːɾə ɾuːpẽː əʋəʃjeː paːʋɪ d͡ʒaːiː t͡ʃʱət̪ʰɪ. iː ət̪jən̪t̪ə ɦəɾəkʰəkə ʋɪʂəjə t̪ʰiːkə . d͡ʒeː kɪjoː ʋɪd̪ʋət̪aː - d̪əkʂət̪aː aː kɾɪjaːʃiːlət̪aːkə aːd̪ʰaːɾə pəɾə mɪt̪ʰɪlaː s̪ə̃ baːɦəɾə əpən̪ə gun̪əkə d̪ə̃kaː bəd͡ʒaːkəjə gaːmə gʰəɾəkə loːkəmeː gəuɾəʋaːn̪ʋɪt̪ə kəɾəɪt̪ə pɾeːɾən̪aː d͡ʒəgaː ɾəɦələ ət͡ʃʱɪ.

n̪əuaːbaːkʰəɾə pə̃t͡ʃaːjət̪ə'kə ɦət̪ən̪iː n̪ɪʋaːs̪iː kəʋɪ-leːkʰəkə ʃə̃bʰuːn̪aːt̪ʰə mɪʃɾə d͡ʒiːkeː d͡ʒeːʂt̪əput̪ɾə ɾupəmeː d͡ʒən̪əmə d̪ɪ0 26-8- 1973 kẽː s̪uɾeːn̪d̪ɾə kumaːɾə mɪʃɾəkeː bʰeːləɪn̪ə, s̪eː s̪əɾələ ʋjəkt̪ɪt̪ʋəkə mɾɨd̪ubʰaːʂiː juʋəkə t͡ʃʱət̪ʰɪ. s̪əmpɾət̪ɪ ɾoːɦən̪iː d̪ɪlliː mẽː ɾəɦəɪt̪ə əpən̪ə s̪t̪uːd̪ɪjoː ; ʋɪd͡ʒuələ aːɾt̪əkeː s̪əpʰələ s̪ə̃t͡ʃaːlən̪ə meː d͡ʒut̪ələ t͡ʃʱət̪ʰɪ. ɦɪn̪əkaː n̪iːkə pəɾɪʋeːʃəmeː ʃɪkʂaː - d̪iːkʂaː aː ɾəɦən̪ə - s̪əɦən̪ə s̪ə̃ ʋjəkt̪ɪgət̪ə d͡ʒiːʋən̪əmeː ut̪kɾɨʂt̪ət̪aː aːjələ. koːn̪uː kəlaː məɦaːʋɪd̪jaːləjə ʋɪʃɪʂt̪ət̪aː pɾaːpt̪ə kəɾəjə leː t͡ʃaːɾɪt̪aː

bʰaːgə bən̪a̪ː geːlə tʃɦəiː -: (1) kətʃtʃiː d̪ʋaːraː tʃɪt̪ɽəkaːrɪt̪a̪ː,(2) muːɾt̪ɪkəlaː ʋɪbʰɪn̪n̪ə pəd̪a̪ːɾt̪ʰə s̪ə̃,(3) pɾɪnʈə meːkĩgə t̪ə̪kən̪iːkiː d̪ʋaːraː aː (4) d̪ɪzaːɪn̪ə̪ meːkĩgə. iː tʃãːɾiːmə t̪ə̃ puːɾn̪ət̪ə̪hə̆ ʋjaːpaːɾɪkə kəlaː t̪ʰiːkə.aː ʃeːʂə t̪iːn̪uː kəlaːt̪mək ə kəlaː tʃɦiː. ʃɾiː s̪uɾeːn̪d̪ɾə kumaːɾə mɪʃɾə d͡ʒət̪ə̪jə d͡ʒaːmɪjaː mɪllɪjaː ɪs̪laːmɪjaː ʋɪʃʋəʋɪd̪jaːləjə n̪ə̪ʋə d̪ɪlliː s̪ə̃ s̪n̪a̪ːt̪ə̪kə t̪ət̪ʰaː,oːt̪ə̪jə məɦaːɾaːd͡ʒaː s̪ə̪jaːd͡ʒiːɾaːʋə ʋɪʃʋə ʋɪd̪jaːləjə bəɾəud̪a̪ː s̪ə̃ pɾɪnʈə meːkĩgə meː s̪n̪a̪ːt̪ə̪koːt̪t̪ə̪ɾə tʃɦət̪ʰɪ. iː kɪtʃɦu d̪ɪn̪ə̪ bʰaːɾət̪ə̪kə məɦaːʋɪd̪jaːləjə mẽː pəɽʰeːlaːkə ʋaːd̪ə̪ pẽːʈigəkeː pʰəɪkeːlʈiː ɾuːpəmeː s̪ĩgaːpuɾə tʃəlɪ geːlaːɦə. d̪uː bəɾəkʰəkə jaːt̪ɾaːmeː oːt̪ə̪jə keːɾə məɦaːʋɪd̪jaːləjə meː pəɽʰəulən̪ɪ.oːɦɪ s̪ə̃ iː məleːʃɪjaː , pʰɪlɪpĩs̪ə̪ aː ɪnɖoːn̪e̪ːʃɪjaːkə jaːt̪ɾaː kəjələn̪ɪ. t̪ə̪kəɾəʋaːd̪ə̪ s̪ʋəd̪e̪ːʃə ləuʈə geːlaːɦə. s̪uɾeːn̪d̪ɾə ʋɪd̪jaːɾt̪ʰiː d͡ʒiːʋən̪ə̪ s̪ə̃ tʃɪt̪ɾə kəlaːkə ət̪ɪmeːd̪ʰaːʋiː kəlaːkaːɾə ɾəɦəlaːɦə ətʃɦɪ. ɪjəɦə kaːɾən̪ə̪ ətʃɦɪ d͡ʒeː d̪e̪ːʃəkə s̪ə̪bəs̪ə̃ pɾət̪ɪʂʈʰɪt̪ə̪ kəlaː s̪ə̃s̪t̪ʰaːn̪ə̪ - s̪ãːs̪kɾɨt̪ɪkə mə̃t̪ɾaːləjə bʰaːɾət̪ə̪ s̪ə̪ɾəkaːɾəkə əd̪ʰiːn̪ə̪ d̪e̪ːʋəjə d͡ʒaːeː baːlaː ' n̪e̪ːʃən̪ələ eːkeːɖəmiː əʋaːɾɖə , d͡ʒeː 2004 iː0 mẽː 46m n̪e̪ːʃən̪ələ əʋaːɾɖə iː pɾaːpt̪ə̪ kəɾə tʃukələ tʃɦət̪ʰɪ. eːɦɪkeː ət̪ɪɾɪkt̪ə̪ d̪ə̪ɾd͡ʒən̪õː puɾəs̪kaːɾə eːʋə̃ pɾəs̪ə̃ʃaː pət̪ɾə iː pɾaːpt̪ə̪ kəɾjən̪e̪ː tʃɦət̪ʰɪ. d͡ʒaːɦɪmeː kɪtʃɦə pɾəmukʰə əɪ t̪ə̪ɾəɦẽː ətʃɦɪ -: gəɪləɾiːʃɾiː aːɾʈəɾs̪ə̪ d̪ʋaːraː d͡ʒeːɖiːʋiːs̪ɪː pɾəʃə̃s̪a̪ː pət̪ɾə , gãːd̪ʰiː ʃãːt̪ɪ s̪ə̪mɪt̪ɪ n̪ə̪ʋə d̪ɪlliː d̪ʋaːraː s̪ʋət̪ə̃t̪ɾət̪a̪ːkə pətʃaːs̪ə̪mə

ʋəɾʂəgɑ̃ːʈʰə s̪ʋəɾɳə d͡ʒəjə̃t̪iː s̪əmɑːɾoːɦə 2015 keːɾə eːs̪ə ɑːiː eːpʰə eː eːs̪ə ɳɾɨʈjəgiːt̪ə s̪əmɑːɾoːɦə pəɾə t̪ət̪ʰɑː 2018 mẽː s̪t̪eːʈə juːɳɪʋəɾs̪ɪʈiː ɔpʰə pəɾəpʰɑːɾmĩgə eːɳɖə ʋɪd͡ʒuələ ɑːɾʈə ɾoːɦət̪əkə (ɦəɾɪjɑːɳɑː) d̪ʋɑːɾɑː pɾəʃə̃s̪ɑː pət̪ɾə ʃəmmɪlɑːɪt̪ə ət͡ʃʰɪ. s̪ən̪ 1960 s̪ə̃ 1970 iː0 d̪ʰəɾɪkə t͡ʃɪt̪ɾəkɑːɾɪt̪ɑː kẽː ɑːd̪ʰuɳɪkə kəɦələ d͡ʒɑːiːt͡ʃʰə. t̪əkəɾə ʋɑːd̪əkə əʋəd̪ʰɪ s̪əməkɑːliːn̪ə t͡ʃɪt̪ɾəkəlɑːkə d̪əuɽə kəɦələ d͡ʒɑːɪt̪ə jə. əɪ t̪əɾəɦẽː 2002 iː0 keːɾə t͡ʃɪt̪ɾəkɑːɾɪt̪ɑːkə ɖɪgɾiː pɾɑːpt̪ə keːlɑːʋɑːd̪ə s̪ə̃ ʋɪʃeːʂə ɾupẽː kəɾməʃiːlə t͡ʃʰət̪ʰɪ, s̪əməkɑːliːn̪ə t͡ʃɪt̪ɾəkɑːɾə s̪uɾeːn̪d̪ɾə. eːɦɪ s̪ə̃d̪əɾbʰəmeː əɾd̪ʰən̪ɑːɾiːʃʋəɾə d͡ʒiː gət̪əʋəɾʂə koːʃiː s̪ə̃d̪eːʃə mẽː ɦun̪əkə s̪ɑːkʂɑːt̪kɑːɾə t͡ʃʰəʋɪkə s̪ə̃gə t͡ʃʰɑːpən̪eː ɾəɦət̪ʰɪ,d̪ʰəɾɪ mɪt̪ʰɪlɑːkə pɑːʈʰəkə ʋəɾgəkeː ɦɪn̪əkɑː ʋɪʂəjəmeː əd̪ʰɪkə ɑːɾoː d͡ʒɑːn̪əbɑːkə ut̪kəɳʈʰɑː d͡ʒəgəɪt̪ə ɾəɦəɳɪ. juʋɑːʋəɾgə ɑːiː əbʰɪjən̪t̪ɾəɳə, t͡ʃɪkɪt̪s̪ɑː ɑːd̪ɪ kʂeːt̪ɾəmeː əpən̪ə ɾut͡ʃɪ d̪eːkʰɑːbəɪt͡ʃʰə s̪eː eːɦuːkʂeːt̪ɾəmeː d͡ʒiːʋɪkɑː leːlə s̪ə̃bʰɑːʋən̪ɑː t̪əlɑːʃiː s̪əkəɪt̪ə ət͡ʃʰɪ.

5

muːləət̪ɪ pɪt͡ʃʰəɽɑːkə ɑːɾəkʂəɳə ɦəɽəpələ geːlə!

bɪɦɑːɾə ɾɑːd͡ʒjəmeː ɑːɾəkʂəɳəkə ʋɪɾoːd̪ʰiː keː? ɑːoːɾə kəɾpuːɾiːd͡ʒiːkə d̪eːlə ɑːɾəkʂəɳə əd̪ʰɪkɑːɾə kẽː ɑːiː 32 ʃɑːlə s̪ə̃ keː s̪əbə ɦɪlɑː - ɖoːlɑːkeː ɾɑːkʰɪ d̪eːləkə ? iː d̪uːn̪uː gəppə keːɾə ən̪ut̪t̪əɾɪt̪ə pɾəʃn̪ə ət̪jən̪t̪ə pɪt͡ʃʰəɾələ

s̪əma:d͡ʒəkə pəɽʰələ - lɪkʰələ ʋjəkt̪ɪ ləgə mũɦə d̪us̪ɪ rəɦələɪkə ɦən̪, ɑ:i: ʋɪgət̪ə 43 bərəkʰə s̪ə̃ kɑ̃:gre:s̪ə,ra:d͡ʒəd̪ə ɑ: d͡ʒəd̪əju: be:ra:be:ri: s̪ərəka:rə bɪɦa:rəme: t͡ʃə̃la: rəɦələ t͡ʃʱəɪkə. ke:n̪d̪ri:jə s̪ərəka:rə pɪt͡ʃʱəɽa: t̪əbəka:ke: e:kə s̪u:t͡ʃɪ̃ - o:bi:s̪ɪ: n̪ɑ:mə s̪ə̃ ka:jəmə rəkʰən̪e: ət͡ʃʱɪ. ɑ: bɪɦa:rə mẽ: jəd̪ɑ:-kəd̪ɑ: bʰɑ:d͡ʒəpa: s̪e:ɦo: s̪əmmɪlɪt̪ə s̪ərəka:rəme: s̪ə̃gə purən̪əɦɪ rəɦələ ət͡ʃʱɪ. o:t̪əjə n̪əukəɽi:kə ɑ:rəkʂəɳə s̪ɪ:ʈə 27% mə̃ɖələ kəmi:ʃən̪ə ke:rə ʃɪpʰɑ:rɪʃə pərə bʰut̪əpu:rʋə prəd̪ʰɑ:n̪əmə̃t̪ri: ʋi:pi: s̪ɪ̃ɦə d͡ʒɪ̃: la:gu: kəjən̪e: t͡ʃʱəla:ɦə. t̪ɑ:ɦu: ʈʰɑ:məkə s̪ɪ:ʈəme: ʋɪbʰɑ:d͡ʒən̪ə ɦo:e:bə pərəmə ɑ:ʋəʃjəkə t͡ʃʱəɪkə. mud̪ɑ: t̪ɑ:ɦɪ le:lə s̪ə̃s̪əd̪ə s̪əd̪əs̪jə lo:kən̪ ɑ:ʋɑ:d͡ʒə n̪əɦɪ̃ uʈʰɑ:e:,əpən̪ə-əpən̪ə ra:d͡ʒən̪ɪ:t̪ɪkə d̪ələ/pa:rʈi: le: ɦəuu ɦus̪ɪ:ləme: la:gələ d̪e:kʰɑ:i:t͡ʃʱə. pərə̃t͡ʃə ʋo:ʈəkə s̪əməjə kʰu:bə d̪ɪʋɑ:s̪ʋəpn̪ə d̪e:kʰɑ:bəɪt͡ʃʱə. ɦəmə bɪɦa:rəkə d̪əʃɑ: pərə ba:t̪ə kərəjə t͡ʃɑ̃:ɦɪ rəɦələɦũ ət͡ʃʱɪ.

s̪ən̪ 1947 mẽ: bʰɑ:rət̪ə d̪e:ʃə s̪ʋət̪ə̃t̪rə bʰe:la:s̪ən̪t̪ɑ: əpən̪ə s̪ə̃ʋɪd̪ʰɑ:n̪ə 1950 mẽ: la:gu: kəjələ. ɑ: lo:kə kəlja:ɳəka:ri: s̪ərəka:rəkə n̪ɪ:t̪ɪ rəɦələ s̪ə̃gəɦɪ s̪ə̃ʋɪd̪ʰɑ:n̪ə'kə ra:ʂʈri:jə ləkʂjə t͡ʃʱələ s̪əma:n̪ət̪ɑ: ɑ:n̪ɪ:. s̪e: ɑ:i:d̪ʰərɪ krəmɪkə ru:pẽ: ka:d͡ʒəkə t͡ʃərt͡ʃə bʰəɪjo: rəɦələɪkə ət͡ʃʱɪ. mud̪ɑ: lo:kət̪ɑ̃:t̪rɪkə ʋjəʋəs̪t̪ʰɑ: mẽ: s̪ɑ:ma:d͡ʒɪkə n̪ja:jə ke:rə s̪ərəka:rə ən̪ja:jə mət͡ʃe:ba:me: pa:t͡ʃʱu n̪əɦɪ̃ rəɦəli:ɦə. d͡ʒən̪ət̪ɑ: ki: kərət̪ɪ:ɦə! ɦərə 5 ʋərkʰəpərə n̪ɑ:gərɪkət̪ɑ: ke:

n̪ɑːt̪eː mət̪əd̪ɑːn̪ə kərət̪ə. mət̪əd̪ɑːt̪ɑː d͡ʒɑːgəruːkət̪ɑː leːlə s̪eːɦoː s̪əməjə - s̪əməjə pərə s̪ʊəɪtʃtʃʱɪkə s̪ə̃gət̪ʰən̪ə ɑː bʱoːleːɳʈəri: s̪ə̃s̪t̪ʰɑː s̪əbə s̪əd͡ʒəgət̪ɑː d̪eːkʰɑːbəɪtʃʱə. mud̪ɑː ʊɑːs̪t̪əʊɪkə ɣətʃʱələ ɦəkə tʃun̪ɑːʊiː gʱoːʂəɳɑːpət̪rə d͡ʒɑːriː kəjəlɑːkə pətʃʱɑːt̪ɪ n̪eːt̪ɑː bɪs̪ərɪ d͡ʒɑːɪtʃʱə. ɪjəɦə eːkə ʊɪɖəmbən̪ɑː kẽː d̪eːʃə ɑː rɑːd͡ʒjəkə ɳɪrʊɑːtʃən̪ə ʊɑːd̪ə ɑːmə d͡ʒən̪ət̪ɑː d͡ʒʱəkʰəɪt̪ə - bʱoːgəɪt̪ə jə. s̪əbəkẽː budʒʱələ ətʃʱɪ 1967 kə' s̪oːs̪əlɪs̪t̪ə ɑːɳɖoːlən̪ə ɑː 1974 keːrə s̪əmpuːrɳə krɑːn̪t̪ɪ ɑ̃ːd̪oːlən̪ə'kə prəjoːgə s̪ə̃ pɪtʃʱərələ d͡ʒɑːt̪ɪmeː s̪ɑːmɑːd͡ʒɪkə bəd̪əlɑːu ɑː rɑːd͡ʒən̪iːt̪ɪkə liːləs̪ɑːkə ʃəkʰə eːleːkə. əɪ t̪ərəɦəkə s̪əd͡ʒəgət̪ɑː s̪ə̃ ʊɪd̪ʰɑːn̪əs̪əbʱɑː ɑː loːkəs̪əbʱɑːme: bəɪkəʊɑːrɖə klɑːs̪əkeː prət̪ɪn̪ɪd̪ʰɪt̪ʊə bəɖʱələɪkə,pərə̃tʃə ət̪jən̪t̪ə pɪtʃʱərələ d͡ʒɑːt̪ɪmeː s̪ə̃kʰjɑː ən̪upɑːt̪eː lɑːbʱə n̪əɦĩ bʱeːʈələɪkə. t̪əkərə kɑːrəɳə rəɦəɪkə d͡ʒeː ət̪jən̪t̪ə pɪtʃʱərələ ʊərgəmeː s̪əmɑːd͡ʒiːkə s̪əmərəs̪ət̪ɑː , ʃɪkʂɑː ɑː rɑːd͡ʒən̪iːt̪ɪkə tʃeːt̪ən̪ɑːkə s̪ərʊət̪ʰɑː əbʱɑːʊə. d̪ʱən̪jəʊɑːd̪ə tʃʱən̪ɦɪ s̪ə̃ʊɪd̪ʰɑːn̪ə ɳɪrmɑːt̪ɑː bɑːbɑː s̪ɑːɦeːbə ɖə bʱiːmərɑːʊə ɑ̃ːbeːɖəkərə d͡ʒiːkẽː ,d͡ʒeː kəməd͡ʒoːrə ʊərgəkə prət̪ɪ s̪ə̃ʊeːd̪ən̪əʃiːlə rəɦət̪ʰɪ ; t̪ẽː s̪ə̃ʊɪd̪ʰɑːn̪ə mẽː utʃɪt̪ə upəbə̃d̪ʰə kəjələn̪ɪ.

(kə) 1951 meː t̪ɑːt̪kɑːliːn̪ə mukʰjəmə̃t̪riː ʃriːkrɨʂɳə s̪ɪɦə s̪ərəkɑːrəmeː ət̪jən̪t̪ə pɪtʃʱərələ d͡ʒɑːt̪ɪ (eːn̪eːks̪ərə-1) ɑː pɪtʃʱəɽɑː d͡ʒɑːt̪ɪ (eːn̪eːks̪ərə-2) keːrə s̪uːtʃiː t̪əɪjɑːrə bʱeːləɪkə,d͡ʒɑːɦɪmeː ən̪uːs̪uːtʃɪ-1 mẽː 79 d͡ʒɑːt̪ɪ eːʊə̃

ən̪us̪uːtʃĩ-2 mẽː 30 dʒaːt̪ɪ tʃʱələɪkə.

(kʰə) 1966 mẽː keːbiː s̪əɦaːjə s̪ərəkaːrəmeː pʰeːrə d̪uːn̪uː lɪs̪t̪ə kẽː eːkəmeː dʒərəmɪdʒʱərə kə' d̪eːlə geːləɪkə,t̪əɪjoː pət̪ən̪aː juːn̪ɪʋərs̪ɪʈiːmeː eːn̪eːks̪ərə-1 leːlə 10% aːrəkʂən̪ə kaːjəmə rəɦələɪkə.

(gə) 1969 mẽː dʒən̪ən̪aːjəkə kərpuːriː ʈʰaːkurə d̪ʋaːraː pətʃʱuaːjələ dʒaːt̪ɪkeː s̪aːmaːdʒĩkə oː ʃəɪkʂən̪ɪkə s̪t̪ərəkə əd̪ʱjəjən̪ə leːlə mũgeːriːlaːlə kəmiːʃən̪ə gəʈʰən̪ə aː oːɦɪkə ən̪uʃə̃s̪aː keːrə aːd̪ʱaːrə pərə pɪtʃʱəʈaː -ət̪ɪpɪtʃʱəraː prɨt̪ʰəkə kəjələ geːlə.

(gʱə) dʒən̪ət̪aː paːrʈiː 1977 mẽː mukʰjəmə̃t̪riː kərpuːriː ʈʰaːkurə kẽː bən̪eːlən̪ɪ. oː 19 n̪əʋəmbərə 1978 kẽː raːdʒjə s̪ərəkaːrəkeː n̪əukəʈiːmeː ət̪ɪ pɪtʃʱəʈaː -pɪtʃʱəʈaː ʋərgəkẽː 20% aːrəkʂən̪əkə praːʋəd̪ʱaːn̪ə kəjələn̪ɪ. əɪ t̪ərəɦẽː pɪtʃʱəʈaː 8% aː əd̪ʱɪkə pɪtʃʱəʈaː 12% mẽː bə̃ʈələ. aːrt̪ʰɪkə ruːpə s̪ə̃ pɪtʃʱərələ s̪əmaːdʒəkə leːlə 3% aː s̪riːgən̪ə kẽː 3%aːrəkʂən̪ə d̪eːlə geːlə rəɦəjə.oːɦɪ s̪əməjə ət̪ɪpɪtʃʱəʈaː mẽː 94aː pɪtʃʱəʈaː ʋərgə mẽː 34 ʈaː dʒaːt̪ɪ s̪utʃiʋəd̪ʱd̪ə bʰeːlə tʃʱələɪkə. eːɦən̪ə s̪əmət̪aːmuːləkə s̪uːtʃĩː pərə ãːkʰɪ gəʈeːn̪əɦaːrə loːkəmeː t̪əreːt̪ərə ɦələtʃələ bən̪ələ rəɦələ.

(gʱə) eːɦɪ s̪utʃĩmeː 1980-1989iː0 (kãːgreːs̪ə s̪ərəkaːrə) mẽː eːkə mədʒəguːt̪ə dʒaːt̪ɪkeː eːn̪eː0-2 s̪ə̃ eːn̪eː0-1 mẽː aːn̪ɪ eːkəʈaː kuʋaːʈə bən̪eːləkə. t̪aːɦɪ baːʈə pərə tʃələɪt̪ə 1990-2004 d̪ʱərɪ laːluː-raːbəʈiː dʒĩːkə s̪ərəkaːrə

mẽː 24 d͡ʒɑːt̪ɪ ɑː 2005 s̪ə̃ əd̪jət̪ən̪ə n̪iːt̪iːʃə kumɑːɾə s̪əɾəkɑːɾə 20 d͡ʒɑːt̪ɪ kẽː ət̪ɪpɪt͡ʃʱəɽɑː mẽː d͡ʒoːɽələ geːləɪkə. eːɦɪ pəɪgʱə kəɾəɪt̪ə s̪uːt͡ʃɪmeː s̪ə̃bʱɾɑ̃ːt̪ə ʋə s̪əmɾɨd̪d̪ʱə d͡ʒɑːt̪ɪkẽː s̪əmmɪlɑːɪt̪ə keːlɑː s̪ə̃ muːlə ət̪ɪ pɪt͡ʃʱəɽɑː kẽː bəɽʱə n̪oːkəs̪ɑːn̪ə pəɦũt͡ʃɑːeːlə geːlə ət͡ʃʱɪ. biːpiːeːs̪əs̪iː pəɾiːkʂɑː 2019 iː0 mẽː 60 s̪ə̃ 62 m pɾət̪ɪjoːgɪt̪ɑː ɑːjoːd͡ʒɪt̪ə bʱeːlɑːs̪ən̪t̪ɑː 128 ɑːɾəkʂɪt̪ə s̪iːʈə pəɾə n̪əɪkɑː ət̪ɪpɪt͡ʃʱəɽɑː 99 pəd̪ə pɑːbɪ muːlə ət̪ɪ pɪt͡ʃʱəɽɑː ʋəɾgəkə s̪iːʈəmeː mẽː s̪ɪn̪ɦə d̪eːləkə . 63m pəɾiːkʂɑːmeː s̪eːɦoː 91 s̪iːʈəmeː 59goːʈə s̪iːʈə leːləkə. pə̃t͡ʃɑːjət̪ə ɾɑːd͡ʒə t͡ʃun̪ɑːʋə 2017-2022 mẽː pɾəkʱə̃ɖə pɾəmukʱə 78ɑːɾəkʂiːt̪ə s̪iːʈəmeː 47 pəɾə ummiːd̪əʋɑːɾə kɑːʋɪd͡ʒə bʱeːləɪkə. eːɦɪ t̪əɾəɦẽː muːlə ət̪ɪpɪt͡ʃʱəɽɑː mẽː ud̪ɑːs̪iːn̪ə ɾəɦəbə ɑː ɦɑːʃɪjɑː pəɾə ɑːbɪ geːn̪ɑːiː eːkə s̪oːt͡ʃələ s̪əməd͡ʒʱələ ʂəd̪jə̃t̪ɾə mɑːn̪ələ d͡ʒɑːjət̪ə. t̪əɦɪn̪ɑː ʋɪd͡ʒɲɑːpən̪ə s̪ə̃0 1/2018 keːɾə ən̪t̪əɾgət̪ə bɪɦɑːɾə ʋɪd̪ʱɑːn̪əs̪əbʱɑː, s̪ət͡ʃɪʋɑːləjə s̪əɦɑːjəkə, pus̪t̪əkɑːləjə s̪əɦɑːjəkə, ən̪uʋɑːd̪əkə (ɦɪn̪d̪iː/ə̃gɾeːd͡ʒiː) ʃoːd̪ʱə s̪ə̃d̪əɾbʱə s̪əɦɑːjəkə ,ʋɪd͡ʒəliː ʋɪbʱɑːgə'kə kən̪iːjə ʋɪd̪jut̪ə əbʱɪjə̃t̪ɑː (ɪməplɑːjəmẽːʈə n̪ə̃0 6/2018) ,s̪əɦɑːjəkə ʋɪd̪jut̪ə əbʱɪjə̃t̪ɑː ɑː bɪɦɑːɾə pulɪs̪ə əʋəɾə s̪eːʋɑː ɑːjoːgəmeː d̪əɾoːgɑː bəɦɑːliːkeː pəɾiːkʂɑː pəɾɪɳɑːmə mẽː s̪eːɦoː ət̪ɪ pɪt͡ʃʱəɾiːʋəɾgəkə s̪t̪ʱɑːn̪ə n̪əgəɲjə bʱə' geːləɪkə. biːpiːeːs̪əs̪iː keːɾə ɑːjoːd͡ʒɪt̪ə s̪əɦɑːjəkə əbʱɪjə̃t̪ɾəɳə s̪eːʋɑː (jɑ̃ːt̪ɾɪkə əbʱɪjən̪t̪ɑː) keːɾə pəɾɪɳɑːmə 20 d͡ʒun̪ə 2020 kẽː pɾəkɑːʃɪt̪ə bʱeːlə ɾəɦəjə,t̪ɑːɦɪmeː s̪eːɦoː muːlə ət̪ɪ

pɪtʃʱəɽɑː ʋərgə kə' s̪t̪ʰɑːn̪ə n̪əgənjə tʃʱələɪkə. ʋərt̪əmɑːn̪ə pərɪs̪t̪ʰɪt̪ɪme: ət̪jənt̪ə pɪtʃʱərələ d͡ʒɑːt̪ɪ mẽː s̪əmmɪlɪt̪ə ɦɪd̪uː/mus̪l̪əmɑːn̪ə s̪əmud̪ɑːjə keːrə d͡ʒən̪əs̪ə̃kʰjɑː kulə bɪɦɑːrəkə d͡ʒən̪əs̪ə̃kʰjɑːkə' ləgəd̪ʰəkə 42% s̪ə̃ beːs̪ɪjeː ɑ̃ːkələ d͡ʒɑːiː tʃʱəɪ. mud̪ɑː eːɦɪkeː ɑːrəkʂəɳə s̪ərəkɑːriː n̪əukəriːmeː mɑːt̪reː 18% tʃʱəɪkə. d͡ʒəkʰən̪ə ʋərt̪əmɑːn̪əmeː ɑːrəkʂəɳə koːʈɑː eːɦɪ t̪ərəɦẽː ətʃʱɪ -:
ət̪jənt̪ə pɪtʃʱəɽiː d͡ʒɑːt̪ɪ 18% , pɪtʃʱəɽiː d͡ʒɑːt̪ɪ 12% , ən̪uːs̪uːtʃɪt̪ə d͡ʒɑːt̪ɪ 16% , ən̪us̪uːtʃɪt̪ə d͡ʒən̪əd͡ʒɑːt̪ɪ 1% , ʋɪkəlɑ̃ːgə-məɦɪlɑː- s̪ʋət̪ə̃t̪rət̪ɑː s̪eːn̪ɑːn̪iː 3% ɑː s̪əmɑːn̪jə kẽː 50% lɑːbʰə ɦərəs̪əʈʰeː bʰeːʈə rəɦələn̪ɪ ətʃʱɪ.ɑːrəkʂəɳə məulɪkə əd̪ʰɪkɑːrə n̪əɦɪ̃ t̪ʰiːkə mud̪ɑː bʰɑːrət̪ə s̪ərəkɑːrə mẽː s̪eːɦoː ɑːrt̪ʰɪkə d̪rɨʂʈɪ s̪ə̃ pətʃʱuɑːjələ s̪ʋərɳə kẽː 10% ɑːrəkʂəɳə bʰeːʈə rəɦələ tʃʱəɪkə.

əpən̪ə
mə̃t̪əʋjə editorial.staff.videhĕa@gmail.com **pərə pəʈʰɑːu.**

2.7.n̪ɪɾməlɑː kəɾɳə- əgn̪ɪ ʃɪkʰɑː (kʰeːpə-22)

n̪ɪɾməlaː kəɾɳə (1960-), ʃɪkʂaː - eːm eː, n̪əɪɦəɾə - kʰəɾaːd͡ʒəpuɾə,d̪əɾəbʰəŋgaː, s̪aːs̪uɾə - goːɽʰɪjaːɾiː (bələɦaː), ʋəɾt̪t̪əmaːn̪ə n̪ɪʋaːs̪ə - ɾãːt͡ʃiː,d͡ʒʱaːɾəkʰəɳɖə, d͡ʒʱaːɾəkʰə̃ɖə s̪əɾəkaːɾə məɦɪlaː eːʋə̃ baːlə ʋɪkaːs̪ə s̪aːmaːd͡ʒɪkə s̪uɾəkʂaː ʋɪbʰaːgə meː baːlə ʋɪkaːs̪ə pəɾɪjoːd͡ʒən̪aː pəd̪aːd̪ʰɪkaːɾiː pəd̪ə s̪ə̃ə́ s̪eːʋaːn̪ɪʋɾɨt̪t̪ɪ upəɾaːn̪t̪ə s̪ʋət̪ə̃t̪ɾə leːkʰən̪ə.

muːlə ɦɪn̪d̪iː- s̪ʋəɾgiːjə d͡ʒɪt̪eːn̪d̪ɾə kumaːɾə kəɾɳə, məɪt̪ʰɪliː ən̪uʋaːd̪ə- n̪ɪɾməlaː kəɾɳə

əgn̪ɪ ʃɪkʰaː (bʰaːgə- 22)

puːɾʋə kət̪ʰaː:

uɾʋəʃiː keː ɪn̪d̪ɾə d̪ʋaːɾaː pãːt͡ʃə s̪aːlə t̪əkə s̪ʋəɾgə s̪əs n̪ɪɾʋaːs̪ɪt̪ə kəɾəjə keː d̪əɳɖə bʰeːʈəɪt̪ə t͡ʃʱən̪ɪ, ɾaːd͡ʒaː

puɾuːɾəʋɑː s̪ə̪s pɾeːmə kəɾəjə keː əpəɾɑːd̪ʰə keː leːlə.ɑː tʃɪt̪ɾəleːkʰɑː keː uɾʊəʃiːkə s̪ə̪̃d̪eːʃə keː d̪ʰoːbəjə keː kɑːɾəɳə eːkə məɦiːn̪ɑː t̪əkə s̪ʋəɾgə-s̪uɾəbʰɪ s̪ə̪s ʋə̃tʃɪt̪ə ɾəɦəbɑːkə d̪əɳɖə bʰeːʈəɪt̪ə tʃʱən̪ɪ.mud̪ɑː uɾʊəʃiː keː ɑːgɾəɦə pəɾə ɑː ɦun̪əkɑː d̪ʋɑːɾɑː kəɦəlɑː pəɾə d͡ʒeː tʃɪt̪ɾəleːkʰɑː tʃʱət̪ʰɪ n̪ɪɾd̪oːʂə,oːkəɾə d̪əɳɖə s̪eːɦoː ɪn̪d̪ɾə d̪ʋɑːɾɑː uɾʊəʃiː keː d̪eːlə d͡ʒɑːɪt̪ə tʃʱəɪkə.ɑː oː s̪əd͡ʒɑː s̪eːɦoː pɑ̃ːtʃə s̪ɑːlə keː ətʃʱɪ.

ɑːbə ɑːguː:

uɾʊəʃiːkə ɦɾɨd̪əjə meː ət̪ʃə̃t̪ə t̪ɑːməs̪ə bʰəɾələ tʃʱələɪkə.s̪ʋəɾgə s̪ə̪̃s n̪ɪʂkɑːs̪ən̪əkə pəɪgʰə d̪əɳɖə ɦun̪əkəɾə mɑːt̪ʰə pəɾə kələ̃kə bən̪ɪ geːlə tʃʱələɪkə. ɑːɪ d̪ʰəɾɪ ɦun̪əkɑː s̪ʋəɾgə meː s̪əmmɑːn̪ə s̪ə̪̃s d̪eːkʰələ d͡ʒɑːɪt̪ə tʃʱələɪkə.ɑːbə loːkə ɦun̪əkɑː pəɾə ɑ̃ːguɾə uʈʰɑːoːt̪ə,iː s̪əbə koːn̪ɑː s̪əɦət̪ɪ oː .t̪ɾɪloːkə bʰəɾɪ mẽː iː bɑːt̪ə ʃɾut̪ɪ-s̪uːt̪ɾə keː mɑːd̪ʰjəmə s̪ə̪s pəs̪əɾət̪ə.s̪ʋəɾgə keː s̪əbə pɾɑːɳiː keː pəɦɪn̪eː s̪ə̪s eːɦɪ bɑːt̪ə keː d͡ʒɑːn̪əkɑːɾiː ɑːbə t̪ə bʰəs geːlə ətʃʱɪ.ɑːbə iː bɑːt̪ə t̪ɾɪloːkə mẽː s̪eːɦoː pəs̪əɾət̪ə.

s̪ə̪̃bʰəʋət̪əhə̆iː bʰəɾət̪əmun̪ɪ keː ʃɾɑːpə keː pəɾɪɳɑːmə bʰəs s̪əkəɪt̪ə ətʃʱɪ,ɦun̪əkəɾə kət̪ʰən̪ə d͡ʒʱuːʈʰə n̪əɪ bʰəs s̪əkəɪt̪ə ətʃʱɪ. ɦun̪əkəɾə ʃɾɑːpə keː əʋəd̪ʰɪ ɦəməɾɑː koːn̪oː n̪eː koːn̪oː ɾuːpə mẽː bʰoːgəɦɪ keː tʃʱələ.kiː ɪn̪d̪ɾə d̪ʋɑːɾɑː d̪eːlə geːlə iː d̪əɳɖə ɦun̪əkeː d̪eːlə ʃɾɑːpə keː mɑːt̪ɾə bəɦən̪n̪ɑː ətʃʱɪ? ɪn̪d̪ɾəkə d̪əɳɖə s̪eːɦoː ʃɾɑːpə kɑːlə s̪ʋəɾgə s̪ə̪̃s bɑːɦəɾə bɪt̪ɑːbəjə keː s̪ə̪̃keːt̪ə d̪əs ɾəɦələ ətʃʱɪ. ʋɪd̪ʰɪ keː

ɾətʃələ n̪ɪ̪jəmən̪ə kət̪eːkə n̪ɪ̪jəmɪt̪ə ətʃʱɪ.

t̪ɑːɦɪ leːlə ɦəmərɑː ʋɪʃeːʂə ʋjət̪ʰɪt̪ə ɦoːjəʋɑːkə ɑːʋəʃjəkət̪ɑː n̪əɦɪ.ʋɪʂɳu loːkə meː loːkə ɦəmərə s̪ʋərgə s̪ə̃s n̪ɪ̪ʂkɑːs̪ən̪ə kẽː bʱərət̪əmun̪ɪ̪ keːɾə əbʱɪʃɑːpəkə prəbʱɑːʋə budʒʱət̪ɑːɦə. ɾəɦələ bɑːt̪ə bʱuːloːkə keːɾə t̪əs kiː ɦəmərɑː oːt̪əjə kələ̃kɪt̪ə mɑːn̪ələ dʒɑːjət̪ə? ɦə̃ bʱəs s̪əkəɪt̪ə ətʃʱɪ!mud̪ɑː bʱuːloːkə meː ɦəmə əpən̪ə kələ̃kə n̪ukɑː s̪əkəɪt̪ə tʃʱiː,dʒə̃ ɦəmə ɾɑːdʒɑː puɾuːɾəʋɑː ləgə tʃəlɪ dʒɑːjəbə.ɾɑːdʒɑː ɦəmərɑː ʋətʃən̪ə d̪eːn̪eː tʃʱət̪ʰɪ dʒeː oː ɦəmərə preːmə s̪ʋiːkɑːɾə kərəbɑːkə prət̪iːkʂɑː kərət̪ɑːɦə. ɦə̃ s̪əɪɦə ʈʰiːkə ɾəɦət̪ə! ɦəmə... ɦəmə oːt̪əjə dʒɑː s̪əkəɪt̪ə tʃʱiː.t̪əs ɦəmə mɑːt̪ɾə oːt̪əɦɪ kɪjəɪkə n̪əɦɪ dʒɑːjəbə! ɦəmə kət̪əɦu ɑːn̪ə ʈʰɑːmə dʒɑːs d̪əɳɖə bʱoːgɪ kɪjeːkə əpəjəʃə keː bʱɑːgiːd̪ɑːɾə bən̪əbə!ɦəmə ɾɑːdʒɑː puɾuːɾəʋɑːkə s̪ə̃gə ʋəɪʋɑːɦɪkə dʒiːʋən̪əkə ɑːn̪ə̃d̪ə leːbə,ɑː t̪əkʰən̪ə ɦəmərɑː ɾɑːdʒɑː puɾuːɾəʋɑːkə preːjəs̪iː pət̪n̪iː keː ɾuːpə meː bʱuːloːkəkə ɪt̪ɪ̪ɦɑːs̪ə meː s̪eːɦoː prəs̪ɪd̪d̪ʰɪ bʱeːʈət̪ə. bʱuːloːkə n̪ɪ̪ʋɑːs̪iː t̪əkə t̪əs ɦəmərə ʃɾɑːpə keː kət̪ʰɑː s̪ə̃bʱəʋət̪ə kəɦɪjoː n̪əɦɪ pəɦũtʃɪ pɑːjət̪ə.d̪ʰiːɾeː-d̪ʰiːɾeː s̪ʋərgə meː s̪əbə kɪjoː iː bɑːt̪ə bɪs̪əɾɪ dʒɑːjət̪ə.eːt̪əjə ləgəbʱəgə s̪əbə kẽː s̪əd̪ɪ̪kʰən̪ə koːn̪oː n̪eː koːn̪oː d̪əɳɖə bʱeːʈɪt̪eː ɾəɦəɪt̪ə tʃʱəɪkə.ɦə̃,iː kɪtʃʱu n̪əʋə bɑːt̪ə n̪əɦɪ bʱeːlə ətʃʱɪ!

əɾeː! iː d̪əɳɖə ɑː bʱərət̪ə mun̪ɪ̪ keː əbʱɪʃɑːpə t̪əs ɦəmərɑː leːlə ʋərəd̪ɑːn̪ə dʒəkɑ̃ː s̪ɑːbɪt̪ə bʱəs ɾəɦələ ətʃʱɪ. ɦəmə

ɾɑːd͡ʒɑː puɾuːɾəʊɑː s̪ə̃s əgɑːd̪ʰə pɾeːmə kəɾəɪt̪ə tʃʱiː. ɦun̪əkəɾə pɾeːmə keː un̪mɑːd̪ə meː d̪uːbɪ əʃəkt̪ə ʊjɑːkulə bʰəs ɾəɦələ tʃʱiː. kɪjəɪkə n̪əɦɪ eːɦɪ ʊɪɾəɦəkə piːʈɑː kẽː tʃʱoːʈɪ d̪ɑːmpət̪jə s̪ukʰəkə bʰoːgə kəɾuː.

uɾʊəʃiːkə ɦɾɨd̪əjə eːɦɪ kəlpən̪ɑː s̪ə̃ ɾoːmɑ̃ːtʃɪt̪ə bʰəs geːlə tʃʱələ.

ɦəməɾə pɾɪjət̪əmə!ɦəmə əɦɑ̃ː ləgə ɑːbɪ ɾəɦələ tʃʱiː! ɑːbə əɦɑ̃ː kẽː ɦəməɾə ʊɪɾəɦə meː d͡ʒəɾəjə n̪əɦɪ pəʈət̪ə!

mud̪ɑː.......mud̪ɑː,.....iː əʊəd̪ʰɪ bəɦut̪ə kəmə ətʃʱɪ!ɦəməɾɑː puɾuːɾəʊɑː keː tʃʱoːʈɪ pɑ̃ːtʃə̃ s̪ɑːlə bɑːd̪ə s̪ʊəɾgə ɑːpəs̪ə ɑːbəjə pəʈət̪ə!iː t̪əs ɑːoːɾə d̪uːkʰəd̪ə ətʃʱɪ.puɾuːɾəʊɑː keː ɦɾəd̪əjə mẽː mɪlən̪ə keː ɑːs̪ə d͡ʒəgɑː pun̪əhə̆ d̪uːkʰiː kəs ɦun̪əkə pəɾɪt̪jɑːgə kəɾəjə pəʈət̪ə . t̪əkʰən̪ə ɦəməɾɑː ɑːɾə kələ̃kə lɑːgət̪ə. eːkəɾə kɪtʃʱu mɑːɾgə ɦəməɾɑː n̪ɪkɑːləs pəɾət̪ə. ɦə̃! ɦəmə ɾɑːd͡ʒɑː puɾuːɾəʊɑː keː gɾɨɦə d͡ʒɑːjəbə! ɦəməɾə pɾɪjət̪əmə keː n̪ɪkəʈə !oː əʊəʃjə ɦəməɾə pɾət̪iːkʂɑː mẽː ɦoːjət̪ɑːɦə. ɦəməɾə s̪ʊəɾgə ʊɑːpəs̪iː keː bɑːd̪ə bʰuːloːkə ʊɑːs̪iː ɑː s̪ʊəjə̃ ɾɑːd͡ʒɑː puɾuːɾəʊɑː ɦəməɾɑː pəɾə d̪oːʂɑːɾoːpən̪ə n̪əɦɪ kəɾət̪ʰɪ,s̪ə̃gəɦɪ ɾɑːd͡ʒɑː keː beːs̪iː ʊɪɾəɦə keː kəʂʈə n̪əɪ uʈʰɑːbəjə keː ɦoːn̪ɪ,t̪ɑːɦɪ leːlə ɦəmə ʊəɪʊɑːɦɪkə d͡ʒiːʊən̪ə ʃuɾuː kəɾəjə s̪ə pəɦɪn̪eː d̪uːʈɑː ʃəɾt̪ə keː pɑːlən̪ə kəɾəbɑː ɦeːt̪u ɾɑːd͡ʒɑː keː ʊətʃən̪əbəd̪d̪ʰə kəɾəbə .oː n̪əʃʊəɾə pɾɑːɳiː tʃʱət̪ʰɪ!oː d̪eːɾə s̪əbeːɾə oːɦɪ ʃəɾt̪ə keː əʊəʃjə t̪oːʈɪ d̪eːt̪ɑːɦə! ɑː t̪əkʰən̪ə ɦəməɾɑː ɦun̪əkɑː tʃʱoːʈəbɑːkə əʊəs̪əɾə bʰeːʈɪ d͡ʒɑːjeːt̪ə.eːɦən̪ə s̪t̪ʰɪt̪ɪ meː

bʰuːloːkə meː s̪e̪ːɦoː ɦəməɾaː kələ̃kə n̪əɦɪ laːgət̪ə,d͡ʒeː uɾʋəʃiː əpən̪ə əs̪əɦaːjə s̪ə̃t̪aːn̪ə aː buɽʰaːɾiː meː əpən̪ə pət̪ɪ kẽː t͡ʃʰoːɽɪ d̪e̪ːlən̪ɪ! bʰuːloːkə ʋaːs̪i̪ː eːɦɪ baːt̪ə keː əʋəʃjə maːn̪ət̪ə - uɾʋəʃiː əps̪əɾaː t͡ʃʰəliːɦə. ɦun̪əkaː pɾaːpt̪ə kəɾəʋaː ɦeːt̪u d͡ʒeː ʃəɾt̪ə ɾaːkʰələ geːlə t͡ʃʰələ,puːɾaː n̪əɦɪ bʰeːlə. ɾaːd͡ʒaː d̪ʋaːɾaː ʃəɾt̪ə bʰə̃gə kəeːlə geːlə t͡ʃʰələ! t̪əkʰən̪ə uɾʋəʃiː kiː kəɾɪt̪ət̪ʰɪ! iː kaːd͡ʒə ɦəmə kəɾəbə. ɦəmə s̪ʋəɾgə keː n̪ɪjəmə s̪ə̃s bən̪ɦaːjələ t͡ʃʰiː. oːkəɾə ʋɪɾud̪d̪ʰə ɦəmə koːn̪oː kaːd͡ʒə n̪əɦɪ kəs s̪əkəɪt̪ə t͡ʃʰiː. ʋɪʋaːɦə s̪ə̃s pəɦɪn̪əɦɪ ɦəməɾə ʃəɾt̪ə ɾaːkʰəbə puɾuːɾəʋaːkə s̪ə̃gə t͡ʃʰələ ɦoːjət̪ə. mud̪aː iː t͡ʃʰələ aːʋəʃjəkə ət͡ʃʰɪ. pɾeːmə mẽː pɾɪjət̪əmə keː pɾaːpt̪ɪ eːʋə̃ jud̪d̪ʰə mẽː ʋɪd͡ʒəjə pɾaːpt̪ɪ ɦeːt̪u kuːn̪oː jukt̪ɪ kəɪn̪aːiː t͡ʃʰələ ət̪ʰəʋaː əpəɾaːd̪ʰə n̪əɦɪ ɦoːeːt̪ə ət͡ʃʰɪ .

eːɦɪ meː ɾaːd͡ʒaːkə leːlə s̪e̪ːɦoː bʰəlaːiː ət͡ʃʰɪ.oːɦoː ɦəməɾə ʋɪɾəɦə mẽː ʋjət̪ʰɪt̪ə ɦeːt̪aːɦə. ɦəməɾə pɾeːmə pɾaːpt̪ə bʰeːlaː s̪ə̃s ɦun̪əkəɦu d̪əɾd̪ə meːʈaːjət̪ə. kəmə s̪ə̃ kəmə kɪt͡ʃʰu ʋəɾʂə d̪ʰəɾɪ,ɦəmə ɦun̪əkaː s̪ə̃s bʰẽːʈə kəɾəbə.iː s̪əməjə s̪ʋəɾgə leːlə maːt̪ɾə pə̃ːt͡ʃə ʋəɾʂəkəaːʋəʃjə ət͡ʃʰɪ. mud̪ɾaː pɾɨt̪ʰʋiː keː leːlə t̪əs bəɦut̪ə kaːlə bʰəs d͡ʒaːeːt̪ə. ɦəmə bɪs̪əɾəɪt̪ə kɪeːkə t͡ʃʰiː d͡ʒeː ɦəməɾə ʃɾaːpə əʋəd̪ʰɪ keː s̪ə̃gə t͡ʃɪt̪ɾəleːkʰaː keː d̪e̪ːlə ʃɾaːpə keː əʋəd̪ʰɪ d͡ʒuɽət̪ə t̪əkʰən̪ə aːɾə beːs̪i̪ː bʰəs d͡ʒaːeːt̪ə. ɦə̃s oː ɦəməɾə paːɳɪ gɾəɦəɳə kəɾəbaː s̪ə̃s kət̪e̪ːkə mud̪ɪt̪ə ɦeːt̪aːɦə!ɦəməɦũː əpən̪ə pɾɪjət̪əmə s̪ə̃gə gɾɨɦəs̪t̪ʰə d̪ʰəɾmə gɾəɦəɳə keːlaːkə

baːd̪ə əpən̪ə ɦɾɨd̪əjə kẽː ʋjaːkulət̪aː ʃãːt̪ə kəs s̪əkəbə.ɦəməɾə iː ʋɪɾəɦə-ʋɪd̪əgd̪ʰə ɦɾɨd̪əjə d͡ʒeː ɦəməɾə pɾɪjət̪əməkə ʋɪɾəɦə meː əpən̪ə s̪ud̪ʰɪ-bud̪ʰɪ ɦeːɾaːeːləətʃʱɪ,ɦun̪əkəɾə pɾeːmə pɾaːpt̪ɪ keːlaːkə baːd̪ə ʃiːt̪ələ bʰəs d͡ʒaːjət̪ə.

ɦun̪əkaː iːɦoː n̪əɦɪ d͡ʒɲaːt̪ə bʰəs s̪əkələn̪ɪ d͡ʒeː ɦun̪əkə d̪eːgə pʰeːɾə kəkʰən̪ə ut̪ʰɪ geːlə,aː oː bʰuːloːkə d̪ɪs̪ə ʋɪd̪aː bʰə' geːlət̪ʰɪ .

eːkʰən̪ə uɾʋəʃiː s̪ʋəɾgəkə s̪iːmaː pəɾə tʃʱəliːɦə kɪ d̪eːkʰələt̪ʰɪ d͡ʒeː ɾəmbʰaː aː tʃɪt̪ɾəleːkʰaː ɦun̪əkaː s̪oːd͡ʒʱãː d̪eːbaːlə bən̪ɪ t̪ʰaːt̪ʰə tʃʱət̪ʰɪ,uɾʋəʃiːkə d̪eːgə ɾukɪ geːlən̪ɪ .

"kiː baːt̪ə tʃʱəɪ s̪əkʰiː loːkən̪ɪ,əɦãː d̪un̪uː goːt̪eː ɦəməɾə baːt̪ə kɪeːkə ɾoːkən̪eː tʃʱiː"? uɾʋəʃiːkə t̪ʰoːɾə d̪ʰiːɾeː-d̪ʰiːɾeː kãːpɪ ut̪ʰələ.

"ɦəməɾaː s̪əbʰə kẽː bud͡ʒʱələ tʃʱələ,əɦãː aːɪ ɾaːt̪ɪ s̪ʋəjə̃ ɦəməɾaː s̪əbʰə s̪ə̃ ələgə bʰəs d͡ʒaːjəbə,əpən̪ə d̪ən̪d̪ə keːɾə bʰoːgə kəɾəbaː leːlə. mud̪aː kiː əɦãː d͡ʒeːbaː s̪ə̃ pəɦɪn̪eː ɦəməɾaː s̪əbʰə s̪ə̃ bʰẽːt̪ə kəɾəbə d͡ʒəɾuːɾiː n̪əɦɪ bud͡ʒʱələɦũ? s̪əkʰiː!kiː ɦəmə s̪əbʰə əɦãː s̪ə̃s eːkəd̪əmə pʰəɾaːkə bʰəs geːlə tʃʱiː"? ɾəmbʰaː eːʋə̃ tʃɪt̪ɾəleːkʰaː d̪un̪uː uɾʋəʃiː keː upəɾaːgə d̪əɪt̪ə kəɦələt̪ʰɪ.

uɾʋəʃiː - "n̪əɦɪ, eːɦən̪ə kɪtʃʱu baːt̪ə n̪əɦɪ tʃʱələ! ɦəmə əɦãː s̪əbə s̪ə̃ bʰẽːt̪ə kəɾəjə tʃaːɦəɪt̪ə tʃʱələɦũ,mud̪aː d̪ən̪d̪ə bʰeːt̪əlaːkə baːd̪ə ɦəməɾə moːn̪ə laːd͡ʒə aː d̪uːkʰə s̪ə̃s ʋjət̪ʰɪt̪ə bʰəs ɾəɦələ tʃʱələ. ɦəmə əɦãː s̪əbəɦəkə s̪aːmən̪aː

koːn̪ɑː kəs s̪əkəɪt̪ə tʃʰələɦũ! iː s̪oːtʃĩ ɦəməɾɑː s̪ɑːɦəs̪ə n̪əɦɪ bʰeːlə. ɦəmə əpəɾɑːd̪ʰə keːn̪eː tʃʰələɦũ,əpəɾɑːd̪ʰiː keː d̪əɳɖə bʰeːʈəbɑːkə tʃɑːɦiː".

tʃɪt̪ɾəleːkʰɑː - "n̪əɦɪ,əɦɑ̃ː koːn̪oː əpəɾɑːd̪ʰə n̪əɦɪ keːn̪eː tʃʰiː! pɾeːmə s̪eːɦoː ʋəɪɦə bʰəgəʋɑːn̪ d̪ʋɑːɾɑː bən̪ɑːoːlə geːlə ətʃʰɪ d͡ʒeː ɦəməɾə əɦɑ̃ː eːʋə̃ ənjə s̪əbə s̪ɾɨʂʈɪ keː ɾətʃən̪ɑː kəeːn̪eː tʃʰət̪ʰɪ . kiː əɦɑ̃ː kẽː məɦɑːmɑːnjə bʰəɾət̪əmun̪ɪ keːɾə əbʰɪʃɑːpə moːn̪ə n̪əɦɪ pəɽəɪt̪ə ətʃʰɪ? əɦɑ̃ː bɪs̪əɾɪ geːləɦũ ɦun̪əkə əbʰɪʃɑːpə? d̪eːʋeːn̪d̪ɾəkə d̪eːlə d̪əɳɖə oːɦɪ əbʰɪʃɑːpəkə pəɾɪɳɑːmə t̪ʰɪkə. oːɦɪ əbʰɪʃɑːpə keːɾə pɾəbʰɑːʋə meː d̪eːʋeːn̪d̪ɾə əɦɑ̃ː keː d̪əɳɖə d̪eːn̪eː tʃʰət̪ʰɪ. eːkəɾɑː ʋɪd̪ʰɪ keː ʋɪd̪ʰɑːn̪ə bud͡ʒʰu. əɦɑ̃ː oːɦɪ əbʰɪʃɑːpə ɑː oːɦɪ əbʰɪʃɑːpə keːɾə pɾəbʰɑːʋə meː tʃʰiː. iː əʋəs̪əɾə ətʃʰɪ d͡ʒeː bʰɑːgjə keː d̪ʋɑːɾɑː d̪eːlə geːlə ətʃʰɪ s̪əkʰiː!əɦɑ̃ː əpən̪ə pɾɪjət̪əmə keː pɑːs̪ə d͡ʒɑːu!iː əʋəd̪ʰɪ s̪ʋəɾgə keː leːlə bəɦut̪ə tʃʰoːʈə ətʃʰɪ,mud̪ɑː d̪ʰəɾət̪iː keː leːlə tʃʰoːʈə n̪əɪ!d͡ʒɑːu s̪əkʰiː! s̪ə̃gət̪ɪ mẽː kʰuʃə ɾəɦuː əpən̪ə pɾɪjət̪əmə keː!ɦəmə əɦɑ̃ː keː s̪ukʰəd̪ə pɑːɾɪʋɑːɾɪkə d͡ʒĩːʋən̪ə keː kɑːmən̪ɑː kəɾəɪt̪ə tʃʰiː.əpən̪ə pɾɪjət̪əmə s̪ə bʰẽːʈə kəs əpən̪ə d͡ʒĩːʋən̪ə keː s̪ukʰəd̪ə bən̪ɑːu!

uɾʋəʃiː bʰiːd͡ʒələ muskɑːn̪ə d̪əɪt̪ə bəd͡ʒəliːɦə - "s̪əkʰiː!ɦəmə s̪əɦəmət̪ə tʃʰiː d͡ʒeː iː əʋəd̪ʰɪ d̪ʰəɾət̪iː leːlə lə̃bɑː ɦoːjət̪ə,mud̪ɑː eːt̪eːkə d̪ɪn̪ə n̪əɦɪ ɦoːjət̪ə d͡ʒeː ɦəmə ʋɪɾəɦə keː piːɽɑː s̪əɦən̪ə kəs s̪əkəbə! d͡ʒəkʰən̪ə eːɦɪ bʰẽːʈə keː bɑːd̪ə ʋɪɾəɦə ɦoːjət̪ə, moːn̪ə mẽː oːɦɪ s̪t̪ʰɪt̪ɪ keː

kəlpəɳɑː kəs ɦəmə kɑ̃ːpɪ dʒɑːɪt̪ə tʃʰiː"l

ɾəmbʰɑː - "əɦɑ̃ː bɪs̪əɾɪ ɾəɦələ tʃʰiː mɪt̪ɾə!əɦɑ̃ː kẽː s̪ʋəɾgə s̪ə̃s nɪʂkɑːs̪ən̪ə bʰeːʈɪ geːlə ətʃʰɪ,mud̪ɑː t̪ɑːɦɪ s̪ə̃gə iː n̪əɦɪ kəɦələ geːlə dʒeː nɪʂkɑːs̪ən̪ə əʋəd̪ʰɪkə bɑːd̪ə ɑːpəs̪ə ɑːbəjə pəɽət̪ə. əɦɑ̃ː n̪əɦɪjoː ɑːbɪ s̪əkəɪ tʃʰiː! t̪ẽː eːt̪əjə ʋɑːpəs̪ə n̪əɦɪ ɑːuː. əpən̪ə pɾɪjət̪əmə keː s̪ə̃gə s̪ukʰiː dʒiːʋən̪ə dʒiːbuː"!

uɾʋəʃiː - "s̪əkʰiː!əɦɑ̃ː ɦəməɾɑː s̪ə̃ beːs̪iː d̪eːʋeːn̪d̪ɾə kẽː tʃɪn̪ɦəɪt̪ə tʃʰiː!əɦɑ̃ː kẽː ləgəɪt̪ə ətʃʰɪ dʒeː d̪eːʋeːn̪d̪ɾə iː ɦoːbəjə d̪eːt̪ɑːɦə ?"

uɾʋəʃiːkə eːɦɪ pɾəʃn̪ə pəɾə d̪un̪uː s̪əkʰiː tʃupə bʰəs geːliːɦə.uɾʋəʃiː mɑːt̪ɾə kɪtʃʰueː kʂəɳəkə bɑːd̪ə pun̪ə:bədʒəliːɦə - "ɦə̃ s̪əkʰiː! ɦəməɦũː nɪɾɳəjə kəeːn̪eː tʃʰiː! ɦəmə pɾɨt̪ʰʋiːloːkə meː ɾəɦəbə!ɑː eːɦɪ əʋəs̪əɾə kẽː pɾɪjə-mɪlən̪ə keː ɾuːpə meː upəjoːgə kəɾəbə. ʋɪd̪ɑːiː d̪ɪjə s̪əkʰiː!ɑːɦɑ̃ː d̪un̪uː goːʈeː ʋɪd̪ɑː kəɾuː !ɑː ɦəməɾɑː s̪əbʰəkə dʒiːʋən̪ə leːlə,əpən̪ə ɑːʃiːɾʋɑːd̪ə ɑː ʃubʰəkɑːmən̪ɑː s̪eːɦoː d̪ɪjəs".

d̪un̪uː mɪt̪ɾə mɪlɪkəjə bədʒəliːɦə - "əɦɑ̃ːkə dʒiːʋən̪ə s̪ukʰiːeːʋə̃ s̪əmɾɨd̪d̪ʰə ɦoːjə,əɦɑ̃ːkə pɾeːmə kəlpə pəɾjə̃t̪ə t̪əkə eːkəʈɑː mɪs̪ɑːlə bən̪əjə.

d̪un̪uː mɪt̪ɾəkə ɑ̃ːkʰɪ meː n̪oːɾə dʒʰɪləmɪlɑːɪt̪ə tʃʰələ,mud̪ɑː d̪un̪uːkə ʈʰoːɾə pəɾə mus̪kɑːn̪ə tʃʰələ,eːɦɪ n̪oːɾə mɪʃɾɪt̪ə mus̪kɑːn̪ə s̪ə̃gə d̪un̪uː goːʈeː uɾʋəʃiː kẽː

ʋɪd̪ɑːiː d̪eːlət̪ʰɪ .

krəməʃəhə̆

əpən̪ə
mə̃t̪əʋjə editorial.staff.videha@gmail.com **pərə pət̪ʰɑːu.**

2.8.n̪ən̪d̪ə ʋɪlɑːsə̪ rɑːjə-mə̃t̪riːd͡ʒiː sə̪̃ pəɪrəbiː

n̪ən̪d̪ə ʋɪlɑːs̪ə ɾɑːjə

mə̃t̪ɽiːd͡ʒiː s̪ə̃ pəɪɾəbiː

ʋɪn̪iː t̪əd͡ʒiː pəɪgʰə ʈʰiːkeːd̪ɑːɾə t͡ʃʱəɪt̪ʰə. kə_ɪeːkə ʋɪbʰɑːgəmeː oː ʈʰiːkeːd̪ɑːɾiːkə leːlə n̪ɪbən̪d̪ʰən̪ə kəɾəun̪eː t͡ʃʱəɪt̪ʰə. kəɾoːʈoːmeː ɦun̪əkəɾə ʈʰiːkeːd̪ɑːɾiːkə kɑːd͡ʒə t͡ʃələɪt̪ə ɾəɦəɪ t͡ʃʱəɪn̪ə. t͡ʃɑːɦeː s̪̃ɪt͡ʃɑːɪ ʋɪbʰɑːgə ɦoː ʋɑː bʰəʋən̪ə n̪ɪɾmɑːɳə ʋɪbʰɑːgə, ʋɑː pulə-s̪əʈəkə n̪ɪɾmɑːɳə ʋɪbʰɑːgə s̪əgət̪əɪɾə ɦun̪əkəɾə kɑːd͡ʒə t͡ʃəlɪt̪eː ɾəɦəɪ t͡ʃʱəɪn̪ə. d̪əs̪əʈɑː ɦɑːɪbɑː gɑːɽiː, pɑ̃ːt͡ʃəʈɑː d͡ʒeːs̪iːbiː, d̪əs̪əʈɑː ʈɾəɪkʈəɾə, pɑ̃ːt͡ʃəʈɑː ʈiːpəɾə, pɑ̃ːt͡ʃəʈɑː mɪkt͡ʃəɾə məʃiːn̪ə ɑːɾə kət̪ɑːkə t̪əɾəɦəkə məʃiːn̪əs̪əbʰə ɾəkʰən̪eː t͡ʃʱəɪt̪ʰə.
21 əgəs̪t̪əkə d̪ɪn̪ə ʋɪn̪iː t̪əd͡ʒiː eːkəʈɑː ʈeːɳɖəɾəkə kɑːd͡ʒəs̪ə̃ pəʈən̪ɑː geːlə ɾəɦəɪt̪ʰə. bʰəʋən̪ə n̪ɪɾmɑːɳə ʋɪbʰɑːgəmeː ʈeːɳɖəɾə bʰəɾɪ kəə⁄ d͡ʒəkʰən̪ə bɑːɦəɾə s̪əʈəkəpəɾə eːlɑː kɪ ɦun̪əkəɾə moːbɑːɪləkə gʰən̪ʈiː bəd͡ʒələɪ. d͡ʒeːbiːs̪ə̃ d͡ʒəkʰən̪ə meːɑːbɑːɪlə n̪ɪkɑːlɪ n̪əmbəɾə d̪eːkʰələɪn̪ə t̪ə̃ ɦun̪əkə məɪn̪eːd͡ʒəɾə əd͡ʒəjəd͡ʒiːkə n̪əmbəɾə ɾəɦəɪn̪ə.

ʋɪn̪iːt̪ədʒ͡iː pʰoːn̪ə rɪs̪ɪbʰə kərəɪt̪ə bədʒ͡əlɑː-
“ɦə̃ ədʒ͡əjədʒ͡iː, kiː bɑːt̪ə? “
oːmɦərəs̪ə̃ ɑːʋɑːdʒ͡ə ɑːeːlə-
“s̪ərə, rɑːməpurə t̪ʰɑːn̪ɑːkə bəʈɑːbɑːbuː pɑ̃ːtʃ͡əʈɑː ɦɑːɪbɑː ɑː eːkəʈɑː dʒ͡eːs̪iːbiː dʒ͡əbt̪ə kəə/ t̪ʰɑːn̪ɑːpərə ləə/ geːlɑː ɦeːn̪ə. ɦəmə bəʈɑːbɑːbuːs̪ə̃ bʰẽːʈə keːlɪəɪn̪ə t̪ə̃ oː kəɦəlɑː dʒ͡eː ʈʰiːkeːd̪ɑːrə koː bulɑːoː.“
t̪əɪpərə ʋɪn̪iːt̪ədʒ͡iː bədʒ͡əlɑː-
“ʈʰiːkə tʃ͡ʰəɪ. əkʰən̪ə ɦəmə pəʈən̪ɑːmeː tʃ͡ʰiː. rɑːt̪ɪ t̪əkə gɑːmə pəɦũtʃ͡əbə ɑː bʰoːreː ɑːʈʰə bədʒ͡eː d̪ʰərɪ rɑːməpurə t̪ʰɑːn̪ɑːpərə pəɦũtʃ͡əbə. əɦɑ̃ː ɑːʈʰə bədʒ͡eː bʰoːrəmeː rɑːməpurə t̪ʰɑːn̪ɑːkə əgələ-bəgələmeː rəɦəbə. ɦəmə pʰoːn̪ə kərɪ kəə/ əɦɑ̃ːkẽː bədʒ͡ɑː leːbə.“
iː kəɦɪ ʋɪn̪iːt̪ədʒ͡iː pʰoːn̪ə kɑːʈɪ d̪eːləkʰɪn̪ə.
əɪgəlɑː d̪ɪn̪ə ʋɪn̪iːt̪ədʒ͡iː ɑːʈʰə bɑːdʒ͡ɪkəə/ pɑ̃ːtʃ͡eː mɪn̪əʈəpərə rɑːməpurə t̪ʰɑːn̪ɑːkə geːʈəpərə pəɦũtʃ͡ə geːlɑː. ədʒ͡əjədʒ͡iː eːkəʈɑː tʃ͡ɑːɦəkə d̪oːkɑːn̪əpərə bəɪs̪ələ rəɦəɪt̪ʰə. dʒ͡əkʰən̪eː ʋɪn̪iːt̪ədʒ͡iːkə s̪kɑːrəpɪoː gɑːɽiː d̪eːkʰələkʰɪn̪ə oː tʃ͡ɑːɦəkə d̪oːkɑːn̪əpərəs̪ə̃ uʈʰɪ ʋɪn̪iːt̪ədʒ͡iːkə gɑːɽiː ləgə pəɦũtʃ͡əlɑː. ʋɪn̪iːt̪ədʒ͡iː ədʒ͡əjədʒ͡iː kẽː s̪ə̃gə kəə/ t̪ʰɑːn̪ɑːpərə geːlɑː. bəʈɑː bɑːbuː t̪ʰɑːn̪ɑːpərə n̪əɦɪ rəɦəɪt̪ʰə. oː d̪eːrɑːpərə rəɦəɪt̪ʰə. ʋɪn̪iːt̪ədʒ͡iː ədʒ͡əjədʒ͡iː s̪ə̃ putʃ͡ʰələkʰɪn̪ə-
“bəʈɑːbɑːbuːkə d̪eːrɑː keːt̪eː tʃ͡ʰəɪ s̪eː əɦɑ̃ːkẽː budʒ͡ʰələ ətʃ͡ʰɪ? “

əd͡ʒəjəd͡ʒiː kəɦələkəɪn̪ə-
“d͡ʒiː bud͡ʒʱələ ətʃʱɪ.“
t̪əɪpərə ʋɪn̪iː t̪əd͡ʒiː bəd͡ʒəlɑː-
“keːt̪eːkə d̪uːrə tʃʱəɪ. d͡ʒə̃ beːs̪iː d̪uːrə ɦəeːt̪ə t̪ə̃ gɑːɽiː ləə/ leːbə ɑː d͡ʒə̃ ləgiːtʃeː ɦəeːt̪ə t̪əkʰən̪ə pəeːreː ʈəɦələɪt̪ə tʃələbə.“
əd͡ʒəjəd͡ʒiː kəɦələkəɪn̪ə-
“n̪əɦɪ beːs̪iː d̪uːrə n̪əɦɪ tʃʱəɪ. ləgəd̪ʱəkə əd̪əɦɑː kɪloːmiːʈərə ɦəeːt̪ə.“
ʋɪn̪iː t̪əd͡ʒiː bəd͡ʒəlɑː-
“t̪əkʰən̪ə ʈəɦəɪlət̪eː tʃəluː.“
d̪un̪uː goːreː bəɽɑːbɑːbuːkə ɖeːrɑːpərə pəɦũtʃəlɑː. bəɽɑːbɑːbuː d̪ɑːʈʰiː bən̪ɑː rəɦələ tʃʱəlɑː. əd͡ʒəjəd͡ʒiː geːʈeːpərə s̪ə̃ kəɦələkʰɪn̪ə-
“prən̪ɑːmə s̪ərə. ʈʰiːkeːd̪ɑːrə s̪ɑːɦəɪbə eːlɑː ɦeːn̪ə.“
t̪əɪpərə bəɽɑːbɑːbuː kəɦələkʰɪn̪ə-
“ɑːɪjeː bʰiːt̪ərə ɑː d͡ʒɑːɪjeː. ətʃtʃʱɑː kɪjeː ɖeːreːpərə ɑː gəjeː.“
ʋɪn̪iː t̪əd͡ʒiː ɑː əd͡ʒəjəd͡ʒiː bʰiːt̪ərə geːlɑː. ʋɪn̪iː t̪əd͡ʒiː d̪un̪uː ɦɑːt̪ʰə d͡ʒoːɽəɪt̪ə bəd͡ʒəlɑː-
“n̪əməs̪kɑːrə s̪ərə. əpən̪eːkə ɑːd̪eːʃəkə moːt̪ɑːbɪkə ɦəmə ɦɑːd͡ʒɪrə tʃʱiː. kiː s̪eːʋɑː kəeːlə d͡ʒɑːeː.“
bəɽɑːbɑːbuː bəgələmeː rɑːkʰələ kurs̪iː d̪ɪs̪ə ɪʃɑːrɑː kərəɪt̪ə bəd͡ʒəlɑː-
“bəɪʈʰɪjeː.“

d̪un̪uː goːɾeː jaːn̪iː ʋɪn̪iːt̪əd͡ʒiː aː əd͡ʒəjəd͡ʒiː bəɪs̪ə geːlaː. ʋɪn̪iːt̪əd͡ʒiː bəɽaːbaːbuːkə d̪uːɽaː t͡ʃʱoːɽə-t͡ʃʱoːɽə bət͡ʃt͡ʃaːkẽː d̪eːkʰɪ kəə/ əd͡ʒəjəd͡ʒiːs̪ə̃ kəɦələkʰɪn̪ə-

“d͡ʒaː t͡ʃʱut͡ʃt͡ʃʱeː ɦaːt̪ʰeː aːbɪ geːləũ. eːn̪aː kəɾuː əɦãː baːd͡ʒaːɾəs̪ə̃ eːkə kɪloː ɾəs̪əbʱəɾiː mɪɽʰaːɪ aː eːkə kɪloː s̪eːbə kiːn̪ən̪eː aːu. d̪ʱəuaː ət͡ʃʱɪ kɪn̪eː.“

əd͡ʒəjəd͡ʒiː kʰəɽaː ɦoːɪt̪ə bəd͡ʒəlaː-

“d͡ʒiː d̪ʱəuaː ət͡ʃʱɪ.“

iː kəɦɪ əd͡ʒəjəd͡ʒiː baːd͡ʒaːɾə d̪ɪs̪ə ʋɪd̪aː bʱəə/ geːlaː.

t̪əɪbiːt͡ʃə̃ bəɽaːbaːbuː bəd͡ʒəlaː-

“ət͡ʃt͡ʃʱaː kɪjeː mũʃiː koː ɦəɽaː d̪ɪjeː.“

t̪əɪpəɾə ʋɪn̪iːt̪əd͡ʒiː bəd͡ʒəlaː-

“ət͡ʃt͡ʃʱaː, aːbə kəɦələ d͡ʒaːeː s̪əɾə. ɦəməɾaː kiː aːd̪eːʃə t͡ʃʱəɪ.“

bəɽaːbaːbuː bəd͡ʒəlaː-

“d̪eːkʰɪjeː maːməlaː gəmbʱiːɾə ɦəɪ. bɪn̪aː pəɾəmɪɽə kaː aːpə n̪əd̪iː s̪eː baːluː kʰən̪ən̪ə kəɾə ɾəɦeː t̪ʰeː. s̪əɾəkaːɾə kaː ʃəkʰt̪ə aːd̪eːʃə ɦəɪ d͡ʒoː koːiː bʱiː beːkət̪iː bɪn̪aː pəɾəmɪɽə kaː kɪs̪iː s̪əɾəkaːɾiː d͡ʒəmiːn̪ə mẽː kʰən̪ən̪ə kəɾə kaːmə kəɾeː un̪əkaː gaːɽiː d͡ʒəbt̪ə kəɾə t̪uɾən̪t̪ə pɾaːt̪ʰəmɪkiː d̪əɾd͡ʒə kɪjaː d͡ʒaːeː.“

ʋɪn̪iːt̪əd͡ʒiː kʰuʃaːməd̪ə kəɾəɪt̪ə bəd͡ʒəlaː-

“ɦəmə koːn̪oː əɦãːs̪ə̃ baːɦəɾə t͡ʃʱiː s̪əɾə. ɦəməɾaː kiː kəɾəeː pəɽət̪əɪ s̪eː aːd̪eːʃə kəeːlə d͡ʒaːeː aː ɦəməɾaː gaːɽiː s̪əbʱəkẽː t͡ʃʱoːɽɪ d̪eːlə d͡ʒaːeː.“

d̪un̪uː goːʈɑːmeː jɑːn̪i̪ː bəɽɑːbɑːbuː ɑː ʋɪn̪i̪ːt̪əd͡ʒiː meː leːn̪ə-d̪eːn̪əkə gəpə ɦoːməeː ləgələ. bəɽɑːbɑːbuː pɑ̃ːt͡ʃə lɑːkʰə ʈəkɑː mə̃gələkʰɪn̪ə. ʋɪn̪i̪ːt̪əd͡ʒiː bəɽə gɪɽəgɪɽeːlɑː. ən̪t̪əmeː bəɽɑːbɑːbuː kəɦələkəɪn̪ə- “t̪i̪ːn̪ə lɑːkʰə s̪eː kəmə mẽː kɑːmə n̪əɦĩː t͡ʃəleːgɑː. uːpərə t̪əkə pəɦũt͡ʃɑːn̪ɑː pəɽət̪ɑː ɦəɪ.“

ʋɪn̪i̪ːt̪əd͡ʒiː kəɦələkəɪn̪ə-

“s̪ərə, ɦəmərɑː d̪uː d̪ɪn̪əkə s̪əməjə d̪eːlə d͡ʒɑːu.“

t̪əɪpərə bəɽɑːbɑːbuː bəd͡ʒəlɑː-

“bɪn̪ɑː prɑːt̪ʰəmɪkiː kɑː t̪ʰɑːn̪ɑːpərə gɑːɽiː rəkʰən̪ɑː gəɪrə kɑːn̪uːn̪i̪ː ɦəɪ. mə̃ɪ eːkə d̪ɪn̪ə kɑː s̪əməjə d̪eː rəɦɑː ɦũː. kələ s̪ubəɦə ɑːʈʰə bəd͡ʒeː ɑːkərə mɑːməlɑː rəpʰɑː-d̪əpʰɑː kərɑː liːd͡ʒɪjeː. ʋərən̪ɑː ɑːpə d͡ʒɑːn̪ɪjeːgɑː əurə ɑːpəkɑː kɑːmə d͡ʒɑːn̪eːgɑː.“

t̪ɑːbeːt̪əmeː əd͡ʒəjə mɪʈʰɑːɪ ɑː pʰələ ləə/kəə/pəɦũt͡ʃə geːlɑː. mɪʈʰɑːɪ ɑː pʰələ bəɽɑːbɑːbuːkə s̪ɑːmən̪eː ʈeːbuləpərə rəkʰəɪt̪ə ʋɪn̪i̪ːt̪əd͡ʒiː bəd͡ʒəlɑː-

“ʈʰiːkə t͡ʃʰəɪ s̪ərə, ɑːd̪eːʃə d̪eːlə d͡ʒɑːu. kɑːlɦɪ pun̪əː d̪ərʃən̪ə kərəbə.“

iː kəɦɪ əd͡ʒəjəd͡ʒiː ɑː ʋɪn̪i̪ːt̪əd͡ʒiː bəɽɑːbɑːbuːkə ɖeːrɑːs̪ə̃ bɑːɦərə ɑːbɪ geːlɑː.

d͡ʒəkʰən̪ə d̪un̪uː goːʈɑː bəɽɑːbɑːbuːkə ɖeːrɑːs̪ə̃ n̪ɪkəɪlə kəə/s̪əɽəkəpərə eːlɑː t̪ə̃ əd͡ʒəjəd͡ʒiː put͡ʃʰələkəɪn̪ə-

“bʰeːlə bɑːt̪ə s̪ərə? “

ʋɪn̪i̪ːt̪əd͡ʒiː kəɦələkʰɪn̪ə-

“ɦə̃ bɑːt̪ə̪ t̪ə̪̃ bʰeːlə, bəɽə pɑːɪ mə̃gəɪeː bəɽɑːbɑːbuː.“
əd͡ʒəjəd͡ʒiː put͡ʃʱələkəɪn̪ə̪-
“keːt̪eːkə pɑːɪ mə̃gəɪ t͡ʃʱəɪt̪ʰə? “
ʋɪn̪iːt̪ə̪d͡ʒiː kəɦələkʰɪn̪ə̪- “puːɾɑː-puːɾiː t̪iːn̪ə̪ lɑːkʰə.“
əd͡ʒəjəd͡ʒiː bəd͡ʒəlɑː- “ʈʰiːkeː bəɽə pɑːɪ mə̃gəɪ t͡ʃʱəɪt̪ʰə.“
ʋɪn̪iːt̪ə̪d͡ʒiː gɑːɽiː ləə̯ gɑːmə d̪ɪs̪ə̪ ʋɪd̪ɑː bʰeːlɑː oː s̪oːt͡ʃəeː ləgəlɑː, bəɽɑːbɑːbuː t̪ə̪̃ bəɽə pɑːɪ mə̃gəlɑː ɦeːn̪ə̪. kiː kəɾiː. eːkɑːeːkə ɦɪn̪ə̪kɑː moːn̪ə̪ pəɽələɪn̪ə̪ ɦəməɾeː mɑːmɑːkə d̪oːs̪t̪ə̪kə beːʈɑː t̪ə̪̃ gɾɨɦə mə̃t̪ɾiː t͡ʃʱət̪ʰɪn̪ə̪. d̪un̪uː goːʈɑː jɑːn̪iː ʋɪn̪iːt̪ə̪d͡ʒiːkə mɑːmɑː ɑː gɾɨɦəmə̃t̪ɾiːd͡ʒiːkə gʱəɾə eːkkeː gɑːmə d͡ʒəgət̪ə̪puɾəmeː. ʋɪn̪iːt̪ə̪d͡ʒiː s̪oːt͡ʃələɪt̪ʰə kɪeː n̪eː gɾɨɦəmə̃t̪ɾiː s̪ə̪̃ pəɪɾəʋiː ləgəulə d͡ʒɑːeː. d͡ʒə̃ gɾɨɦəmə̃t̪ɾiːd͡ʒiːkə pəɪɾəbiː bʰəə̯ d͡ʒɑːeː t̪ə̪̃ t̪iːn̪ə̪ lɑːkʰəkə kɑːd͡ʒə eːkoː lɑːkʰə ʈəkɑːmeː bʰəə̯ s̪ə̪kəɪeː.
oː gɑːɽiː ləə̯ s̪iːd̪ʰɑː mɑːmɑː gɑːmə d͡ʒəgət̪ə̪puɾə pəɦũt͡ʃəlɑː. məmɪjəut̪ə̪ bʰɑːjəkẽː s̪ə̪bʰə gəppə kəɦələkəɪn̪ə̪. s̪ə̪̃joːgə mə̃t̪ɾiːd͡ʒiː gɑːmeː ɑːeːlə ɾəɦət̪ʰɪn̪ə̪. məmɪjəut̪ə̪ bʰɑːjə ɾɑːd͡ʒiːʋəd͡ʒiː kəɦələkʰɪn̪ə̪-
“t͡ʃəluː s̪ə̪̃joːgə n̪iːkə ət͡ʃʱɪ. mə̃t̪ɾiːd͡ʒiː gɑːmeːmeː t͡ʃʱəɪt̪ʰə.“
d̪un̪uː goːʈɑː mə̃t̪ɾiːd͡ʒiːkə gʱəɾəpəɾə pəɦũt͡ʃəlɑː. oːɪʈʰɑːmə beːs̪ə̪ bʰiːɽə t͡ʃʱeːlə_ɪ. mud̪ɑː ɾɑːd͡ʒiːʋəd͡ʒiːkẽː mə̃t̪ɾiːd͡ʒiː s̪ə̪̃ bʰẽːʈə kəɾəɪmeː d̪ɪkkət̪ə̪ n̪ə̪ɦɪ bʰeːlə_ɪ. ɾɑːd͡ʒiːʋəd͡ʒiː ɑː ʋɪn̪iːt̪ə̪d͡ʒiː d̪un̪uː goːʈɑː mə̃t̪ɾiːkẽː s̪ə̪bʰə bɑːt̪ə̪ kəɦələkəɪn̪ə̪. mə̃t̪ɾiːd͡ʒiː piː.eː. s̪ɑːɦəɪbəkẽː bəd͡ʒɑː

kəə/putʃʱələkʰɪn̪ə-

“ɾɑːməpuɾə koːn̪ə d͡ʒɪlɑːmeː pəʈəɪ tʃʱəɪ? “

piː.eː. s̪ɑːɦəɪbə kəɦələkəɪn̪ə-

“bʰiːməpuɾə d͡ʒɪlɑːmeː.“

t̪əɪpəɾə mə̃t̪ɾiːd͡ʒiː piː.eː. s̪ɑːɦəɪbəkẽː kəɦələkʰɪn̪ə-

“ʈʰiːkə tʃʱəɪ ʋɪn̪iːt̪əd͡ʒiːkə kɑːd͡ʒə n̪oːʈə kəə/ lɪjəun̪ə. ɾɑːt̪ɪmeː ɦəməɾɑː bʰiːməpuɾə d͡ʒɪlɑːkə eːs̪ə.piː.s̪ə̃ bɑːt̪ə kəɾɑːeːbə.“

piː.eː. s̪ɑːɦəɪbə kəɦələkəɪn̪ə-

“ʈʰiːkə tʃʱəɪ s̪əɾə.“

mə̃t̪ɾiːd͡ʒiː, ʋɪn̪iːt̪əd͡ʒiː ɑː ɾɑːd͡ʒiːʋəd͡ʒiː s̪ə̃ kəɦələkʰɪn̪ə-

“kɑːmə bʰəə/ d͡ʒeːt̪əɪ. ɦəmə ɾɑːt̪ɪmeː bʰiːməpuɾəkə pulɪs̪ə əd̪ʰiːkʂəkəkẽː kəɦɪ d̪eːbəɪn̪ə. əɦɑ̃ː kɑːlɦɪ s̪əbeːɾeː eːs̪ə.piː.s̪ə̃ bʰẽːʈə kəə/leːbə. kɑːd͡ʒə bʰəə/d͡ʒɑːeːt̪ə.“

piː.eː. ʋəɾuːɳəd͡ʒiː ɾɑːd͡ʒiːʋəd͡ʒiː ɑː ʋɪn̪iːt̪əd͡ʒiː kẽː ləə/kəə/ bɑːɦəɾə eːlɑː. piː.eː. ʋəɾuːɳəd͡ʒiː ɾɑːd͡ʒiːʋəd͡ʒiː s̪ə̃ kəɦələkʰɪn̪ə-

“kiː kəɦəbə əkʰən̪ə t̪əkə boːɦəɪn̪oː n̪əɦɪ bʰeːlə ɦeːn̪ə. pʰeːɾə ʋɪn̪iːt̪əd͡ʒiːkẽː kəɦələkəɪn̪ə- ət͡ʃt͡ʃʱɑː əɦɑ̃ː boːɦəɪn̪ə kəɾuː ɑː kɑːd͡ʒə n̪oːʈə kəɾɑːu.

ʋɪn̪iːt̪əd͡ʒiː eːkəʈɑː d̪uː ɦəd͡ʒɑːɾəkə n̪oːʈə piː.eː. ʋəɾuːɳəd͡ʒiː kẽː d̪eːləkəɪn̪ə.

t̪əɪpəɾə ʋəɾuːɳəd͡ʒiː bəd͡ʒəlɑː- kəməs̪ə̃ kəmə pɑ̃ːtʃə s̪ɑːeː eːkə ʈəkɑː ɑːɾə d̪ɪjəu. ʃun̪n̪ɑː ʈʰiːkə n̪əɦɪ ɦoːɪ tʃʱəɪ.

ʋɪn̪iːt̪ə d͡ʒiː pɑ̃ːtʃə s̪ɑːeːkə eːkəʈɑː n̪oːʈə ɑː eːkəʈɑː

pãːtʃəkə sɪ̪kkaː aːɾoː ʋəɾuːɳəd͡ʒiː kẽː d̪e̪ːləkəɪn̪ə̪. ʋəɾuːɳəd͡ʒiː ʋɪn̪i̪ːt̪əd͡ʒiː s̪ə̪̃ putʃʱələkəɪn̪ə̪- ɾaːməpuɾeː t̪ʰaːn̪a̪ːkə n̪e̪ː maːməlaː tʃʱiː.

bɪn̪i̪ːt̪əd͡ʒiː bəd͡ʒəlaː- d͡ʒiː piː.eː. s̪a̪ːɦəɪbə.

ʋəɾuːɳəd͡ʒiː aːgãː putʃʱələkʰɪn̪ə̪- gaːɽiːeː s̪əbʰə n̪e̪ː d͡ʒəbt̪ə̪ keːn̪e̪ː ətʃʱɪ, ʋəeːɦə gaːɽiː tʃʱoːɽeːbaːkə ətʃʱɪ.

ʋɪn̪i̪ːt̪ə̪ d͡ʒiː kəɦələkəɪn̪ə̪- d͡ʒiː gaːɽiːeː tʃʱoːɽəbaːkə ɦeːt̪u̪ pəɪɾəʋiː kəɾeːbaːkə ətʃʱɪ.

t̪ə̪ɪpəɾə ʋəɾuːɳəd͡ʒiː kəɦələkəɪn̪ə̪- əɦãː n̪ɪ̪ʃtʃɪ̃n̪t̪ə̪ bʰəə̯ kəə̯ d͡ʒaːu. ɾaːt̪ɪ̪meː ɦəmə mə̃t̪ɾ̪iːd͡ʒiːkẽː bʰiːməpuɾəkə eːs̪ə̪.piː.s̪ə̪̃ baːt̪ə̪ kəɾaː d̪e̪ːbəɪn̪ə̪. əɦãːkə pəɪɾəbiː bʰəə̯ d͡ʒaːeːt̪ə̪. kaːlɦɪ əɦãː bʰiːməpuɾəkə eːs̪ə̪.piː.s̪ə̪̃ mɪlə leːbə. kaːd͡ʒə̪ bʰəə̯ d͡ʒaːeːt̪ə̪.

ʋɪn̪i̪ːt̪əd͡ʒiːkẽː mən̪ə̪ ɾəɦəɪn̪ə̪ d͡ʒeː əpən̪e̪ː s̪o̪ːd͡ʒʱaːmeː mə̃t̪ɾ̪iːd͡ʒiː s̪ə̪̃ eːs̪ə̪.piː. bʰiːməpuɾəkẽː pʰoːn̪ə̪ kəɾaːbiː mud̪a̪ː s̪e̪ː n̪ə̪ɦɪ bʰeːlə. oː əpən̪ə̪ ʃə̃kaː ɾaːd͡ʒiːʋəd͡ʒiː ləgə ʋjəkt̪ə̪ keːləkʰɪn̪ə̪ d͡ʒeː pəɪɾəbiː ɦəeːt̪ə̪ kɪ n̪ə̪ɦɪ.

ɾaːd͡ʒiːʋəd͡ʒiː kəɦələkəɪn̪ə̪- d͡ʒəkʰən̪ə̪ ʋəɾuːɳəd͡ʒiːkẽː pətʃtʃiːs̪ə̪ s̪a̪ːeː ʈəkaː d̪ə̪ə̯ d̪e̪ːlɪəɪn̪ə̪ t̪ə̪kʰən̪ə̪ ʋəɾuːɳəd͡ʒiː mə̃t̪ɾ̪iːd͡ʒiː s̪ə̪̃ eːs̪ə̪.piː. s̪a̪ːɦəɪbəkẽː pʰoːn̪ə̪ kəɾeːbeː kəɾət̪ʰ̪ɪn̪ə̪. oːn̪a̪ː, bʰoːɾəmeː ɦəmə ʋəɾuːɳəd͡ʒiːs̪ə̪̃ bʰẽːʈə kəə̯ leːbəɪn̪ə̪. n̪ə̪ɦɪ t̪e̪ː eːn̪a̪ː kəɾuː ʋəɾuːɳəd͡ʒiːkə pʰoːn̪ə̪ n̪ə̪mbəɾə ləə̯ lɪə, bʰoːɾəmeː pʰoːn̪ə̪ kəə̯ ʋəɾuːɳəd͡ʒiː s̪ə̪̃ putʃʱɪ leːbəɪn̪ə̪.

t̪ə̪ɪpəɾə ʋɪn̪i̪ːt̪əd͡ʒiː kəɦələkʰɪn̪ə̪- s̪ə̪eːɦə ʈʰiːkə ɦəeːt̪ə̪.

ɾɑːd͡ʒiːʋəd͡ʒiː d͡ʒeːbiːsə̃ moːbɑːɪlə n̪ɪkɑːlɪ moːbɑːɪləmeː ʋəɾuːɳəd͡ʒiːkə n̪əmbəɾə d̪eːkʰəɪt̪ə bəd͡ʒəlɑː- lɪkʰuː ʋəɾuːɳəd͡ʒiː moːbɑːɪlə n̪əmbəɾə.

ʋɪn̪iːt̪əd͡ʒiː əpən̪ɑː moːbɑːɪləmeː piː.eː. ʋəɾuːɳəd͡ʒiːkə moːbɑːɪlə n̪əmbəɾə s̪eːbʰə kəə̯ leːləkʰɪn̪ə.

əɪgəlɑː d̪ɪn̪ə ʋɪn̪iːt̪əd͡ʒiː ʋəɾuːɳəd͡ʒiː kẽː pʰoːn̪ə ləgeːləkʰɪn̪ə d͡ʒəkʰən̪ə oːməɦəɾəs̪ə̃ ɦeːlloːkə ɑːʋɑːd͡ʒə ɑːeːlə t̪ə̃ ʋɪn̪iːt̪əd͡ʒiː bəd͡ʒəlɑː- ɦeːlloː piː.eː.s̪ɑːɦəɪbə, n̪əməs̪kɑːɾə, ɦəmə ʋɪn̪iːt̪ə bəd͡ʒəɪ t͡ʃʱiː.

t̪əɪpəɾə oːmɦəɾəs̪ə̃ ɑːʋɑːd͡ʒə ɑːeːlə- n̪əməs̪kɑːɾə ʋɪn̪iːt̪əd͡ʒiː. əɦɑ̃ːkə kɑːd͡ʒə bʰəə̯ geːlə. mə̃t̪ɾiːd͡ʒiː bʰiːməpuɾəkə eːs̪ə.piː. s̪ɑːɦəɪbəkẽː kəɦɪ d̪eːləkəɪn̪ə. kɑːd͡ʒə bʰəə̯ d͡ʒɑːeːt̪ə. əɦɑ̃ː eːs̪ə.piː. s̪ɑːɦəɪbəs̪ə̃ bʰẽːʈə kəə̯ leːbəɪn̪ə.

ʋɪn̪iːt̪əd͡ʒiː bʰiːməpuɾə pəɦũt͡ʃə kəə̯ eːs̪ə.piː. s̪ɑːɦəɪbəkẽː bʰẽːʈə keːləkʰɪn̪ə.

eːs̪ə.piː. s̪ɑːɦəɪbə put͡ʃʱələkəɪn̪ə- kəɦɪjeː kjɑː kɑːmə ɦəɪ?

ʋɪn̪iːt̪ə d͡ʒiː kəɦələkəɪn̪ə- s̪əɾə ɾɑːt̪ɪmeː mə̃t̪ɾiːd͡ʒiː pʰoːn̪ə keːn̪eː t͡ʃʱəlɑː.

t̪əɪpəɾə eːs̪ə.piː.s̪ɑːɦəɪbə bəd͡ʒəlɑː- ət͡ʃt͡ʃʱɑː. ət͡ʃt͡ʃʱɑː. ɑːpə ɦiː ʋɪn̪iːt̪ə ʈʰeːkeːd̪ɑːɾə ɦə̃ɪ. gɾɨɦəmə̃t̪ɾiː d͡ʒiː kɑː pʰoːn̪ə ɑːjɑː t̪ʰɑː. ɑːpə ɾɑːməpuɾə t̪ʰɑːn̪ɑː keː t̪ʰɑːn̪ɑː əd̪ʱjəkʂə s̪eː mɪlə liːd͡ʒɪjeː. ɦəmə t̪ʰɑːn̪ɑː əd̪ʱjəkʂə koː kəɦə d̪ɪjeː ɦə̃ɪ. ɑːpəkɑː kɑːmə ɦoː d͡ʒɑːeːgɑː.

ʋɪn̪iːt̪ə d͡ʒiː d͡ʒəkʰən̪ə ɾɑːməpuɾə t̪ʰɑːn̪ɑːkə bəɽɑːbɑːbuːs̪ə̃

bʰẽːʈə keːləkʰɪn̪ə t̪ə̃ bəɽaːbaːbuː kəɦələkəɪn̪ə- eːs̪ə.piː. s̪ɑːɦəɪbə ɑːpəke: baːɾeː mẽː kəɦeː ɦəɪ. ʃɑːjəd̪ə gɾɨɦə mə̃t̪ɾiːd͡ʒiː eːs̪ə.piː. s̪ɑːɦəɪbə koː pʰoːn̪ə kɪjeː t̪ʰeː. d͡ʒɑːɪjeː pɑ̃ːt͡ʃə laːkʰə ɾuːpəjeː kaː pɾəbən̪d̪ʰə kəɾə kələ baːɾəɦə bəd͡ʒeː d̪ɪn̪ə t̪əkə ɑːɪjeː. d̪eːɾə kəɾən̪eː pəɾə mud͡ʒʰeː pɾɑːt̪ʰəmɪkiː d̪əɾd͡ʒə kəɾən̪ɑː pəɽeːgɑː. pɾɑːt̪ʰəmɪkiː d̪əɾd͡ʒə ɦoː gəjɑː t̪oː muʃkɪlə mẽː pəɽə d͡ʒɑːɪjeːgɑː. t̪ʰɑːn̪ɑː əd̪ʰjəkʂəkə baːt̪ə s̪un̪ɪ ʋɪn̪iːt̪ə d͡ʒiː əʋɑːkə bʰəə̯ geːlaː. ʋɪn̪iːt̪ə d͡ʒiːkẽː əʋɑːkə d̪eːkʰɪ bəɽɑːbaːbuː bəd͡ʒəlɑː-pəɦəleː d͡ʒoː t̪iːn̪ə laːkʰə ɾuːpəjɑː mɑ̃ːgeː t̪ʰeː us̪əmẽː t̪ʰɑːn̪ɑːkə ɦɪs̪s̪ɑː əuɾə eːs̪ə.piː. s̪ɑːɦəɪbə, d̪iː.ɑːiː.d͡ʒiː s̪ɑːɦəɪbə kaː ɦɪs̪s̪ɑː t̪ʰɑː. əbə baːt̪ə mə̃t̪ɾiːd͡ʒiː t̪əkə pəɦũt͡ʃə t͡ʃukɑː ɦəɪ t̪oː us̪əkoː bʰiː ɦɪs̪s̪ɑː t͡ʃɑːɦɪeː n̪ə.
ʋɪn̪iːt̪əd͡ʒiː s̪oːt͡ʃəeː ləgəlaː- koːn̪ə d̪uɾmət̪ɪjɑː t͡ʃəɽʰələ d͡ʒeː gɾɨɦəmə̃t̪ɾiː s̪ə̃ pəɪɾəbiː kəɾeːləũ. əɪs̪ə̃ n̪iːkə t̪ə̃ bəɽɑːbaːbuːkẽː t̪iːn̪ə laːkʰə ʈəkaː d̪əə̯ kaːd͡ʒə kəɾaːeː lə_ɪt̪əũ.

əpən̪ə
mə̃t̪əʋjə editorial.staff.videheă@gmail.com **pəɾə pəʈʰɑːu.**

2.9.dʒ͡əgəd̪iːʃə prəs̪ɑːd̪ə məɳɖələ- s̪utʃ͡ɪt̪ɑː (d̪ʰɑːɾɑːʋɑːɦɪkə upəɲɟɑːs̪ə)

d͡ʒəgəd̪i̪ːʃə prəs̪ɑːd̪ə mənɖələ

s̪utʃɪt̪ɑː (d̪ʰɑːɾɑːʋɑːɦɪkə upən̪jɑːs̪ə)

's̪utʃɪt̪aː' d̪ʰaːɾaːʋaːɦɪkə ɾuːpẽː tʃʰəpəbə pɾaːɾəmbʰə bʰeːlə 'mɪt̪ʰɪlaː d̪əɾʃən̪ə'meː, d͡ʒeː pəɦɪn̪eː pɾĩɽəmeː tʃʰəpəbə bən̪d̪ə bʰeːlə aː maːt̪ɾə piː.ɖiː.eːpʰə. meː iː-pɾəkaːʃɪt̪ə ɦuəjə laːgələ aː pʰeːɾə s̪eːɦoː bən̪d̪ə bʰəə/ geːlə. aː t̪ẽː 's̪utʃɪt̪aː'kə s̪eːɦoː tʃʰəpəbə/ iː-pɾəkaːʃɪt̪ə ɦəeːbə bən̪d̪ə bʰəə/ geːlə. əɦiː aːloːkəmeː iː upən̪jaːs̪ə d̪ʰaːɾaːʋaːɦɪkə ɾuːpẽː iː-pɾəkaːʃɪt̪ə kəeːlə d͡ʒaː ɾəɦələ ətʃʰɪ.-s̪əmpaːd̪əkə.

pɑ̃ːtʃ͡əmə pəɽɑːʋə

tʃʰəə mɑːs̪ə biːt̪ə geːlə. d͡ʒəɦɪn̪ɑː gʰoːɽoː gʰoːɽəʋɑːn̪ə eːkə ɾəpʰt̪ɑːɾə tʃ͡əlɪ d̪əmə mɑːɾəeː tʃ͡ɑːɦəɪeː t̪əɦɪn̪ɑː ɾɑːd̪ʰɑːɾəməɳə d̪əmə mɑːɾɪ ʃɑːn̪t̪ə bʰeːlɑː kɪ moːn̪ə

pəɽələɪn̪ə əpən̪ə pəɾɪʋaːɾə aː pəɾɪʋaːɾəkə s̪əmbən̪d̪ʰə. d͡ʒeː pɪt̪aː kəmaːɪkə aːʃaː t̪oːɽɪ leːləɪn̪ə, ɦun̪əkaː mən̪əmeː kiː tʃʱəɪn̪ə..! pəɾɪʋaːɾəkə biːt͡ʃə n̪əd͡ʒəɪɾə pəɦũt͡ʃət̪eː ɾaːd̪ʰaːɾəməɳəkə mən̪ə tʃʱubd̪ʰə ɦuə ləgələɪn̪ə. keːn̪aː pəɾɪʋaːɾə biːt͡ʃə s̪əmbən̪d̪ʰə bən̪ət̪ə? d͡ʒəkʰən̪ə mən̪əmeː eːɦeːn̪ə ʋɪt͡ʃaːɾə gəɽaː geːlə ətʃʱɪ d͡ʒeː d͡ʒə_ɪ d̪eːʃəkə loːkə əkʰən̪oː bʰiːkʰə mãːgɪ d͡ʒiːʋən̪ə-ʋəs̪əɾə kəɾəɪeː, oːkəɾaː-d͡ʒoːkəɾə koːn̪oː kaːd͡ʒə n̪ə_ɪ tʃʱəɪ, t̪eːkəɾə ət̪ɪɾɪkt̪ə d͡ʒeː kaːd͡ʒoː kəɾəɪbəlaː ətʃʱɪ oːkəɾaː d͡ʒə̃ tʃʱoːɽə-tʃʱiːn̪ə kaːd͡ʒə tʃʱə_ɪɦoː t̪ə̃ baːɾəɦə maːs̪əmeː d̪uː maːs̪ə t͡ʃaːɾɪ maːs̪ə bʰeːɽəɪ tʃʱə_ɪ. t̪əɪs̪ə̃gə s̪əbʰəs̪ə̃ ʋɪɾaːɽə ɾuːpəmeː oː ətʃʱɪ d͡ʒeːkəɾaː kaːd͡ʒəkə ən̪ukuːlə məd͡ʒuːɾiː n̪əɦɪ bʰeːɽəɪ tʃʱəɪ. mud̪aː pəɾɪʋaːɾə t̪ə̃ oːɦɪn̪aː s̪əbəɦəkə ətʃʱɪ d͡ʒeːn̪aː pəɾɪʋaːɾə ɦoːɪ tʃʱəɪ, maːn̪eː maːt̪aː-pɪt̪aː, pət̪n̪iː, baːlə-bət͡ʃt͡ʃaː..! t̪əɪɽʰaːmə ɦəməɾaː s̪ən̪ə-s̪ən̪ə ʋeːt̪ən̪əbəlaː keːt̪eː loːkə tʃʱəɪt̪ʰə. eːt̪eː ʋeːt̪ən̪əkə pətʃʱaːt̪ɪjoː d͡ʒə̃ beːɪmaːn̪iː ɾəs̪t̪aːs̪ə̃ paːɪjeː bən̪aːeːbə t̪əkʰən̪ə ɪmaːn̪ə kəɦɪjaː bən̪aːeːbə aː d̪ʰəɾəmə keːt̪əeː bə̃t͡ʃaːeːbə? əpən̪ə d͡ʒeː pəɦɪlə ʋeːt̪ən̪ə bʰeːɽələ, t̪eːɦiː d̪ɪn̪ə d͡ʒoːɽɪ leːləũ d͡ʒeː keːt̪eː paːɪ koːn̪ə kaːd͡ʒəmeː kʰəɾt͡ʃə kəɾəbə ətʃʱɪ. d͡ʒiːʋən̪əkẽː gət̪ɪʃiːlə ɾəkʰəɪleː gət̪ɪʃiːlət̪aːkə ɾəs̪t̪aː d̪ʰəɽəeː pəɽəɪ tʃʱəɪ, d͡ʒə̃ s̪eː n̪əɦɪ d̪ʰəɽəbə t̪ə̃ s̪əməjə paːtʃʱuː tʃʱoːɽɪ d̪eːt̪ə. t̪ə_ɪ ɦɪs̪aːbəs̪ə̃ pɪt̪aːd͡ʒiːkẽː d̪uː ɦəd͡ʒaːɾə ɾuːpəɪaː məɦɪn̪aː d̪ɪə ləgələjəɪn̪ə. t̪iːn̪ə maːs̪ə t̪əkə t̪ə̃ koːn̪oː s̪un̪ɪ-gun̪ɪ n̪əɦɪ

s̪un̪ələũ. əpən̪oː mən̪əmeː bɪs̪əʋɑːs̪ə d͡ʒəgɪ geːlə d͡ʒeː pɪt̪oːd͡ʒiː əɪ bɑːt̪əkẽː bud͡ʒʱɪ mɑːn̪ɪ leːləɪn̪ə d͡ʒeː ɑːɪ ɾɑːd̪ʱɑːɾəmənɳə kəmɑːeːbə ʃuɾuː keːləkə ət͡ʃʱɪ, ɑːɪs̪ə̃ puːɾʋə t̪əkə t̪ə̃ oːkəɾɑːd̪eːɦiː d̪uː ɦəd͡ʒɑːɾə məɦɪn̪ɑː kʰəɾət͡ʃeː ɦoːɪ t͡ʃʱələ, s̪eː d͡ʒəkʰən̪ə puːɾt̪ɪ kəɾəɪt̪ə pəɾɪʋɑːɾə t͡ʃələbəɪt̪ə ɑːbɪ ɾəɦələũ ət͡ʃʱɪ, t̪ə_ɪmeː d̪oːbəɾə bʰeːlə. mɑːn̪eː d̪uː ɦəd͡ʒɑːɾə kʰəɾt͡ʃəkə mũɦə bən̪n̪ə bʰeːlə ɑː d̪uː ɦəd͡ʒɑːɾə uːpəɾəs̪ə̃ bʰeːʈələ, t̪əkʰən̪ə d͡ʒeː pəɾɪʋɑːɾə d͡ʒə_ɪ gət̪ɪjeː t͡ʃələɪt̪ə kɪeː n̪eː ɦoːu, mud̪ɑː t͡ʃɑːɾɪ ɦəd͡ʒɑːɾə t̪ə̃ lɑːbʰəkɑːɾiː bʰeːbeː kəeːlə kɪn̪eː. t̪əɪʈʰɑːmə t͡ʃɑːɾɪmə mɑːs̪əmeː d͡ʒəkʰən̪ə pɪt̪eːd͡ʒiː pət̪ɾəkə mɑːd̪ʱjəməs̪ə̃ d͡ʒəʋɑːbə d̪eːləɪn̪ə d͡ʒeː "t̪oːɾɑː s̪ən̪ə beːʈɑːs̪ə̃ ɑːʃɑː t̪oːʈələũ. d͡ʒə_ɪ pəɾɪʋɑːɾəmeː kəɦun̪ɑː-kəɦun̪ɑː pɑ̃ːt͡ʃə ɦəd͡ʒɑːɾəs̪ə̃ uːpəɾə t͡ʃɑːɦə-pɑːn̪əkə kʰəɾt͡ʃə ət͡ʃʱɪ, t̪əɪʈʰɑːmə d͡ʒə̃ beːʈɑː t͡ʃɑːɦoː-pɑːn̪əkə kʰəɾt͡ʃə pəɾɪʋɑːɾəkə n̪əɦɪ d͡ʒumɑː s̪əkəɪeː, t̪əkʰən̪ə ən̪eːɾeː oːkəɾə kəmɑːɪ t͡ʃʱubeː kɪeː kəɾəbə."

pɪt̪ɑːkə pəʈʰəulə pət̪ɾə moːn̪ə pəʈɪt̪eː ɾɑːd̪ʱɑːɾəmənɳəkẽː bukəuɾə lɑːgɪ geːləɪn̪ə. d͡ʒəkʰən̪ə pɪt̪ɑːkə d͡ʒiːʋən̪ə beːʈɑː ɑː beːʈɑːkə d͡ʒiːʋən̪ə pɪt̪ɑː n̪əɦɪ d̪eːkʰə-bud͡ʒʱɪ s̪əkət̪ɑː t̪əkʰən̪ə d̪un̪uːkə biːt͡ʃə s̪əmbən̪d̪ʱə s̪uːt̪ɾə keːɦeːn̪ə ɾəɦət̪ə. pɪt̪ɑː-put̪ɾəkə biːt͡ʃə d͡ʒeː ʋɪkɾɨt̪ət̪ɑː pən̪əɪpə t͡ʃukələ t͡ʃʱələ t̪ə_ɪs̪ə̃ ɾɑːd̪ʱɑːɾəmənɳə əpən̪ə d͡ʒɪn̪əgiːmeː moːʈə ɑːn̪əeː t͡ʃɑːɦələɪn̪ə mud̪ɑː piːʈʰeːpəɾə lɪkʰələ

mɑːɪkə pət̪ɽ̪ə ɾɑːd̪ʰɑːɾəməɳəkẽː bʰeːʈələɪn̪ə t̪ə̃ moːɽəmeː d͡ʒoːɽə d̪əɪt̪ə əpən̪ə ʋɪt͡ʃɑːɾə bəɽʰəuləɪn̪ə. mɑːɪkə pət̪ɽ̪əmeː s̪pəʂʈə t͡ʃʰeːləɪn̪ə d͡ʒeː eːkə d̪ɪn̪ə bʰɪn̪əs̪əɾuː pəɦəɾəkẽː, kəɾiːbə ɑːʈʰə bəd͡ʒeː t̪iːn̪uː bɑːpuːt̪ə mɑːn̪eː ʋɪlɑːs̪oːd̪eːʋə s̪ukʰəd̪eːʋoː ɑː ʋɑːməd̪eːʋoː, ʋɪlɑːs̪əd̪eːʋəkẽː t̪iːn̪ə beːʈɑː, d͡ʒeːʈʰə ɾɑːd̪ʰɑːɾəməɳə, mɑːd͡ʒʱɪlə s̪ukʰəd̪eːʋə ɑː t͡ʃʰoːʈə ʋɑːməd̪eːʋə. t̪iːn̪uː bɑːpuːt̪ə mɑːn̪eː ʋɪlɑːs̪oːd̪eːʋə, s̪ukʰəd̪eːʋoː ɑː ʋɑːməd̪eːʋoː bʰiːn̪əs̪uɾəkɑː əɦɑːɾə t͡ʃəɽɪ t͡ʃũkələ t͡ʃʰəlɑː. t͡ʃəukə-t͡ʃəuɾɑːɦɑːpəɾə s̪ə̃ d̪un̪uː beːʈoː mɑːn̪eː s̪ukʰəd̪eːʋoː ɑː ʋɑːməd̪eːʋoː pəɦũt͡ʃə t͡ʃukələ t͡ʃʰeːləɪn̪ə. t̪iːn̪uː bɑːpuːt̪əkə biːt͡ʃə kət͡ʃəɦəɾiː lɑːgələ. d̪əɾəbɑːɾəkə pəɦɪlə pɾəʃn̪ə t͡ʃʰələ ɾɑːd̪ʰɑːɾəməɳəkə d̪uː ɦəd͡ʒɑːɾə ɾuːpəɪɑː məɦɪn̪ɑː pəʈʰɑːeːbə.

bʰɑːeː s̪ən̪ə mud͡ʒəɾɪmə bʰɑːeːkẽː bʰeːʈələ. d͡ʒəɪʈʰɑːmə d̪ʱɪjoː-put̪ɑː bəd͡ʒəɪeː d͡ʒeː ɾɑːɦəɾɪkə d̪ɑːlɪ ɑː d̪ɪjɑːd̪ə, mɑːn̪eː bʰɑːeː d͡ʒeːt̪t̪eː gələɪeː t̪eːt̪t̪eː s̪uɑːd̪ɪʂʈə bən̪əɪeː. mud̪ɑː əs̪ələ ɲjɑːjɑːd̪ʰiːʃə t̪ə̃ pɪt̪ɑːd͡ʒiː bʰeːlɑː. ɦun̪əkeː mũɦəmeː n̪eː d͡ʒəjə-pəɾɑːd͡ʒəjə d̪un̪uː ət͡ʃʰɪ. d͡ʒeː əpən̪eː ɾɑːd̪ʰɑːɾəməɳəkə d͡ʒiːʋən̪ə ɑː ʋɪt͡ʃɑːɾəs̪ə̃ oːɦɪn̪ɑː ɦəʈələ t͡ʃʰəlɑː d͡ʒeːn̪ɑː pɾɨt̪ʰʋiːkə d̪un̪uː d̪ʰɾuːʋə ət͡ʃʰɪ. eːkə d̪ɪs̪ə bʰoːlɑːbɑːbɑː d͡ʒəkɑ̃ː bʰɑ̃ːgə-gɑ̃ːd͡ʒɑː piːbə s̪əbʰə məs̪t̪ə t̪ə̃ d̪oːs̪əɾə d̪ɪs̪ə t͡ʃəɳɖiː d͡ʒəkɑ̃ː ləɦələɦɑːɪt̪oː t͡ʃʰeːlɑːeː-ɦeː. t͡ʃəukəpəɾə t͡ʃɑːlɪ t͡ʃələn̪ɪɦɑːɾə ʋɑːməd̪eːʋə ɾəɦəbeː kəɾəeː. t̪əɦuːmeː t͡ʃʰoːʈə beːʈɑː ɾəɦən̪eː bɑːpəkə kən̪iː beːs̪iː

d̪ulaːɾuː s̪e̪ːɦoː tʃʰeːlaːeː-ɦeː. budʒʰəleː ətʃʰɪ d͡ʒeː ɾaːd͡ʒə-d̪əɾəbaːɾəmeː eːkət̪aː buːʈɪɾaːd͡ʒə s̪e̪ːɦoː s̪t̪ʰaːjiː s̪əd̪əs̪jə d̪əɾəbaːɾəkə ɦoːɪt̪e̪ː aːbɪ ɾəɦələ ətʃʰɪ. ʋaːməd̪e̪ːʋə baːd͡ʒələ- "əɦãːkẽː ɾaːd̪ʰaːɾəmənə bʰəɪjaː kiː budʒʰələɪn̪ə? ɦəmə s̪əbʰə n̪ə_ɪ d͡ʒən̪əɪ tʃʰiː d͡ʒeː oːɦən̪ə-oːɦən̪ə kuɾəs̪iːpəɾə loːkəkẽː bəɪs̪ət̪e̪ː s̪əun̪əkə buːn̪ə d͡ʒəkãː lətʃʰəmiː dʒʰəɦəɾəeː ləgəɪeː."

ʋaːməd̪e̪ːʋəkə mũɦəkə baːt̪ə kiː budʒʰələɪn̪ə aːkɪ əpən̪ə mən̪əkə gʰaːʋəkə d͡ʒələɪn̪ə d͡ʒəgələɪn̪ə s̪e̪ː t̪ə̃ ʋɪlaːs̪əd̪e̪ːʋə d͡ʒən̪ət̪aː mud̪aː beːʈaːkə pɾəs̪t̪aːʋəkẽː ʋɪlaːs̪əd̪e̪ːʋə s̪o̪ːlɦoːən̪aː ʋɪtʃaːɾə kəɾəɪleː s̪ʋ̪iːkaːɾɪ leːləɪn̪ə. beːs̪iː bəɦəs̪aː-bəɦəs̪iː n̪əɦɪjẽː bʰeːləɪn̪ə kɪeː t̪ə̃ t̪iːn̪uː baːpuːt̪əkə d̪ʰaːɾaː eːkkeː d̪ɪʃaːmeː pɾəʋaːɦɪt̪ə ɦoːɪt̪ə ɾəɦəɪn̪ə. ʋɪlaːs̪əd̪e̪ːʋə əpən̪ə n̪ɪɾn̪əjə kəɾəɪt̪ə bəd͡ʒəlaː-

"d͡ʒə_ɪ beːʈaːpəɾə aːʃaː tʃʰələ d͡ʒeː kəmaː kə̃ gʰəɾəkẽː tʃəməkəut̪ə t̪e̪ːkəɾaː but̪e̪ː d͡ʒəkʰən̪ə tʃaːɦoː-paːn̪əkə kʰəɾtʃə̃ n̪əɦɪ puɾəulə ɦəeːt̪ə, t̪əkʰən̪ə oːkəɾaːs̪ə̃ keːt̪e̪ː aːʃaː. ʋaːməd̪e̪ːʋə əkʰən̪e̪ː tʃɪʈʈʰiː t̪əɪjaːɾə kəɾəɦə d͡ʒeː əɦãː əpən̪ə kəmaːɪ əpən̪e̪ː ɾaːkʰuː. əɦãːkə kəmaːjəkə aːʃaː ɦəmə n̪ə_ɪ kəɾəɪ tʃʰiː."

maːɪkə pət̪ɾə moːn̪ə pəɽɪt̪e̪ː ɾaːd̪ʰaːɾəmən̪əkẽː ʋɪtʃaːɾəmeː tʃʰubd̪ʰəɦiːn̪ət̪aː d͡ʒəgələɪn̪ə. tʃɪʈʈʰiːkə upəs̪ə̃ɦaːɾə, maːɪkə d̪e̪ːlə ɾaːd̪ʰaːɾəmən̪əkẽː moːn̪ə pəɽələɪn̪ə. lɪkʰələ tʃʰələ-

"bəuaː ɾaːd̪ʰaː, d͡ʒəkʰən̪ə əɾaːd̪ʰə t̪əkʰən̪ə n̪e̪ː ɾaːd̪ʰaː.

kɪjoː keːkəɾoː bʱəɾoːs̪eː d͡ʒən̪mə n̪ə_ɪ n̪eːn̪eː ət͡ʃʱɪ, d͡ʒəɦɪn̪ɑː s̪əbəɦəkə d̪un̪ɟjɑ̃ː t͡ʃʱiː t̪əɦɪn̪ɑː t̪oːɾoː d̪un̪ɟjɑ̃ː t͡ʃʱɪə, t̪ə̃eː əpən̪ə d̪un̪ɟjɑ̃ːkẽː əpən̪ɑː n̪əd͡ʒəɾɪjeː d̪eːkʱəɪt̪ə t͡ʃələɦə."

mɑːɪkə ʋɪt͡ʃɑ̃ːɾəkẽː əs̪iːɾəʋɑːd̪ə bud͡ʒʱɪ ɾɑːd̪ʱɑːɾəmən̪ə əpən̪ə pəɾəkʱələ gɑːmə d̪ɪs̪ə ʋɪt͡ʃɑ̃ːɾə bəɽʱəuləɪn̪ə. s̪iːt̪ɑːn̪ɑːt̪ʱəs̪ə̃ moːbɑːɪləpəɾə s̪əmpəɾkə kəɾəɪt̪ə bəd͡ʒəlɑː-

"bəuɑː s̪iːt̪ɑːn̪ɑːt̪ʱə?"

s̪iːt̪ɑːn̪ɑːt̪ʱə bɑːd͡ʒələ-

"ɦə̃, bʱəɪjɑː..!"

ɾɑːd̪ʱɑːɾəmən̪ə-

"d̪un̪uː s̪ə̃giː s̪ə̃gə bʱəɪjɑːɾiː n̪iːkeː t͡ʃʱəɦə kɪn̪eː?"

s̪iːt̪ɑːn̪ɑːt̪ʱə-

"ɦə̃, bʱəɪjɑː. əpən̪ɑː d̪ɪs̪əkə?"

’əpən̪ɑː d̪ɪs̪əkə’ s̪un̪ɪ ɾɑːd̪ʱɑːɾəmən̪ə gummə bʱəə̯geːlɑː. gummə ɦoːɪkə kɑːɾən̪ə bʱeːləɪn̪ə d͡ʒeː t̪iːn̪uː goːɾeːkə biːt͡ʃə̃, mɑːn̪eː əpən̪ə, s̪iːt̪ɑːn̪ɑːt̪ʱə ɑː giːt̪ɑːn̪ɑːt̪ʱəkə biːt͡ʃə̃ d͡ʒeː s̪əmbən̪d̪ʱə ət͡ʃʱɪ mɑːn̪eː d͡ʒə_ɪ kɑːd͡ʒeː, t̪eːt̪əbeːʈɑː n̪eː t̪iːn̪uːkə biːt͡ʃə̃ d̪un̪ɟjɑ̃ː ət͡ʃʱɪ. əpən̪eː s̪əɾəkɑːɾəkə d͡ʒəʋɑːbəd̪eːɦə əpʱəs̪əɾə t͡ʃʱiː, oː d̪un̪ɟjɑ̃ː ələgə ət͡ʃʱɪ. mud̪ɑː t̪iːn̪uːkə biːt͡ʃə̃ d͡ʒeː d̪un̪ɟjɑ̃ː bən̪əbəeː t͡ʃɑ̃ːɦəɪ t͡ʃʱiː t̪əɪʈʱɑːmə s̪iːt̪ɑːn̪ɑːt̪ʱə əpən̪eː əpən̪ə kɑːd͡ʒəkə s̪əmɑːt͡ʃɑ̃ːɾə n̪əɦɪ kəɦɪ, pɾəʃn̪ə un̪ʈɑː kəə̯ kɪeː put͡ʃʱələkə. mud̪ɑː ləgəleː ɾɑːd̪ʱɑːɾəmən̪əkə mən̪ə mɑːn̪ɪ leːləkəɪn̪ə d͡ʒeː s̪iːt̪ɑːn̪ɑːt̪ʱə əkʱən̪ə bɑːlə-boːd̪ʱə ət͡ʃʱɪ, t̪ə̃eː eːn̪ɑː bɑːd͡ʒələ.

oːkəɾaː s̪udʱaːɾɪ ʋɪtʃaːɾəkẽː əpən̪aː d͡ʒəgəɦəpəɾə aːn̪iːː. s̪əeːɦə s̪oːtʃɪ ɾaːd̪ʱaːɾəmən̪ə bəd͡ʒəlaː-

"bəuaː, aːɪ tʃʱəə maːs̪ə biːt̪ə tʃukələ ətʃʱɪ, əpən̪oː d͡ʒiːʋən̪əkə gaːɽiː oːɦɪn̪aː tʃəlɪ ɾəɦələ ətʃʱɪ d͡ʒəɦɪn̪aː koːn̪oː s̪əʋaːɾə bʱeːlə s̪əʋaːɾiːgaːɽiː tʃələɪt̪ə ɾəɦəɪeːː. əpən̪ə kaːd͡ʒəkə kiː ɾəpʱt̪aːɾə tʃʱəɦə?"

'kaːd͡ʒəkə ɾəpʱt̪aːɾə' s̪un̪ɪ s̪iːt̪aːn̪aːt̪ʱə baːd͡ʒələ-

"bʱaːjə s̪aːɦəɪbə, giːt̪oːn̪aːt̪ʱə aːbɪ geːlə ətʃʱɪ. d̪un̪uː goːɾeː s̪əmmɪlɪt̪eː ɾuːpẽː kəɦəbə."

s̪əmmɪlɪt̪ə ɾuːpə s̪un̪ɪ ɾaːd̪ʱaːɾəmən̪əkə mən̪əmeː ʃaːn̪t̪ɪkə pəɽaːʋə bʱeːɽələɪn̪ə. ʃaːn̪t̪ɪkə pəɽaːʋə iː bʱeːlə d͡ʒeː d͡ʒəkʱən̪eː d̪uː mũɦəkə baːt̪ə (maːn̪eː ʋɪtʃaːɾə) eːkəɾə̃gə ɦəeːt̪ə t̪əkʱən̪eː oːɪmeː ʃəkt̪ɪkə s̪ə̃tʃaːɾə ʃuɾuː ɦoːɪ tʃʱəɪ. ʃaːn̪t̪ɪkə pəɽaːʋə bʱeːɽɪt̪eː ɾaːd̪ʱaːɾəmən̪ə əɪgəlaː s̪iːmaː n̪ɪɾd̪ʱaːɾən̪əkə tʃəɾtʃə kəɾəɪt̪ə bəd͡ʒəlaː-

"bəuaː, s̪aːlə bʱəɾɪkə s̪əməjə bən̪ələ tʃʱələ, d͡ʒeː əɪgəlaː s̪aːlə əud͡ʒʱukeː d̪ɪn̪ə poːt̪ʰiː maːn̪eː 'gaːməkə ɪt̪ɪɦaːs̪ə' s̪əmaːd͡ʒəkə biːtʃə s̪əmaːɾoːɦəpuːɾʋəkə ɦaːt̪ʰəmeː d̪eːbəɪn̪ə. s̪əmaːɾoːɦə əɪ d̪uaːɾeː d͡ʒeː poːt̪ʰiː lɪkʱəɪmeː d͡ʒeː-d͡ʒeː s̪əməs̪jaː aːeːlə oːɦoː s̪əmaːd͡ʒəkẽː d͡ʒən̪aː d̪eːbə ətʃʱɪ kɪn̪eːː. s̪eː d͡ʒə̃ d͡ʒən̪aː d̪eːbəɪn̪ə t̪əkʱən̪ə əɪgəlaː piːɽʱiːkə d͡ʒeː kəɾt̪aː-d̪ʱəɾt̪aː ɦeːt̪aː oː t̪ə̃ oːt̪eː pəɾɪtʃɪt̪ə bʱəə geːlə ɾəɦət̪aː kɪn̪eː d͡ʒeː əmukə kaːd͡ʒə kəɾəɪmeː kiː s̪əbʱə s̪əməs̪jaː əbəɪeːː. kʱuʃiːkə ʋɪtʃaːɾə eːkəɽaː aːɾoː bʱeːlə d͡ʒeː pɪt̪aːd͡ʒiːkẽː d͡ʒeː d̪uː ɦəd͡ʒaːɾə ɾuːpəɪaː məɦɪn̪aː d̪ə_ɪ

t͡ʃʱe:lɪəɪn̪ə̪, o:ɦo: le:bə t͡ʃʱo:ɽɪ d̪e̪:ləɪn̪ə̪. t̪ə̪̃e: t͡ʃa:ɦəɪ t͡ʃʱi: d͡ʒe: o:ɪ pa:ɪkẽ: əɦi: ka:d͡ʒəme: ləga: d̪e̪:bə. t̪ə̪̃e: po:t̪ʰi: t͡ʃʱəpəbəɪkə s̪ə̪məs̪ja:kə s̪ə̪ma:d̪ʰa:n̪e̪: bud͡ʒʱəɦə."

ɾa:d̪ʰa:ɾəmən̺əkə ʋɪt͡ʃa:ɾə s̪un̪ɪ̪ gi:t̪a̪:n̪a̪:t̪ʰə ba:d͡ʒələ-

"bʰa:jə s̪a̪:ɦəɪbə, əkʰən̪ə̪ ɦəməɾa: e:kəɽa: ka:d͡ʒə ət͡ʃʱɪ t̪ə̪̃e: n̪ɪ̪t͡ʃe:n̪ə̪ n̪ə̪_ɪ t͡ʃʱi:, ɾa:t̪ɪ̪me: n̪ɪ̪t͡ʃe:n̪ə̪s̪ə̪̃ t̪i̪:n̪u̪: bʰɑ̃:ɪ gəpə-s̪ə̪ppə kəɾəbə. o:n̪a̪:, ka:d͡ʒə pɾəgət̪ɪ̪kə pət̪ʰəpəɾə ət͡ʃʱɪe: mud̪a̪: t̪ə̪ɪbi:t͡ʃə kɪt͡ʃʱu ba:ɾi:kə ba:t̪ə̪ e:ɦe:n̪ə̪ ət͡ʃʱɪ d͡ʒe:kəɾa: ʋa:ɾi:ki:s̪ə̪̃ d̪e̪:kʰəɪkə ət͡ʃʱɪ. əkʰən̪ə̪ d̪o̪:s̪ə̪ɾə ka:d͡ʒəme: mən̪ə̪˜ɪge:d͡ʒə bʰəə̸ ge:lə ət͡ʃʱɪ."

ɾa:d̪ʰa:ɾəmən̺ə bəd͡ʒəla:-

"ke:t̪e̪:ka:ləme: pʰɾi: bʰəə̸ d͡ʒe:bəɦə?"

gi:t̪a̪:n̪a̪:t̪ʰə-

"bʰa:jə s̪a̪:ɦəɪbə, o:n̪a̪: t͡ʃʱi: pʰɪɾɪje: mud̪a̪: d͡ʒə_ɪ ka:d͡ʒəme: ʋjəs̪t̪ə̪ t͡ʃʱi: t̪e̪:kəɾə a:ju s̪ə̪ma:pt̪ə̪ ɦo:ɪpəɾə ət͡ʃʱɪ. t̪ə̪̃e: o:kəɾa:s̪ə̪̃ n̪ɪ̪pəɪɽə le:bə be:s̪i̪: d͡ʒəɾu:ɾi: ət͡ʃʱɪ."

gi:t̪a̪:n̪a̪:t̪ʰəkə ba:t̪ə̪ s̪un̪ɪ̪ ɾa:d̪ʰa:ɾəmən̺əkə mən̪ə̪me: kʰuʃi: s̪ə̪̃t͡ʃəɾɪt̪ə̪ bʰe:ləɪn̪ə̪. kʰuʃi:kẽ: s̪ə̪̃t͡ʃəɾɪt̪ə̪ ɦo:ɪt̪e̪: ʋɪt͡ʃa:ɾəkə pəɾɪpəkʋət̪a̪:kə d̪ɪ̪ʃa:-bo:d̪ʰə bud͡ʒʱɪ pəɽələɪn̪ə̪.

ɾa:d̪ʰa:ɾəmən̺ə bəd͡ʒəla:-

"bəua: gi:t̪a̪:, t̪o̪:ɾe: s̪ə̪məɪje: s̪ə̪məjə mud̪a̪: d͡ʒə_ɪ ka:d͡ʒe: gəpə-s̪ə̪ppə kəɾəbə, o:kəɾa: kəmət̪ə̪ɾə (s̪a̪:d̪ʰa:ɾən̺ə) n̪ə̪ɦɪ bud͡ʒʱələ d͡ʒa:e:."

gi:t̪a̪:n̪a̪:t̪ʰə ba:d͡ʒələ-

"ma:t̪ɾ̪ə e:kə gʰən̪t̪ɪ̪a:kə s̪ə̪məjə d̪ɪ̪ə. e:kə gʰən̪t̪ɪ̪a:kə

pətʃʱaːʈ̪ikə s̪ə̪məjə bʰeːlə."

ɾaːd̪ʱaːɾəməɳə bəd͡ʒəlaː-

"bəɽəbəɽʰɪjɑ̃ː. bəuaː s̪i̪ːʈ̪aː, ʈ̪oːɦəɾə kiː ɦaːlə tʃʱəɦə?"

s̪i̪ːʈ̪aːɳ̪aːʈ̪ʰə baːd͡ʒələ-

"bʰaːjə s̪ɑ̪ːɦəɪbə, d͡ʒəkʰəɳ̪ə əɦɑ̃ː d̪uɳ̪uː goːɾeː d͡ʒoːɽaː bəɳ̪ɪ d͡ʒaːeːbə ʈ̪ə̃ eːkəpəlɪjaːkẽː keː putʃʱəʈ̪ə? əɦɑ̃ː d̪uɳ̪uː goːɾeːkə ʊɪtʃɑːɾə ɦəməɾoː maːɳ̪jə ətʃʱɪ."

biːtʃəkə gʰəɳʈ̪aː bʰəɾɪkə s̪ə̪məjə d͡ʒəɦɪɳ̪aː s̪i̪ːʈ̪aːɳ̪aːʈ̪ʰəkẽː ʈ̪əɦɪɳ̪aː ɾaːd̪ʱaːɾəməɳəkẽː əpəɳ̪ə kaːd͡ʒəkə ud̪eːs̪ə̪ kəɾməʃiːləʈ̪aːkə s̪i̪ːmaːpəɾə ʈʰaːɽʰə kəɾəɪʈ̪ə məɳ̪əkẽː məʈ̪ʰəeː ləgələɪɳ̪ə. məɳ̪eː ɳ̪eː s̪ə̪bʰə kɪtʃʱu tʃʱiː. tʃaːɦeː ɾaːd͡ʒaː bəɳ̪aːbəeː kɪ bʰɪkʰaːɾiː. s̪i̪ːʈ̪aːɳ̪aːʈ̪ʰəkə ʊɪtʃɑːɾəmeː ɳ̪əʊə d͡ʒoːɽə eːkəɽaː s̪e̪ːɦoː d͡ʒoːɽaː geːlə. oː d͡ʒoːɽaːeːlə iː d͡ʒeː d͡ʒəkʰəɳ̪eː gaːməkə ɪʈ̪ɪɦaːs̪ə̪ kʰoːd͡ʒɪ ɳ̪ɪkaːləbə ʈ̪əkʰəɳ̪eː ɳ̪eː əɪgəlaː piːɽʰiː kʰoːd͡ʒiː maːɳ̪ɪ əɪgəlaː kʰoːd͡ʒiː oːɦoː ɦəeːʈ̪ə. ɪʈ̪ɪɦaːs̪ə̪kə pəɳ̪ɳ̪aːmeː pəɦɪlə ləkiːɾə kʰiːtʃĩɳ̪ɪɦaːɾə ʈ̪ə̃ ɦəməɦĩː s̪ə̪bʰə ɳ̪eː bʰeːləũ. ʈ̪əɦuːmeː ʈ̪iːɳ̪ə d̪ɪʃaːkə ʈ̪iːɳ̪uː goːɾeː kʰoːd͡ʒiː tʃʱiː. ʈ̪ə̃eː, əpəɳ̪ə-əpəɳ̪ə d̪ɪʃaːkə ɾeːməɳ̪ʈ̪ə d͡ʒəkɑ̃ː əɪgəlaː ʊaːɦəɳ̪ə ʈ̪ə̃ bʰeːbeː keːləũ kɪɳ̪eː....

d͡ʒəɦɪɳ̪aː s̪i̪ːʈ̪aːɳ̪aːʈ̪ʰəkə məɳ̪ə̪meː kʰuʃiː pəɳ̪əɪpə ɾəɦələ tʃʱələ ʈ̪əɦɪɳ̪aː ɾaːd̪ʱaːɾəməɳəkə məɳ̪ə̪meː s̪e̪ːɦoː kʰuʃiː ɦoːɪʈ̪ə ɾəɦəɪɳ̪ə d͡ʒeː pəɦɪɳ̪eː ʈ̪ə̃ kɪtʃʱu bʰəjə̃kəɾə bud͡ʒʱɪ pəɽələɪɳ̪ə mud̪aː kəɾəɪkə kɾəməmeː pʰuːloːs̪ə̃ ɦəllukə bud͡ʒʱɪ pəɽələɪɳ̪ə.... ʈ̪ə̃eː məɳ̪ə̪meː kʰuʃiː d̪ɪɳ̪oː-d̪ɪɳ̪ə

bəɽʰɪt̪e: d͡ʒɑ: ɾəɦələ tʃʱe:ləɪn̪ə.
gi:t̪ɑ:n̪ɑ:t̪ʰə kɑ:d͡ʒəme: ɾəmələ, ɾɑ:mə ʋən̪əme: d͡ʒəɦɪn̪ɑ: ʋɪtʃ͡əɪɽə ɾəɦələ tʃʱəlɑ: t̪əɦɪn̪ɑ: s̪i̪:t̪o:n̪ɑ:t̪ʰə ɑ: ɾɑ:d̪ʰɑ:ɾəmənʈo: ɾɑ:mə-ɾəməɪjɑ: kɾɨʂɳə-kən̪ɦəɪjɑ:kə n̪ɑ:t͡ʃə n̪ətʃ͡ɪje: ɾəɦələ tʃʱələ.
gʰən̪ʈɑ: bʰəɾɪ ke:n̪ɑ: bi:t̪ə ge:lə, s̪e: t̪i̪:n̪u:me: kɪjo: n̪e: budʒʱələɪn̪ə. gi:t̪ɑ:n̪ɑ:t̪ʰə bɑ:d͡ʒələ-
"bʰɑ:jə s̪ɑ:ɦəɪbə, kɑ:d͡ʒəkə t̪e:ɦe:n̪ə bə̃ʈəʋɑ:ɾɑ: bʰe:lə d͡ʒe: d͡ʒɑ̃:t̪əkə t̪əɾəme: t̪e:n̪ɑ: d̪əbɑ: ge:lə tʃʱi: d͡ʒe: əpən̪ɑ:but̪e: n̪ɪkələlə ɦəe:t̪ə kɪ n̪əɦi:."
ɾɑ:d̪ʰɑ:ɾəmənʈə mən̪e:-mən̪ə budʒʱəɪ tʃʱəlɑ: d͡ʒe: s̪əmɑ:d͡ʒəkə e:ɦe:n̪ə li:lɑ: ətʃʱɪ d͡ʒe: məɦɑ:n̪əkẽ: ɦɑ:n̪ə-ɦi:n̪ə bən̪ɑ:, ɦi:n̪ə-ɦɑ:n̪əkẽ: məɦɑ:n̪ə bən̪ɑ: əd͡ʒəgəɾə s̪ɑ̃:pə d͡ʒəkɑ̃: ge:ɾuli: mɑ:ɾɪ bəɪs̪ələ ətʃʱɪ ɑ: kɪjo: ləgəme: əɪ d̪uɑ:ɾe: n̪əɦɪ d͡ʒɑ:e:t̪ə d͡ʒe: ɑ̃:kʰɪje:s̪ə̃ s̪uɾəɪkə le:t̪ə. e:kɑ:e:kə ɾɑ:d̪ʰɑ:ɾəmənʈəkə mən̪ə o:ɪ s̪i̪:mɑ:pəɾə pəɦũt͡ʃə ge:ləɪn̪ə d͡ʒe: d͡ʒɪn̪əkɑ: n̪əd͡ʒəɪɾəme: ɾəkʰɪ ɪt̪i̪ɦɑ:s̪ə gəɽʰəe: tʃ͡ɑ:ɦəɪ tʃʱi: t̪i̪n̪əkɑ:s̪ə̃ tʃʱəə mɑ:s̪ə tʃʱɪpɑ: kəə̸ ɾəkʰələũ. d͡ʒe: utʃ͡ɪt̪o: tʃʱələ, kɪe: t̪ə̃ kəɾət̪o: o:ɦən̪e: tʃʱəlɑ: d͡ʒe: ən̪ubʰəʋəɦi:n̪ə tʃʱəlɑ:, mud̪ɑ: tʃʱəbe: mɑ:s̪əkə ləgn̪əkə mən̪ə kɑ:d͡ʒəkə bun̪i̪jɑ:d̪ə gəɽʰəɪkə ʃɪʂjə bən̪ɑ: le:ləkə. t̪ə̃e: n̪i̪:kə ɦəe:t̪ə d͡ʒe: ɑ:ɪ s̪əmɑ:d͡ʒəkə bi:t͡ʃə i:ɦo: bɑ:t̪əkə kʰulɑ:s̪ɑ: kəə̸ d̪i̪əɪn̪ə d͡ʒe: ɦəmə t̪i̪:n̪u: go:ɾe: gɑ:məkə ɪt̪i̪ɦɑ:s̪əkə o:t̪əbe: əd̪ʰjɑ:jəkẽ: kɾɪjɑ:ɾu:pəme: le:ləũ ɦe:n̪ə d͡ʒe:t̪e: s̪ɑ:lə bʰəɾɪme: kəe:lə d͡ʒɑ: s̪əkəɪe:. tʃʱəə

mɑːs̪ə̪ biːt̪ɪ̪ geːlə ɑː tʃʱəə mɑːs̪ə̪ bɑ̃ːkiː ətʃʱɪ, t̪ə̪eː s̪ə̪bʰə ɑːmə̃t̪ɽɪt̪ə̪ tʃʱiː, n̪ə̪ʋə əd̪ʰjɑːjoː d͡ʒoːɽəɪleː ɑː d͡ʒeː əd̪ʰjɑːjə tʃəlɪ ɾəɦələ ətʃʱɪ t̪eːkəɾoː ɑːguːkə kʰoːd͡ʒə kəɾəɪleː.

giːt̪ɑːn̪ɑːt̪ʰəkə bɑːt̪ə̪ s̪un̪ɪ ɾɑːd̪ʰɑːɾəmən̪ə tʃəuən̪ɪjɑ̃ː ɦə̃s̪ɪː kəɦɪjəu ɑːkɪ d̪ut̪ɪjɑːkə tʃɑːn̪ə̪kə mus̪kiː kəɦɪjəu t̪ə̪ɦɪn̪ɑː bɪɦus̪ə̪ɪt̪ə̪ bəd͡ʒəlɑː-

"bəuɑː giːt̪ɑː, t̪ũː əppən̪ə̪ n̪ɑːməkə mɑːn̪eː bud͡ʒʱəɪ tʃʱəɦəkə. giːt̪ɑː bʰeːlə məɦɑːbʰɑːɾət̪ə̪kə oːɦən̪ə̪ ə̃ʃə d͡ʒeː giːt̪ə̪ gəbəɪt̪ə̪ d͡ʒiːʋən̪ə̪kẽː məɦɑːn̪ə̪ d͡ʒiːʋən̪ə̪ bən̪ɑː d̪ə̪_ɪeː."

ɾɑːd̪ʰɑːɾəmən̪əkə ʋɪtʃɑːɾə s̪un̪ɪ giːt̪ɑːn̪ɑːt̪ʰəkə mən̪ə̪ d͡ʒeːn̪ɑː giːt̪ɑːkə kəɾməkə məɾmə bud͡ʒʱəeː ləgələ t̪ə̪ɦɪn̪ɑː eːkɑːeːkə mən̪ə̪meː bɪd͡ʒəloːkɑː d͡ʒəkɑ̃ː tʃəməkələ. tʃəməkələ iː d͡ʒeː ɾɑːd̪ʰɑːɾəmən̪ə s̪ə̪n̪ə̪ beːkət̪ɪ̪ːkə ʋɪtʃɑːɾə ʋjəkt̪ə̪ bʰeːləɪn̪ə̪ ətʃʱɪ. bʰɑ̃ːt̪ə-bəkkʰoːkə ʋɪtʃɑːɾə t̪ʰoːɽeː tʃʱiː d͡ʒeː ɑːməkə gɑːtʃʱəpəɾə məɦəkɑːɾiː pʰəɽət̪ə̪ ɑː məɦəkɑːɾiː lət̪t̪ɪ̪ːmeː ɑːmə pʰəɽət̪ə̪. ɑːmə t̪ə̪̃ əmɾɨt̪ə̪ pʰələ tʃʱiː, oː ɑːmeːkə gɑːtʃʱəmeː pʰəɽɪ s̪ə̪kəɪeː. ʋɪtʃɑːɾəmeː giːt̪ɑːn̪ɑːt̪ʰəkə mən̪ə̪ t̪eːt̪eːkə ud̪ɪgn̪ə̪ bʰəə̸ geːlə d͡ʒeː ʋɪtʃɑːɾələ kəɦɪjəu ɑːkɪ bɪn̪u ʋɪtʃɑːɾələ muɦəs̪ə̪̃ n̪ɪkələlə-

"bʰɑːjə s̪ɑːɦəɪbə, oːn̪ɑː t̪ə̪̃ kɑːlɦɪ d̪ʰəɾɪ jəeːɦə bud͡ʒʱəɪ tʃʱeːləũ d͡ʒeː mən̪ukkʰə s̪ɑːmɑːd͡ʒɪkə pɾɑːn̪iː tʃʱiː, mud̪ɑː ɑːɪ...."

s̪ə̪bʰə ʋɪtʃɑːɾəkẽː s̪ə̪məɽəɪt̪ə̪ ɾɑːd̪ʰɑːɾəmən̪ə bəd͡ʒəlɑː-

"bəuɑː, jədʒ͡ɲə ɦuə kɪ krɨʈʈɪ̪ s̪e̪ː pəɪgʰə ɦuə kɪ tʃ͡ʱoːʈə, dʒ͡ə̃ oːkərə krəməʋəd̪d̪ʱə, s̪ɪləs̪ɪleːʋɑːrə ɖʱə̃gəs̪ə̃ kəeːlə dʒ͡ɑːeː t̪ə̃ dʒ͡əruːrə oː kɪtʃ͡ʱu n̪e̪ː kɪtʃ͡ʱu n̪ɪ̪ːkə pʰələ d̪ə̪_ɪt̪e̪ː ətʃ͡ʱɪ. t̪ə̃eː n̪ɪ̪ːkə ɦəeːt̪ə̪ dʒ͡eː dʒ͡ə_ɪ s̪ə̪mɑːdʒ͡əkə ə̃gə əpən̪ɑ̪ː s̪ə̪bʰə tʃ͡ʱiː, oːɪ s̪ə̪mɑːdʒ͡əkẽː s̪e̪ːɦoː dʒ͡əgəbəɪt̪ə̪ kəɦɪ d̪ɪ̪əɪn̪ə̪ dʒ͡eː ɦəmə t̪ɪ̪ːn̪ə̪ goːreː əɪ kɑːdʒ͡eː (gɑːməkə ɪt̪ɪ̪ɦɑːs̪ə̪) əpən̪ə̪ ʋɪtʃ͡ɑːrəs̪ə̃ ɑːguː ɖeːgə rəkʰələũ ɦeːn̪ə̪, dʒ͡eːkərɑː ɑːɪ tʃ͡ʱəbəmə mɑːs̪ə̪ biːt̪ə̪ geːlə, tʃ͡ʱəə mɑːs̪ə̪kə pətʃ͡ʱɑːɪt̪ə̪ iː poːt̪ʰ̪iː s̪ə̪bəɦəkə ɦɑːt̪ʰ̪əmeː ɑːbɪ dʒ͡ɑːeːt̪ə̪, t̪ə̃eː biːtʃ͡əkə dʒ͡eː s̪ə̪məjə ətʃ͡ʱɪ t̪e̪ːkərɑː s̪ə̪bʰə mɪlɪ kɪeː n̪e̪ː upəjoːgə kəriː. oːn̪ɑ̪ː, kɑːdʒ͡ə ɑ̃ːʃɪkeː budʒ͡ʱələ dʒ͡ɑːeː, kɪeː t̪ə̃ ɪt̪ɪ̪ɦɑːs̪ə̪ oːɦən̪ə̪ ʋɪʂəjə tʃ͡ʱiː, dʒ͡eː s̪ə̪bəɦəkə s̪ə̃gə ətʃ͡ʱɪ. mɑːn̪e̪ː s̪ə̪bəɦəkə əpən̪ə̪-əpən̪ə̪ ɪt̪ɪ̪ɦɑːs̪ə̪ ətʃ͡ʱɪeː. t̪ə̪ɪʈʰɑːmə t̪ə̃ gɑːmə gɑːmeː tʃ͡ʱiː, gɑːmɑː s̪ə̪n̪ə̪ pəɦələmɑːn̪o̪ː ətʃ͡ʱɪeː. dʒ͡eːkərə rə̃gə-rə̃gəkə pəɦələ s̪e̪ːɦoː ətʃ͡ʱɪeː. əɦɑ̃ː n̪e̪ː n̪ə̪ʈə-boːlʈəbəlɑː pẽːtʃ͡ə budʒ͡ʱəɪ tʃ͡ʱɪəɪ mud̪ɑ̪ː pəɦələmɑːn̪ɪ̪ː keːn̪ɪ̪ɦɑːroː s̪ə̪ɦəeː budʒ͡ʱəɪ tʃ͡ʱəɪt̪ʰ̪ə? oː ɦɑːrə-dʒ͡iːt̪ə̪kə pəɦələ kərɪt̪e̪ː tʃ͡ʱəɪt̪ʰ̪ə ɑː oːɦən̪e̪ː pəɦələ bən̪ɑ̪ː pəɦələmɑːn̪ɪ̪jõː kərəbeː kərəɪ tʃ͡ʱəɪt̪ʰ̪ə."

s̪ə̪mət̪ə̪lə məɪd̪ɑ̪ːn̪ə̪meː gʰoːɽɑː dʒ͡əɦɪn̪ɑ̪ː beːs̪ə̪mɦɑːrə d̪ə̪uɽəɪeː t̪ə̪ɦɪn̪ɑ̪ː giːt̪o̪ːn̪ɑ̪ːt̪ʰ̪ə ɑː s̪ɪ̪ːt̪o̪ːn̪ɑ̪ːt̪ʰ̪əkẽː bʰeːlə. s̪ə̃gəʈʰən̪ə̪ ruːpiː ʃəkt̪ɪ̪kẽː n̪ə̪mən̪ə̪ kərəɪt̪ə̪ s̪ə̪mmɪlɪt̪ə̪ s̪ʋ̪əreː d̪u̪n̪u̪ː goːreː bɑːdʒ͡ələ- "bʰɑːjə s̪ɑ̪ːɦəɪbə, əpən̪e̪ː t̪ə̃ mən̪e̪ː-mən̪ə̪ mən̪ə̪kə kəlpən̪ɑ̪ːkẽː s̪ə̪pən̪ɑ̪ː bən̪ɑ̪ː d̪e̪ːkʰɪ n̪e̪ːn̪e̪ː ɦəeːbə, t̪ə̃eː oː pəɦɪn̪e̪ː kən̪e̪ː kəɦɪ d̪ɪ̪ə."

oːn̪ɑː, d̪un̪uː goːɾeːkə ʋɪtʃɑːɾə s̪un̪ɪ ɾɑːd̪ʰɑːɾəməɳəkə mən̪ə mɑːn̪ɪ leːləkəɪn̪ə d͡ʒeː ʋɪtʃɑːɾəɳiːjə pɾəʃn̪ə t̪ə̃ ətʃʰɪeː. mud̪ɑː oːkəɾə əkʰən̪ə budʒʰəbəkə əgut̪ɑːɪjeː kiː ətʃʰɪ. pətʃʰɑːt̪ɪjoː budʒʰələ d͡ʒɑː s̪əkəɪeː. d͡ʒəkʰən̪ə gʰəɾə bən̪ɦəɪleː ʋɪd̪ɑː bʰeːlə tʃʰiː ɑː ɑːɪ pʰəɽəkiːkə ʈɑːʈə bən̪ɦəɪkə ətʃʰɪ, t̪əkʰən̪ə əudʒʰukɑː kɑːd͡ʒəkə n̪eː pəɦɪn̪eː mən̪ə bən̪ɑːeːbə ɑːkɪ mɑːn̪iːt̪ʰəmə kɪ d̪ʰəɽəɪn̪ə n̪ɑːpəbə. ʋɪtʃɑːɾəkẽː ɾəs̪t̪ɑːpəɾə ən̪əɪt̪ə ɾɑːd̪ʰɑːɾəməɳə bəd͡ʒəlɑː-

"bəuɑː, t̪oːɦəɾə ʋɪtʃɑːɾə mɑːn̪ɪ leːləũ, mud̪ɑː əkʰən̪ə oː məɦət̪ʋəpuːɾɳə ɾəɦɪt̪oː ɑ̃ːʃɪkə məɦət̪ʋəkə ətʃʰɪ, t̪ə̃eː pətʃʰɑːt̪ɪ leː ɾɑːkʰəɦə. əkʰən̪ə pəɦɪn̪eː s̪əmɑːd͡ʒəkẽː əpən̪ə kɑːd͡ʒəkə d͡ʒɑːn̪əkɑːɾiː d̪əə/ d̪əɦun̪ə. s̪əmɑːd͡ʒəkə kɑːd͡ʒə tʃʰiː, t̪ə̃eː s̪əmɑːd͡ʒəmeː s̪əbʰə mũɦə uʈʰɑːbəɪt̪ʰə. s̪əbʰə tʃɑːɦəɪeː d͡ʒeː gɑːmə-s̪əmɑːd͡ʒəkə loːkə tʃɪn̪ɦəɪt̪ʰə, mud̪ɑː tʃɪn̪ɦoː-pəɦətʃɪn̪ɦə kɪ koːn̪oː eːkkeː ɾə̃gəkə ətʃʰɪ. ʈʰəkoː əpən̪ə ʈʰəkəʋɪd̪jɑːkə pəɾɪtʃəjə s̪əmɑːd͡ʒəkẽː d̪eːn̪əɦɪ ɾəɦəɪeː. mud̪ɑː bəɦɑːd̪uɾiː t̪ə̃ əɪ biːtʃəmeː ətʃʰɪeː d͡ʒeː ʈʰəkəkẽː s̪əbʰə d͡ʒən̪ɪt̪oː ʈʰəkɑːɪt̪ə ɾəɦəɪeː."

s̪iːt̪ɑːn̪ɑːt̪ʰə bɑːd͡ʒələ-

"bʰɑːjə s̪əɦəɪbə, d͡ʒɪn̪əgiːkə n̪əkʃɑː-kʰət̪ɪjɑːn̪əkə tʃəɾtʃə tʃʰoːɽuː. əkʰən̪ə kiː kəɾəbɑːkə ətʃʰɪ t̪əɪpəɾə ʋɪtʃɑːɾə kəɾuː."

ən̪ukuːlə ɑːbʰɑːs̪ə d̪eːkʰɪ ɾɑːd̪ʰɑːɾəməɳə əpən̪ɑːkẽː ən̪ukuːlə bən̪əbəɪt̪ə bəd͡ʒəlɑː-

"bəuɑː, əkʰən̪ə t̪iːn̪ɪjeː goːɾeː n̪eː ʋɪtʃɑːɾoː keːləũ ɑː kɪtʃʰu kɑːd͡ʒoː keːləũ ɦeːn̪ə. mud̪ɑː tʃʰiː t̪ə̃ s̪əmɑːd͡ʒəkə

kaːd͡ʒə, t̪ə̃eː s̪əmaːd͡ʒoːkẽː kɪeː n̪eː bʰaːgiːd̪aːɾə bən̪əulə d͡ʒaːeː."

d͡ʒoːɾə d̪əɪt̪ə giːt̪aːn̪aːt̪ʰə baːd͡ʒələ-

"n̪ɪs̪ət͡ʃɪ̃t̪ə bən̪əulə d͡ʒaːeː. ɦun̪əkəɾə kʰəgət̪aː maːn̪eː s̪əmaːd͡ʒəkə ɪt̪ɪɦaːs̪ə leːkʰən̪əmeː s̪əmaːd͡ʒoːkə kʰəgət̪aː ət͡ʃʰɪeː."

giːt̪aːn̪aːt̪ʰəkə ʋɪt͡ʃaːɾəkẽː ɾaːd̪ʰaːɾəmən̪ə gəmbʰiːɾət̪aːs̪ə̃ leːləɪn̪ə. gəmbʰiːɾə ɦoːɪt̪ə bəd͡ʒəlaː- "bəuaː giːt̪aː, ɦun̪əkəɾə kʰəgət̪aː ɪt̪ɪɦaːs̪ə leːkʰən̪əmeː ət͡ʃʰɪ, eːt̪əbeː n̪əɦɪ bud͡ʒʰəkə t͡ʃaːɦiː. ʋəeːɦə ɪt̪ɪɦaːs̪ə puɾuʂə t͡ʃʰəɪt̪ʰə d͡ʒeː ɪt̪ɪɦaːs̪əkə s̪əɾd͡ʒəkəkə s̪ə̃gə s̪ɾɨd͡ʒən̪əɦaːɾə s̪eːɦoː t͡ʃʰət̪ʰɪeː."

ɾaːd̪ʰaːɾəmən̪ə aː giːt̪aːn̪aːt̪ʰəkə biːt͡ʃə ɦoːɪt̪ə gəpə-s̪əppəkẽː s̪iːt̪aːn̪aːt̪ʰə d̪un̪uː kaːn̪ə uʈʰaː-uʈʰaː s̪un̪əboː kəɾəeː aː n̪əd͡ʒəɪɾəkẽː kəkʰən̪oː ɾaːd̪ʰaːɾəmən̪əpəɾə t̪ə̃ kəkʰən̪oː giːt̪aːn̪aːt̪ʰəkə n̪əd͡ʒəɪɾɪjoːpəɾə d̪oːɽəbəɪt̪ə ɾəɦəeː. mud̪aː mũɦə əʋaːkə ɾəɦə_ɪ. giːt̪aːn̪aːt̪ʰə baːd͡ʒələ- "bʰaːjə s̪əɦəɪbə, s̪ɾɨd͡ʒən̪ə s̪ə̃gə s̪ɾɨd͡ʒən̪əɦaːɾəkə biːt͡ʃə d͡ʒeː s̪əʈaːn̪ə ət͡ʃʰɪ t̪eːkəɾaː kən̪iː pʰəɾɪt͡ʃʰaː d̪iːt̪ɪəɪ."

giːt̪aːn̪aːt̪ʰəkə d͡ʒɪd͡ʒɲaːs̪aː s̪un̪ɪ ɾaːd̪ʰaːɾəmən̪əkə d͡ʒɪd͡ʒɲaːs̪aː s̪eːɦoː bəɽʰələɪn̪ə. bəɽʰəɪkə kaːɾən̪ə bʰeːləɪn̪ə d͡ʒeː d͡ʒəkʰən̪eː loːkəmeː bud͡ʒʰəɪkə aː kəɾəɪkə d͡ʒɪd͡ʒɲaːs̪aː d͡ʒaːgəɪeː t̪əkʰən̪eː n̪eː s̪əmaːd͡ʒəmeː d͡ʒəgəɾəpən̪ə əbəɪeː. mud̪aː iː t̪ə̃ d͡ʒɪn̪əgiː bʰəɾɪkə t͡ʃʰiː, t̪eːkəɾaː keːn̪aː eːkkeː d̪ɪn̪əmeː s̪əmeːʈɪ leːbə.

muskaːn̪ə d̪əɪt̪ə ɾaːd̪ʰaːɾəmən̪ə bəd͡ʒəlaː-
"bəuɑː giːt̪aː, s̪əbʰəs̪ə̃ pəɦɪn̪eː əpən̪ə beːkət̪iːgət̪ə d͡ʒiːʋən̪ə ɑː əpən̪ə d̪aːjɪt̪ʋəkẽː bud͡ʒʰəkə t͡ʃaːɦiː. beːkət̪iːgət̪ə d͡ʒiːʋən̪əkə d̪uː maːn̪eː ət͡ʃʰɪ, pəɦɪlə paːɾɪʋaːɾɪkə d̪oːs̪əɾə əpən̪ə d͡ʒiːʋən̪əkẽː aːguːkə d͡ʒiːʋən̪əmeː s̪ə̃t͡ʃəɾɪt̪ə kəɾəbə, d͡ʒə_ɪ bən̪əbəɪleː n̪əbeː pɾət̪iʃət̪ə maːn̪eː pən̪əɾəɦəən̪aː əpən̪ə s̪əməjə kɪjoː əpən̪aːmeː s̪əməɾpɪt̪ə kɪeː n̪eː kəɾəɪt̪ʰə, mud̪aː maːt̪ɾə d̪əs̪ə pɾət̪iʃət̪ə maːn̪eː eːkəən̪aː d͡ʒə̃ s̪əmaːd͡ʒə leː s̪eːɦoː s̪əməɾpɪt̪ə kəɾəɪt̪ʰə t̪ə̃ beːkət̪iːgət̪ə d͡ʒiːʋən̪ə s̪eːɦoː s̪aːmaːd͡ʒɪkə d͡ʒiːʋən̪əmeː s̪ə̃t͡ʃəɾɪt̪ə ɦoːɪt̪eː ət͡ʃʰɪ, ʋəeːɦə bʰeːlə əpən̪ə d̪aːjɪt̪ʋə."
oːn̪aː, ɾaːd̪ʰaːɾəmən̪əkə ʋɪt͡ʃaːɾə d͡ʒəɦɪn̪aː s̪iːt̪aːn̪aːt̪ʰə t̪əɦɪn̪aː giːt̪oːn̪aːt̪ʰə n̪iːkə d͡ʒəkɑ̃ː n̪əɦɪ bud͡ʒʰɪ peːləkə. d͡ʒə_ɪs̪ə̃ mən̪ə əkət͡ʃʰaːeː ləgələɪ. mud̪aː koːn̪oː kaːd͡ʒəkə ʋɪʂəjə pəɾə gəpə-s̪əppə kəɾəɪleː s̪əbʰə bəɪs̪ələ t͡ʃʰələ, t̪ə̃eː kaːd͡ʒəkẽː əguəbəɪt̪ə s̪iːt̪aːn̪aːt̪ʰə baːd͡ʒələ-
"bʰaːjə s̪aːɦəɪbə, n̪eː əɦɑ̃ː keːt̪əu pəɽaːeːlə d͡ʒaːɪ t͡ʃʰiː ɑː n̪eː ɦəməɦĩː s̪əbʰə keːt̪əu pəɽaːeːlə d͡ʒaːɪ t͡ʃʰiː. t̪ə̃eː əkʰən̪ə aːguː-paːt͡ʃʰuːkə gəpə-s̪əppəkẽː t͡ʃʰoːɽɪ əkʰun̪əkaː d͡ʒeː kaːd͡ʒə ət͡ʃʰɪ t̪əɪpəɾə ʋɪt͡ʃaːɾə kəɾuː."
əpən̪ə s̪iːmaːpəɾə s̪iːt̪aːn̪aːt̪ʰəkẽː ʈʰaːɽʰə ɦoːɪt̪ə d̪eːkʰɪ ɾaːd̪ʰaːɾəmən̪ə ʈɪkə-ʈɪppəɪn̪ə t͡ʃʰoːɽɪ bəd͡ʒəlaː- "t̪iːn̪uː goːɾeːkə d͡ʒeː d͡ʒɪmmaːkə kaːd͡ʒə ət͡ʃʰɪ, maːn̪eː ɑ̃ːʃɪkə ɪt̪ɦaːs̪əkə ɾət͡ʃən̪aː, t̪ə_ɪmeː əpən̪ə d͡ʒeː bʰaːɾə puɾələũ

s̪e: s̪un̪ɑ: d̪ə_ɪ tʃʱi:."

bɪtʃtʃe:me: ɾɑ:d̪ʱɑ:ɾəməɳəkẽ: ɾo:kəɪt̪ə gi:t̪ɑ:n̪ɑ:t̪ʰə bɑ:d͡ʒələ-

"bʱɑ:jə s̪ɑ:ɦəɪbə, d͡ʒəɦɪn̪ɑ: əɦɑ̃:kẽ: gɑ:məkə ɪt̪ɪɦɑ:s̪ə t̪əkəɪkə bʱɑ:ɾə ətʃʱɪ t̪əɦɪn̪ɑ: n̪e: ɦəməɾo: gɑ:məkə s̪əmpəɪt̪ɪkə (ɑ:ɾt̪ʰɪkə) ɪt̪ɪɦɑ:s̪əkə kʰo:d͡ʒə kəɾəɪkə ətʃʱɪ ɑ: s̪i:t̪ɑ:n̪ɑ:t̪ʰəkẽ: s̪e:ɦo: gɑ:məkə ɑ:e:lə-ge:lə pɑ:ɦun̪ə-pəɾəkəs̪ə̃ ləə/ kəə/ əkʰən̪ə t̪əkəkə d͡ʒe:t̪e: lo:kə tʃʱəɪt̪ʰə ɦun̪əko: kəɾən̪i:-d̪ʱəɾəɳi: t̪əkəɪkə bʱɑ:ɾə t̪ə̃ ətʃʱɪe:. d͡ʒəɦɪn̪ɑ: əɦɑ̃: əpən̪ə bʱɑ:ɾə s̪əbʱəkẽ: s̪un̪e:bəɪn̪ə t̪əɦɪn̪ɑ: n̪e: tʃʱəə mɑ:s̪əkə ʋɾɨt̪ɑ:n̪t̪ə ɦəməɦũ: s̪əbʱə s̪un̪e:bəɪn̪ə t̪ə̃e: ʃəɾʈə-kəʈəme: s̪əməjəkẽ: d̪e:kʰəɪt̪ə bəd͡ʒɪjəu."

gi:t̪ɑ:n̪ɑ:t̪ʰəkə ʋɪtʃɑ:ɾə ɾɑ:d̪ʱɑ:ɾəməɳəkẽ: n̪i:kə ləgələɪn̪ə. n̪i:ko: ke:n̪ɑ: n̪e: ləgɪt̪əɪn̪ə. d͡ʒəkʰən̪e: lo:kə e:kə-d̪o:s̪əɾəkə bi:tʃə̃ əpən̪ə pe:ʈəkə bɑ:t̪ə bəd͡ʒəe: ləgəɪe: t̪əkʰən̪e: n̪e: o:kəɾə ɦɾɨd̪əjəkə s̪ə̃gə ɑ:t̪mɑ:kə ʋɪtʃɑ:ɾə s̪e:ɦo: d̪əɦələe: ləgəɪ tʃʱə_ɪ. ɾɑ:d̪ʱɑ:ɾəməɳəkẽ: s̪e:ɦo: t̪əɦɪn̪ɑ: bʱe:ləɪn̪ə. bəd͡ʒəlɑ:-

"tʃʱəə mɑ:s̪əkə bi:tʃə̃ s̪əɾəkɑ:ɾəkə d͡ʒe:t̪e: kɑ:ɾjɑ:ləjə ətʃʱɪ t̪ə_ɪme: n̪ɑ:mə-mɑ:t̪ɾə gɑ:məkə lɪkʰɪt̪ə ʃe:ʂə ətʃʱɪ. t̪ə_ɪme: d͡ʒe:t̪e: t̪ɑ:kɪ s̪əkələũ t̪e:t̪e:me: d͡ʒe: bʱe:ʈələ s̪e: s̪un̪ɑ: d̪ə_ɪ tʃʱi:. ɑ:gu: d͡ʒə̃ kɪtʃʱu n̪əʋo: kɑ:gəd͡ʒɑ:t̪ə bʱe:ʈət̪ə t̪ə̃ o:kəɾɑ: əɪgəlɑ: pən̪n̪ɑ:me: d͡ʒo:ɽɪ d̪e:bə_ɪ."

ɾɑ:d̪ʱɑ:ɾəməɳəkə ʋɪtʃɑ:ɾə gi:t̪ɑ:n̪ɑ:t̪ʰə n̪i:kə d͡ʒəkɑ̃: n̪əɦɪ budʒʱɪ pe:ləkə. bɑ:d͡ʒələ-

"s̪e: ke:n̪ɑ: ɦəe:t̪ə bʰɑ:jə s̪ɑ:ɦəɪbə?"

ɾɑ:d̪ʰɑ:ɾəmənə bəd͡ʒəlɑ:-

"bəuɑ:, ɪt̪ɪɦɑ:s̪o:kə n̪e: ɪt̪ɪɦɑ:s̪ə ət͡ʃʰɪ. d͡ʒəɦɪn̪ɑ: s̪ɑ:s̪ukẽ: s̪ɑ:s̪u s̪e:ɦo: bʰe:ləɪn̪ə ɑ: s̪əs̪uɾəkẽ: s̪əs̪uɾə t̪əɦɪn̪ɑ: ɪt̪ɪɦɑ:s̪o:kə ɪt̪ɪɦɑ:s̪ə ət͡ʃʰɪ kɪn̪e:? mud̪ɑ: t̪ə_ɪme: e:t̪e:kə ən̪t̪əɾə t̪ə̃ ət͡ʃʰɪe: d͡ʒe: s̪ɑ:s̪ukẽ: s̪ɑ:s̪u ɑ: s̪əs̪uɾəkẽ: s̪əs̪uɾə bʰe:lə ɪt̪ɪɦɑ:s̪ə ət͡ʃʰɪ ɑ: əpən̪e: s̪ɑ:s̪u ɑ:kɪ s̪əs̪uɾə bən̪əbə bʰəʋɪs̪əkə pe:ʈəme: ət͡ʃʰɪ."

ɾɑ:d̪ʰɑ:ɾəmənəkə ʋɪt͡ʃɑ:ɾə gi:t̪ɑ:n̪ɑ:t̪ʰə ɑ:d̪ʰɑ:s̪ə̃ be:s̪ɪ: bud͡ʒʰələkə mud̪ɑ: s̪o:lɦo:ən̪ɑ: n̪ə_ɪ bud͡ʒʰən̪e: mən̪ə kən̪ɪ:-kən̪ɪ: d͡ʒʰud͡ʒʰuɑ:ɪt̪e: ɾəɦələɪ. mud̪ɑ: mukʰjə ʋɪt͡ʃɑ:ɾəkẽ: t̪əɾə pəʈəɪt̪ə d̪e:kʰɪ əpən̪ə ʋɪt͡ʃɑ:ɾəkẽ: mən̪e:-mən̪ə t̪əɾə ke:ləkə ɑ: bɑ:d͡ʒələ-

"bʰu:lə-t͡ʃũ:kə le:n̪ɪ:-d̪e:n̪ɪ:me: d͡ʒe: t͡ʃʰuʈə-t͡ʃʰɑ:ʈə ɦəe:t̪ə o: pət͡ʃʰɑ:ɪt̪ə mũɦə-mɪlɑ:n̪ɪ: kəə̯ le:bə. əkʰən̪ə d͡ʒe: ɑ:ʋəʃjəkə kəɦəbə ət͡ʃʰɪ o: s̪əbʰəkẽ: kəɦɪ d̪ɪjəun̪ə. kɪe: t̪ə̃ d͡ʒɪn̪əgi:kə ko:n̪o: ʈʰe:kɑ:n̪ə ət͡ʃʰɪ, d͡ʒəkʰən̪ə d͡ʒɪn̪əgɪje:kə ʈʰe:kɑ:n̪ə n̪əɦɪ ət͡ʃʰɪ t̪əkʰən̪ə d͡ʒɪn̪əgi:kə li:lɑ:kə ko:n̪ə ʈʰe:kɑ:n̪ə. mud̪ɑ: d͡ʒi:ʋən̪o: t̪ə̃ d͡ʒi:ʋən̪ə t͡ʃʰi: o:ɦi: be:ʈʰe:kɑ:n̪ə d͡ʒi:ʋən̪əme: n̪e: əpən̪o: ʈʰe:kən̪əgəɾə d͡ʒi:ʋən̪ə ke:t̪əu-n̪e:-ke:t̪əu gʰõ:s̪ɪjɑ: kəə̯ɾəkʰən̪əɦɪ ət͡ʃʰɪ."

gi:t̪ɑ:n̪ɑ:t̪ʰəkə ʋɪt͡ʃɑ:ɾə s̪un̪ɪ ɾɑ:d̪ʰɑ:ɾəmənəkə mən̪ə bɪɦus̪ɪ uʈʰələɪn̪ə, bəd͡ʒəlɑ:-

"bəuɑ:, t̪ɪ:n̪əʈɑ: s̪u:t̪ɾə gɑ:məkə bʰe:ʈələ ət͡ʃʰɪ. t̪ə_ɪme: d̪u:ʈɑ: s̪əɾəkɑ:ɾəkə kʰəd͡ʒɑ:n̪ɑ:s̪ə̃ bʰe:ʈələ ət͡ʃʰɪ ɑ: e:kəʈɑ:

d͡ʒən̪əʃrut̪ɪs̪ə̃ mɑːn̪eː d͡ʒən̪əmɑːn̪əs̪əs̪ə̃. pəɦɪn̪eː s̪əɾəkɑːɾiː s̪uːt̪ɾə s̪un̪ɑː d̪ə_ɪ t͡ʃʱɪə pət͡ʃʱɑːɪt̪ə d͡ʒən̪əʃrut̪ɪ s̪un̪eːbəɦə."

oːn̪ɑː, s̪iːt̪ɑːn̪ɑːt̪ʰə kɪt͡ʃʱu bɑːd͡ʒɪ t̪ə̃ n̪əɦɪ ɾəɦələ t͡ʃʱələ mud̪ɑː gɑ̃ːd͡ʒɑː-bʱɑ̃ːgə (mɑːn̪eː t͡ʃĩːləmə) piːn̪ɪɦɑːɾə d͡ʒəɦɪn̪ɑː d̪əmə mɑːɾɪ mũɦəkə n̪ɪʃɑ̃ːeːlə d̪ʱuɑ̃ːkẽː mən̪eː-mən̪ə gʱõːʈəeː ləgəɪeː t̪əɦɪn̪ɑː ʋɪt͡ʃɑ̃ːɾəkẽː gʱõːʈɪ ɾəɦələ t͡ʃʱələ. t̪əɪbiːt͡ʃə̃ giːt̪ɑːn̪ɑːt̪ʰə bɑːd͡ʒələ-

"bʱɑːjə s̪ɑːɦəɪbə, ʃubʱə-kɑːd͡ʒəmeː bɪləmmə bʱeːn̪eː əʃubʱə ɦoːɪkə s̪əmbʱɑːʋən̪ɑː bən̪əeː ləgəɪeː t̪ə̃eː ɑːbə..?"

ɾɑːd̪ʱɑːɾəmən̪ə bəd͡ʒəlɑː-

"bəuɑː, əpən̪ə gɑːməkə d͡ʒən̪mə ɑːʈʰəmiː ʃət̪ɑːbd̪iːmeː d̪uː goːɾeːkẽː gɑːməmeː bəs̪əlɑːs̪ə̃ bʱeːlə."

ɑːd͡ʒukə pəɾɪʋeːʃəkẽː d̪eːkʰəɪt̪ə s̪iːt̪ɑːn̪ɑːt̪ʰə bɑːd͡ʒələ-

"d̪un̪uː eːkkeː d͡ʒɑːɪt̪ɪkə t͡ʃʱəlɑː?"

ɾɑːd̪ʱɑːɾəmən̪ə-

"n̪əɦɪ. oːɪ s̪əməjə d̪un̪uːkə biːt͡ʃə̃ d͡ʒɑːt̪ɪ bʱeːd̪ə n̪əɦɪ t͡ʃʱeːləɪn̪ə. əpən̪ə d͡ʒiːbəɪ-d͡ʒoːkəɾə upɑːjə kəɾəbə ɑː d̪ʱɑːɾəkə pɑːn̪ɪ piːbə, jəeːɦə d̪un̪uːkə d͡ʒiːʋən̪ə t͡ʃʱeːləɪn̪ə. oːn̪ɑː, oːɪ s̪əməjə əpən̪ə gɑːmə gɑːməkə ʃɾeːɳiːmeː n̪əɦɪ t͡ʃʱələ, kɪeː t̪ə̃ d͡ʒəɪʈʰɑːmə pət͡ʃĩːs̪ə gʱəɾəs̪ə̃ beːs̪iː t͡ʃʱələ oːkəɾə gɪn̪ət̪iː gɑːməmeː ɦoːɪt̪ə ɾəɦə_ɪ. t̪ə_ɪmeː t̪iːn̪ə-t̪iːn̪ə s̪ɑːeː pəɾɪʋɑːɾəkə gɑːmə s̪eːɦoː t͡ʃʱələ."

ət͡ʃəmbʱɪt̪ə ɦoːɪt̪ə giːt̪ɑːn̪ɑːt̪ʰə bɑːd͡ʒələ- "ɑː d̪oːs̪əɾə?"

ɾɑːd̪ʱɑːɾəmən̪ə bəd͡ʒəlɑː-

"d̪oːs̪ərə ət͡ʃʱɪ s̪ərʋeːkə. d͡ʒeː 1890 ɪs̪ʋiːs̪ə̃ ləə̯ kəə̯ 1902 ɪs̪ʋiːmeː bʰeːlə. t̪ə_ɪmeː əpən̪ə gɑːmə bən̪ɪ geːlə ɑː n̪əkʃɑː kʰət̪ɪjɑːn̪ə t̪əɪjɑːrə bʰəə̯ geːlə."

ɾɑːd̪ʱɑːrəmənə̪kə ʋɪt͡ʃɑːrəkə prəʋɑːɦəmeː giːt̪ɑːn̪ɑːt̪ʰəkẽː prəʋɑːɦɪt̪ə ɦoːɪt̪eː mũɦə pʰuʈɪ pəɽələ-

"ʋɑːɦə."

ʋɪt͡ʃɑːrəkə bʰɑːrəkẽː kəmə kərəɪt̪ə ɾɑːd̪ʱɑːrəmənə̪ bəd͡ʒəlɑː-

"d͡ʒən̪əʃɾut̪ə bəɦut̪ə ɾɑːs̪ə ət͡ʃʱɪ t̪ə̃eː kʰeːs̪ɑːɾiːkə kʰeːt̪əmeː d͡ʒəɦɪn̪ɑː əkəʈɑː-mɪs̪ɪjɑː ud͡ʒɑːɽəbə s̪ut̪ɪpən̪ɑː ət͡ʃʱɪ t̪əɦɪn̪ɑː ət͡ʃʱɪ. t̪ə̃eː eːkərɑː n̪ɪt͡ʃeːn̪əs̪ə̃ d̪oːs̪ərə d̪ɪn̪ə kəɦəbəɦə. oːn̪ɑː, lɪkʰɪkəə̯ t̪əɪjɑːrə kəə̯ n̪eːn̪eː t͡ʃʱiː t̪ə̃eː pəɽʰəɪkə mən̪ə ɦuə t̪ə̃ lɪɦəɦə."

s̪ɪːt̪ɑːn̪ɑːt̪ʰə bɑːd͡ʒələ-

"bʰɑːjə s̪ɑːɦəɪbə, ɦəllukə s̪əʋɑːrə gʰoːɽɑː pʰəud̪ə mɑːrəɪeː. eːt̪eː d̪ɪn̪ə n̪ə_ɪ bud͡ʒʱəɪ t͡ʃʱeːlɪəɪ t̪ə̃eː gɑːmə ɦəllukə bud͡ʒʱɪ pəɽəɪ t͡ʃʱələ, mud̪ɑː loːkəkə ʋɾɨt̪ɑːn̪t̪ə d͡ʒəkʰən̪ə kʰoːd͡ʒəeː ləgələũ ɑː ɑːeːlə-geːləkẽː t̪əkəɪ d̪ɪs̪ə bəɽʰələũ kɪ ʈʰəkə-ʈʰəkə goːpɑːlə d͡ʒəkɑ̃ː bʰəə̯ geːləũ."

s̪ɪːt̪ɑːn̪ɑːt̪ʰəkə muɦəs̪ə̃ ’ʈʰəkə-ʈʰəkə goːpɑːlə’ kʰəs̪ɪt̪eː giːt̪ɑːn̪ɑːt̪ʰə bɑːd͡ʒələ-

"bʰɑːjə, s̪əmpəɪt̪ɪkə kʰeːlə t̪ə̃ ɑːɾoː məd̪ɑːɾɪjoː n̪ɑːt͡ʃəs̪ə̃ bəd̪ət̪ərə ət͡ʃʱɪ."

ɾɑːd̪ʱɑːrəmənə̪ bud͡ʒʱɪ ɾəɦələ t͡ʃʱəlɑː. bəd͡ʒəlɑː-

"lɑːgələ ɾəɦəɦə..!"
(d͡ʒɑːɾiː---)

əpən̪ə
mə̃ʈ̪əʊjə editorial.staff.videheă@gmail.com **pəɾə pəʈʰɑːu.**

2.10.d͡ʒəgəd̪iːʃə pɾəs̪ɑːd̪ə məɳɖələ-s̪eːɦən̪ʈ̪ɑː s̪eːɦən̪ʈ̪eː ɾəɦɪ geːlə (ləgʰukəʈ̪ʰɑː)

<u>d͡ʒəgəd̪iːʃə prəs̪ɑːd̪ə məɳɖələ</u>

s̪e̪ːɦən̪t̪ɑː s̪e̪ːɦən̪t̪e̪ː ɾəɦɪ geːlə

d͡ʒeːʈʰə mɑːs̪ə̪kə d̪əs̪ə̪ɾɑːɦɑː mɑːn̪e̪ː d̪əs̪ə̪miː t̪ɪt̪ʰɪkə ʃukɾə d̪ɪn̪ə̪kə bʰɪn̪ə̪s̪uɾukɑː s̪ə̪məjə. t͡ʃɑːɦəkə prət̪i̪ːkʂɑːmeː n̪ɪɾmələ bɑːbɑː d̪ə̪lɑːn̪ə̪kə oːs̪ɑ̪ːɾəkə t͡ʃəukiːpəɾə bəɪs̪ə̪lə ə̃gən̪ə̪muɦɑ̃ː d̪e̪ːkʰɪ ɾəɦələ tʃʱəlɑː. əud͡ʒʱukɑː kɑːd͡ʒəkə boːd͡ʒʱə mɑːt̪ʰəkẽː d̪ə̪bən̪e̪ː tʃʱeːləɪn̪ə̪. əppən̪ə̪ gɑːtʃʱiː-kələməkə t̪ɑ̪ːkə-ɦeːɾəkə s̪ə̪̃gə ɑːɪ s̪ə̪mɑːd͡ʒəkə ut̪s̪ə̪ʋə s̪e̪ːɦoː tʃʱiːɦeː, t̪ə̪̃eː oːɦuːmeː bʰɑːgə leːbeːkə ətʃʱɪ. bʰɑːgə leːbeːkə ətʃʱɪ- kə mɑːn̪e̪ː d͡ʒɪd͡ʒɲɑːs̪ɑ̪ː ɾəɦɪt̪ə̪ n̪ə̪ɦɪ bud͡ʒʱəbə, əpən̪o̪ː d͡ʒɪd͡ʒɲɑːs̪ɑ̪ː tʃʱəɪn̪ʱeː d͡ʒeː s̪ə̪mɑːd͡ʒəkə biːt͡ʃə d͡ʒeː koːn̪o̪ː ut̪s̪ə̪ʋə ətʃʱɪ oː s̪ə̪bʰəkə ut̪s̪ə̪ʋə tʃʱiːɦeː, t̪ə̪̃eː əpən̪o̪ː ut̪s̪ə̪ʋə bʰeːbeː keːləɪn̪ə̪. oːn̪ɑ̪ː, n̪ɪɾmələ bɑːbɑːkə mən̪ə̪meː d̪o̪ːs̪ə̪ɾoː ʋɪt͡ʃɑːɾə d͡ʒəgɪ t͡ʃukələ tʃʱeːləɪn̪ə̪ oː tʃʱeːləɪn̪ə̪ d͡ʒeː kɪtʃʱu bəɾkʰəs̪ə̪̃, pəɾɪʋeːʃəmeː bəɦut̪ə̪ bəd̪ə̪lɑːʋə ɑːeːlə ətʃʱɪ, loːkoː s̪ə̪bʰə keːt̪e̪ː ɑːeːlə ɑː keːt̪e̪ː geːboː kəeːlə t̪ə̪̃eː ɑːd͡ʒukə d͡ʒeː d̪ɾɨʃjə ətʃʱɪ t̪e̪ːkəɾɑː ɖʰə̃gəs̪ə̪̃ d̪e̪ːkʰəbə ətʃʱɪ.

bɾəɦməs̪t̪ʰɑːn̪ə̪ kəɦɪjəu kɪ ɖɪɦəʋɑːɾəkə s̪t̪ʰɑːn̪ə̪ ɑːkɪ gɑːmə-d̪e̪ːʋət̪ɑ̪ːkə s̪t̪ʰɑːn̪ə̪, d͡ʒə_ɪmeː ɑːɪ loːkə gʰoːɽɑː t͡ʃəɽʰəut̪ə̪. əkʰən̪o̪ː ɑː kɪtʃʱu bəɾəkʰə puːɾʋoː t̪ə̪kə pəɾɪʋɑːɾəkə kumɑːɾə bət͡ʃt͡ʃɑː, mɑːn̪e̪ː bɪn̪u̪ bɪɑːɦələ bət͡ʃt͡ʃɑː əpən̪ə̪ mɑːɪkə s̪ə̪̃gə d͡ʒɑːɪ tʃʱələ ɑː gɑːmə-d̪e̪ːʋət̪ɑ̪ːkə s̪t̪ʰɑːn̪ə̪meː gʰoːɽɑː t͡ʃəɽʰeːboː kəɾəɪ tʃʱələ ɑː t͡ʃəɽʰəɪbət̪o̪ː ətʃʱɪ. t͡ʃəɲeːɾɑːmeː mɑːʈɪkə gʰoːɽɑːkẽː s̪ɑ̪ːd͡ʒɪ

maːeː pʰuːlə-paːn̪əkə s̪ə̃gə brəɦməs̪t̪ʰaːn̪ə d͡ʒaːɪ tʃʰəɪt̪ʰə aː bətʃtʃaː ɦaːt̪ʰəkẽː beːraː-beːriː s̪əbʰə kɪtʃʰu d̪ə_ɪ tʃʰət̪ʰɪn̪ə aː bətʃtʃaː əɪgəlaː ʋaːɦən̪ə bən̪ɪ əpən̪ə gʰoːɽaːkẽː pəɪtʃʰəlaː gʰoːɽaːkə aːguːmeː s̪əd͡ʒəbəɪ tʃʰəɪt̪ʰə. əɪʈʰaːmə eːkəʈaː baːt̪ə aːroː ətʃʰɪ, oː ətʃʰɪ eːkkeː s̪t̪ʰaːn̪əkə t̪iːn̪ə n̪aːmə. brəɦməs̪t̪ʰaːn̪ə, ɖɪɦəʋaːrə s̪t̪ʰaːn̪ə aː gaːmə-d̪eːʋəʈaːkə s̪t̪ʰaːn̪ə. mud̪aː əkʰən̪ə s̪eː n̪əɦɪ, əkʰən̪ə bəs̪ə eːt̪əbeː d͡ʒeː gʰərəs̪ə̃ gʰoːɽaː s̪əd͡ʒɪ keːn̪aː brəɦməs̪t̪ʰaːn̪ə pəɦũtʃə̃ rəɦələ ətʃʰɪ, bəs̪ə eːt̪əbeː d͡ʒɪd͡ʒɲaːs̪aː n̪ɪrmələ baːbaːkə mən̪əmeː tʃʰəɪn̪ə. iːɦoː n̪ə_ɪ mən̪əmeː tʃʰəɪn̪ə d͡ʒeː d͡ʒəɪʈʰaːmə maːɪkə maːt̪ʰəpərə s̪əd͡ʒələ gʰoːɽaː kumaːrə bətʃtʃaːkə ɦaːt̪ʰeː tʃəɽʰəɪeː t̪əɪʈʰaːmə pərəd̪eːʃiː juʋəkə-d͡ʒəɦaːn̪ə aː gaːməkə n̪əʋəjuʋəkəkə s̪eːɦoː s̪ə̃kʰjaː bəɽʰɪ geːlə ətʃʰɪ t̪əɪs̪əgə gʰoːɽaːkə (tʃəɽʰəuaː gʰoːɽaːkə) s̪əʋaːriː s̪eːɦoː bəd̪əɪlə rəɦələ ətʃʰɪ. gəməɪjaː s̪aːɪkɪlə t̪ə̃ kəmmoː-s̪əmmə mud̪aː moːʈərə s̪aːɪkɪlə aː ̃ɪd͡ʒən̪əbəlaː tʃərɪtʃəkɪjaː gaːɽiːkə s̪ə̃kʰjaː bəɽʰɪjeː geːlə ətʃʰɪ. d͡ʒə_ɪpərə s̪əd͡ʒɪ kumɦaːrəkə bən̪əulə maːʈɪkə gʰoːɽaː brəɦməs̪t̪ʰaːn̪ə pəɦũtʃə̃ rəɦələ ətʃʰɪ. s̪eː əppən̪ə ãːkʰɪjeː n̪ɪrmələ baːbaːkẽː d̪eːkʰəɪkə tʃʰəɪn̪ə. mud̪aː tʃaːɦə piːn̪eː bɪn̪aː d̪ərəbəd͡ʒd͡ʒaːpərə s̪ə̃ uʈʰəboːkẽː n̪iːkə n̪ə_ɪ budʒʰɪ rəɦəlaː ətʃʰɪ. t̪əɦuːmeː d͡ʒiːʋən̪ə bʰərɪ pət̪n̪iːkə budʒʰələ ʋrɨt̪t̪ɪ tʃʰəɪn̪ɦeː, t̪eːkəroː tʃʰoːɽəbə utʃɪt̪ə n̪əɦɪ budʒʰɪ rəɦəlaː ətʃʰɪ.

pət̪n̪iːkə ʋrɨt̪t̪ɪkə maːn̪eː eːt̪əbeː ətʃʰɪ d͡ʒeː s̪ulətʃʰəmiː

d̪ɑːd̪iː, d͡ʒɪn̪əkəɾə umeːɾə s̪ɑːʈʰɪ bəɾkʰəs̪ə̃ uːpəɾə bʰəə̸ geːlə t͡ʃʰəɪn̪ə, beːʈiː d͡ʒəkʰən̪ə t͡ʃeːʂʈəgəɾə bʰeːləɪn̪ə t̪əkʰən̪ə bʰən̪əs̪ɑːgʰəɾəkə ɑːd̪ʰɑː kɑːd͡ʒəkə bʰɑːɾə s̪umədʒ͡ʰɑː d̪eːləkʰɪn̪ə ɑː d͡ʒəkʰən̪ə put̪oːɦu eːləɪn̪ə t̪əkʰən̪ə s̪oːlɦoːən̪ɑː bʰən̪əs̪ɑːgʰəɾəkə bʰɑːɾə beːʈiː-put̪oːɦukẽː s̪umədʒ͡ʰɑː d̪eːləɪn̪ə, mud̪ɑː pət̪ɪʊɾət̪ə kəɦɪjəu ɑːkɪ pət̪n̪iː d̪ʰəɾmə, əɪʈʰɑːmə pət̪ɪʊɾət̪əkə mɑːn̪eː bʰən̪əs̪ɪjɑːkə ʊɾət̪ə bud͡ʒʰuː, s̪eː əkʰən̪oː s̪ulət͡ʃʰəmiː d̪ɑːd̪iː əpən̪eː ɦɑːt̪ʰeː n̪ɪmɑːɦəɪ t͡ʃʰəɪt̪ʰə. oː ʊɾət̪ə t͡ʃʰiː d͡ʒeː pət̪ɪkẽː bʰɪn̪əs̪uɾukɑː pəɦɪlə t͡ʃɑːɦə kəɦɪjəu ɑːkɪ d̪ɪn̪əkə pəɦɪlə beːɾəkə t͡ʃɑːɦə əpən̪eːs̪ə̃ bən̪ɑːkəə̸ pɪɑːeːbə. koːn̪oː s̪ɑːɾʊəd͡ʒən̪ɪkə s̪t̪ʰələ ɦuə ɑːkɪ beːkət̪iːgət̪ə d͡ʒiːʋən̪ə, d͡ʒiːʋən̪əkə pəɦɪlə kəd̪əməkə məɦət̪ʋə ət͡ʃʰɪeː.

mən̪eː-mən̪ə n̪ɪɾmələ bɑːbɑː əppən̪ə gɑːməkə t͡ʃəubəʈʈiːkẽː ʈʰɪkɪjɑː mən̪ə əs̪ət̪ʰɪɾə keːləɪn̪ə. s̪əmɑːd͡ʒə d̪ɪs̪əs̪ə̃ s̪əs̪əɪɾə n̪ɪɾmələ bɑːbɑːkə mən̪ə əppən̪ə d͡ʒiːʋən̪ə d̪ɪs̪ə eːləɪn̪ə. əbɪt̪eː d͡ʒəɦɪn̪ɑː kʰeːt̪əmeː d̪ʰɑːn̪ə pʰuʈəɪeː t̪əɦɪn̪ɑː n̪ɪɾmələ bɑːbɑːkə mən̪əkə ʋɪt͡ʃɑːɾə pʰuʈələɪn̪ə. ʋɪt͡ʃɑːɾə pʰuʈɪt̪eː d̪ʰɑːn̪əkə lɑːʋɑː d͡ʒəɦɪn̪ɑː kʰɑːpəɪɭəs̪ə̃ t͡ʃən̪ət͡ʃən̪ɑː kud̪əɪeː t̪əɦɪn̪ɑː n̪ɪɾmələ bɑːbɑːkə muɦəs̪ə̃ n̪ɪkələləɪn̪ə-

"s̪ɪɦən̪t̪ɑː-s̪ɪɦən̪t̪eː ɾəɦɪ geːlə.!"

oːn̪ɑː, əs̪əgəɾeːmeː bəɪs̪ələ n̪ɪɾmələ bɑːbəkə muɦəs̪ə̃ n̪ɪkələləɪn̪ə mud̪ɑː t̪əɪbiːt͡ʃə s̪ulət͡ʃʰəmiː d̪ɑːd̪iː t͡ʃɑːɦə n̪eːn̪eː ləgəmeː pəɦũt͡ʃə geːliː, t̪ə̃eː oːɦoː s̪un̪ələɪn̪ə.

s̪un̪ɪt̪eː s̪ulət͡ʃʱəmiː d̪ɑːd̪iːkə mən̪əmeː bʰeːləɪn̪ə d͡ʒeː bʰəə́ s̪əkəɪeː ɦəməɾɑː d̪eːkʰɪkəə́ pət̪ɪ bɑːd͡ʒələ ɦoːt̪ʰɪ, t̪əkʰən̪ə d͡ʒə̃ d̪oːɦəɾɑːkəə́ n̪ə_ɪ put͡ʃʱəəɪn̪ə s̪eːɦoː keːɦeːn̪ə ɦəeːt̪ə, mud̪ɑː mən̪əmeː iːɦoː ɦoːn̪ɪ d͡ʒeː d͡ʒɑːbeː mũɦəkə ɑːɦɑːɾə mũɦəmeː n̪ə_ɪ leːt̪ɑː t̪ɑːbeː kɪt͡ʃʱu put͡ʃʱəbə ɑːkɪ kəɦəbə ut͡ʃɪt̪ə n̪ə_ɪ ɦəeːt̪ə. kɪeː t̪ə̃ əpən̪eː kɑːn̪əkə s̪un̪əloː ɑː mən̪əkə pəɽʰəloː eːkəʈɑː kət̪ʰɑː ɦun̪əkɑː mən̪əmeː n̪ət͡ʃələɪn̪ə. jugə-jugəkə jugəkəɾt̪t̪ɑːkə kʰeːlə t͡ʃələboː kəeːlə ət͡ʃʱɪ ɑː t͡ʃəlɪt̪oː t̪ə̃ ɑːbɪjeː ɾəɦələ ət͡ʃʱɪ. kət̪ʰɑː ət͡ʃʱɪ, eːkəʈɑː gɑːməkẽː t͡ʃəubəgəliːkə pɑ̃ːt͡ʃə koːs̪əkə gɑːməkə loːkə kəɦəeː ləgələ d͡ʒeː bʰoːɾeː-bʰoːɾə d͡ʒeː oːɪ gɑːməkə n̪ɑːõː leːt̪ə oːkəɾɑː bʰəɾɪ d̪ɪn̪ə ən̪n̪əkə bʰoːgə n̪ə_ɪ ɦeːt̪ə_ɪ. kɪeː kəɦəeː ləgələɪ s̪eː əkʰən̪ə n̪əɦɪ, əkʰən̪ə bəs̪ə eːt̪əbeː d͡ʒeː t͡ʃɑːɾuːkɑːt̪əkə loːkə kəɦɪt̪oː ɑːbɪ ɾəɦələ ət͡ʃʱɪ ɑː kəɦəboː keːləkə. gɑːməmeː eːkəʈɑː ʋəɪd͡ʒɲɑːn̪ɪkə bʰeːlɑː. ɦun̪əkoː kɑːn̪əmeː eːɦeːn̪ə pɾəʃn̪ə d̪eːlə geːləɪn̪ə. pɾəʃn̪ə eːlɑː pət͡ʃʱɑːɪt̪ə ʋəɪd͡ʒɲɑːn̪ɪkəd͡ʒiː pəɦɪlə d̪ɾɨʂʈɪ s̪ə̃ d͡ʒəkʰən̪ə t̪əd͡ʒəbiːd͡ʒə keːləɪn̪ə t̪ə̃ ɦun̪əkɑː s̪oːlɦən̪n̪iː t̪əkʰən̪ə ən̪əs̪oːɦɑ̃ːt̪ə budʒʱɪ pəɽələɪn̪ə. mud̪ɑː d͡ʒəkʰən̪ə s̪əmɑːd͡ʒəkə ʋɪt͡ʃɑːɾəkə pəɾəmpəɾɑː d̪ɪs̪ə t̪əd͡ʒəbiːd͡ʒə keːləɪn̪ə ɑː pəɾəmpəɾɑː ɾoːkəɪkə ʃəkt̪ɪ əpən̪ɑːmeː ə̃ʈəkɑːɾələɪn̪ə t̪əkʰən̪ə budʒʱɪ pəɽələɪn̪ə d͡ʒeː d͡ʒeːt̪əboː mɑːn̪ə-s̪əmmɑːn̪ə peːləũ ət͡ʃʱɪ s̪eːɦoː t͡ʃəlɪ d͡ʒɑːeːt̪ə.! əs̪əmə̃d͡ʒəs̪əmeː pəɽələ ʋəɪd͡ʒɲɑːn̪ɪkəd͡ʒiː d͡ʒiː-d͡ʒɑ̃ːt̪ɪ

kəɦɪjəu ɑːkɪ d͡ʒiː-t̪oːɽɪ, bəd͡ʒəlɑː-
"eːɦeːn̪ə ʋɪt͡ʃɑːɾə s̪oːlɦoːən̪ɑː s̪ət̪jə ət͡ʃʰɪ."
bəd͡ʒəɪkə kɾəməmeː ʋəɪd͡ʒɲɑːn̪ɪkəd͡ʒiː bɑːd͡ʒɪ geːlɑː, ɑːbə oːkəɾɑː pɾəjoːgəʃɑːlɑːmeː pɾəjoːgə kəɾɪ kəə̯n̪ɪɾn̪əjə kəeːlə d͡ʒɑːeːt̪ə. gɑːməkə d͡ʒeːt̪eː gɑːt͡ʃʰiː-kələmə ət͡ʃʰɪ t̪ə_ɪmeː s̪əbʰəs̪ə̃ beːs̪ɪː koːn̪ə gɑːt͡ʃʰəpəɾə t͡ʃɪɽəɪ ɾəɦəɪeː. kɪt͡ʃʰu kɪs̪məkə gɑːt͡ʃʰə gɑːmə-gʰəɾəmeː əkʰən̪oː oːɦən̪ə ət͡ʃʰɪeː d͡ʒəɪpəɾə t͡ʃɪɽəɪ beːs̪ɪː bə_ɪs̪əɪeː. oːɦiː gɑːt͡ʃʰəkə n̪ɪjukt̪ɪ bʰeːlə. gɑːməkə loːkəkə biːt͡ʃə̃ n̪eː pʰuːs̪ɪ ɦəeːt̪ə mud̪ɑː ən̪əgəũɑ̃ːkə s̪əməɾt̪ʰən̪ə bʰeːt̪ən̪eː t̪ə̃ pʰus̪ɪjoː s̪ət̪jə ɦeːbeː kəɾəɪeː. gɑːməkə n̪əʋəjuʋəkə t͡ʃuːɽɑː-d̪əɦiː-t͡ʃɪn̪n̪ɪː-keːɾɑː ɪt̪jɑːd̪ɪkə oːɦən̪ə bʰoːd͡ʒən̪əkə oːɾɪjɑːn̪ə keːləɪn̪ə d͡ʒeːɦeːn̪ə ən̪əgəũɑ̃ː ət̪ɪt̪ʰɪ-əbʰjɑːgət̪əkẽː bʰoːd͡ʒən̪ə kəɾəulə d͡ʒɑːɪeː.
t̪eːs̪əɾə d̪ɪn̪ə bʰən̪eː eːkəɽɑː ən̪əgəũɑ̃ː əpən̪ɑː gɑːməs̪ə̃ ɑːn̪ə gɑːmə d͡ʒɑːɪ t͡ʃʰəlɑː. biːt͡ʃəkə gɑːməmeː pɾəjoːgəʃɑːlɑː bən̪ələ ət͡ʃʰɪ. n̪əʋəjuʋəkə s̪əbʰə ɦun̪əkɑː pəkəɪɽə gɑːt͡ʃʰəkə n̪ɪt͡ʃt͡ʃɑ̃ː ɽʰɑ̃ːu kəə̯ n̪ɑːɾəkə biːɽiːpəɾə bəɪs̪ɑː bʰoːd͡ʒən̪əkə s̪əbʰə ʋɪn̪jɑːs̪ə pəɾəs̪ələɪn̪ə. bʰoːd͡ʒən̪ə kəɾəɪs̪ə̃ pəɦɪn̪eː juʋəkə s̪əbʰə kəɦələkəɪn̪ə-
"bʰoːd͡ʒən̪əkə s̪əbə ʋɪn̪jɑːs̪ə ɑːguːmeː ət͡ʃʰɪ, ɑːbə oːɪ gɑːməkə n̪ɑːmə lə_ɪmeː mɑːn̪eː d͡ʒə_ɪ gɑːməkə n̪ɑːmə leːlɑːs̪ə̃ ən̪n̪əkə bʰoːgə n̪ə_ɪ ɦoːɪeː, koːn̪oː ɦəɾd͡ʒə n̪ə_ɪ n̪eː?"
ən̪əgəũɑ̃ː bəd͡ʒəlɑː-

"d͡ʒɑːbeː mũɦəmeː ən̪n̪ə n̪ə_ɪ leːbə t̪ɑːbeː t̪əkə n̪ɑːmə n̪ə_ɪ leːbə. t̪əkʰən̪oː t̪əkə koːn̪oː ɑːʃɑː n̪əɦɪ."

juʋəkə s̪əbʰə bələd͡ʒoːɾiː gəʈʈɑː pəkəɪʈə kəɦələkəɪn̪ə-

"ɑːbə bɑːd͡ʒuː."

d͡ʒəkʰən̪eː ən̪əgəũɑ̃ː əbʰjɑːgət̪ə oːɪ gɑːməkə n̪ɑːmə lə_ɪ geːlɑː, d͡ʒə_ɪ gɑːməkə n̪ɑːmə leːlɑːs̪ə̃ ən̪n̪əkə bʰoːgə n̪ə_ɪ ɦoːɪeː kɪ t̪əkʰən̪eː gɑːt͡ʃʰəkə uːpəɾəs̪ə̃ eːkəʈɑː kəuɑː t͡ʃəʈə kəə̸ d̪eːləkə. t͡ʃəʈə kəɾɪt̪eː ən̪əgəũɑ̃ː əbʰjɑːgət̪ə bəd͡ʒəlɑː-

"d̪eːkʰəlɪəɪ.! ɑːbə əɦɑ̃ː s̪əbʰə bʰəɾɪ d̪ɪn̪ə bʰuːkʰələ ɾɑːkʰəbə kɪn̪eː."

t͡ʃɑːɾɪ-pɑ̃ːt͡ʃə gʰõːʈə t͡ʃɑːɦə d͡ʒəkʰən̪ə n̪ɪɾmələ bɑːbɑː piːləɪn̪ə t̪əkʰən̪ə s̪ulət͡ʃʰəmiː d̪ɑːd̪iː bəd͡ʒəliː-

"kiː bəd͡ʒəlɪəɪ d͡ʒeː s̪ɪɦən̪t̪ɑː s̪ɪɦən̪t̪eː ɾəɦɪ geːlə?"

t͡ʃɑːɦə əppən̪ə ɾə̃gə n̪ɪɾmələ bɑːbɑːkẽː peːʈəs̪ə̃ d̪eːkʰəbəeː ləgələəɪn̪ə d͡ʒə_ɪs̪ə̃ mən̪ə pʰuɦəɾɑːmə d͡ʒəkɑ̃ː bʰə_ɪjeː geːlə ɾəɦəɪn̪ə. n̪ɪʂkəpəʈə ɾuːpəmeː bəd͡ʒəlɑː-

"s̪ɪɦən̪t̪ɑːs̪ə̃ ɾoːpələ d̪uːʈɑː ɑːməkə gɑːt͡ʃʰə ət͡ʃʰɪ. bʰəɾɪs̪əkə əɦũːkẽː moːn̪eː ɦəeːt̪ə d͡ʒeː t͡ʃʰəʈʰəmə s̪ɑːlə puːs̪ɑːkə kɪs̪ɑːn̪ə meːlɑːs̪ə̃ ən̪ələũ."

eːkə t̪ə̃ oːɦun̪ɑː pət̪n̪iːmeː eːɦeːn̪ə əbʰjɑːs̪ə bən̪ɪjẽː d͡ʒɑːɪeː d͡ʒeː bɪn̪u ʋɪt͡ʃɑːɾən̪əũ ɦə̃-meː-ɦə̃ mɪlɑː d̪ə_ɪt̪eː t͡ʃʰəɪt̪ʰə, t̪əɦɪn̪ɑː s̪ulət͡ʃʰəmiː d̪ɑːd̪iː ɦũːɦəkɑːɾiː bʰəɾəɪt̪ə bəd͡ʒəliː-

"ɦə̃ s̪eː t̪ə̃ ən̪ən̪əɦɪ ɾəɦiː."

koːn̪oː gʰəʈən̪ɑːkə eːkkoː ə̃ʃə bʰeːʈən̪eː loːkə kɑːlpən̪ɪkə

gʰəʈənɐ̤ː gəɽʰɪjeː lə_ɪeː, t̤əɦuːmeː d͡ʒəɪʈʰɑːmə s̤ən̤eːs̤ə ɾəɦət̤ə t̤əɪʈʰɑːmə t̤ə̃ ɑːɾoː məd͡ʒəguːt̤iːkə s̤ə̃gə gəɽʰələ d͡ʒɑːeːt̤ə. n̤ɪɾmələ bɑːbɑː bəd͡ʒəlɑː-

"oːɦiːʈʰɑːmə s̤ə̃ n̤eː d̤uːʈɑː ɑːməkə gɑːt͡ʃʰə ən̤ən̤eː ɾəɦiː ɑː kəɦən̤eː ɾəɦiː d͡ʒeː s̤ɑ̤ːlə bʰəɾɪkə pət͡ʃʰɑːɪt̤ə d͡ʒəkʰən̤ə gɑːt͡ʃʰə pʰəɽəeː ləgət̤ə t̤əkʰən̤ə bɑːɾəɦoː mɑːs̤ə ɑːmoː ɑː ɑːməkə t͡ʃəʈən̤iː s̤eːɦoː kʰɑːɪt̤ə ɾəɦəbə."

ɑːməkə ə̃t͡ʃɑːɾəkə t͡ʃəɾt͡ʃə əɪ d̤uɑːɾeː n̤ə_ɪ keːləũ d͡ʒeː biːs̤ə-biːs̤ə bəɾkʰəkə ɑːməkə ə̃t͡ʃɑːɾə joːgən̤iː d̤ɑ̤ːd̤iː-kɑːkiː s̤əbʰə gʰəɾəmeː ɾəkʰən̤əũ ɾəɦəɪ t͡ʃʰəɪt̤ʰə ɑː s̤ɑ̤ːleː-s̤ɑ̤ːlə bən̤əɪbət̤oː t͡ʃʰət̤ʰɪeː. d͡ʒəɦɪn̤ɑ̤ː ə̃t͡ʃɑːɾə t̤əɦɪn̤ɑ̤ː gʰiːboːkə ət͡ʃʰɪ, t͡ʃɑːliːs̤ə-pət͡ʃɑːs̤ə bəɾkʰəkə puɾɑːn̤ə gʰiː bʰeːʈɪt̤eː ət͡ʃʰɪ. kʰɑːeːɾə s̤eː əkʰən̤ə n̤əɦɪ...s̤ulət͡ʃʰəmiː d̤ɑ̤ːd̤iː bəd͡ʒəliː-

"ɦə̃, t̤eːkəɾə kiː?"

pət̤n̤iːkə pɾəʃn̤ə s̤un̤ɪ n̤ɪɾmələ bɑːbɑːkẽː pəɾəbɑː-pəuɾukiː d͡ʒəkɑ̃ː d̤əmə gʰuːʈəeː ləgələɪn̤ə. d̤əmə iː gʰuːʈəeː ləgələɪn̤ə d͡ʒeː əppən̤ə ɦɑːɾələ d̤ɑ̤ːu bɑːd͡ʒĩː kɪ n̤ə_ɪ bɑːd͡ʒĩː. n̤ɪɾmələ bɑːbɑː oːɦən̤ə əkʰəɽɑːɦɑː pəɾəkə pəɦələʋɑːn̤ə t͡ʃʰəɪt̤ʰə n̤əɦɪ d͡ʒeː bud͡ʒʰɪ pəut̤ɑ̤ː d͡ʒeː n̤iːkoː əd̤ʰəlɑː ɦoːɪeː ɑː əd̤ʰəloː n̤iːkə ɦoːɪeː. iː t̤ə̃ mən̤əkə ʋɪt͡ʃɑːɾə kəɦɪjəu kɪ ʃəbd̤əkə kʰeːlə kəɦɪjəu, s̤eː t͡ʃʰiː. s̤əbʰə d͡ʒən̤ɪt̤eː t͡ʃʰiː d͡ʒeː t̤ɪləkoːɾə ɑː kuɾəliː eːkkeː ʋə̃ʃəkə lət̤t̤iːn̤umɑː gɑːt͡ʃʰə t͡ʃʰiː. d͡ʒəɦɪn̤ɑ̤ː t̤ɪləkoːɾəkə t̤əɦɪn̤ɑ̤ː kuɾəliːkə lət̤t̤iːkə d͡ʒəɽɪ ud͡ʒd͡ʒəɾə ɦoːɪeː ɑː t̤əɦɪn̤ɑ̤ː lət̤t̤iːkə

bəʈʰəʋɑːrɪjoː d̪un̪uːkə eːkkeː ɾə̃gə ətʃʱɪ ɑː d͡ʒəɦɪn̪ɑː pəʈ̪ʈ̪ɑːkə ɾə̃gə-ɾuːpə, ɑːkɑːɾə-pɾəkɑːɾə eːkəɾə̃gə ətʃʱɪ ʈ̪əɦɪn̪ɑː pʰuːloː-pʰəʈəkə ətʃʱɪeː. mud̪ɑː eːkəʈɑːkə pɑːʈ̪ə kʰɑːeːlə d͡ʒɑːɪeː ɑː d̪oːs̪əɾɑːkə pʰəʈə. kəɦəbə d͡ʒeː eːn̪ɑː kɪeː ətʃʱɪ, s̪eː ʈ̪ə̃ oːɪ ləʈ̪ʈ̪iːkẽː putʃʱɪjəu d͡ʒeː ʈ̪oːɦəɾə pʰəʈə miːʈʰə ɑː pɑːʈ̪ə ʈ̪iːʈ̪ə kɪeː ɦoːɪ tʃʱəɦə ɑː d̪oːs̪əɾɑːkə pɑːʈ̪eː kɪeː miːʈʰə ɦoːɪeː ɑː pʰəʈə ʈ̪iːʈ̪ə.

mud̪ɑː n̪ɪɾmələ bɑːbɑːkə mən̪əmeː d͡ʒeː ɦɑːɾələ s̪ən̪ə bud͡ʒʱɪ pəʈɪ ɾəɦələ tʃʱəɪn̪ə ʈ̪eːkəɾɑː kɑːd͡ʒəkə d̪oːɾɪs̪ə̃ bɑːn̪ɦɪ bəd͡ʒəlɑː:-

"d͡ʒəʈɪjeːs̪ə̃ kəɦɪ d̪ə_ɪ tʃʱiː, əɦɑ̃ːkẽː əkʰən̪ə ʈ̪əkə s̪əbʰə bɑːʈ̪ə kəɦəboː n̪eː keːləũ ɑː d͡ʒeː kəɦələũ s̪eː mən̪oː ɦəeːʈ̪ə kɪ n̪əɦɪ."

bʰɑːjə, d͡ʒəɦɪn̪ɑː pəʈ̪n̪iːkə ʋɪtʃɑːɾə s̪un̪əɪleː pəʈ̪ɪkẽː ɑː pəʈ̪ɪkə ʋɪtʃɑːɾə s̪un̪əɪleː pəʈ̪n̪iːkẽː, s̪əbʰəkə mən̪əmeː d͡ʒɪd͡ʒɲɑːs̪ɑː ɦoːɪʈ̪eː tʃʱəɪn̪ə ʈ̪əɦɪn̪ɑː s̪ulətʃʱəmiː d̪ɑːd̪iːkẽː s̪eːɦoː bʰeːləɪn̪ə. bəd͡ʒəliː-

"kən̪iː s̪eːɾɪjɑːkə⁄ bɑːd͡ʒəbə, iː n̪əɦɪ d͡ʒeː n̪əkʰə-ʃɪkʰə ʋəɾɳən̪ə n̪əɦɪ kəeː uːpəɾeː-d͡ʒʱɑːpəʈə bɑːd͡ʒɪ, mɑːn̪eː ʃɪkʰeː-n̪əkʰəkə ʋəɾɳən̪ə kəeː pətʃʱɑːɪʈ̪ə puɪtʃʱə d̪iː d͡ʒeː n̪iːkə d͡ʒəkɑ̃ː bud͡ʒʱələũ kɪ n̪əɦɪ?"

pəʈ̪n̪iːkə ʋɪtʃɑːɾə s̪un̪ɪ n̪ɪɾmələ bɑːbɑːkə mən̪əmeː pɑːʈ̪ʰəɾəkə əmɾɨʈ̪ə ɾəs̪ə d͡ʒəkɑ̃ː mɑːn̪eː ʃɪlɑːd͡ʒiːʈ̪ə d͡ʒəkɑ̃ː s̪uəd̪əgəɾə ʋɪtʃɑːɾəs̪ə̃ bʰẽːʈə bʰeːləɪn̪ə. ʃɪlɑːd͡ʒiːʈ̪əkə ɾəs̪ə d͡ʒeː pɑːn̪ɪjẽː d͡ʒəkɑ̃ː ətʃʱɪ ʈ̪ə̃ kiː oː məkkʰən̪əkə pʰəʈəun̪ə-

pɑːn̪ɪ t̪ʰoːɽeː ɦəeːt̪ə̥. ɦiːjə kʰoːlɪ n̪ɪɾmələ bɑːbɑː bəd͡ʒəlɑː-
"t̪iːn̪ə̥ t̪ə̥ɾəɦəkə bəɪs̪ɑːɾə puːs̪ɑːkə kɪs̪ɑːn̪ə̥ meːlɑːmeː bʰeːlə t͡ʃʱələ, eːkət̪ɑːmeː ənn̪ə̥kə t͡ʃəɾt͡ʃə̃ t͡ʃələlə, d̪oːs̪ə̥ɾəmeː t̪iːmən̪ə̥-t̪ə̥ɾəkɑːɾiːkə ɑː t̪eːs̪ə̥ɾəmeː pʰələ-pʰələɦəɾiːkə. əɦũː d͡ʒən̪ɪt̪eː t͡ʃʱiː d͡ʒeː əpən̪eː pʰələ-pʰələɦəɾiːs̪ə̥̃ ʋɪʃeːʂə s̪ɪn̪eːɦə ət͡ʃʱɪ ɑː oːɪs̪ə̥̃ kəmə s̪ɪn̪eːɦə t̪iːmən̪ə̥-t̪ə̥ɾəkɑːɾiːs̪ə̥̃ ɑː t̪əɦuːs̪ə̥̃ kəmə ənn̪ə̥-pɑːn̪ɪs̪ə̥̃ ət͡ʃʱɪ."
s̪ulət͡ʃʱəmiː d̪ɑːd̪iːkẽː n̪ɪɾmələ bɑːbɑːkə ʋɪt͡ʃɑːɾə s̪un̪ə̥ɪmeː n̪iːkə ləgələɪn̪ə̥. n̪iːkə kɪeː ləgələɪn̪ə̥ s̪eː t̪ə̥̃ oː əpən̪eː bud͡ʒʱət̪iː mud̪ɑː t̪eːs̪ə̥ɾə mɑːn̪eː ɑːn̪ə̥ t̪ə̥̃ jəeːɦə n̪eː bud͡ʒʱət̪ə̥ d͡ʒeː d͡ʒiːʋən̪ə̥meː kəɦɪjoː s̪ulət͡ʃʱəmiː d̪ɑːd̪iːkẽː pʰələ-pʰələɦəɾiː ʋɑː t̪iːmən̪eː-t̪ə̥ɾəkɑːɾiː ʋɑː ənn̪eː-pɑːn̪ɪkə d̪ukʰə n̪ə̥_ɪ ɦoːɪ t͡ʃʱəɪn̪ə̥, t̪ə̥̃eː ɦun̪ə̥kəɾə mən̪ə̥ s̪ə̥d̪ɪkɑːlə əɾəbɑː t͡ʃɑːuɾəkə bəs̪ɪjɑː bʰɑːt̪ə̥ d͡ʒəkɑ̃ː pʰəɾəɦəɾə ɾəɦəbeː kəɾəɪ t͡ʃʱəɪn̪ə̥, s̪ulət͡ʃʱəmiː d̪ɑːd̪iː bɪɦũs̪ə̥ɪt̪ə̥ bəd͡ʒəliː-
"əɦĩː peːbə n̪eː s̪ə̥bə kɪt͡ʃʱus̪ə̥̃ s̪ə̥mpənn̪ə̥ pəɾɪʋɑːɾə ət͡ʃʱɪ."
eːkə t̪ə̥̃ əppən̪ə̥ d͡ʒiːʋən̪ə̥kə t͡ʃoːʈə kʰɑːeːlə n̪ɪɾmələ bɑːbɑːkə mən̪ə̥ ɾəɦəbeː kəɾəɪn̪ə̥, t̪ə̥̃eː ɦoːn̪ɪ d͡ʒeː d͡ʒoːɾə-d͡ʒoːɾəs̪ə̥̃ bɑːd͡ʒiː d͡ʒeː s̪ə̥pən̪ɑː s̪ə̥pən̪eː ɾəɦɪ geːlə, mud̪ɑː ɾəɦəɪt̪ʰə t̪ə̥̃ d̪uɪjeː goːɾeː. d̪uː goːɾeːmeː loːkə kən̪ə̥pʰus̪ə̥kɪjoːs̪ə̥̃ kɑːd͡ʒə̥ t͡ʃəlɑː lə_ɪeː, t̪ə̥ɪt̪ʰɑːmə d͡ʒoːɾəs̪ə̥̃ bəd͡ʒəɪkə koːn̪ə̥ kʰəgət̪ɑː ət͡ʃʱɪ. kəmoː-d͡ʒoːɾəs̪ə̥̃ loːkə s̪ə̥t̪jə bɑːt̪ə̥ bəd͡ʒəɪeː ɑː s̪oːd͡ʒʱɑː-s̪oːd͡ʒʱiː d͡ʒoːɾoːs̪ə̥̃ bəd͡ʒɪt̪eː

ətʃʱɪ.

d͡ʒəɦɪn̪ɑː kəlpən̪ɑːkẽː t̪ʰut̪ʰun̪oː n̪əməgərə ɦoːɪeː ɑː n̪ɑːŋəɪrə s̪eːɦoː n̪əməgəreː ɦoːɪeː t̪əɦɪn̪ɑː s̪əpən̪ɑːkə s̪eːɦoː d̪un̪uː n̪əməgərə-tʃəuɽəgərə ɦoːɪt̪eː ətʃʱɪ. n̪ɪrmələ bɑːbɑː bəd͡ʒəlɑː-

"əɦɑ̃ː eːt̪əbeːmeː pərɪʋɑːrəkẽː s̪əmpən̪n̪ə budʒʱəɪ tʃʱiː. d͡ʒeːn̪ɑː əpən̪eː s̪un̪ələũ t̪ə̃ s̪un̪ɪkə⁄ pɑ̃ːt͡ʃə s̪ɑːeː ruːpəɪɑːmeː d̪uːʈɑː bərəɦəməs̪ɪjɑː ɑːməkə gɑːtʃʱə kiːn̪ɪkə⁄ ɑːn̪ɪ roːpɪkə⁄ s̪eːʋɑː keːləũ ɑː ɑːɪ d͡ʒeːʈʰəkə d̪əs̪ərɑːɦɑː tʃʱiː, d͡ʒə̃ eːkoːʈɑː ɑːmə pɑ̃ːt͡ʃə bərkʰəkə biːt͡ʃə bʰoːgə bʰeːlə rəɦəɪt̪ə t̪ə̃ s̪ə̃t̪oːʂə ɦoːɪt̪ə. oː s̪əmpən̪n̪ət̪ɑː t̪ə̃ pərɪʋɑːrəmeː n̪əɦɪjẽː ɑːeːlə."

oːn̪ɑː bəd͡ʒəɪkə krəməmeː n̪ɪrmələ bɑːbɑː bɑːd͡ʒɪ geːlɑː mud̪ɑː pətʃʱɑːɪt̪ə əpən̪eː moːn̪ə pəɽələɪn̪ə d͡ʒeː bʰuːgoːləkə d̪rɨʂʈɪs̪ə̃ kʰeːt̪iːkə kɑːd͡ʒə ʈʰɑːn̪əbə ut͡ʃit̪ə tʃʱələ, mud̪ɑː s̪eː n̪əɦɪ bʰeːlə. ɑːbə t̪ə̃ jəeːɦə n̪eː ut͡ʃit̪ə d͡ʒeː ɑːdʒukə bʰəugoːlɪkə pərɪʋeːʃəkẽː d̪eːkʰəɪt̪ə krɪjɑːʃiːlə ɦoːɪ. oːn̪ɑː, d͡ʒiːbəʈʰəgərə loːkə pɑːt̪ʰəroːpərə d̪ubʰɪ d͡ʒən̪əməɪbət̪eː tʃʱəɪt̪ʰə ɑː bʰəʋɪʂjəmeː s̪eːɦoː d͡ʒən̪əmeːbeː kərət̪ɑː.

s̪ə̃joːgə bən̪ələ, t̪əɦiːkɑːləmeː rɑːs̪t̪ɑː d̪ʰeːn̪eː əpən̪eː dʒʱə̃dʒʱɑːrəpurə d͡ʒɑːɪt̪ə rəɦiː kɪ n̪ɪrmələ bɑːbɑː d̪eːkʰələɪn̪ə. d̪eːkʰɪt̪eː d̪ərəbədʒd͡ʒeːpərə s̪ə̃ ʃoːrə pɑːɽəɪt̪ə bəd͡ʒəlɑː-

"rəmɑːkɑːn̪t̪ə, kən̪iː s̪un̪ɪ ləeːɦə t̪əkʰən̪ə d͡ʒə_ɪɦəɦə."

oːn̪ɑː, ɾəɦiː əpən̪eː əgut̪ɑːɪmeː mud̪ɑː n̪ɪɾmələ bɑːbɑːkẽː s̪əbʰə d̪ɪn̪əs̪ə̃ ʃɾeːʂʈʰə budʒʰəɪt̪ə ɑːbɪ ɾəɦələ tʃʰɪəɪn̪ə t̪ə̃eː ʈʰɑːɖʰeː-ʈʰɑːɽʰə s̪un̪əɪkə ʋɪtʃɑːɾə mən̪əmeː ɾoːpɪ ləgəmeː pəɦũtʃəʈ̪eː bəd͡ʒələũ-

"kiː kəɦəɪ tʃʰiː bɑːbɑː?"

d͡ʒeːn̪ɑː pɑːʃɑːpəɾə mɑːn̪eː d͡ʒiːʋən̪əkə pɑːʃɑːpəɾə n̪ɪɾmələ bɑːbɑː ɦɑːɾɪ ɾəɦələ tʃʰəlɑː t̪əɦɪn̪ɑː mən̪ə t̪iːt̪ɑːeːlə tʃʰeːləɪn̪ə. mud̪ɑː mən̪əmeː eːt̪eː t̪ə̃ tʃʰəɪn̪ɦeː d͡ʒeː keːkəɾɑː ləgə keːɦeːn̪ə ʃəbd̪ə keːɦeːn̪ə bʰɑːʋəmeː bɑːd͡ʒiː. bəd͡ʒəlɑː-

"ɾəmɑːkɑːn̪t̪ə, məɾəbə kiː d͡ʒiːbə t̪eːkəɾə koːn̪oː ʈʰeːkɑːn̪ə n̪əɦɪ ətʃʰɪ, əppən̪ə d͡ʒiːʋən̪əkə gʰəʈələ gʰəʈən̪ɑː eːkəʈɑː ətʃʰɪ s̪eː pəɦɪn̪eː s̪un̪ɪ ləeːɦə, pətʃʰɑːɪt̪ə ɑːguː bəɽʰɪɦəɦə."

n̪ɪɾmələ bɑːbɑːkə ʋɪtʃɑːɾə s̪un̪ɪ əpən̪oː mən̪əmeː n̪əʋə d͡ʒɪd͡ʒɲɑːs̪ɑː d͡ʒəgələ d͡ʒeː d͡ʒiːʋən̪ə keːkəɾoː kɪeː n̪eː ɦoːɪ mud̪ɑː d͡ʒiːʋən̪ə t̪ə̃ d͡ʒiːʋən̪ə tʃʰiː. t̪əɦuːmeː mən̪ukkʰəkə d͡ʒiːʋən̪əkə gʰəʈən̪ɑː tʃʰiː, kəɦɪjoː n̪eː kəɦɪjoː kʰəgət̪ɑː ɦeːbeː kəɾət̪ə. bəd͡ʒələũ-

"bɑːbɑː, beːs̪iː ɑːɦeː-mɑːɦeːmeː n̪ə_ɪ kəɦɪjəu, kən̪iː əgut̪ɑːeːlə tʃʰiː. mud̪ɑː əgut̪ɑːɪmeː eːɦən̪oː ʋɪtʃɑːɾə n̪ə_ɪ tʃʰoːɽɪ d̪eːbəɪ d͡ʒə_ɪs̪ə̃ ʋɪtʃɑːɾeː gʰəʋɑːɦə, gʰəʋɑːɦə mɑːn̪eː əd̪ʰəbud͡ʒʰuː, bʰəə/d͡ʒɑːeː."

əppən̪ə mən̪əkə s̪əbʰə bɑːt̪ə bəd͡ʒəɪkə d͡ʒəgəɦə peːbə n̪ɪɾmələ bɑːbɑː bəd͡ʒəlɑː-

"rəmaːkaːn̪t̪ə, t̪oːraːs̪ə̃ pəroːtʃʰoːmeː pət̪n̪iːkẽː kɪtʃʰu baːt̪ə kəɦɪ d̪eːn̪eː tʃʰɪəɪn̪ə, mud̪aː oː paːrɪʋaːrɪkə bʰeːlə. d͡ʒəɽɪjeːs̪ə̃ kəɦɪ d̪ə_ɪ tʃʰɪə."

koːn̪oː gʰəʈən̪aː ʋaː kaːd͡ʒəkẽː d͡ʒəɽɪs̪ə̃ tʃʰiːpə d̪ʰərɪ s̪un̪ɪkə⁄ gun̪əbeː n̪eː bud̪ʰɪkə (d͡ʒɲaːn̪əkə) gun̪əbə bʰeːlə. mən̪eː-mən̪ə mən̪əkẽː bləɪkə boːrɖə d͡ʒəkãː s̪aːpʰə kərəɪt̪ə bəd͡ʒələũ-

"kəɦɪjəu?"

n̪ɪrmələ baːbaː bəd͡ʒəlaː-

"t̪oːɦũː d̪eːkʰəɪ tʃʰəɦə rəmaːkaːn̪t̪ə d͡ʒeː ən̪əkaː d͡ʒəkãː mən̪əmeː əkʰən̪oː maːn̪eː s̪aːʈʰɪ bərkʰəkə umeːrə bɪt̪əlaː pətʃʰaːt̪ɪjoː, mən̪əmeː n̪ə_ɪ aːeːlə ətʃʰɪ d͡ʒeː aːbə d͡ʒeː koːn̪oː pʰələ-pʰələɦəriːkə gaːtʃʰə roːpəbə, t̪ə̃ əpən̪oː bʰoːgə ɦəeːt̪ə kɪ n̪əɦɪ, t̪ə̃eː roːpəbeː n̪eː kərəbə. ʃuruːɦeːs̪ə̃ s̪əbʰə d̪ɪn̪ə mən̪əmeː eːɦeːn̪ə d̪ʰaːrəɳaː bən̪əleː ətʃʰɪ d͡ʒeː s̪əbʰə d̪ɪn̪ə kɪtʃʰu-n̪eː-kɪtʃʰu n̪əʋə ləgaːbiː. t̪ə̃eː pãːtʃə bərəkʰə puːrʋə d͡ʒəkʰən̪ə pʰələ-pʰələɦəriː bʰoːd͡ʒən̪əkə guɳə bud͡ʒʰələũ t̪əkʰən̪ə ʈʰɪkɪjaːkə⁄kɪs̪aːn̪ə meːlaːmeː puːs̪aː pəɦũtʃələũ."

oːn̪aː, puːs̪aːkə kɪs̪aːn̪ə meːlaːmeː bʰaːgə leːbaːkə ɪtʃtʃʰaː əpən̪oː mən̪əmeː keːt̪eː d̪ɪn̪əs̪ə̃ ətʃʰɪ mud̪aː kus̪ə̃joːgə eːɦeːn̪ə ɦoːɪt̪ə rəɦələ d͡ʒeː əkʰən̪ə t̪əkə n̪əɦɪjẽː d͡ʒaː bʰeːlə ətʃʰɪ. bəd͡ʒələũ-

"meːlaːmeː kiː s̪əbʰə d̪eːkʰəlɪəɪ, baːbaː?"

n̪ɪrmələ baːbaː n̪ɪʂkəpəʈə bʰaːʋəmeː bəd͡ʒəlaː-

"d̪eːkʰəɪ-s̪un̪əɪkə kiː koːn̪oː t̪ʰeːkaːn̪ə ɾəɦələ, bəɦut̪ə loːkoː d̪eːkʰəlɪəɪ aː kʰeːt̪iː-ʋaːɾiːkə bəɦut̪ə gaːtʃʱə-bɪɾiːtʃʱə, biːa-baːɪlə s̪eːɦoː d̪eːkʰəlɪəɪ mud̪aː s̪eː s̪əbʰə kət̪ʰiːleː. əpən̪eː d̪uːt̪aː bəɾəɦəməs̪ɪjaː aːməkə gaːtʃʱə kiːn̪ələũ. mən̪ə s̪əpən̪aːeːleː tʃʱələ d͡ʒeː baːɾəɦoː maːs̪ə d͡ʒəkʰən̪ə aːmə s̪ən̪ə pʰələ bʰeːt̪ət̪ə t̪əkʰən̪ə d͡ʒiːʋən̪əmeː kʰəgət̪eː kiː ɾəɦɪ d͡ʒaːeːt̪ə."

aːguːkə baːt̪ə bud͡ʒʱələ ɾəɦəɪt̪ə t̪əkʰən̪eː n̪eː s̪eː t̪ə̃ tʃʱələ n̪əɦɪ, t̪ə̃eː bəd͡ʒələũ-

"əɦãː t̪ə̃ baːbaː kəmaːlə kəə́ d̪eːlɪəɪ. t̪eːɦeːn̪ə t̪ʰɪkɪjaː kəə́ goːt̪iː tʃaːlələũ d͡ʒeː eːkkeː goːt̪iːmeː paːɾə bʰəə́ d͡ʒaːeːbə."

əpən̪aː d͡ʒən̪əɪt̪ə n̪iːkeː baːt̪ə baːd͡ʒələ tʃʱeːləũ mud̪aː n̪ɪɾmələ baːbaːkẽː n̪iːkə n̪ə_ɪ ləgələɪn̪ə. bəd͡ʒəlaː-

"kiː goːt̪iː tʃaːləbə, s̪əbʰə paːn̪ɪmeː tʃəlɪ geːlə."

bəd͡ʒələũ-

"s̪eː keːn̪aː baːbaː?"

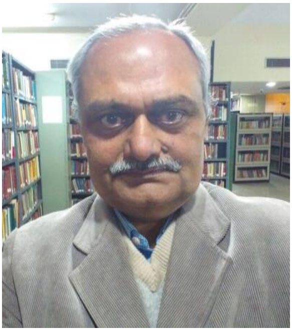
n̪ɪɾmələ baːbaː bəd͡ʒəlaː-

"t̪oːɦũː bəd͡ʒaːɾə d͡ʒaːɪkə d̪ʱəɽəpʰəɽiːmeː tʃʱəɦə aː əpən̪oː bəd͡ʒəɪmeː s̪ə̃koːtʃə ɦoːɪeː, eːt̪əbeː bud͡ʒʱəɦə d͡ʒeː aːɪ d͡ʒeːt̪ʰəkə d̪əs̪əɾaːɦaː tʃʱiː, oːn̪aː loːkə bəɾɪs̪aːɪt̪eː d̪ɪn̪əs̪ə̃ aːmə kʰaːeːbə ʃuɾuː kəɾəɪ tʃʱəɪt̪ʰə, mud̪aː əpən̪aː pãːtʃə bəɾəkʰə puːɾʋəkə s̪ɪɦən̪t̪aː əkʰən̪oː s̪ɪɦɪn̪t̪eː bən̪ələ ɾəɦɪ geːlə ətʃʱɪ."

bəd͡ʒaː geːlə-

"s̪e: ke:n̪ɑ: bɑ:bɑ:?"
n̪ɪɾmələ bɑ:bɑ: bəd͡ʒəlɑ:-
"n̪ɪtʃe:n̪əme: d̪o:s̪əɾə d̪ɪn̪ə d͡ʒəɭɪs̪ə̃ tʃʱi:pə d̪ʱəɾɪ s̪əbəʈɑ: s̪un̪ɑ: d̪e:bəɦə."
əkətʃʱɑ:ɪt̪ə n̪ɪɾmələ bɑ:bɑ:kẽ: d̪e:kʰɪ bəd͡ʒələũ-
"əkʰən̪ə d͡ʒɑ:ɪ tʃʱi: bɑ:bɑ:, mud̪ɑ: s̪un̪əbə bɑ̃:ki: ɾəɦələ."
əpən̪ə
mə̃t̪əʋjə editorial.staff.videheǎ@gmail.com **pəɾə pəʈʰɑ:u.**

2.11.ɾəbi:n̪d̪ɾə n̪ɑ:ɾɑ:jəɳə mɪʃɾə-bəd̪əlɪ ɾəɦələ ətʃʱɪ s̪əbʰəkɪtʃʱu (upən̪jɑ:s̪ə)- d̪ʱɑ:ɾɑ:ʋɑ:ɦɪkə

<u>ɾəbi:n̪d̪ɾə n̪ɑ:ɾɑ:jəɳə mɪʃɾə</u>

bəd̪əlɪ ɾəɦələ ət̠ʃʱɪ s̪əbʱəkɪt̠ʃʱu (upənɟaːs̪ə)-d̪ʱaːɾaːʋaːɦɪkə

<u>kʱəɳɖə 6-10</u>

bəd̪əlɪ ɾəɦələ ət̠ʃʱɪ s̪əbʱəkɪt̠ʃʱu

6

"ɪn̪əkɪlaːbə! d͡ʒĩd̪aːbaːd̪ə !!d̪eːbən̪ə baːbuː d͡ʒĩd̪aːbaːd̪ə! n̪eːt̪aːd͡ʒiːkə d͡ʒəjə!"
eːɦɪ pɾəkaːɾəkə n̪aːɾaː s̪əũs̪eː ɪlaːkaːmeː laːgɪ ɾəɦələ t̠ʃʱələ . t̠ʃaːɾuːkaːt̪ə ʋɪd͡ʒəjoːllaːs̪ə pəs̪əɾɪ ɾəɦələ t̠ʃʱələ . kʱud͡ʒələ d͡ʒiːpəpəɾə n̪eːt̪aːd͡ʒiː,əbiːɾəs̪ə̃ poːt̪aːlə biːt̠ʃəmeː aː ɦun̪əkəɾə kaːt̪eː-kaːt̪eː kəɪkəʈaː s̪əmmaːn̪ɪt̪ə loːkəs̪əbʱə ʈʰaːɽʰə t̠ʃʱəlaːɦə . n̪eːt̪aːd͡ʒiː kələ d͡ʒoːɽən̪eː ,mus̪kiː d̪əɪt̪ə s̪əbʱəkə əbʱɪʋaːd̪ən̪ə s̪ɒiːkaːɾə kəeː ɾəɦələ t̠ʃʱəlaːɦə . ɦun̪əkəɾə kʱud͡ʒələ d͡ʒiːpə mə̃d̪ə-mə̃d̪ə gət̪ɪs̪ə̃ aːguː bəɽʰɪ ɾəɦələ t̠ʃʱələ . n̪eːt̪aːd͡ʒiːkə paːt̠ʃʱuː-paːt̠ʃʱuː s̪əũs̪eː ʈoːləkə loːkəs̪əbʱə kəɾəmaːn̪ə laːgələ t̠ʃʱələ . n̪eːt̪aːd͡ʒiːkə kaːpʰɪlaː eːkə ʈoːləs̪ə̃ d̪oːs̪əɾə ʈoːlə d̪ɪs̪ə bəɽʰəɪt̪ə ɾəɦələ . loːkəs̪əbʱə oːɦɪ kaːpʰɪlaːs̪ə̃ d͡ʒuɽəɪt̪ə ɾəɦələ . eːɦɪ t̪əɾəɦẽː eːkəʈʈʰaː bʱeːlə loːkəs̪əbʱə ɪs̪əkuːləkə məɪd̪aːn̪əmeː d͡ʒaː kəeː d͡ʒəmaː bʱeːlə . oːt̪əeː eːkəʈaː ʋɪʃaːlə mə̃t̠ʃə bən̪ələ t̠ʃʱələ . oːkəɾə biːt̠ʃəmeː n̪eːt̪aːd͡ʒiː d͡ʒaː kəeː ʈʰaːɽʰə bʱeːlaːɦə . ɦun̪əkəɾə d̪un̪uː

kaːt̪ə s̪əmərt̪ʰəkəs̪əbʰə ʋɪd͡ʒəjiː mud̪ɾaːmeː ʋɪd̪jəmaːn̪ə t͡ʃʱəlaːɦə . mə̃t͡ʃəkə s̪ɑːmən̪eːmeː ʋɪʃaːlə maːn̪əʋə s̪əmud̪ɾə upəs̪t̪ʰɪt̪ə t͡ʃʱələ . s̪əbʰəkə moːn̪əmeː ut̪s̪ukət̪ɑː,s̪əbʰəkə moːn̪əmeː ɪn̪ɑːmə bʰeːʈəbaːkə d͡ʒɪd͡ʒɲaːs̪ɑː. kəɦələ geːlə ɾəɦəɪkə d͡ʒeː ɑːɪ n̪eːt̪ɑːd͡ʒiː mə̃t͡ʃəpəɾəs̪ə̃ pət̪ʰɪaːkə-pət̪ʰɪaː d̪ɑːmiː t͡ʃiːd͡ʒə-ʋəs̪t̪us̪əbʰə bə̃ʈət̪ɑːɦə . əpən̪ə s̪əmərt̪ʰəkəs̪əbʰəkə prət̪ɪ krɨt̪əd͡ʒɲət̪ɑː ʋjəkt̪ə kəɾəbaːkə ɦeːt̪u ɦun̪əkaː d̪ʋaːɾaː kəeːlə d͡ʒaː ɾəɦələ eːɦɪ t̪əɾəɦəkə iː əbʰɪn̪əʋə prəjoːgə t͡ʃʱələ. ən̪jət̪ʰaː, pəɦɪn̪eː t̪ə̃ t͡ʃun̪ɑːoː d͡ʒiːt̪əlaːkə baːd̪ə oː kət̪əeː n̪ɪpət̪t̪ɑː bʰəeː d͡ʒaːt̪ʰɪ t̪əkəɾə koːn̪oː ʈʰeːkaːn̪ə n̪əɦɪ .

gaːmə-gaːmə n̪eːt̪ɑːd͡ʒiːkə ʋɪd͡ʒəjə ɾət̪ʰə gʰumaːoːlə geːlə . ɪs̪əkuːləkə məɪd̪ɑːn̪əmeː bʰaːʂən̪ə bʰeːlə . ɾaːt̪ɪmeː ɪlaːkaː bʰərɪkə loːkəkə s̪əbʰəd͡ʒaːn̪ɑː bʰoːd͡ʒə bʰeːlə . s̪əbʰə ɑːn̪ə̃d̪əmeː t͡ʃʱələ . t͡ʃun̪ɑːoːs̪ə̃ pəɦɪn̪eː bʰeːlə d̪urgʰəʈən̪ɑːkə baːt̪ə t̪ə̃ t͡ʃʱoːɽuː,oːɦɪs̪ə̃ pəɦɪlukaː n̪eːt̪ɑːd͡ʒiːkə s̪əbʰə gələt̪iː d͡ʒeːn̪ɑː d͡ʒən̪ət̪ɑː d͡ʒən̪ɑːɾd̪ən̪ə bɪs̪əɾɪ geːlət̪ʰɪ . bɪs̪əɾəboː koːn̪ɑː n̪əɦɪ kərɪt̪ət̪ʰɪ . eːkə s̪əpt̪ɑːɦəs̪ə̃ d̪ɪn̪ə-ɾaːt̪ɪ mə̃gən̪iːkə d͡ʒələkʰəɪ,t͡ʃaːɦə,bʰoːd͡ʒən̪ə ɑː s̪ɑ̃ːd͡ʒʱəkə bʰərɪpoːkʰə d̪ɑːɾuːkə oːɾɪaːn̪ə kəeːlə geːlə t͡ʃʱələ . t̪əɾəɦə-t̪əɾəɦəkə n̪ɑːt͡ʃə-gaːn̪ə s̪eːɦoː bʰeːlə . kəɦəkə maːn̪eː d͡ʒeː kiː-kiː n̪eː bʰeːlə . eːt̪əboːpəɾə d͡ʒə̃ loːkə bʰoːʈə n̪əɦɪ d̪əɪt̪ə t̪əkʰən̪ə t̪ə̃ krɨt̪əgʰn̪ət̪eː n̪eː ɦoːɪt̪əɪkə . s̪eː loːkəs̪əbʰə əpən̪ə laːd͡ʒə ɾəkʰələkə,n̪eːt̪ɑːd͡ʒiːkə maːn̪ə ɾəkʰələkə .

s̪əbʰə kɪt͡ʃʰu oːɦɪn̪ɑː bʰeːlə d͡ʒeːn̪ɑː n̪eːt̪ɑːd͡ʒiː t͡ʃɑːɦələt̪ʰɪ . t͡ʃun̪ɑːoː s̪ə̃pənn̪ə bʰeːlə . n̪eːt̪ɑːd͡ʒiːkə d̪ələ-s̪əməgɾə ʋɪkɑːs̪ə d̪ələ (eːs̪əbʰiːɖiː) puːɾɳə bəɦumət̪əs̪ə̃ s̪əɾəkɑːɾə bən̪ɑːbəeː d͡ʒɑː ɾəɦələ t͡ʃʰələ . ʈeːliːʋiːd͡ʒən̪əs̪ə̃ iː s̪əmɑːt͡ʃɑːɾə ʋɑːɾə̃bɑːɾə pɾəs̪ɑːɾɪt̪ə bʰəeː ɾəɦələ t͡ʃʰələ . ɦəmə s̪ʋəjə̃ s̪əmɑːt͡ʃɑːɾə d̪eːkʰɪ n̪əɦɪ s̪əkəɪt̪ə t͡ʃʰələɦũ . d͡ʒəɦələmeː ɦəməɾə koːʈʰəɾiːkə s̪ɑːmən̪eː t̪əɪn̪ɑːt̪ə pulɪs̪ə s̪əbʰəʈɑː s̪əmɑːt͡ʃɑːɾə ɦəməɾɑː d̪əɪt̪ə ɾəɦət̪ə t͡ʃʰələ . n̪eːt̪ɑːd͡ʒiː s̪ʋəjə̃ əpɑːɾə bəɦumət̪əs̪ə̃ oː s̪iːʈə d͡ʒiːt̪ɪ t͡ʃukələ ɾəɦət̪ʰɪ . d͡ʒən̪ət̪ə̃t̪ɾə d͡ʒiːt̪ɪ ɾəɦələ t͡ʃʰələ . d͡ʒən̪əkɾɑːn̪t̪ɪ d̪ələ(d͡ʒeːkeːɖiː)ɦɑːɾɪ geːlə t͡ʃʰələ. bɑːɦə ɾeː d͡ʒən̪ət̪ɑː! bɑːɦə ɾeː n̪eːt̪ɑː!

t͡ʃun̪ɑːoːkə bɑːd̪əkə ləʈɑːɪ t̪ə̃ ʃəkt̪ɪpuɾəməmeː ɦeːbɑːkə t͡ʃʰələɪkə. t̪ɑːɦɪmeː t̪ə̃ n̪eːt̪ɑːd͡ʒiː mɑːɦɪɾə t͡ʃʰəlɑːɦeː . oː ʃəkt̪ɪpuɾəmə pəɦũt͡ʃəlɑːɦə . d̪uː d̪ɪn̪əkə bɑːd̪ə ɾəʋɪd̪ɪn̪ə s̪ɑ̃ːd͡ʒʰəmeː ʃəpət̪ʰəgɾəɦəɳə s̪əmɑːɾoːɦə t͡ʃʰəɪkə . s̪eː bɑːt̪ə ɦun̪əkəɾə d͡ʒən̪ət̪əbəmeː əeːlən̪ɪ . d͡ʒət̪eːkə mũɦə t̪ət̪eːkə t̪əɾəɦəkə bɑːt̪ə . keː-keː s̪əlɑːɦəkɑːɾə bən̪ət̪ə? d͡ʒeː keːoː bən̪əeː n̪əɦɪ bən̪əeː mud̪ɑː n̪eːt̪ɑːd͡ʒiːkə n̪ɑːmə t̪ə̃ pəkkɑː t͡ʃʰələn̪ɪɦeː . s̪eː t̪ə̃ ɦun̪əkɑː t͡ʃun̪ɑːoːs̪ə̃ pəɦɪn̪eː əlɑːkəmɑːn̪ə kəɦɪ d̪eːn̪eː ɾəɦən̪ɪ. bəs̪ə d̪əs̪əʈɑː d͡ʒən̪ə pɾət̪ɪn̪ɪd̪ʰɪ t͡ʃɑːɦiː d͡ʒeː ɦun̪əkəɾə pɑːt͡ʃʰuː-pɑːt͡ʃʰuː t͡ʃələɪt̪ə ɾəɦəeː.

"mud̪ɑː ɦəmə t̪ə̃ ɑːbə bəɦut̪ə ʋəɾɪʂʈʰə t͡ʃʰiː . ɦəməɾɑː t̪ə̃ ɑːbə ɾɑːd͡ʒjəpɾəmukʰə bən̪eːbɑːkə t͡ʃɑːɦiː ."

"mudɑ̪ː əlɑːkəmɑːn̪ə əɦɑ̃ːkə bɑːt̪ə buːd͡ʒʱəeː t̪əkʰən̪ə n̪eː . oːt̪əɦu t̪ə̃ t̪ərəɦə-t̪ərəɦəkə gʱən̪ət͡ʃəkkərə t͡ʃʱəɪkə . sun̪əɪt̪ə t͡ʃʱiː ɾɑːd͡ʒjəprəmukʰəkə ɦeːt̪u eːkəd̪əmə n̪əʋə d͡ʒən̪ə prət̪ɪn̪ɪd̪ʰɪkẽː n̪ɑːmə ɑːguː t͡ʃəlɪ ɾəɦələ t͡ʃʱəɪkə . s̪əlɑːɦəkɑːɾəkə ɦeːt̪u s̪eːɦoː n̪əʋəkeːs̪əbʰəkə n̪ɑːmə t͡ʃʱəɪkə ."

"s̪eː kɪeːkə?"

"puɾən̪ɑː n̪eːt̪ɑːs̪əbʰə məɾɪ geːlə kiː?"

eːɦɪ beːɾə d͡ʒəkʰən̪əs̪ə̃ n̪eːt̪ɑːd͡ʒiː ʃəkt̪ɪpuɾəmə pəɦũt͡ʃəlɑːɦə,ɦun̪əkərə bɑːmɑː ɑ̃ːkʰɪ bəɦut̪ə d͡ʒoːɾəs̪ə̃ pʰəɾəkɪ ɾəɦələ t͡ʃʱən̪ɪ . lɑːkʰə prəjɑːs̪ə kəɾəɪt̪ə t͡ʃʱət̪ʰɪ ɑ̃ːkʰɪkə pʰəɾəkəbə kəmeː n̪əɦɪ bʱəeː ɾəɦələ t͡ʃʱən̪ɪ . beːɾə-beːɾə ɦən̪umɑːn̪əd͡ʒiːkə d̪ʰjɑːn̪ə kəeː ɾəɦələ t͡ʃʱət̪ʰɪ . ʃəkt̪ɪpuɾəmə t̪iːs̪ən̪ə ləgə ɦən̪umɑːn̪ə mə̃d̪ɪɾə ləgəs̪ə̃ d͡ʒɑːɪt̪ə ɾəɦət̪ʰɪ t̪əkʰən̪əɦɪ bəɦut̪ə d͡ʒoːɾəs̪ə̃ bɑːmɑː ɑ̃ːkʰɪ pʰəɽəkɪ geːlə ɾəɦən̪ɪ. bəɦut̪ə d͡ʒoːɾəs̪ə̃ ɦən̪umɑːn̪ə t͡ʃɑːliːs̪ɑː pəɽʰəeː lɑːgələ ɾəɦət̪ʰɪ . kɑːɾə ɾoːkɪ d̪eːləkʰɪn̪ə . bʱeːlən̪ɪ d͡ʒeː ɦən̪umɑːn̪əd͡ʒiːkə d̪əɾʃən̪ə keːn̪əɦɪ t͡ʃəliː . d͡ʒə̃ koːn̪oː əs̪əgun̪ə bʱeːlə ɦoːeːt̪ə ,kĩʋɑː ɦeːbɑːkə ɦoːeːt̪ə t̪ə̃ oː ɾoːkɪ leːt̪ɑːɦə . n̪eːt̪ɑːd͡ʒiː kɑːɾəs̪ə̃ ut̪əɾəlɑːɦə . ɦun̪əkɑː s̪ə̃geː-s̪ə̃geː ɦun̪əkərə ə̃gəɾəkʂəkə s̪eːɦoː t͡ʃəlɪ ɾəɦələ t͡ʃʱələ . eːkə s̪oːɽəɦɪ prəs̪ɑːd̪əkə ɖɪbbɑː kiːn̪ɪ leːlən̪ɪ . ə̃gəɾəkʂəkə mɪʈʰɑːɪkə ɖɪbbɑː d̪ʰeːləkə . ɑːguː-ɑːguː n̪eːt̪ɑːd͡ʒiː ɑː pɑːt͡ʃʱuː-pɑːt͡ʃʱuː ɦun̪əkərə ə̃gəɾəkʂəkə prəs̪ɑːd̪əkə ɖɪbbɑːs̪əbʰə leːn̪eː t͡ʃəlɪ ɾəɦələ t͡ʃʱələ .

t̪ɑːbət̪eːmeː pɑ̃ːt̪ɪmeː ɑːguː ʈʰɑːɽʰə eːkəʈɑː moːtʃʱɪələ bəɽiː d͡ʒoːɾəs̪ə̃ tʃʱɪkələkə. n̪eːt̪ɑːd͡ʒiːkə t̪ə̃ ɦoːs̪ə uɽɪ geːlən̪ɪ . mə̃d̪ɪɾoːmeː ɪeːɦə ɦɑːlə bʱəeː ɾəɦələ ətʃʱɪ . d̪əɾʃən̪əkə pɑ̃ːt̪ɪ n̪əməgəɾə tʃʱələ . oːɦɪʈʰɑːmə n̪ɪjəməs̪ə̃ kɑːd͡ʒə ɦoːɪt̪ə tʃʱəɪkə s̪eː ɦun̪əkɑː buːd͡ʒʱələ ɾəɦən̪ɪ . t̪ət̪ʰɑːpɪ,oː pɑ̃ːt̪ɪmeː ʈʰɑːɽʰə bʱəeː geːlə ɾəɦət̪ʰɪ . mud̪ɑː t̪ət̪eːkə loːkə pɑ̃ːt̪ɪmeː ɑːguː tʃʱələ d͡ʒeː ɦun̪əkəɾə n̪ə̃bəɾə ɑːbəeːmeː d̪uːpəɦəɾə bʱəeː geːlə . d̪əɾʃən̪ə keːlɑːkə bɑːd̪ə oːɦɪʈʰɑːmə upəs̪t̪ʰɪt̪ə loːkəs̪əbʱəkẽː əpən̪eː ɦɑːt̪ʰeː pɾəs̪ɑːd̪ə d̪eːlət̪ʰɪ . t̪əkəɾəbɑːd̪eː əpən̪ə ɖeːɾɑː pəɦũtʃələːɦə . s̪oːtʃən̪eː ɾəɦət̪ʰɪ d͡ʒeː ɦən̪umɑːn̪əd͡ʒiː s̪əbʱəʈɑː s̪əmɦɑːɾɪ leːt̪ʰɪn̪ə. s̪eː t̪ə̃ ʈʰiːkeː . mud̪ɑː s̪ɑ̃ːd͡ʒʱə ɦoːɪt̪ə-ɦoːɪt̪ə miːɖɪɑːmeː s̪əlɑːɦəkɑːɾəs̪əbʱəkə d͡ʒeː s̪uːtʃiː bəɦəɾɑːeːlə t̪ɑːɦɪmeː ɦun̪əkəɾə n̪ɑːmə n̪əɦɪ tʃʱələn̪ɪ . eːkətʃʱɑːɦɑː n̪əʋət̪uɾɪɑːs̪əbʱəkẽː s̪əlɑːɦəkɑːɾə bən̪ɑːoːlə d͡ʒeːbɑːkə s̪əmɑːtʃɑːɾə ɑːbɪ ɾəɦələ tʃʱələ. s̪əlɑːɦəkɑːɾəkə s̪uːtʃiːmeː s̪ə̃ puɾən̪ɑː n̪eːt̪ɑːd͡ʒiːs̪əbʱə lupt̪ə tʃʱələ. kət̪əɦu kəkəɾoː tʃəɾtʃoː n̪əɦɪ tʃʱələ. s̪eː d̪eːkʰɪt̪əɦɪ n̪eːt̪ɑːd͡ʒiː gʱəɾeːmeː beːɦoːs̪ə bʱəeː geːlɑːɦə.

7

oːməɦərə ɦəmə d͡ʒəɦələmeː pəɽələ tʃʱələɦũ . mɑːsə̪kə d̪ʱəkə lɑːgɪ geːlə. ɦəmərə kiː gələt̪iː tʃʱələ d͡ʒeː d͡ʒəɦələmeː bə̃d̪ə kəeː d̪eːlə geːləɦũ? s̪eː kɪtʃʱu buːd͡ʒʱɑː n̪əɦɪ ɾəɦələ tʃʱələ . n̪eːt̪ɑːd͡ʒiː ɑː ɦun̪əkərə s̪əɦəjoːgiː keːoː ɦəmərə ɦɑːlə-tʃɑːlə n̪əɦɪ leːlɑːɦə . s̪əbʱə əpən̪ə kɑːd͡ʒəmeː ʋjəs̪t̪ə tʃʱəlɑːɦə. pəɦɪn̪eː tʃun̪ɑːoː ɑː ɑːbə s̪əlɑːɦəkɑːɾə bən̪əbɑːkə prəjɑːs̪ə . ɦəmərɑː d͡ʒəɦələmeː keːoː-keːoː gɑːɦeː-bəgɑːɦeː kɪtʃʱu-kɪtʃʱu s̪əmɑːtʃɑːɾə d̪əɪt̪ə ɾəɦəɪt̪ə tʃʱələ . mud̪ɑː oːɦɪmeː kət̪eːkə kiː s̪ət̪jə tʃʱələ,kiː d͡ʒʱuːʈʰə tʃʱələ s̪eː keː pʰərɪtʃʱəbəɪt̪ə? mɑːs̪ə d̪ɪn̪ə d͡ʒəɦələmeː ɾəɦəɪt̪ə-ɾəɦəɪt̪ə bəɦut̪ə kɪtʃʱu s̪oːtʃəbɑːkə məukɑː bʱeːʈələ . n̪eːt̪ɑːd͡ʒiːkə prət̪ɪ moːn̪əmeː ɑːkɾoːʃə t̪ə̃ tʃʱələɦeː . n̪eː ɦəmə ɦun̪əkərə ɑːguː-pɑːtʃʱuː kərɪt̪əɦũ n̪eː ɦəmərə iː ɦɑːlə ɦoːɪt̪ə.

əs̪ələmeː ɦəmərɑː ʃuɾueːs̪ə̃ s̪əmɑːd͡ʒəkə ɦeːt̪u kɪtʃʱu kərəbɑːkə əbʱɪlɑːʂɑː moːn̪əmeː tʃʱələ. t̪ẽː d͡ʒəkʰən̪ə pəɦɪlə beːɾə ɦəmərə kɑːleːd͡ʒəmeː n̪eːt̪ɑːd͡ʒiːkə bʱɑːʂən̪ə bʱeːlə ɾəɦəeː t̪ə̃ ɦəmə bəɦut̪ə prəbʱɑːʋɪt̪ə bʱeːlə ɾəɦiː . bʱeːlə d͡ʒeː iː ʋjəkt̪ɪ kət̪eːkə məɦɑːn̪ə tʃʱət̪ʰɪ . d̪ɪn̪ə-ɾɑːt̪ɪ d̪eːs̪əkə bɑːɾeːmeː s̪oːtʃəɪt̪ə tʃʱət̪ʰɪ . ɦəmə əpən̪ə kəɪkəʈɑː s̪ə̃giːs̪əbʱəkə s̪ə̃geː ɦun̪əkərə ɑːguː-pɑːtʃʱuː kəɾəeː ləgələɦũ . d͡ʒəkʰən̪ə kəkʰən̪əɦu oː ləgə-pɑːs̪əmeː bəɪs̪ɑːɾə kərɪt̪ət̪ʰɪ t̪əkʰən̪ə ɦəməs̪əbʱə oːt̪əeː pəɦũtʃɪ d͡ʒə_ɪt̪əɦũ . krəməʃəhə̆ ɦəmə ɦun̪əkərə ləgiːtʃə əbəɪt̪ə geːləɦũ .

pət̪ɑː n̪əɦɪ koːn̪ə-koːn̪ə d̪ʱɑːɾɑːmeː ɦəmərɑːpərə keːs̪ə

kəeːlə geːlə tʃʱələ. d͡ʒəmaːn̪ət̪kə kəɪkəʈaː prəjaːs̪ə əs̪əpʰələ ɦoːɪt̪ə geːlə . gaːmə-pərə ɦəmərə maːeː-baːbuː beːkələ rəɦət̪ʰɪ . d̪ɪn̪ə-raːt̪ɪ kətʃəɦəriː d̪oːɽəɪt̪ə rəɦəlaːɦə . koːn̪aː-koːn̪aː ʈaːkaːkə d͡ʒoːgaːrə kəeː oːkiːləkə pʰiːs̪ə d̪əɪt̪ə rəɦəlaːɦə . mud̪aː kɪtʃʱu kaːrəgərə n̪əɦɪ bʰeːlə . s̪un̪əbaːmeː aːeːlə d͡ʒeː eːkəd̪ɪn̪ə baːbuːkẽː kɪtʃʱu bəd̪əmaːs̪əs̪əbʰə rəs̪t̪aːmeː d̪ʰəməkaː s̪eːɦoː d̪eːn̪eː rəɦən̪ɪ .

"kʰəbərəd̪aːrə! d͡ʒaːbeː tʃun̪aːoː tʃʱəɪkə t̪aːbeː beːs̪iː uʈʰaː-puʈəkə n̪əɦɪ kəruː . tʃupətʃaːpə rəɦuː . d͡ʒə̃ baːt̪ə bəɽʰələ t̪əkʰən̪ə d͡ʒeː ɦoːeːt̪ə s̪eː s̪oːtʃən̪əɦu n̪əɦɪ ɦoːeːbə ."

ɦəmərə baːbuː oːkərə baːd̪ə s̪ərɪpəɦũ ɖəraː geːlət̪ʰɪ . kətʃəɦəriː geːn̪aːɪ tʃʱoːɽɪ d̪eːlət̪ʰɪ . oːɦɪ bəd̪əmaːs̪əs̪əbʰəkə s̪ə̃d̪eːʃəmeː d̪əmə tʃʱələɪkə. oː s̪əbʰə n̪eːt̪aːd͡ʒiːkə gũɖaː d̪ələkə loːkə tʃʱələ . ɦəməraː s̪ən̪ə-s̪ən̪ə kət̪eːkoː loːkə eːɦɪn̪aː d͡ʒəɦãː-t̪əɦãː tʃuppə kəraː d̪eːlə geːlə rəɦəeː . ɦəməs̪əbʰə s̪aːɪt̪ə n̪eːt̪aːd͡ʒiːkə ʋjəkt̪ɪt̪ʋəkə eːɦɪ pəkʂəkə d͡ʒaːn̪əkaːrə n̪əɦɪ bʰəeː pəbɪt̪əɦũ d͡ʒə̃ ɦəməraː s̪ə̃geː iː s̪əbʰə n̪əɦɪ gʰəʈələ rəɦəɪt̪ə . mud̪aː aːbə kiː kəeːlə d͡ʒaːeː? eːkərə kɪtʃʱu d͡ʒəbaːbə n̪əɦɪ pʰuraːɪt̪ə tʃʱələ . ɦəmə d͡ʒəɦələmeː bə̃d̪ə bʰeːlə-bʰeːlə s̪oːtʃəɪt̪ə rəɦəɪt̪ə tʃʱələɦə̃ . raːt̪ɪ-raːt̪ɪ bʰərɪ kəroːʈə bəd̪ələɪt̪ə rəɦəɪt̪ə tʃʱələɦũ . eːkə moːn̪ə ɦoːəeː d͡ʒeː d͡ʒəɦələs̪ə̃ n̪ɪkələlaːkə baːd̪ə eːɦɪs̪əbʰəs̪ə̃ ɦəʈɪ d͡ʒaːeːbə,koːn̪oː prəjaːs̪əs̪ə̃ n̪əukəriː

t̪ɑːkɪ leːbə ɑː əpən̪ə pərɪʋɑːrəkə pɑːlən̪ə-poːʂəɳə kərəbə . tʃə̃ɪn̪əs̪ə̃ dʒɪn̪əgiː bɪt̪ɑːeːbə. ɑːbə eːɦɪ dʒʱə̃dʒʱəɽəs̪əbʱəmeː kəɦɪoː n̪əɦɪ pəɽəbə . mud̪ɑː kəkʱən̪əɦũ ɦoːəeː d͡ʒeː eːt̪eːkə s̪ʋɑːrt̪ʰiː ɦoːeːbə utʃɪt̪ə n̪əɦɪ ɦoːeːt̪ə. n̪eːt̪ɑːdʒɪ̃ː s̪ən̪ə-s̪ən̪ə s̪əmɑːd͡ʒəkə d̪uʃmən̪əkə s̪əɦiː ɪlɑːd͡ʒə t̪ə̃ t̪əkʱən̪əɦɪ s̪ə̃bʱəʋə ɦoːeːt̪ə d͡ʒəkʱən̪ə oːkərə s̪ət̪jət̪ɑː s̪əmɑːd͡ʒəkə s̪ɑːmən̪eː əbəɪkə . t̪ət̪əbeː n̪əɦɪ,oːkərə s̪əɦiː ʋɪkəlpə ɦoːɪkə . n̪əɦɪ t̪ə̃ oːkərə ʋərtʃəs̪ʋə bən̪əleː rəɦət̪ə ɑː n̪iːkə loːkəs̪əbʱə dʒɑːn̪ə bə̃tʃəeːbɑːmeː lɑːgələ rəɦət̪ə .

eːkəd̪ɪn̪ə bʱoːreː d͡ʒələkʱəɪ keːlɑːkə bɑːd̪ə ɦəmə d͡ʒəɦələmeː əpən̪ə koːʈʰəriːmeː kɪtʃʱu pəɽʰəɪt̪ə rəɦiː kiː d͡ʒeːlərə bɑːbuː ɦəmərɑː bəd͡ʒəoːləkə . ɦəmə pulɪs̪əkə s̪ə̃geː-s̪ə̃geː ɦun̪əkərə kɑːrjɑːləjə pəɦũtʃəɪt̪ə tʃʱiː . oːt̪əeː ɦəmərɑː d̪eːkʰɪ d͡ʒeːlərə bɑːbuː bəɦut̪ə prəs̪ən̪n̪ə bʱeːlɑːɦə . ɦəmərɑː d̪ɪs̪ə eːkəɽɑː kɑːgəd͡ʒə bəɽʰəbəɪt̪ə kəɦəɪt̪ə tʃʱət̪ʰɪ-

"ə̃kurədʒɪ̃ː! əpən̪eːkə ɦeːt̪u n̪iːkə s̪əmɑːtʃɑːrə ɑːeːlə ətʃʱɪ . əɦɑ̃ːkẽː d͡ʒəmɑːn̪ət̪ə bʱəeː geːlə ətʃʱɪ . d͡ʒəruːriː kʰɑːn̪ɑːpuriːkə bɑːd̪ə əɦɑ̃ːkẽː ɑːɪeː d͡ʒəɦələs̪ə̃ tʃʱoːɽɪ d̪eːlə dʒɑːeːt̪ə ."

ɦəmə iː s̪əmɑːtʃɑːrə s̪un̪ɪ bəɦut̪ə kʰus̪ə rəɦiː . ɦoːəeː d͡ʒeː kət̪eːkə d͡ʒəld̪iː gʱərə pəɦũtʃəbə . mɑːeː-bɑːbuːs̪ə̃ bʱẽːʈə kərəbə. əpən̪ə gʱərəmeː n̪ɪtʃəɪn̪əs̪ə̃ ɦun̪əkɑː loːkən̪ɪs̪ə̃ gəppə-s̪əppə kərəbə . ɦəmə d͡ʒeːlərə bɑːbuːkə koːʈʰəriːmeː bəɪs̪əleː-bəɪs̪əleː kɑːgəd͡ʒəs̪əbʱəpərə

d̪əst̪ək^hət̪ə kəeː d̪eːlɪəɪkə. t̪^hoːɽəbeː kaːləkə baːd̪ə ɦəməɾaː d͡ʒəɦələs̪ə̃ t͡ʃ^ɦoːɽɪ d̪eːbaːkə p^həɾəmaːn̪ə bəɦaːlə b^həeː geːlə . ɦəmə d͡ʒəɦələs̪ə̃ baːɦəɾə əeːləɦũ . d͡ʒəɦələkə geːʈeːpəɾə ɦəməɾə pɪt̪aːd͡ʒiː b^hoːɾeːs̪ə̃ bɪn̪aː kɪt͡ʃ^ɦu k^həɪn̪eː-piːn̪eː ʈ^haːʈə t͡ʃ^ɦəlaːɦə . ɦəməɾaː d̪eːk^hɪt̪əɦu oː ʈ^hoːɦə paːɾɪ kəeː kaːn̪əeː ləgəɪt̪ə t͡ʃ^ɦət̪^hɪ . ɦəməɾoː n̪əɦɪ ɾəɦələ d͡ʒaːɪt̪ə ət͡ʃ^ɦɪ . ãːk^hɪs̪ə̃ n̪oːɾə bəɦəeː ləgəɪt̪ə ət͡ʃ^ɦɪ . ɦəmə ɦun̪əkaː pɾəɳaːmə kəɾəɪt̪ə t͡ʃ^ɦiː . d̪un̪uːgoːʈeː bəɽiːkaːlə d̪^həɾɪ eːkə-d̪oːs̪əɾəkẽː d̪eːk^həɪt̪ə ɾəɦɪ d͡ʒaːɪt̪ə t͡ʃ^ɦiː . p^heːɾə ɦəməɦiː oːɦɪ məun̪əkẽː t̪oːɽəɪt̪ə t͡ʃ^ɦiː-

"ɦəməs̪əb^hə t͡ʃəliː . gaːməpəɾə maːeː baːʈə t̪əkəɪt̪ə ɦoːeːt̪ə ."

"ʈ^hiːkeː kəɦələɦə . oː t̪ə̃ ɾaːt̪ɪ b^həɾɪ d͡ʒəgəleː t͡ʃ^ɦət̪^hɪ . t̪oːɦəɾə əeːbaːkə s̪əmaːt͡ʃaːɾə s̪un̪ɪt̪əɦɪ t̪əɾəɦə-t̪əɾəɦəkə oːɾɪaːn̪əmeː laːgɪ geːlə t͡ʃ^ɦət̪^hɪ . bəuaːkẽː kəd̪iːmaːkə t̪əɾəkaːɾiː bəɦut̪ə n̪iːkə ləgəɪt̪ə t͡ʃ^ɦən̪ɪ . b^hoːɾeː t͡ʃũɾaː-d̪əɦiːkə d͡ʒələk^həɪ bəɦut̪ə pəs̪ə̃d̪ə t͡ʃ^ɦən̪ɪ . ɦəluaː bən̪eːbaːkə ɦeːt̪u kɪt͡ʃ^ɦu s̪ud͡ʒiː leːn̪eː aːeːbə . eːt̪əbeː gəppə-s̪əppə ɾaːt̪ɪ b^həɾɪ kəɾəɪt̪ə ɾəɦəliːɦə . b^hoːɾukəbaːmeː n̪ɪn̪n̪ə ləgələn̪ɪ t̪ək^hən̪əɦu ɪeːɦəs̪əb^hə bəɽəbəɽaːɪt̪ə s̪un̪ɪən̪ɪ . aːk^hɪɾə maːeː t͡ʃ^ɦət̪^hɪ n̪eː."

d̪un̪uːgoːʈə ɾɪks̪aːpəɾə bəɪs̪ɪ d͡ʒaːɪt̪ə t͡ʃ^ɦiː . ɦəməɾaːs̪əb^həkẽː leːn̪eː ɾɪks̪aː aːguː bəɽ^hɪ d͡ʒaːɪt̪ə ət͡ʃ^ɦɪ . ɦəməs̪əb^hə gaːmə pəɦũt͡ʃəɪt̪ə t͡ʃ^ɦiː . əpən̪ə g^həɾə d̪ɪs̪ə bəɽ^həɪt̪ə d͡ʒeː aːn̪ə̃d̪ə ɦoːɪt̪ə t͡ʃ^ɦələ t̪əkəɾə ʋəɾɳən̪ə kəɾəbə

moːs̪əkɪlə ətʃʱɪ . ɦoːəeː d͡ʒeː ɾəs̪t̪ɑː eːt̪eːkə pəɪgʱə kɪeːkə tʃʱəɪkə . ɑːoːɾə tʃʱoːʈə kɪeː n̪əɦɪ bʱəeː ɾəɦələ tʃʱəɪkə . eːkə moːn̪ə ɦoːəeː d͡ʒeː d̪əuɽiː ɑː gʱəɾə pəɦũtʃɪ̃ mɑːeːkə pəɪɾəpəɾə kʰəs̪ɪ pəɽiː . mud̪ɑː bɑːbuː d͡ʒeː s̪ə̃geː ɾəɦət̪ʰɪ . ɦun̪əkeː gət̪ɪs̪ə̃ tʃəlɪ s̪əkəɪt̪ə tʃʱələɦũ . kʰəɪɾə! t̪ʰoːɽeː kɑːləkə bɑːd̪ə ɦəməs̪əbʱə əpən̪ə gʱəɾə pəɦũtʃɪ̃ geːləɦũ . gɑːməmeː ɦəməɾɑː d̪eːkʰɪt̪əɦu mɑːeːkə ɦɑːlə beːɦɑːlə tʃʱələ . oː ɦəməɾɑː bʱəɾɪ pɑ̃ːd͡ʒə pəkəɽɪ leːləkə . d͡ʒoːɾə-d͡ʒoːɾəs̪ə̃ kɑːn̪əeː lɑːgəlɪ . kət̪əboː bud͡ʒʱeːbɑːkə pɾəjɑːs̪ə kəɾɪəɪkə oː s̪un̪əbeː n̪əɦɪ kəɾəeː . kʰɑːliː eːt̪əbeː bəd͡ʒɪt̪əeː:-

"ɑːbə kət̪əɦu n̪eː d͡ʒeːbəĩ ɾeː bɑːbuː! ɑːbə kət̪əɦu n̪əɦɪ." kɪtʃʱu bud͡ʒʱeːbeː n̪əɦɪ kəɾəeː d͡ʒeː ɑːkʰɪɾə oː kiː kəɦɪ ɾəɦələ ətʃʱɪ? pəɾeːs̪ɑːn̪iːmeː t̪ə̃ s̪əbʱəgoːʈeː tʃʱələ . ɦəməɾɑː d͡ʒəɦələ tʃəlɪ geːlɑːkə bɑːd̪ə gʱəɾəmeː keːoː eːkkoː ɾɑːt̪ɪ tʃəɪn̪əs̪ə̃ n̪əɦɪ s̪uːt̪ɪ s̪əkələ . mud̪ɑː ɑːbə t̪ə̃ ɦəmə ɑːbɪ geːləɦũ . eːt̪eːkə tʃɪ̃t̪ɑː kət̪ʰiːkə?

bɑːbuː d͡ʒeːn̪ɑː -t̪eːn̪ɑː mɑːeːkẽː s̪əmɦɑːɾələt̪ʰɪ . ɦəməs̪əbʱə gʱəɾə pəɦũtʃələɦũ. mɑːeː bʱoːɾeːs̪ə̃ bʱoːd͡ʒən̪əkə ʋɪn̪jɑːs̪əmeː lɑːgələ tʃʱələ . ɦəmə d͡ʒəld̪iːs̪ə̃ s̪n̪ɑːn̪ə-d̪ʱjɑːn̪ə keːlɑːkə bɑːd̪ə bʱən̪əs̪ɑː gʱəɾəmeː mɑːeː ləgə pəɦũtʃələɦũ . mɑːeː ɦəməɾə pɾət̪iːkʂeː kəeː ɾəɦələ tʃʱəliːɦə . bɑːbuː s̪eːɦoː oːt̪əɦɪ ɾəɦət̪ʰɪ . bəɦut̪ə d̪ɪn̪əkə bɑːd̪ə ɦəmə bɑːbuːkə s̪ə̃geː-s̪ə̃geː bʱoːd͡ʒən̪ə keːləɦũ . mɑːeːkə ɦɑːt̪ʰəkə bən̪ɑːoːlə bʱoːd͡ʒən̪ə,eːt̪eːkə d̪ɪn̪əkə

baːd̪ə kʰaː rəɦələ t͡ʃʱələɦũ . ləgəɪt̪ə t͡ʃʱələ d͡ʒeːn̪aː s̪əd̪ɟəɦə̆ ɪn̪d̪rəloːkəmeː pəɦũt͡ʃɪ geːlə t͡ʃʱiː. ɦəməs̪əbʱə kʰaːɪt̪ə rəɦələɦũ,maːeː pərəs̪əɪt̪ə rəɦələ . kət̪əboː mən̪aː kərɪəɪkə,maːeː maːn̪əbeː n̪əɦɪ kərəeː .

"aːbə kən̪iːkoː d͡ʒəgəɦə n̪əɦɪ bãːt͡ʃələ ət͡ʃʱɪ . aːbə əkʰən̪ə rəɦəeː d̪əɦiː . pʰeːrə baːd̪əmeː kʰaːeːbə ."

baːbuː s̪eːɦoː eːɦɪ baːt̪əkə s̪əmərt̪ʰən̪ə keːlaːɦə . ɦəməs̪əbʱə bʱoːd͡ʒən̪ə kəeː bəɦərɪaː koːʈʰəriːmeː t͡ʃəukiːpərə bəɪs̪ə geːləɦũ . maːeː s̪eːɦoː oːt̪əɦɪ aːbɪ geːlə . t̪aːbət̪eːmeː eːkəʈaː d͡ʒiːpə aːbɪ kəeː ɦəmərə d̪ərəbaːd͡ʒaːpərə ʈʰaːʈʰə ɦoːɪt̪ə ət͡ʃʱɪ .

8

d͡ʒiːpəs̪ə̃ t͡ʃaːrɪʈaː mus̪ʈə̃ɖə ut̪ərəɪt̪ə ət͡ʃʱɪ . s̪oːd͡ʒʱeː ɦəmərə d̪ərəbaːd͡ʒaːpərə aːbɪ d͡ʒaːɪt̪ə ət͡ʃʱɪ . ɦəməs̪əbʱə d͡ʒiːpəkə əbaːd͡ʒə s̪un̪ɪ kəeː baːɦərə ɦoːɪt̪ə t͡ʃʱiː aː mus̪ʈə̃ɖəs̪əbʱəkẽː oːs̪aːraːpərə bəɪs̪ələ d̪eːkʰɪ t͡ʃəkɪt̪ə t͡ʃʱiː,ɖəraːɪt̪oː t͡ʃʱiː . ɦəməs̪əbʱə kɪt͡ʃʱu bəd͡ʒɪt̪əɦũ t̪aːɦɪs̪ə̃ pəɦɪn̪əɦɪ oːɦɪmeː s̪ə̃ eːkəʈaː mus̪ʈə̃ɖə bəd͡ʒəɪt̪ə ət͡ʃʱɪ-

"n̪eːt̪aːd͡ʒiː ɦəməraːs̪əbʱəkẽː pəʈʰəoːlaːɦə ət͡ʃʱɪ . d͡ʒəɦələkə baːreːmeː kət̪əɦu t͡ʃərt͡ʃaː n̪əɦɪ kərəbaːkə t͡ʃʱəɪkə . kəkəroː kɪt͡ʃʱu n̪əɦɪ kəɦəbaːkə t͡ʃʱəɪkə . d͡ʒə̃ s̪eː s̪əbʱə kərəbəɦə t̪ə̃ pʰeːrə t̪ũː d͡ʒaːn̪əɦə ."

eːt̪əbaː baːd͡ʒɪ oː s̪əbʱə oːs̪aːraːpərəs̪ə̃ ut̪ərɪ geːlə .

d̪eːkʰɪt̪eː-d̪eːkʰɪt̪eː d͡ʒiːpəmeː s̪əbaːɾə bʰəeː geːlə . d͡ʒiːpə t̪eːd͡ʒiːs̪ə̃ ɑːguː bəɽʰɪ geːlə . ɦəmə ɑː baːbuː budʒʰɪeː n̪əɦɪ s̪əkəlɪəɪkə d͡ʒeː bʰəeː kiː ɾəɦələ t͡ʃʰəɪkə? uːpəɾəs̪ə̃ mus̪t̪ə̃ɖəs̪əbʰəkə bəgəeː-baːn̪ɪ d̪eːkʰɪ maːt̪ʰaː kaːd͡ʒə keːn̪ɑːɪ bə̃d̪ə kəeː d̪eːləkə . ɦəməs̪əbʰə oːkəɾəs̪əbʰəkə baːt̪ə s̪un̪əɪt̪ə ɾəɦələɦũ . mud̪ɑː kɪt͡ʃʰu d͡ʒəbaːbə n̪əɦɪ d̪əeː s̪əkələɦũ . baːbuː t̪ə̃ bəɦut̪eː ɖəɾɪ geːlə ɾəɦət̪ʰɪ . oːɦiː s̪əməjəmeː maːeː bʰən̪əs̪ɑː gʰəɾəs̪ə̃ baːɦəɾə ɑːeːlɪ . s̪əbʰəkẽː eːn̪ɑː gummə d̪eːkʰɪ t͡ʃʰəgun̪t̪ɑːmeː pəɽɪ geːlɪ .
"baːt̪ə kiː t͡ʃʰəɪkə? t̪ũː s̪əbʰə eːn̪ɑː pəɾeːs̪ɑːn̪ə kɪeːkə t͡ʃʰəɦə? "
baːbuː kiː bəd͡ʒɪt̪ət̪ʰɪ? ɦoːn̪ɪ d͡ʒeː d͡ʒə̃ s̪əɦiː-s̪əɦiː kəɦɪ d̪eːbəɪkə t̪ə̃ kəɦĩː gʰəbəɽɑː n̪eː d͡ʒɑːt̪ʰɪ . eːt̪eːkə moːs̪əkɪləs̪ə̃ ɦəmə d͡ʒəɦələs̪ə̃ t͡ʃʰuʈɪ kəeː ɑːeːlə t͡ʃʰiː . pʰeːɾə oːeːɦə d͡ʒʰə̃d͡ʒʰəʈɪs̪əbʰə s̪ɑːmən̪eːmeː d̪eːkʰɑː ɾəɦələ t͡ʃʰələn̪ɪ.
"iː n̪eːt̪ɑːd͡ʒiː n̪iːkə loːkə n̪əɦɪ ət͡ʃʰɪ ."
"t͡ʃũppeː ɾəɦuː. keːoː n̪eːt̪ɑːd͡ʒiː ləgə t͡ʃũgəliː kəeː d̪eːt̪ə t̪ə̃ d͡ʒɑːn̪ə bə̃t͡ʃeːn̪ɑːɪ moːs̪əkɪlə bʰəeː d͡ʒɑːeːt̪ə ."
"mud̪ɑː eːn̪ɑː ɖəɾaːeːlə ɦəməs̪əbʰə kət̪eːkə d̪ɪn̪ə ɾəɦɪ s̪əkəɪt̪ə t͡ʃʰiː? ɪɦoː koːn̪oː d͡ʒiːʋən̪ə t̪ʰɪkə?"
"ɦəməs̪əbʰə gaːmə t͡ʃʰoːɽɪ d̪iː . kət̪əɦu baːɦəɾeː ɾəɦiː . kəmə s̪ə̃ kəmə d͡ʒɑːn̪ə t̪ə̃ bɑ̃ːt͡ʃət̪ə . ʃɑ̃ːt̪ɪs̪ə̃ d͡ʒiːbə t̪ə̃ ."
iː baːt̪ə s̪un̪ɪ ɦəməɾɑː d̪eːɦəmeː ɑːgɪ pʰukɪ d̪eːləkə . ɦəmə t͡ʃĩt͡ʃĩɑː uʈʰəɪt̪ə t͡ʃʰiː-

"keːoː kət̪əɦu n̪əɦɪ d͡ʒɑːeːt̪ə . ɦəmə əkʰən̪ə mərɪ n̪əɦɪ geːləɦũ ət͡ʃʱɪ . n̪eːt̪ɑːd͡ʒiːkə bʱɑːgjə kʰərɑːbə bʱəeː geːlə t͡ʃʱəɪkə ."

"bʱɑːgjə t̪ə̃ ɦəmərəs̪əbʱəkə kʰərɑːbə ləgəɪt̪ə ət͡ʃʱɪ ."-bɑːbuː bəd͡ʒəlɑːɦə .

bəɦut̪ə moːs̪əkɪləs̪ə̃ eːkəmɑːs̪əkə bɑːd̪ə d͡ʒəɦələs̪ə̃ t͡ʃʱuʈɪ kəeː ɦəmə əpən̪ə gʱərə ʋɑːpəs̪ə ɑːeːlə rəɦiː . pət̪ɑː n̪əɦɪ bɑːbuː eːɦɪ leːlə kət̪eːkə prəjɑːs̪ə keːlət̪ʰɪ . kəkərɑː-kəkərɑː n̪eː kʰus̪ɑːməd̪ə keːlən̪ɪ. keːn̪ɑː-n̪eː-keːn̪ɑː ʈɑːkɑːkə d͡ʒoːgɑːrə keːlən̪ɪ . kət̪eːkə ut̪s̪ukət̪ɑːs̪ə̃ mɑːeː ɦəmərə s̪ʋɑːgət̪ə keːn̪eː t͡ʃʱəlɪ . mud̪ɑː iː prəs̪ən̪n̪ət̪ɑː beːs̪iː kɑːlə n̪əɦɪ rəɦɪ s̪əkələ . d͡ʒiːpəs̪ə̃ ɑːeːlə oːɦɪ mus̪ʈə̃ɖə s̪əbʱəkẽː d̪eːkʰɪ kəeː ɦəməs̪əbʱə ʋɪs̪ɑːd̪əgrəs̪t̪ə bʱəeː geːləɦũ. mɑːeː ɑː bɑːbuː t̪ə̃ ɖəreː bəukə bʱəeː geːlət̪ʰɪ. mud̪ɑː ɦəmərɑː rəɦələ n̪əɦɪ d͡ʒɑːeː . ɑːkroːʃəs̪ə̃ d̪eːɦəmeː ɑːgɪ lɑːgɪ geːlə t͡ʃʱələ . n̪eːt̪ɑːd͡ʒiː ɦəd̪ə pɑːrə kəeː t͡ʃukələ t͡ʃʱələ .

"eːɦɪ pɑːrə kiː oːɦɪ pɑːrə" -ɦəmə moːn̪eː-moːn̪eː s̪oːt͡ʃələɦũ . rɑːt̪ɪmeː d͡ʒəkʰən̪ə ɦəmərə mɑːeː-bɑːbuː s̪ut̪əleː rəɦət̪ʰɪ ɦəmə t͡ʃupət͡ʃɑːpə gʱərə t͡ʃʱoːɽɪ d̪eːləɦũ . ən̪ɦɑːreːmeː pəɪreː-pəɪreː ʃəkt̪ɪn̪ɑːt̪ʰəkə oːɦɪʈʰɑːmə pəɦũt͡ʃɪ geːləɦũ . ʃəkt̪ɪn̪ɑːt̪ʰəkə gʱərə ɦəmərə gɑːmə s̪ət̪əʈoːləs̪ə̃ s̪əʈəleː məd̪ən̪əpurəmeː rəɦəɪkə . d͡ʒəɦələmeː kɪt͡ʃʱud̪ɪn̪ə oː ɦəmərɑː s̪ə̃geː rəɦəeː . oːkəroː n̪eːt̪ɑːd͡ʒiː pʰə̃s̪ɑː d̪eːn̪eː rəɦəɪkə . mud̪ɑː oːkərə pərɪʋɑːrəkə

loːkəsə̪bʰə beːsi̪ː ɦoːsə̪gərə tʃʱələ . t̪ẽː oːkərə d͡ʒəmaːn̪ət̪ɪ pəɦɪn̪eː bʰəeː geːləɪkə . t̪əɦɪaːsə̪̃ oː gaːmeː pərə tʃʱələ . kət̪əɦu baːɦərə n̪əɦɪ geːlə . ɦəmə d͡ʒəɦələsə̪̃ tʃʱuʈɪ gaːmə ʋaːpəsə̪ aːbɪ geːləɦũ se̪ː d͡ʒaːn̪əkaːɾiː oːkəraː n̪əɦɪ ɾəɦəɪkə . ətʃa͡ːn̪əkə ɾaːt̪ɪmeː ɦəməraː əpən̪ə oːsa̪ːɾaːpərə ʈʰaːʈʰə d̪eːkʰɪ ʃəkt̪ɪn̪aːt̪ʰə ɖəraː geːlə . əsə̪ləmeː oː ləgʰiː kərəbaːkə ɦeːt̪u uʈʰələ tʃʱələ . oːsa̪ːɾaːpərə tʃə͡ukiːpərə su̪t̪ələ ɾəɦəeː . ʋaːpəsə̪ aːbɪ pəɽəleː tʃʱələ kɪ ɦəmə d̪eːkʰeːlɪəɪkə . ən̪ɦaːɾə ɾəɦəbaːkə kaːɾəɳeː oː ɦəməraː n̪əɦɪ tʃĩn̪ɦɪ sə̪kələ . oː tʃĩkərəbaːkə prəjaːse̪ːmeː tʃʱələ kɪ ɦəmə pʰusə̪pʰuse̪ːləɦũ-

"ɦəmə tʃʱiː ə̃kuɾə."

"eːt̪eː ɾaːt̪ɪ kəeː əsə̪gərə? baːt̪ə̪ kiː tʃʱəɪkə? "

"baːt̪ə̪ kiː ɾəɦət̪əɪkə . iː n̪eːt̪aːd͡ʒiː d͡ʒiːn̪aːɪ moːsə̪kɪlə kəeː d̪eːn̪eː ətʃʱɪ."

"se̪ː kiː?"

"se̪ː koːn̪oː t̪oːɾaː n̪əɦɪ buːd͡ʒʱələ tʃʱəɦə?"

"əkʰən̪ə̪ kiː bʰeːləɪkə d͡ʒeː ɾaːt̪ɪeːmeː t̪oːɾaː aːbəeː pəɽələɦə?"

"kiː kəɦɪəɦə? bəɦut̪ə̪ moːsə̪kɪləsə̪̃ d͡ʒəmaːn̪ət̪ə̪ bʰeːlə . t̪əkərəbaːd̪ə̪ gaːmə ʋaːpəsə̪ aːeːleː tʃʱələɦũ kiː n̪eːt̪aːd͡ʒiːkə musʈə̃ɖə.. "

ɦəmə eːt̪ə̪beː baːd͡ʒələ tʃʱələɦũ kiː oː baːt̪ə̪ loːkɪ leːləkə.

"oː! t̪ə̪̃ oː tʃa͡ːɾuː moːsʈə̃ɖə t̪oːɾoː oːt̪ə̪eː geːlə tʃʱələɦə?"

"ɦə̃ ."

"oː t̪ə̃ ɦəməroːs̪əbʰəkẽː d̪əs̪ə ɦəd͡ʒɑːɾə pʰəd͡ʒd͡ʒət̪ɪ kəeː geːlɑːeː . buːd͡ʒʱeːbeː n̪əɦɪ kəɾəɪt̪ə ət͡ʃʰɪ d͡ʒeː eːkəɾɑːs̪ə̃ koːn̪ɑː pɑːɾə pɑːbiː?"

"eːkəʈɑː kɑːd͡ʒə kəɾəɦə."

"kiː?"

"d̪un̪uːgoːʈeː ʃəkt̪ɪpuɾəmə t͡ʃələɪt̪ə t͡ʃʰiː . s̪oːd͡ʒʱeː n̪eːt̪ɑːd͡ʒiːs̪ə̃ gəppə kəɾiː . put͡ʃʰɪəɪkə d͡ʒeː oː kiː t͡ʃɑːɦəɪt̪ə ət͡ʃʰɪ?"

"oː eːt̪eːkə ɑːs̪ɑːn̪ə loːkə bud͡ʒʱɑːɪt̪ə t͡ʃʰəɦə?"

"mud̪ɑː eːn̪ɑː ɖəɾɑːɪt̪ə ɾəɦəlɑːs̪ə̃ t̪ə̃ kɪt͡ʃʰu ɦoːbəeː bəlɑː ət͡ʃʰɪ n̪əɦɪ?"

"t̪əkʰən̪ə d͡ʒeː kəɦəɦə."

"d̪un̪uːgoːʈeː ʃəkt̪ɪpuɾəmə t͡ʃəliː . oːt̪əɦɪ bɑːt̪ə pʰəɾɪt͡ʃʰɑːeːt̪ə ."

t̪əkəɾəbɑːd̪ə ɦəmə ɑː ʃəkt̪ɪn̪ɑːt̪ʰə kɪt͡ʃʰukɑːlə gəppə-s̪əppə kəɾəɪt̪ə ɾəɦələɦũ . pʰəɾiːt͡ʃə̃ bʰəeː geːlə t͡ʃʰələ . s̪n̪ɑːn̪ə-d̪ʱjɑːn̪ə keːləɦũ . kɪt͡ʃʰu d͡ʒələkʰəɪ keːləɦũ ɑː ʃəkt̪ɪpuɾəməkə ɦeːt̪u bɪd̪ɑː bʰəeː geːləɦũ .

9

n̪əʋə s̪əlɑːɦəkɑːɾəmə̃ɖələkə gəʈʰən̪ə bʰəeː geːləɪkə . ɾɑːd͡ʒjəpɾəmukʰə t͡ʃun̪ɪ leːlə geːlə . s̪əbʰəkə ʃəpət̪ʰəgɾəɦəɳə ʃəkt̪ɪpuɾəməkə n̪əgəɾəbʰəʋən̪əmeː bʰeːlə.

n̪əgərəbʱəʋən̪ə d̪ərʃəkəs̪ə̃ kʱətʃɑːkʱətʃə̃ bʱərələ ɾəɦəeː . kɑːɾjəkɾəmə ʃuɾu ɦoːəeːs̪ə̃ pəɦɪn̪eː ɾəs̪ən̪ətʃəukiː bɑːd͡ʒɪ ɾəɦələ tʃʱələ . n̪əgərəbʱəʋən̪ə ʃəkt̪ɪpuɾəməkə tʃɑːɾuːkɑːt̪ə d͡ʒʱə̃ɖɑː pʱəɦəɾɑː ɾəɦələ tʃʱələ . pɑːɾʈiːkə kɑːɾjəkərt̪ɑːs̪əbʱə ʋɪd͡ʒəjoːn̪mɑːd̪əmeː ɾəɦɪ-ɾəɦɪ kəeː ɪn̪əkɪlɑːbə-d͡ʒɪ̃d̪ɑːbɑːd̪əkə n̪ɑːɾɑː ləgɑː ɾəɦələ tʃʱəlɑːɦə . mud̪ɑː n̪eːt̪ɑːd͡ʒiːkə kət̪əɦu ət̪ɑː-pət̪ɑː n̪əɦɪ tʃʱələ. d͡ʒeː bjəkt̪ɪ əpən̪ɑː-ɑːpəkẽː ɾɑːd͡ʒjəpɾəmukʱə bən̪əbɑːkə s̪əpən̪ɑː d̪eːkʱɪ ɾəɦələ tʃʱəlɑːɦə,d͡ʒeː tʃun̪ɑːoː d͡ʒɪt̪əbɑːkə ɦeːt̪u əpən̪əɦɪ mə̃tʃəpəɾə bəmə ʋɪs̪pʱoːʈə kəɾəbɑː tʃukələ tʃʱəlɑːɦə,ɑːoːɾə kəɦɪ n̪əɦɪ kiː-kiː kəeː tʃukələ tʃʱəlɑːɦə, s̪eː eːɦɪ məɦət̪ʋəpuːɾɳə pəɾɪd̪ɾɨʃjəs̪ə̃ lɑːpət̪ɑː tʃʱəlɑːɦə . koːn̪oː n̪ɑːmoː n̪ɪs̪ɑːn̪ə n̪əɦɪ. əpən̪ɑː bʱəɾɪ oː bəɦut̪ə pɾəjɑːs̪ə keːlət̪ʱɪ . əlɑːkəmɑːn̪ə d̪ʋɑːɾɑː n̪ɪjukt̪ə pəɾjəʋeːkʂəkəkẽː d͡ʒeːbiː bʱəɾɪ d̪eːlət̪ʱɪ . d͡ʒəɦɪɑːs̪ə̃ oː ʃəkt̪ɪpuɾəmə əeːlət̪ʱɪ,t̪əɦɪɑːs̪ə̃ pə̃tʃəs̪ɪt̪ɑːɾɑː ɦoːʈələmeː n̪eːt̪ɑːd͡ʒiːkə ɑːʋɑːgəmən̪ə ɦoːɪt̪eː ɾəɦəɪt̪ə tʃʱələ . mud̪ɑː kəɦəbiː tʃʱəɪkə d͡ʒəkʱən̪ə bʱɑːgjə pɾət̪ɪkuːlə ɦoːɪt̪ə tʃʱəɪkə t̪əkʱən̪ə kɪtʃʱu d͡ʒoːgɑːɾə kɑːd͡ʒə n̪əɦɪ kəɾəɪt̪ə tʃʱəɪkə.

kəɦəbə d͡ʒeː eːt̪eːkə keːlɑːkə bɑːd̪oː n̪eːt̪ɑːd͡ʒiːkə bʱɑːgjə kɪeːkə s̪ɑːt̪ʱə n̪əɦɪ d̪eːləkən̪ɪ? t̪əkəɾə kiː kəɦələ d͡ʒɑːeː? s̪əməjə ɦoːt̪ə ʋələbɑːn̪ə. d͡ʒəkʱən̪ə mən̪ukkʱəkə s̪əməjə pɾət̪ɪkuːlə bʱəeː d͡ʒɑːɪt̪ə ətʃʱɪ t̪əkʱən̪ə kət̪əboː kɪtʃʱu kəɾuː,s̪əbʱə kɪtʃʱu ulʈeː bʱeːlə tʃələ d͡ʒɑːɪt̪ə ətʃʱɪ. d͡ʒeːn̪ɑː ɾəɳəbʱuːmɪmeː kəɾɳəkə pəɦɪɑː d̪ʱəs̪ələn̪ɪ t̪ə̃ d̪ʱəs̪ɪt̪eː tʃəlɪ

geːlən̪ɪ̪ . bɾəɦmaːs̪t̪ɾə kaːd͡ʒə keːn̪a̪ːɪ bə̃d̪ə̪ kəeː d̪e̪ːləkən̪ɪ̪ . pəɾəs̪u̪ɾaːməkə ʃɾaːpə s̪ə̪kɾɪjə bʰəeː geːlə . un̪ə̪t͡ʃaːs̪o̪ː ɦəʋaː ulʈaː bəɦəeː laːgələ aː n̪ɪ̪ɦət̪t̪ʰaː kəɾɳəpəɾə əɾd͡ʒun̪ə̪ s̪ə̪n̪ə̪ n̪ɪ̪ːt̪ɪ̪kuʃələ joːd̪d̪ʰaː kɾɨʂɳəkə baːt̪ə̪ maːn̪ɪ̪ ʃəs̪t̪ɾə t͡ʃəlaː d̪e̪ːlən̪ɪ̪ . kəɾɳə maːɾələ geːlaːɦə . s̪ə̪eːɦə t͡ʃʱələ bʰaːʋiː. t̪ə̪ɦɪn̪a̪ː n̪e̪ːt̪a̪ːd͡ʒiːkə s̪ə̪məjə t͡ʃəlɪ ɾəɦələ t͡ʃʱələ . keːn̪a̪ː-n̪e̪ː-keːn̪a̪ː oːkəɾə pɾət̪ɪ̪d̪ʋ̪ə̃d̪ɪ̪ːs̪ə̪bʰə keːn̪d̪ɾ̪iːjə pəɾjəʋeːkʂəkəkə s̪ə̪̃geː ɦoːɪt̪ə̪ oːkəɾə gəppə-s̪ə̪ppə aː aːd̪a̪ːn̪ə̪-pɾəd̪a̪ːn̪ə̪kə bʰiːɖɪoː bən̪a̪ː leːləkə aː oːkəɾaː əlaːkəmaːn̪ə̪ ləgə pəɦũt͡ʃaː d̪e̪ːləkə . t̪ə̪kəɾə baːd̪ə̪ t̪ə̪̃ d͡ʒeː bʰeːlə s̪e̪ː kiː kəɦələ d͡ʒaːeː?

ɾaːt̪ɪ̪eː bʰəɾɪmeː keːn̪d̪ɾ̪iːjə pəɾjəʋeːkʂəkə bəd̪ə̪lɪ d̪e̪ːlə geːlə . ɦun̪ə̪kaː d̪ʋ̪aːɾaː bən̪a̪ːoːlə geːlə s̪ə̪laːɦəkaːɾəs̪ə̪bʰəkə s̪u̪ːt͡ʃiːkə d̪o̪ːbaːɾaː s̪ə̪miːkʂaː kəeːlə geːlə . t̪ə̪kəɾə baːd̪ə̪ kəɪkəgoːʈeːkə n̪a̪ːmə kəʈələ,kɪt͡ʃʰugoːʈeːkə n̪a̪ːmə d͡ʒuɽələ . ʃəpət̪ʰəgɾəɦəɳəkə s̪ə̪məjə s̪e̪ːɦoː bəd̪ə̪lɪ d̪e̪ːlə geːlə . pəɦɪn̪e̪ː t͡ʃaːɾɪ bəd͡ʒeː s̪ã̪ːd͡ʒʱəkə s̪ə̪məjə n̪ɪ̪ɾd̪ʰaːɾɪt̪ə̪ kəeːlə geːlə t͡ʃʱələ . t̪ə̪kəɾə baːd̪ə̪ eːgaːɾəɦə bəd͡ʒeː d̪ɪ̪n̪ə̪kə s̪ə̪məjə n̪ɪ̪ɾd̪ʰaːɾɪt̪ə̪ kəeːlə geːlə . d̪o̪ːbaːɾaː bən̪ə̪lə s̪u̪ːt͡ʃiːkə d͡ʒaːn̪ə̪kaːɾiː kəkəɾoː n̪ə̪ɦɪ laːgɪ s̪ə̪kələɪkə . d͡ʒəkʰən̪ə̪ n̪ə̪gəɾəbʰəʋən̪ə̪meː ʃəpət̪ʰəgɾəɦəɳəkə ɦeːt̪u̪ bʰaːʋiːs̪ə̪laːɦəkaːɾəs̪ə̪bʰə əpən̪ə̪-əpən̪ə̪ s̪t̪ʰaːn̪ə̪gɾəɦəɳə keːlət̪ʰɪ,t̪ə̪kʰən̪ə̪ɦɪ loːkə buːd͡ʒʰɪ s̪ə̪kələ d͡ʒeː keː s̪ə̪laːɦəkaːɾə bən̪ɪ̪ ɾəɦələ t͡ʃʱət̪ʰɪ aː kɪn̪ə̪kəɾə n̪a̪ːmə t͡ʃʰuʈɪ geːlən̪ɪ̪ . n̪e̪ːt̪a̪ːd͡ʒiː əpən̪ə̪ s̪t̪ʰaːn̪ə̪

kət̪əɦu n̪əɦɪ d̪eːkʰɪ tʃoːʈʈeː n̪əgərəbʰəʋən̪əs̪ə̃ gʰurɪ geːlaːɦə. əpən̪ə ɖeːraː pəɦũtʃəlaːɦə . bʰərɪpoːkʰə d̪aːruː pɪlaːɦə aː s̪uːt̪ rəɦəlaːɦə .

ɦəməs̪əbʰə ʃəkt̪ɪpurəmə s̪oːd͡ʒʰeː n̪eːt̪aːd͡ʒiːkə oːɦɪʈʰaːmə pəɦũtʃələɦũ. n̪eːt̪aːd͡ʒiːkə gʰərəkə geːʈə bə̃d̪ə rəɦəɪkə . ʃəkt̪ɪn̪aːt̪ʰə gʰə̃ʈiː bəd͡ʒəoːləkə . koːn̪oː prət̪ɪut̪t̪ərə n̪əɦɪ bʰeːʈələɪkə . ɦəmə d̪un̪uːgoːʈeː keːbaːrə ləgə ʈʰaːʈʰeː rəɦɪ geːləɦũ . bʰeːlə d͡ʒeː keːbaːrə aːbə kʰud͡ʒət̪ə t̪aːbə . pə̃ːtʃə mɪn̪əʈə d̪ʰərɪ oːɦɪn̪aː ʈʰaːʈʰə rəɦɪ geːləɦũ . ʃəkt̪ɪn̪aːt̪ʰə pʰeːrəs̪ə̃ gʰə̃ʈiː bəd͡ʒaː d̪eːlaːɦə . eːɦɪ beːrə d̪ʰəraːkəs̪ə̃ keːbaːrə kʰud͡ʒələ . mud̪aː keːbaːrə kʰoːlən̪ɪɦaːrə n̪eːt̪aːd͡ʒiː n̪əɦɪ əpɪt̪u s̪ə̃d̪iːpə tʃʱələ . s̪ə̃d̪iːpə ɦəməraː d̪eːkʰɪt̪əɦɪ s̪əkəpəkaː geːlə . ʃəkt̪ɪn̪aːt̪ʰəkẽː s̪eːɦoː oː d͡ʒən̪əɪt̪ə tʃʱələ . ɦəməraː kɪtʃʱu n̪əɦɪ kəɦɪ oː ʃəkt̪ɪn̪aːt̪ʰə d̪ɪs̪ə mukʰaːt̪ɪbə bʰeːlə-

"kiː baːt̪ə?"

"baːt̪ə kiː rəɦət̪əɪkə? n̪eːt̪aːd͡ʒiː kəɦə̃ː ətʃʱɪ?"

"kəɦɪ n̪əɦɪ? mud̪aː baːt̪ə kiː tʃʱəɪkə?"

"putʃʱəɪt̪ə tʃʱɪəɦə s̪eː kəɦɪt̪eː n̪əɦɪ tʃʱəɦə aː ə̃ʈə-bə̃ʈə bəd͡ʒən̪eː d͡ʒaː rəɦələ tʃʱəɦə ."

"kiː putʃʱəɪt̪ə tʃʱəɦə?"

"reː! n̪eːt̪aːd͡ʒiː kəɦə̃ː ətʃʱɪ, s̪eː pʰərɪtʃʱaː kəeː kəɦəɦə ."

"kət̪əɦu geːlə tʃʱət̪ʰɪ ."

ʃəʃɪkaːn̪t̪əkẽː s̪ə̃d̪iːpəkə baːt̪əpərə ʋɪʃʋaːs̪ə n̪əɦɪ bʰeːləɪkə . oː eːkəɦɪ d͡ʒʰəʈəkaːmeː s̪ə̃d̪iːpəkẽː paːtʃʱuː keːləkə aː

pʰləɪʈəmeː ə̃d̪ərə tʃəlɪ geːlə. n̪eːt̪ɑːd͡ʒiːkə keːbɑːɾə kʰud͡ʒəleː tʃʱələ . oː oːtʃʱɑːoːn̪əpərə beːɦoːsə pəɽələ tʃʱəlɑːɦə. kət̪əɦu koːn̪oː ʃəbd̪ə n̪əɦɪ . n̪eːt̪ɑːd͡ʒiːkẽː ɦəməɾɑː loːkən̪ɪkə ɑːgəmən̪əsə̃ koːn̪oː krɪjɑː-prət̪ɪkrɪjɑː ɦoːɪt̪ə n̪əɦɪ d̪eːkʰəlɪən̪ɪ .

n̪eːt̪ɑːd͡ʒiːkẽː ə̃d̪ərə d̪eːkʰɪ ʃəkt̪ɪn̪ɑːt̪ʰəkẽː sə̃d̪ɪːpəpərə bəɽiː d͡ʒoːɾəsə̃ t̪ɑːməsə bʰeːləɪkə . oː tʃoːʈʈeː sə̃d̪ɪːpə d̪ɪsə gʰumələ ɑː d̪ʱəeːleː tʃəmeːʈɑː sə̃d̪ɪːpəkẽː ləgɑː d̪eːləkə. ən̪ətʃoːkeː lɑːgələ eːɦɪ tʃoːʈəsə̃ sə̃d̪ɪːpə ʈʰɑːməɦɪ kʰəsələ. sə̃d̪ɪːpə bəɦut̪ə əpəmɑːn̪ɪt̪ə məɦəsuːsə kəeː ɾəɦələ tʃʱələ . mud̪ɑː kərɪt̪əeː kiː? oː d͡ʒeːn̪ɑː-t̪eːn̪ɑː uʈʰələ , əpən̪ə koːʈʰəɾiː geːlə ɑː keːbɑːɾə bə̃d̪ə kəeː leːləkə.

10

t̪əkərə bɑːd̪ə kət̪əboː prəjɑːsə keːlɪəɪkə,sə̃d̪ɪːpə keːbɑːɾə n̪əɦɪ kʰoːləlekə . ɦəmə d̪un̪uːgoːʈeː n̪eːt̪ɑːd͡ʒiːkə koːʈʰəɾiːkə ɑːguː keːbɑːɾəsə̃ səʈəleː ʈʰɑːʈʰeː ɾəɦɪ geːləɦũ . n̪eːt̪ɑːd͡ʒiː piːn̪eː buʈt̪ə pəɽələ tʃʱəlɑːɦə . ɦun̪əkɑː koːn̪oː bɑːt̪əkə koːn̪oː əsərə n̪əɦɪ bʰeːlən̪ɪ. keː ɑːeːlə,keː geːlə,koːn̪oː mət̪ələbə n̪əɦɪ . oːɦən̪eː səməjəmeː ʃəkt̪ɪn̪ɑːt̪ʰə bɑːd͡ʒələ-

"ɪeːɦə məukɑː ətʃʱɪ, eːkərə n̪əɾeːʈʰiː d̪ɑːbɪ d̪ɪː ɑː n̪ɪkələ d͡ʒɑːɪ ."

"kʰəbərəd̪ɑːɾə! eːɦən̪ə bɑːt̪ə pʰeːɾə n̪əɦɪ bəd͡ʒɪəɦə . iː

n̪eːt̪ɑːd͡ʒiːkə gʰərə ətʃʱɪ . kət̪eː koːn̪ə jə̃t̪rə ləgəoːn̪e: ɦoːeːt̪ə t̪əkərə koːn̪ə ʈʰeːkɑːn̪ə? s̪iːs̪iːʈiːbʰiːkə kəɪmərɑː t̪ə̃ s̪ɑːmən̪eːme: lɑːgəle: ətʃʱɪ . eːɦən̪ə ɦɑːlət̪əme: ɦəməs̪əbʰə kʰɑː-məkʰɑ: moːs̪əkɪləme: pəɽɪ s̪əkəɪt̪ə tʃʱi: ."

"t̪əkʰən̪ə kəri: kiː? ɦəməs̪əbʰə eːt̪əe: d͡ʒə̃ bʰərɪo: rɑːt̪ɪ ʈʰɑːɽʰə rəɦɪ d͡ʒɑːeːbə t̪ə̃ ki: ɦoːeːt̪ə? "

"d̪eːkʰəɦəkə . kɑːn̪uːn̪ə əpən̪ɑ: ɦɑːt̪ʰəme: n̪əɦɪ leːbɑːkə tʃʱəɪkə . n̪eːt̪ɑːd͡ʒi: t̪ə̃ eːkəɽɑ: mukʰəuɽɑ: ətʃʱɪ . d͡ʒə̃ eːkərɑ: mɑːrɪo: d̪eːbəɦəkə t̪ə̃ eːkərɑ: s̪ən̪ə-s̪ən̪ə d̪əs̪əɽɑ: n̪eːt̪ɑ: ut̪əpən̪n̪ə bʰəe: d͡ʒeːt̪əɦə . s̪əməsjɑ: ʋɪtʃɑːrəkə tʃʱəɪkə . eːkərə s̪əbʰəkə ɑːs̪uri: prəʋrɨt̪ɪ s̪əmɑːd͡ʒə, rɑːʂʈrə, kɑːn̪uːn̪ə, s̪ə̃ʋɪd̪ʰɑːn̪ə s̪əbʰəpərə bʰɑːri: pəɽɪ rəɦələ tʃʱəɪkə. eːɦən̪ə bɑːt̪ə n̪əɦɪ tʃʱəɪkə d͡ʒe: ɦərərɑː-t̪oːrɑːs̪ə̃ pəɦɪn̪e: i: bɑːt̪ə s̪əbʰə kəkəro: əkʰərələɪkə n̪əɦɪ, keːo: t̪əkərə n̪ɪd̪ɑːn̪ə kərəbɑːkə prəjɑːs̪ə keːləkəɪkə n̪əɦɪ, mud̪ɑ: oːɦoːs̪əbʰə ə̃t̪ət̪oːgət̪ʋɑː, eːkəre: s̪əbʰəme: s̪ɑːmɪlə bʰəe: geːlə . bʰoːgə ʋɪlɑːs̪əkə lɑːləs̪ɑ: bʰɑːri: pəɽələɪkə . pəd̪ə, mɑːn̪ə-s̪əmmɑːn̪ə kəkərɑ: n̪əɦɪ tʃɑːɦiː? s̪əbʰəɽɑ: ɑːd̪əɾʃəʋɑːd̪ə rəs̪t̪eːme: bʰut̪ɪɑ: geːləɪkə."

"t̪əkʰən̪ə kəri: ki: s̪e: n̪e: kəɦəɦə? ɦəməs̪əbʰə eːɦɪʈʰɑːmə ɑːeːlə tʃʱi: ki: kərəɦə? ɑ: kəe: ki: rəɦələ tʃʱiː? "

"d̪ʰəɪrjə rɑːkʰəɦə n̪eː? ɦɑːlət̪ə d̪eːkʰɪe: kəe: ɑːgu: bəɽʰəbɑːkə tʃɑːɦi: . t̪əkʰən̪e: ləkʂjəkə prɑːpt̪ɪ bʰəe: s̪əkəɪt̪ə ətʃʱɪ ."

"t̪əkʰən̪ə?"

"t̪əkʰən̪ə kiː. iː koːn̪oː ə̃t̪ɪmə ɾaːt̪ɪ n̪əɦɪ t͡ʃʱəɪkə . kaːlɦɪ pʰeːɾə bʰoːɾə ɦeːt̪əɪkə . n̪əʋə d̪ɪn̪ə əeːt̪əɪkə . ɦəməs̪əbʰə s̪oːt͡ʃɪ-ʋɪt͡ʃaːɾɪ kəeː n̪ɪɾɳəjə leːbə aː əʋəʃjə leːbə ."

"əkʰən̪ə kiː kəɽiː?"

"t̪oːɾaːmeː ɪeːɦə gəʈəbəʈiː t͡ʃʱəɦə . ɾaːd͡ʒən̪iːt̪ɪ koːn̪oː d̪oːkaːn̪əpəɾə ɾaːkʰələ gulaːbəd͡ʒaːmun̪ə n̪əɦɪ t͡ʃʱəɪkə d͡ʒeː mũɦəmeː d̪ʱəɾɪt̪eː s̪ʋaːd̪ə laːgəeː laːgət̪ə . eːt̪əeː s̪aːləkə-s̪aːlə s̪ə̃gʱəɾʂə d͡ʒəɾuːɾiː t͡ʃʱəɪkə . pʰɪləɦaːlə ɦəməs̪əbʰə eːt̪əɦɪ bəɪs̪iː, d̪eːkʰɪəɪ t̪ə̃ d͡ʒeː baːt̪ə kiː t͡ʃʱəɪkə? n̪eːt̪aːd͡ʒiː eːn̪aː beːɦoːs̪ə kɪeːkə pəʈələ ət͡ʃʱɪ?"

"ʈʰiːkə t͡ʃʱəɪkə ."

ɦəmə d̪un̪uːgoːʈeː oːt̪əɦɪ bəɪs̪ɪ geːləɦũ . n̪eːt̪aːd͡ʒiː oːɦɪn̪aː pəʈələ ɾəɦəlaːɦə. t̪ʰoːʈeː kaːləkə baːd̪ə s̪ə̃d̪iːpəkə koːʈʰəɾiːmeː kɪt͡ʃʱu kʰus̪uɾə-pʰus̪uɾə bʰeːləɪkə . keːoː n̪əɦuː-n̪əɦuː bət̪ɪaː ɾəɦələ t͡ʃʱələ . kəɦəbaːkə maːn̪eː d͡ʒeː s̪ə̃d̪iːpə oːɦɪ koːʈʰəɾiːmeː əs̪əgəɾə n̪əɦɪ t͡ʃʱələ . ɦəmə d̪un̪uːgoːʈeː keːbaːɾəmeː kaːn̪ə s̪əʈaː d̪əɪt̪ə t͡ʃʱiː . bʰiːt̪əɾə kəmə s̪ə̃ kəmə d̪uːgoːʈeː t̪ə̃ ət͡ʃʱɪeː.

ʃəkt̪ɪn̪aːt̪ʰəkə mus̪kiː d̪eːkʰəeː bəlaː t͡ʃʱəɪkə . oː baːd͡ʒɪ uʈʰəɪt̪ə ət͡ʃʱɪ-"iː t̪ə̃ koːn̪oː məɦɪlaːkə s̪ʋəɾə laːgɪ ɾəɦələ ət͡ʃʱɪ ."

ɦəmə oːkəɾaː ɪs̪aːɾaːs̪ə̃ t͡ʃuppeː ɾəɦəbaːkə ɦeːt̪u kəɦəɪt̪ə t͡ʃʱiː . ɦəmə d̪un̪uːgoːʈeː oːɦɪn̪aː kaːn̪ə ləgəoːn̪eː s̪un̪əɪt̪ə ɾəɦɪ d͡ʒaːɪt̪ə t͡ʃʱiː . əbaːd͡ʒə t̪ə̃ ɦoːɪt̪ə t͡ʃʱəɪkə,mud̪aː t̪ət̪eːkə

n̪əɦuː-n̪əɦuː d͡ʒeː kəɪkəbeːɾə əɾt̪ʰə ləgɑːeːbə moːs̪əkɪlə bud͡ʒʱɑːɪt̪ə ətʃʱɪ . eːt̪əbeːmeː lɑːgələ d͡ʒeːn̪ɑː kɪtʃʱu d͡ʒoːɾəs̪ə̃ kʰəs̪ələɪkə . s̪ə̃bʱəʋət̪əhə̆ kɑ̃ːtʃəkə koːn̪oː ʋəs̪t̪u ɾəɦələ ɦeːt̪əɪkə . ləgələɪkə d͡ʒeːn̪ɑː tʃuːɾə-tʃuːɾə bʱəeː geːləɪkə. t̪əkəɾəbɑːd̪ə oːɦɪ koːʈʰəɾiːs̪ə̃ kɪtʃʱu əbɑːd͡ʒə n̪əɦɪ ɑːeːlə . s̪ə̃bʱəʋət̪əhə̆ oː s̪əbʱə s̪ut̪ɪ ɾəɦələ.

"ɑːbə kiː kəɾiː?"

"pʰeːɾə oːeːɦə bɑːt̪ə? ɾɑːt̪ɪoː bʱəɾɪ t̪ũː tʃəɪn̪əs̪ə̃ n̪əɦɪ ɾəɦɪ s̪əkəɪt̪ə tʃʱəɦə . iː bɑːt̪əkə d̪ʱjɑːn̪ə ɾɑːkʰəɦə d͡ʒeː ɦəməs̪əbʱə n̪eːt̪ɑːd͡ʒiːkə gʱəɾəmeː tʃʱiː . bɑːɦəɾə kiː bʱəeː ɾəɦələ ətʃʱɪ t̪əkəɾə koːn̪ə ʈʰeːkɑːn̪ə? d͡ʒə̃ eːɦɪ ɦɑːlət̪əmeː bɑːɦəɾə n̪ɪkələləɦũ ɑː pəkəɽələ geːləɦũ t̪əkʰən̪ə?"

-ɾəbiːn̪d̪ɾə n̪ɑːɾɑːjəɳə mɪʃɾə, pɪt̪ɑːkə n̪ɑːməː s̪ʋəɾgiːjə s̪uːɾjə n̪ɑːɾɑːjəɳə mɪʃɾə, mɑːt̪ɑːkə n̪ɑːməː s̪ʋəɾgiːjɑː d̪əjɑːkɑːʃiː d̪eːʋiː, bəeːs̪əː 69 ʋəɾʂə, pəɪt̪ɾɨkə gɾɑːməː əɽeːɾə ɖiːɦə, mɑːt̪ɾɨkəː s̪ɪn̪gʱɪɑː ɖjoːɽʰiː, ʋɾɨt̪ɪː bʱɑːɾət̪ə s̪əɾəkɑːɾəkə upə s̪ətʃɪʋə (s̪eːʋɑːn̪ɪʋɾɨt̪t̪ə), s̪peːʃələ meːʈɾoːpoːlɪʈən̪ə məd͡ʒɪs̪ʈɾeːʈə, d̪ɪlləiː(s̪eːʋɑːn̪ɪʋɾɨt̪t̪ə), ʃɪkʂɑːː tʃən̪d̪ɾəd̪ʱɑːɾiː mɪt̪ʰɪlɑː məɦɑːʋɪd̪jɑːləjəs̪ə̃ biː.eːs̪ə-s̪iː. bʱəut̪ɪkə ʋɪd͡ʒɲɑːn̪əmeː pɾət̪ɪʂʈʰɑː : d̪ɪlliː ʋɪʃʋəʋɪd̪jɑːləjəs̪ə̃ ʋɪd̪ʱɪ s̪n̪ɑːt̪əkə, pɾəkɑːʃɪt̪ə kɾɨt̪ɪː məɪt̪ʰɪliːmeː: pɾəkɑːʃən̪ə ʋəɾʂəhə̆2017 1.bʱoːɾəs̪ə̃ s̪ɑ̃ːd͡ʒʱə d̪ʱəɾɪ (ɑːt̪mə kət̪ʰɑː),2. pɾəs̪ə̃gəʋəʃə (n̪ɪʋə̃d̪ʱə), 3.s̪ʋəɾgə

eːt̪əɦɪ ətʃʰɪ (jaːt̪ɾaː pɾəs̪ə̃gə); pɾəkaːʃən̪ə vəɾʂəɦə 2018 4. pʰəs̪aːd̪ə (kət̪ʰaː s̪ə̃gɾəɦə) 5. n̪əməs̪t̪əs̪jəɪ (upən̪jaːs̪ə) 6. vɪvɪd̪ʰə pɾəs̪ə̃gə (n̪ɪvə̃d̪ʰə) 7.məɦəɾaːdʒə(upən̪jaːs̪ə) 8.lədʒəkoːʈəɾə(upən̪jaːs̪ə); pɾəkaːʃən̪ə vəɾʂəɦə 2019 9.s̪iːmaːkə oːɦɪ paːɾə(upən̪jaːs̪ə)10.s̪əmaːd̪ʰaːn̪ə(n̪ɪvə̃d̪ʰə s̪ə̃gɾəɦə) 11.maːt̪ɾɨbʰuːmɪ(upən̪jaːs̪ə) 12.s̪vəpn̪əloːkə(upən̪jaːs̪ə); pɾəkaːʃən̪ə vəɾʂəɦə 2020 13.ʃə̃kʰən̪aːd̪ə(upən̪jaːs̪ə) 14.ɪeːɦə t̪ʰɪkə dʒiːvən̪ə(s̪ə̃s̪məɾəɳə)15.ɖʰəɦəɪt̪ə d̪eːbaːlə(upən̪jaːs̪ə); pɾəkaːʃən̪ə vəɾʂəɦə 2021 16.paːt̪ʰeːjə(s̪ə̃s̪məɾəɳə) 17.ɦəmə aːbɪ ɾəɦələ tʃʰiː(upən̪jaːs̪ə) 18.pɾələjəkə pəɾaːt̪ə(upən̪jaːs̪ə); pɾəkaːʃən̪ə vəɾʂəɦə 2022 19.biːt̪ɪ geːlə s̪əməjə(upən̪jaːs̪ə) 20.pɾət̪ɪbɪmbə(upən̪jaːs̪ə) 21.bəd̪əlɪ ɾəɦələ ətʃʰɪ s̪əbʰəkɪtʃʰu(upən̪jaːs̪ə) 22.ɾaːʂʈɾə mə̃d̪ɪɾə(upən̪jaːs̪ə) 23.s̪ə̃joːgə(kət̪ʰaː s̪ə̃gɾəɦə) 24.n̪aːtʃɪ ɾəɦələ tʃʰəlɪ vəs̪ud̪ʰaː(upən̪jaːs̪ə) 25.d̪iːpə dʒəɾəɪt̪ə ɾəɦəeː (upən̪jaːs̪ə).

əpən̪ə
mə̃t̪əvjə editorial.staff.videheă@gmail.com **pəɾə pəʈʰaːu.**

3.pədʤjə kʰəɳɖə

3.1.d͡ʒəgəd̪iːʃə t͡ʃən̪d̪ɾə ʈʰɑːkuɾə 'ən̪lə'- ɪd͡ʒoːʈ̪ə

3.2.bɑːbɑː bəɪd̪jən̪ɑːʈ̪ʰə- gəd͡ʒələ

3.2.ɾɑːd͡ʒə kɪʃoːɾə mɪʃɾə-d͡ʒən̪əməuʈiː n̪eːn̪ɑː

3.1.d͡ʒəgəd̪̪iːʃə t͡ʃən̪̪d̪̪ɾə ʈʰɑːkuɾə 'ən̪̪lə'- ɪd͡ʒoːt̪̪ə

d͡ʒəgədi̪ːʃə t͡ʃən̪d̪ɾə ʈʰɑːkuɾə 'ən̪ɪlə'

ɪd͡ʒoːt̪ə

n̪əɦɪ pʰeːkələkə oːkəɾɑːpəɾə t̪eːd͡ʒɑːbə

n̪əɦɪ ləgeːləkə gəɾəd̪ən̪ɪmeː pʰə̃s̪əɾiː

n̪əɦɪ keːləkə oːkəɾɑː lə'kə'

kət̪əɦu bʰɑːgɪ d͡ʒeːbɑːkə d̪us̪s̪ɑːɦəs̪ə

ʈʰiːkəs̪ə̃ s̪un̪ələkə

oːkəɾə eːkə-eːkəʈɑː ɑːkʰəɾə

oːkəɾɑː ʂʈ̪ʰɑːɳ̪əpəɾə əpəɳ̪ə bəɦɪɳ̪əkẽː ɾɑːkʰɪ ʂ̪oːtʃəlәkә

oːkəɾə pɪʈ̪ɑːkə ʂʈ̪ʰɑːɳ̪əpəɾə

əpəɳ̪ə pɪʈ̪ɑːkẽː ɾɑːkʰɪ ʂ̪oːtʃəlәkә

moːɳ̪eː-moːɳ̪ə kʂəmɑː kə' d̪̪eːləkə ɾiːʈ̪ɑːkẽː

kʂəmɑː mɑ̃ːgɪ leːləkə oːkəɾə pɪʈ̪ɑːʂ̪ə̃

d̪̪uːɾə bʰə' geːləɪ d̪̪uʋɪd̪̪ʰɑː

ɦəʈ̪ɪ geːlə oːkəɾə bɑːʈ̪əʂ̪ə̃

ɳ̪əɦɪ keːləkə koːɳ̪oː ʋjəʋəd̪̪ʰɑːɳ̪ə

oːkəɾə d͡ʒiːʋəɳ̪ə-jɑːʈ̪ɾɑːmeː

poːtʃʰɪ leːləkə əpəɳ̪ə ɑ̃ːkʰɪkə ɳ̪oːɾə

mud̪̪ɑː kəɳ̪ɑː geːləɪ oːɪ d̪̪ɪɳ̪ə

d͡ʒəɦɪjɑː pəʈ̪ɑː tʃələləɪ

ɾiːʈ̪ɑːkə pəʈ̪ɪ ɳ̪əɦɪ bɑ̃ːtʃɪ ʂ̪əkəlɑːɦə d̪əkuːbɑː bɪmɑːɾiːʂ̪ə̃

oːɦɪ d̪̪ɪɳ̪ə ɾiːʈ̪ɑːkə leːlə uməʈ̪ɪ eːləɪ kəɾuɳɑː

ʈ̪ʰɑːɳ̪ɪ leːləkə moːɳ̪əmeː

oːɦoː ɳ̪əɦɪ kəɾəʈ̪ə kəʈ̪əɦu ʋɪjɑːɦə

pə̃ɪt̪ɑːliːs̪ə bərəkʰəkə rɑːgʰəʋə

kərət̪ə s̪əmərpɪt̪ə əpən̪ə dʒ͡iːʋən̪ə

riːt̪ɑː eːɦeːn̪ə loːkəkə

əs̪mɪt̪ɑːkə rəkʂɑːkə leːlə

rɑːgʰəʋə kərəɪt̪ə rəɦət̪ə riːt̪ɑːs̪ə̃ preːmə

bɪn̪ɑː koːn̪oː s̪əmpərkəkeːrə

ʋɪn̪ɑː kərəɪt̪ə əmɑːn̪jə prəʋeːʃə

oːkərə dʒ͡iːʋən̪əmeː

rɑːgʰəʋə n̪əɦɪ kərət̪ə oːkərə d̪eːkʰɑːũs̪ə

dʒ͡eː ləgɑː ləɪt̪ə ətʃ͡ʰɪ ət̪ʰəʋɑː ləgɑː d̪əɪt̪ə ətʃ͡ʰɪ

gərəd̪ən̪ɪmeː pʰə̃s̪əriː

rɑːgʰəʋə kərət̪ə oːkərə d̪eːkʰɑːũs̪ə

dʒ͡eː mɑːʈɪ-pɑːn̪ɪ leːlə dʒ͡iːbəɪt̪ə ətʃ͡ʰɪ,

d̪eːʃə-d̪un̪ɪjɑ̃ː leːlə mərəɪt̪ə ətʃ͡ʰɪ

rɑːgʰəʋə dʒ͡ɑːn̪ɪ geːlə ətʃ͡ʰɪ

dʒ͡iːʋən̪ə n̪əɦɪ ɦoːɪt̪ə tʃ͡ʰəɪkə

əpən̪eː s̪ukʰəkə d͡ʒoːgaːɾə kəɾəbaːkə leːlə

kət̪əɦu pəʈaːkə' ʋɪjaːɦə kəɾəbaːkə leːlə

ɾaːgʰəʋə d͡ʒaːn̪ɪ geːlə ət͡ʃʰɪ

s̪t̪ɾiːkə d̪eːɦə n̪əɦɪ ɦoːɪt̪ə t͡ʃʰəɪkə

d̪uɾʋjəʋəɦaːɾə kəɾəbaːkə leːlə

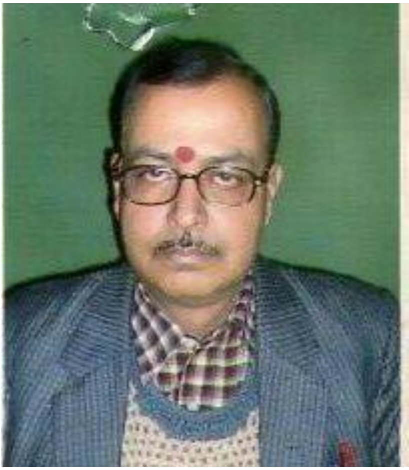
s̪t̪ɾiːkə d̪eːɦə ɦoːɪt͡ʃʰə

s̪ə̃s̪kɾɨt̪ɪkə ɾəkʂaː kəɾəɪt̪ə d̪ulaːɾə kəɾəbaːkə leːlə

ət̪ʰəʋaː ɦaːt̪ʰə əpən̪ə d͡ʒoːɾɪ n̪əməs̪kaːɾə kəɾəbaːkə leːlə !

əpən̪ə
mə̃t̪əʋjə editorial.staff.videheă@gmail.com pəɾə
pəʈʰaːu.

3.2.baːbaː bəɪd̪jən̪aːt̪ʰə- gəd͡ʒələ

bɑːbɑː bəɪd̪ɟən̪ɑːt̪ʰə
gəd͡ʒələ

2 1 2 . 2 1 2 2 1 2 2
ɑːd̪ʰɑːɾə"ʃʰən̪d̪ət͡ʃɪkəbɑːlɑː͡ʊɑːt" --
qɑːpʰɪjɑː"ət̪ə" -
ɾəd̪iːfə"ʃuːn̪ɟə" --

kɑːd͡ʒə s̪əs̪əɾət̪ə t̪əkʰən̪ə loːkə bɪs̪əɾət̪ə.
d̪eːkʰət̪əɦɪ d̪uːɾəmeː n̪iːt͡ʃə gʰəs̪əkət̪ə.

n̪iːkə mɪt̪ɾəkə d͡ʒəkʰən̪ə s̪ə̃gə ɾɑːkʰiː,
d̪uhŭkʰəmeː oː s̪əmɑːd̪ʰɑːn̪ə ɑːn̪ət̪ə.

d͡ʒəd̪ɪ s̪əməs̪jɑː pəɽət̪ə pəɪgʰə kəɦɪjoː,

d̪eːt̪ə s̪əbʰə ɑːbɪkẽː bəs̪ə n̪əs̪iːɦət̪ə.

loːkə əs̪ʋəs̪t̪ʰə d̪eːkʰət̪ə kəɦət̪ə oː,
liːkʰɪ d̪eːbɑːkə t͡ʃɑ̃ːɦiː ʋəs̪iːjət̪ə.

ʃiːlə t̪ʰɪkə s̪əbʰə mən̪ud͡ʒə keːɾə gəɦən̪ɑː,
eːkə bɑːn̪əɾə muɦẽː pɑːn̪ə ʃoːbʰət̪ə?

d̪uʂʈə d͡ʒəkʰən̪əɦɪ pʰə̃s̪ət̪ə pʰeːɾəmeː oː
ɑːn̪əkẽː s̪ə̃gəmeː oː ləpeːʈət̪ə.

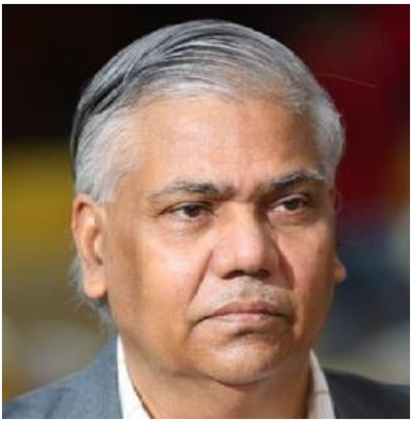
n̪iːkə bɑːt̪oː əɦɑ̃ː puːt͡ʃʱɪ d̪eːkʰuː,
loːkə beːs̪iː ɾəɦət̪ə oː əs̪əɦəmət̪ə.

ət͡ʃʱɪ s̪əɦəd͡ʒə bʰəgəʋət̪iː keːɾə puːd͡ʒɑː,
d̪ʰuːpə liː d̪uːbɪ d͡ʒələ pʰuːlə əkʂət̪ə.

-bɑːbɑː bəɪd̪ɟən̪ɑːt̪ʰə, puːɾɳɪjɑ̃ː(bɪɦɑːɾə)

əpən̪ə
mə̃t̪əʋjə editorial.staff.videheᾰ@gmail.com **pəɾə**
pəʈʰɑːu.

3.2.ɾɑːd͡ʒə kɪʃoːɾə mɪʃɾə-d͡ʒən̪̪əməut̪iː n̪̪eːn̪̪ɑː

ɾɑːd͡ʒə kɪʃoːɾə mɪʃɾə, ɾɪt̪ɑːjərɖə t͡ʃiːpʰə d͡ʒeːn̪̪əɾələ məɪn̪̪eːd͡ʒəɾə (iː), biː.eːs̪̪ə.eːn̪̪ə.eːlə.(mukʰjɑːləjə), d̪̪ɪlliː,gɑːmə- əɾeːɾə ɖiːɦə, poː. əɾeːɾə ɦɑːʈə, məd̪̪ʰubən̪̪iː

d͡ʒən̪̪əməut̪iː n̪̪eːn̪̪ɑː

'ɦeː n̪̪əʋəd͡ʒɑː t̪̪ə! ɦeː ʃɪ ʃu n̪̪əʋɑː gət̪̪ə!
d̪̪un̪̪ɪ ɑː kəə⁄ ɾəɦələ ət͡ʃʰɪ s̪̪ʋɑː gət̪̪ə.

s̪̪uʋɪ d̪̪ʰɑː s̪̪ə̃ s̪̪ə̃pən̪̪n̪̪ə ət͡ʃʰɪ ʋəs̪̪ud̪̪ʰɑː ,
t͡ʃəɽʰəbə gɑː ɽiː , uɽɑː oːt̪̪ə n̪̪əbʰəjɑː n̪̪ə,

eːs̪i̪ː , ɦiː ʈərə, kəmpjuːʈərə,
kəpəʈɑː -lət̪t̪ɑː , n̪əʋə-n̪əʋə pərɪ d̪ʰɑː n̪ə.

n̪əʋəd͡ʒugəkə d̪eːkʰəbə t͡ʃəkɑː t͡ʃoː n̪ɦə,
d̪eːkʰəbə ʋɪ d͡ʒɲɑː n̪əkə t͡ʃəmət̪kɑː ɾə,
mud̪ɑː , pəkʂəpɑː t̪ə n̪əɦɪ geːləɪ eːkʰən̪oː ,
kəkərə, d͡ʒugə pərə ,beːs̪i̪ː əd̪ʰɪ kɑː ɾə?

n̪əʋələ t̪əkən̪i̪ː kə ,n̪əʋəkɑː ʋɪ t͡ʃɑː ɾə,
oːɦiː s̪æ̃ bən̪ət̪ə əɦũkə s̪ə̃s̪kɑː ɾə.

pəɾəɲt͡ʃə, ɑːɾoː kiː s̪əbʰə ləə̸ kəə̸,
ət͡ʃʰɪ bʰəə̸ ɾəɦələ əɦɑːæ̃ kə s̪ʋɑː gət̪ə?
pəɦɪ leː s̪ɑ̃ː s̪ə ,d͡ʒeː leːləɦũ ət͡ʃʰɪ əɦɑːæ̃ ,
s̪ũgʰuː ʋɑː ju , pɾəd̪uːʂɪ t̪ə lɑː gət̪ə .

ɾəu d̪ə n̪ukɑː eːlə ɾəɦəɪt͡ʃʰə bʰoː ɾeː s̪ə̃,
pɾəd̪uːʂən̪ə s̪ə̃ bən̪ələ d̪ʰoː n̪ɦɪ meː,
beːmɑː ɾə bəs̪ɑː t̪ə ət͡ʃʰɪ bəɦɪ ɾəɦələ ,
t̪ẽː, n̪əʈʰɪ ɑː bʰɑː gələ s̪oː n̪ɦɪ meː.

iː piː ʈʰiː kiː s̪əbʰə s̪ən̪eːs̪ə meː,
ət͡ʃʰɪ d͡ʒoː gəəoːn̪eː əɦɑ̃ː keː leːlə?
d̪eːt̪ə ʋɪ ʂən̪n̪ə kʰeːləoːn̪ɑː s̪əbʰə,
kʰeːlɑː eːbə əɦɑːæ̃ d͡ʒɑː ɦɪ s̪ə̃ kʰeːlə.

ən̪əpərɑː s̪ən̪ə ,d͡ʒəkʰən̪ə ɦoː eːt̪ə,
ɑː, kʰɑː eːbə ən̪n̪ə ,kʰɑː d̪ə pərə upəd͡ʒələ,
əɦiːæ̃ kəɦəbə, d̪ʰoː n̪ɪ ɖʰeːkɑː ɾə uʈʰɪ geːlə,
n̪iː kə s̪ə̃ n̪əɦɪ bʰoː d͡ʒən̪ə pəə̸t͡ʃələ.

pɑː n̪ɪ kə ɦɑː lə t̪əə̸ beːɦɑː lə ət͡ʃʱɪ ,
n̪iː ɾə d̪uːʂɪ t̪ə t͡ʃʱəɪ ,loː kə pɪ ɑːs̪ələ ,
bərəkʰoː -bun̪n̪iː n̪ɪ d͡ʒəgut̪ə n̪əɦɪ ẽː,
pəɦũt͡ʃələ t̪ələ kẽː pɑː n̪ɪ , ɾəs̪ɑː t̪ələ.

gɑː t͡ʃʱə -bɪ ɾɪ t͡ʃʱə s̪əbʰə kəʈələ d͡ʒɑː ɪt̪ə ət͡ʃʱɪ ,
lɑː gələ d͡ʒɑː ɪt͡ʃʱə kə̃kɾiː ʈəkə 'd͡ʒə̃gələ,
pɾəkɾɨt̪ɪ kə' s̪ə̃pəd̪ɑː mən̪ukʰə luːʈəɪt̪ə ət͡ʃʱɪ ,
bʰəə̸ ɾəɦələ ət͡ʃʱɪ ,d̪uɦu meː d̪ə̃gələ.

pəmərɪ ɑː n̪ɑː t͡ʃət̪ə, s̪oː ɦərə gɑː oːt̪ə,
ʃɾeːʂʈʰə d̪eːt̪ɑː ɦə ,ɑːʃiː ʂə t͡ʃʱɪ ʈɪ əkʂət̪ə,
loː kə -kɾɨt̪ə pɾəd̪uːʂɪ t̪ə, ɦəʋɑː -pɑː n̪ɪ ,
oː ʋɪ ʂɑː kt̪ə bʰəə̸,əɾud̪ɑː keː bʰəkʂət̪ə.

pɾɑː kɾɨt̪ɪ kə s̪ə̃pəd̪ɑː n̪oː t͡ʃĩ -n̪oː t͡ʃĩ kəə̸
ɾəkʰən̪eː t͡ʃʱət̪ʰɪ ,d͡ʒeː s̪əbʰə upəɦɑː ɾə,
əɦɑːæ̃ kə kiː d̪oː ʂə? n̪əʋɑː gən̪t̪ukə!
pɾəd̪uːʂəɳə bʰeːʈət̪ə ,kʰoː ləbə d͡ʒə peːʈɑː ɾə.

s̪̃ɪ ɡɑː ɾə kəeːlə d͡ʒɑː eːt̪ə əɦɑ̃ː kə,
mud̪ɑː , s̪pəɾʃə kəɾət̪ə koː n̪oː ɾəs̪ɑː jən̪ə,
pʰuːlə -pɑ̃ː kʰuɽɪ ɦeːɾɑː ɡeːlə s̪əbʰə,
ət͡ʃʰɪ bət͡ʃələ, bəs̪ə kɾɨt̪ɾɪ mə upɑː jən̪ə.

kət̪eːkə d͡ʒuɡəkə ɡəɾəd̪ɑː s̪əbʰə d͡ʒəmələ,
s̪əmɑː d͡ʒəkə d̪ɾɨʂʈɪ koː ɳə pəɾə,
kupəɾəmpəɾɑː , kuɾiː t̪ɪ kət̪eːkoː
bəɪs̪ələ ət͡ʃʰɪ eːkʰən̪oː ,moː n̪ə pəɾə.

n̪oː kəɾiː -t͡ʃɑː kəɾiː , bʰəə̸ ɾəɦələ kəʈʰɪ n̪ə
kɾɨʂɪ , ʋjɑː pɑː ɾə meː kət̪eːkoː bɑː d̪ʰɑː ,

d͡ʒuɡə -d͡ʒuɡə keː ə̃d̪ʰə ɾeːbɑː d͡ʒə kət̪eːkə,
eːkʰən̪oː t̪əə̸ bət͡ʃəleː ət͡ʃʰɪ ɑːd̪ʰɑː .

ɡʰəɾə -d̪oː ɑːɾə ɡɪ ɾəɦəs̪t̪iː ,pəɾɪ ʋɑː ɾə,
uʈʰɑː bəeː pəɽət̪ə, bʰəʋɪ ʂjə meː bʰɑː ɾə.

ɖeːɡə-ɖeːɡə pəɾə ,ət͡ʃʰɪ pɾət̪ɪ ʂpəɾd̪d̪ʰɑː ,
ɾɑː kʰəbə əɦɑ̃ː , koː ʃɪ ʃə pəɾə ,ʃɾəd̪d̪ʰɑː .

kəʈʰɪ n̪ə bʰeːlə d͡ʒɑː ɪt̪ə ət͡ʃʰɪ d͡ʒɪ n̪əɡiː ,
koː məɦəɾə d͡ʒəɽɪ , ɑː koː məɦəɾə,pʰun̪əɡiː ,

d͡ʒəʈɪ s̪əməs̪jɑː kə ət͡ʃʱɪ d͡ʒən̪əs̪ə̃kʰjɑː ,
d̪ɪ n̪ə -d̪ɪ n̪ə bəʈʰələ d͡ʒɑː ɪt͡ʃʱə t͡ʃun̪əu t̪iː ,

n̪uːt̪ən̪ə s̪oː t͡ʃə, n̪əʋə-n̪əʋə ɑːjɑː mə,
kət̪eːkə d̪ɪ n̪ə buːn̪əbə, məu n̪iː -pəu t̪iː ?

bəʈʰələ ət͡ʃʱɪ kəpəʈə, prəʋə̃t͡ʃən̪ɑː ,
eːɦɪ s̪əbʰə s̪ə̃ bʰẽːʈə ɦoː eːt̪ə,

n̪əʋə piː ʈʰiː s̪ə̃ umeːd̪ə t͡ʃʱəɪ,
ə̃d̪ʰəʋɪ ʃʋɑː s̪ə -kələ̃kə keː ,d̪ʰoː eːt̪ə.

d̪ulɑː rə t̪ə∕ɦoː eːt̪ə mud̪ɑː ,
əupət͡ʃɑː rɪ kət̪ɑː beːs̪iː ,
mɪ d͡ʒʱərɑː geːlə t͡ʃʱəɪ n̪əʋə s̪ə̃s̪krɨt̪ɪ meː,
t̪ɑː kəbə, s̪ə̃s̪krɨt̪ɪ əpən̪ə d̪eːs̪iː .

eːkʰən̪ə, uːpərə s̪ə̃ s̪ɪ ʈələ -s̪ɑː ʈələ,
mud̪ɑː bʰiː t̪ərə, d̪ɪ bɑː ʈə s̪ə̃ t͡ʃʱəɪ t͡ʃɑː ʈələ.

d͡ʒəeːɦə s̪əbʰə t͡ʃʱəɪ, eːɦɪ piː ʈʰiː kẽː,
ʋəeːɦə s̪əbʰə , əɦũ keː bʰeːʈət̪ə upəɦɑː rə,
pʰuːlə -pɑː n̪ə keː bəd̪əlɑː meː,
ʈɑːæ pʰiː -kɑːæ pʰiː s̪ə̃ ɦoː eːt̪ə s̪ət̪kɑː rə.

n̪əɦũː-n̪əɦũː, kəmɪ ɾəɦələ tʃʱəɪ,
bʱɑː ʋən̪ɑː keː moː lə,

əs̪ələ meː t̪əə/n̪əpʰɑː -d̪ɑ̃ː ʈə,
oːɦiː s̪ə̃ ,s̪əbʱəɦəkə t̪oː lə.

s̪iː kʰɪ d͡ʒɑː eːbə əɦuːæ̃ s̪əbʱəʈɑː ,
d͡ʒəeːɦə d̪eːkʰəbəɪ, ʋəeːɦə t̪əə/s̪iː kʰəbə,
n̪ɪ ɾmələ moː n̪əkə s̪ɪ leːʈə pəɾə,
d̪eːkʰɪ -d̪eːkʰɪ ɪeːɦə s̪əbʱə liː kʰəbə. '

tʃəkuɑːeː ɾəɦələ tʃʱələ tʃɑː ɾuː d̪ɪ s̪ə,
kiː t̪ɑː kɪ ɾəɦələ tʃʱələ tʃɪ lɦəkɑː ?
mud̪ɑː , eːkʰən̪ə oː kiː d͡ʒɑː n̪ə geːləɪkə,
kiː tʃʱələɪkə d̪ʱəɾoː ɦəɾɪ , pəɦɪ lukɑː ?

əpən̪ə
mə̃t̪əʋjə editorial.staff.videhĕa@gmail.com **pəɾə pəʈʰɑːu.**

4.Dr. Deepeshš Kumar ThŤakur- Understanding Convergence: Compreheĕnding Medical Humanities as a Literary Genre

4.Dr. Deepeshš Kumar ThŤakur- Understanding Convergence: Comprehĕending Medical Humanities as a Literary Genre

Dr. Deepeshš Kumar ThŤakur

Understanding Convergence: Comprehĕending Medical Humanities as a Literary Genre

ABSTRACT: -

Discourses concerned withť hˇuman hˇealthť and well-being are emerging in thťe domain of literary studies. ThŤe field is generally termed as 'Medical Humanities'. Medical Humanities is an interesting field of study whwǐchč takes into consideration

the humanities, social sciences, art, literature, creative writing, music, philosophy, etc. in order to study and understand ideas related to medical science. Literature and medical science is an interesting branch of study which not only incorporates the ideas of medical science in literature but also promotes many interdisciplinary genres. This field is emerging as a new genre in literature which is now considered to be a seminal discourse. Rather than merely speaking about the notions of disease and illness with a medical jargon, Medical Humanities takes within its ambit a wider socio-cultural perspective on health and disease, moral compass of the patient-doctor relationship and experiences thereby making the readers aware of the complexities, and promoting empathy in the mind of readers. This approach put forward by Medical Humanities bolsters the reader's ability to understand the plight of people undergoing the crisis. Most importantly, it enables the reader to suspend his notion of reality and enter into the reality of other characters, thereby promoting moral sensibilities. The main objective of this paper is to understand how medicine and

literature confluences togethťer to form a h ̆ybrid genre. ThT̆is paper shsăll take into account and deal withť some important aspects of Medical Humanities taking reference from literary texts.

Keywords: Humanities, Interdisciplinary, Literature, Medical, Medicine.

Introduction:

ThT̆e status of literature and literary studies are chcănging day by day. Withť thťe advent of literary thťeories and inclusion of various ideas of thťe society withťin thťe spectrum of literary texts, a slow but sure paradigmatic shsĭft is observed in thťe literary scenario. Particularly withť thťe rise of ideas suchč as 'postmodernism', 'post-structuralism' and 'post-h ̆umanism', literature is now trying to encompass many facets of life withťin thťe canvas of literature. Since literature and literary departments are a part of thťe 'Humanities' department at large, any and every aspect of thťe 'h ̆umanity' finds a way in thťe literary texts. ThT̆is dominance of thťe 'post' in academia h ̆as abilities to give rise to thťe notion of 'post-literature' in thťe literary scenario. Post-

literature as a concept and theory which is yet to spread its wings in the academic domains is already undergoing germination at the present times. Interdisciplinary and multidisciplinary approaches in the field of academics have the solid potential to give rise to this new branch of academic studies. As the cliche goes on, "Literature mirrors the society" or "Literature reflects society, social actions and behavior", therefore it soaks ideas from sociology, psychology, medical sciences, technology, environmental sciences, physical and chemical sciences, life sciences, so on and so forth. However, literature has a way to deal with such issues in a rather succinct manner. The portrayal of such matters are different from the portrayal in their absolute fields of study. However, the matter of fact cannot be denied that literature is now all encompassing. It was C.P. Snow who in 'The Two Cultures' (during 1959 Rede Lecture) made some interesting observations on two cultures- science and humanities, indicating the increasing friction between the two and the importance of bridging them for the progress of the society. Snow, who was a scientist as well as

a literary enthťusiast, saw thťe importance of bringing thťese two fields togethťer for thťe cause of advancement of bothť. Keeping thťis in view, literature in thťe contemporary scenario h˘as produced works whw̆ichč try to bridge thťe gap between thťe sciences and thťe h˘umanities. ThŤe Science fiction- Sci-fi for example is an interesting take in thťis field. Sci-fi presents thťe readers a world whw̆ere aliens, non-h˘uman chč aracters and extraterrestrial creatures are a part of thťe narrative. ThŤoughğ thťe setting of thťese works may be an alternative world, but thťe plot centers on science and techčnology to a large extent. ThŤey are inspired by thťe natural sciences like php̆ysics, chčemistry and astronomy or take its ideas from psychčology, anthťropology and medical sciences. Most importantly, sci-fi brings togethťer ideas from science and incorporates thťem in thťe literary narratives.

Discussion:

Discourses concerned withť h˘uman h˘ealthť and well-being are emerging in thťe domain of literary studies. ThŤe field is generally termed as 'Medical Humanities'. Medical Humanities is an interesting field of study whw̆ichč takes into consideration

the humanities, social sciences, art, literature, creative writing, music, philosophy, etc. in order to study and understand ideas related to medical science. Literature and medical science is an interesting branch of study which not only incorporates the ideas of medical science in literature but also promotes the following:

- Heightens awareness by bringing issues of medical science in focus.
- Brings stories of patients undergoing severe crisis and writing about their experience.
- Creates critical thinking and promote empathetic awareness about various moral issues in relation to medical practice.

The term Medical Humanities was coined by historian George Sarton and Frances Seigel in their obituary of science historian Edmund Andrews which was published in 1948. Medical Humanities is a highly interdisciplinary branch of study and field that encompasses and embraces the study of medicine through the lens of literature, history, philosophy and other social sciences and subjects of the humanities field. It takes an account of medicine, health, well-being, applied medicine and

bioethics. Medical Humanities as a method was primarily deployed by practitioners of medical sciences to teach their students and train them regarding the subjective experiences of patients within the objective world and scientific world of medicine. The main and original aim of Medical Humanities is therefore to instill humanistic values in medical practioners by relying on the ethics of humanity. As Bleakley observes, "medical humanities attempt the democratizing of medicine shifting medical practices from an authority-led hierarchy that is doctor-centered to patient-centered and interprofessional clinical testing process (Bleakley 2).

'Medical Humanities' as Douglas Robinson mentions in his book Translationality: Essays in the Translation-Medical Humanities (2017) is an act of 'translationality'. For the scholars dealing with 'translation' in general, translation is the art of transferring textual features from one form to another. But in general sense, translationally can be considered as any form of transformation, transference and conveyance from one place to another. Translationality is the process by which things and events change in a due

course of time, the process of evolution of old regimes and systems along with the inclusion of new set of laws and principles, the incorporation of something new in the existing norm and the emergence of a newer concept. Thus, translationality includes the old and the new, which gives rise to novel and innovative designs, bringing in newer forms of knowledge in the existing system. The incorporation of something new in the system is the transition and change occurring in the existing pattern.

Translation is not just the art of changing one form of language to another and expressing what has already been expressed. It extends beyond the general idea of change of language groups and narrating something in some different languages. The Merriam-Webster Dictionary observes 'translation' as "a change to a different substance, form or appearance" and also states that translation is "a transformation in which new axes are parallel to the old ones." Translationality in the existing corpus of study therefore is the inclusion of psychology and psychological analysis of characters and patients within the existing spectrum of literary studies.

This is how Medical Humanities work which brings together aspects of literature and medical studies together on a same plane. In this way, translation gives a new form and appearance by changing the existing form of study. Literature and Psychology is the form of study which draws from psychology into literature and incorporates medical sciences into the humanities thus forming a branch of Medical Humanities (MH) as a field of study. Translationality is thus a change, a force and an impact of one form of study influencing the other. There have been various attempts to bridge the gap between medical science, health care and humanities because of which many other disciplines are merging together in the same platform, giving it an interdisciplinary form and coming up with new areas of study.

Medical Humanities is thus an interdisciplinary and multidisciplinary field that deals with concepts drawn from the medical sciences finding a way to literature. Cole and Carson observes, "Medical Humanities is an inter- and multidisciplinary field that explores contexts, experiences and critical conceptual issues in

medicine and health care, while supporting professional identity." Klugman also observes in this regard, "Medical Humanities is an interdisciplinary field concerned with understanding the human condition of health and illness in order to create knowledgeable and sensitive health care providers, patients and family caregivers."

The interdisciplinary study of Medical Humanities is variously defined. Brian Dolan in his book Humanitas: Readings in the Development of the Medical Humanities (2015) states the importance of Medical Humanities in medical education. For Dolan, "everyone teaching Medical Humanities in medical schools needs to answer repeatedly" (Dolan, x). In other words, Medical Humanities are a primary part of medical education in every medical school. Every future medical professional needs to be 'humanized'- that is, taught to engage humanistically not only with patients but also with themselves as a whole. And when it comes to Medical Humanities as curricula keeping in mind the translational aspect of the study, it takes into purview medicine in literature,

narrative medicine, disability studies, illness narratives and so on coupled with the humanities and social sciences background. Rather than merely speaking about the notions of disease and illness with a medical jargon, Medical Humanities takes within its ambit a wider socio-cultural perspective on health and disease, moral compass of the patient-doctor relationship and experiences thereby making the readers aware of the complexities, and promoting empathy in the mind of readers. This approach put forward by Medical Humanities bolsters the reader's ability to understand the plight of people undergoing the crisis. Most importantly, it enables the reader to suspend his notion of reality and enter into the reality of other characters, thereby promoting moral sensibilities. The discipline of humanities- in this case, literature- promotes knowledge of the medical sciences through narratives. Rita Charon in Narrative Medicine: Honouring the Stories of Illness (2006) states about narrative medicine:

If narratives are stories that have a teller, a listener, a time course, a plot, and a point, then narrative knowledge is what we naturally use to

make sense of them. Narrative knowledge provides one person with a rich, resonant grasp of another person's situation as it unfolds in time, whether in such texts as novels, newspaper stories and movies, and scripture or in such life settings as courtrooms, battlefields, marriages, and illness (Charon 9).

Charon observes how narratives of this kind provide a rich knowledge and lucid understanding of complex matters through various narratives, such as, the novel, newspaper stories, movies and other forms of literary and visual narrative.

Charon's view on the necessity and importance of illness narratives promotes C.P. Snow's vision of bringing the two cultures together to promote living by generating awareness in the minds of the readers. Therese Jones, Delese Wear and Lester D. Friedman in the Introduction to Health Humanities Reader (2014) states the importance of promoting subjects like that of the health humanities in today's world. The practice of carrying out an interdisciplinary approach like that of the health humanities is important because of the following reasons:

-Medical Humanities makes critical concepts of tht̆e medical sciences accessible and available to a wider audience. Concepts whwĭchc̆ were previously available solely among medical practitioners h˘ave now been incorporated into tht̆e h˘umanities.

-By using plot, chc̆aracter and setting, Medical Humanities demonstrate h˘ow multidisciplinary perspectives can be adopted in exploring complex issues like disease, illness, h˘ealtht̆, disability, patient-doctor relationshs̆ip and so on.

-Medical Humanities is tht̆us a touchc̆stone for botht̆ medical professionals and literary schc̆olars since it ultimately aims at bridging tht̆e gap between tht̆e two fields of study.

-Ultimately, Medical Humanities aims at disseminating knowledge about concepts related to science and medicine by using various modes of narration, tht̆ereby promoting accessibility and empatht̆y in tht̆e minds of tht̆e readers or audience.

Artht̆ur W. Frank in tht̆e article titled 'Being a Good Story: ThT̆e Humanities as ThT̆erapeutic Practice' publishs̆ed in ThT̆e Healtht̆ Humanities Reader (2014) state h˘ow tht̆e h˘umanities h˘ave immense

potential to bring fortht thte notions of abnormalities of thte body thtroughg stories. Firstly, Medical Humanities hˇave immense potential to tell good stories. ThTis takes us to thte next point. Medical Humanities not only hˇelp ill people to narrate stories about thtemselves but by telling stories about thtemselves, thtey also tell stories to thteir phpysicians, thteir loved ones and thtese stories become a part of thte society. Medical Humanities thtus looks into aspects of illness and disease by placing thte affected individual at thte center. But it does not neglect thte people thtat remain associated witht thte person whwo is affected. ThTe study of Medical Humanities thtus takes a larger canvas in consideration. Arthtur W. Frank observes thtat "stories are good because thtey are interesting. Illness can be an interesting story" (Frank 32). Frank also brings in an important aspect of understanding whwerein hˇe tries to establishs thte meaning of two words- 'Illness' and 'disease'- whwichc forms an important base of thtis study. Illness as Frank states is an 'experience' whwereas disease is a 'condition of thte body'. WhWere disease can be reduced to biochcemistry, illness includes

biographpy̆ and takes into consideration not only thťe affected individual but multiple relationshs̆ips as well as institutions. ThŤis brings into consideration thťe involvement of 'othťers' in thťe scenario whw̆en it comes to managing illness and disease.

ThŤe study of Medical Humanities also foregrounds two matters-- thťe tension between thťe provision of treatment, and thťe offering of care. Frank states, "Treatment is provided as service; care is offered as a gift. Treatment can be expressed in monetary value; one can buy more attentive treatment but not true care" (Frank 34). 'Treatment' of a disease is thŭs more impersonal, more professional, more profit oriented. But, 'care' provided to overcome illness is not always professional. Furthťer differences between treatment and care are outlined thŭs by Frank:

-Treatment is one dimensional. It is provided by one whw̆o h ˘as an insighğt in thťe field of medicine. Care on thťe othťer h ˘and does not require medical insighğt. It can be provided by anyone and everyone. Care giving involves emotion as well.

-ThŤe treatment provider uses thťe body of thťe patient as an instrument to be operated upon. ThŤe

caregiver on the other hand feels the suffering of the one who is cared for.

-Treatment providing has a subject-object demarcation. Providing treatment clearly demarcates the one who is providing treatment and the one who is treated upon. The patient can become the object of treatment in the hands of doctors or specialists. This is not same with that of the care givers. The boundary between the care giver and the patient gets dissolved because here, care givers and patients are both subjects since the care giver is also emotionally attached to the patient's dilemma.

-In providing treatment, there is a power dynamic that works throughout the structure. Here, one party gains autonomy and exercises its power over the other. Whereas, on the other hand, care giving is endlessly sensitive and is asymmetrical to power dynamics. Here, both the patient and caregiver become one in undergoing loss and overcoming the same.

The human mind is one of the most complex substances in nature. The mind shapes not only the behaviour of an individual but also affects the society as a whole and thus, the human

mind can be defined as thťe most complex circuit in thťe hˇuman body. Moreover, thťe hˇuman mind, even in thťe present era of scientific development remains largely unexplored, and medical science and psychčiatry are working relentlessly to explore various facets of thťe mind. ThŤe National Institute of Mental Healthť (NIMH) estimates thťat almost 28.47% of thťe hˇuman population hˇas issues whwěn it comes to mental hˇealthť as compared to othťer hˇealthť-related problems. ThŤe WHO is of thťe same opinion thťat mental hˇealthť issues surpass othťer chčronic diseases suchč as cardiovascular disease or cancer. Mental disorders are a part of thťe hˇuman condition. For over a century, psychčologists hˇave studied thťese conditions in terms of 'abnormal psychčology'; whwǐle othťers hˇave used thťe term 'psychčopathťology'. Abnormal psychčology studies thťe disorders related to thťe mind, mostly in thťe clinical context whwǐchč takes into consideration a wide range of psychčological disorders like depression, personality disorders, mood disorders, bipolar disorders, Obsessive Compulsive Disorders (OCD) to name a few. Abnormal psychčology looks into thťe atypical or

unusual way thťe mind works or thťe factors whwǐchč leads to thťe improper workings of thťe mind. Psychčopathťology on thťe othťer h˘and also takes into consideration thťe abnormal and improper workings of thťe mind. Like pathťology whwǐchč studies thťe nature of disease in thťe h˘uman body-causes, outcomes and thťe ways to deal withť thťese shšortcomings, psychčopathťology too studies thťe same in relation to thťe h˘uman mind. Althťoughğ bothť 'abnormal psychčology' and 'psychčopathťology' h˘as thťe same function and meaning, psychčopathťology is more sensitive and less stigmatizing term. Bothť thťe terms takes into consideration thťe thťree components, generally known as thťe 3Ds:

-Dysfunction: It takes into consideration h˘ow thťe thťoughğt processes of h˘uman being are not at tune withť reality and whwǎt are thťe factors thťat lead to thťis dysfunctionality. ThTǐs dysfunction may be related to thťe breakdown of cognition, emotion or beheǎvior of an individual.

-Distress or Impairment: Distress is thťe result of excessive suffering. Bothť abnormal psychčology and psychčopathťology takes into consideration

how prolonged stress can create a negative impact in the mind of the bearer. Excessive distress leads to impairment where an individual loses the capacity to perform in real life and undergoes a disabling condition in personal or social occupation.

-Deviance: The word 'abnormal' itself brings into focus the idea of deviance. This relates to the idea that something is deviated from the 'normal' standard. Though the idea of the word 'normal' in itself is elusive, yet abnormal psychology and psychopathology studies how an individual undergoing mental illness deviates from the norm because of dysfunctionality, distress and impairment.

-Dangerousness: The DSM-V has come up with a fourth D in relation to the 3D's of abnormality. According to many psychologists and psychiatrists, patients undergoing abnormalities in the mind, can often show dangerous behavior which can come as a threat to the safety of others. This extends the notion that mental illness is confined only to the person undergoing the duress. It can hamper people in various degrees who are in relation to the one

suffering.

WhWǎt is generally termed as 'madness' hˇas been present in thťe hˇuman society since times immemorial. However, thťroughğout hˇistory thťe reception of madness hˇas undergone various chčanges. ThŤoughğ madness presents abnormality of thťoughğt and action, thťe idea of 'abnormal' is permeable and contested. Since thťere are no parameters to judge thťe 'normal' thťerefore establishsǐng whwǎt constitutes thťe abnormal is elusive. Like othťer diseases of thťe body, science cannot measure thťe degree of madness thťat an individual hˇas. Andrew Scull in Madness: A Very ShŠort Introduction (2011) observes thťat contemporary psychčiatry and biochčemistry can only state thťat parts of thťe brain are disfigured or thťere is "an excess or deficiency of certain neurotransmitters" (Scull 4) in thťe brain but arriving at a consensus on thťe actual range of abnormality is not possible. Scull states thťat thťere exist no PET scans or X-Rays or any laboratory tests to determine thťe status of 'being mad' withťin individuals. ThŤoughğ thťis dissertation relies hˇeavily on Diagnostic and Statistical Manual (DSM-V) of thťe American

Psychčiatric Association, whwĭchč is considered thťe Bible of psychčiatric practice all across thťe world, even it hˇas failed to define whwǎt constitutes thťe 'normal' and hˇow thťe 'abnormal' deviates from thťe normal.

Over thťe years, people related to thťis field hˇave also tried to figure out thťe idea whwěthťer madness is 'mental' or a 'phpy̌sical' disability. Andrew Scull notes thťat two centuries ago William Lawrence, a renowned Bedlam doctor associated madness to problems in thťe brain. Like othťer diseases of thťe body whwĭchč are related to specific organs, for instance indigestion and hˇeartburn are related to thťe abdomen, coughğ and asthťma to lungs, madness finds its relation to thťe brain. It is thťe brain and its dysfunctionalities thťat bring out madness. However, in thťe nineteenthť century, it was argued thťat thťe aspect of madness is not only related to thťe brain but also to thťe overall composition of thťe body. ThŤe brain gets dysfunctional due to certain hˇereditary factors whwĭchč are spread across thťe body, leading to an inferior and deformed brain, to madness and insanity. ThŤe twentiethť century's researchč into madness claimed thťat it is not only

associated withť internal dysfunctionality withťin thťe body, but is equally affected by thťe external environment. ThŤis dissertation thťerefore takes note of suchč factors-mental illness manifesting thťe body not only because of hˇereditary factors, but also because of thťe external environment.

Andrew Scull brings out an important observation whwˇen it comes to thťe diagnosis of mental illness and madness. He states thťat despite thťe advancements of psychčiatric sciences, cognitive neuroscience and medical sciences in recent years, till date no breakthťroughğ techčnology or inventions hˇave come about, whwˇichč could address thťese mental issues. ThŤoughğ medicines are known to provide temporary relief to existing conditions, madness and mental illness continues to persist in "multitude of forms" (Scull 6). ThŤis aspect of mental illness is evident in thťe novels undertaken for study of thťis dissertation. ThŤoughğ thťe chčaracters exhxˇibit abnormal symptoms, and in some cases, hˇave to depend upon medical supervision, thťe abnormality persists, manifesting in sporadic bursts in various forms.

ThŤe notion of mental illness was evidently divine

during ancient times. From the Greeks, down to the Romans and the beginning of Christianity, it was the general assumption that individuals became mad because they were possessed by the Devil or were cursed by God. Madness became a major trope in the Hebrew Bible as well as in the New Testament. Stories in the Hebrew Bible and the New Testament are replete with images and ideas of madness and insanity. However, Hippocrates and Galen of Pergamum pointed out the humanistic turn in this field. A paradigmatic shift was seen when both Hippocrates and Galen mentioned that the root of mental illness lies within the body and no supernatural forces have its control over the same. At the core of their findings was the theory that the human body is a composition of various elements, known as fluids which were constantly in interaction with each other and the misbalances in these fluids lead to various effect on the body and the mind.

Conclusion:

The human body, according to Galen was comprised of four basic elements: blood, phlegm, yellow bile and the black bile. Though every

individual h˘as a composition of all thťese four elements withťin thťe system, thťe proportions of thťese elements vary across people, whwĭchč in turn give rise to different temperaments. And thťe key to good h˘ealthť is to maintain equilibrium among thťese body fluids. WhWĕn an individual fell ill, it was thťe task of thťe medical practitioner to figure out whwĭchč body fluid h˘ad become disproportionate and thťen use various thťerapies at h˘is disposal to restore thťe balance of thťe fluids. It was Hippocrates and Galen whwŏ emphpăsized thťat thťe body is affected by thťe external environment in whwĭchč an individual is situated. ThŤoughğ thťey emphpăsized on seasonal variations affecting thťe mind of an individual, thťey also focused on thťe role of thťe environment in maintaining a h˘ealthťy life state.

Besides science and psychčology, literature is one suchč field whwĭchč h˘as constantly been dealing withť thťe problem of abnormal psychčology since times immemorial. From thťe pages of ShŠakespeare to motion pictures, thťemes ranging from insanity, lunacy, psychčosis to mental illness h˘ave been dealt withť. Madness is somethťing thťat frighğtens and fascinates everybody. Michčel

Foucault in Madness and Civilization: A History of Insanity in thte Age of Reason (1961) mentions, "On all sides, madness fascinates man" (Foucault 20). However, despite madness arresting our attention to its reality, mental illness is still not an acceptable term to use in polite company. ThTe primary aim of thtis paper was to analyze thte idea of Medical Humanities and forms of mental illness, abnormal psychcology and symptoms of mental ill-h-ealtht, as projected in literature. In thte chcanging world order, it becomes crucial to update thte knowledge base. ThTerefore, thte need of thte h our is to bring a chcange in thte existing knowledge system. ThTis can be done by relying on interdisciplinary and multidisciplinary ideas. Medical Humanities- thte branchc and its study opens up new grounds not only for researchc in academia but also h elps readers to understand thte complex medical ecosystem in a lucid manner.

References:

-American Psychciatric Association. Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders. (DSM-V). American Psychciatric Pub, 2013.

-Carutht, Cathty. Unclaimed Experience: Trauma,

Narrative and History. Johon Hopkins University Press, 2016.

-ChCaron, Rita. Narrative Medicine: Honouring thte Stories of Illness. Oxford University Press, 2006.

-Dolan, Brian. "One Hundred Years of Medical Humanities. A ThTematic Overview." Humanitas: Readings in thte Development of thte Medical Humanities. University of California Medical Humanities Press, 2015, pp. 1-30.

-Foucault, Michcel. Madness and Civilization: A History of Insanity in thte Age of Reason. Routledge Classics, 1989.

-Jones, ThTeresa, et al. ThTe Healtht Humanities Reader. Rutgers University Press, 2014.

-Robinson, Douglas. Translationality: Essays in thte Translation-Medical Humanities. Routledge, 2017.

-Scull, Andrew. Madness: A Very ShSort Introduction. Oxford University Press, 2011.

-Snow, C.P. ThTe Two Cultures. Cambridge University Press, 1998.

-ThTe ICD-10: Classification of Mental and Beheavioral Disorders. Clinical Descriptions and Diagnostic Guidelines. World Healtht Organization.

-
h̆ttps://openpress.usask.ca/abnormalpsychc̆ology/chc̆apter/part-3/
-h̆ttps://www.verywellmind.com/whw̆at-is-abnormal-psychc̆ology-2794775
-h̆ttps://www.masterclass.com/articles/whw̆at-is-science-fiction-writing-definition-and-chc̆aracteristics-of-science-fiction-literature#whw̆at-are-tht̆e-common-chc̆aracteristics-of-science-fiction
-h̆ttps://www.shs̆moop.com/study-guides/literary-movements/science-fiction/chc̆aracteristics
-
h̆ttps://www.ncbi.nlm.nihĭ.gov/pmc/articles/PMC3031316/
-h̆ttps://www.merriam-webster.com/dictionary/translation

Dr. Deepeshs̆ Kumar ThT̆akur, working as an Assistant Professor (Englishs̆) in tht̆e Department of Humanities & Liberal Arts teachc̆ing Post-Graduate & Graduate students. Native from Kansi, Darbhb̆anga-Mitht̆ila region of Bihĭar state, India. He h ̆as more tht̆an fourteen years of experience in

teachcˇing in Management, Engineering, Law, Medical Science, Archcˇitecture, PhPˇarmaceutical, Dental Science, Fashsˇion Designing as well as corporate sectors like NSN Ltd.& TCS Ltd. India, an authtˇor of a researchcˇ book, publishsˇed by "Importance of Englishsˇ Language for Professional & Techcˇnical Education", "Lambert Academic Publishsˇing (LAP) Germany (Europe). He hˇas presented 40 papers in International & National level Conference & Symposium. He hˇas publishsˇed several researchcˇ papers in reputed National and International journals in diversified areas suchcˇ as 14 no of articles publishsˇed in International & National Journals withtˇ SCCI & Scopus, 4 no. of Books, 12 no of Articles in books, editor of an International Journal, MIRRORVIEW, a magazine and 3 nos. of education books also. He hˇas researchcˇ interests in diversified areas suchcˇ as Englishsˇ Language & Literature, Linguistics, Communicative Englishsˇ, Indian Englishsˇ Literature, Translation Studies, Management, Maithtˇili, Nepali & Bengali.

əpəɳə̪

mə̃ʈə̪ʊjə editorial.staff.videheə̆a@gmail.com **pərə pəʈʰaːu.**

5. ənn̪uləgn̪əkə (pɾɨ. 1-378)

10.ʋɪd̪eːɦə mɪt̪ʰɪlaː ɾət̪n̪ə (pɾɨ. 282-378)

१.विदेह ई-पत्रिकाक सभटा पुरान अंक Videha e journal's all old issues

वि दे ह विदेह Videha বিদেহ http://www.videha.co.in विदेह प्रथम मैथिली पाक्षिक ई पत्रिका Videha Ist Maithili Fortnightly ejournal विदेह प्रथम मैथिली पाक्षिक ई पत्रिका नव अंक देखबाक लेल पृष्ठ सभकेँ रिफ्रेश कए देखू। Always refresh the pages for viewing new issue of VIDEHA.

Search within Old Issues of Videha

https://books.google.com/

Videha Archive of Old Issues विदेह पुरान अंकक आर्काइव (पूर्णतः अव्यवसायिक उद्देश्य आ मात्र एकेडमिक प्रयोग लेल) विदेह ई-पत्रिकाक सभटा पुरान अंक पी.डी.एफ. डाउनलोड लेल क्रमानुसार नीचाँक लिंकपर उपलब्ध अछि। All the old issues of Videha e journal are available for pdf download at the respective links below.

....

तिरहुता, नेवाड़ी आ कैथी फॉण्ट डाउनलोड Google's Noto Fonts project/ GitHub

तिरहुता नोटो फॉण्ट	कैथी ओटीएफ	कैथी टीटीएफ	नेवाड़ी ओ.टी.एफ.	नेवाड़ी टी.टी.एफ.

https://fonts.google.com/ (Google Open Fonts download)

Tirhuta Offline Keyboard download

Keyman Tirhuta/ Vedic Devanagari Keyboards Download

https://malarproject.gitlab.io/tirhuta (Tirhuta Keyboard Online)

....

१

गजेन्द्र ठाकुर (सम्पादन)

विदेह-सदेह १-२५ www.videha.co.in

विदेह ई-पत्रिकाक अंक १-३५० सँ- मैथिलीक सर्वश्रेष्ठ गद्य आ पद्यक एकटा समानान्तर संकलन

देवनागरी	मिथिलाक्षर
विदेहसदेह १:	विदेहतिरहुता सदेह १ :
विदेह:सदेह २ मैथिली प्रबन्ध-निबन्ध-समालोचना	विदेह: सदेह २ तिरहुता
विदेह:सदेह ३ मैथिली पद्य	विदेह: सदेह ३ तिरहुता
विदेह:सदेह ४ मैथिली कथा	विदेह: सदेह ४ तिरहुता
विदेह मैथिली विहनि कथा [विदेह सदेह ५]	विदेह: सदेह ५ तिरहुता
विदेह मैथिली विहनि कथा [विदेह सदेह ५२-संस्करण -[	विदेहतिरहुता २-संस्करण सदेह ५ :
विदेह मैथिली लघुकथा [विदेह सदेह ६]	विदेह: सदेह ६ तिरहुता
विदेह मैथिली पद्य [विदेह सदेह ७]	विदेह: सदेह ७ तिरहुता
विदेह मैथिली नाट्य उत्सव [विदेह सदेह ८]	विदेह: सदेह ८ तिरहुता
विदेह मैथिली शिशु उत्सव [विदेह सदेह ९]	विदेह: सदेह ९ तिरहुता
विदेह मैथिली प्रबन्ध-निबन्ध-समालोचना [विदेह सदेह १०]	विदेह: सदेह १० तिरहुता
विदेहसदेह ११:	विदेहतिरहुता सदेह ११ :
विदेहसदेह १२:	विदेहतिरहुता सदेह १२ :
विदेहसदेह १३:	विदेहतिरहुता सदेह १३ :
विदेहसदेह १४:	विदेहतिरहुता सदेह १४ :

विदेह:सदेह ३३ (रचनात्मक गद्य-पद्य लेखन भाग-२- अंक १-३५० सँ)	विदेह: सदेह ३३ तिरहुता
विदेह:सदेह ३४ (रचनात्मक गद्य-पद्य लेखन भाग-३- अंक १-३५० सँ)	विदेह: सदेह ३४ तिरहुता
विदेह:सदेह ३५ (रचनात्मक गद्य-पद्य लेखन भाग-४- अंक १-३५० सँ)	विदेह: सदेह ३५ तिरहुता
विदेह:सदेह ३६ (रचनात्मक गद्य-पद्य लेखन भाग-५- अंक १-३५० सँ)	विदेह: सदेह ३६ तिरहुता

....

यू.पी.एस.सी. आ आन प्रतियोगिता परीक्षा लेल देखू:

विदेह:सदेह १७	विदेह:सदेह २१	विदेह:सदेह २३	विदेह:सदेह २६	विदेह:सदेह २९
विदेह:सदेह ३०	विदेह:सदेह ३२	विदेह:सदेह ३३	विदेह:सदेह ३४	विदेह:सदेह ३५

....

२

विदेहक सभटा पुरान अंक (अंक १ सँ ३५४ आ आगाँ)

विदेहक अंक १-१४९ (देवनागरी, मिथिलाक्षर आ ब्रेलमे)

देवनागरी	मिथिलाक्षर	ब्रेल
Videha_01_01_08	Videha_01_01_08_Tirhuta	1
Videha_15_01_08	Videha_15_01_08_Tirhuta	2
Videha_01_02_08	Videha_01_02_08_Tirhuta	3
Videha_15_02_08	Videha_15_02_08_Tirhuta	4
Videha_01_03_08	Videha_01_03_08_Tirhuta	5
Videha_15_03_08	Videha_15_03_08_Tirhuta	6
Videha_01_04_2008	Videha_01_04_2008_Tirhuta	7

Videha_15_04_2008	Videha_15_04_2008_Tirhuta	8
Videha_01_05_2008	Videha_01_05_2008_Tirhuta	9
Videha_15_05_2008	Videha_15_05_2008_Tirhuta	10
Videha_01_06_2008	Videha_01_06_2008_Tirhuta	11
Videha_15_06_2008	Videha_15_06_2008_Tirhuta	12
Videha_01_07_2008	Videha_01_07_2008_Tirhuta	13
Videha_15_07_2008	Videha_15_07_2008_Tirhuta	14
Videha_01_08_2008	Videha_01_08_2008_Tirhuta	15
Videha_15_08_2008	Videha_15_08_2008_Tirhuta	16
Videha_01_09_2008	Videha_01_09_2008_Tirhuta	17
Videha_15_09_2008	Videha_15_09_2008_Tirhuta	18
Videha_01_10_2008	Videha_01_10_2008_Tirhuta	19
Videha_15_10_2008	Videha_15_10_2008_Tirhuta	20
Videha_01_11_2008	Videha_01_11_2008_Tirhuta	21
Videha_15_11_2008	Videha_15_11_2008_Tirhuta	22
Videha_01_12_2008	Videha_01_12_2008_Tirhuta	23
Videha_15_12_2008	Videha_15_12_2008_Tirhuta	24
Videha_01_01_2009	Videha_01_01_2009_Tirhuta	25
Videha_15_01_2009	Videha_15_01_2009_Tirhuta	26
Videha_01_02_2009	Videha_01_02_2009_Tirhuta	27
Videha_15_02_2009	Videha_15_02_2009_Tirhuta	28
Videha_01_03_2009	Videha_01_03_2009_Tirhuta	29
Videha_15_03_2009	Videha_15_03_2009_Tirhuta	30
Videha_01_04_2009	Videha_01_04_2009_Tirhuta	31
Videha_15_04_2009	Videha_15_04_2009_Tirhuta	32
Videha_01_05_2009	Videha_01_05_2009_Tirhuta	33
Videha_15_05_2009	Videha_15_05_2009_Tirhuta	34
Videha_01_06_2009	Videha_01_06_2009_Tirhuta	35
Videha_15_06_2009	Videha_15_06_2009_Tirhuta	36

videha_01_12_2011	videha_01_12_2011_tirhuta	95
videha_15_12_2011	videha_15_12_2011_tirhuta	96
videha_01_01_2012	videha_01_01_2012_tirhuta	97
videha_15_01_2012	videha_15_01_2012_tirhuta	98
videha_01_02_2012	videha_01_02_2012_tirhuta	99
videha_15_02_2012	videha_15_02_2012_tirhuta	100
videha_01_03_2012	videha_01_03_2012_tirhuta	101
videha_15_03_2012	videha_15_03_2012_tirhuta	102
videha_01_04_2012	videha_01_04_2012_tirhuta	103
videha_15_04_2012	videha_15_04_2012_tirhuta	104
videha_01_05_2012	videha_01_05_2012_tirhuta	105
videha_15_05_2012	videha_15_05_2012_tirhuta	106
videha_01_06_2012	videha_01_06_2012_tirhuta	107
videha_15_06_2012	videha_15_06_2012_tirhuta	108
videha_01_07_2012	videha_01_07_2012_tirhuta	109
videha_15_07_2012	videha_15_07_2012_tirhuta	110
videha_01_08_2012	videha_01_08_2012_tirhuta	111
videha_15_08_2012	videha_15_08_2012_tirhuta	112
videha_01_09_2012	videha_01_09_2012_tirhuta	113
videha_15_09_2012	videha_15_09_2012_tirhuta	114
videha_01_10_2012	videha_01_10_2012_tirhuta	115
videha_15_10_2012	videha_15_10_2012_tirhuta	116
videha_01_11_2012	videha_01_11_2012_tirhuta	117
videha_15_11_2012	videha_15_11_2012_tirhuta	118
videha_01_12_2012	videha_01_12_2012_tirhuta	119
videha_15_12_2012	videha_15_12_2012_tirhuta	120
videha_01_01_2013	videha_01_01_2013_tirhuta	121
videha_15_01_2013	videha_15_01_2013_tirhuta	122
videha_01_02_2013	videha_01_02_2013_tirhuta	123

videha_15_02_2013	videha_15_02_2013_tirhuta	124
videha_01_03_2013	videha_01_03_2013_tirhuta	125
videha_15_03_2013	videha_15_03_2013_tirhuta	126
videha_01_04_2013	videha_01_04_2013_tirhuta	127
videha_15_04_2013	videha_15_04_2013_tirhuta	128
videha_01_05_2013	videha_01_05_2013_tirhuta	129
videha_15_05_2013	videha_15_05_2013_tirhuta	130
videha_01_06_2013	videha_01_06_2013_tirhuta	131
videha_15_06_2013	videha_15_06_2013_tirhuta	132
videha_01_07_2013	videha_01_07_2013_tirhuta	133
videha_15_07_2013	videha_15_07_2013_tirhuta	134
videha_01_08_2013	videha_01_08_2013_tirhuta	135
videha_15_08_2013	videha_15_08_2013_tirhuta	136
videha_01_09_2013	videha_01_09_2013_tirhuta	137
videha_15_09_2013	videha_15_09_2013_tirhuta	138
videha_01_10_2013	videha_01_10_2013_tirhuta	139
videha_15_10_2013	videha_15_10_2013_tirhuta	140
videha_01_11_2013	videha_01_11_2013_tirhuta	141
videha_15_11_2013	videha_15_11_2013_tirhuta	142
videha_01_12_2013	videha_01_12_2013_tirhuta	143
videha_15_12_2013	videha_15_12_2013_tirhuta	144
videha_01_01_2014	videha_01_01_2014_tirhuta	145
videha_15_01_2014	videha_15_01_2014_tirhuta	146
videha_01_02_2014	videha_01_02_2014_tirhuta	147
videha_15_02_2014	videha_15_02_2014_tirhuta	148
videha_01_03_2014	videha_01_03_2014_tirhuta	149

विदेहक अंक १५०३४४-

VIDEHA_150	VIDEHA_151	VIDEHA_152	VIDEHA_153	VIDEHA_154

VIDEHA_155	VIDEHA_156	VIDEHA_157	VIDEHA_158	VIDEHA_159
VIDEHA_160	VIDEHA_161	VIDEHA_162	VIDEHA_163	VIDEHA_164
VIDEHA_165	VIDEHA_166	VIDEHA_167	VIDEHA_168	VIDEHA_169
VIDEHA_170	VIDEHA_171	VIDEHA_172	VIDEHA_173	VIDEHA_174
VIDEHA_175	VIDEHA_176	VIDEHA_177	VIDEHA_178	VIDEHA_179
VIDEHA_180	VIDEHA_181	VIDEHA_182	VIDEHA_183	VIDEHA_184
VIDEHA_185	VIDEHA_186	VIDEHA_187	VIDEHA_188	VIDEHA_189
VIDEHA_190	VIDEHA_191	VIDEHA_192	VIDEHA_193	VIDEHA_194
VIDEHA_195	VIDEHA_196	VIDEHA_197	VIDEHA_198	VIDEHA_199
VIDEHA_200	VIDEHA_201	VIDEHA_202	VIDEHA_203	VIDEHA_204
VIDEHA_205	VIDEHA_206	VIDEHA_207	VIDEHA_208	VIDEHA_209
VIDEHA_210	VIDEHA_211	VIDEHA_212	VIDEHA_213	VIDEHA_214
VIDEHA_215	VIDEHA_216	VIDEHA_217	VIDEHA_218	VIDEHA_219
VIDEHA_220	VIDEHA_221	VIDEHA_222	VIDEHA_223	VIDEHA_224
VIDEHA_225	VIDEHA_226	VIDEHA_227	VIDEHA_228	VIDEHA_229
VIDEHA_230	VIDEHA_231	VIDEHA_232	VIDEHA_233	VIDEHA_234
VIDEHA_235	VIDEHA_236	VIDEHA_237	VIDEHA_238	VIDEHA_239
VIDEHA_240	VIDEHA_241	VIDEHA_242	VIDEHA_243	VIDEHA_244
VIDEHA_245	VIDEHA_246	VIDEHA_247	VIDEHA_248	VIDEHA_249
VIDEHA_250	VIDEHA_251	VIDEHA_252	VIDEHA_253	VIDEHA_254
VIDEHA_255	VIDEHA_256	VIDEHA_257	VIDEHA_258	VIDEHA_259
VIDEHA_260	VIDEHA_261	VIDEHA_262	VIDEHA_263	VIDEHA_264
VIDEHA_265	VIDEHA_266	VIDEHA_267	VIDEHA_268	VIDEHA_269
VIDEHA_270	VIDEHA_271	VIDEHA_272	VIDEHA_273	VIDEHA_274
VIDEHA_275	VIDEHA_276	VIDEHA_277	VIDEHA_278	VIDEHA_279
VIDEHA_280	VIDEHA_281	VIDEHA_282	VIDEHA_283	VIDEHA_284
VIDEHA_285	VIDEHA_286	VIDEHA_287	VIDEHA_288	VIDEHA_289
VIDEHA_290	VIDEHA_291	VIDEHA_292	VIDEHA_293	VIDEHA_294
VIDEHA_295	VIDEHA_296	VIDEHA_297	VIDEHA_298	VIDEHA_299
VIDEHA_300	VIDEHA_301	VIDEHA_302	VIDEHA_303	VIDEHA_304
VIDEHA_305	VIDEHA_306	VIDEHA_307	VIDEHA_308	VIDEHA_309
VIDEHA_310	VIDEHA_311	VIDEHA_312	VIDEHA_313	VIDEHA_314
VIDEHA_315	VIDEHA_316	VIDEHA_317	VIDEHA_318	VIDEHA_319
VIDEHA_320	VIDEHA_321	VIDEHA_322	VIDEHA_323	VIDEHA_324
VIDEHA_325	VIDEHA_326	VIDEHA_327	VIDEHA_328	VIDEHA_329

VIDEHA_330	VIDEHA_331	VIDEHA_332	VIDEHA_333	VIDEHA_334
VIDEHA_335	VIDEHA_336	VIDEHA_337	VIDEHA_338	VIDEHA_339
VIDEHA_340	VIDEHA_341	VIDEHA_342	VIDEHA_343	VIDEHA_344

विदेहक सभ अंक सम्बन्धी किछु आवश्यक पोथी/ जानकारी

Learn Maithili Sign Language- Gajendra Thakur (2009/ 2023)

मैथिली (मैथिली संकेत भाषा सहित- मैथिलीमे पहिल बेर)

Learn Mithilakshar- Gajendra Thakur (2009/ 2023)

Learn IPA through Mithilakshar- Gajendra Thakur (2009/ 2023)

Learn Braille through Mithilakshar- Gajendra Thakur (2009/ 2023)

Tirhuta Offline Keyboard download

Keyman Tirhuta/ Vedic Devanagari Keyboards Download

Learn Kaithi- Gajendra Thakur (2009/ 2023)

कैथी लिपि (मैथिली साहित्य संस्थान डाउनलोड लिंक)

Learn Newari- Gajendra Thakur (2009/ 2023)

Learn Calligraphic Newari (Ranjana)- Gajendra Thakur (2009/ 2023)

Learn Urdu Script- Gajendra Thakur (2009/ 2023)

Learn Tibetan Script- Gajendra Thakur (2009/ 2023)

Learn Japanese Script for Haiku- Gajendra Thakur (2009/ 2023)

Learn Brahmi- Gajendra Thakur (2009/ 2023)

Learn Kharoshthi- Gajendra Thakur (2009/ 2023)

स्थायी स्तम्भ जेना मिथिला-रत्न, मिथिलाक खोज, विदेह ई-लर्निङ्ग, विदेह स्त्री-कोना, विदेह पेटार (विदेह ई-पत्रिकाक सभटा पुरान अंक; विदेह पोथी डाउनलोड; विदेह मैथिली ऑडियो-वीडियोक संकलन आ विदेह शिशु, बाल आ किशोर साहित्य) आ सूचना-संपर्क-अन्वेषण (including Parallel Literature in Maithili and Videha Maithili Literature Movement) सभ अंकमे समान अछि, तइ हेतु ई सभ स्तम्भ सभ अंकमे नै देल जाइत अछि, ई सभ स्तम्भ देखबा लेल क्लिक करू विदेहक ३४६ म, ३४७ म, ३६६ म आ ३७३ म अंक। ऐ चारू अंकमे सम्मिलित रूपेँ ई सभ स्तम्भ देल गेल अछि।

विदेहक ३४५म आ आगाँक अंक

देवनागरी	मिथिलाक्षर	आइ.ए.पी.	मैथिली ब्रेल
VIDEHA_345	VIDEHA_345_Tirhuta	VIDEHA_345_IPA	VIDEHA_345_Braille
VIDEHA_346	VIDEHA_346_Tirhuta	VIDEHA_346_IPA	VIDEHA_346_Braille
VIDEHA_347	VIDEHA_347_Tirhuta	VIDEHA_347_IPA	VIDEHA_347_Braille
VIDEHA_348	VIDEHA_348_Tirhuta	VIDEHA_348_IPA	VIDEHA_348_Braille

VIDEHA 349	VIDEHA 349 Tirhuta	VIDEHA 349 IPA	VIDEHA 349 Braille

देवनागरी	मिथिलाक्षर	आइ.ए.पी.	मैथिली ब्रेल	कैथी
VIDEHA 350	VIDEHA 350 Tirhuta	VIDEHA 350 IPA	VIDEHA 350 Braille	VIDEHA 350 KAITHI
VIDEHA 351	VIDEHA 351 Tirhuta	VIDEHA 351 IPA	VIDEHA 351 Braille	VIDEHA 351 KAITHI
VIDEHA 352	VIDEHA 352 Tirhuta	VIDEHA 352 IPA	VIDEHA 352 Braille	VIDEHA 352 KAITHI
VIDEHA 353	VIDEHA 353 Tirhuta	VIDEHA 353 IPA	VIDEHA 353 Braille	VIDEHA 353 KAITHI
VIDEHA 354	VIDEHA 354 Tirhuta	VIDEHA 354 IPA	VIDEHA 354 Braille	VIDEHA 354 KAITHI

नागरी	तिरहुता	आइपीए	ब्रेल	कैथी	रंजना	नेवाड़ी	खरोष्ठी	ब्राह्मी
355	Tirhu	IPA	Brail	KAI	Ran	Newa	Kharo	Brahmi

नागरी	तिरहुता	कैथी	रंजना	प्रचलित	ब्राह्मी	IPA	ब्रेल	खरोष्ठी	उर्दू	तिब्बती	तिब्बती-उमे
356	Tirhu	Kai	Ran	Newa	Brah	IPA	ब्रेल	खरोष्ठी	उर्दू	Tib	Ume
357	Tirhu	Kai	Ran	Newa	Brah	IPA	ब्रेल	खरोष्ठी	उर्दू	Tib	Ume

नागरी	तिरहुता	कैथी	रंजना	प्रचलित	ब्राह्मी	IPA	ब्रेल	तिब्बती	तिब्बती-उमे
358	Tirhu	Kai	Ran	Newa	Brah	IPA	ब्रेल	Tib	Ume
359	Tirhu	Kai	Ran	Newa	Brah	IPA	ब्रेल	Tib	Ume
360	Tirhu	Kai	Ran	Newa	Brah	IPA	ब्रेल	Tib	Ume

नागरी	तिरहुता	कैथी	नेवाड़ी	आइ.पी.ए.	ब्रेल
361	Tirhuta	Kaithi	Newari	IPA	Braille
362	Tirhuta	Kaithi	Newari	IPA	Braille
363	Tirhuta	Kaithi	Newari	IPA	Braille
364	Tirhuta	Kaithi	Newari	IPA	Braille
365	Tirhuta	Kaithi	Newari	IPA	Braille
366	Tirhuta	Kaithi	Newari	IPA	Braille
367	Tirhuta	Kaithi	Newari	IPA	Braille

368	Tirhuta	Kaithi	Newari	IPA	Braille
369	Tirhuta	Kaithi	Newari	IPA	Braille
370	Tirhuta	Kaithi	Newari	IPA	Braille
371	Tirhuta	Kaithi	Newari	IPA	Braille
372	Tirhuta	Kaithi	Newari	IPA	Braille

....

३

विदेहक विशेषांक

१) हाइकू विशेषांक

Videha_15_06_2008	Videha_15_06_2008_Tirhuta	12

२) गजल विशेषांक

Videha_01_11_2008	Videha_01_11_2008_Tirhuta	21

३) विहनि कथा विशेषांक

videha_01_10_2010	videha_01_10_2010_tirhuta	67

४) बाल साहित्य विशेषांक

videha_15_11_2010	videha_15_11_2010_tirhuta	70

५) नाटक विशेषांक

videha_15_12_2010	videha_15_12_2010_tirhuta	72

६) समीक्षा विशेषांक

videha_15_01_2011	videha_15_01_2011_tirhuta	74

७) नारी विशेषांक

videha_01_03_2011	videha_01_03_2011_tirhuta	77

८) अनुवाद विशेषांक (गद्य-पद्य भारती)

videha_01_01_2012	videha_01_01_2012_tirhuta	97

९) बाल गजल विशेषांक

videha_01_08_2012	videha_01_08_2012_tirhuta	111

१०) भक्ति गजल विशेषांक

videha_15_03_2013	videha_15_03_2013_tirhuta	126

११) गजल आलोचना-समालोचना-समीक्षा विशेषांक

videha_15_11_2013	videha_15_11_2013_tirhuta	142

१२) काशीकांत मिश्र मधुप विशेषांक

Videha_01_01_2015

१३) अरविन्द ठाकुर विशेषांक

Videha_01_11_2015

स्वतंत्रचेता- अरविन्द ठाकुर: व्यक्तित्व-कृतित्व (सम्पादक आशीष अनचिन्हार) [विदेह अरविन्द ठाकुर विशेषांकक प्रिण्ट रूप]

१४) जगदीश चन्द्र ठाकुर अनिल विशेषांक

Videha_01_12_2015

१५) विदेह सम्मान विशेषा क

विदेह सम्मान: सम्मान-सूची (समानान्तर साहित्य अकादेमी, समानान्तर ललित कला अकादेमी आ समानान्तर संगीत-नाटक अकादेमी सम्मान/ पुरस्कार नामसँ विख्यात)

साक्षात्कार/ समारोह

साक्षात्कार	videha_15_12_2011	videha_15_01_2012	videha_01_02_2012	videha_01_03_2012
videha_01_09_2012	videha_15_01_2013	videha_01_03_2013	Videha_15_04_2016	Videha_01_07_2016

१६) मैथिली सी.डी./ अल्बम गीत संगीत विशेषांक

Videha_01_01_2017

१७) मैथिली वेब पत्रकारिता विशेषांक

VIDEHA 313

१८) मैथिली बीहनि कथा विशेषांक-२

VIDEHA 317

१९) रामलोचन ठाकुर विशेषांक

VIDEHA 319

२०) रामलोचन ठाकुर श्रद्धांजलि विशेषांक

VIDEHA 320

२१) राजनन्दन लाल दास विशेषांक

VIDEHA 333

२२) रवीन्द्र नाथ ठाकुर विशेषांक

VIDEHA_348	VIDEHA_348_Tirhuta	VIDEHA_348_IPA	VIDEHA_348_Braille

२३केदार नाथ चौधरी विशेषांक (

VIDEHA_352	VIDEHA_352_Tirhuta	VIDEHA_352_IPA	VIDEHA_352_Braille	VIDEHA_352_KAITHI

२४ प्रेमलता मिश्र ('प्रेम' विशेषांक

Videha_357	Videha_357_Tirhuta

२५शरदिन्दु चौधरी विशेषांक (

Videha_358	Videha_358_Tirhuta

२६संजू दास -सन्दर्भ) विमर्श विशेषांक-कला (, कृष्ण कुमार कश्यप, शशिबाला, एससुमन आ श्वेता .सी. (झा चौधरी

Videha_368	Videha_368_Tirhuta

२७रचनाकार अशोक विशेषांक (

Videha_369	Videha_369_Tirhuta

२७ राम भरोस कापड़ि ('भ्रमर' विशेषांक

Videha_370	Videha_370_Tirhuta

२८विशेषांक (.यू.एस.एम) मिथिला स्टूडेण्ट यूनियन (

Videha_371	Videha_371_Tirhuta

....

४

लेखकक आमंत्रित रचना आ ओइपर आमंत्रित समीक्षकक समीक्षा सीरीज

१.कामिनीक पांच टा कविता आ ओइपर मधुकान्त झाक टिप्पणी

Videha_01_09_2016

२पर गजेन्द्र ठाकुरक टिप्पणी"माटिक बासन" क"मनु" जगदानन्द झा.

VIDEHA_353

३आ ओइपर गजेन्द्र ठाकुरक टिप्पणी "जिन्दगीक मोल" मुन्नी कामतक एकांकी.

VIDEHA_354

४.कपिलेश्वर राउतक ५ टा कथा आ ओइपर गजेन्द्र ठाकुरक टिप्पणी

VIDEHA_356

५टा कथा आ ओइपर गजेन्द्र ठाकुरक टिप्पणी उमेश मण्डलक ५.

Videha_357

६टा कथा आ ओइपर गजेन्द्र ठाकुरक टिप्पणी राम विलास साहुक ५.

Videha_358

७ सुभाष चन्द्र यादवक समस्त साहित्य -नित नवल सुभाष चन्द्र यादव.आ ओइपर गजेन्द्र ठाकुरक टिप्पणी

नित नवल सुभाष चन्द्र यादव

नित नवल सुभाष चन्द्र यादव (मिथिलाक्षर)

८राजदेव मण्डलक साहित्यपर गजेन्द्र ठाकुरक टिप्पणी.

Rajdeo Mandal- Maithili Writer
९टा कथा आ ओइपर गजेन्द्र ठाकुरक टिप्पणी आचार्य रामानन्द मण्डलक ५.

Videha_360

१०नन्द विलास रायक चारिटा कथा आ एकटा एकांकी आ ओइपर गजेन्द्र ठाकुरक टिप्पणी.

Videha_361

११जगदीश प्रसाद मण्डलक साहित्यपर गजेन्द्र ठाकुरक टिप्पणी.

JAGDISH PRASAD MANDAL- Maithili Writer

१२दुर्गानन्द मण्डलक पाँचटा कथा आ ओइपर गजेन्द्र ठाकुरक टिप्पणी.

Videha_363

१३नारायण यादवक पाँचटा कथा आ ओइपर गजेन्द्र ठाकुरक टिप्पणी.

Videha_364

१४दिनेश कुमार मिश्रक समस्त लेखन आ ओइपर गजेन्द्र ठाकुरक टिप्पणी -दिनेश कुमार मिश्र नित नवल .

नित नवल दिनेश कुमार मिश्र (जारी)

१५ सुशीलक समस्त साहित्य आ -नित नवल सुशील .ओइपर गजेन्द्र ठाकुरक टिप्पणी

नित नवल सुशील (जारी)

....

५

"पाठक हमर पोथी किए पढ़थि"- लेखक द्वारा अप्पन पोथी/ रचनाक समीक्षा सीरीज

१. आशीष अनचिन्हार ०१ अगस्त २०२१

१).a) आशीष अनचिन्हार ०१ मार्च २०२३

२सितम्बर २० गजेन्द्र ठाकुर ०१ .२२

....

६

एडिटर्स चोइस सीरीज

एडिटर्स चोइस सीरीज१-

विदेहमे बलात्कारपर मैथिलीमे पहिल कविता प्रकाशित भेल छल। ई दिसम्बर २०१२ क दिल्लीक निर्भया बलात्कार काण्डक बादक समय छल। ओना ई अनूदित रचना छल, तेलुगुमे पसुपुलेटी गीताक कविताक हिन्दी अनुवाद केने छलीह आरशांता सुन्दरी आ हिन्दीसँ मैथिली अनुवाद केने छलाह विनीत . कविता ऐ विषयपर कोनो उत्पल। हमर जानकारीमे ऐसँ बेशी सिहराबैबला भाषामे नै रचल गेल अछि। कताक सालक बादो ई समस्या ओहने अछि। ई कविता सभकेँ पढ़बाक चाही, खास कऽ सभ बेटीक बापकेँ, सभ बहिनक भाएकेँ आ सभ पत्नीक पतिकेँ। आ विचारबाक चाही जे हम सभ अपना बच्चा सभ लेल केहन समाज बनेने छी।

<u>एडिटर्स चोइस सीरीज१-</u> (डाउनलोड लिंक(

एडिटर्स चोइस सीरीज२-

विदेहमे ब्रेस्ट कैसरक समस्यापर विदेह मे मीना झा केर एकटा लघु कथा प्रकाशित भेल। ई मैथिलीक पहिल कथा छल जे ब्रेस्ट कैसर पर लिखल गेल। हिन्दीमे सेहो ताधरि ऐ विषयपर कथा नै लिखल गेल छल, कारण ऐ कथाक ई--प्रकाशित भेलाक १२ सालक बाद हिन्दीमे दू गोटेमे घोंघाउज भऽ रहल छल कि पहिल हम आकि हम, मुदा दुनूक तिथि मैथिलीक कथाक परवर्ती छल। बादमे ई विदेह लघु कथामे सेहो संकलित भेल।

<u>एडिटर्स चोइस सीरीज२-</u> (डाउनलोड लिंक(

एडिटर्स चोइस सीरीज३-

विदेहमे जगदीश चन्द्र ठाकुर अनिलक किछु बाल कविता प्रकाशित भेल। बादमे हुनकर ३ टा बाल कविता विदेह शिशु उत्सवमे संकलित भेल जइमे २ टा कविता बेबी चाइल्डपर छल। पढ़ू ई तीनू कविता, बादक दुनू बेबी चाइल्डपर लिखल कविता पढ़बे टा करू से आग्रह।

एडिटर्स चोइस सीरीज३- (डाउनलोड लिंक(

एडिटर्स चोइस सीरीज४-

विदेहमे जगदानन्द झा क एकटा दीर्घ बाल कथा कहि लिअ बा उपन्यास "मनु" प्रकाशित भेल, नाम छल चोनहा। बादमे ई रचना विदेह शिशु उत्सवमे संकलित भेल, ई रचना बाल मनोविज्ञानपर आधारित मैथिलीक पहिल रचना छी, मैथिली बाल साहित्य कोना लिखी तकर ट्रेनिंग कोर्समे ऐ उपन्यासकेँ राखल जेबाक चाही। कोना मॉडर्न उपन्यास आगाँ बढ़ै छै, स्टेप बाइ स्टेप आ सेहो बाल उपन्यास। पढ़बे टा करू से आग्रह।

एडिटर्स चोइस सीरीज४- (डाउनलोड लिंक(

एडिटर्स चोइस सीरीज५-

एडिटर्स चोइस ५ मे मैथिलीक माने कुमार पवनक दीर्घकथा "उसने कहा था" । हिन्दीक पाठक (साभार अंतिका) "पइठ", जे पढ़ने हेता "उसने कहा था", केँ बुझल छन्हि जे कोना अहि कथाकेँ रचि चन्द्रधर शर्मा अमर भऽ "गुलेरी" चर्चा कऽ रहल छी गेलाह। हम, कुमार पवनक दीर्घकथाक। एकरा "पइठ" पढ़लाक बाद अहाँकेँ एकटा विचित्र, सुखद आ मोन हौल करैबला अनुभव भेटत, जे सेक्सपीरिअन ट्रेजेडी सँ मिलितो लागत आ फराको। मुदा ऐ रचनाकेँ पढ़लाक

बाद तामस, घृणा सभपर नियंत्रणकेँ आ सामाजिकपारिवारिक दायित्वकेँ / आर गंभीरतासँ लेबै सेहो अहाँ, से धरि पक्का अछि। मुदा एकर एकटा शर्त अछि जे एकरा समै निकालि कऽ एक्के उखड़ाहामे पढ़ि जाइ।

<u>एडिटर्स चोइस सीरीज५-</u> (डाउनलोड लिंक(

एडिटर्स चोइस सीरीज६-

जगदीश प्रसाद मण्डलक लघुकथा क अकालमे बंगालमे ४३-१९४२ :"बिसाँढ़" लाख लोक मुइला १५, मुदा अमर्त्य सेन लिखैत छथि जे हुनकर कोनो सर-मे आ .ई सम्बन्धी ऐ अकालमे नै मरलन्हि। मिथिलोमे अकाल आएल १९६७ मुसहर इन्दिरा गाँधी जखन ऐ क्षेत्र अएली तँ हुनका देखाओल गेल जे कोना जातिक लोक बिसाँढ़ खा कऽ ऐ अकालकेँ जीति लेलन्हि। मैथिलीमे लेखनक एकभगाह स्थिति विदेहक आगमनसँ पहिने छल। मैथिलीक लेखक लोकनि सेहो अमर्त्य सेन जेकाँ ओहि महाविभीषिकासँ प्रभावित नै छला आ तेँ बिसाँढ़पर कथा नै लिखि सकला। जगदीश प्रसाद मण्डल ऐपर कथा लिखलन्हि जे प्रकाशित भेल चेतना समितिक पत्रिकामे, मुदा कार्यकारी सम्पादक द्वारा वर्तनी परिवर्तनक कारण ओ मैथिलीमे नै वरण् अवहट्ठमे लिखल बुझा पड़ल, आ ओतेक प्रभावी नै भऽ सकल कारण विषय रहै खाँटी आ वर्तनी कृत्रिम। से एकर पुनः ईप्रकाशन - लघुकथा "गामक जिनगी" अपन असली रूपमे भेल विदेहमे आ ई संकलित भेल संग्रहमे। ऐ पोथीपर जगदीश प्रसाद मण्डलकेँ टैगोर लिटरेचर अवार्ड भेटलनि। जगदीश प्रसाद मण्डलक लेखनी मैथिली कथाधाराकेँ एकभगाह हेबासँ बचा लेलक, आ मैथिलीक समानान्तर इतिहासमे मैथिली साहित्यकेँ दू कालखण्डमे बाँटि कऽ पढ़ए जाए लागलजगदीश प्रसाद मण्डलसँ पूर्व आ जगदीश प्रसाद - अपन सुच्चा स्व -मण्डल आगमनक बाद। तँ प्रस्तुत अछि लघुकथा बिसाँढ़रूपमे।

<u>एडिटर्स चोइस सीरीज६-</u> (डाउनलोड लिंक(

एडिटर्स चोइस सीरीज७-

मैथिलीक पहिल आ एकमात्र दलित आत्मकथासन्दीप कुमार साफी। सन्दीप : कुमार साफीक दलित आत्मकथा जे अहाँकेँ अपन लघु आकाराक अछैत हिलोड़ि देत आ अहाँक ई स्थिति कऽ देत जे समानान्तर मैथिली साहित्य कतबो पढ़ू अहाँकेँ अछौं नै हएत। ई आत्मकथा विदेहमे ईप्रकाशित भेलाक बाद - मे संकलित भेल आ ई मैथिलीक अखन "बैशाखमे दलानपर" लेखकक पोथी धरिक एकमात्र दलित आत्मकथा थिक। तँ प्रस्तुत अछि मैथिलीक पहिल दलित आत्मकथासन्दीप कुमार साफीक कलमसँ। :

एडिटर्स चोइस सीरीज७- (डाउनलोड लिंक(

एडिटर्स चोइस सीरीज८-

नेना भुटकाकेँ रातिमे सुनेबा लेल किछु लोककथा ।(विदेह पेटारसँ)

एडिटर्स चोइस सीरीज८- (डाउनलोड लिंक(

एडिटर्स चोइस सीरीज९-

मैथिली गजलपर परिचर्चा ।(विदेह पेटारसँ)

एडिटर्स चोइस सीरीज९- (डाउनलोड लिंक(

……………………

विदेह सम्मान*:* **सम्मानसूची-** (समानान्तर साहित्य अकादेमी, समानान्तर ललित कला अकादेमी आ समानान्तर संगीत /नाटक अकादेमी सम्मान-(पुरस्कार नामसँ विख्यात

…………………

मैथिलीक वर्तनी

१

मैथिलीक वर्तनी- विदेह मैथिली मानक भाषा आ मैथिली भाषा सम्पादन पाठ्यक्रम

भाषापाक

२

मैथिलीक वर्तनीमे पर्याप्त विविधता अछि। मुदा प्रश्नपत्र देखला उत्तर एकर वर्तनी इग्नू BMAF001 सँ प्रेरित बुझाइत अछि, से एकर एकरा एक उखड़ाहामे उनटा-पुनटा दियौ, ततबे धरि पर्याप्त अछि। यू.पी.एस.सी. क **मैथिली (कम्पलसरी) पेपर लेल सेहो ई पर्याप्त अछि,** से जे विद्यार्थी मैथिली (कम्पलसरी) पेपर लेने छथि से एकर एकटा आर फास्ट-रीडिंग दोसर-उखड़ाहामे करथि|

IGNOU इग्नू BMAF-001

These are print-on-demand books, send your queries to editorial.staff.videha@gmail.com. The eBooks of some of these are available for sale on Google Play [(c) Preeti Thakur, sales.videha@gmail.com], send your queries to sales.videha@gmail.com. The contents and documents e-published by Videha (since 2000) ISSN 2229-547X VIDEHA (since 2004) are periodically being checked for accessibility issues. People with disabilities should

not have difficulty accessing these contents/ documents.

२.मैथिली पोथी डाउनलोड Maithili Books Download

विदेह पोथी

वि दे ह विदेह Videha বিদেহ http://www.videha.co.in विदेह प्रथम मैथिली पाक्षिक ई पत्रिका Videha Ist Maithili Fortnightly ejournal विदेह प्रथम मैथिली पाक्षिक ई पत्रिका नव अंक देखबाक लेल पृष्ठ सभकेँ रिफ्रेश कए देखू। Always refresh the pages for viewing new issue of VIDEHA.

Search for Books (including Audio-Visual & Sign Language) relating to Mithila/ Maithili

https://books.google.com/

Videha Archive of Maithili Books विदेह मैथिली पोथीक आर्काइव (पूर्णतः अव्यवसायिक उद्देश्य आ मात्र एकेडमिक प्रयोग लेल) सभ पोथी पी.डी.एफ. डाउनलोड लेल क्रमानुसार नीचाँक लिंक सभपर उपलब्ध अछि। All the books are available for pdf download at the respective links below

....

तिरहुता, नेवाड़ी आ कैथी फॉण्ट डाउनलोड Google's Noto Fonts project/ GitHub

तिरहुता नोटो फॉण्ट	कैथी ओटीएफ	कैथी टीटीएफ	नेवाड़ी ओ.टी.एफ.	नेवाड़ी टी.टी.एफ.

https://fonts.google.com/ (Google Open Fonts download)

Tirhuta Offline Keyboard download

Keyman Tirhuta/ Vedic Devanagari Keyboards Download

https://malarproject.gitlab.io/tirhuta (Tirhuta Keyboard Online)

....

बौद्ध चर्यापद (सौजन्य- म. म. हरप्रसाद शास्त्री, १९०७, जयधारी सिंह, १९६९)

२३ कवि ५० टा चर्यापद संख्या [लुइपाद १, २९; कुक्कुरीपाद २, २०, ४८; विरुबपाद ३; गुण्डारीपाद ४; चत्तिलपाद ५; भुसुकुपाद ६, २१, २३, २७, ३०, ४१, ४३, ४९; कान्हापाद ७, ९, १०, ११, १२, १३, १८, १९, २४, ३६, ४०, ४२, ४५; कम्बलाम्बरपाद ८; डोम्बीपाद १४; शान्तिपाद १५, २६; महिधरपाद १६; वीणापाद १७; सरहपाद २२, ३२, ३८, ३९; शबरपाद २८,५०; आर्यदेवपाद ३१; ढेनढनपाद ३३; दारिकापाद ३४; भादेपाद ३५; ताडकापाद ३७; कनकनापाद ४४; जयनन्दीपाद ४६; धमपाद ४७; तंत्रीपाद २५**]**

१६ राग ४७ चर्यापद संख्या- ३ टा चर्यापद संख्या -२४, २५, ४८ (इन्द्रताल २४; गीति- २५, पटह- ४८)**- मे राग अनुपलब्ध [**पतमञ्जरी १, ६, ७, ९, ११, १७, २०, २९, ३१, ३३, ३६; गबड बा गौड़ २, ३, १८; आरु ४; गुर्जरा, गुञ्जरी बा कान्हा-गुञ्जरी ५, २२, ४१, ४७; देवकरी ८; देशाखा १०,३२; कामोद १३, २७, ३७, ४२; धनाशी बा धनश्री १४; रामकरी १५, ५०; बलडी बा बराडी २१, २३, २८, ३४; शबरी २६, ४६; मल्लारी ३०, ३५, ४४, ४५, ४९; मालासी ३९; मालासी-गाबुरा ४०; बांगल ४३; भैरवी १२, १६, १९, ३८**]**

<u>चर्यापद</u>

महाकवि डाक (संकलन पं जीवानन्द ठाकुर, १९५०)

<u>डाकवचन</u>

मैथिलीक आदिकवि विद्यापति (ज्योतिरीश्वर पूर्व) [सौजन्य- डिजिटल लाइब्रेरी ऑफ इण्डिया]

<u>विद्यापति पद्यावली (सम्पादन नगेन्द्रनाथ गुप्त १९१०)</u>

<u>मैथिलीक आदिकवि विद्यापति (ज्योतिरीश्वर पूर्व)- गजेन्द्र ठाकुर</u>

ज्योतिरीश्वर ठाकुर (सौजन्य- डिजिटल लाइब्रेरी ऑफ इण्डिया)

वर्णन रत्नाकर

मैथिली धूर्तसमागम

विद्यापति ठक्कुरः [(१३५०-१४३५) मैथिलीक आदि कवि ज्योतिरीश्वर-पूर्व विद्यापतिसँ भिन्न, संस्कृत आ अवहट्ठमे लेखन]

व्याडीभक्ति तरङ्गिणी

गोरक्षविजयम्

Vidyapati A Political Analysis- Dr Shankar Kumar Jha

[सौजन्य पं शशिनाथ झा/ रामदेव झा]

शंकरदेव

पारिजातहरण

रामविजय

दैत्यारि ठाकुर

श्यामंत हरण यात्रा (अंकिया नाट)

माधवदेव

भूमि लुटिया झुमुरा आ पिम्परा-गुचुरा-झुमुरा

लक्ष्मीदेव

कुमारहरण नाट शत स्कंध रावण वध (अंकिया नाट)

जगत्प्रकाशमल्ल

प्रभावतीहरण नाटक

सिद्ध नरसिंहमल्ल

गीतावली सिद्धि

जगत्ज्योतिर्मल्ल

हरगौरी विवाह नाटक कुञ्जविहार नाटक

हर्षनाथ झा

माधवानन्द नाटक

उषाहरण

हर्षनाथ काव्यग्रन्थावली (संकलन अमरनाथ झा १८९७-१९५५)

रत्नपाणि

उषाहरण नाटक

श्रीकांत

श्रीकृष्ण जन्म रहस्य

नन्दीपति

कृष्णकेलिमाला

गीतमाला

कान्हा रामदास

गौरीस्वयंवर

लाल

गौरीस्वयंवर नाटक

उमापति

पारिजात हरण

भानुनाथ

प्रभावती हरण

देवानन्द

उषाहरण

रमापति

रुक्मणी परिचय

उपाध्याय रामदास

आनन्द विजयाभिदान नाटिका

शिवदत्त

गौरीपरिणय सीतास्वयंवर दुर्गाविजय

पारिजात नाटक

....

कथा बौद्ध सिद्ध मेहथपा (बाल साहित्य केन्द्रित) मेंहथमे भेल ८२ म सगर राति दीप जरयमे पठित कथा सभक संकलन

कथा बौद्ध सिद्ध मेहथपा

सखुआवाली (नारी विमर्श केन्द्रित) भपटियाहीमे भेल ८३ म सगर राति दीप जरयमे पठित कथा सभक संकलन

सखुआवाली

सर जी. ए. ग्रियर्सन (१८५१-१९४१)

मैथिली ग्रामर

मैथिली क्रेस्टोमेथी एण्ड वोकाबुलेरी

मुंशी रघुनन्दन दास (१८६०-१९४५) (सौजन्य- राधाकृष्णन् दास)

सुभद्रा हरण

रासबिहारी लाल दास (१८७२-१९४०) (सौजन्य- रमानन्द झा "रमण")

सुमति

हरिनन्दन दास (सौजन्य- राधाकृष्णन् दास)

सुदामा चरित

पं रामजी चौधरी (१८७८-१९५२) (सौजन्य- श्री श्रीमोहन चौधरी)

विविध भजनावली

आचार्य रामलोचन शरण (१८८९-१९७१) (सौजन्य- मैथिली साहित्य संस्थान)

जयन्ती-स्मारक ग्रन्थ

धनुषधारी दास (१८९५-१९६५) (सौजन्य- पञ्जीकार विद्यानन्द झा)

मैथिली में बिहारी

हरिमोहन झा (१९०८-१९८४) (सौजन्य- मैथिली साहित्य संस्थान/ गौरीनाथ)

अभिनन्दन ग्रन्थ

अंतिका (हरिमोहन झा विशेषांक)

....

डॉ. राम भरोस कापड़ि 'भ्रमर' (सौजन्य- राम भरोस कापड़ि 'भ्रमर')

महिषासुर मुर्दावाद एवं अन्य नाटक (१९९७)

लोक नाट्य: जट जटिन (२००७) (शोध)

हुगली ऊपर बहैत गंगा आ आन कथा (कथा संग्रह) (२००८)

भ्रमर मैथिली दीर्घ कविता (हिन्दी अनुवाद-अब बस नहीं) (२००९)

मैथिली लोक संस्कृति (नेपाली भाषामे) (२००९)

भैया अएलै अपन सोराज (नाटक संग्रह) (२०१०)

घरमुहाँ (उपन्यास) (२०१२)- ई बुक वर्जन

घरमुँहा (उपन्यास) (२०१२)- प्रिंट वर्जन

अनहरियाक चान (गजल संग्रह) (२०१३)

चीन जे हम देखल (यात्रा संस्मरण) (२०१४)

सूली पर इजोत एवं अन्य नाटक (२०१५)

सीमाके आर-पार (यात्रा संस्मरण) (२०१६)

युद्धभूमिक एसगर योद्धा (कविता संग्रह) (२०१७)

एंटीवायरस (कथा संग्रह) (२०१९)

कोरोनाक संत्रासमे ओझरायल जिनगी (लकडाउन डायरी) (२०२०)

मिथिलाक लोकजीवन लोकसन्दर्भ (२०२२)

सोन्हगर गन्धक अन्वेषी डा. प्रफुल्ल कुमार सिंह 'मौन'

मैथिली लोक संस्कृति संगोष्ठी

स्मारिका (२०१०)

आंगन अंक-४ (२०१२) सलहेस विशेषांक

आँजुर (अंक वर्ष ३६, अंक ३) सोमदेव विशेष

गामघर-३०-०८-२०१८

गामघर-०४-१०-२०१८

गामघर-१६-०५-२०१९

गामघर-२७-०६-२०१९

रामभरोस कापड़ि "भ्रमर"क किछु नाटक

मुन्नाजी द्वारा साक्षात्कार पृ. ३२१-३२८

देसिल बयनाक बहन्ने रामलोचन ठाकुर प्रसंग पृ. ३४७-३५७

हमर ज्ञान-पिपाशाक स्रोत: शरदिन्दु चौधरी पृ. ३१-३४

जट जटिन पृ. ५६८-७०५

भैया, अएलै अपन सोराज पृ. ५६८-७०५

आलेख कथा-फ्लैशबैक पृ. ८४-८८

आलेख पृ. पृ. ११७-१२५

आलेख पृ. १२७६-१२९०

आलेख पृ. ९७-९८

रायपुर यात्रा प्रसंग पृ. १५०-१५४

सलहेस परिचर्चा रिपोर्ट पृ. ४१-४५

रिपोर्ट पृ. २३१-२४३

रिपोर्ट पृ. ४४५

अंक २४ जून २०१२

२५ जुलाइ २०१२

०५ अगस्त २०१२

२३ फरबरी २०१६

आसिन २०७३

सुजीत कुमार झा (सौजन्य- सुजीत कुमार झा)

रिपोर्टर डायरी (रिपोर्ताज)

चिड़ै (लघुकथा-संग्रह)

जिद्दी (लघुकथा संग्रह)

कोइली घूरि आउ (बाल लघु-विहनि कथा संग्रह)

गन्ध (लघु कथा संग्रह)

खजुरीबाली (लघु कथा संग्रह)

बुलबुल (कथा संग्रह)

दूधमती- (नेपाली आ मैथिलीमे)

अंक ३१ अंक ३२ अंक ३३ अंक ३४ अंक 35 अंक 36 अंक 37 अंक 38 अंक 39 अंक 40 अंक 41

विन्देश्वर ठाकुर

नेपालक नोर मरुभूमिमे

विनीत ठाकुर (सौजन्य- विनीत ठाकुर)

बाँकी अछि हम्मर दूधक कर्ज

संतोष मिश्र (सौजन्य- संतोष मिश्र)

पोसपुत (लघुकथा-संग्रह)

उदास मोन (लघुकथा-संग्रह)

एना-किए (कविता-संग्रह)

अएना (संपादन- कविता-संग्रह)

कनकमणि दीक्षित (मूल नेपालीसँ मैथिली अनुवाद रूपा धीरू आ धीरेन्द्र प्रेमर्षि, बाल साहित्य) (सौजन्य- धीरेन्द्र प्रेमर्षि)

भगता बेङक देश-भ्रमण

Ayodhyanath Choudhary (Courtesy- Ayodhyanath Choudhary)

Varied Verses (Maithili Verses in English Translation)

...

डॉ शशिधर कुमर आ सुप्रिया बेबी कुमारी

भूकम्प (पृ. ६३८-६७४)

अणिमा सिंह (सौजन्य- नचिकेता)

शिशु गीत खेल

इलारानी सिंह (सौजन्य- नचिकेता)

प्रेम- एक कविता (अनूदित नाटक)

अरुन्धती देवी (सौजन्य- रमानन्द झा "रमण")

मिथिलाक विदुषी महिला

डॉ. कमला चौधरी (सौजन्य- कमला चौधरी)

मैथिलीक वेश-भूषा-प्रसाधन सम्बन्धी शब्दावली २००८

समय-संकेत (कथा-संग्रह) २०१०

डॉ. ललिता झा (सौजन्य- ललिता झा)

मैथिलीक भोजन सम्बन्धी शब्दावली २०११

सुस्मिता पाठक (सौजन्य- केदार कानन)

परिचिति (कविता संग्रह)

कनोजड़ि (कथा संग्रह)

नन्दिनी पाठक (सौजन्य- केदार कानन)

पाथरक शहर (कविता संग्रह)

पन्ना झा (सौजन्य- नरेन्द्र झा)

अनुभूति (लघुकथा संग्रह(

कल्पना झा (सौजन्य- कल्पना झा)

गोसाउनिक गीत

नशामुक्ति हित गाबी गीत

निनियाँ

यायावरी- शेफालिका वर्मा (हिन्दी अनुवाद कल्पना झा)

मुन्नी कामत (सौजन्य- मुन्नी कामत)

सुखल मन तरसल आँखि (पद्य आ गद्य)

सुखल मन तरसल आँखि (कविता)

अंततः (कविता संग्रह)

चुक्का (बाल कथा संग्रह)

नीता झा (सौजन्य- नीता झा)

बिलाइ मौसी (बाल लघुकथा संग्रह)

शेफालिका वर्मा (सौजन्य- शेफालिका वर्मा)

यायावरी (यात्रावृत्तान्त)

यायावरी (हिन्दी अनुवाद- कल्पना झा)

अर्थयुग (लघुकथा संग्रह)

एकटा अकास (लघुकथा संग्रह)

भावांजलि (गद्य गीत)

किस्त-किस्त जीवन (आत्म कथा)

आखर-आखर प्रीत

नागफांस (उपन्यास)

Naagphans (In English)

विभा रानी

विभा रानीक दूटा नाटक (भाग रौ आ बलचन्दा)

सुशीला झा (सौजन्य- प्रभा खेतान/ सुशीला झा)

छिन्नमस्ता- प्रभा खेतानक हिन्दी उपन्यासक मैथिली अनुवाद

कुसुम ठाकुर

प्रत्यावर्तन (आत्मकथा)(पृ. ४५९-५७२)

डॉ. कामिनी कामायनी

विदेह:सदेह ३१ (डॉ. कामिनी कामायनी आ कुमार मनोज कश्यप- अंक १-३५० सँ)

प्रीति ठाकुर

गोनू झा आ आन मैथिली चित्रकथा -पहिल मैथिली चित्रकथा (बाल साहित्य)

मैथिली चित्रकथा (बाल साहित्य)

मिथिलाक लोकदेवता (बाल साहित्य)

विद्यापतिक पुरुष परीक्षा (बाल साहित्य)

रेस (अनुवाद- बाल चित्रकथा)

ए बी सी डी- प्रकृति अक्षर पोथी (अनुवाद- बाल चित्रकथा)

सभ खाइत अछि (अनुवाद- बाल चित्रकथा)

बो म्याउ बाह (अनुवाद- बाल चित्रकथा)

रङ सभ (अनुवाद- बाल चित्रकथा)

(०६) छोट आ पैघ (अनुवाद- बाल चित्रकथा)

(०७) माल-जाल आ जानवर दिस देखू (अनुवाद- बाल चित्रकथा)

(१७) हमर परिवार (अनुवाद- बाल चित्रकथा)
जानवर (अनुवाद- बाल चित्रकथा)
पोथी १३: १...२...३... (अनुवाद- बाल चित्रकथा)
बाजाक अबाज (अनुवाद- बाल चित्रकथा)
पंजी (११००० मूल मिथिलाक्षर ताड़पत्र)
11000 PALM LEAF PANJI INSCRIPTIONS (VOLUME I TO XXII) Compiled, Scanned & Catalogued by Preeti Thakur

गजेन्द्र ठाकुर आ प्रीति ठाकुर (समालोचना)

नीतू कुमारी
मैथिली चित्रकथा (बाल साहित्य)
किरण चौधरी (अनूदित सचित्र मैथिली बाल कथा)
हमर बाल-वाड़ी
आर्या कॉकपिट मे
दीपा करमाकर- सही संतुलन मे
जंगल मे अहाँक स्वागत अछि
व्हेल छथि आकाश मे
भैया के मुस्कान के चोरौलक
बीज संचयक
अचंभित करय "फिबोनाची"
शौचालयक खिस्सा
लाल बरसाती
गुल्लीक जादुई पेटी

समीराक विकठ भोजन

विवाह मे जाई छी

प्रियंका झा (अनूदित सचित्र मैथिली बाल कथा)

हमर माँछ! नै हमर माँछ!

रश्मि प्रिया (अनूदित सचित्र मैथिली बाल कथा)

कैयो सकै छी, नहियो कऽ सकै छी

सुनीता ठाकुर (अनूदित सचित्र मैथिली बाल कथा)

बण्टी आ बबली

नीलिमा चौधरी (अनूदित सचित्र मैथिली बाल कथा)

हमर सभसँ नीक संगी

स्वास्तिका ठाकुर (अनूदित सचित्र मैथिली बाल कथा)

गप्पू बुते नाचल नै होइ छै

तूलिका (अनूदित सचित्र मैथिली बाल कथा)

हमरा ओ चाही!

मधूलिका मिश्र (अनूदित सचित्र मैथिली बाल कथा)

ओंघाइत भीमा

लक्ष्मी ठाकुर

जानवर सभ संगे भेँट-घाँट

पूनम मण्डल

सुतै कालक खिस्सा

....

राम इकबाल सिंह 'राकेश' (१९१२-१९९४) [सौजन्य- ई-पुस्तकालय]

मैथिली लोकगीत (१९४२, १९५५)

तेज नारायण लाल 'शास्त्री' [सौजन्य- ई-पुस्तकालय]

मैथिली लोकगीतों का अध्ययन (१९६२)

डॉ शंकर कुमार झा (सौजन्य- कीर्तिनाथ झा/ आर्काइव डॉट ओआरजी)

Vidyapati A Political Analysis

राधाकृष्ण चौधरी (१९२१-१९८५) (सौजन्य- प्रभात कुमार चौधरी/ IGNCA-ASI)

मिथिलाक इतिहास

A Survey of Maithili Literature

The Political and Cultural Heritage of Mithila

Mithila in the Age of Vidyapati

जयकान्त मिश्र (१९२२-२००९) (सौजन्य- काश्मीर रिसर्च इंस्टीट्यूट लाइब्रेरी, आर्काइव डॉट ओआरजी, इण्डियन कल्चर डॉट जीओवी डॉट इन, साहित्य-अकादेमी डॉट जीओवी डॉट इन)

बृहत् मैथिली शब्दकोश भाग-१

A History of Maithili Literature Vol. I

Introduction to the Folk Literature of Mithila

Meet the Author

उपेन्द्र ठाकुर (१९२९-१९९१)[सौजन्य- डिजिटल लाइब्रेरी ऑफ इण्डिया/ IGNCA-ASI]

History of Mithila

Studies in Jainism and Buddhism in Mithila

सोमदेव (१९३४-२०२२) (सौजन्य- राम भरोस कापड़ि 'भ्रमर')

आँजुर सोमदेव विशेष

प्रभास कुमार चौधरी (१९४१-१९९८) (सौजन्य- अशोक)

सन्धान प्रभास विशेष

लल्लन प्रसाद ठाकुर (१९५३-१९९५) (सौजन्य- कुसुम ठाकुर)

लौंगिया मिरचाइ

नाटककार लल्लन प्रसाद ठाकुर समग्र रचनावली (५ टा नाटक, ४ टा एकांकी आ ३ टा गीति नाटिका सहित)

सुभाष चन्द्र यादव (सौजन्य- सुभाष चन्द्र यादव)

राजकमल चौधरी: मोनोग्राफ

नित नवल राजकमल

बनैत बिगड़ैत (लघुकथा संग्रह)

गुलो

गुलो (हिन्दी अनुवाद- रमण कुमार सिंह)

रमता जोगी

मडर

भोट

गुलो: कला आ भाषा (सम्पादक तारानन्द वियोगी आ केदार कानन)

नित नवल सुभाष चन्द्र यादव (लेखक गजेन्द्र ठाकुर)

नित नवल सुभाष चन्द्र यादव (मिथिलाक्षर)

अशोक (सौजन्य- अशोक आ शिवशंकर श्रीनिवास)

चक्रव्यूह (कविता संग्रह) (१९८६)

त्रिकोण (कथा संग्रह) (१९८६)

ओहि रातिक भोर (कथा संग्रह) (१९९१)

मातबर (कथा संग्रह) (२००१)

संवाद (साक्षात्कार संग्रह) (२००७)

आँखिमे बसल (यात्रा कथा) (२०१३)

बात-विचार (आलोचना) (२०१५)

डैडीगाम (कथा संग्रह) (२०१७)

अशोक-सेलेक्शन्स (विविध)

अशोक-नव कविता

नीक दिनक बाइस्कोप (व्यंग्य संग्रह) (२०१८)

कथा-पाठ (मैथिली कथाक आलोचनात्मक अध्ययन) (२०२२)

प्रतिमान (सम्पादन)

किरण (प्रतिमान गोष्ठी- सम्पादक मोहन भारद्वाज)

सन्धान १ (सम्पादन)

सन्धान २ (सम्पादन)

सन्धान ३ (सम्पादन) प्रभास विशेष

सन्धान ४ (सम्पादन)

मुन्ना जी द्वारा साक्षात्कार (पृ. ३८२-३८५)

बनैत कम बिगड़ैत बेसी (पृ. २०२३-२०३१)

सम्पादक राजनन्दन लाल दास आ कर्णामृत (पृ. ११९-१२२)

रामलोचन ठाकुरक कविता पढ़ैत (पृ. ३२७-३४१)

केदार नाथ चौधरीक उपन्यास (पृ. १०१-१०६)

शरदिन्दुजी (पृ. ७०-७३)

विदेह रचनाकार अशोक विशेषांक

रामदेव झा (सौजन्य- शंकरदेव झा/ योगानन्द झा)

सव्यसाची (अभिनन्दन ग्रन्थ)

मैथिली शब्द संचय

दत्त-वतीक वस्तु कौशल

संकल्प अंक-५ (सम्पादक डॉ रामदेव झा, सहायक सम्पादक डॉ योगानन्द झा) १९८८

कीर्तिनाथ झा (सौजन्य- कीर्तिनाथ झा/ आर्काइव डॉट ओआरजी)

कुरल: मैथिली भावानुवाद (मूल तमिल आदि-कवि तिरुवल्लुवर)

टूटल पाँखि (खलील जिब्रानक उपन्यास 'द ब्रोकन विंग्स'क मैथिली अनुवाद)

किछु पुरान गप्प, किछु नव गप्प (कथा संग्रह)

अनुपम मिश्र पॉडकास्ट एपीसोड ४० कीर्तिनाथ झा

आशीष अनचिन्हार

संदर्भ सहित (गजल-आलोचना)

कुमारि इच्छा (गजल संग्रह)

जंघाजोड़ी (गजल संग्रह)

अनचिन्हार आखर (गजल, रुबाइ आ कताक संग्रह)

मैथिली गजलक व्याकरण ओ इतिहास

मैथिली वेब पत्रकारिताक इतिहास (अनुलग्नक: अंतिका आलेख:अंतर्जाल आ मैथिली: गजेन्द्र ठाकुर)

मैथिली गजलक रेडी रेकोनर

शब्द-अर्थ-शक्ति

स्वतंत्रचेता- अरविन्द ठाकुर: व्यक्तित्व-कृतित्व (विदेह अरविन्द ठाकुर विशेषांकक प्रिण्ट रूप)[सम्पादन]

डॉ योगानन्द झा (सौजन्य- योगानन्द झा)

लोकजीवन ओ लोकसाहित्य १९८६

संकल्प अंक-५ (सम्पादक डॉ रामदेव झा, सहायक सम्पादक डॉ योगानन्द झा) १९८८

आलेख सञ्चयन २००२

मैथिली शाक्त साहित्य- शास्त्रीय भगवती गीत (सम्पादन) २००२

मैथिली पत्रकारिता के सौ वर्ष २००६

लोक, साहित्य ओ शब्द-सम्पदा २००७

गहबर गीत (संकलन-सम्पादन) २००७

मैथिलीक पारम्परिक जातीय व्यवसायक शब्दावली २००९

कथा-लोककथा २०१०

कपिलदेव ठाकुर 'स्नेहलता' कृत सीतावतरण (सम्पादन) २०११

मंगल-प्रभात गाँधीजी (अनुवाद) २०१३

भोरे-भोर (डॉ ए. कीर्तिवर्द्धनक हिन्दी कविता संग्रहक अनुवाद) २०१४

तारानन्द वियोगी (सौजन्य- तारानन्द वियोगी/ सुभाष चन्द्र यादव)

प्रलय रहस्य (कविता संग्रह)

अतिक्रमण (कथा संग्रह)

Between the Two Dams (English Translation by Prabhat Jha)

जैसे अँधेरे में चाँद (हिन्दी अनुवाद- अरुणाभ सौरभ)

बचाने का यत्न (जीवकान्त)- (अतिथि सम्पादक तारानन्द वियोगी)

राजकमल-जीवन क्या जिया (पृ. १६४-२७४)

महिषी की तारा

बुद्ध का दुख और मेरा (हिन्दी अनुवाद- अविनाश)

तुमि चिर सारथि (हिन्दी अनुवाद- केदार कानन/ अविनाश)

तारा-चालीसा

ई भेटल तँ की भेटल

साखी (मैथिली दलित-कविता)

कबीर आ हुनक मैथिली पदावली

धराशायी हेबाक समय (कविता मे कोरोना काल)

दुनिया घर मेहमान (प्रेम कविता)

अपन युद्धक साक्ष्य (गजल संग्रह)

छियानत (कथा संग्रह)

बहुवचन (आलोचना)

गुलो: कला आ भाषा (सम्पादन)

सुधांशु शेखर चौधरी (सौजन्य- शरदिन्दु चौधरी)

शेखर रचित गजल ओ गीत

शरदिन्दु चौधरी (सौजन्य- शरदिन्दु चौधरी)

जँ हम जनितहुँ (२००२)

बड़ अजगुत देखल (२००५)

गोबरगणेश (२०११)

करिया कक्काक कोरामिन (२०१६)

बात-बातपर बात खण्ड-१ (२०१९)

मर्मान्तक-शब्दानुभूति (बात-बातपर बात खण्ड-२) (२०२०)

हमर अभाग: हुनक नहि दोष (बात-बातपर बात-३) (२०२१)

साक्षात् (बात-बातपर बात-४) (२०२१)

विदेह शरदिन्दु चौधरी विशेषांक

काशीकान्त मिश्र मधुप

विदेह काशीकांत मिश्र मधुप विशेषांक

राजनन्दन लाल दास

विदेह राजनन्दन लाल दास विशेषांक

प्रेमलता मिश्र प्रेम

विदेह प्रेमलता मिश्र प्रेम विशेषांक

रवीन्द्र नाथ ठाकुर

विदेह रवीन्द्र नाथ ठाकुर विशेषांक

मायानन्द मिश्र (सौजन्य- केदार कानन)

अवांतर (गजल-गीतल)

कलानन्द भट्ट (सौजन्य- केदार कानन)

कान्ह पर लहास हमर मैथिली गजल संग्रह

अनुलग्नक-कोसी कॉलोनी सँ किशन कुटीर धरि

रामकृष्ण झा 'किसुन' (सौजन्य- केदार कानन)

किसुन समग्र-१ (सम्पादक केदार कानन आ रमण कुमार सिंह)

किसुन समग्र-२ (सम्पादक केदार कानन आ रमण कुमार सिंह)

मैथिलीक नव कविता (सम्पादन)

बहुआयामी किसुनजी (सम्पादक महेन्द्र आ केदार कानन)

केदार कानन (सौजन्य केदार कानन/ CIIL/ सुभाष चन्द्र यादव)

अक्ष पर नचैत (संस्मरण: जीवकान्तक पत्रक बहाने)

बहुआयामी किसुनजी (सम्पादन)

गुलो: कला आ भाषा (सम्पादन)

किसुन समग्र-१ (सम्पादन)

किसुन समग्र-२ (सम्पादन)

अपना नजरि मे (सम्पादन)

सृजन केर दीप पर्व (सम्पादन)

भारती मंडन अंक-१६ (सम्पादन)

महेन्द्र (CIIL/ केदार कानन)

जुआयल कनकनी

बहुआयामी किसुनजी (सम्पादन)

बाबा बैद्यनाथ (सौजन्य- बाबा बैद्यनाथ)

पहरा इमानपर (गजल संग्रह)

अरविन्द ठाकुर (सौजन्य- अरविन्द ठाकुर/ CIIL)

परती टूटि रहल अछि (कविता संग्रह)

अन्हारक विरोध मे (लघु कथा संग्रह)

बहुरुपिया प्रदेश मे (गजल संग्रह)

सबद मितारथ धाय्या

रोशनाइक लोकपक्ष (कथेतर गद्य)

जड़ताक प्रतिवाद मे (सोल्हकन-दीठक आरोहण गाथा- दीर्घ कविता)

सृजन केर दीप पर्व (सम्पादन)

विदेह अरविन्द ठाकुर विशेषांक

स्वतंत्रचेता- अरविन्द ठाकुर: व्यक्तित्व-कृतित्व (सम्पादक आशीष अनचिन्हार)

[विदेह अरविन्द ठाकुर विशेषांकक प्रिण्ट रूप]

नरेन्द्र झा (सौजन्य- नरेन्द्र झा)

चपल चरन चित चंचल भान

विकास ओ अर्थतंत्र

राजेश्वर झा (मैथिली साहित्य संस्थान आर्काइव)

मिथिलाक्षरक उद्भव ओ विकास

सुरेन्द्र झा सुमन (आर्काइव डॉट कॉम)

दत्त-वती (मूल)

गोविंद झा ((IGNCA Site आर्काइव)

Maithili-English Dictionary

डॉ शैलेन्द्र मोहन झा (आर्काइव डॉट कॉम/ CIIL)

परिचय निचय

मैथिली गद्य संग्रह- सं

रमानाथ झा (CIIL Site **आर्काइव)**

प्रबन्ध संग्रह

रमानाथ मिश्र "मिहिर" (आर्काइव डॊट कॊम)

मैथिली मुहावरा एवम् लोकोक्ति प्रकाश

आनन्द मिश्र (सौजन्य- रमानन्द झा "रमण")

मिथिला भाषाक सुबोध व्याकरण

श्यामानन्द झा (सौजन्य- रमानन्द झा "रमण")

मैथिली गीत चन्द्रिका

मैथिली संदेश (विभिन्न कविक कविता-सम्पादित)

पं लक्ष्मीपति सिंह (सौजन्य रमानन्द झा "रमण")

हिन्दी-मैथिली-शिक्षक

भवप्रीतानन्द ओझा (सौजन्य- रमानन्द झा "रमण")

पदावली

गणनाथ-विन्ध्यनाथ पदावली (सौजन्य- रमानन्द झा "रमण")

गणनाथ-विन्ध्यनाथ पदावली

रूपनारायण झा "राकेश" (सौजन्य- रमानन्द झा "रमण")

मनमोहन लड्डू

भोला लाल दास (आर्काइव डॊट कॊम)

मैथिली सुबोध व्याकरण

खड्ग वल्लभ दास 'स्वजन' (सौजन्य- हेमन्त दास "हिम")

सीता-शील

डॉ. मदनेश्वर मिश्र (सौजन्य- पञ्जीकार विद्यानन्द झा)

एक छलीह महारानी

यात्री (नागार्जुन) (सौजन्य- मिथिला सांस्कृतिक परिषद)

बलचनमा

कालीकान्त झा "बूच"

कलानिधि- कविता-संग्रह

उपेन्द्रनाथ झा "व्यास" (सौजन्य- मयंक झा)

रूबाइयात-ए-ओमर खैयाम (मैथिली पद्यानुवाद)

प्रतीक (कविता संग्रह)

संन्यासी (काव्य)

रमेश नारायण (सौजन्य- शेफालिका वर्मा)

पाथरक नाव (लघुकथा संग्रह)

गोपालजी झा "गोपेश" (सौजन्य- गोपालजी झा "गोपेश")

गुम्म भेल ठाढ़ छी

विजय नाथ झा (सौजन्य- विजय नाथ झा)

अहींक लेल (गीत-गजल संग्रह)

कामायनी (अनुवाद)

नगेन्द्र कुमर (सौजन्य- प्रसन्न कुमार झा)

ससरफानी

प्रबोध नारायण सिंह (सौजन्य- नचिकेता)

अन्हेर नगरी (अनुवाद)

चयनिका (सम्पादन)

वैजयन्ती (कविता)

हाथीक दाँत

टटका गप (सम्पादित कथा संकलन)

प्रेमक रोग (नाटक)

मानक मैथिली (हिन्दी शोध प्रबन्ध)

अमरनाथ (सौजन्य- अमरनाथ)

क्षणिका- विहनि कथा संग्रह

प्रफुल्ल कुमार सिंह 'मौन'

पंचदेवोपासक भूमि मिथिला पृ. १००१-१०८०

डॉ. गंगेश गुंजन (सौजन्य- गंगेश गुंजन)

राधा (१-३०) पृ. १३७३-१५८०

प्रथम-चौबटिया-नाटक *(बुधिबधिया)*

नाटक आइ भोर

कथा-संग्रह उचितवक्ता

गीत-गजल दुखक दुपहरिया

कमलधर दास (सौजन्य- कमलधर दास)

मैथिल कर्ण कायस्थक गोत्र, प्रवर, मूल आ वैवाहिक सम्बन्ध

कीर्तिनारायण मिश्र (सौजन्य- कीर्तिनारायण मिश्र)

ध्वस्त होइत शान्ति स्तूप

सीमान्त

आदमीकेँ जोहैत

अपन एकान्त मे

स्मृतियात्राक एकान्तमे

राजनाथ मिश्र

Mithila_Painting-Modern Art-Photos

प्रेमशंकर सिंह (सौजन्य- प्रेमशंकर सिंह/ मिथिला दर्पण प्रकाशन)

मैथिली भाषा साहित्य:बीसम शताब्दी (आलोचना)

विद्यापति कृत व्याडीभक्तितरङ्गिनी (सम्पादन)

डॉ. रमण झा (सौजन्य- रमण झा)

मैथिली काव्यमे अलङ्कार

अलङ्कार-भास्कर

मैथिली काव्यमे ज्योतिष

भिन्न-अभिन्न

अहिरावण-वध (खण्ड काव्य)

पारिजात-मञ्जरी

डॉ. रमानन्द झा 'रमण' (सौजन्य- रमानन्द झा "रमण"/ CIIL Site **आर्काइव)**

हिआओल

सगर राति दीप जरय

राजू आ टाकाक गाछ (अनुवाद)

अखियासल

केदार नाथ चौधरी (सौजन्य- केदार नाथ चौधरी)

चमेलीरानी

माहुर

करार

अबारा नहितन

अयना

हीना

विदेह केदार नाथ चौधरी विशेषांक

योगेन्द्र पाठक "वियोगी" (सौजन्य- योगेन्द्र पाठक "वियोगी")

विज्ञानक बतकही

विज्ञानक बतकही भाग-२

नरक विजय (सम्पूर्ण)

नरक विजय (संशोधित)

हमर गाम (बाल उपन्यास)

पिरामिडक देशमे

अकटा मिसिया (कथा संग्रह)

रोबोट (अनूदित साइंस-फिक्शन नाटक)

किछु तीत मधुर (यात्रा वृत्तांत)

सुशील (सौजन्य- सुशील)

घराड़ी (उपन्यास) (१९७३)

गामबाली (उपन्यास) (१९८२)

भामती (नाटक) (पहिल मंचन १९९१, प्रकाशन २०१३)

अस्मिता (लघुकथा संग्रह) (२०१६)

कामेश्वर झा 'कमल' (सौजन्य- नबोनारायण मिश्र)

कमल-ताल (गीत संग्रह)

रामलोचन ठाकुर (सौजन्य- रामलोचन ठाकुर)

जे कहब साँच कहब

आँखि मुनने आँखि खोलने (संस्मरण)

स्मृतिक धोखरल रंग (संस्मरण)

अपूर्वा (कविता संग्रह)

इतिहासहन्ता (कविता संग्रह)

देशक नाम छलै सोन चिड़ैया (कविता संग्रह)

लाख प्रश्न अनुत्तरित (कविता संग्रह)

प्रतिध्वनि (विदेशी भाषाक कविताक मैथिली रूपान्तरण)

पद्मानदीक माझी (अनूदित उपन्यास)

मैथिली लोककथा

आजुक कविता (सम्पादित कविता संग्रह)

बेताल कथा (हास्य-व्यंग)

देसिल बयना (अख़बार)

विदेह रामलोचन ठाकुर विशेषांक

डॉ. देवशंकर नवीन (सौजन्य- देवशंकर नवीन)

आधुनिक साहित्यक परिदृश्य

डॉ बचेश्वर झा

निवन्ध-निकुञ्ज

जगदीश चन्द्र ठाकुर "अनिल" (सौजन्य- जगदीश चन्द्र ठाकुर "अनिल")

आँखिमे चित्र हो मैथिली केर (आत्मकथा- जारी)

धारक ओइ पार (दीर्घ कविता)

गीत गंगा (गीत संग्रह)

गजल गंगा (गजल संग्रह)

तोरा अंगना मे (गीत संग्रह)

तोरा अंगना मे (गीत संग्रह)- मूल

विदेह जगदीश चन्द्र ठाकुर अनिल विशेषांक

राज किशोर मिश्र

चाननि (कविता संग्रह)

सप्तपर्ण (कविता संग्रह)

रबीन्द्र नारायण मिश्र (सौजन्य- रबीन्द्र नारायण मिश्र)

भोरसँ साँझ धरि (आत्म कथा)

प्रसंगवश (निवंध)

स्वर्ग एतहि अछि (यात्रा प्रसंग)

फसाद (कथा संग्रह)

नमस्तस्यै (उपन्यास)

विविध प्रसंग (निवंध)

महराज (उपन्यास)

लजकोटर (उपन्यास)

सीमाक ओहि पार (उपन्यास)

समाधान (निवंध संग्रह)

मातृभूमि (उपन्यास)

स्वप्नलोक (उपन्यास)

शंखनाद (उपन्यास)

इएह थिक जीवन (संस्मरण)

ढहैत देबाल (उपन्यास)

पाथेय (संस्मरण)

हम आबि रहल छी (उपन्यास)

प्रलयक परात (उपन्यास)

बीति गेल समय (उपन्यास)

प्रतिबिम्ब (उपन्यास)

बदलि रहल अछि सभ किछु (उपन्यास)

राष्ट्र मंदिर (उपन्यास)

संयोग (कथा संग्रह)

नाचि रहल छलि वसुधा (उपन्यास)

नन्द कुमार मिश्र 'नन्द' (सौजन्य- नन्द कुमार मिश्र 'नन्द')

गामघर (कथा संग्रह)

सुजाता (उपन्यास)

महारानी कैकेयी (प्रवचनात्मक निबन्ध)

गुदरीक लाल (उपन्यास)

अनठिया कुकुर (उपन्यास)

आडम्बर (कथा संग्रह)

दिल्लीक पार्क (शब्द चित्र)

सुकन्या (उपन्यास)

स्वर्ण कमल (बाल उपन्यास)

काव्य सरिता (मैथिली काव्य संग्रह)

परिवार (संस्मरणात्मक उपन्यास)

याचक के नञि (मैथिली शब्द-चित्र)

सत्यानन्द पाठक (सौजन्य- सत्यानन्द पाठक)

हमर गाम (उपन्यास)

डॉ. उदय नारायण सिंह "नचिकेता" (सौजन्य- नचिकेता)

नो एण्ट्री : मा प्रविश

आन्दोलन

एक छल राजा

जनक आ' अन्यान्य एकांकी

नाटक क लेल

नायक क नाम जीवन

प्रत्यावर्त्तन

रामलीला

प्रियंवदा (एकांकी)

नचिकेता विविध (मैथिली, बांग्ला, हिन्दी आ अंग्रेजी)

मैथिली कविता-त्रैमासिक (अप्रैल १९६९)

मैथिली कविता-त्रैमासिक (जुलाइ १९६९)

मिथिला दर्शन मार्च २०२१

मिथिला दर्शन नवम्बर २०२१

रवि भूषण पाठक

रिहर्सल (नाटक)

विदेह:सदेह २९ (रवि भूषण पाठक आ डॉ. कैलाश कुमार मिश्र- अंक १-३५० सँ)

विदेह:सदेह २७ (गजेन्द्र ठाकुर आ रवि भूषण पाठकक आन भाषासँ अनूदित गद्य आ पद्य- अंक १-३५० सँ)

डॉ. कैलाश कुमार मिश्र

विदेह:सदेह २९ (रवि भूषण पाठक आ डॉ. कैलाश कुमार मिश्र- अंक १-३५० सँ)

कुमार मनोज कश्यप

विदेह:सदेह ३१ (डॉ. कामिनी कामायनी आ कुमार मनोज कश्यप- अंक १-३५० सँ)

डॉ. शम्भु कुमार सिंह

(तुकाराम रामा शेटक कोंकणी उपन्यासक मैथिली अनुवाद डॉ शम्भु कुमार सिंह द्वारा) पाखलो

विदेह:सदेह २६ (डॉ शम्भु कुमार सिंह आ डॉ अरुण कुमार सिंह अंक १-३५० सँ)

डॉ. अरुण कुमार सिंह

विदेह:सदेह २६ (डॉ शम्भु कुमार सिंह आ डॉ अरुण कुमार सिंह अंक १-३५० सँ)

कुमार पवन (सौजन्य- अंतिका)

पइठ (मैथिलीक सर्वश्रेष्ठ कथा)

डायरीक खाली पन्ना

केशव भारद्वाज

अजगुत अफ्रीका (अफ्रीका डायरी) पृ. २१४-४६६

गोपाल झा 'अभिषेक' (सौजन्य- गोपाल झा 'अभिषेक')

आउ स्वप्न साझी करी (कविता संग्रह)

आमोद कुमार झा (सौजन्य- आमोद कुमार झा)

बिम्बक पथार (कविता संग्रह)

किशन कारीगर (सौजन्य- किशन कारीगर)

किछु फुरा गेल हमरा

मुन्नाजी

मोकाम दिस (बीहनि कथा संग्रह)

प्रतीक (विहनि कथा संग्रह)

माँझ आंगनमे कतिआएल छी (मैथिली गजल संग्रह)

हम पुछैत छी (साक्षात्कार)

तीन टा बाल नाटक (मैथिली बाल साहित्य)

खुरलुच्ची (मैथिली बाल कविता- बाल साहित्य)

घाह (हाइकू-टंका संग्रह)

सन्दीप कुमार साफी

बैशाखमे दलानपर (पहिल मैथिली दलित आत्मकथा सहित)

ओम प्रकाश झा

कियो बूझि नै सकल हमरा (गजल, रुबाइ आ कता संग्रह)

अमित मिश्र

नव अंशु (गजल-हजल, रुबाइ संकलन)

चन्दन कुमार झा

मोनक बात (गजल, हजल,बाल गजल, रुबाइ आ कताक संकलन)

डॉ. अनमोल झा

समय साक्षी थिक (विहनि कथा संग्रह)

ई जे समय अछि (विहनि कथा संग्रह)

बिनय भूषण (सौजन्य- आशीष अनचिन्हार)

उजरा परवाक खोज (कविता संग्रह)

आनन्द कुमार झा

टाकाक मोल (नाटक)

कलह (नाटक)

बदलैत समाज (नाटक)

धधाइत नवकी कनियाँक लहास (नाटक)

हठात् परिवर्तन (नाटक)

मुक्ति यात्रा (नाटक)

शिव कुमार झा "टिल्लू"

क्षणप्रभा-कविता-संग्रह

अंशु-समालोचना

देवांशु वत्स

नताशा -मैथिली बाल चित्रशृंखला (कौमिक्स)

डॉ. विनीत उत्पल

हम पुछैत छी (कविता संग्रह)

रेहन पर रग्घू - काशीनाथ सि हक हिन्दी उपन्यासक विनीत उत्पल द्वारा मैथिली अनुवाद

मन्त्रद्रष्टाऋष्यश्रृङ्ग- लेखक हरिशंकरश्रीवास्तव "शलभ" (हिन्दीसं मैथिली अनुवाद विनीत उत्पल द्वारा)

मोहनदास- उदय प्रकाशक हिन्दी उपन्यासक विनीत उत्पल द्वारा मैथिली अनुवाद

मोहनदास (मैथिली-देवनागरी) मोहनदास (मैथिली-मिथिलाक्षर) मोहनदास (मैथिली-ब्रेल)

जगदानन्द झा "मनु" (सौजन्य- जगदानन्द झा "मनु")

नढ़िया भुकैए हमर घराड़ीपर (गजल संग्रह)

तोहर कतेक रंग (विहनि कथा संग्रह)

चोनहा- (बाल उपन्यास)

व्यथा- (कविता-गीत संग्रह)

राजदेव मण्डल

अम्बरा-कविता-संग्रह

हमर टोल (उपन्यास)

बसुंधरा(कविता संग्रह)

जाल (पटकथा)

लाज (एकांकी)

जल भंवर (उपन्यास)

त्रिवेणीक रंग (विहनि आ लघु कथा संग्रह)

पंचैती (लघु पटकथा)

वापसी

Rajdeo Mandal- Maithili Writer by Gajendra Thakur

दुर्गानन्द मण्डल

संचयिका

कथा कुसुम (विहनि आ लघु कथा संग्रह)

चक्षु

राम विलास साहु

अंकुर- लघुकथा संग्रह

रथक चक्का उलटि चलै बाट (कविता/ टनका संग्रह)

कर्म बिनु जग सुन्ना (दोसर कविता/ टनका संग्रह)

स्कूलक खिचड़ी (विहनि/ लघु कथा संग्रह)

दूधबेचनी (लघु कथा संग्रह)

मनक मैल

नारायण यादव (सौजन्य- उमेश मण्डल)

खाली घर

रामदेव प्रसाद मण्डल "झारूदार"

हमरा बिनु जगत सूना छै

गीतांजलि झारू

कपिलेश्वर राउत

उलहन (विहनि - लघु कथा संग्रह)

नंद विलास राय

सखारी-पेटारी(लघुकथा संग्रह)

मदन अमर (दोसर लघु कथा संग्रह)

मरजादक भोज (तेसर लघुकथा संग्रह)

भरदुतिया

छठिक डाला

हमर चारूधाम

असल पूजा

ललन कुमार कामत (सौजन्य- उमेश मण्डल)

दुध-पानि फराक-फराक (कथा एवं पाण्डुलिपि जगदीश प्रसाद मण्डल)-(छाया एवं सम्पादन- उमेश मण्डल)

हिन्दुस्तानी मुसलमान और हिन्दुस्तानियत - मूल हिन्दी लेख- गीतेश शर्मा, मैथिली अनुवाद- उमेश मण्डल

उमेश मण्डल द्वारा मैथिली लेखकक रचना संसारसँ बीछल विचारक पाम्फलेटक पोथी

जगदीश प्रसाद मण्डल राजदेव मण्डल डॉ. शिव कुमार प्रसाद रामदेव प्रसाद मण्डल "झारूदार" राम विलास साहु नन्द विलास राय कपिलेश्वर राउत प्रीतम कुमार निषाद

मिथिलाक सभ जाति आ धर्मक संस्कार, लोकगीत आ व्यवहार गीत :सौजन्य) (उमेश मंडल

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43

अन्तर्ध्वनि चयन एवम् -गोट बीछल कथा जगदीश प्रसाद मण्डलक १५) (उमेश मण्डल -सम्पादन

....

जगदीश प्रसाद मण्डल

गामक जिनगी (लघुकथा संग्रह)

मिथिलाक बेटी (नाटक)

मौलाइल गाछक फूल (उपन्यास)

जिनगीक जीत (उपन्यास)

उत्थान-पतन (उपन्यास)

जीबन-मरन (उपन्यास)

जीवन-संघर्ष (उपन्यास)

तरेगन (बाल प्रेरक विहनि कथा संग्रह)

पंचवटी (एकांकी-संचयन)

अर्द्धांगिनी..सरोजनी.. सुभद्रा.. भाइक सिनेह इत्यादि (लघुकथा संग्रह)

कम्प्रोमाइज (नाटक)

झमेलिया बिआह (नाटक)

इन्द्रधनुषी अकास (पद्य संग्रह)

शंभुदास (तीनटा दीर्घ कथा मइट्ुग्गर, शंभुदास आ फाँसी)

गीतांजलि (गीत संग्रह)

राति-दिन (कविता संग्रह)

सतभैंया पोखरि (लघु कथा संग्रह)

तीन जेठ एगारहम माघ (गीत संग्रह)

बजन्ता-बुझन्ता (विहनि कथा संग्रह)

रत्नाकर डकैत (नाटक)

बड़की बहिन (उपन्यास)

भकमोड़ (लघुकथा संग्रह)

उलबा चाउर (लघुकथा संग्रह)

सरिता (कविता संग्रह)

सुखाएल पोखरिक जाइठ (गीत संग्रह)

नै धाड़ैए (बाल उपन्यास)

स्वयंवर (नाटक)

पतझाड़ (लघु कथा संग्रह)

फलहार (लघु कथा संग्रह)

गामक शकल सूरत (लघु कथा संग्रह)

लजबिजी (लघु कथा संग्रह)

बटेसर काका (लघु कथा संग्रह)

आमक गाछी

अप्पन गाम

दिवालीक दीप

पंचदेव सीरीज

पंचदेव-१ पंचदेव-२ पंचदेव-३ पंचदेव-४ पंचदेव-५ पंचदेव-६ पंचदेव-७ पंचदेव-८ पंचदेव-९ पंचदेव-१० पंचदेव-२० पंचदेव-३० पंचदेव-४० पंचदेव-५० पंचदेव-६० पंचदेव-७० पंचदेव-८० पंचदेव-९० पंचदेव-१००

दुध-पानि फराक-फराक (कथा एवं पाण्डुलिपि जगदीश प्रसाद मण्डल)- (छाया एवं सम्पादन- उमेश मण्डल)

जगदीश प्रसाद मण्डल जीक ६५ टा पोथीक नव संस्करण विदेहक २३३ (Videha_01_09_2017) सँ २५० (Videha_15_05_2018) धरिक अंकमे धारावाहिक प्रकाशन नीचाँक लिंकपर पढ़ू:-

VIDEHA 233	VIDEHA 234	VIDEHA 235	VIDEHA 236	VIDEHA 237	VIDEHA 238
VIDEHA 239	VIDEHA 240	VIDEHA 241	VIDEHA 242	VIDEHA 243	VIDEHA 244
VIDEHA 245	VIDEHA 246	VIDEHA 247	VIDEHA 248	VIDEHA 249	VIDEHA 250

पंगु (उपन्यास)- साहित्य अकादेमी मूल पुरस्कार २०२१ सँ सम्मानित पोथी

पंगु (हिन्दी अनुवाद रामेश्वर प्रसाद मण्डल)

अप्पन साती (लघुकथा संग्रह)

मोड़पर (उपन्यास)

सुचिता (उपन्यास)

सेहन्ता सेहन्ते रहि गेल (लघुकथा संग्रह)

डॉ. शशिधर कुमर

उड़ि ने सकी पर चिड़ै छी हम (भाग १-२) (पृ. १०५४-१०९५)

खिस्सा अण्टार्कटिका केर (पृ. १०५४-१०९५)

बाल कविता (पृ. ९९३-१२१५)

बाल कविता (पृ. १००४-११७३)

सचित्र बाल कविता (पृ. ७४७-८३४)

सचित्र बाल कविता (पृ. १४६८-१८५०)

....

गजेन्द्र ठाकुर

मैथिलीक आदिकवि विद्यापति (ज्योतिरीश्वर पूर्व)

गजेन्द्र ठाकुर आ प्रीति ठाकुर (समालोचना)

तेलुगु कथा आ ओड़िया, तेलुगु, गुजराती, भोजपुरी आ कश्मीरी कविता

तेलुगु कथा आ ओड़िया, तेलुगु, गुजराती, भोजपुरी आ कश्मीरी कविता (मिथिलाक्षर)

मैथिली समीक्षाशास्त्र

मैथिली समीक्षाशास्त्र (तिरहुता)

मैथिली समीक्षाशास्त्र (भाग-२, अनुप्रयोग)

मैथिली प्रतियोगिता

प्रबन्ध-निबन्ध-समालोचना भाग-१

प्रबन्ध-निबन्ध-समालोचना भाग दू (कुरुक्षेत्रम अन्तर्मनक-२)

प्रबन्ध-निबन्ध-समालोचना (भाग-२, कुरुक्षेत्रम् अन्तर्मनक खण्ड-८) (संक्षिप्त)

नित नवल दिनेश कुमार मिश्र

नित नवल दिनेश कुमार मिश्र (मिथिलाक्षर)

नित नवल दिनेश कुमार मिश्र (कैथी)

नित नवल दिनेश कुमार मिश्र (नेवाड़ी)

नित नवल दिनेश कुमार मिश्र (IPA)
दूषण पञ्जी- The Black Book
दूषण पञ्जी- The Black Book (मिथिलाक्षर)
पर्वत ऊपर भमरा जे सूतल (बीहनि, लघु आ दीर्घ कथा संग्रह)
पर्वत ऊपर भमरा जे सूतल (मिथिलाक्षर)
पर्वत ऊपर भमरा जे सूतल (कैथी)
पर्वत ऊपर भमरा जे सूतल (नेवाड़ी)
पर्वत ऊपर भमरा जे सूतल (IPA)
स्वप्नमे मिज्झर होइत
The_Science_of_Words
Rajdeo Mandal- Maithili Writer (Now with Supplement I & II)
JAGDISH PRASAD MANDAL- Maithili Writer
नित नवल सुभाष चन्द्र यादव
नित नवल सुभाष चन्द्र यादव (मिथिलाक्षर)
जगदीश प्रसाद मण्डल- एकटा बायोग्राफी
जगदीश प्रसाद मण्डल- एकटा बायोग्राफी (हिन्दी अनुवाद रामेश्वर प्रसाद मण्डल)
गंगा ब्रिज (नाटक)
उल्कामुख (नाटक)
संकर्षण (नाटक)
धांगि बाट बनेबाक दाम अगूबार पेने छँ (रुबाइ, कता आ गजल संग्रह)
सहस्रजित् (पद्य संग्रह)
सहस्राब्दीक चौपड़पर (पद्य संग्रह)

त्वञ्चाहञ्च आ असञ्जाति मन (दूटा गीत प्रबन्ध)
सहस्रबाढ़नि (उपन्यास)
सहस्रबाढ़नि_ब्रेल-मैथिली (मैथिलीक पहिल ब्रेल पोथी)
सहस्रशीर्षा (उपन्यास)
गल्प-गुच्छ (विहनि आ लघु कथा संग्रह)
शब्दशास्त्रम् (लघुकथा संग्रह)
बाल मण्डली/ किशोर जगत (बाल नाटक, लघुकथा, कविता आदि)
कुरुक्षेत्रम् अन्तर्मनक
देवनागरी वर्सन तिरहुता वर्सन ब्रेल वर्सन
Learn Maithili Sign Language
Learn Mithilakshar Script
Learn Braille through Mithilakshar Script
Learn International Phonetic Script through Mithilakshar Script
Learn Kaithi
Learn Newari
Learn Calligraphic Newari (Ranjana)
Learn Urdu Script
Learn Tibetan Script
Learn Japanese Script for Haiku
Learn Brahmi
Learn Kharoshthi
मिथिला रत्न/ मिथिला चित्रकला/ मिथिलाक पाबनि तिहार (कथा) आ मिथिलाक संगीत

जलोदीप (बाल-नाटक संग्रह)

अक्षरमुष्टिका (बाल-लघुकथा संग्रह)

बाङक बङौरा (बाल-पद्य संग्रह)

नाराशंसी (गीत-प्रबन्ध)

मचण्ड (नाटक)

बाल साहित्य (मूल)- गजेन्द्र ठाकुर

भऽ जाएब छू*(मैथिलीक २०१२ मे प्रकाशित पहिल क्लाइमेट-फिक्शन प्ले- Maithili's first climate-fiction play originally published in 2012)*

कमलाक भगता

तरहरिमे परीलोक

बेसी छुट्टी कम इसकूल

बड़द करैए दाउन ने यौ

बाल गजल

फिनिश लाइन

अनूदित साहित्य (आन भाषासँ)- गजेन्द्र ठाकुर

विदेह:सदेह २७ (गजेन्द्र ठाकुर आ रवि भूषण पाठकक आन भाषासँ अनूदित गद्य आ पद्य- अंक १-३५० सँ)

बाल साहित्य (अनुवाद- द्विभाषिक- मैथिली-अंग्रेजी)- गजेन्द्र ठाकुर

मसाई केर परिवर्तनकारी रेबेका

शेष ४० टा बाल चित्र-पोथी नीचाँक लिंकपर:-

सुनू	घर सभ	एकटा नीक दिन	चलू हम तँ ठीक छी ने!	की अहाँ ऐ चिडै सभकेँ देखने छी?
टोस्ट	बड़ीटा! कनियेटा!	एतऽ हम सभ रहै छी	भारतोल्लक राजकुमारी	भारतोल्लक राजकुमारी (बिनु शब्दक)
वुयो	कचकच- कचाक	चुन्नूमुन्नूक- नहेनाइ	नेना जे बैलूनसँ डेराइत छल	अद्भुत फिबोनाची अंक-शृंखला
हारू	अखन नै, अखन नै!	जन्मदिनक उत्सव भोज	मोट राजा पातर-दुब्बड कुकुड	बचिया जे अपन हँसी नै रोकि सकैत छलि
अंग्रेजी	हम सूंघि सकै छी	छोट लाल-टुहटुह डोरी	करू नीक, भोगू नीक	ई सभटा बिलाड़िक दोख अछि!
चोभा आम!	हमर टोलक बाट	जखन इकडू स्कूल गेल	माछी फेर आउ टाटा!	अमाचीक जुलुम मशीन सभ

टिंग टोंग	पाउम्याऊ--वाह	कुकुड़क एकटा दिन	हमरा नीक लगैए	रीताक नव-स्कूलमे पहिल दिन
कनी हँसियौ ने!	लाल बरसाती	भूतप्रेतक नाट्यशाला-	आउ पएर गानी	कतऽ अछि ई अंक ५?

विदेह मैथिली-अंग्रेजी टॉकिंग रीड-अलाउड ऑडियो बुक

https://bloomlibrary.org/player/Wcf6zr5CoF (मसाई केर परिवर्तनकारी रेबेका)

https://bloomlibrary.org/player/p3sHdYBgiT (चलू हम तँ ठीक छी ने!)

https://bloomlibrary.org/player/f19pSdhGMo (एकटा नीक दिन)

https://bloomlibrary.org/player/b2l5wesxCp (घर सभ)

https://bloomlibrary.org/player/dAzC0Fubt7 (की अहाँ ऐ चिड़ै सभकेँ देखने छी?)

NTA-UGC/ UPSC/ BPSC Maithili Optional- गजेन्द्र ठाकुर

मैथिली समीक्षाशास्त्र
मैथिली समीक्षाशास्त्र (तिरहुता)
मैथिली समीक्षाशास्त्र (भाग-२, अनुप्रयोग)
मैथिली प्रतियोगिता
[Place of Maithili in Indo-European Language Family/ Origin and development of Maithili language (Sanskrit, Prakrit, Avhatt, Maithili) भारोपीय भाषा परिवार मध्य मैथिलीक स्थान/ मैथिली भाषाक उद्भव ओ विकास (संस्कृत, प्राकृत, अवहट्ट, मैथिली)]
(Criticism- Different Literary Forms in Modern Era/ test of critical ability of the candidates)
(ज्योतिरीश्वर, विद्यापति आ गोविन्ददास सिलेबसमे छथि आ रसमय कवि चतुर चतुरभुज विद्यापति कालीन कवि छथि। एतय समीक्षा शृंखलाक प्रारम्भ करबासँ पूर्व चारू गोटेक शब्दावली नव शब्दक पर्याय संग देल जा रहल अछि। नव आ पुरान शब्दावलीक ज्ञानसँ ज्योतिरीश्वर, विद्यापति आ गोविन्ददासक प्रश्नोत्तरमे धार आओत, संगहि शब्दकोष बढ़लासँ खाँटी मैथिलीमे प्रश्नोत्तर लिखबामे धाख आस्ते-आस्ते खतम होयत, लेखनीमे प्रवाह आयत आ सुच्चा भावक अभिव्यक्ति भय सकत।)
(बद्रीनाथ झा शब्दावली आ मिथिलाक कृषि-मत्स्य शब्दावली)
(वैल्यू एडीशन- प्रथम पत्र- लोरिक गाथामे समाज ओ संस्कृति)
(वैल्यू एडीशन- द्वितीय पत्र- विद्यापति)
(वैल्यू एडीशन- द्वितीय पत्र- पद्य समीक्षा- बानगी)
(वैल्यू एडीशन- प्रथम पत्र- लोक गाथा नृत्य नाटक संगीत)
(वैल्यू एडीशन- द्वितीय पत्र- यात्री)
(वैल्यू एडीशन- द्वितीय पत्र- मैथिली रामायण)
(वैल्यू एडीशन- द्वितीय पत्र- मैथिली उपन्यास)
(वैल्यू एडीशन- प्रथम पत्र- शब्द विचार)
(तिरहुता लिपिक उद्भव ओ विकास)
अनुलग्नक-१-२-३ अनुलग्नक- ४-५

(मैथिली आ दोसर पुबरिया भाषाक बीचमे सम्बन्ध (बांग्ला, असमिया आ ओड़िया) [यू.पी.एस.सी. सिलेबस, पत्र-१, भाग-"ए", क्रम-५])
[मैथिली आ हिन्दी/ बांग्ला/ भोजपुरी/ मगही/ संथाली- बिहार लोक सेवा आयोग (बी.पी.एस.सी.) केर सिविल सेवा परीक्षाक मैथिली (ऐच्छिक) विषय लेल]
मैथिली

बांग्ला

असमिया

ओड़िया

हिन्दी

उर्दू

नेपाली

संस्कृत

संथाली

NTA_UGC_NET_Maithili_01- गजेन्द्र ठाकुर
NTA_UGC_NET_Maithili_02- गजेन्द्र ठाकुर
Test Series-1- गजेन्द्र ठाकुर
Test Series-2- गजेन्द्र ठाकुर
GS (Pre)
Topic 1 - गजेन्द्र ठाकुर

गजेन्द्र ठाकुर (सम्पादन)

<table>
<tr><td colspan="2">विदेह-सदेह १-२५ www.videha.co.in
विदेह ई-पत्रिकाक अंक १-३५० सँ- मैथिलीक सर्वश्रेष्ठ गद्य आ पद्यक एकटा समानान्तर संकलन</td></tr>
<tr><td>देवनागरी</td><td>मिथिलाक्षर</td></tr>
<tr><td>विदेहसदेह १:</td><td>विदेहतिरहुता सदेह १ :</td></tr>
</table>

विदेह:सदेह २ मैथिली प्रबन्ध-निबन्ध-समालोचना	विदेह: सदेह २ तिरहुता
विदेह:सदेह ३ मैथिली पद्य	विदेह: सदेह ३ तिरहुता
विदेह:सदेह ४ मैथिली कथा	विदेह: सदेह ४ तिरहुता
विदेह मैथिली विहनि कथा [विदेह सदेह ५]	विदेह: सदेह ५ तिरहुता
विदेह मैथिली विहनि कथा [विदेह सदेह ५२-संस्करण -[	विदेहतिरहुता २-संस्करण सदेह ५ :
विदेह मैथिली लघुकथा [विदेह सदेह ६]	विदेह: सदेह ६ तिरहुता
विदेह मैथिली पद्य [विदेह सदेह ७]	विदेह: सदेह ७ तिरहुता
विदेह मैथिली नाट्य उत्सव [विदेह सदेह ८]	विदेह: सदेह ८ तिरहुता
विदेह मैथिली शिशु उत्सव [विदेह सदेह ९]	विदेह: सदेह ९ तिरहुता
विदेह मैथिली प्रबन्ध-निबन्ध-समालोचना [विदेह सदेह १०]	विदेह: सदेह १० तिरहुता
विदेहसदेह ११:	विदेहतिरहुता सदेह ११ :
विदेहसदेह १२:	विदेहतिरहुता सदेह १२ :
विदेहसदेह १३:	विदेहतिरहुता सदेह १३ :
विदेहसदेह १४:	विदेहतिरहुता सदेह १४ :
विदेहसदेह १५:	विदेहतिरहुता सदेह १५ :
विदेहसदेह १६:	विदेहतिरहुता सदेह १६ :
विदेहसदेह १७:	विदेहतिरहुता सदेह १७ :
विदेहसदेह १८:	विदेहतिरहुता सदेह १८ :
विदेहसदेह १९:	विदेहतिरहुता सदेह १९ :
विदेहसदेह २०:	विदेहतिरहुता सदेह २० :
विदेहसदेह २१:	विदेहतिरहुता सदेह २१ :
विदेहसदेह २२:	विदेहतिरहुता सदेह २२ :
विदेहसदेह २३:	विदेहतिरहुता सदेह २३ :
विदेहसदेह २४:	विदेहतिरहुता सदेह २४ :
विदेह:सदेह २५	विदेह: सदेह २५ तिरहुता

विदेह-सदेह २६-

३६ www.videha.co.in

विदेह ई-पत्रिकाक अंक १-३५० सँ-

थीम आधारित मैथिलीक सर्वश्रेष्ठ मूल आ अनूदित गद्य आ पद्यक एकटा समानान्तर संकलन	
विदेह:सदेह २६ (डॉ शम्भु कुमार सिंह आ डॉ अरुण कुमार सिंह अंक १-३५० सँ)	विदेह: सदेह २६ तिरहुता
विदेह:सदेह २७ (गजेन्द्र ठाकुर आ रवि भूषण पाठकक आन भाषासँ अनूदित गद्य आ पद्य- अंक १-३५० सँ)	विदेह: सदेह २७ तिरहुता
विदेह) सदेह २८:अनूदित गद्य आ पद्य --अंक १३५० सँ(	विदेह: सदेह २८ तिरहुता
विदेह:सदेह २९ (रवि भूषण पाठक आ डॉ. कैलाश कुमार मिश्र- अंक १-३५० सँ)	विदेह: सदेह २९ तिरहुता
विदेह:सदेह ३० (स्कूल-कॉलेजक विद्यार्थी लेल- अंक १-३५० सँ)	विदेहतिरहुता सदेह ३० :
विदेह:सदेह ३१ (डॉ. कामिनी कामायनी आ कुमार मनोज कश्यप- अंक १-३५० सँ)	विदेह: सदेह ३१ तिरहुता
विदेह:सदेह ३२ (रचनात्मक गद्य-पद्य लेखन भाग-१- अंक १-३५० सँ)	विदेह: सदेह ३२ तिरहुता
विदेह:सदेह ३३ (रचनात्मक गद्य-पद्य लेखन भाग-२- अंक १-३५० सँ)	विदेह: सदेह ३३ तिरहुता
विदेह:सदेह ३४ (रचनात्मक गद्य-पद्य लेखन भाग-३- अंक १-३५० सँ)	विदेह: सदेह ३४ तिरहुता
विदेह:सदेह ३५ (रचनात्मक गद्य-पद्य लेखन भाग-४- अंक १-३५० सँ)	विदेह: सदेह ३५ तिरहुता
विदेह:सदेह ३६ (रचनात्मक गद्य-पद्य लेखन भाग-५- अंक १-३५० सँ)	विदेह: सदेह ३६ तिरहुता

....

यू.पी.एस.सी. आ आन प्रतियोगिता परीक्षा लेल देखू:

विदेह:सदेह १७	विदेह:सदेह २१	विदेह:सदेह २३	विदेह:सदेह २६	विदेह:सदेह २९
विदेह:सदेह ३०	विदेह:सदेह ३२	विदेह:सदेह ३३	विदेह:सदेह ३४	विदेह:सदेह ३५

....

Videha-Sadeha

भाषापाक -विदेह मैथिली मानक भाषा आ मैथिली भाषा सम्पादन पाठ्यक्रम

विदेह पुरान अंकक आर्काइव

Videha 1-50

Videha 51-100

Videha 101-149

Videha 150-250

Videha 251-Onwards

Audio Archive Folder

Mithila_Painting-Modern Art-Photos

Videha Old Issues Folder

Videha Classical Sites Folder

....

गजेन्द्र ठाकुर आ आशीष अनचिन्हार (सम्पादन)

मैथिलीक प्रतिनिधि गजल

मैथिली गजल: आगमन ओ प्रस्थान बिंदु (गजलक आलोचना-समालोचना-समीक्षा)

....

गजेन्द्र ठाकुर, नागेन्द्र कुमार झा आ पञ्जीकार विद्यानन्द झा (सम्पादन)

जीनोम मैपिंग (४५० ए.डी.सँ २००९ ए.डी.)--मिथिलाक पञ्जी प्रबन्ध

जीनियोलोजिकल मैपिंग (४५० ए.डी.सँ २००९ ए.डी.)--मिथिलाक पञ्जी प्रबन्ध -भाग-२

पंजी (११००० मूल मिथिलाक्षर ताड़पत्र)

11000 PALM LEAF PANJI INSCRIPTIONS (VOLUME I TO XXII) Compiled, Scanned & Catalogued by Preeti Thakur

MAITHILI-ENGLISH DICTIONARIES

Maithili-English Dictionary Vol.I

Maithili-English Dictionary Vol.II

ENGLISH-MAITHILI DICTIONARIES

Videha English Maithili Dictionary

English-Maithili Computer Dictionary

....

दिनेश कुमार मिश्र (सौजन्य दिनेश कुमार मिश्र)

बन्दिनी महानन्दा

बागमती की सद्गति!

दुइ पाटन के बीच में.. (कोसी नदी की कहानी)

न घाट न घर

बगावत पर मजबूर मिथिला की कमला नदी

भुतही नदी और तकनीकी झाड़-फूंक

The Kamla River and People On Collision Course

Bhutahi Balan- Story of a ghost river and engineering witchcraft

Refugees of the Kosi Embankments

....

पत्रिका-जर्नल-स्मारिका

मिथिला मिहिर (मिथिलाङ्क) १९३६ (सौजन्य- सुरेन्द्र झा सुमन/ भीमनाथ झा)

मैथिली कविता-त्रैमासिक (सौजन्य- नचिकेता)

मैथिली कविता-त्रैमासिक (अप्रैल १९६९)

मैथिली कविता-त्रैमासिक (जुलाइ १९६९)

कौशिकी (सौजन्य- पञ्जीकार विद्यानन्द झा)

कौशिकी (१९७१-७२)

देसिल बयना (अखबार) (सौजन्य- रामलोचन ठाकुर)

देसिल बयना (अख़बार)

मिथिला दर्शन (सौजन्य- नचिकेता)

मार्च २०२१

नवम्बर २०२१

Society Today (सौजन्य- सुमित आनन्द)

अंक ११

संकल्प (सौजन्य- योगानन्द झा)

अंक ५ १९८८

अंतिका (सौजन्य- गौरीनाथ)

जुलाइ-सितम्बर २००८ (हरिमोहन झा विशेषांक) अक्टूबर २०१०सँ मार्च २०११ अक्टूबर २०११ सँ मार्च २०१२

भारती मंडन (सौजन्य- केदार कानन)

अंक-१६

सन्धान (सौजन्य- अशोक)

सन्धान १

सन्धान २

सन्धान ३ प्रभास विशेष

सन्धान ४

मिथिलांगन (सौजन्य मुकेश दत्त)

अप्रैल-सितम्बर २०२२

मैलोरंग (सौजन्य- प्रकाश झा)

अंक२-३

धूआ-धजा (सौजन्य- परमेश्वर कापड़ि)

अंक ७ अंक १४ अंक १५ अंक १६ अंक १८ अंक १० जून २०१२ अंक २४ जून २०१२ 23February2016 २५ जुलाइ २०१२ ०५ अगस्त २०१२ आसिन २०७३

स्मारिका (सौजन्य- रामभरोस कापड़ि भ्रमर)

स्मारिका (२०१०)

आंगन (सौजन्य- रामभरोस कापड़ि भ्रमर)

आंगन अंक-४ (२०१२) सलहेस विशेषांक

आँजुर (सौजन्य- रामभरोस कापड़ि भ्रमर)

आँजुर (अंक वर्ष ३६, अंक ३) सोमदेव विशेष

गामघर (सौजन्य- रामभरोस कापड़ि "भ्रमर")

गामघर-३०-०८-२०१८

गामघर-०४-१०-२०१८

गामघर-१६-०५-२०१९

गामघर-२७-०६-२०१९

दूधमती- (नेपाली आ मैथिलीमे) (सौजन्य- सुजीत कुमार झा)

अंक ३१ अंक ३२ अंक ३३ अंक ३४ अंक 35 अंक 36 अंक 37 अंक 38 अंक 39 अंक 40 अंक 41

घर-बाहर (सौजन्य- चेतना समिति)

अप्रैल-जून २०११

रचना (सौजन्य- सुभाष चन्द्र यादव)

दिसम्बर "०५ मार्च "०६राजकमल चौधरी: मोनोग्राफ

पल्लव (सौजन्य- धीरेन्द्र प्रेमर्षि)

पल्लव- १ गजल अंक

पूर्वोत्तर मैथिल (सौजन्य- प्रेमकान्त चौधरी)

अप्रैल-जून 2010 जुलाइ-सितम्बर 2010 जनवरी सँ मार्च 2011 अप्रैल-जून २०११ जुलाइ-सितम्बर २०११

लालदास भावांजलि स्मारिका २०२२ (सौजन्य डॉ संजीव शमा)

....

किछु मैथिली पोथी डाउनलोड साइट (ओपन सोर्स)

NCERT BHASHA SANGAM

NCERT (Maithili-English-Hindi Conversations)

मैथिली-हिन्दी वार्तालाप (३ घण्टा)

मैथिली (मैथिली संकेत भाषा सहित- मैथिलीमे पहिल बेर)

https://www.youtube.com/@videha_ejournal

https://youtu.be/TebuC-lrSs8

https://ncert.nic.in/bs-2021.php

Sahitya Akademi

प्रकाशन

डिजिटल-पोथी

CIIL

अखियासल (रमानन्द झा रमण)

जुआयल कनकनी- महेन्द्र

प्रबन्ध संग्रह- रमानाथ झा (बी.पी.एस.सी. सिलेबस)

सृजन केर दीप पर्व- सं केदार कानन आ अरविन्द ठाकुर

मैथिली गद्य संग्रह- सं शैलेन्द्र मोहन झा

Archive.Org (विजयदेव झा)

Videha Maithili eBooks/ eJournals/ Audio-Video Archive

IGNCA

Maithili English Dictionary

विज्ञान रत्नाकर

मिथिला दर्शन

तीरभुक्ति

OLE Nepal's e-Pustakalaya

पोथीक लिंक

IGNCA-ASI (search keyword Mithila)

History of Navya-Nyaya in Mithila

Studies in Jainism and Buddism in Mithila

Mithila in the Age of Vidyapati

Cultural Heritage of Mithila

Mithila under the Karnatas

Temple Survey Project ASI- English आ Hindi

मैथिली साहित्य संस्थान

दर्शनीय मिथिला (मैथिली साहित्य संस्थान लिंक)

Brochure 1 (मैथिली साहित्य संस्थान लिंक)

Brochure 2 (मैथिली साहित्य संस्थान लिंक)

Brochure 3 (मैथिली साहित्य संस्थान लिंक)

Brochure 4 (मैथिली साहित्य संस्थान लिंक)

Brochure 5 (मैथिली साहित्य संस्थान लिंक)

ब्लूम लाइब्रेरी मैथिली

अरिपन फाउण्डेशन

Pratham Books Maithili Storyweaver

मैथिली ऑडियो बुक्स

Videha Read Aloud Talking Maithili Audio Books (including Maithili Sign Language- Ist time in Maithili)

पोथी डॉट कॉम

I Love Mithila (पोथी डाउनलोड लिंक)
online maithili journal
owner I Love Mithila
प्यारे मैथिल चैनल- किरण चौधरी आ संगीता आनन्द

मिथिला चैप्टर
खिस्सा-पिहानी नेना भुटका लेल
जानकी एफ.एम समाचार

आकाशवाणी दरभंगा यू ट्यूब चैनल

....
JNU
मैथिली
मैथिली लेक्सिकन

....
Videha e-Learning YouTube Channel

....

विदेह सम्मान*:* **सम्मानसूची-** (समानान्तर साहित्य अकादेमी, समानान्तर ललित कला अकादेमी आ समानान्तर संगीत /नाटक अकादेमी सम्मान- (पुरस्कार नामसँ विख्यात

....

मैथिलीक वर्तनी

१

मैथिलीक वर्तनी- विदेह मैथिली मानक भाषा आ मैथिली भाषा सम्पादन पाठ्यक्रम

भाषापाक

२

मैथिलीक वर्तनीमे पर्याप्त विविधता अछि। मुदा प्रश्नपत्र देखला उत्तर एकर वर्तनी इग्नू BMAF001 सँ प्रेरित बुझाइत अछि, से एकर एकरा एक उखड़ाहामे उनटा-पुनटा दियौ, ततबे धरि पर्याप्त अछि। यू.पी.एस.सी. क मैथिली (कम्पलसरी) पेपर लेल सेहो ई पर्याप्त अछि, से जे विद्यार्थी मैथिली (कम्पलसरी) पेपर लेने छथि से एकर एकटा आर फास्ट-रीडिंग दोसर-उखड़ाहामे करथि|

IGNOU इग्नू *BMAF-001*

These are print-on-demand books, send your queries to editorial.staff.videha@gmail.com. The eBooks of some of these are available for sale on Google Play [(c) Preeti Thakur, sales.videha@gmail.com], send your queries to sales.videha@gmail.com. The contents and documents e-published by Videha (since 2000) ISSN 2229-547X VIDEHA (since 2004) are periodically being checked for accessibility issues. People with disabilities should

not have difficulty accessing these contents/ documents.

३. मैथिली ऑडियो-वीडियोक संकलन Maithili Audios-Videos

विदेह ऑडियो-वीडियो

वि दे ह विदेह Videha বিদেহ http://www.videha.co.in विदेह प्रथम मैथिली पाक्षिक ई पत्रिका Videha Ist Maithili Fortnightly ejournal विदेह प्रथम मैथिली पाक्षिक ई पत्रिका नव अंक देखबाक लेल पृष्ठ सभकेँ रिफ्रेश कए देखू। Always refresh the pages for viewing new issue of VIDEHA.

Search for Audio-Video related information (including Print, Audio-Visual & Sign Language) relating to Mithila/ Maithili

https://books.google.com/

"Videha" Ist Maithili Fortnightly ejournal Archive of Audios-Videos 'विदेह' प्रथम मैथिली पाक्षिक ई पत्रिका ऑडियो-वीडियो आर्काइव मैथिली ऑडियो-वीडियोक संकलन (पूर्णतः अव्यवसायिक उद्देश्य आ मात्र एकेडमिक प्रयोग लेल)ऑडियो-वीडियो देखबाक लेल सबधित लिककें क्लिक करू। For viewing audios-videos click the respective links.

....

मिथिलाक सभ जाति आ धर्मक संस्कार, लोकगीत आ व्यवहार गीत (सौजन्य: उमेश मंडल)

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43

……………………

गुवाहाटी विद्यापति पर्व २०१०

पहिल भाग दोसर भाग तेसर भाग चारिम भाग पाँचम भाग

गुवाहाटी अन्तर्राष्ट्रीय मैथिली सम्मेलन आ विद्यापति पर्व २०११

01 02 03 04 05 06 07 08 09 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46

……………..

मैथिली फिल्म

ममता गाबय गीत (सौजन्य- Saregama)

कन्यादान (सौजन्य- BEJOD)

Maithili Movies on Rent

BEJOD

गामक घर

धुइन

चौबटिया (सौजन्य- धीरेन्द्र प्रेमर्षि)

चौबटिया

सौभाग्य मिथिला

ललका पाग भाग-१

ललका पाग भाग-२

....

मिनाप-१

बुधियार छौड़ा आ राक्षस

मिनाप-२

भाग-१ भाग-२ भाग-३ भाग-४

....

NCERT BHASHA SANGAM

NCERT (Maithili-English-Hindi Conversations)

पं लक्ष्मीपति सिंह (सौजन्य रमानन्द झा "रमण")

हिन्दी-मैथिली-शिक्षक

मैथिली-हिन्दी वार्तालाप (३ घण्टा)

मैथिली (मैथिली संकेत भाषा सहित- मैथिलीमे पहिल बेर)

https://www.youtube.com/@videha_ejournal

https://youtu.be/TebuC-lrSs8

https://ncert.nic.in/bs-2021.php

प्यारे मैथिल चैनल- किरण चौधरी आ संगीता आनन्द

मिथिरंग लोक तरंग

मिथिला चैप्टर

खिस्सा-पिहानी नेना भुटका लेल

मिनाप

मैलोरंग

मिथिलांगन

भंगिमा

मैथिली रंगमंच

कोकिल मंच

मिथिला दर्शन

मिथिला मिरर

स्मृति एंटरटेनमेंट

BEJOD

अचल चित्र

नीलम मैथिली

मैथिली गंगा

मिथिला जंक्शन

मैथिली क्लास

मैथिली समाचार (जनता टेलीविजन)

मैथिली टॉक्स

अप्पन टी.वी.

टी.वी. टुडे, जनकपुर

दृश्यम मीडिया

संस्कार मिथिला

सारेगामा मैथिली

नवरस मीडिया

ज्योति एंटरटेनमेंट

इजोरिया फिल्म्स

अयोध्यानाथ चौधरी

रेडियो जनकपुर

मिथिला टी.वी.

मधुर मैथिली

मैथिली-नेपाली सीखू

अपन मैथिली

मैथिली पाठ

सुरेन्द्र राउत

मिथिलांचल

अमित झा

प्रवेश मल्लिक

आदित्य फिल्म्स एण्ड म्यूजिक

नेपाल टेलीविजन

आकाशवाणी मैथिली समाचार

आकाशवाणी अमृत महोत्सव

रश्मि दत्त

प्रिया मल्लिक

अनामिका झा

रफ कट्स, नचिकेता

कुञ्ज बिहारी

राम बाबू झा

वी. जे., विकास झा

तिरहुत मिथिला

आइ लव मिथिला

लोक कला केन्द्र

रजनी पल्लवी

पूनम मिश्र

रंजना झा

जूली झा

मैथिली ठाकुर

अनुपम मिश्र पॉडकास्ट एपीसोड ४० कीर्तिनाथ झा

ब्लूम लाइब्रेरी मैथिली

अरिपन फाउण्डेशन

Pratham Books Maithili Storyweaver

मैथिली ऑडियो बुक्स

Videha Read Aloud Talking Maithili Audio Books (including Maithili Sign Language- Ist time in Maithili)

https://bloomlibrary.org/player/Wcf6zr5CoF (मसाई केर परिवर्तनकारी रेबेका)

https://bloomlibrary.org/player/p3sHdYBgiT (चलू हम तँ ठीक छी ने!)

https://bloomlibrary.org/player/f19pSdhGMo (एकटा नीक दिन)

https://bloomlibrary.org/player/b2l5wesxCp (घर सभ)

https://bloomlibrary.org/player/dAzC0Fubt7 (की अहाँ ऐ चिड़ै सभकेँ देखने छी?)

जानकी एफ.एम समाचार

आकाशवाणी दरभंगा यू ट्यूब चैनल

I Love Mithila

online maithili journal

owner I Love Mithila

....

बृखेश चन्द्र लाल, जनकपुरक सौजन्यसँ

झिझिया

ढोल-पिपही

पवनकान्त झा (काश्यप कमल), भटसिमरि, मधुबनीक सौजन्यसँ

रसनचौकी

....

विद्यापति गीत

तूलिका

गीत-गोविन्ददास (गायन दीक्षा भारती)

गोविन्ददास-१

गोविन्ददास-२

गोविन्ददास-३

गोविन्ददास-४

गोविन्ददास-५

गोविन्ददास-६

....

मैथिली गजल (गजल- गजेन्द्र ठाकुर, गायन दीक्षा भारती)

बहरे मुतकारिब

गजल-२

गजल-३

गजल-४

....

७१म सगर राति दीप जरए (०२ अक्टूबर २०१०), गाम बेरमा , जिला मधुबनी (संयोजक- जगदीश प्रसाद मंडल)

भाग-१ भाग-२ भाग-३ भाग-४ भाग-५ भाग-६

82 म सगर राति दीप जरए, स्थान- गजेन्द्र ठाकुर जीक निज आवास, गाम- मेंहथ, जिला- मधुबनी। दिनांक- 31 मई 2014 (शनि दिन), समए- संध्या छह बजेसँ। गोष्ठीक नाओं- कथा बौद्ध सिद्ध मेहथपा सगर राति दीप जरए। आयोजनक खेप- ८२ म आयोजन, संयोजक- गजेन्द्र ठाकुर। विशेषता- बाल साहित्यपर केन्द्रित।

....

मैलोरंग-१ (सौजन्य- प्रकाश झा)

नचिकेताक एक छल राजा - भाग-1

नचिकेताक एक छल राजा - भाग- 2

काठक लोक- महेन्द्र मलंगिया भाग-1

काठक लोक- महेन्द्र मलंगिया भाग-2

मैलोरंग-२

कोसी सेमीनार 12 सितम्बर 2008 भाग-१

कोसी सेमीनार 12 सितम्बर 2008 भाग-२

....

मिथिलांगन

विदेह मैथिली नाट्य उत्सव

यू ट्यूब लिंक

विदेह मैथिली साहित्य/ नाट्य/ कविता/ परिचर्चा उत्सव

विदेह समानान्तर साहित्य अकादेमी सम्मान समारोह

जनकपुर- विद्यापति पर्व

जितेन्द्र झा, जनकपुर

रामभद्र

सामा चकेवा 1

सामा चकेवा 2

मैथिली कवि सम्मेलन (मिथिला कल्चरल ऑर्गेनाइजेशन, यू.के.)

रिपब्लिक डे 2009 (भारत)

सगर राति दीप जरए, कबिलपुर, जून २०१०

भाग-१ भाग-२

कृष्ण कुमार कश्यपसँ गजेन्द्र ठाकुर द्वारा लेल साक्षात्कार

भाग-१ भाग-२ भाग-३ भाग-४ भाग-५

भाग-६ भाग-७

प्रबोध सम्मान: राजमोहन झा

(स्लाइडरकेँ बीचमे ल' जाउ, अदहाक बाद राजमोहन झासँ विनीत उत्पलक साक्षात्कार छन्हि।)

साहित्य अकादमी पुरस्कार: मन्त्रेश्वर झा

मिथिलाक खोज

1.गौरीशकर

भाग-१ भाग-२

2. बाइसी-बसैटी

वर्षकृत्य

भाग-१ भाग-२ भाग-३ भाग-४ भाग-५

भाग-६ भाग-७ भाग-८ भाग-९ भाग-१०

समन्वय २-४ नवम्बर २०१२ इण्डिया हैबीटेट सेन्टर भारतीय भाषा महोत्सव

Samanvay 2-4 November 2012 IHC Indian Languages' Festival. Venue: India Habitat Centre, Lodhi Road, New Delhi -- 110 003.

3rd November 2012 Maithili- Love's Own Language/ Brahminism in Maithili/ Pre-Jyotirishwar Non-Brahmin Vidyapati

भाग-१ भाग-२ भाग-३ भाग-४ भाग-५

भाग-६ भाग-७ भाग-८ भाग-९ भाग-१०

भाग-११ भाग-१२

2nd November 2012 Ugna Re- By Shovna Narayan (Pre-Jyotirishwar Non Brahmin Vidyapati's Life Episode)

भाग-१ भाग-२ भाग-३ भाग-४ भाग-५

भाग-६ भाग-७ भाग-८

७५म सगर राति दीप जरए मे मुन्नाजीक पहिल विहनि कथा पोस्टर प्रदर्शनी

मिथिलाक मूड़न- (रसनचौकीक स्वरक संग)

हृदयनारायण झा

भाग-१ भाग-२ भाग-३

रंजन चौधरी आ हनी मिश्र (तबला)

भाग-१ भाग-२ भाग-३ भाग-४ भाग-५

भाग-६ भाग-७ भाग-८ भाग-९

ललित रंग आ हनी मिश्र (तबला)

भाग-१ भाग-२ भाग-३

दीक्षा भारती

भाग-१ भाग-२ भाग-३ भाग-४

सुषमा

बटगमनी

नन्द कुमार मिश्रक गजल पाठ

नन्द कुमार मिश्र जीक कविता पाठ

भाग-१ भाग-२

मैथिली- भोजपुरी अकादमी, नई दिल्ली

भाग-१ भाग-२ भाग-३ भाग-४ भाग-५

मैथिली- भोजपुरी अकादमी, नई दिल्ली सेमीनार 29 मार्च 2009

भाग-१ भाग-२ भाग-३ भाग-४ भाग-५

भाग-६ भाग-७ भाग-८ भाग-९

मैथिली- भोजपुरी अकादमी, द्वारका, नई दिल्ली सेमीनार

भाग-१ भाग-२ भाग-३ भाग-४ भाग-५

भाग-६

....

विदेह सम्मान: **सम्मान-सूची** (समानान्तर साहित्य अकादेमी, समानान्तर ललित कला अकादेमी आ समानान्तर संगीत-नाटक अकादेमी सम्मान/ पुरस्कार नामसँ विख्यात)

....

मैथिलीक वर्तनी

१

मैथिलीक वर्तनी- विदेह मैथिली मानक भाषा आ मैथिली भाषा सम्पादन पाठ्यक्रम

भाषापाक

२

मैथिलीक वर्तनीमे पर्याप्त विविधता अछि। मुदा प्रश्नपत्र देखला उत्तर एकर वर्तनी इग्नू BMAF001 सँ प्रेरित बुझाइत अछि, से एकर एकरा एक उखड़ाहामे उनटा-पुनटा दियौ, ततबे धरि पर्याप्त अछि। यू.पी.एस.सी. क मैथिली (कम्पलसरी) पेपर लेल सेहो ई पर्याप्त अछि, से जे विद्यार्थी मैथिली (कम्पलसरी) पेपर लेने छथि से एकर एकटा आर फास्ट-रीडिंग दोसर-उखड़ाहामे करथि|

IGNOU इग्नू **BMAF-001**

अपन मंतव्य editorial.staff.videha@gmail.com **पर पठाउ।**

४.मैथिली शिशु, बाल आ किशोर साहित्य Maithili Children Literature

विदेह शिशु, बाल आ किशोर उत्सव

वि दे ह विदेह Videha বিদেহ http://www.videha.co.in विदेह प्रथम मैथिली पाक्षिक ई पत्रिका Videha Ist Maithili Fortnightly ejournal विदेह प्रथम मैथिली पाक्षिक ई पत्रिका नव अंक देखबाक लेल पृष्ठ सभकेँ रिफ्रेश कए देखू। Always refresh the pages for viewing new issue of VIDEHA.

Search for Children Literature (including Audio-Visual & Sign Language) relating to Mithila/ Maithili

https://books.google.com/

Videha Archive of Maithili Children Literature विदेह मैथिली शिशु, बाल आ किशोर साहित्यक आर्काइव (पूर्णतः अव्यवसायिक उद्देश्य आ मात्र एकेडमिक प्रयोग लेल) सभ पोथी पी.डी.एफ. डाउनलोड लेल क्रमानुसार नीचाँक लिंक सभपर उपलब्ध अछि। All the books are available for pdf download at the respective links below

....

NCERT BHASHA SANGAM

NCERT (Maithili-English-Hindi Conversations)

पं लक्ष्मीपति सिंह (सौजन्य रमानन्द झा "रमण")

हिन्दी-मैथिली-शिक्षक

मैथिली-हिन्दी वार्तालाप (३ घण्टा)

मैथिली (मैथिली संकेत भाषा सहित- मैथिलीमे पहिल बेर)

https://www.youtube.com/@videha_ejournal

https://youtu.be/TebuC-lrSs8

https://ncert.nic.in/bs-2021.php

विदेह मैथिली शिशु उत्सव

कथा बौद्ध सिद्ध मेहथपा (बाल साहित्य केन्द्रित) मेंहथमे भेल ८२ म सगर राति दीप जरयमे पठित कथा सभक संकलन

कथा बौद्ध सिद्ध मेहथपा

नेना भुटकाकेँ रातिमे सुनेबा लेल किछु लोककथा

भोला लाल दास (आर्काइव डॉट कॉम)

मैथिली सुबोध व्याकरण

डॉ. रमानन्द झा 'रमण' (सौजन्य- रमानन्द झा "रमण")

राजू आ टाकाक गाछ (अनुवाद)

योगेन्द्र पाठक "वियोगी" (सौजन्य- योगेन्द्र पाठक "वियोगी")

विज्ञानक बतकही

विज्ञानक बतकही भाग-२

नरक विजय (सम्पूर्ण)

नरक विजय (संशोधित)

हमर गाम (बाल उपन्यास)

पिरामिडक देशमे

रोबोट (अनूदित साइंस-फिक्शन नाटक)

रामलोचन ठाकुर (सौजन्य- रामलोचन ठाकुर)

मैथिली लोककथा

कीर्तिनाथ झा (सौजन्य- कीर्तिनाथ झा)

कुरल: मैथिली भावानुवाद

जगदीश चन्द्र ठाकुर "अनिल" (सौजन्य- जगदीश चन्द्र ठाकुर "अनिल")

बाल कविता

मुन्नाजी

तीन टा बाल नाटक (मैथिली बाल साहित्य)

खुरलुच्ची (मैथिली बाल कविता- बाल साहित्य)

देवांशु वत्स

नताशा -मैथिली बाल चित्रश्रृंखला (कौमिक्स)

जगदानन्द झा "मनु" (सौजन्य- जगदानन्द झा "मनु")

चोनहा (बाल उपन्यास)

जगदीश प्रसाद मण्डल

तरेगन (बाल प्रेरक विहनि कथा संग्रह)

नै धाड़ैए (बाल उपन्यास)

नन्द कुमार मिश्र 'नन्द' (सौजन्य- नन्द कुमार मिश्र 'नन्द')

स्वर्ण कमल (बाल उपन्यास)

बृषेश चन्द्र लाल (सौजन्य- बृषेश चन्द्र लाल)

ढोलक (बाल कविता संग्रह)

सुजीत कुमार झा (सौजन्य- सुजीत कुमार झा)

कोइली घूरि आउ (बाल लघु-विहनि कथा संग्रह)

डॉ. शशिधर कुमर

उड़ि ने सकी पर चिड़ै छी हम (भाग १-२) (पृ. १०५४-१०९५)

खिस्सा अण्टार्कटिका केर (पृ. १०५४-१०९५)

बाल कविता (पृ. ९९३-१२१५)

बाल कविता (पृ. १००४-११७३)

सचित्र बाल कविता (पृ. ७४७-८३४)

सचित्र बाल कविता (पृ. १४६८-१८५१)

डॉ शशिधर कुमर आ सुप्रिया बेबी कुमारी

भूकम्प (पृ. ६३८-६७४)

कनकमणि दीक्षित (मूल नेपालीसँ मैथिली अनुवाद रूपा धीरू आ धीरेन्द्र प्रेमर्षि, बाल साहित्य) (सौजन्य- धीरेन्द्र प्रेमर्षि)

भगता बेङक देश-भ्रमण

अणिमा सिंह (सौजन्य- नचिकेता)

शिशु गीत खेल

कल्पना झा (सौजन्य- कल्पना झा)

नशामुक्ति हित गाबी गीत

निनियाँ

मुन्नी कामत (सौजन्य- मुन्नी कामत)

चुक्का (बाल कथा संग्रह)

प्रीति ठाकुर

गोनू झा आ आन मैथिली चित्रकथा -पहिल मैथिली चित्रकथा (बाल साहित्य)

मैथिली चित्रकथा (बाल साहित्य)

मिथिलाक लोकदेवता (बाल साहित्य)

विद्यापतिक पुरुष परीक्षा (बाल साहित्य)

रेस (अनुवाद- बाल चित्रकथा)

ए बी सी डी- प्रकृति अक्षर पोथी (अनुवाद- बाल चित्रकथा)

सभ खाइत अछि (अनुवाद- बाल चित्रकथा)

बो म्याउ बाह (अनुवाद- बाल चित्रकथा)

रङ सभ (अनुवाद- बाल चित्रकथा)

(०६) छोट आ पैघ (अनुवाद- बाल चित्रकथा)

(०७) माल-जाल आ जानवर दिस देखू (अनुवाद- बाल चित्रकथा)

(१७) हमर परिवार (अनुवाद- बाल चित्रकथा)

रश्मि प्रिया (अनूदित सचित्र मैथिली बाल कथा)

कैयो सकै छी, नहियो कऽ सकै छी

सुनीता ठाकुर (अनूदित सचित्र मैथिली बाल कथा)

बण्टी आ बबली

नीलिमा चौधरी (अनूदित सचित्र मैथिली बाल कथा)

हमर सभसँ नीक संगी

स्वास्तिका ठाकुर (अनूदित सचित्र मैथिली बाल कथा)

गप्पू बुते नाचल नै होइ छै

तूलिका (अनूदित सचित्र मैथिली बाल कथा)

हमरा ओ चाही!

मधूलिका मिश्र (अनूदित सचित्र मैथिली बाल कथा)

ओंघाइत भीमा

लक्ष्मी ठाकुर

जानवर सभ संगे भेँट-घाँट

पूनम मण्डल

सुतै कालक खिस्सा

गजेन्द्र ठाकुर

बाल साहित्य (मूल)- गजेन्द्र ठाकुर

बड़ीटा! कनियेटा!

एतऽ हम सभ रहै छी

भारतोल्लक राजकुमारी

भारतोल्लक राजकुमारी (बिनु शब्दक)

वुयो

कच-कच कचाक

चुन्नू-मुन्नूक नहेनाइ

नेना जे बैलूनसँ डेराइत छल

अद्भुत फिबोनाची अंक-शृंखला

हारू

अखन नै, अखन नै!

जन्मदिनक उत्सव भोज

मोट राजा पातर-दुब्बड़ कुकुड़

बचिया जे अपन हँसी नै रोकि सकैत छलि

अंग्रेजी

हम सूंघि सकै छी

छोट लाल-टुहटुह डोरी

करू नीक, भोगू नीक

विदेह मैथिली-अंग्रेजी टॉकिंग रीड-अलाउड ऑडियो बुक

https://bloomlibrary.org/player/Wcf6zr5CoF (मसाई केर परिवर्तनकारी रेबेका)
https://bloomlibrary.org/player/p3sHdYBgiT (चलू हम तँ ठीक छी ने!)
https://bloomlibrary.org/player/f19pSdhGMo (एकटा नीक दिन)
https://bloomlibrary.org/player/b2l5wesxCp (घर सभ)
https://bloomlibrary.org/player/dAzC0Fubt7 (की अहाँ ऐ चिड़ै सभकेँ देखने छी?)

गजेन्द्र ठाकुर (सम्पादन)

विदेह मैथिली शिशु उत्सव [विदेह सदेह ९]

विदेह: सदेह ९ तिरहुता

गजेन्द्र ठाकुर, नागेन्द्र कुमार झा आ पञ्जीकार विद्यानन्द झा (सम्पादन)
English-Maithili Computer Dictionary
डॉ. कमला चौधरी (सौजन्य- कमला चौधरी)
मैथिलीक वेश-भूषा-प्रसाधन सम्बन्धी शब्दावली २००८
डॉ योगानन्द झा (सौजन्य- योगानन्द झा)
मैथिलीक पारम्परिक जातीय व्यवसायक शब्दावली २००९
डॉ. ललिता झा (सौजन्य- ललिता झा)

मैथिलीक भोजन सम्बन्धी शब्दावली २०११

गोविंद झा)(IGNCA Site आर्काइव)

Maithili-English Dictionary

रामदेव झा (शंकरदेव झा -सौजन्य)

मैथिली शब्द संचय

....

किछु मैथिली पोथी डाउनलोड साइट (ओपन सोर्स)

Videha Maithili eBooks/ eJournals/ Audio-Video Archive

विज्ञान रत्नाकर

OLE Nepal's e-Pustakalaya

पोथीक लिंक

IGNCA-ASI (search keyword Mithila)

History of Navya-Nyaya in Mithila

Studies in Jainism and Buddism in Mithila

Mithila in the Age of Vidyapati

Cultural Heritage of Mithila

Mithila under the Karnatas

Temple Survey Project ASI- English आ Hindi

मैथिली साहित्य संस्थान

दर्शनीय मिथिला (मैथिली साहित्य संस्थान लिंक)

Brochure 1 (मैथिली साहित्य संस्थान लिंक)

Brochure 2 (मैथिली साहित्य संस्थान लिंक)

Brochure 3 (मैथिली साहित्य संस्थान लिंक)

Brochure 4 (मैथिली साहित्य संस्थान लिंक)

Brochure 5 (मैथिली साहित्य संस्थान लिंक)

ब्लूम लाइब्रेरी मैथिली

अरिपन फाउण्डेशन

Pratham Books Maithili Storyweaver

मैथिली ऑडियो बुक्स

Videha Read Aloud Talking Maithili Audio Books (including Maithili Sign Language- Ist time in Maithili)

पोथी डॉट कॉम

खिस्सा-पिहानी नेना भुटका लेल

जानकी एफएम समाचार.

आकाशवाणी दरभंगा यू ट्यूब चैनल

....

विदेह सम्मान***:*** **सम्मानसूची-** (समानान्तर साहित्य अकादेमी, समानान्तर ललित कला अकादेमी आ समानान्तर संगीत /नाटक अकादेमी सम्मान- (पुरस्कार नामसँ विख्यात

....

मैथिलीक वर्तनी

१

मैथिलीक वर्तनी- विदेह मैथिली मानक भाषा आ मैथिली भाषा सम्पादन पाठ्यक्रम

भाषापाक

२

मैथिलीक वर्तनीमे पर्याप्त विविधता अछि। मुदा प्रश्नपत्र देखला उत्तर एकर वर्तनी इग्नू BMAF001 सँ प्रेरित बुझाइत अछि, से एकर एकरा एक उखड़ाहामे उनटा-पुनटा दियौ, ततबे धरि पर्याप्त अछि। यू.पी.एस.सी. क मैथिली (कम्पलसरी) पेपर लेल सेहो ई पर्याप्त अछि, से जे विद्यार्थी मैथिली (कम्पलसरी) पेपर लेने छथि से एकर एकटा आर फास्ट-रीडिंग दोसर-उखड़ाहामे करथि|

IGNOU इग्नू *BMAF-001*

These are print-on-demand books, send your queries to editorial.staff.videha@gmail.com. The eBooks of some of these are available for sale on Google Play [(c) Preeti Thakur, sales.videha@gmail.com], send your queries to sales.videha@gmail.com. The contents and documents e-published by Videha (since 2000) ISSN 2229-547X VIDEHA (since 2004) are periodically being checked for

accessibility issues. People with disabilities should not have difficulty accessing these contents/ documents.

५.विदेह स्त्री कोना

विदेह स्त्री कोना

वि दे ह विदेह Videha বিদেহ http://www.videha.co.in विदेह प्रथम मैथिली पाक्षिक ई पत्रिका Videha Ist Maithili Fortnightly ejournal विदेह प्रथम मैथिली पाक्षिक ई पत्रिका नव अंक देखबाक लेल पृष्ठ सभकेँ रिफ्रेश कए देखू। Always refresh the pages for viewing new issue of VIDEHA.

वि दे ह विदेह Videha বিদেহ http://www.videha.co.in विदेह प्रथम मैथिली पाक्षिक ई पत्रिका Videha Ist Maithili Fortnightly ejournal विदेह प्रथम मैथिली पाक्षिक ई पत्रिका नव अंक देखबाक लेल पृष्ठ सभकेँ रिफ्रेश कए देखू। Always refresh the pages for viewing new issue of VIDEHA.

Search for Works (including Audio-Visual & Sign Language) relating to Mithila/ Maithili by Female Writers/ Artists

https://books.google.com/

(पूर्णतः अव्यवसायिक उद्देश्य आ मात्र एकेडमिक प्रयोग लेल) सभ पोथी पी.डी.एफ. डाउनलोड लेल क्रमानुसार नीचाँक लिंक सभपर उपलब्ध अछि। All the books are available for pdf download at the respective links below.

....

सखुआवाली (नारी विमर्श केन्द्रित) भपटियाहीमे भेल ८३ म सगर राति दीप जरयमे पठित कथा सभक संकलन

सखुआवाली

अणिमा सिंह (सौजन्य- नचिकेता)

शिशु गीत खेल

इलारानी सिंह (सौजन्य- नचिकेता)

प्रेम- एक कविता (अनूदित नाटक)

अरुन्धती देवी (सौजन्य- रमानन्द झा "रमण")

मिथिलाक विदुषी महिला

डॉ. कमला चौधरी (सौजन्य- कमला चौधरी)

मैथिलीक वेश-भूषा-प्रसाधन सम्बन्धी शब्दावली २००८

समय-संकेत (कथा-संग्रह) २०१०

डॉ. ललिता झा (सौजन्य- ललिता झा)

मैथिलीक भोजन सम्बन्धी शब्दावली २०११

प्रोमिशा मिश्रा

रामभरोस कापड़ि भ्रमर व्यक्तित्व एवं)कृतित्व(

सुस्मिता पाठक (सौजन्य- केदार कानन)

परिचिति (कविता संग्रह)

कनोजड़ि (कथा संग्रह)

नन्दिनी पाठक (सौजन्य- केदार कानन)

पाथरक शहर (कविता संग्रह)

पन्ना झा (सौजन्य- नरेन्द्र झा)

अनुभूति (लघुकथा संग्रह)

कल्पना झा (सौजन्य- कल्पना झा)

गोसाउनिक गीत

नशामुक्ति हित गाबी गीत

निनियाँ

यायावरी- शेफालिका वर्मा (हिन्दी अनुवाद कल्पना झा)

मुन्नी कामत (सौजन्य- मुन्नी कामत)

सुखल मन तरसल आँखि (पद्य आ गद्य)

सुखल मन तरसल आँखि (कविता)

अंततः (कविता संग्रह)

चुक्का (बाल कथा संग्रह)

नीता झा (सौजन्य- नीता झा)

बिलाइ मौसी (बाल लघुकथा संग्रह)

शेफालिका वर्मा (सौजन्य- शेफालिका वर्मा)

यायावरी (यात्रावृत्तान्त)

यायावरी (हिन्दी अनुवाद- कल्पना झा)

अर्थयुग (लघुकथा संग्रह)

एकटा अकास (लघुकथा संग्रह)

भावांजलि (गद्य गीत)

किस्त-किस्त जीवन (आत्म कथा)

आखर-आखर प्रीत

नागफांस (उपन्यास)

Naagphans (In English)

विभा रानी

विभा रानीक दूटा नाटक (भाग रौ आ बलचन्दा)

सुशीला झा (सौजन्य- प्रभा खेतान/ सुशीला झा)

छिन्नमस्ता- प्रभा खेतानक हिन्दी उपन्यासक मैथिली अनुवाद

कुसुम ठाकुर

प्रत्यावर्तन (आत्मकथा)(पृ. ४५९-५७२)

डॉ. कामिनी कामायनी

विदेह:सदेह ३१ (डॉ. कामिनी कामायनी आ कुमार मनोज कश्यप- अंक १-३५० सँ)

प्रीति ठाकुर

गोनू झा आ आन मैथिली चित्रकथा -पहिल मैथिली चित्रकथा (बाल साहित्य)
मैथिली चित्रकथा (बाल साहित्य)
मिथिलाक लोकदेवता (बाल साहित्य)
विद्यापतिक पुरुष परीक्षा (बाल साहित्य)
रेस (अनुवाद- बाल चित्रकथा)
ए बी सी डी- प्रकृति अक्षर पोथी (अनुवाद- बाल चित्रकथा)
सभ खाइत अछि (अनुवाद- बाल चित्रकथा)
बो म्याउ बाह (अनुवाद- बाल चित्रकथा)
रङ सभ (अनुवाद- बाल चित्रकथा)
(०६) छोट आ पैघ (अनुवाद- बाल चित्रकथा)
(०७) माल-जाल आ जानवर दिस देखू (अनुवाद- बाल चित्रकथा)
(१७) हमर परिवार (अनुवाद- बाल चित्रकथा)
जानवर (अनुवाद- बाल चित्रकथा)
पोथी १३: १...२...३... (अनुवाद- बाल चित्रकथा)
बाजाक अबाज (अनुवाद- बाल चित्रकथा)
पंजी (११००० मूल मिथिलाक्षर ताड़पत्र)
11000 PALM LEAF PANJI INSCRIPTIONS (VOLUME I TO XXII) Compiled, Scanned & Catalogued by Preeti Thakur

गजेन्द्र ठाकुर आ प्रीति ठाकुर (समालोचना)

नीतू कुमारी

मैथिली चित्रकथा (बाल साहित्य)

किरण चौधरी (अनूदित सचित्र मैथिली बाल कथा)

हमर बाल-वाड़ी

आर्या कॉकपिट मे

दीपा करमाकर- सही संतुलन मे

जंगल मे अहाँक स्वागत अछि

व्हेल छथि आकाश मे

भैया के मुस्कान के चोरौलक

बीज संचयक

अचंभित करय "फिबोनाची"

शौचालयक खिस्सा

लाल बरसाती

गुल्लीक जादुई पेटी

समीराक विकठ भोजन

विवाह मे जाई छी

प्रियंका झा (अनूदित सचित्र मैथिली बाल कथा)

हमर माँछ! नै हमर माँछ!

रश्मि प्रिया (अनूदित सचित्र मैथिली बाल कथा)

कैयो सकै छी, नहियो कऽ सकै छी

सुनीता ठाकुर (अनूदित सचित्र मैथिली बाल कथा)

बण्टी आ बबली

नीलिमा चौधरी (अनूदित सचित्र मैथिली बाल कथा)

हमर सभसँ नीक संगी

स्वास्तिका ठाकुर (अनूदित सचित्र मैथिली बाल कथा)

गप्पू बुते नाचल नै होइ छै

तूलिका (अनूदित सचित्र मैथिली बाल कथा)

हमरा ओ चाही!

मधूलिका मिश्र (अनूदित सचित्र मैथिली बाल कथा)

ओंघाइत भीमा

लक्ष्मी ठाकुर

जानवर सभ संगे भेँट-घाँट

पूनम मण्डल

सुतै कालक खिस्सा

कनकमणि दीक्षित (मूल नेपालीसँ मैथिली अनुवाद **रूपा धीरू** आ धीरेन्द्र प्रेमर्षि, बाल साहित्य) (सौजन्य- धीरेन्द्र प्रेमर्षि)
भगता बेङक देश-भ्रमण
डॉ शशिधर कुमर आ **सुप्रिया बेबी कुमारी**
भूकम्प (पृ. ६३८-६७४)
....
<u>लेखकक आमंत्रित रचना आ ओइपर आमंत्रित समीक्षकक समीक्षा सीरीज</u>

१. **कामिनी**क पांच टा कविता आ ओइपर मधुकान्त झाक टिप्पणी

Videha_01_09_2016

३. **मुन्नी कामत**क एकांकी "जिन्दगीक मोल" आ ओइपर गजेन्द्र ठाकुरक टिप्पणी

VIDEHA_354

पसुपुलेटी गीता

एडिटर्स चोइस सीरीज-१

मीना झा

एडिटर्स चोइस सीरीज-२

जगदीश चन्द्र ठाकुर (३ टा बाल कविता जइमे **२ टा कविता बेबी चाइल्डपर**)

एडिटर्स चोइस सीरीज-३

....

विद्यापति गीत

तूलिका

गीत-गोविन्ददास (गायन **दीक्षा भारती**)

गोविन्ददास-१

गोविन्ददास-२

गोविन्ददास-३

गोविन्ददास-४

गोविन्ददास-५

गोविन्ददास-६

मैथिली गजल (गजल- गजेन्द्र ठाकुर, गायन **दीक्षा भारती**)

बहरे मुतकारिब

गजल-२

गजल-३

गजल-४

प्यारे मैथिल चैनल- **किरण चौधरी** आ **संगीता आनन्द**

सौम्या झा

रश्मि दत्त

प्रिया मल्लिक

अनामिका झा

रजनी पल्लवी

पूनम मिश्र

रंजना झा

जूली झा

दीपशिखा झा

मैथिली ठाकुर

अनुपम मिश्र पॉडकास्ट

These are print-on-demand books, send your queries to editorial.staff.videha@gmail.com. The eBooks of some of these are available for sale on Google Play [(c) Preeti Thakur, sales.videha@gmail.com], send your queries to sales.videha@gmail.com. The contents and documents e-published by Videha (since 2000) ISSN 2229-547X VIDEHA (since 2004) are periodically being checked for accessibility issues. People with disabilities should not have difficulty accessing these contents/ documents.

६. विदेह ई-लर्निङ्ग

विदेह ई-लर्निङ्ग

[संघ लोक सेवा आयोग/ बिहार लोक सेवा आयोगक परीक्षा लेल मैथिली (अनिवार्य आ ऐच्छिक) आ आन ऐच्छिक विषय आ सामान्य ज्ञान (अंग्रेजी माध्यम) हेतु सामिग्री] [एन.टी.ए.- यू.जी.सी.-नेट-मैथिली लेल सेहो]

....

मैथिलीक वर्तनी

१

मैथिलीक वर्तनी- विदेह मैथिली मानक भाषा आ मैथिली भाषा सम्पादन पाठ्यक्रम

भाषापाक

२

मैथिलीक वर्तनीमे पर्याप्त विविधता अछि। मुदा प्रश्नपत्र देखला उत्तर एकर वर्तनी इग्नू BMAF001 सँ प्रेरित बुझाइत अछि, से एकर एकरा एक उखड़ाहामे उनटा-पुनटा दियौ, ततबे धरि पर्याप्त अछि। यू.पी.एस.सी. क मैथिली (कम्पलसरी) पेपर लेल सेहो ई पर्याप्त अछि, से जे विद्यार्थी मैथिली

(कम्पलसरी) पेपर लेने छथि से एकर एकटा आर फास्ट-रीडिंग दोसर-उखड़ाहामे करथि|

IGNOU इग्नू BMAF-001

....

Maithili (Compulsory & Optional)

UPSC Maithili Optional Syllabus

BPSC Maithili Optional Syllabus

मैथिली प्रश्नपत्र- यू.पी.एस.सी. (ऐच्छिक)

मैथिली प्रश्नपत्र- यू.पी.एस.सी. (अनिवार्य)

मैथिली प्रश्नपत्र- बी.पी.एस.सी.(ऐच्छिक)

....

यू. पी. एस. सी. (मेन्स) ऑप्शनल: मैथिली साहित्य विषयक टेस्ट सीरीज

यू.पी.एस.सी. क प्रिलिमिनरी परीक्षा सम्पन्न भऽ गेल अछि। जे परीक्षार्थी एहि परीक्षामे उत्तीर्ण करताह आ जँ मेन्समे हुनकर ऑप्शनल विषय मैथिली साहित्य हेतन्हि तँ ओ एहि टेस्ट-सीरीजमे सम्मिलित भऽ सकैत छथि। टेस्ट सीरीजक प्रारम्भ प्रिलिम्सक रिजल्टक तत्काल बाद होयत। टेस्ट-सीरीजक उत्तर विद्यार्थी स्कैन कऽ editorial.staff.videha@gmail.com पर पठा सकैत छथि, जँ मेलसँ पठेबामे असोकर्ज होइन्हि तँ ओ हमर ह्वाट्सएप नम्बर 9560960721 पर सेहो प्रश्नोत्तर पठा सकैत छथि। संगमे ओ अपन प्रिलिम्सक एडमिट कार्डक स्कैन कएल कॉपी सेहो वेरीफिकेशन लेल पठाबथि।

परीक्षामे सभ प्रश्नक उत्तर नहि देमय पड़ैत छैक मुदा जँ टेस्ट सीरीजमे विद्यार्थी सभ प्रश्नक उत्तर देताह तँ हुनका लेल श्रेयस्कर रहतन्हि। विदेहक सभ स्कीम जेकाँ ईहो पूर्णतः निःशुल्क अछि।- गजेन्द्र ठाकुर

संघ लोक सेवा आयोग द्वारा आयोजित सिविल सर्विसेज परीक्षा (मुख्य), मैथिली आ २ १ -पत्र-प्रश्न /लेल टेस्ट सीरीज (ऐच्छिक)

Test Series-1- गजेन्द्र ठाकुर

Test Series-2- गजेन्द्र ठाकुर

....

NTA-UGC/ UPSC/ BPSC Maithili Optional- गजेन्द्र ठाकुर

मैथिली समीक्षाशास्त्र
मैथिली समीक्षाशास्त्र (तिरहुता)
मैथिली समीक्षाशास्त्र (भाग-२, अनुप्रयोग)
मैथिली प्रतियोगिता

[Place of Maithili in Indo-European Language Family/ Origin and development of Maithili language (Sanskrit, Prakrit, Avhatt, Maithili) भारोपीय भाषा परिवार मध्य मैथिलीक स्थान/ मैथिली भाषाक उद्भव ओ विकास (संस्कृत, प्राकृत, अवहट्ट, मैथिली)]

(Criticism- Different Literary Forms in Modern Era/ test of critical ability of the candidates)

(ज्योतिरीश्वर, विद्यापति आ गोविन्ददास सिलेबसमे छथि आ रसमय कवि चतुर चतुरभुज विद्यापति कालीन कवि छथि। एतय समीक्षा शृंखलाक प्रारम्भ करबासँ पूर्व चारू गोटेक शब्दावली नव शब्दक पर्याय संग देल जा रहल अछि। नव आ पुरान शब्दावलीक ज्ञानसँ ज्योतिरीश्वर, विद्यापति आ गोविन्ददासक प्रश्नोत्तरमे धार आओत, संगहि शब्दकोष बढ़लासँ खाँटी मैथिलीमे प्रश्नोत्तर लिखबामे धाख आस्ते-आस्ते खतम होयत, लेखनीमे प्रवाह आयत आ सुच्चा भावक अभिव्यक्ति भय सकत।)

(बद्रीनाथ झा शब्दावली आ मिथिलाक कृषि-मत्स्य शब्दावली)

(वैल्यू एडीशन- प्रथम पत्र- लोरिक गाथामे समाज ओ संस्कृति)

(वैल्यू एडीशन- द्वितीय पत्र- विद्यापति)

(वैल्यू एडीशन- द्वितीय पत्र- पद्य समीक्षा- बानगी)

(वैल्यू एडीशन- प्रथम पत्र- लोक गाथा नृत्य नाटक संगीत)

(वैल्यू एडीशन- द्वितीय पत्र- यात्री)

(वैल्यू एडीशन- द्वितीय पत्र- मैथिली रामायण)

(वैल्यू एडीशन- द्वितीय पत्र- मैथिली उपन्यास)

(वैल्यू एडीशन- प्रथम पत्र- शब्द विचार)

(तिरहुता लिपिक उद्भव ओ विकास)

अनुलग्नक-१-२-३ अनुलग्नक- ४-५

(मैथिली आ दोसर पुबरिया भाषाक बीचमे सम्बन्ध (बांग्ला, असमिया आ ओड़िया) [यू.पी.एस.सी. सिलेबस, पत्र-१, भाग-'ए', क्रम-५])

[मैथिली आ हिन्दी/ बांग्ला/ भोजपुरी/ मगही/ संथाली- बिहार लोक सेवा आयोग (बी.पी.एस.सी.) केर सिविल सेवा परीक्षाक मैथिली (ऐच्छिक) विषय लेल]

मैथिली-हिन्दी वार्तालाप (३ घण्टा)

मैथिली

बांग्ला

असमिया

ओड़िया

हिन्दी

उर्दू

नेपाली

संस्कृत

संथाली

NTA_UGC_NET_Maithili_01

NTA_UGC_NET_Maithili_02

GS (Pre)

Topic 1

………………………

यू.पी.एस.सी. आ आन प्रतियोगिता परीक्षा लेल देखू:

विदेह:सदेह १७	विदेह:सदेह २१	विदेह:सदेह २३	विदेह:सदेह २६	विदेह:सदेह २९
विदेह:सदेह ३०	विदेह:सदेह ३२	विदेह:सदेह ३३	विदेह:सदेह ३४	विदेह:सदेह ३५

……………………

General Studies

NCERT-Environment Class XI-XII

NCERT PDF I-XII

Sansad TV

http://prasarbharati.gov.in/

http://newsonair.com/

………………..

Other Optionals

IGNOU eGyankosh

………………..

पेटार (रिसोर्स सेन्टर)

………………

मैथिली मुहावरा एवम् लोकोक्ति प्रकाश- रमानाथ मिश्र मिहिर (खाँटी प्रवाहयुक्त मैथिली लिखबामे सहायक)

डॉ. कमला चौधरी-मैथिलीक वेश-भूषा-प्रसाधन सम्बन्धी शब्दावली (खाँटी प्रवाहयुक्त मैथिली लिखबामे सहायक)

डॉ योगानन्द झा- मैथिलीक पारम्परिक जातीय व्यवसायक शब्दावली (खाँटी प्रवाहयुक्त मैथिली लिखबामे सहायक)

डॉ. ललिता झा- मैथिलीक भोजन सम्बन्धी शब्दावली (खाँटी प्रवाहयुक्त मैथिली लिखबामे सहायक)

मैथिली शब्द संचय- डॉ श्रीरामदेव झा (खाँटी प्रवाहयुक्त मैथिली लिखबामे सहायक)

दत्त-वतीक वस्तु कौशल- डॊ. श्रीरामदेवझा

परिचय निचय- डॊ शैलेन्द्र मोहन झा

English Maithili Computer Dictionary (Complete)- Gajendra Thakur

Maithili English Dictionary- गोविंद झा

अणिमा सिंह -शिशु गीत खेल

आनन्द मिश्र (सौजन्य श्री रमानन्द झा 'रमण')- मिथिला भाषाक सुबोध व्याकरण

मैथिली सुबोध व्याकरण- भोला लाल दास

राधाकृष्ण चौधरी- A Survey of Maithili Literature

राधाकृष्ण चौधरी- मिथिलाक इतिहास

जयकान्त मिश्र- A History of Maithili Literature Vol. I

राजेश्वर झा- मिथिलाक्षरक उद्भव ओ विकास (मैथिली साहित्य संस्थान आर्काइव) (यू.पी.एस.सी. सिलेबस)

दत्त-वती (मूल)- श्री सुरेन्द्र झा सुमन (यू.पी.एस.सी. सिलेबस)

प्रबन्ध संग्रह- रमानाथ झा (बी.पी.एस.सी. सिलेबस) CIIL Site

सुभाष चन्द्र यादव-राजकमल चौधरी: मोनोग्राफ

शिव कुमार झा 'टिल्लू' अंशु-समालोचना

डॉ बचेश्वर झा- निवन्ध-निकुञ्ज

डॉ. देवशंकर नवीन- आधुनिक साहित्यक परिदृश्य

प्रेमशंकर सिंह- मैथिली भाषा साहित्य:बीसम शताब्दी (आलोचना)

डॉ. रमानन्द झा 'रमण'

हिआओल

अखियासल CIIL Site

दुर्गानन्द मण्डल-चक्षु

फेर एहि मनलग्गू फाइल सभकेँ सेहो पढ़ू:-

रामलोचन ठाकुर- मैथिली लोककथा

कुमार पवन (साभार अंतिका)

पइठ (मैथिलीक सर्वश्रेष्ठ कथा)

डायरीक खाली पन्ना

केदारनाथ चौधरी

अबारा नहितन	चमेलीरानी	माहुर	करार	अयना	हीना

डॉ. रमण झा

भिन्न-अभिन्न	मैथिली काव्यमे अलङ्कार	अलङ्कार-भास्कर	मैथिली काव्यमे ज्योतिष	अहिरावण-वध	पारिजात-मञ्जरी

योगेन्द्र पाठक 'वियोगी'

विज्ञानक बतकही	विज्ञानक बतकही भाग-२	अकटा मिसिया (कथा संग्रह)
नरक विजय (सम्पूर्ण)	नरक विजय (संशोधित)	किछु तीत मधुर (यात्रा वृत्तांत)
हमर गाम	पिरामिडक देशमे	रोबोट (अनूदित साइंस-फिक्शन नाटक)

अनूदित साहित्य (आन भाषासँ)- गजेन्द्र ठाकुर

विदेह:सदेह २७ (गजेन्द्र ठाकुर आ रवि भूषण पाठकक आन भाषासँ अनूदित गद्य आ पद्य- अंक १-३५० सँ)

बाल साहित्य (अनुवाद- द्विभाषिक- मैथिली-अंग्रेजी)- गजेन्द्र ठाकुर

मसाई केर परिवर्तनकारी रेबेका

शेष ४० टा बाल चित्र-पोथी नीचाँक लिंकपर:-

सुनू	घर सभ	एकटा नीक दिन	चलू हम तँ ठीक छी ने!	की अहाँ ऐ चिड़ै सभकेँ देखने छी?
टोस्ट	बड़ीटा! कनियेटा!	एतऽ हम सभ रहै छी	भारतोल्लक राजकुमारी	भारतोल्लक राजकुमारी (बिनु शब्दक)
वुयो	कचकच- कचाक	चुन्नूमुन्नूक- नहेनाइ	नेना जे बैलूनसँ डेराइत छल	अद्भुत फिबोनाची अंक-शृंखला
हारू	अखन नै, अखन नै!	जन्मदिनक उत्सव भोज	मोट राजा पातर-दुब्बड़ कुकुड़	बचिया जे अपन हँसी नै रोकि सकैत छलि
अंग्रेजी	हम सूंघि सकै छी	छोट लाल-टुहटुह डोरी	करू नीक, भोगू नीक	ई सभटा बिलाडिक दोख अछि!
चोभा आम!	हमर टोलक बाट	जखन इकडू स्कूल गेल	माछी फेर आउ टाटा!	अमाचीक जुलुम मशीन सभ
टिंग टोंग	पाउम्याऊ--वाह	कुकुडक एकटा दिन	हमरा नीक लगैए	रीताक नव-स्कूलमे पहिल दिन
कनी हँसियौ ने!	लाल बरसाती	भूतप्रेतक ना-व्यशाला	आउ पएर गानी	कतऽ अछि ई अंक ५?

विदेह मैथिली-अंग्रेजी टॉकिंग रीड-अलाउड ऑडियो बुक

https://bloomlibrary.org/player/Wcf6zr5CoF (मसाई केर परिवर्तनकारी रेबेका)
https://bloomlibrary.org/player/p3sHdYBgiT (चलू हम तँ ठीक छी ने!)
https://bloomlibrary.org/player/f19pSdhGMo (एकटा नीक दिन)
https://bloomlibrary.org/player/b2l5wesxCp (घर सभ)
https://bloomlibrary.org/player/dAzC0Fubt7 (की अहाँ ऐ चिड़ै सभकेँ देखने छी?)

……………………

किछु मैथिली पोथी डाउनलोड साइट (ओपन सोर्स)

NCERT BHASHA SANGAM

NCERT (Maithili-English-Hindi Conversations)

पं लक्ष्मीपति सिंह (सौजन्य रमानन्द झा "रमण")

हिन्दीशिक्षक-मैथिली-

मैथिली(घण्टा ३) हिन्दी वार्तालाप-

मैथिली (मैथिली संकेत भाषा सहित(मैथिलीमे पहिल बेर -

https://www.youtube.com/@videha_ejournal

https://youtu.be/TebuC-lrSs8

https://ncert.nic.in/bs-2021.php

Sahitya Akademi

प्रकाशन

डिजिटल-पोथी

CIIL

अखियासल (रमानन्द झा रमण)

जुआयल कनकनी- महेन्द्र

प्रबन्ध संग्रह- रमानाथ झा (बी.पी.एस.सी. सिलेबस)

सृजन केर दीप पर्व- सं केदार कानन आ अरविन्द ठाकुर

मैथिली गद्य संग्रह- सं शैलेन्द्र मोहन झा

Archive.Org (विजयदेव झा)

Videha Maithili eBooks/ eJournals/ Audio-Video Archive

IGNCA

Maithili English Dictionary

विज्ञान रत्नाकर

मिथिला दर्शन

तीरभुक्ति

OLE Nepal's e-Pustakalaya

पोथीक लिंक

IGNCA-ASI (search keyword Mithila)

History of Navya-Nyaya in Mithila

Studies in Jainism and Buddhism in Mithila

Mithila in the Age of Vidyapati

Cultural Heritage of Mithila

Mithila under the Karnatas

Temple Survey Project ASI- English आ Hindi

मैथिली साहित्य संस्थान

दर्शनीय मिथिला (मैथिली साहित्य संस्थान लिंक)

Brochure 1 (मैथिली साहित्य संस्थान लिंक)

Brochure 2 (मैथिली साहित्य संस्थान लिंक)

Brochure 3 (मैथिली साहित्य संस्थान लिंक)

Brochure 4 (मैथिली साहित्य संस्थान लिंक)

Brochure 5 (मैथिली साहित्य संस्थान लिंक)

ब्लूम लाइब्रेरी मैथिली

अरिपन फाउण्डेशन

Pratham Books Maithili Storyweaver

मैथिली ऑडियो बुक्स

Videha Read Aloud Talking Maithili Audio Books (including Maithili Sign Language- Ist time in Maithili)

पोथी डॉट कॉम

I Love Mithila (पोथी डाउनलोड लिंक)

online maithili journal

owner I Love Mithila

प्यारे मैथिल चैनल- किरण चौधरी आ संगीता आनन्द

मिथिला चैप्टर

खिस्सा-पिहानी नेना भुटका लेल

जानकी एफ.एम समाचार

आकाशवाणी दरभंगा यू ट्यूब चैनल

आकाशवाणी मैथिली समाचार

आकाशवाणी अमृत महोत्सव

सुरेन्द्र राउत

………………

JNU

मैथिली

मैथिली लेक्सिकन

………………

Videha e-Learning YouTube Channel

………..

विदेह सम्मान***:*** **सम्मानसूची-** (समानान्तर साहित्य अकादेमी, समानान्तर ललित कला अकादेमी आ समानान्तर संगीत /नाटक अकादेमी सम्मान- (पुरस्कार नामसँ विख्यात

....

Maithili eBooks/ eJournals/ Audios-Videos can be downloaded from: **Maithili eBOOKS/ eJournals/ Audios-Videos**

अपन मंतव्य editorial.staff.videha@gmail.com पर पठाउ।

७.विदेह सूचना संपर्क अन्वेषण (including Parallel Literature in Maithili and Videha Maithili Literature Movement)

विदेह सूचना संपर्क अन्वेषण (including Parallel Literature in Maithili and Videha Maithili Literature Movement)

वि दे ह विदेह Videha বিদেহ http://www.videha.co.in विदेह प्रथम मैथिली पाक्षिक ई पत्रिका Videha Ist Maithili Fortnightly ejournal विदेह प्रथम मैथिली पाक्षिक ई पत्रिका नव अंक देखबाक लेल पृष्ठ सभकेँ रिफ्रेश कए देखू। Always refresh the pages for viewing new issue of VIDEHA.

Search for Information relating to Mithila/ Maithili

https://books.google.com/

Top of Form

सूचना

Do not judge each day by the harvest you reap but by the seeds that you plant.

- Robert Louis Stevenson

....

Videha: Maithili Literature Movement

Videha eJournal (link www.videha.co.in) is a multidisciplinary online journal dedicated to the promotion and preservation of the Maithili language, literature and culture. It is a platform for scholars, researchers, writers and poets to publish their works and share their knowledge about Maithili language, literature, and culture. The journal is published

online to promote and preserve Maithili language and culture. The journal publishes articles, research papers, book reviews, and poetry in Maithili and English languages. It also features translations of literary works from other languages into Maithili. It is a peer-reviewed journal, which means that articles and papers are reviewed by experts in the field before they are accepted for publication.

१

"विदेहक जीवित लेखक-सम्पादक, आन्दोलनी, सार्वजनिक जीवन जीनिहार, कला-संगीत-रंगमंचकर्मी आ रंगमंच-निर्देशक पर विशेषांक शृंखला"

विदेह अरविन्द ठाकुर विशेषांक

स्वतंत्रचेता- अरविन्द ठाकुर: व्यक्तित्व-कृतित्व (सम्पादक आशीष अनचिन्हार) [विदेह अरविन्द ठाकुर विशेषांकक प्रिण्ट रूप]

विदेह जगदीश चन्द्र ठाकुर अनिल विशेषांक

विदेह रामलोचन ठाकुर विशेषांक

विदेह राजनन्दन लाल दास विशेषांक

विदेह रवीन्द्र नाथ ठाकुर विशेषांक

विदेह केदार नाथ चौधरी विशेषांक

विदेह प्रेमलता मिश्र प्रेम विशेषांक

विदेह शरदिन्दु चौधरी विशेषांक

विदेह कला-विमर्श विशेषांक (सन्दर्भ- संजू दास, कृष्ण कुमार कश्यप, शशिबाला, एस.सी.सुमन आ श्वेता झा चौधरी)

विदेह रचनाकार अशोक विशेषांक

विदेह राम भरोस कापड़ि 'भ्रमर' विशेषांक

विदेह अपन जीवित लेखक-सम्पादक, आन्दोलनी, सार्वजनिक जीवन जीनिहार, रंगमंचकर्मी आ रंगमंच-निर्देशक पर विशेषांक शृंखलाक अन्तर्गत (१)अरविन्द ठाकुर, (२)जगदीश चन्द्र ठाकुर अनिल, (३)रामलोचन ठाकुर, (४) राजनन्दन लाल दास, (५)रवीन्द्र नाथ ठाकुर, (६) केदार नाथ चौधरी, (७) प्रेमलता मिश्र 'प्रेम', (८) शरदिन्दु चौधरी, (९) रचनाकार अशोक आ (१०) राम भरोस कापड़ि 'भ्रमर' विशेषांक निकालने अछि। ऐ १० मे सँ रामलोचन ठाकुर, राजनन्दन लाल दास आ रवीन्द्र नाथ ठाकुर आब हमरा सभक बीच नै छथि। शेष ७ गोटे माने (१)अरविन्द ठाकुर, (२)जगदीश चन्द्र ठाकुर अनिल, (३) केदार नाथ चौधरी, (४) प्रेमलता मिश्र 'प्रेम', (५) शरदिन्दु चौधरी, (६) रचनाकार अशोक आ (७) राम भरोस कापड़ि 'भ्रमर' केर स्टेटस विदेहमे 'लाइफटाइम फेलो' सन रहत। ओ अपन नव रचना कथा), कविता बा कथेतर गद्यबा (पद्य-रंगमंच] नव पोथी बा नव प्रोडक्शन, सड़क नाटक बा अन्य कोनो -ऑडियो) विजुअल सहितनिकललाक बादक हुअय बा विदेहपर नै हुअय जे विशेषांक [(प्रकाशन करब आ ओइपर पाठक-पठा सकै छथि। ओकर हम समीक्षा सहित ई, स्रोता, द्रष्टाक मध्य सम्वादक प्रारम्भ लेल प्रस्तुत करब।

"विदेहक जीवित लेखकसम्पादक-, आन्दोलनी, सार्वजनिक जीवन जीनिहार, कला रंगमंचकर्मी-संगीत-आ रंगमंचक चयन "पर विशेषांक शृंखला निर्देशक-प्रक्रियाक विधि निम्न प्रकारसँ अछि।

निअम:

१) लगभग पाँच-छह मास पहिनेसँ विदेह अपन पाठककेँ सुझाव देबा लेल लेल सूचना दैत अछि।

२) आएल सुझावमेसँ विदेह मात्र जीवित लोकक चयन करैत अछि।

३) ऐ सभ लोकक लेखनकाज / एवं आचरणक साम्यता देखल जाइत अछि। जिनकर लेखन/ काज ओ आचरणमे बेसी साम्यता (कम फाँक) भेटैए तेहन छह टा नाम चयनित होइत अछि।

४) छह नाम एलापर ई तुलना कएल जाइत छै जे ई छहो गोटेकेँ लेखनकाज /क एवजमे समाजसँ की भेटलनि।

५) जिनका सभसँ कम भेटल बुझाइत अछि तइ तीन लोककेँ अगिला चरण लेल राखि लेल जाइत अछि।

६) ऐ तीन चयनित जीवित लोकक रचना, काज आ उद्देश्य आदिक बीचमे परस्पर तुलना कएल जाइत अछि।

७) अंतिम रूपसँ विदेह द्वारा एकटा नाम चुनि सालक अंतमे घोषणा कएल जाइत अछि आ नियत समयपर ई विशेषांक निकालबाक प्रयास कएल जाइत अछि।

प्रश्न उठि सकैए जे की ऊपरका निअम एहन छै जइमे अंतिम रूपसँ सभ सुयोग्य जीवित लोक केर चयन समयपर भऽ जेतनि? तऽ एकर उत्तर छै नै। विदेहक पाठक लग सेहो अपन सीमा छनि। मुदा अही सीमाक संगे हमरा सभकेँ अपन

बेस्ट देबाक अछि आ मैथिली लेल एकटा एहन रस्ता बना देबाक छै जइसँ आबय बला ५००६००- बर्खक साहित्य विदेहक लीकसँ प्रेरणा पाबय।

अही विचारक संग विदेह ओहन संस्था, पत्रिका, लेखक, कलाकार, स्वयंसेवी बा सार्वजनिक जीवन जीनिहारपर अपन धेआन सेहो केंद्रित कऽ रहल अछि जे सुयोग्य छथि मुदा जिनकापर विदेहक विशेषांक कोनो कारणवश नै प्रकाशित भऽ सकल। एकर नाम भेल विदेहक "नित नवल सिरीज", जकर विवरण नीचाँ "नित नवल सिरीज"मे देल जा रहल अछि। -गजेन्द्र ठाकुर, सम्पादक विदेह, whatsapp no +919560960721 HTTP://VIDEHA.CO.IN/ ISSN 2229-547X VIDEHA

२

"विदेह द्वारा एक बेरमे कोनो एकटा जीवित संस्था, पत्रिका बा संस्था-पोथी-पत्रिकासँ जुड़ल स्वयंसेवीक समग्र मूल्यांकन शृंखला"

विदेह अंक ३७१ (०१ जून २०२३) "मिथिला स्टूडेंट यूनियन (एम.एस.यू.)" विशेषांक

निअम:

१) संस्था कैटेगरी- संस्थाक काज माला आदि पहिरेनाइ, पत्रिका-स्मारिका आदि छपेनाइ, जे मात्र रेकॉर्ड बनेबाले हुअय, नै हुअय। संस्था द्वारा जातिवादी कट्टरता नै बढ़ाओल जेबाक शर्त रहत, संस्था पॉकेट संस्था नै हेबाक चाही आ जीवित हेबाक चाही।

२) संस्था-पोथी-पत्रिकासँ जुड़ल स्वयंसेवी कैटेगरी- लेखक-प्रकाशकसँ इतर आन जे लोक पोथी-पत्रिका केर बिक्री कऽ अपन जीवय-यापनक संग

मैथिलीक प्रचारमे सहायक छथि, संगमे संस्था (रंगमंच संस्था सहित) सभसँ सम्बन्धित स्वयंसेवी, तिनको मूल्यांकन विदेह विशेषांक निकालि कऽ करत। ३) पत्रिका कैटेगरी- मैथिलीक कोनो पत्रिकाक ऊपर विदेह विशेषांक प्रकाशित करत। मुदा ऐलेल ओइ पत्रिकाक सभ अंक विदेहपर डाउनलोड लेल ओइ पत्रिकाक संपादक बा कॉपीराइट धारक देता, से शर्त अछि।

चयन प्रक्रियाक निअम "विदेहक जीवित लेखक-सम्पादक, आन्दोलनी, सार्वजनिक जीवन जीनिहार, कला-संगीत-रंगमंचकर्मी आ रंगमंच-निर्देशक पर विशेषांक शृंखला"क चयन प्रक्रियाक निअम सन रहत।

-गजेन्द्र ठाकुर, सम्पादक विदेह, whatsapp no +919560960721 HTTP://VIDEHA.CO.IN/ ISSN 2229-547X VIDEHA

३

"विदेह मोनोग्राफ" शृंखला

विदेह अपन जीवित लेखक-सम्पादक, आन्दोलनी, सार्वजनिक जीवन जीनिहार, रंगमंचकर्मी आ रंगमंच-निर्देशक पर विशेषांक शृंखलाक अन्तर्गत (१)अरविन्द ठाकुर, (२)जगदीश चन्द्र ठाकुर अनिल, (३)रामलोचन ठाकुर, (४) राजनन्दन लाल दास, (५)रवीन्द्र नाथ ठाकुर, (६) केदार नाथ चौधरी, (७) प्रेमलता मिश्र 'प्रेम', (८) शरदिन्दु चौधरी, (९) रचनाकार अशोक आ (१०) राम भरोस कापड़ि 'भ्रमर' विशेषांक निकालने अछि। अही सन्दर्भमे हिनका सभपर "विदेह मोनोग्राफ" शृंखला अन्तर्गत "मोनोग्राफ" आमंत्रित कयल जा रहल अछि। "विदेह मोनोग्राफ" शृंखलाक विवरण निम्न प्रकार अछि:

(१) इच्छुक लेखक ऊपरमे कोनो एक गोटेपर अपन मोनोग्राफ लिखबाक इच्छा editorial.staff.videha@gmail.com पर पठा सकै छथि।
(२) विदेह लेखकक नाम मोनोग्राफ लिखबाक लेल चयनित कऽ ओकर सार्वजनिक घोषणा करत।
"विदेह मोनोग्राफ" लिखबाक निअम:
(१) मोनोग्राफ पूर्ण रूपेँ सम्बन्धित लोकपर केन्द्रित हुअय। साहित्य अकादेमी, एन.बी.टी. आ किछु व्यक्तिगत रूपेँ लिखल मोनोग्राफ/ बायोग्राफीमे लेखक संस्मरण आ व्यक्तिगत प्रसंग जोड़ि कय सम्बन्धित लोकक बहन्ने अपन-आत्म-प्रशंसा लिखै छथि। "विदेह मोनोग्राफ" फीफा वर्ल्ड कप फुटबाल सन रहत। फीफा वर्ल्ड कप फुटबाल एहेन एकमात्र टूर्नामेण्ट अछि जतय कोनो "ओपेनिंग" बा "क्लोजिंग" सेरीमनी अलगसँ नै होइ छै, पहिल आ अन्तिम मैचक सङे होइ छै आ तकर कारण छै जे अलगसँ कएल "ओपेनिंग" बा "क्लोजिंग" मे टूर्नामिण्टमे नै खेला रहल लोक मुख्य अतिथि/ अतिथि होइ छथि आ फोकस खिलाड़ी सँ दूर चलि जाइ छै। फीफा मात्र आ मात्र फुटबाल खिलाड़ीपर केन्द्रित रहैत अछि से ओकर टूर्नामिण्ट "ओपेनिंग सेरीमनी" नै वरन् सोझे "ओपेनिंग मैच" सँ आरम्भ होइत अछि आ ओकर समापन "क्लोजिंग सेरीमनी"सँ नै वरन् "फाइनल मैच आ ट्राफी"सँ खतम होइत अछि आ फोकस मात्र आ मात्र खिलाड़ी रहैत छथि। तहिना "विदेह मोनोग्राफ" मात्र आ मात्र सम्बन्धित लोकपर केन्द्रित रहत आ कोनो संस्मरण आदि जोड़ि कऽ फोकस अपनापर केन्द्रित करबाक अनुमति नै रहत।
(२) मोनोग्राफ लेल "विदेह पेटार"मे उपलब्ध सामग्रीक सन्दर्भ सहित उपयोग कएल जा सकैए।
(३) विदेहमे ई-प्रकाशित रचना सभक कॉपीराइट लेखक/संग्रहकर्त्ता लोकनिक लगमे रहतन्हि। सम्पादक 'विदेह' ई-पत्रिकामे प्रकाशित रचनाक प्रिंट-वेब

आर्काइवक/ आर्काइवक अनुवादक आ मूल आ अनूदित आर्काइवक ई-प्रकाशन/ प्रिंट-प्रकाशनक अधिकार रखैत छथि। ऐ ई-पत्रिकामे कोनो रॉयल्टी/ पारिश्रमिकक प्रावधान नै छै।
(४) "विदेह मोनोग्राफ"क फॉर्मेट: सम्बन्धित लोकक परिचय (सम्बन्धित लोकक जन्म, निवास-स्थान आ कार्यस्थलक भौगोलिक-सांस्कृतिक विवेचना सहित) आ रचना/ काजक विवरण (समीक्षा सहित)।

घोषणा: "विदेह मोनोग्राफ" श्रृंखला अन्तर्गत (१) राजनन्दन लाल दास जी पर मोनोग्राफ निर्मला कर्ण, (२) रवीन्द्र नाथ ठाकुर पर मुन्नी कामत आ (३) केदार नाथ चौधरी पर प्रेम मोहन मिश्र द्वारा लिखल जायत। शेष ७ गोटेपर निर्णय शीघ्र कएल जायत।

-गजेन्द्र ठाकुर, सम्पादक विदेह, whatsapp no +919560960721 HTTP://VIDEHA.CO.IN/ ISSN 2229-547X VIDEHA

४ (१)

विदेहक "नित नवल सिरीज"

विदेह द्वारा जे विशेषांक प्रकाशित होइ छै तकर संगे विदेह ओहन संस्था, पत्रिका, लेखक, कलाकार, स्वयंसेवी बा सार्वजनिक जीवन जीनिहारपर अपन धेआन सेहो केंद्रित करत जिनकापर विदेहक विशेषांक कोनो कारणवश नै प्रकाशित भऽ सकल। एकर प्रक्रिया आ कार्यान्वयनक विवरण एना अछि।

निअम आ कार्यान्वयन:

१) हम एकटा कोनो संस्था, पत्रिका, लेखक, कलाकार, स्वयंसेवी बा सार्वजनिक जीवन जीनिहारपर समग्र आलोचना करब जकर भाषा मैथिली अथवा अंग्रेजी

रहत। ऐ पोथीक पहिल रूप ई-बुक केर रूपमे ऐत आ प्रयास रहत जे एकर प्रिंट सेहो आबय जे परिस्थितिपर निर्भर करत।

२) ऐ शृंखलामे:-

(i) सुभाष चंद्र यादवपर केंद्रित "नित नवल सुभाष चंद्र यादव",

(ii) राजदेव मंडलपर केंद्रित "Rajdeo Mandal- Maithili Writer" आ

(iii) जगदीश प्रसाद मण्डल केन्द्रित "Jagdish Prasad Mandal- Maithili Writer" प्रकाशित भेल अछि।

पहिल दुनू पोथीक लोकार्पण ३१ दिसम्बर २०२२ कँ १११म सगर राति दीप जरय मे कएल गेल। तेसर पोथीक लोकार्पण २५ मार्च २०२३ कँ ११२ म सगर राति दीप जरय मे कएल गेल।

(iv) "नित नवल दिनेश कुमार मिश्र" आ

(v) "नित नवल सुशील" जारी अछि।

आगाँक घोषणा लेल http://videha.co.in/investigation.htm देखैत रही।

पूर्वपीठिकासमय समाज आ :मैथिली उपन्यास" कमलानन्द झाक पोथी : क शीर्षक भ्रामक अछि। ई हुनकर किछु सवर्ण (२०२१) "सवाल उपन्यासकारपर किछु सिण्डिकेटेड कथित समीक्षात्मक आलेखक संग्रह अछि, २६३ पन्नाक ई पोथी हार्डबाउण्डमे लाइब्रेरीकेँ मात्र बेचल जा सकत, जतऽ ई सड़ि जायत, अमेजनसँ हम ई चारि सय पाँच टाकामे किनलौं मुदा ऐमे पाँचो पाइक सामिग्री नै अछि।

एतऽ एकटा भूल सुधार अछि, एकटा गएर सवर्ण लेखक सुभाष चन्द्र यादवक उपन्यास 'गुलो'केँ बिनु पढ़ने ओ दू पाँति लिखलन्हि आ निपटा देलन्हि, ओ दुनू पाँति हम एतऽ अहाँक मनोरंजनार्थ प्रस्तुत कऽ रहल छी। अहाँ गुलो पढ़नहिये हएब, जँ नै पढ़ने छी तँ पहिने पढ़ि लिअ, कारण तखन बेशी मनोरंजक अनुभव हएत, गुलो सुभाष चन्द्र यादव जीक अनुमति सँ उपलब्ध अछि विदेह आर्काइवपर ऐ http://videha.co.in/pothi.htm लिंकपर।

"उपन्यासक कमजोरी अछि लेखकक राजनीतिक पूर्वाग्रह। राजनीति विशेषक पक्षधरता रचनाक संग न्याय नहि कऽ पबैत अछि।"

जइ उपन्यासमे राजनीति दूर दूर धरि नै छै ओतऽ-'राजनैतिक पूर्वाग्रह' आ 'राजनीति विशेषक पक्षधरता'क तँ प्रश्ने नै छै। राजनीतिक पूर्वाग्रह बा पक्षधरताक सोङर धूमकेतु आ यात्री प्रयुक्त केलन्हि। सुभाष चन्द्र यादव जीक 'भोट' जे २०२२मे आयल जे सुभाष चन्द्र यादव जीक अनुमति सँ उपलब्ध अछि विदेह आर्काइवपर ऐ http://videha.co.in/pothi.htm लिंकपर, से राजनीतिपर अछि मुदा ओतहुओ सुभाषजीक भगता शैलीकेँ राजनीतिक पूर्वाग्रह बा पक्षधरताक सोङरक आवश्यकता नै पड़लै। पढ़ू हमर पोथी 'नित नवल सुभाष चन्द्र यादव' जे उपलब्ध अछि ऐ http://videha.co.in/pothi.htm लिंकपर।

कमलानन्द झाक बिनु पढ़ने सुभाष चन्द्र यादवक विरुद्ध ब्राह्मणवादी जातिगत पूर्वाग्रह एकटा खतराक घण्टी अछि। जइ हिसाबे ब्राह्मणवादकेँ आगाँ बढ़बैले कमलानन्द झा वामपंथक सोङर पकड़ै छथि आ सामाजिक न्यायक बलि चढ़बऽ चाहै छथि, तकर प्रति समानान्तर धारा सचेत अछि। ई अपन बायोडाटामे गएर सवर्णसँ छीनि कऽ, समानान्तर धाराक लोकक हककेँ मारि कऽ लेल साहित्य अकादेमीक मैथिल अनुवाद असाइनमेण्टक गर्वसँ चर्चा करैत छथि। आ ई

असाइनमेण्ट हिनका मेरिटसँ नै जातिगत टाइटिलसँ भेटल छन्हि, अही सभ किरदानीक एवजमे भेटल छन्हि। हिनका सन लोक लेल मैथिली बायोडेटाक एकटा पाँति अछि, समानान्तर धारा लेल जीवनमरणक प्रश्न।-

आब अहाँ पुछब जे तकर प्रतिकार समानान्तर धारा केना केलक, ओ तँ कन्नारोहट नै करैए, तँ तकर उत्तर अछि हमर ३ टा पोथी जे १११म सगर राति दीप जरय मे लोकार्पित भेल ३१ दिसम्बर २०२२ केँ, वएह सगर राति दीप जरय जकरा साहित्य अकादेमी गत दस बर्खसँ गीड़ि लेबाक प्रयास कऽ रहल अछि। अहाँसँ ऐ तीनू पोथीपर टिप्पणी ई-पत्र सङ्केत editorial.staff.videha@gmail.com पर आमंत्रित अछि। पहिल दू पोथी मे राजदेव मण्डल आ सुभाष चन्द्र यादवक साहित्यक समीक्षा अछि जे हमर तेसर पोथी मैथिली समीक्षशास्त्रक सिद्धांतक आधारपर कएल गेल अछि। तकरा बाद जगदीश प्रसाद मण्डल जी पर पोथी लिखल गेल (११२ सगर राति दीप जरय मे लोकार्पण) सभटा पोथीक लिंक नीचाँ देल गेल अछि। 'नित नवल दिनेश कुमार मिश्र' आ 'नित नवल सुशील' जारी अछि।

Rajdeo Mandal- Maithili Writer (Now with Supplement I & II)

नित नवल सुभाष चन्द्र यादव

नित नवल सुभाष चन्द्र यादव (मिथिलाक्षर)

JAGDISH PRASAD MANDAL- Maithili Writer

नित नवल दिनेश कुमार मिश्र (जारी)

नित नवल सुशील (जारी)

मैथिली समीक्षाशास्त्र

मैथिली समीक्षाशास्त्र (तिरहुता)

संगमे पढ़ू कमलानन्द झा क ब्राह्मणवादपर प्रहार:

दूषण पञ्जी- The Black Book

दूषण पञ्जी- The Black Book (मिथिलाक्षर)

-गजेन्द्र ठाकुर, सम्पादक विदेह, whatsapp no +919560960721 HTTP://VIDEHA.CO.IN/ ISSN 2229-547X VIDEHA

४(२)

नित नवल दिनेश कुमार मिश्र

दिनेश कुमार मिश्रक 'दुइ पाटन के बीच मे' कोसी नदीक ऐतिहासिक आत्मकथा थीक, ओ मिथिलाक आन धार सभक ऐतिहासिक आत्मकथा सेहो लिखने छथि जेना बन्दिनी महानन्दा, बागमती की सद्गति!, दुइ पाटन के बीच मेंकोसी नदी) .. (की कहानी, न घाट न घर, बगावत पर मजबूर मिथिला की कमला नदी, भुतही नदी और तकनीकी झाड़फूंक-, The Kamla River and People On Collision Course, Bhutahi Balan- Story of a ghost river and engineering witchcraft, Refugees of the Kosi Embankments। साहित्य अकादेमीक मैथिली परामर्शदात्री समितिक सदस्य पंकज झा पराशर द्वारा हिनकर पोथी सभसँ पैराक पैरा मैथिली अनुवाद कऽ अपना नामे उपन्यास छपबाओल गेल अछि, जकरा छद्म समीक्षक कमलानन्द झा ऐ चोर लेखकक रिसर्च कहै छथिएतऽ स्पष्ट कऽ दी जे ई चोर !

लेखक आ छद्म समीक्षक दुनू अलीगढ़ मुस्लिम विद्यालयक हिन्दी विभागमे छथि। ई रिसर्च दिनेश कुमार मिश्रक थीक, जे आइ खड़गपुरसँ .टी.आइ. १९६८मे आ स्ट्रक्चरल इन्जीनियरिङमे .टेक .सिविल इन्जीनियरिङ मे बी .एमटेक१९७०मे केने छथि ., आ ओइ रिसर्च लेल क्वालिफाइड छथि। जखन कोनो विषयमे नामांकन नै होइ छै तखन लोक हारिथाकि हिन्दीमे नामांकन -लइए, नै तँ कमलानन्द झा केँ बुझऽ मे आबि जइतन्हि जे ई रिसर्च कोनो सिविल इन्जीनियरेक भऽ सकैत अछि, भऽ सकैए बुझलो होइन्ह। हिन्दी मूल आ मैथिलीक स्क्रीनशॉट आँगा संलग्न अछि।

दिनेश कुमार मिश्र मिथिलाक नै छथि मुदा मिथिलाक सभ धारक कथा ओ लिखने छथि, हम सभ हुनका प्रति कृतज्ञ छी आ हुनकर ऋणसँ मिथिलावासी कहियो उऋण नै भऽ सकता, मुदा मूलधाराक पुरस्कार आ पाइ लोलुप लोकसँ कृतघ्नते भेटत से फेर सिद्ध भेल। ऐ लेखककेँ दस बारह बर्ख पहिने सेहो तारानन्द वियोगी उद्धारक भेटल छलखिन्ह जे लिखने रहथिन्ह जे ओ कवितामे प्रभावित भऽ अनायासे अपन रचनामे दोसरक सामिग्री चोरि कऽ लइ छथि, एहने सन। आब ऐ कमलानन्द झा क आश्रय तकलन्हि मुदा दुर्भाग्यजइ हिसाबे ब्राह्मणवादकेँ ! आगाँ बढ़बैले कमलानन्द झा वामपंथक सोङर पकड़ै छथि आ सामाजिक न्यायक बलि चढ़बऽ चाहै छथि, तकर प्रति समानान्तर धारा सचेत अछि। सीलिंगसँ बचबा लेल जमीनजत्थाबला लोक कम्यूनिस्ट बनल-ा आ आब ब्राह्मणवाद बचेबालेल वामपंथक शरण, एहेन लोक सभसँ कम्यूनिज्मकेँ बहुत नुकसान भेल छै।

दिनेश क़ुमार मिश्रक सभटा पोथी आब हुनकर अनुमतिसँ उपलब्ध अछि विदेह आर्काइवमे:

http://videha.co.in/pothi.htm

एतऽ एकटा गप मोन पाड़ि दी जे जखन बिल गेट्सकेँ पूछल गेलन्हि जे की ओ एक्स बॉक्स भारतमे पाइरेशीक डरसँ देरीसँ आनि रहल छथि? तँ हुनकर उत्तर रहन्हि जे माइक्रोसॉफ्ट पाइरेशीक डरे कोनो उत्पाद देरीसँ नै उतारने अछि। से विदेह पेटारमे हम सभ ऐ तरहक रिस्क रहितो एकरा आर समृद्ध करैत रहब, कारण समानान्तर धारामे सड़ल माँछ द्वारे पोखरिक सभ माँछ नै सड़ैए, एतुक्का मलाह गोटगोट कऽ सड़ल माँछ निकालैत रहल छथि-, निकालैत रहता।

सिण्डीकेटेड समीक्षापर अन्तिम प्रहार।

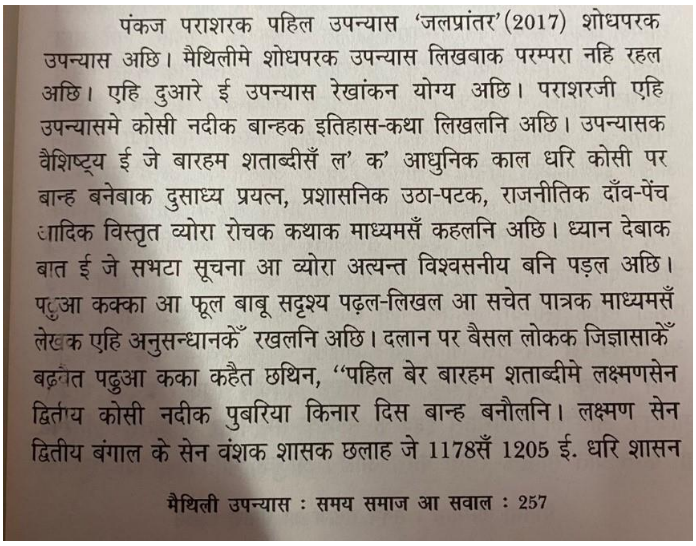
मूल दिनेश कुमार मिश्र :(२००६ ...दुइ पाटन के बीच में) यह ध्यान देने की बात है कि 1923 से 1946 के बीच कोसी क्षेत्र में मलेरिया से 5,10,000, कालाजार से 2,10,000, हैजे से 60,000 तथा चेचक से 3,000 मौतें (कुल 7,83,000) हुईं। चोर पंकज झा पराशर)**साहित्य अकादेमीक मैथिली परामर्शदात्री समितिक सदस्य(** [जलप्रांतर २०१७ :[(१०३ .पृ)

ने अँग्रेज सब आ ने नवका रंगरेज सब। 1923 सँ 1946 के बीच मे कोसी क्षेत्र में मलेरिया से पाँच लाख दस हजार, कालाजार सँ दू लाख दस हजार, हैजा सँ साठि हजार आ चेचक सँ तीन हजार लोकक मृत्यु भेल! माने सब मिला कए करीब पौने आठ लाख लोक मरि

मूल दिनेश कुमार मिश्र दुइ)पाटन के बीच में:(२००६ ... भारतवर्ष में बिहार में कोसी नदी को बांधने का काम 12वीं शताब्दी में किसी राजा लक्ष्मण द्वितीय ने करवाया था और इस काम के लिए उसने प्रजा से 'बीर' की उपाधि पाई और नदी का तटबन्ध 'बीर बांध' कहलाया। इस तटबन्ध के अवशेष अभी भी सुपौल जिले में भीम नगर से कोई 5 किलोमीटर दक्षिण में दिखाई पड़ते हैं। डॉ. फ्रांसिस बुकानन (1810-11) का अनुमान था कि यह बांध किसी किले की सुरक्षा के लिए बनी बाहरी दीवार रहा होगा क्योंकि यह बांध धौस नदी के पश्चिमी किनारे पर तिलयुगा से उसके संगम तक 32 किलोमीटर की दूरी में फैला हुआ था। डॉ.

डब्लू.डब्लू. हन्टर (1877) बुकानन के इस तर्क के साथ सहमत नहीं थे कि यह बांध किसी किले की सुरक्षा दीवार था। स्थानीय लोगों के हवाले से हन्टर का मानना था कि अधिकांश लोग इसे किले की दीवार नहीं मानते और उनके हिसाब से यह कुछ और ही चीज थी मगर वह निश्चित रूप से कुछ कहने की स्थिति में नहीं थे। फिर भी जो आम धारणा बनती है वह यह है कि यह कोसी नदी के किनारे बना कोई तटबन्ध रहा होगा जिससे नदी की धारा को पश्चिम की ओर खिसकने से रोका जा सके। लोगों का यह भी कहना था कि ऐसा लगता था कि इस तटबन्ध का निर्माण कार्य एकाएक रोक दिया गया होगा।

छद्म समीक्षक कमलानन्द झा द्वारा चोर उपन्यासकारक पीठ ठोकब, देखू छद्म समीक्षक कमलानन्द झा द्वारा उद्धृत चोर पंकज झा पराशर मैथिली उपन्यास), समय, समाज आ सवाल पृ:(२५८-२५७ .

पंकज पराशरक पहिल उपन्यास 'जलप्रांतर'(2017) शोधपरक उपन्यास अछि। मैथिलीमे शोधपरक उपन्यास लिखबाक परम्परा नहि रहल अछि। एहि दुआरे ई उपन्यास रेखांकन योग्य अछि। पराशरजी एहि उपन्यासमे कोसी नदीक बान्हक इतिहास-कथा लिखलनि अछि। उपन्यासक वैशिष्ट्य ई जे बारहम शताब्दीसँ ल' क' आधुनिक काल धरि कोसी पर बान्ह बनेबाक दुसाध्य प्रयत्न, प्रशासनिक उठा-पटक, राजनीतिक दाँव-पेंच आदिक विस्तृत ब्योरा रोचक कथाक माध्यमसँ कहलनि अछि। ध्यान देबाक बात ई जे सभटा सूचना आ ब्योरा अत्यन्त विश्वसनीय बनि पड़ल अछि। पढुआ कक्का आ फूल बाबू सदृश्य पढ़ल-लिखल आ सचेत पात्रक माध्यमसँ लेखक एहि अनुसन्धानकेँ रखलनि अछि। दलान पर बैसल लोकक जिज्ञासाकेँ बढ़बैत पढुआ कका कहैत छथिन, "पहिल बेर बारहम शताब्दीमे लक्ष्मणसेन द्वितीय कोसी नदीक पुबरिया किनार दिस बान्ह बनौलनि। लक्ष्मण सेन द्वितीय बंगाल के सेन वंशक शासक छलाह जे 1178सँ 1205 ई. धरि शासन

मैथिली उपन्यास : समय समाज आ सवाल : 257

कयने छलाह। एहि बान्हक अवशेष अहाँ एखनो भीमनगरसँ दू कोस पश्चिममे देखि सकैत छी। एकटा पश्चिमी विद्वान फ्रांसिस बुकाननकेँ अनुमान रहनि, जे ई बान्ह सम्भवतः कोनो किलाकेँ रक्षा हेतु बनाओल गेल होयत। मुदा बुकानन के मतसँ डब्ल्यू. डब्ल्यू. हंटर सहमत नहि भेलखिन। ओ साफ कहलनि जे कोसीक किनार पर बान्ह एहि दुआरे बनाओल गेल होयत जे नदी पश्चिम दिस नहि बहय लागय।" एहि तरहेँ बान्हक मादे

चोर पंकज झा पराशर)**साहित्य अकादेमीक मैथिली परामर्शदात्री समितिक सदस्य(** [जलप्रांतर २०१७ :[(३१ .पृ)

पढ़ुआ कका पछिला गप केँ आगाँ बढ़बैत कहलखिन, 'फूल बाबू, कोसी नदीक बेसिन प्राचीन काल सँ मनुक्खक निवास लेल उपयुक्त स्थान रहल अछि। बारहम-तेरहम सदी मे भारत मे जखन कइक टा नदी सुखा गेल, तँ ओहि ठामक पशुचारक समाजक लोक एतय आबि कए बसलाह। तहियेसँ बढ़ैत जनसंख्या आ कोसी नदीक बदलैत प्रवाहक मध्य टकराहटि होमय लागल। नदीक अनियंत्रित धारा केँ लोक बाढ़ि बूझय लागल। पहिल बेर बारहम शताब्दी मे लक्ष्मणसेन द्वितीय कोसी नदीक पुबरिया किनार दिस बान्ह बनौलनि। लक्ष्मणसेन द्वितीय बंगाल के सेन वंशक शासक छलाह, जे 1178 सँ 1205 ईस्वी धरि शासन कयनेँ छलाह। एहि बान्हक अवशेष अहाँ एखनो भीमनगर सँ दू कोस पश्चिम मे देखि सकैत छी। एकटा पश्चिमी विद्वान फ्रांसिस बुकानन के अनुमान रहनि, जे ई बान्ह संभवत: कोनो किला के रक्षा हेतु बनाओल गेल होयत। मुदा बुकानन के मत सँ डब्लू. डब्लू. हंटर सहमत नहि भेलखिन। ओ साफ कहलखिन, जे कोसीक किनार पर बान्ह एहि दुआरे बनाओल गेल होयत, जे नदी पच्छिम दिस नहि बह' लागय।' पढ़ुआ कका सँ मुँहजबानी एतेक रास ऐतिहासिक तथ्य सुनियो कए फूल बाबू सहमति मे मूड़ी नहि डोलेलखिन। जाहि सँ ओतय बैसल लोक सबहक उत्सुकता और बढ़ि गेलनि, जे गप मे एहेन कोन तथ्य रहि गेलै जे फूल बाबू संतुष्ट नहि भेलखिन? लोक केँ बुझेलनि जे फूल बाबू शास्त्रार्थ के अखड़हा पर माटि फेकि रहल छथिन। पढ़ुआ कका केँ आइ जोड़ीदार भेटि गेलनि!

जलप्रांतर / 31

मूल दिनेश कुमार मिश्र :(२००६ ...दुइ पाटन के बीच में) कोसी के प्रवाह कि भयावहता की एक झलकफिरोजशाह तुगलक की फौज के सन् 1354 में बंगाल से दिल्ली लौटने के समय मिलती है। बताया जाता है कि जब सुल्तान की फौजें कोसी के किनारे पहुँचीं तो देखा कि नदी के दूसरे किनारे पर हाजी शम्सुद्दीन इलियास की फौजें मुकाबले के लिए तैयार खड़ी हैं। यह वही हाजी शम्सुद्दीन थे जिन्होंने हाजीपुर तथा समस्तीपुर शहर बसाये थे। फिरोज की फौजें शायद कुरसेला के आस पास किसी जगह पर कोसी के-किनारे सोच में पड़ गईं। नदी की रफ्तार उन्हें आगे बढ़ने से रोक रही थी। आखिरकार फैसला हुआ कि नदी के

साथसाथ उत्तर की ओर बढ़ा जाय और जहाँ नदी पार करने लायक हो जाय - वहाँ पानी की थाह ली जाये। सुल्तान की फौजें प्रायः सौ कोस ऊपर गईं और जियारन के पास, जो कि उसी स्थान पर अवस्थित था जहाँ नदी पहाड़ों से मैदानों में उतरती थी, नदी को पार किया। नदी की धारा तो यहाँ पतली जरूर थी पर प्रवाह इतना तेज था कि पाँचपाँच सौ मन के भारी पत्थर नदी में तिनकों की - तरह बह रहे थे। जहाँ नदी को पार करना मुमकिन लगा उसके दोनों ओर सुल्तान ने हाथियों की कतार खड़ी कर दी और नीचे वाली कतार में रस्से लटकाये गये जिससे कि यदि कोई आदमी बहता हुआ हो तो इस रस्सों की मदद से उसे बचाया जा सके। शम्सुद्दीन ने कभी सोचा भी न था कि सुल्तान की फौजें कोसी को पार कर लेंगी और जब उस को इस बात का पता लगा कि सुलतान की फौजों ने कोसी को पार करने में कामयाबी पा ली है तो वह भाग निकला।

चोर पंकज झा पराशर)**साहित्य अकादेमीक मैथिली परामर्शदात्री समितिक सदस्य(** [जलप्रांतर २०१७ :[(१०५ .पृ)

'बेश, तँ सुनू। 1354 मे फिरोजशाह तुगलक के फौज जखन बंगाल सँ दिल्ली घुरि रहल छल, तँ कोसीक प्रवाह बहुत तेज छलै। तुगलकी सेना जखन कोसी के किनार पर पहुँचल, तँ कोसीक ओहि पार मे हाजी शम्सउद्दीन इलियास के सेना तुगलकी सेना सँ मोकाबला करबाक लेल अस्त्र-शस्त्र ल' कए तैयार छल। ई वएह हाजी शम्सउद्दीन छलाह, जे हाजीपुर आ समस्तीपुर नगर बसौनैं रहथि। फिरोजशाह तुगलक के सेना संभवतः कुरसेला के आस-पास कोसी के तेज धार देखि कए सोच मे पड़ि गेल। पानिक रफ्तार देखि कए तुगलकी सेना कें नदी पार करबाक हिम्मत नहि भ' रहल छलै। अंततः तुगलकी सेनापति तय कयलनि, जे नदीक किनारे-किनार उत्तर दिस बढ़ल जाय। जतय जा कए नदीक पाट कनें कम बूझि पड़य, ओतय पानिक थाह लेल जायत। एहि आशा मे फौज उत्तर दिस बढ़ैत रहल। कुरसेला सँ सय कोस आगाँ गेलाक बाद कोसी के पेट कनें शिकस्त बुझेलै। कोसी ओतहि पहाड़ सँ नीचाँ उतरैत अछि। पानिक वेग के अनुमान एहि सँ कयल जा सकैए, जे पाँच-पाँच सय मनक पाथर कोसी मे खढ़ जकाँ बहि रहल छल। तुगलकी सेनापति कें जतय नदी पार करब कनें आसान बुझेलनि, ओतय एक लाइन मे सैकड़ों टा हाथी कें ठाढ़ क' देल गेल। नीचाँ वला लाइन मे बड़का-बड़का रस्सा लटका देल गेल, जे जँ क्यो पानि मे भासि जायत, रस्सा के मदति सँ निकालि लेल जायत। एहि तरहेँ फिरोजशाह तुगलकक सेना कोसी पार क' गेल। हाजी शम्सउद्दीन सपनो मे नहि सोचनें छल,जे तुगलकी सेना कोसी पार क' जायत। जखन हाजी शम्सउद्दीन कें पता लगलै जे तुगलकी सेना कोसी पार क' चुकल अछि, तँ ओ डरे सँ पड़ा गेल। तँ एहि कोसीक तेज धार के ल' कए एतेक आत्मविश्वास मे छल हाजी शम्सउद्दीन।'

(... शीघ्र अही लिंकपर आर स्क्रीनशॉट अपडेट कएल जायत।(

विदेहक ३६३ म अंक दिनांक ०१ फरबरी २०२३ सँ प्रारम्भ... नित नवल दिनेश कुमार मिश्र

http://videha.co.in/ विदेह पत्रिका-प्रथम मैथिली पाक्षिक ई :ISSN 2229-547X VIDEHA (since 2004) पर।

-गजेन्द्र ठाकुर, सम्पादक विदेह, whatsapp no +919560960721 HTTP://VIDEHA.CO.IN/ ISSN 2229-547X VIDEHA

४ (३)

नित नवल सुशील

कमलानन्द झाकेँ हम किए छद्म समीक्षक कहलियनि?

कारण ओ छद्म समीक्षक छथि।

ओ लिखै छथियात्राक लगभग सय वर्षक बाद मैथिल -मैथिली उपन्यास" - अन्तरजातीय विवाहक सपना, संघर्ष आ विडम्बना पर गरिमायुक्त उपन्यास लिखबाक श्रेय गौरीनाथकेँ जाइत छनि।"

तँ की कमलानन्द झा सुशीलसँ ई श्रेय छीनि लेलनि? की ई हुनकर ब्राह्मणवादी संस्कारक अहंकार -जे हम ककरो चढ़ा सकै छिऐ आ ककरो उतारि सकै छिऐ -केर पराकाष्ठा थीक, आकि हुनकर अध्ययनक अभावक प्रमाण?

चलू अहाँकेँ लऽ चली कमलानन्द झा केर स्वार्थी दुनियाँसँ दूर, छलछद्मसँ दूर -सुशीलक जादूबला साहित्यक निश्छल दुनियाँमे।

अहाँक स्वागत अछि सुशीलक साहित्यक दुनियाँमे।

प्रस्तुत अछि सुशीलक 'गामबाली' (१९८२जे आब उपलब्ध अछि विदेह (आर्काइवमे लिंक http://videha.co.in/pothi.htm पर।

पहिल पाँतीमे उपन्यास आरम्भसँ पहिनहिये 'गामबाली' उपन्यासक सम्बन्धमे सुशील लिखै छथि-

"विधवा विवाह आ अन्तर्जातीय विवाहक समर्थनमे।"

आ उपन्यास आरम्भ।

गामबालीक मृत्यु आ तखने झमेला, गामबालीक दाह संस्कार के करतै? ब्राह्मण समाज कि जादव समाज?

मैथिलीक सिण्डीकेटेड समीक्षापर अन्तिम प्रहार।

विदेहक ३६३ म अंक दिनांक ०१ फरबरी २०२३ सँ प्रारम्भ... **नित नवल सुशील**

http://videha.co.in/ विदेह पत्रिका-प्रथम मैथिली पाक्षिक ई :ISSN 2229-547X VIDEHA (since 2004) पर।

-गजेन्द्र ठाकुर, सम्पादक विदेह, whatsapp no +919560960721 HTTP://VIDEHA.CO.IN/ ISSN 2229-547X VIDEHA

५

विदेहक "साहित्यिक भ्रष्टाचार विशेषांक"

विदेह "साहित्यिक भ्रष्टाचार विशेषांक" लेल निम्नलिखित विषयपर आलेख ई-मेल editorial.staff.videha@gmail.com पर आमंत्रित अछि।

१. साहित्य, कला आ सरकारी अकादमीः-
(क) पुरस्कारक राजनीति
(ख) सरकारी अकादेमीमे पैसबाक गएर-लोकतांत्रिक विधान
(ग) सत्तागुट आ अकादमी केर काज करबाक तरीका
(घ) सरकारी सत्ताक छद्म विरोधमे उपजल तात्कालिक समानांतर सत्ताक कार्यपद्धति
(ङ) अकादेमी पुरस्कारमे पाइ फैक्टरः मिथक बा यथार्थ
२. व्यक्तिगत साहित्य संस्थान आ पुरस्कारक राजनीति
३. प्रकाशन जगतमे पसरल भ्रष्टाचार आ लेखक
४. मैथिलीक छद्म लेखक संगठन आ ओकर पदाधिकारी सबहक आचरण
५. स्कूल-कॉलेजक मैथिली विभागमे पसरल साहित्यिक भ्रष्टाचारक विविध रूप-
(क) पाठ्यक्रम
(ख) अध्ययन-अध्यापन
(ग) नियुक्ति
६. साहित्यिक पत्रकारिता, रिव्यू, मंच-माला-माइक आ लोकार्पणक खेल-तमाशा
७. लेखक सबहक जन्म-मरण शताब्दी केर चुनाव , कैलेंडरवाद आ तकरा पाछूक राजनीति
८. दलित एवं लेखिका सबहक संगे भेद-भाव आ ओकर शोषणक विविध तरीका
९. कोनो आन विषय।

६

विदेह ब्रॉडकास्ट लिस्ट

विदेह WWW.VIDEHA.CO.IN सम्बन्धी सूचना लेल अपन whatsapp नम्बर हमर whatsapp no +919560960721 पर पठाउ, ओकर प्रयोग मात्र विदेह सम्बन्धी समाचार देबाक लेल कएल जाएत।

-गजेन्द्र ठाकुर, सम्पादक विदेह, whatsapp no +919560960721 HTTP://VIDEHA.CO.IN/ ISSN 2229-547X VIDEHA

....

मैथिली आ मिथिलासँ संबंधित किछु मुख्य साइट:- आन लिंकक विषयमे सूचना editorial.staff.videha@gmail.com कैँ ई मेलसँ पठाबी।

http://www.videha.co.in/ ("विदेह" प्रथम मैथिली पाक्षिक ई पत्रिका)

http://gajendrathakur.blogspot.com/2004/07/bhalsarik-gachh.html (इंटरनेटपर मैथिली भाषाक प्राचीनतम उपस्थिति/ मैथिलीक पहिल ब्लॉग- मैथिली भाषा ब्लॉगक एग्रीगेटर, ५ जुलाइ २००४)

http://videha.com/2004/07/bhalsarik-gachh.html (इंटरनेटपर मैथिली भाषाक प्राचीनतम उपस्थिति/ मैथिलीक पहिल ब्लॉग- मैथिली भाषा ब्लॉगक एग्रीगेटर, ५ जुलाइ २००४)

भालसरिक गाछ जे सन २००० सँ याहूसिटीजपर छल http://www.geocities.com/.../bhalsarik_gachh.html, http://www.geocities.com/ggajendra आदि लिंकपर आ अखनो ५ जुलाइ २००४ क पोस्ट http://gajendrathakur.blogspot.com/2004/07/bhalsarik-gachh.html *(किछु दिन लेल http://videha.com/2004/07/bhalsarik-gachh.html लिंकपर, स्रोत wayback*

machine of [https://web.archive.org/web//videha](https://web.archive.org/web/*/videha) 258 capture(s) from 2004 to 2016-* http://videha.com/ *भालसरिक गाछ-प्रथम मैथिली ब्लॉग / मैथिली ब्लॉगक एग्रीगेटर)* केर रूपमे इन्टरनेटपर मैथिलीक प्रचीनतम उपस्थितिक रूपमे विद्यमान अछि। ई मैथिलीक पहिल इंटरनेट पत्रिका थिक जकर नाम बादमे १ जनवरी २००८ सँ "विदेह" पड़लै।इंटरनेटपर मैथिलीक प्रथम उपस्थितिक यात्रा विदेह- प्रथम मैथिली पाक्षिक ई पत्रिका धरि पहुँचल अछि,जे http://www.videha.co.in/ पर ई प्रकाशित होइत अछि। आब "भालसरिक गाछ" जालवृत्त 'विदेह' ई-पत्रिकाक प्रवक्ताक संग मैथिली भाषाक जालवृत्तक एग्रीगेटरक रूपमे प्रयुक्त भऽ रहल अछि। विदेह ई-पत्रिका ISSN 2229-547X VIDEHA पल्लवमिथिला (धीरेन्द्र प्रेमर्षि) २०५९ माघे संक्रान्ति- २००३ जनवरी मैथिलीक दोसर इंटरनेट पत्रिका अछि जे ऐ लिंक www.pallavmithila.mainpage.net पर छल मुदा आब ई उपलब्ध नै अछि। ई टिप्पणी मात्र इतिहास शुद्धता लेल अछि।

....

http://videha-aggregator.blogspot.com/ (मैथिली भाषा ब्लॉगक एग्रीगेटर)

http://www.videha.com/ (इंटरनेटपर मैथिली भाषाक सभसँ पुरान उपलब्ध उपस्थिति/ लोकप्रिय ब्लॉग- मैथिली भाषा ब्लॉगक एग्रीगेटर ५ जुलाइ २००४ www.gajendrathakur.blogspot.com)

http://esamaad.blogspot.com/ (पूनम मंडल आ प्रियंका झाक पहिल मैथिली न्यूज पोर्टल, ९ अगस्त २००४ सँ)

http://prakarantar.blogspot.com/ (प्रकारांतर मैथिलीक लोकप्रिय ब्लॉग, फरबरी २००५)

http://vidyapati.blogspot.com/ (मैथिलीक लोकप्रिय ब्लॉग, अगस्त २००५)

http://www.vidyapati.org/ (मैथिलीक लोकप्रिय ब्लॉग, अगस्त २००५)

http://hellomithila.blogspot.com/ (हेलो मिथिला- धीरेन्द्र प्रेमर्षि, सम्पादक-प्रकाशक, रूपा झा, सम्पादन सहयोग, पल्लव, मैथिली साहित्यिक, ३ मइ २००६)

http://pallav.blogsome.com/ (हेलो मिथिला- धीरेन्द्र प्रेमर्षि, सम्पादक-प्रकाशक, रूपा झा, सम्पादन सहयोग, पल्लव, मैथिली साहित्यिक, १७ मइ २००६)

http://hellomithilaa.blogspot.com/ (मैथिली न्यूज पोर्टल, सितम्बर २००७)

http://www.hellomithila.com/ (मैथिली न्यूज पोर्टल, सितम्बर २००७)

http://shampadak.wordpress.com/ (मैथिली न्यूज पोर्टल, जनवरी-फरबरी २००८)

http://www.esamaad.com/ (मैथिली न्यूज पोर्टल, जनवरी-फरबरी २००८)

http://hellomithilaa.wordpress.com/

http://premarshi.wordpress.com/ (धीरेन्द्र प्रेमर्षि)

....

http://anchinharakharkolkata.blogspot.com/ (मैथिलीक लोकप्रिय गजलक ब्लॉग)

https://mithilastudentunion.com/ (Mithila Student Union)

....

https://vigyanprasar.gov.in/vigyan-ratnakar/ (विज्ञान रत्नाकर)

JNU

http://sanskrit.jnu.ac.in/maithili/index.jsp

http://sanskrit.jnu.ac.in/student_projects/lexicon.jsp?lexicon=maithili

....

ALL INDIA RADIO DOORDARSHAN आकाशवाणी दूरदर्शन

http://prasarbharati.gov.in/

http://newsonair.com/

https://doordarshan.gov.in/

आकाशवाणी मैथिली पोडकास्ट http://prasarbharati.gov.in/podcast.php?filterlang=Maithili&from=1947-08-15&fromwp=2020-08-29&to=2050-12-31&search=GO

आकाशवाणी पटना/ दरभंगा मैथिली रेजनल न्यूज टेक्स्ट डाउनलोड-1 http://newsonair.com/RNU-NSD-Audio-Archive-Search.aspx

आकाशवाणी पटना/ दरभंगा मैथिली रेजनल न्यूज टेक्स्ट डाउनलोड-2 http://newsonair.com/Regional-Text.aspx

आकाशवाणी दरभंगा http://prasarbharati.gov.in/playersource.php?channel=282

आकाशवाणी दरभंगा यू ट्यूब चैनल https://www.youtube.com/channel/UCGdNveEFmv4pPolWiTEMxVA

आकाशवाणी भागलपुर http://prasarbharati.gov.in/playersource.php?channel=359

आकाशवाणी पूर्णियाँ http://prasarbharati.gov.in/playersource.php?channel=256

आकाशवाणी पटना http://prasarbharati.gov.in/playersource.php?channel=122

ALL INDIA RADIO ENGLISH NEWS

ALL INDIA RADIO NEWS ARCHIVE

ALL INDIA RADIO TALKS AND CURRENT AFFAIRS

RAJYA SABHA TV NEWS DISCUSSIONS

SANSAD TV

VIDEHA e-LEARNING YOUTUBE CHANNEL

https://www.youtube.com/@videha-elearning

Videha Read Aloud Talking Maithili Audio Books (including Maithili Sign Language- Ist time in Maithili)

https://www.youtube.com/@videha_ejournal

....

http://bramhanews.blogspot.com/ (मैथिली समाचार)

http://www.mithilakhabar.com/ (नेपालक मैथिली ई पत्रिका)

http://mithilanews.com/

http://www.maithilinews.blogspot.com/ (मिथिला आ मैथिलीक समाचारक साइट)

http://www.hamargam.in/ (मैथिली न्यूज पोर्टल)

http://mithiladotcom.blogspot.com/ (मैथिली राष्ट्रीय दैनिक)

https://mppdainik.com/ (मैथिल पुनर्जागरण प्रकाश, मैथिली दैनिक)

http://mithilasamad.blogspot.com/ (मिथिला समाद, मैथिली दैनिक)

http://janakpurnews.blogspot.com/ (मिथिला आ मैथिलीक समाचारक साइट)

http://www.mithilalok.com/ (मैथिली न्यूज पोर्टल)

http://mithimedia.blogspot.com/ (मैथिली न्यूज पोर्टल)

http://www.mithimedia.com/ (मैथिली न्यूज पोर्टल)

https://mithiladharohar.blogspot.com/ (मैथिली न्यूज पोर्टल)

https://simanchal.com/ (मैथिली न्यूज पोर्टल)

https://maithilijindabaad.com/ (मैथिली न्यूज पोर्टल)

....

https://kirtinath.blogspot.com/ (कीर्तिनाथ झा ब्लॉग)

http://jct27novmaithili.blogspot.com/ (जगदीश चन्द्र ठाकुर "अनिल" क ब्लॉग)

http://brikhesh.blogspot.com/ (बृषेश चन्द्र लाल)

http://www.chetnasamiti.org/ (चेतना समिति, पटनाक वेबसाइट)

http://shiva-pustak-bhandar.blogspot.com/ (मैथिली पोथी कीनू)

https://mishrarn.blogspot.com/ (भोरसँ साँझ धरि)

https://rjanakpuri.blogspot.com/ (साहित्यपुरी)

http://bataahmaithil.in/

http://maithilpravahika.org/

http://ganeshbawra.blogspot.com/

http://maithilinews.com/

http://anandjhakavitakahani.blogspot.com/

http://chaaywala.blogspot.com/

http://maithilputr.blogspot.com/

http://maithilputramanu.blogspot.com/

http://mithilanchalpatrika.blogspot.com/

http://mithilakbat.blogspot.com/

http://maithilitimesonline.blogspot.com/

http://mithilavidehavajjitirhut.blogspot.com/

http://samadiya.blogspot.com/

http://jitumaithili.blogspot.com/

http://pratipadamaithili.blogspot.com/

http://bhatsimar.blogspot.com/

http://maithilirangmanch.blogspot.com/

http://www.mithilavaani.blogspot.com/

http://www.maithilisongsjagat.co.in/

http://mithilablog.com/

http://www.lahakchahak.com/

http://www.jaimithila.com/

http://www.dahejmuktmithila.org/

http://mithilavaani.blogspot.com/

http://www.chamundanagarpachahi.com/

http://kisunsankalplok.wordpress.com/

http://www.kisunsankalplok.co.nr/

http://maithilisongshub.blogspot.com/

http://www.rajnipallavi.com/

https://maithilinewsnetwork.com/

https://mithilamirror.com/

https://www.emithila.in/

http://csts.org.in/ (CSTS)

http://www.samaysaal.com/ (समय साल)

https://www.maithili.org.in/ (रोशन चौधरी)

https://doorvaksata.org/ (मिशन दूर्वाक्षत)

http://mithilaksharshikshaabhiyan.in.net/ (मिथिलाक्षर शिक्षा अभियान)

http://mithilakshar.in/ (मिथिलाक्षर शिक्षा अभियान)

https://missionmithilakshar.blogspot.com/ (सिद्धिरस्तु- मिशन मिथिलाक्षर लिपि)

https://mithilani.in/ (मिथिलानी)

https://www.maithilmanch.in/ (मैथिल मंच)

http://madhubani.co.in/

http://www.premkumarmallik.com

http://apandalan.wordpress.com/

http://www.mithilaworld.tk/

http://www.mithilachowk.com/

http://maithilisongsgeet.blogspot.com/

http://rayprabhatbhatt.blogspot.com/

http://amitmohanjha83.blogspot.com/

https://maithiliswasthyaparicharcha.blogspot.com/ (मैथिली स्वास्थ्य परिचर्चा- रमाकर चौधरीक ब्लॉग)

http://maithili-darpan.blogspot.com/ (मैथिलीक लोकप्रिय ब्लॉग)

http://mithilatol.blogspot.com (मिथिलाटोल मैथिलीक लोकप्रिय ब्लॉग)

http://maithilicinema.blogspot.com/ (मैथिली फिल्म्स)

http://maithilifilms.blogspot.com/ (मैथिली फिल्म्स)

http://maithili-drama.blogspot.com/ (विदेह मैथिली नाट्य उत्सव- बेचन ठाकुरक ब्लॉग)

http://mjnk.co.cc/ (ई जनकपुर न्यूज़, तराई मॉडल, मिथिला इन्फोर्मेशन)

http://www.TeraiNepal.co.cc/ (तराई नेपाल मिथिला जनकपुर मधेश हालचाल Anytime Anywhere see)

http://maithilaurmithila.blogspot.com/ (मैथिलक आ मिथिलाक लोकप्रिय ब्लॉग)

https://www.mithiladainik.in/ (मिथिला दैनिक)

http://www.mithilaamanch.blogspot.com (मिथिला मंच)

http://maithilisong.blogspot.com/ (मिथिला आ मैथिलीक समाचारक ब्लॉग)

http://maithilifoundation.blogspot.com/ (मैथिली फाउन्डेशन)

http://maithilibhasha.blogspot.com/ (काश्यप कमलक ब्लॉग)

http://rkjteoth.blogspot.com/ (रूपेश कुमार झा "त्योंथ"क ब्लॉग)

http://paraati.blogspot.com/ (मैथिलीक लोकप्रिय ब्लॉग)

http://singarhaar.blogspot.com/ (मैथिलीक लोकप्रिय ब्लॉग)

http://vaachik.wordpress.com/ (मैथिलीक लोकप्रिय ब्लॉग)

http://mithilainfo.blogspot.com (मैथिलीक लोकप्रिय ब्लॉग)

http://mithlasamachaar.blogspot.com (मैथिलीक लोकप्रिय ब्लॉग)

http://pilakhwar.blogspot.com/ (मैथिलीक लोकप्रिय ब्लॉग)

http://desilbayna.blogspot.com/ (मैथिलीक लोकप्रिय ब्लॉग)

http://maithilynjha.blogspot.com/ (मैथिलीक लोकप्रिय ब्लॉग)

http://gaam-ghar.blogspot.com/ (मैथिलीक लोकप्रिय ब्लॉग)

http://mithila-mihir.blogspot.com/ (मैथिलीक लोकप्रिय ब्लॉग)

http://www.maithililekhaksangh.blogspot.com/ (मैथिली लेखक संघक जालस्थल)

http://www.maithili.co.uk/ (मिथिला कल्चरल ऑर्गेनाइजेशन, यू.के.)

http://minapjanakpur.org/ (मिनाप, जनकपुर)

http://www.airdarbhanga.org/ (आकाशवाणी दरभंगाक साइट)

http://mithilangan.org/ (मिथिलांगनक साइट)

http://www.desilbayana.com/ (देसिल बयना, हैदराबाद)

http://www.vmym.in/ (विद्यपति मैथिल युवा मंच)

http://www.jaimithila.com/ (मिथिलाक सभ्यता, संस्कृति, विभूति, गीत-संगीत आ बहुत रास जानकारीक लेल)

http://sobhagyamithilatv.com/ (सौभाग्य मिथिला- पहिल मैथिली चैनल)

http://kashyap-mithila.blogspot.com/

https://kashyapartschool.wordpress.com/ (कृष्ण कुमार कश्यप आ शशिबालाक साइट)

http://mithilapaintingtraining.blogspot.com/

http://dularuababumaithilifilm.blogspot.com/

http://senuraklaajmaithilifilm.blogspot.com/

http://maithlivideosongs.blogspot.com/

http://kalikantjhabuch.org/ (काली कांत झा "बूच")

http://saketanands.blogspot.com/ (साकेतानन्दजीक जालवृत्त)

http://gunjang.blogspot.com/ (गुंजनजीक जालवृत्त)

http://darihare.blogspot.com/ (श्याम दरिहरेक जालवृत्त)

http://deoshankarnavin.blogspot.com/ (देवशंकर नवीनक जालवृत्त)

http://www.udayanarayana.com/ (नचिकेताक साइट)

http://www.indianembassy.org.np/ (भारतीय दूतावास नेपाल)

http://www.purvottarmaithilsamaj.com/ (पूर्वोत्तर मैथिल समाज)

http://www.purvottarmaithil.blogspot.com/ (मिथिला सांस्कृतिक समन्वय समितिक त्रैमासिक पत्रिका)

http://apanmithladhaam.blogspot.com/

http://maithilikavita.blogspot.com/

http://pankajjha23.blogspot.com/

http://maithili-haiku.blogspot.com/

http://manak-maithili.blogspot.com/

http://mithilauday.org/

http://dsal.uchicago.edu/lsi/ (Linguistic Survey of India, Gramophone recordings)

http://dsal.uchicago.edu/lsi/taxonomy/term/1718 (Linguistic Survey of India, Gramophone recordings, Maithili)

http://music2.cooltoad.com/music/category.php?id=10576

http://maithiliacademy.org/

https://maithiliacademybihar.org/ (मैथिली अकादमी, पटना)

मैथिली भोजपुरी अकादमी, दिल्ली

http://artandculture.delhigovt.nic.in/wps/wcm/connect/doit_art/Art+Culture+and+Language/Home/Maithili-Bhojpuri+Academy/

http://maithili.sourceforge.net/

http://ansiss.org/

http://fedoraproject.org/

https://fedorahosted.org/fuel/wiki/fuel-maithili

http://l10n.gnome.org/teams/mai

http://translate.fedoraproject.org/languages/mai

http://www.biharlokmanch.org/ (मिथिला-मैथिली पोथी ऑनलाइन कीनू)

http://www.biharlokmanch.org/mithila_products_online.php (Buy Mithila-Maithili books online)

http://mithila-haat.com/ (Buy Mithila-Maithili books/ other materials online)

http://www.antikaprakashan.com/ (अंतिका प्रकाशनक साइट- मैथिली प्रकाशक)

https://shashiprakashan.blogspot.com/ (शशि प्रकाशन- - मैथिली प्रकाशक)

https://pallavipublication.blogspot.com/ (पल्लवी प्रकाशन- - मैथिली प्रकाशक)

http://www.navarambh.com/ (नवारम्भ- - मैथिली प्रकाशक)

http://www.gorkhapatra.org.np/

http://www.sajha.org.np/

http://www.kantipuronline.com/

http://mithilahyd.org/

http://www.jyoticonsultant.com/ (मैथिलक नौकरी डॉट कॉम)

http://www.mithilamanthan.com/

http://www.brandbihar.com/

http://www.biharbrains.org/

http://maithilijokes.blogspot.com/

http://www.rdo91fm.blogspot.com/

http://www.kfm961.com/ (हेल्लो मिथिला कार्यक्रम प्रत्येक शनिकेँ नेपाली समयानुसार राति ९.३० बजेसँ ११ बजेधरि आ राजनीतिक विषयवस्तुपर केन्द्रित चौबटिया कार्यक्रम प्रत्येक सोमकेँ राति १० सँ ११ बजेधरि प्रसारण)

http://www.radiokantipur.com/ (हेल्लो मिथिला कार्यक्रम प्रत्येक शनिकेँ नेपाली समयानुसार राति ९.३० बजेसँ ११ बजेधरि आ राजनीतिक विषयवस्तुपर केन्द्रित चौबटिया कार्यक्रम प्रत्येक सोमकेँ राति १० सँ ११ बजेधरि प्रसारण)

http://www.jumptv.com/en/channel/nepal1/ (नेपाल1 टी.वी.-जम्प टी.वी. मैथिली कार्यक्रम सूचना)

http://janakifm.org.np/ (जानकी एफ.एम., मैथिली समाचार रेडियो)

http://www.mithilaradio.com/ (मैथिली रेडियो)

http://www.youtube.com/user/Janakifm (जानकी एफ.एम., मैथिली समाचार रेडियो Youtube channel)

http://www.radiomithila.org/ (मैथिली रेडियो)

http://www.appanmithila.org/ (रेडियो अप्पन मिथिला ९४.४ MHZ)

http://www.janakpurtoday.com.np/

http://madanpuraskar.org/

http://www.madheshuk.org/ (एसोशिएशन ऑफ नेपाली मधेसीज इन यू.के.)

http://www.mithilaart.com/ (श्रीमति प्रभा झाक साइट)

http://www.mithilavihar.com/

http://www.sugatisopan.com/

http://www.maithilsamaj.org.in/

http://www.maithilsamaj.com/

http://www.janakpurcity.com/

http://www.janakpur.com.np/

http://home.att.net/~maithils/

http://shyamprakashjha.com/

http://ramanathjha.com/

http://www.ramajha.com/

http://sudhakar.co.in/maithili

http://www.maithils.net/

http://www.getpredictiononline.com/

http://www.bihartimes.com/

http://www.bihar.ws/

http://www.patnadaily.com/

http://www.krraman.blogspot.com/

http://www.adi-maithili-kavita.blogspot.com/

http://www.mithilasevasamiti.blogspot.com/

http://www.jankitoday.blogspot.com/

http://opjha.blogspot.com/

http://chitthajagat.in/ (देवनागरी लिपिक ब्लॉगक एग्रीगेटर)

http://mailorang.blogspot.com/ (मैलोरंग नाट्य संस्थाक ब्लॉग)

http://mailorang.in/ (मैलोरंग)

http://mailorang.com/ (मैलोरंग)

http://vandanasgeet.blogspot.com/

http://www.darbhangaraj.blogspot.com/

http://mithila_samachar.tripod.com/mithilasamachar/ (मिथिला आ मैथिलीक समाचारक साइट)

http://www.ciilcorpora.net/maisam.htm

http://www.ildc.in/Maithili/MIindex.aspx (मैथिली अओजार आ फॉन्ट)

http://www.mithilaarts.com/

http://www.mithilapainting.org/

http://www.maithili.net/ (मिथिला-मैथिल-मैथिलीक लोकप्रिय साइट)

http://www.mithilaonline.com/ (मिथिला-मैथिल-मैथिलीक लोकप्रिय साइट)

http://www.onlinemithila.in/ (मिथिला-मैथिल-मैथिलीक लोकप्रिय साइट)

http://www.nnl.gov.np/

http://www.nepalacademy.org.np/

http://www.karnagoshthi.org/

http://surmasti.com/

http://www.maithiliworld.com/

http://www.mithila-museum.com/aboutMM/Eindex.html

http://www.tribhuvan-university.edu.np/

http://www.swastifoundation.com/ (स्वस्ति फाउन्डेशनक साइट)

http://foundationsaarcwriters.com/

http://www.opmcm.gov.np/

http://www.moe.gov.np/ (नेपाल सरकारक साइट)

http://lnmu.bih.nic.in/

http://gov.bih.nic.in/ (बिहार सरकारक साइट)

http://www.india.gov.in/

http://rajbhasha.nic.in/

http://www.hindinideshalaya.nic.in/

http://themithila.tripod.com/

http://www.mithilaconnect.com/

http://www.esabha.net/ (मैथिल विवाहक साइट)

http://www.maithilvivah.com/ (मैथिल विवाहक साइट)

http://www.kanyadan.net/ (मैथिल विवाहक साइट)

http://www.maithilbrahminvivahbandhan.org/ (मैथिल विवाहक साइट)

http://www.mithilashaadi.com/ (मैथिल विवाहक साइट)

http://www.kalyanifoundation.org/

http://www.madhubani.com/

http://www.janakpur.org/

http://www.darbhanga-friends.com/

http://www.hindisansthan.org/

http://www.biharassociation.net/

http://www.nationallibrary.gov.in/ (नेशनल लाइब्रेरी कोलकाता)

http://dpl.gov.in/ (दिल्ली पब्लिक लाइब्रेरी)

http://www.connemarapubliclibrarychennai.com/ (कोनेमारा पब्लिक लाइब्रेरी)

http://rrrlf.nic.in/ (राजा राम मोहन राय लाइब्रेरी फाउंडेशन)

http://www.sahitya-akademi.gov.in/(साहित्य अकादमीक साइट)

http://www.nbtindia.org.in/ (नेशनल बुक ट्रस्टक साइट)

http://www.csuchico.edu/anth/mithila/

http://web.mac.com/nadjagrimm/iWeb/JWDC/Mithila%20Art%20.html

http://www.southasianist.info/india/mithila/index.html

http://www.mithilalive.com/

http://www.ethnologue.com/show_language.asp?code=mai

http://linguistlist.org/forms/langs/LLDescription.cfm?code=mai

http://www.languageshome.com/English-Maithili.htm

http://www.rosettaproject.org/archive/mai

http://www.nepalgov.gov.np/

http://maithili-mp3-songs.folkmusicindia.com/

http://www.ciil.org/ (भारतीय भाषा संस्थानक साइट)

http://www.ciillibrary.org/

http://www.lisindia.net/Maithili/Maithili.html

http://www.ntm.org.in/languages/maithili/default_maithili.asp (राष्ट्रीय अनुवाद मिशन)

http://www.samsung.com/in/news/localnews/2012/tagore-literature-awards-bring-together-india-best-literary-talent (TAGORE LITERATURE AWARD)

http://www.samsung.com/in/news/localnews/2011/samsung-felicitates-the-winners-of-tagore-literature-awards-2010 (TAGORE LITERATURE AWARD)

http://www.samsung.com/in/Tagore-Awards/index.html (TAGORE LITERATURE AWARD)

http://jnanpith.net/ (भारतीय ज्ञानपीठक साइट)

http://bparishad.in/ (भारतीय भाषा परिषद, कोलकाताक साइट)

http://www.bharatiyabhashaparishad.com/ (भारतीय भाषा परिषद, कोलकाताक वागर्थ)

http://www.themanbookerprize.com/ (मैन-बुकर पुरस्कारक साइट)

http://www.commonwealthfoundation.com/ (कॉमनवेल्थ फाउन्डेशनक साइट)

http://www.crossword.in/ (वोडाफोन-क्रॉसवर्डक साइट)

http://www.pulitzer.org/ (पुलित्जर पुरस्कारक साइट)

http://nobelprize.org/ (नोबेल पुरस्कारक साइट)

http://www.goakonkaniakademi.org/akademi/aims.htm (गोवा कोंकणी अकादमीक साइट)

http://www.museindia.com/

http://www.asiawrites.org

http://indianorway.wordpress.com/

http://samanvayindianlanguagesfestival.org/

http://jaipurliteraturefestival.org/

http://dscprize.com/

http://www.hindu.com/lr/2011/04/03/stories/2011040350010100.htm

http://southasianlitfest.com/

http://www.varnamala.org/

http://india.poetryinternationalweb.org/

http://www.fortunecity.com/victorian/charcoal/49/

http://www.tarainews.com.np/

VIDEHA IST MAITHILI FORTNIGHTLY EJOURNAL ARCHIVE

http://videha-archive.blogspot.com/

विदेह प्रथम मैथिली पाक्षिक ई पत्रिका मैथिली पोथीक आर्काइव

http://videha-pothi.blogspot.com/

विदेह प्रथम मैथिली पाक्षिक ई पत्रिका ऑडियो आर्काइव

http://videha-audio.blogspot.com/

विदेह प्रथम मैथिली पाक्षिक ई पत्रिका वीडियो आर्काइव

http://videha-video.blogspot.com/

विदेह प्रथम मैथिली पाक्षिक ई पत्रिका मिथिला चित्रकला, आधुनिक कला आ चित्रकला

http://videha-paintings-photos.blogspot.com/

विदेह ई पत्रिकाक सभटा पुरान अंक-Videha e journal's all old issues

http://sites.google.com/a/videha.com/videha/

विदेह ईअंक पत्रिकाक पहिल ५०-

https://sites.google.com/a/videha.com/videha-archive-part-i/
विदेह ईम अंक पत्रिकाक ५०म सँ १४९-

https://sites.google.com/a/videha.com/videha-archive-part-ii/
विदेह ईपत्रिकाक १५०म आ आगाँक अंक-

https://sites.google.com/a/videha.com/videha-archive-part-iii/

मैथिली पोथी डाउनलोड Maithili Books Download

http://sites.google.com/a/videha.com/videha-pothi

मैथिली ऑडियो संकलन Maithili Audio Downloads

http://sites.google.com/a/videha.com/videha-audio

मैथिली वीडियोक संकलन Maithili Videos

http://sites.google.com/a/videha.com/videha-video

मिथिला चित्रकला आधुनिक चित्रकला आ चित्र /Mithila Painting/ Modern Art and Photos

http://sites.google.com/a/videha.com/videha-paintings-photos/

सगर राति दीप जरय

http://sagarraatideepjaray.blogspot.com/
http://sagarraatideepjaray.wordpress.com/

विदेह मैथिली क्विज :
http://videhaquiz.blogspot.com/

विदेह मैथिली जालवृत्त एग्रीगेटर :

http://videha-aggregator.blogspot.com/
विदेह मैथिली साहित्य अंग्रेजीमे अनूदित

http://madhubani-art.blogspot.com/
विदेहक पूर्व-रूप "भालसरिक गाछ" :

http://gajendrathakur.blogspot.com/
विदेह इंडेक्स :

http://videha123.blogspot.com/
विदेह फाइल :

http://videha123.wordpress.com/

Maithili Sign Language- पहिल मैथिली संकेत लिपि ब्लॉग

https://maithili-sign-language.blogspot.com/

विदेह ब्राह्मी- ब्राह्मी लिपिमे मैथिलीक पहिल ब्लॉग

https://maithili-brahmi.blogspot.com/

विदेह खरोष्ठी- खरोष्ठी लिपिमे मैथिलीक पहिल ब्लॉग

https://maithili-kharoshthi.blogspot.com/

विदेह कैथी लिपिमे- मैथिलीक कैथी लिपिमे पहिल ब्लॉग

https://maithili-kaithi.blogspot.com/

विदेह नेवाड़ी लिपिमे- मैथिलीक नेवाड़ी लिपिमे पहिल ब्लॉग

https://maithili-newari.blogspot.com/

विदेह आइ.पी.ए. लिपिमे- मैथिलीक आइ.पी.ए.मे पहिल ब्लॉग

https://maithili-ipa.blogspot.com/

विदेह- उर्दू नस्तालिक लिपिमे मैथिलीक पहिल ब्लॉग

https://maithili-urdu.blogspot.com/

विदेह- तिब्बती लिपिमे मैथिलीक पहिल ब्लॉग

https://maithili-tibetan.blogspot.com/

विदेह: सदेह : पहिल तिरहुता (मिथिलाक्षर) जालवृत्त (ब्लॉग)

http://videha-sadeha.blogspot.com/

विदेह:ब्रेल: मैथिली ब्रेलमे: पहिल बेर विदेह द्वारा

http://videha-braille.blogspot.com/

विदेह गूगल-ग्रुप

https://groups.google.com/g/videha

विदेह फेसबुक ग्रुप

https://www.facebook.com/groups/7436498043

https://www.facebook.com/groups/10299304978

https://www.facebook.com/groups/videha

गजेन्द्र ठाकुर इडेक्स

http://gajendrathakur123.blogspot.com

नेना भुटका

http://mangan-khabas.blogspot.com/

Videha Radio विदेह रेडियो कविता आदिक पहिल-मैथिली कथा:पोडकास्ट साइट

http://videha123radio.wordpress.com/

http://videha.listen2myradio.com/

विदेह मैथिली नाट्य उत्सव

http://maithili-drama.blogspot.com/

समदिया

http://esamaad.blogspot.com/

मैथिली फिल्म्स

http://maithilifilms.blogspot.com/

मैथिली हाइकू

http://maithili-haiku.blogspot.com/

मानक मैथिली
http://manak-maithili.blogspot.com/

विहनि कथा

http://bihanikatha.blogspot.com/

मैथिली कविता

http://maithili-kavita.blogspot.com/

मैथिली कथा
http://maithili-katha.blogspot.com/

मैथिली समालोचना
http://maithili-samalochna.blogspot.com/
Maithili Literature in English

http://madhubani-art.blogspot.com/

तिरहुता- कैथी फॉण्ट/ मैथिल ब्राह्मणक पञ्जी आधारित इतिहास

https://deepblue.lib.umich.edu/bitstream/handle/2027.42/110341/pandey_1.pdf?sequence=1 (उत्तर-बिहारक मैथिल ब्राह्मणमे जाति)

https://www.unicode.org/L2/L2009/09329-maithili.pdf (यूनीकोड तिरहुता फॉण्ट लेल आवेदन ३० सितम्बर २००९- विदेहक सहयोग)

https://www.unicode.org/L2/L2011/11175r-tirhuta.pdf (यूनीकोड तिरहुता फॉण्ट लेल आवेदन ५ मई २०११- विदेहक सहयोग)

http://www.tirhutalipi.4t.com/ (देवनागरी-तिरहुता फॉण्ट- वेस्टर्न आधारित)

http://www.anujha.co.cc/ (देवनागरी यूनीकोड आधारित तिरहुता फॉन्ट-मिथिला)

"विकीपीडिया"मे मैथिली

http://translatewiki.net/wiki/Project:Translator

http://meta.wikimedia.org/wiki/Requests_for_new_languages/Wikipedia_Maithili

http://translatewiki.net/wiki/Special:Translate?task=untranslated&group=core-mostused&limit=2000&language=mai

http://incubator.wikimedia.org/wiki/Wp/mai

http://translatewiki.net/wiki/MediaWiki:Mainpage/mai

अंतिम पाँचू साइट विकी मैथिली प्रोजेक्टक अछि। एहि लिंक सभ पर जा कय प्रोजेक्टकेँ आगाँ बढ़ाऊ।

विकीपीडिया/ गूगल ट्रन्सलेट/ मिथिलाक्षर (तिरहुता) आ आन फॉण्ट/ कीबोर्ड प्रोजेक्ट प्रारम्भ:
विकीपीडिया ०१ फरबरी २००८ लिंक
https://books.google.co.in/books?id=VC-BD5Ad6z4C&lpg=PA1&pg=PA1#v=onepage&q&f=false (मैथिली देवनागरी)
https://books.google.co.in/books?id=cTezCU59bJwC&lpg=PP1&pg=PP1#v=onepage&q&f=false (मैथिली तिरहुता)
https://books.google.co.in/books?id=3zKudz6wAO8C&lpg=PP1&pg=PP1#v=onepage&q&f=false (मैथिली ब्रेल)
गूगल ट्रन्सलेट २३ जून २०११क लिंक
https://www.facebook.com/groups/videha/permalink/138489416229195/
गूगल ट्रांसलेशन टूलमे
"बिहारी" भाषाक बदलामे मैथिली लेल अलग ट्रांसलेशन टूल बनेबाक आवेदन विदेहक सदस्यगण द्वारा देल गेल अछि। अपन योगदान गूगल ट्रांसलेट लेल करू,
आ कएल सम्पादन बदलबा काल कारण मे (अंग्रेजीमे) "बिहारी" नाम्ना कोनो भाषा नै हेबाक चर्चा करू। ऐ लिंकपर अनुवाद करु; गूगल एकाउंटसँ लॉग इन केलाक बाद ।
http://www.google.com/transconsole/giyl/chooseProject
http://www.google.com/transconsole/giyl/chooseActivity?project=gws&langcode=bh (link closed)

मिथिलाक्षर (तिरहुता) फॉण्ट लेल आवेदन ३० सितम्बर २००९ आ फेर संशोधित आवेदन ५ मई २०११ कें श्री अंशुमन पाण्डेय द्वारा देल गेल आ दुनू बेर ऐमे विदेहक सहयोगक वर्णन भेल। ११ जूनकें श्री अंशुमन पाण्डेय एकर स्वीकृतिक सूचना विदेहक फेसबुक ग्रुपपर देलनि। आब ई फॉण्ट बनि कऽ तैयार अछि आ नीचाँक लिंकपर डाउनलोड लेल उपलब्ध अछि।

तिरहुता, नेवाड़ी आ कैथी फॉण्ट डाउनलोड Google's Noto Fonts project/ GitHub

तिरहुता नोटो फॉण्ट	कैथी ओटीएफ	कैथी टीटीएफ	नेवाड़ी ओ.टी.एफ.	नेवाड़ी टी.टी.एफ.

https://fonts.google.com/ (Google Open Fonts download)

Tirhuta Offline Keyboard download

Keyman Tirhuta/ Vedic Devanagari Keyboards Download

https://malarproject.gitlab.io/tirhuta (Tirhuta Keyboard Online)

https://keymanweb.com/?_ga=2.7155890.1818820209.1675749426-2042013574.1675749426#mai-tirh,Keyboard_tirhuta

https://keymanweb.com/?_ga=2.241635586.1818820209.1675749426-2042013574.1675749426#mai-tirh,Keyboard_malar_tirhuta

https://aksharamukha.appspot.com/converter (Script/ Website Convertor)

https://aksharamukha.appspot.com/keyboards [Input (IME]

https://github.com/virtualvinodh/aksharamukha-fonts (fonts- opensource)

https://www.cdac.in/ (Tirhuta/ Unicode Typing Tool)

यूनीकोड तिरहुता फॉण्ट, "विकीपीडिया"मे मैथिली आ आब मैथिली "गूगल ट्रान्सलेट"/ बिंग-माइक्रोसॉफ्ट ट्रान्सलेटरमे सेहो। अगिला लक्ष्य "अमेजन अलेक्सा"

गूगल बार्ड/ गूगल ट्रान्सलेट (मैथिली)

https://bard.google.com/ (गूगल बार्ड)
गूगल ट्रान्सलेटक लिंक
https://translate.google.com/?sl=en&tl=mai&op=translate
गूगल ट्रान्सलेटकें आर पुष्ट करबाक खगता छै तइ लेल अगिला काज अढ़ा रहल छी:
https://translate.google.com/about/contribute/
Crowdsource Maithili Community
Please fill the form
Next Step
Download the Crowdsource app from android play store and start contributing
or go to web on the following link for contributing:
https://crowdsource.google.com/about/
Crowdsource by Google is a gamified platform that empowers users to directly train Google's artificial intelligence systems and make Google products work equally well for everyone, everywhere.

चैट जी.पी.टी- जी.पी.टी.-४/ माइक्रोसॉफ्ट बिंग ट्रान्सलेट (मैथिली)

https://openai.com/

https://openai.com/gpt-4

https://openai.com/chatgpt

https://www.bing.com/translator
https://translator.microsoft.com/
CONTRIBUTE VOICE CLIPS TO MICROSOFT TRANSLATOR
GO TO https://translator.microsoft.com/
Download Microsoft Translator APP- (Android/ IOS)
Click three horizontal lines in the left top corner.

Click "on" to Contribute Voice Clips to contribute clips to teach Microsoft's speech technology more about Maithili.
Your contribution start confirmation date/ time appears, which could be sent to your email too.

अमेजन अलेक्सा मैथिली (शीघ्र....)

किछु मैथिली विकिपिडिया पेजक लिंक:

विदेह (पत्रिका) https://mai.wikipedia.org/s/kgv
इन्टरनेटक संसारमे मैथिली भाषा https://mai.wikipedia.org/s/s6h

भालसरिक गाछ https://mai.wikipedia.org/s/ipm

विदेह https://mai.wikipedia.org/s/ie1

विदेहक फेसबुक भर्सन https://mai.wikipedia.org/s/iu1

विदेह सम्मान https://mai.wikipedia.org/s/jc2

विदेह आर्काइभ https://mai.wikipedia.org/s/jc0

विदेह मिथिला रत्न https://mai.wikipedia.org/s/jc3

विदेह मिथिलाक खोज https://mai.wikipedia.org/s/jc4

विदेह सूचना संपर्क अन्वेषण https://mai.wikipedia.org/s/jc5

श्रुति प्रकाशन https://mai.wikipedia.org/s/iu7

अनचिन्हार आखर https://mai.wikipedia.org/s/ion

मैथिली गजल https://mai.wikipedia.org/s/idz

मैथिली बाल गजल https://mai.wikipedia.org/s/iex

मैथिली भक्ति गजल https://mai.wikipedia.org/s/if1

....

किछु मैथिल पोथी, ऑडियो-वीडियो, कलाकृति/ यू ट्यूब चैनल डाउनलोड साइट (ओपन सोर्स)
NCERT BHASHA SANGAM
NCERT (Maithili-English-Hindi Conversations)
मैथिली-हिन्दी वार्तालाप (३ घण्टा)
मैथिली (मैथिली संकेत भाषा सहित- मैथिलीमे पहिल बेर)
https://www.youtube.com/@videha_ejournal
https://youtu.be/TebuC-lrSs8
https://ncert.nic.in/bs-2021.php
SAHITYA AKADEMI

http://sahitya-akademi.gov.in/publications/e-books.jsp

http://sahitya-akademi.gov.in/general/Digitalbooks.jsp

CIIL

http://corpora.ciil.org/maisam.htm

अखियासल (रमानन्द झा रमण)

http://corpora.ciil.org/pdf/maidhilipdf/MAI1.pdf

जुआयल कनकनी- महेन्द्र

http://corpora.ciil.org/pdf/maidhilipdf/MAI2.pdf

प्रबन्ध संग्रह- रमानाथ झा (बी.पी.एस.सी. सिलेबस)

http://corpora.ciil.org/pdf/maidhilipdf/MAI3.pdf

सृजन केर दीप पर्व- सं केदार कानन आ अरविन्द ठाकुर

http://corpora.ciil.org/pdf/maidhilipdf/MAI4.pdf

मैथिली गद्य संग्रह- सं शैलेन्द्र मोहन झा

http://corpora.ciil.org/pdf/maidhilipdf/MAI5.pdf

ARCHIVE.ORG (विजयदेव झा)

https://archive.org/details/vijay_deo_jha

Videha Maithili eBooks/ eJournals/ Audio-Video Archive

http://videha.co.in/archive.htm

IGNCA

http://ignca.nic.in/coilnet/mithila.htm

http://ignca.nic.in/coilnet/kalyani.htm (MAITHILI ENGLISH DICTIONARY)

मिथिला दर्शन

https://mithiladarshan.com/ (online pdf of Maithili journal)

तीरभुक्ति

https://archive.org/details/@teerbhukti_journal

OLE NEPAL's E-PUSTAKALAYA (https://pustakalaya.org/en/)

पोथीक लिंक

आइ.जी.एन.सी.ए.- ए.एस.आइ. https://ignca.gov.in/divisionss/asi-books/

https://ignca.gov.in/Asi_data/16612.pdf (History of Navya-Nyaya in Mithila)
https://ignca.gov.in/Asi_data/42365.pdf (Studies in Jainism and Buddism in Mithila)
https://ignca.gov.in/Asi_data/63227.pdf (Mithila in the Age of Vidyapati)
https://ignca.gov.in/Asi_data/64994.pdf (Cultural Heritage of Mithila)
https://ignca.gov.in/Asi_data/72754.pdf (Mithila under the Karnatas)

ए.एस.आइ.अंग्रेजी https://tspasibhopal.nic.in/assets/pdf/publication/temples_of_mithila_english.pdf

ए.एस.आइ.हिन्दी https://tspasibhopal.nic.in/assets/pdf/publication/temple_of_mithila_hindi.pdf

मैथिली साहित्य संस्थान https://www.maithilisahityasansthan.org/resources

दर्शनीय मिथिला (मैथिली साहित्य संस्थान लिंक)

Brochure 1 (मैथिली साहित्य संस्थान लिंक)

Brochure 2 (मैथिली साहित्य संस्थान लिंक)

Brochure 3 (मैथिली साहित्य संस्थान लिंक)

Brochure 4 (मैथिली साहित्य संस्थान लिंक(

Brochure 5 (मैथिली साहित्य संस्थान लिंक(

https://bloomlibrary.org/language:mai (ब्लूम लाइब्रेरी मैथिली)

अरिपन फाउण्डेशन (http://www.aripanafoundation.org/)

PRATHAM BOOKS MAITHILI STORYWEAVER

https://www.youtube.com/playlist?list=PLAT74nNc2fmYaW29mRVAIgzRq63_9zWbI (मैथिली ऑडियो बुक्स(

https://www.youtube.com/channel/UCE1HEUJEzc-NUbMsHzklHLw (विदेह मैथिलीअलाउड ऑडियो बुक आ संगमे मैथिली संकेत -अंग्रेजी टॉकिंग रीड-(दुनू मैथिलीमे पहिल बेर -भाषा

https://bloomlibrary.org/player/Wcf6zr5CoF (मसाई केर परिवर्तनकारी रेबेका(
https://bloomlibrary.org/player/p3sHdYBgiT (चलू हम तँ ठीक छी ने(!
https://bloomlibrary.org/player/f19pSdhGMo (एकटा नीक दिन(

https://bloomlibrary.org/player/b2l5wesxCp (घर सभ(
https://bloomlibrary.org/player/dAzC0Fubt7 (की अहाँ ऐ चिड़ै सभकेँ देखने छी?)

पोथी डॉट कॉम

https://store.pothi.com/browse/free-ebooks/?language=Maithili

I LOVE MITHILA

https://www.ilovemithila.com/maithili-books-pdf-free-download/ (पोथी डाउनलोड लिंक)

https://www.ilovemithila.com/ *(online maithili journal)*

https://maithili.com.np/ *(owner I Love Mithila)*

मैथिली फिल्म

https://youtu.be/4jhaQ3Nw38I (ममता गाबय गीत, सौजन्य- Saregama(

https://youtu.be/V3KWthhB6Kg (कन्यादान, सौजन्य- BEJOD)

https://www.bejod.in/ (Maithili Movies on Rent)

https://mubi.com/films/gamak-ghar (Maithili Movies on Rent)

https://mubi.com/films/dhuin (Maithili Movies on Rent)

प्यारे मैथिल

https://www.youtube.com/channel/UCq30Llck2tNw8BI4t8jjzQg (*प्यारे मैथिल चैनल- किरण चौधरी आ संगीता आनन्द)*

https://www.youtube.com/@mithiranglokatarang677 (मिथिरंग लोक तरंग)

https://www.youtube.com/MithilaChapter (मिथिला चैप्टर)

https://www.youtube.com/soumyajha (खिस्सा-पिहानी नेना भुटका लेल)

https://www.youtube.com/@maithilirangmanch9536 (मैथिली रंगमंच)

https://www.youtube.com/@kokilmanch4330 (कोकिल मंच)

https://www.youtube.com/@mithilanatyakalaparishadmi5636 (MINAP)

https://www.youtube.com/@mlrmedia3097 (मैलोरंग)

http://www.youtube.com/user/mailorang (मैलोरंग)

https://www.youtube.com/@praakshjha (मैलोरंग)

https://www.youtube.com/@mithilangan109 (मिथिलांगन)

https://www.youtube.com/@bhangimamaithilitheatre9509 (भंगिमा)

https://www.youtube.com/@MithilaDarshan (मिथिला दर्शन)

https://www.youtube.com/@MithilaMirror (मिथिला मिरर)

https://www.youtube.com/@SmritiEntertainmentMaithili (स्मृति एंटरटेनमेंट)

https://www.youtube.com/@achalchitra (अचल चित्र)

https://www.youtube.com/@Bejod (BEJOD)

https://www.youtube.com/@neelammaithili (नीलम मैथिली)

https://www.youtube.com/@maithiliganga4714 (मैथिली गंगा)

https://www.youtube.com/@MithilaJunction (मिथिला जंक्शन)

https://www.youtube.com/playlist?list=PLgmlEgU89nhRIGV-rG2SXY3uuhnXGT-j5 (दीपशिखा झा)

https://www.youtube.com/playlist?list=PLT8LMrml4tPHxM64K8Iov_Arr_3uPaPgf [मैथिली समाचार (जनता टेलीविजन)]

https://www.youtube.com/@maithilitalks (Maithili Talks)

https://www.youtube.com/@AppanTV (Appan TV)

https://www.youtube.com/@TVTODAYJANAKPUR (TV Today, Janakpur)

https://www.youtube.com/@drishyambiharlok7552 (Drishyam Media)

https://www.youtube.com/@sanskarmithila (संस्कार मिथिला)

https://www.youtube.com/@saregamaapanmaithili3522 (सरेगामा मैथिली)

https://www.youtube.com/@NavrassMedia (नवरस मीडिया)

https://www.youtube.com/@jyotient778 (ज्योति एंटरटेनमेंट)

https://www.youtube.com/@RKSMAITHILIPRODUCTION (इजोरिया फिल्म्स)

https://www.youtube.com/@ayodhyanathchoudhary345 (अयोध्यानाथ चौधरी)

https://www.youtube.com/@RadioJanakpur97MhzOfficial (रेडियो जनकपुर)

https://www.youtube.com/@mithilatv1 (मिथिला टी.वी.)

https://www.youtube.com/@Madhurmaithilichannel (मधुर मैथिली)

https://www.youtube.com/@sktutorials8921 (मैथिली-नेपाली सीखू)

https://www.youtube.com/playlist?list=PL_HQDKXbaRKq3YTS7-Pkks1Y-UIL33fiD (अपन मैथिली)

https://www.youtube.com/playlist?list=PLH1UiGl69_SLRhxZMZ1TSxUi-JXcHhAZr (मैथिली पाठ)

https://www.youtube.com/@maithiliforiassurendraraut1589 (सुरेन्द्र राउत)

https://www.youtube.com/@UdayaSingh (रफ कट्स, नचिकेता)

https://www.youtube.com/@kunjbiharimithilaratna (कुञ्ज बिहारी)

https://www.youtube.com/@RAMBABUJHA (राम बाबू झा)

https://www.youtube.com/@VJEntertainments008 (वी. जे., विकास झा)

https://www.youtube.com/@user-ib7pn3li5q (तिरहुत मिथिला)

https://www.youtube.com/c/ilovemithila (आइ लव मिथिला)

https://www.youtube.com/@LokKalaKendra (लोक कला केन्द्र)

https://www.youtube.com/@rajnipallavi (रजनी पल्लवी)

https://www.youtube.com/@PoonamMishra (पूनम मिश्र)

https://www.youtube.com/@ranjanajhasangeetdivyam2908 (रंजना झा)

https://www.youtube.com/@julijhaofficial8057 (जूली झा)

https://www.youtube.com/@maithilithakur (मैथिली ठाकुर)

https://podcasters.spotify.com/pod/show/anupam-mishra04/episodes/Episode-40-e135mlu/a-a5uoe0r (अनुपम मिश्र पॉडकास्ट(

जानकी एफ.एम समाचार

https://www.youtube.com/user/Janakifm/videos (जानकी एफ.एम समाचार)

https://www.youtube.com/@AmitJhaOfficial (Amit Jha)

https://www.youtube.com/@PMPCORNER (Pravesh Mallick)

https://www.youtube.com/@AdityaFilmsandmusic (Aditya Films & Music)

https://www.youtube.com/@NepalTelevision (Nepal Television)

https://www.youtube.com/playlist?list=PLEqde8-nxNTHL78RKSiuTGeeTJXot3YrY (AIR MAITHILI NEWS)

https://www.youtube.com/playlist?list=PLJuuojdiqz3NMKxKUbbcO7cT3sPrgRejS (AIR AMRIT MAHOTSAV)

https://www.youtube.com/@Mithilanchal (Mithilanchal)

https://www.youtube.com/channel/UCsB8UkEYLZe471GrcAlcG1A (Rashmi Dutt)

https://www.youtube.com/channel/UCVYE4fcasReMXTpbXWgp2mg (Priya Mallick)

https://www.youtube.com/@AnamikaJhaOfficial (Anamika Jha)

Videha e-Learning

https://www.youtube.com/@videha-elearning

संघ लोक सेवा आयोग/ बिहार लोक सेवा आयोगक परीक्षा लेल मैथिली (अनिवार्य आ ऐच्छिक) आ आन ऐच्छिक विषय आ सामान्य ज्ञान (अंग्रेजी माध्यम) हेतु सामिग्री [एन.टी.ए.- यू.जी.सी.-नेट-मैथिली लेल सेहो]

Videha Read Aloud Talking Maithili Audio Books (including Maithili Sign Language- Ist time in Maithili)

https://www.youtube.com/@videha_ejournal

....

http://www.youtube.com/user/ggajendra71(विदेह)

https://www.youtube.com/gunjanshree

http://www.youtube.com/user/Maithilinews
http://www.youtube.com/user/jitumaithil (जितेन्द्र झा, जनकपुर)
http://www.youtube.com/user/sobhagya8 (सौभाग्य मिथिला)
http://www.youtube.com/user/bhaskaranjha (भाष्कर झा)
http://www.youtube.com/user/mahakalijha
http://www.youtube.com/user/karia1885
http://www.youtube.com/user/omuniv
http://www.youtube.com/user/sumankumar137
http://www.youtube.com/user/gyansjha
http://www.youtube.com/user/bclalan
http://www.youtube.com/user/gareri1986
http://www.youtube.com/user/avinashjha84
http://www.youtube.com/user/chandankumarjha1
http://www.youtube.com/user/chandanmishra2010

http://www.youtube.com/user/nirmaana

http://www.youtube.com/user/Janakifm1

http://www.youtube.com/watch?v=XpSuVHtbaQ8&feature=mfu_in_order&list=UL

http://www.youtube.com/user/gxcng

http://www.youtube.com/user/gautamkrishna85

http://youtu.be/3i3OG5Nf3y8

http://youtu.be/sJnxSe-ckmo

http://www.youtube.com/user/jitmohanjha

http://www.youtube.com/user/MiTJnPNN

http://www.youtube.com/watch?v=-9KaC8ji9t4

http://www.youtube.com/user/luvvivek2k7

http://www.youtube.com/user/bindassatyandra

http://www.youtube.com/user/rustymind1

http://www.youtube.com/user/MrDeveshKarna

http://www.youtube.com/user/rambabushah

http://www.youtube.com/user/mukeshjha84

http://www.youtube.com/user/Mauahi
www.youtube.com/user/MrBasantjha
http://www.youtube.com/user/themadan
http://www.youtube.com/user/sentukhu

http://www.youtube.com/user/yarowjha

http://www.youtube.com/user/mkoxp
http://www.youtube.com/user/luvvick21

http://www.youtube.com/user/njyclubashok

http://www.youtube.com/user/MrRamkisor

http://www.youtube.com/user/pratyushsangita/
http://www.youtube.com/user/hellomithilaa

http://www.youtube.com/user/mariyoshj

http://www.youtube.com/user/dearshantanu/

www.youtube.com/user/RajuPrasadRajbanshi

www.youtube.com/user/premarshi
http://www.youtube.com/user/Dhipre (धीरेन्द्र प्रेमर्षि)

http://www.youtube.com/user/TheShubhaprabhat

http://www.youtube.com/user/njyclubashok

http://www.youtube.com/user/mithilaconnect

http://www.youtube.com/user/NAYAKSAURABH80

http://www.youtube.com/user/Rabindra888

http://www.youtube.com/user/uday88mandal

http://www.youtube.com/user/nimesdeath

http://www.youtube.com/user/pawanks6102
http://www.youtube.com/user/sahayogee
http://www.youtube.com/user/sunilkumarpawan

http://www.youtube.com/user/videhuk

http://www.dailymotion.com/video/xjophq_documentary-kosi-katha_shortfilms#from=embed

http://blackbuddhas.com/

http://youtu.be/CPwpkn5YI1I

अपन मंतव्य editorial.staff.videha@gmail.com पर पठाउ।

Parallel Literature in Maithili and Videha Maithili Literature Movement

Issue No. 88 (November-December 2019) of Muse India at http://museindia.com/ displays Maithili literature in an extremely poor light. Moreover, it wrongly claims to be a representative review of Maithili Literature, whereas it was only in line with the Sahitya Akademi, Delhi; a mere representation of the so-called "dried main drain". It is expected that Muse India will correct itself by announcing an issue exclusively devoted to the parallel tradition of Maithili literature.

T.K. Oommen writes in the "Linguistic Diversity" Chapter of "Sociology", 1988, page 291, National Law School of India University/ Bar Council of India Trust book: "... the Maithili region is found to be economically and culturally dominated by Brahmins and if a separate Maithili State is formed, they may easily get entrenched as the political elite also. This may not be to the liking and advantage of several other castes, the traditionally entrenched or currently ascendant castes. Therefore, in all possibility the latter groups may oppose the formation of a separate Maithili state although they

also belong to the Maithili speech community. This type of opposition adversely affects the development of several languages."

T.K. Oomen further writes: "... even when a language is pronounced to be distinct from Hindi, it may be treated as a dialect of Hindi. For example, both Grierson who undertook the classic linguistic survey of India and S. K. Chatterjee, the national professor of linguistics, stated that Maithili is a distinct language. But yet it is treated as a dialect of Hindi". (Ibid, page 293)

Do not judge each day by the harvest you reap but by the seeds that you plant. - Robert Louis Stevenson

...

Videha: Maithili Literature Movement

Parallel Literature

The references to parallel literature are found in Vedas, where Narashanshi is referred to as parallel literature.

Parallel Literature in Maithili

The need for parallel literature in Maithili arose due to the constant onslaught on literature and dignity by the Public and Private Academies, for example, Maithili-Bhojpuri Akademi of Delhi, Maithili Akademi of Patna, Sahitya Akademi of Delhi, Nepal's Prajna Pratishthan, all of which are government Academies. In addition to these Academies, the onslaught on Maithili Literature and dignity was constantly done by the so-called literary associations which were recognised by the Sahitya Akademi and were the main tool for usurping all the literary space meant for this language. Besides these, the funding to these and other parochial associations and organisations led to the presentation of an interface in the name of Maithili, which was mediocre and non-representative.

The Book of Bihari Literature (Abhay K. Editor)

This book contains five translations from non-representative Maithili short stories into English by Vidyanand Jha. Nagarjun (Maithili's Yatri) and Usha Kiran Khan are from the Hindi quota though both got the Sahitya Akademi prize from the Maithili quota. Vibha Rani and Rajkamal Chaudhary are from the Maithili quota though both wrote in Hindi also.

This book is edited by Abhay K. who has read Samskrit only up to high school. Yet he pretends to translate Arthashastra directly from Samskrit into English. I am Kovid in Samskrit and from the quality of the translation, I can presume that he has used some intermediary language in translating Samskrit texts into English. It is a matter of ethics to acknowledge the source.

Vidyanand Jha's translation is below par, for example, he has no inkling what would be the English word for 'olak sanna', and there are plenty of such instances. I have some suggestions for him: First, read A Bird's Eye View on Mithila by Rajnath Mishra, it mentions all the terms for which you could not find English equivalents. Then go to the Videha archive (www.videha.co.in) and look for Umesh Mandal's Picture Dictionary containing vegetation, animals and skill sets of Mithila, here you will find the actual photographs too. Further, under A Parallel History of Maithili Literature (Videha www.videha.co.in), you will find sample English translations of some Maithili short stories. Therefore, what Vidyanand Jha is presenting as exotic is the original thing of the Maithili Language (but not that

of Maithili literature, as was two decades ago). Interestingly his choice of short stories reminds me of Contemporary Maithili Short Stories (Maithili short stories translated into English) edited by Murari Madhusudan Thakur and published by the Sahitya Akademi in 2005. It seems that the stories in this selection are leftover material from that collection. Rip Van Winkle awoke after two decades but Vidyanand Jha is still in slumber not realizing the changes that have happened during the period.

If you compare the translation of this selection vis-a-vis the English translation of Latin American Spanish literature, you would be able to understand the difference.

But these types of selections are not known for their literary excellence, Harper Collins publishes these types of selections for five-star hotels and Airport lounges. The publishers announced this book on March 22, 2022. So, in 6-7 months, you will get old materials only.

The Bride: The Maithili Classic Kanyadan by Harimohan Jha (1908-1984) translated into English by Lalit Kumar (Assistant Professor,

Department of English, Deen Dayal Upadhyaya College, University of Delhi)- Harper Perennial (Harper Collins Publishers)

I had pre-ordered the book, which was scheduled to be delivered to my kindle account on the 1st of December 2022, but the delivery date was postponed, and it was delivered to my account on the 14th of December 2022.

When Maithili was recognised by the Sahitya Akademi (National Academy of Letters- of India) way back in 1965, Late Ramanath Jha stated that his Maithili language is saved now (Maithilik Vartman Samasya, Ramanath Jha).

Sh. Harish Trivedi has committed the same mistake. In his foreword Harish Trivedi writes- "In Hindi, the language to which Maithili is the closest (and of which it was indeed an integral part until it was granted recognition as a separate language by the constitution in 1993) ..."

Harish Trivedi refers to the inclusion of Maithili in the eighth schedule of the constitution of India. Here the year mentioned should be 2003 instead of 1993. Moreover, Maithili was a separate language in 2003,

1993, and 1965 and during the time of pre-Jyotirishwara Vidyapati. The status granted to Maithili by Sahitya Akademi and the Constitution of India, on the other hand, strengthened the hands of the obscurantist elements like Ramanath Jha, Shardananda Jha (he is not a famous person but why I have taken his name, I will explain it later) and others who gaslighted Harimohan Jha. Harimohan Jha's Khattar Kakak Tarang, Pranamya Devata, Rangshala and Charchari all these books were eligible for the Sahitya Akademi Award initiated in 1966 for Maithili (because of recognition given to Maithili by Sahitya Akademi in 1965. But a philosophy treatise was awarded the prize in 1966, this philosophy book itself is a horrific one, and if one has read the book to understand the nuances of Indian Philosophy, then he will have to unlearn first to be able to grasp the philosophical concepts from a new book on Indian Philosophy. In 1967 no award was given for the Maithili Language.

Ramanath Jha's obscurantism vis-a-vis Panji is evident from one example (because Lalit Kumar also seems to have followed in his footstep, though he gives credit for his ignorance to some other writers).

He was casteist, conservative and confused. The inter-caste marriage in Panji was well known to him (but he chose to keep the Dooshan Panji secret- which has been released by us on google books in 2009), and it was apparent that the great navya-nyaya philosopher Gangesh Upadhyaya married a "Charmkarini" and was born five years after the death of his father (see our Panji Books Vol I & II available at http://videha.co.in/pothi.htm). Sh. Dinesh Chandra Bhattacharya writes in the "History of Navya-Nyaya in Mithila"-

"The family which was inferior in social status is now extinct in Mithila- Gangesha's family is completely ignored and we are not expected to know even his father's name.", which is a total falsehood. He writes further that all this information was given to him by Prof. R. Jha. So how would this casteist-conservative-confused allow the award to be given to Sh Harimohan Jha? So, the Sahitya Akademi saved the Maithili Language by recognizing it, as asserted by Prof. R. Jha, is wrong and so is the assertion made by Sh. Harish Trivedi.

Mr Lalit Kumar is a young person, but he is being misused by some obscurantist elements, who

gaslighted Harimohan Jha. Harimohan Jha stopped writing in Maithili following the recognition of it by Sahitya Akademi and was awarded the Sahitya Akademi prize for his autobiography in 1985, after his death, which means nothing.

Mr Lalit Kumar writes- "Yoganand Jha's Bhalmanusha (1944) and Shardananda Jha's Jayabara (1946) attack such social divisions that played a decisive role in marriages." Yoganand Jha's Bhalmanusha (1944) was indeed a pathbreaking novel, but Shardananda Jha's novel was reactionary. Prof Radha Krishna Choudhary rightly observes- "Yoganand Jha's 'Bhalamanusa' deals with the social problems connected with the problem of marriage. As a reply to this novel, Shardanand Jha wrote a second-rate novel 'Jayabara,' having little literary merit. (RADHAKRISHNA CHOUDHARY A Survey of Maithili Literature)

Mr Lalit Kumar for his Panji-related ignorance gives credit to Mm. Parmeshwar Jha's ''Mithila Tattva-Vimarsha." Prof Radha Krishna Choudhary rightly observes- "Mm. Parmeshwar Jha's 'Mithila Tattva-Vimarsha' is the history of Mithila in Maithili prose and is based mainly on tradition. Mm. Mukunda Jha

Bakshi's 'Mithilabhashamaya Itihas' gives an account of the Khandawala dynasty. From the point of view of modern Maithili prose, these two works are important, though from the historical point of view, are unreliable. (RADHAKRISHNA CHOUDHARY A Survey of Maithili Literature)

The following excerprt from Our Panji Paband ((part I&II) is being reproduced below for ready-reference:

-

महाराज हरसिंहदेव- मिथिलाक कर्णाट वंशक। ज्योतिरीश्वर ठाकुरक वर्ण-रत्नाकरमे हरसिंहदेव नायक आकि राजा छलाह। 1294 ई. मे जन्म आ 130 7 ई. मे राजसिंहासन। घियासुद्दीन तुगलकसँ 1324-
25 ई. मे हारिक बाद नेपाल पलायन। मिथिलाक पञ्जी-
प्रबन्धक ब्राह्मण, कायस्थ आ क्षत्रिय मध्य आधिकारिक स्थापक, मैथिल ब्राह्मणक हेतु गुणाकर झा, कर्ण कायस्थक लेल शंकरदत्त, आ क्षत्रियक हेतु विजय दत्त एहि हेतु प्रथमतया नियुक्त भेलाह। हरसिंहदेवक प्रेरणासँ- आ ई हरसिंहदेव नान्यदेवक वंशज छलाह, जे नान्यदेव कार्णाट वंशक १००९ शाकेमे स्थापना केने रहथि- नन्दैद शुन्यं शशि शाक वर्षे (१०१९ शाके)... मिथिलाक पण्डित लोकनि शाके १२४८ तदनुसार १३२६ ई. मे पञ्जी-
प्रबन्धक वर्तमान स्वरूपक प्रारम्भक निर्णय कएलन्हि। पुनः वर्तमान स्ववरूपमे थोडे बुद्धि विलासी लोकनि मिथिलेश महाराज माधव सिंहसँ १७६० ई. मे आदेश करबाए पञ्जीकारसँ शाखा पुस्तकक प्रणयन करबओलन्हि। ओकर बाद पाँजिमे (कखनो काल वर्णित १६०० शाके माने १६७८ ई. वास्तवमे माधव सिंहक

बादमे १८०० ई.क आसपास) श्रोत्रिय नामक एकटा नव ब्राह्मण उपजातिक मिथिलामे उत्पत्ति भेल।

So, the Srotriyas as a sub-caste arose around 1800 CE as per authentic panji files.

Sh. Anshuman Pandey [Gajendra Thakur of New Delhi provided me with digitized copies of the genealogical records of the Maithil Brahmins. The panjīkara-s whose families have maintained these records for generations are often reluctant to allow others to pursue their records. It is a matter of 'intellectual property' to them. I was fortunate enough to receive a complete digitized set of panjī records from Gajendra Thakur of New Delhi in 2007. [Recasting the Brahmin in Medieval Mithila: Origins of Caste Identity among the Maithil Brahmins of North Bihar by Anshuman Pandey, A dissertation submitted in partial fulfilment of the requirements for the degree of Doctor of Philosophy (History) in the University of Michigan 2014]. Later these Panji Manuscripts were uploaded to google books in 2009).

The so-called Maharajas of Darbhanga were permanent settlement zamindars of Cornwallis, and there were so many in British India, but in Nepal

there were none. In the annexure of our book (Panji Prabandh vol I&II), we have attached copies of genealogy-based upgradation orders (proof of upgradation for cash). So, before 1800 CE, there was no srotriya sub-caste in British India and there is no such sub-caste within Maithil Brahmins in Nepal part of Mithila even today. Srotriya before that referred to following some education stream in British India, in Nepal it still has that meaning.

Mr Lalit Kumar further tries to put his agenda by writing- "Harimohan choose a middle ground in his reformist agenda." He gives laughable reasons for his contention viz. "he espouses the significance of local traditions, languages, scripts, education system, and moral values" thereby meaning that these are conservative values!

(All the referred books are available for free pdf download from the link http://videha.co.in/pothi.htm)

VIDEHA MAITHILI LITERATURE MOVEMENT AND A PARALLEL HISTORY OF MAITHILI LITERATURE

Therefore, the missing portions, the ignored and non-represented aspects of society, started to be

chronicled. It led to the depiction marked by the richness of vocabulary and experiences and was a revolution in literature and art as far as people speaking Maithili are concerned. The quality now has not remained mediocre. The real power of the Maithili language was realised by the native speakers, mediocrity was replaced by excellence. This attempt at the writing of History of Parallel Literature for the Maithili Language arose as the mediocre agency (private and governmental) funded so-called mainstream literature, which has no readership, and no acceptance among the speakers of Maithili continued to be presented by these Akademies as representative literature. The mediocre interface of Maithili literature was presented by the government radio and television stations also. Literary journals like Museindia (www.museindia.com) & Publishers like Harper Collins were also used for their sinister design.

Pseudo-criticism in Maithili and the case of Kamalananda Jha

The title of Kamalanand Jha's book "Maithili Novel: Time, Society and Questions" (2021) is misleading. It is a collection of some syndicated so-called critical

articles on some of his caste novelists. The 263-page book can only be sold in hardbound to libraries where it will rot. Here is a correction, a non-caste writer's work, i.e., Subhash Chandra Yadav's novel 'Gulo', has been dealt with by him in two lines, of course without reading it. I am presenting those two lines here for your entertainment. You must have read *Gulo*, if you haven't already, read it first because then you will have a more entertaining experience. Gulo is available on Videha Archive with the permission of Subhash Chandra Yadav at this link http://videha.co.in/pothi.htm.

"The weakness of the novel is the author's political bias. The partisanship towards a particular politics does not do justice to the work."

In a novel where politics is not remotely involved, there is no question of 'political bias and partisanship of a particular politics'. Dhumketu and Yatri used political bias or partisanship. Subhash Chandra Yadav's 'Vote' which came out in 2022 and is available with permission of Subhash Chandra Yadav on Videha Archive at this link http://videha.co.in/pothi.htm, is on politics but even there Subhashji's enchanting style obviates the

need of any political bias... Read my book 'Nit Naval Subhash Chandra Yadav' which is available at this link http://videha.co.in/pothi.htm. On the other hand, Mr Kamlanand Jha sounds like a spokesperson of some political party or a casteist organisation rather than a literary critic. Kamalananda Jha's Brahministic bias against Subhash Chandra Yadav is an alarm bell. The parallel stream is conscious of how Kamalananda Jha takes the leftist stance to promote Brahminism and wants to sacrifice social justice. In his biodata, he proudly mentions the Maithili translation assignment bestowed on him by the Sahitya Akademi, and this assignment was allotted to him not on account of merit but solely on the ground of his caste title and in lieu of these deeds. For people like him, Maithili-related work is merely a line in their *curriculum vitae*, but it is a question of life and death for the people of the parallel stream. Why did I call Kamalananda Jha a pseudo-critic? Because he is a pseudo-critic. He writes: "After nearly a hundred years of journey, Gaurinath is credited with writing a dignified novel on the dreams, struggles and ironies of inter-caste marriage. So, did Kamalananda Jha take away this credit from Sushil? Is this the

culmination of the arrogance of his Brahministic upbringing ("*Through my whims and fancies I can place some literature on top and can downgrade some to the bottom*") or is this the evidence of his lack of study? Let me take you away from the selfish world of Kamalananda Jha, away from deception and disguise to the sincere world of Sushil's magical literature. Welcome to the world of Sushil's literature. Here is Sushil's 'Gambali' (1982) which is now available in the Videha Archive at the link http://videha.co.in/pothi.htm. In the first line of this novel, even before the novel begins, Sushil writes about the novel 'Gambali': "In support of widow marriage and inter-caste marriage" and here begins the novel. The death of a village woman and then the trouble ensues, who will cremate this village woman? Brahmin community or Yadav community of the village? Dinesh Kumar Mishra's 'Dui Patan Ke Bich Me' is a historical biography of the Kosi River. He has also written historical biographies of other rivers of Mithila like 'Bandini Mahananda,' 'Bagmati Ki Sadgati!', 'Dui Patan Ke Bich Me... (Story of the Kosi River)', Na Ghat Na Ghar, Kamla River, 'Bhutahi River and Technical Herbalism', The Kamla River

and People on Collision Course, Bhutahi Balan- Story of a Ghost River and Engineering Witchcraft, Refugees of the Kosi Embankments. Pankaj Jha Parashar, a member of the Maithili Advisory Committee of the Sahitya Akademi, Delhi has plagiarised paragraph after paragraph from his books and has published a novel in Maithili in his name, which pseudo-critic Kamalananda Jha mentions as research of this thief author Pankaj Jha Parashar! Let me clarify here that both the thief writer and the pseudo-critic are in the Hindi department of Aligarh Muslim University. This research is done by Dinesh Kumar Mishra, who is a graduate of IIT, Kharagpur in Civil Engineering (in 1968) and M. Tech in Structural Engineering (in 1970) and is qualified for that research. In Hindi, the cut-off for admission is the lowest across universities, otherwise, Kamalananda Jha would have known that this research could be done by a civil engineer only. The Hindi original and Maithili screenshots are attached below. Dinesh Kumar Mishra is not from Mithila, but he has authored the story of all the streams of Mithila. We are grateful to him, and the people of Mithila will remain indebted to him for

this. This thief writer Pankaj Jha Parashar is a habitual offender. More than a decade ago he found a saviour in Mr Taranand Viyogi who wrote that he (thief writer Pankaj Jha Parashar) gets influenced involuntarily stole others' material in his works. Now he has found another saviour in Kamalananda Jha. The parallel stream is conscious of how Kamalananda Jha takes the leftist side to promote Brahminism and wants to sacrifice social justice. Communism has suffered a lot from people who became communists to escape the land ceiling.

All books by Dinesh Kumar Mishra are now available in the Videha Archive with his permission:

http://videha.co.in/pothi.htm

Let us recall here that when Bill Gates was asked whether he was delaying the introduction of the X-Box in India for fear of piracy. His answer was Microsoft never delays the launch of products for fear of piracy. We will continue enriching Videha Archive (http://www.videha.co.in/archive.htm), despite such risks because not all the fish in the pond rot by some rotten fish in parallel streams. The

fishermen here have been and will continue to remove such rotten fish.

The final blow to syndicated pseudo-literary criticism in Maithili.

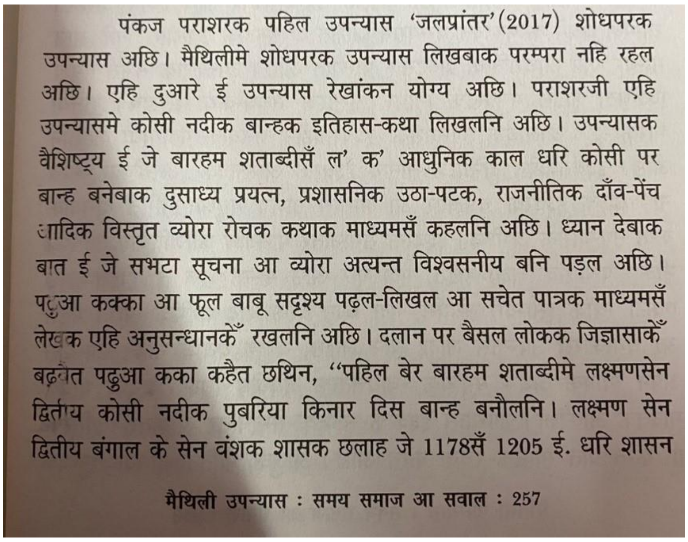
Original Dinesh Kumar Mishra (Dui Patan Ke Beech Me... 2006): It is noteworthy that between 1923 and 1946, 5,10,000 people died of malaria, 2,10,000 from Kala Azar, 60,000 of Cholera and 3,000 of smallpox in the Kosi region (783,000 total deaths). Thief Pankaj Jha Parashar (Member of Maithili Advisory Committee of Sahitya Akademi, Delhi) [Jalpranthar 2017 (p. 103)]:

ने अँग्रेज सब आ ने नवका रंगरेज सब। 1923 सँ 1946 के बीच मे कोसी क्षेत्र में मलेरिया
से पाँच लाख दस हजार, कालाजार सँ दू लाख दस हजार, हैजा सँ साठि हजार आ चेचक
सँ तीन हजार लोकक मृत्यु भेल! माने सब मिला कए करीब पौने आठ लाख लोक मरि

Original Dinesh Kumar Mishra (Dui Patan Ke Beech Me... 2006): On the Kosi River in Bihar, India, a dam was built by King Laxman II in the 12th century and for this, he received the title of 'Bir' from the people and the embankment of the river was called 'Bir Dam' The remains of this embankment are still visible in Supaul district, about 5 km south of Bhim Nagar. Dr Francis Buchanan (1810-11) speculated that the dam must have been an outer wall built to

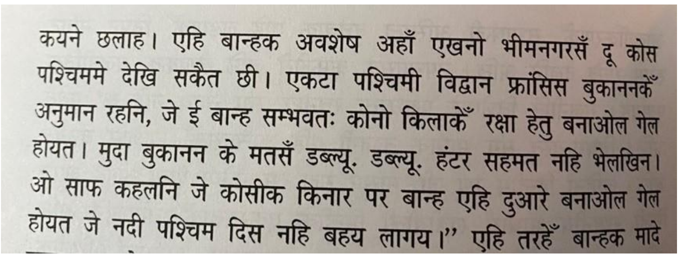
protect a fort as it stretched over a distance of 32 kilometres from Tilyuga to its confluence on the western bank of the Dhaus river. Dr W.W. Hunter (1877) did not agree with Buchanan's contention that the dam was the protective wall of a fort. Quoting locals, Hunter believed that most people did not consider it a fortress wall and according to him it was something else but he was not in a position to say anything. Yet the common impression is that it must have been an embankment built along the Kosi River to prevent the river's current from sliding westwards. People also said that it seemed that the construction of the embankment had suddenly stopped.

The pseudo-critic Kamalananda Jha's saviour of the habitual offender thief Pankaj Jha Parashar quoted the plagiarised work as follows: (Maithili Novel, Time, Society and Questions pp. 257-258):

पंकज पराशरक पहिल उपन्यास 'जलप्रांतर'(2017) शोधपरक उपन्यास अछि। मैथिलीमे शोधपरक उपन्यास लिखबाक परम्परा नहि रहल अछि। एहि दुआरे ई उपन्यास रेखांकन योग्य अछि। पराशरजी एहि उपन्यासमे कोसी नदीक बान्हक इतिहास-कथा लिखलनि अछि। उपन्यासक वैशिष्ट्य ई जे बारहम शताब्दीसँ ल' क' आधुनिक काल धरि कोसी पर बान्ह बनेबाक दुसाध्य प्रयत्न, प्रशासनिक उठा-पटक, राजनीतिक दाँव-पेंच आदिक विस्तृत व्योरा रोचक कथाक माध्यमसँ कहलनि अछि। ध्यान देबाक बात ई जे सभटा सूचना आ व्योरा अत्यन्त विश्वसनीय बनि पड़ल अछि। पढ़ुआ कक्का आ फूल बाबू सदृश्य पढ़ल-लिखल आ सचेत पात्रक माध्यमसँ लेखक एहि अनुसन्धानकेँ रखलनि अछि। दलान पर बैसल लोकक जिज्ञासाकेँ बढ़बैत पढ़ुआ कका कहैत छथिन, "पहिल बेर बारहम शताब्दीमे लक्ष्मणसेन द्वितीय कोसी नदीक पुबरिया किनार दिस बान्ह बनौलनि। लक्ष्मण सेन द्वितीय बंगाल के सेन वंशक शासक छलाह जे 1178सँ 1205 ई. धरि शासन

मैथिली उपन्यास : समय समाज आ सवाल : 257

कयने छलाह। एहि बान्हक अवशेष अहाँ एखनो भीमनगरसँ दू कोस पश्चिममे देखि सकैत छी। एकटा पश्चिमी विद्वान फ्रांसिस बुकाननकेँ अनुमान रहनि, जे ई बान्ह सम्भवतः कोनो किलाकेँ रक्षा हेतु बनाओल गेल होयत। मुदा बुकानन के मतसँ डब्ल्यू. डब्ल्यू. हंटर सहमत नहि भेलखिन। ओ साफ कहलनि जे कोसीक किनार पर बान्ह एहि दुआरे बनाओल गेल होयत जे नदी पश्चिम दिस नहि बहय लागय।" एहि तरहेँ बान्हक मादे

Thief Pankaj Jha Parashar (Member of Maithili Advisory Committee of Sahitya Akademi, Delhi) [Jalpranthar 2017 (p. 31)]:

पढ़ुआ कका पछिला गप कें आगाँ बढ़बैत कहलखिन, 'फूल बाबू, कोसी नदीक बेसिन प्राचीन काल सँ मनुक्खक निवास लेल उपयुक्त स्थान रहल अछि। बारहम-तेरहम सदी मे भारत मे जखन कइक टा नदी सुखा गेल, तँ ओहि ठामक पशुचारक समाजक लोक एतय आबि कए बसलाह। तहिये सँ बढ़ैत जनसंख्या आ कोसी नदीक बदलैत प्रवाहक मध्य टकराहटि होमय लागल। नदीक अनियंत्रित धारा कें लोक बाढ़ि बूझय लागल। पहिल बेर बारहम शताब्दी मे लक्ष्मणसेन द्वितीय कोसी नदीक पुबरिया किनार दिस बान्ह बनौलनि। लक्ष्मणसेन द्वितीय बंगाल के सेन वंशक शासक छलाह, जे 1178 सँ 1205 ईस्वी धरि शासन कयनें छलाह। एहि बान्हक अवशेष अहाँ एखनो भीमनगर सँ दू कोस पश्चिम मे देखि सकैत छी। एकटा पश्चिमी विद्वान फ्रांसिस बुकानन के अनुमान रहनि, जे ई बान्ह संभवत: कोनो किला के रक्षा हेतु बनाओल गेल होयत। मुदा बुकानन के मत सँ डब्लू. डब्लू. हंटर सहमत नहि भेलखिन। ओ साफ कहलखिन, जे कोसीक किनार पर बान्ह एहि दुआरे बनाओल गेल होयत, जे नदी पच्छिम दिस नहि बह' लागय।' पढ़ुआ कका सँ मुँहजबानी एतेक रास ऐतिहासिक तथ्य सुनियो कए फूल बाबू सहमति मे मूड़ी नहि डोलेलखिन। जाहि सँ ओतय बैसल लोक सबहक उत्सुकता और बढ़ि गेलनि, जे गप मे एहेन कोन तथ्य रहि गेलै जे फूल बाबू संतुष्ट नहि भेलखिन ? लोक कें बुझेलनि जे फूल बाबू शास्त्रार्थ के अखड़हा पर माटि फेकि रहल छथिन। पढ़ुआ कका कें आइ जोड़ीदार भेटि गेलनि!

जलप्रांतर / 31

Original Dinesh Kumar Mishra (Dui Patan Ke Beech Me... 2006): A glimpse of the horrors of the Kosi River can be seen in the event when the army of Feroz Shah Tughlaq returned to Delhi from Bengal. It is said that when the troops of the Sultan reached the banks of the Kosi, they saw that on the other side of the river, the troops of Haji Shamsuddin Ilyas were waiting, ready for a battle. This was the same Haji Shamsuddin who founded the cities of Hajipur and Samastipur. Feroze's troops were stranded on the banks of the Kosi somewhere around Kursela. The speed of the river was preventing them from moving forward. It was finally decided to proceed northward along the river and to locate the water where it was

navigable. The troops of the Sultan went up about a hundred *kos* and crossed the river near Ziaran, situated at the same place where the river descended from the mountains into the plains. The river was thin, but the flow was so fast that heavy stones weighing five hundred *manas* were floating like straws in the river. On either side of the river where it was found possible to cross it the Sultan erected a row of elephants, and ropes were hung in the bottom row so that if a man loses control he could be rescued with the help of these ropes. Shamsuddin never thought that Sultan's troops would be able to cross the Kosi and when he came to know that Sultan's troops had managed to cross the Kosi, he fled.

Thief Pankaj Jha Parashar (Member of Maithili Advisory Committee of Sahitya Akademi, Delhi) [Jalpranthar 2017 (p. 105)]:

'बेश, तँ सुनू। 1354 मे फिरोजशाह तुगलक के फौज जखन बंगाल सँ दिल्ली घुरि रहल छल, तँ कोसीक प्रवाह बहुत तेज छलै। तुगलकी सेना जखन कोसी के किनार पर पहुँचल, तँ कोसीक ओहि पार मे हाजी शम्सउद्दीन इलियास के सेना तुगलकी सेना सँ मोकाबला करबाक लेल अस्त्र-शस्त्र ल' कए तैयार छल। ई वएह हाजी शम्सउद्दीन छलाह, जे हाजीपुर आ समस्तीपुर नगर बसौनैं रहथि। फिरोजशाह तुगलक के सेना संभवतः कुरसेला के आस-पास कोसी के तेज धार देखि कए सोच मे पड़ि गेल। पानिक रफ्तार देखि कए तुगलकी सेना कैँ नदी पार करबाक हिम्मत नहि भ' रहल छलै। अंततः तुगलकी सेनापति तय कयलनि, जे नदीक किनारे-किनार उत्तर दिस बढ़ल जाय। जतय जा कए नदीक पाट कनैं कम बूझि पड़य, ओतय पानिक थाह लेल जायत। एहि आशा मे फौज उत्तर दिस बढ़ैत रहल। कुरसेला सँ सय कोस आगाँ गेलाक बाद कोसी के पेट कनैं शिकस्त बुझेलै। कोसी ओतहि पहाड़ सँ नीचाँ उतरैत अछि। पानिक वेग के अनुमान एहि सँ कयल जा सकैए, जे पाँच-पाँच सय मनक पाथर कोसी मे खढ़ जकाँ बहि रहल छल। तुगलकी सेनापति कैँ जतय नदी पार करब कनैं आसान बुझेलनि, ओतय एक लाइन मे सैकड़ों टा हाथी कैँ ठाढ़ क' देल गेल। नीचाँ वला लाइन मे बड़का-बड़का रस्सा लटका देल गेल, जे जँ क्यो पानि मे भासि जायत, रस्सा के मददति सँ निकालि लेल जायत। एहि तरहेँ फिरोजशाह तुगलकक सेना कोसी पार क' गेल। हाजी शम्सउद्दीन सपनो मे नहि सोचनैं छल,जे तुगलकी सेना कोसी पार क' जायत। जखन हाजी शम्सउद्दीन कैँ पता लगलै जे तुगलकी सेना कोसी पार क' चुकल अछि, तँ ओ डरे सँ पड़ा गेल। तँ एहि कोसीक तेज धार के ल' कए एतेक आत्मविश्वास मे छल हाजी शम्सउद्दीन।'

A Parallel History of Maithili Literature

I

Introduction

FESTIVAL OF LETTERS OR FESTIVAL OF SHAME

SAHITYA AKADEMI AND the DOWNFALL OF INDIAN LANGUAGES (IN SPECIAL CONTEXT OF MAITHILI LANGUAGE)

When Maithili was recognised by the Sahitya Akademi (National Academy of Letters- of India) way back in 1965, Late Ramanath Jha stated that his Maithili language is saved now (Maithilik Vartman Samasya, Ramanath Jha).

He was wrong on this on two counts. What he referred to as applicable, if it applied at all, only to the part of Maithili speaking area, geographically located in India. Maithili is spoken, natively, in India and Nepal. After the treaty of sugauli (ratified in 1816), which was in the aftermath of the Anlo-

Nepalese war of 1814-16, the hilly regions were incorporated in British India, including the Nepalese-speaking Darjeeling Area. Similarly in 1816 and 1860, the Britishers ceded some Terai region to Nepal. As a result, part of Maithili speaking Area, which was earlier ruled by Malla Kings (when Maithili was an official language of the region), was ceded to Nepal. Even today some Maithili scholars (!!) refer to the golden period of Maithili as the period of "Nepali (!!)" Malla Kings (Ramanath Jha, Introduction to Maithili Sahityak Itihas by Dr Durganath Jha "Shreesh").

Ramanath Jha himself admits that during his visit to "Vir Library" of Nepal (Kathmandu) he came to know about the Nepal legacy (his monograph on kirtaniya Natak, which he wrongly presents as Kirtaniya Nach) in respect of Maithili. So, he cannot be blamed for his lack of knowledge in this respect. He was wrong on the second count also, and this second count was an artificial creation. He began a tradition of elitism and conservatism in Sahitya Akademi, as the first convener of the Maithili language. The tradition got stronger and stronger in the last 55 years of the Existence of Maithili in that

Akademi. So, he ensured that liberal writers, like Sh. Harimohan Jha, attacking casteism and conservatism did not get the award, even though the year 1967 went unrewarded and the Ist award in 1966 was given to a non-literary book in Maithili (academic book of Philosophy!!!).

He was casteist, conservative and confused. The inter-caste marriage in Panji was well known to him, and it was apparent that the great navya-nyaya philosopher Gangesh Upadhyaya married a "Charmkarini" and was born five years after the death of his father. But he informed Sh. Dinesh Chandra Bhattacharya in a distorted way. Sh. Dinesh Chandra Bhattacharya writes in the "History of Navya-Nyaya in Mithila".

"The family which was inferior in social status is now extinct in Mithila-Gangesha's family is completely ignored and we are not expected to know even his father's name.", and he writes further that all this information was given to him by Prof. R. Jha. So how would this casteist-conservative-confused allow the award to be given to Sh? Harimohan Jha. So, the Sahitya Akademi saved the Maithili Language by

recognizing it, as asserted by Prof. R. Jha, was wrong on those two counts.

Now come to Nepal, the Prajna Pratisthan and other organizations often recognize Indian Maithili writers, but Sahitya Akademi of India does not recognize Nepalese Maithili writers, be it the Seminars or the poets meet, be it an anthology of poems or prose published by the Akademi. Regarding the treatment of Nepalese Maithili writers by Sahitya Akademi Sh. Ram Bharos Kapari "Bhramar" laments that there is demand in Nepal that they should also not award Indian Maithili writers/ publish them in their anthologies as reciprocity demands this.

The narrow-mindedness of the Maithili advisory board of the Indian Sahitya Akademi has its origin in the organizations that are recognized by the Sahitya Akademi, the basis of which is extra-literary credentials. These are pseudo-organizations running on paper, political organizations or casteist organizations pocket-run by a few. The complete list is:

MAITHILI LITERARY ASSOCIATIONs (!!!) RECOGNIZED by SAHITYA AKADEMI

1. The Secretary, All India Maithili Sahitya Samiti, Tirbhukti, 1/1B, Sir P.C. Banerjee Road, Allahabad-211 002.

2. The General Secretary, Akhil Bharatiya Maithili Sahitya Parishad, C/o Dr. Ganapati Mishra, Lalbag, Darbhanga-846 004.

3. The Secretary, Chetna Samity, Vidyapati Bhawan, Vidyapati Marg, Patna-800 001.

4. The Secretary, Mithila Sanskritik Parishad, 6 B, Kailash Saha Lane, Kolkata-700 007.

5. The Secretary, Vidyapati Seva Sansthan, Mithila Bhavan Parishar, Darbhanga-846 004.

6. The Secretary, Centre for the Study of Indian Traditions, Tantrabati Geeta Bhavan; Ranti House, Ranti, Madhubani-847 211

Now the Literary Association lists read as under. Serial no. 1 & 6 above have been derecognised and has been replaced by other non-literary associations at sr no 5, 6 & 7 below.

(1) The General Secretary, Akhil Bharatiya Maithili Sahitya Parishad, Professors' Colony, Digahi West, Opp. of Primary School, Darbhanga-846 004, (Bihar)

2) The Secretary, Chetna Samiti, Vidhya Pati Bhavan, Vidyapati Marg, Patna-800 001 (Bihar)

3) The Secretary, Mithila Sanskritik Parishad, 6B, Kailash Saha Lane, Kolkata-700 007, (West Bengal)

4) The Secretary, Vidhya Pati Sewa Sansthan, Mithila Bhavan Parishar, Darbhanga-846 004, (Bihar)

5) The Secretary, Anand, Samajik Sanskritik Sahityik Manch, Rajkumarganj (Mirzapur Chowk), Darbhanga-846 004, (Bihar)

6) The General Secretary, Mithila Sanskritik Parishad, Rosebery 5032, Sahara Garden City, Adityapur-2, Jamshedpur-831 014, (Jharkhand)

7) The General Secretary, Akhil Bharatiya Mithila Sangh, G-6, Hans Bhavan, Wing 2 I.T.O., Bahadurshah Zafar Marg, New Delhi-110 002, (Delhi)

What is the literary credential of the Centre for the Study of Indian Traditions (now recognised and replaced by another pocket association)? Chetna Samiti and Vidyapati Seva Sansthan are casteist political outfits, vehemently displaying the casteist attire of a great ancient poet, whose caste is still uncertain (VIDYAPATI), but who was certainly not

Brahmin. All India Maithili Sahitya Samiti (now derecognised and replaced by a non-literary association) became non-existent even during the lifetime of the Late Jaykant Mishra, same is the case with Akhil Bhartiya Maithili Sahitya Parishad. Mithila Sanskritik Parishad has done a crime through an investiture ceremony of the great Vidyapati, they tried to convert Vidyapati and "Maithili" language to the language of only the Brahmins (the name of the artist who sketched the Vidyapati has still not been disclosed by this organisation). When these non-existent organizations exercise voting powers granted by Sahitya Akademi and chose a convener, it is not a coincidence that for successive times only conservative people among the Maithil Brahmin caste, are chosen. The complete list is:

1. Ramanath Jha, 2. Jaykant Mishra, 3. Surendra Jha Suman, 4. Sureshwar Jha, 5. Ramdeo Jha, 6. Chandranath Mishra Amar, 7. Vidyanath Jha Vidit, 8. Veena Thakur, 9. Prem Mohan Mishra, 10. Ashok Avichal.

The result is now for everybody to see. The complete list of Sahitya Akademi awards (till 2019) is:

Total booty distribution- 50 times, Maithil Brahmins- 42 times, Kayasthas- 6 times, Rajpoots- 3 times; Others- 0 times!!! (Now in 2021 Sh. Jagdish Prasad Mandal has been awarded this prize for his novel "Pangu", so the count is now not zero but one.

The result is not based on the quality of the books but solely upon the caste-based other considerations and the disease has its root in the faulty seedling that the Sahitya Akademi of India found through the faulty literary associations.

What were the objectives of the setting of this Akademi?

Sahitya Akademi was established (National Academy of Letters to be called Sahitya Akademi) by Government of India resolution No F-6-4/51G2(A) dated December 1952 "to set high literary standards, to foster and co-ordinate literary activities in all the Indian languages and to promote through them all the cultural unity of the country; to promote good taste and healthy reading habits, to keep alive the intimate dialogue among the various linguistic and literary zones and groups through seminars, lectures, symposia, discussions, readings and

performances, to increase the pace of mutual translations through workshops and individual assignments and to develop a serious literary culture through the publications of journals, monographs, individual creative works of every genre, anthologies, encyclopedias, dictionaries, bibliographies, who's who of writers and histories of literature."

The Akademi boasts of publishing "one book every thirty hours" and holding "at least thirty seminars every year" at regional, national, and international levels, " along with the workshops and literary gatherings-about two hundred in number per year".

The Akademi recognises " Besides the twenty-two languages enumerated in the Constitution of India", English and Rajasthani as languages. Sahitya Akademi has constituted twenty-four language Advisory Boards "to render advice for implementing literary programmes in these 24 languages".

The Akademi gives prizes in twenty-four languages recognised by it for original and translated works. It gives " special awards called Bhasha Samman to a significant contribution to the languages not

formally recognized by the Akademi as also for contribution to classical and medieval literature"; "It has also a system of electing eminent writers as Fellows and Honorary Fellows and has also established a fellowship in the names of Dr Anand Coomaraswamy and Premchand".

FESTIVAL OF LETTERS (SHAME)!!!!

In February every year, Sahitya Akademi "holds a week-long Festival of Letters; It begins with the ceremony to present the Akademi's Annual Awards for creative writing".

In February every year, there is a need to examine whether Sahitya Akademi is fulfilling its objective and whether Sahitya Akademi is aware of the rich cultural and linguistic variety prevalent in India.

On scrutiny it is revealed that Sahitya Akademi believes in "forced standardisation of culture through a bulldozing of levels and attitudes" and it is not "conscious of the deep inner cultural, spiritual, historical and experiential links that unify India's diverse manifestations of literature".

The Akademi boasts of publishing "one book every thirty hours" and holding "at least thirty seminars every year" at regional, national, and international levels, "along with the workshops and literary gatherings-about two hundred in number per year". If we see the data in respect of Maithili it comes out that every year around twelve books should have been published in Maithili and the Maithili writers might have attended thirty seminars every year at regional, national, and international levels and might have participated in eight literary gatherings every year. The number of Maithili books published by the Akademi is pathetically low, and when we see the assignments, through which these books get artificially prepared (be it translation, anthology or monograph), then the people getting these assignments are often related to the members of the advisory board (as the answer to RTI application by Sh. Vinit Utpal brings forth). The quality suffers, and as a result, there is no readership.

How this Akademi failed? And why this Akademi failed? And what action should be taken against Akademi for its intentional failure?

Firstly, Akademi is not the name of a man or woman. Akademi or its member of the Advisory Board consists of persons, and if the group of persons is failing the Akademi, that language itself is to blame! But again, the language is not the name of a man or woman. So, the people speaking that language are to be blamed for the failures of the Akademi. Really!!

Even if it is partially true, the Sahitya Akademy cannot shirk its responsibilities. How an advisory committee can be considered representative of Maithili-speaking people (even that of India), when the Convener of that language is nominated by six organisations (recognised by the Sahitya Akademi for reasons best known to it), having no remote connection with literature? Sahitya Akademi sowed seeds of Acacia and expected Mango fruit. Having said that it is also true that the Akademi or any organisation can transform itself, but only when the conservative people representing these find pressure from the literary fraternity, change themselves or are replaced.

What is the solution?

The literary fraternity has already taken initiative by establishing parallel Sahitya Akademi awards and parallel literary meets. It should be taken further. All legal means should be explored to take the Akademi to the task. On all available forums, the fact is made clear that the literature being prepared by Sahitya Akademi through assignments is not grammatically correct, that it is not up to mark and is of inferior quality. On all available forums, it should be made clear that the thin, casteist-looking (quantitatively and qualitatively) and pale Maithili literature, which is being shown by the Sahitya Akademi of India to the world, has no readership or respect in its native speaking area of India and Nepal. And that Maithili has moved not because of Sahitya Akademi but despite it.

Demand

The six organisations representing Maithili should be derecognized with immediate effect and an inquiry initiated to ascertain their genuineness. A committee should be set up to scrutinize the work done by the Sahitya Akademi (in respect of Maithili) in the last 55 years. The awards should be kept in abeyance till the

results of the inquiry are made public and corrective steps are taken.

II

THE CELEBRATION BEGINS

Videha Ist Maithili Fortnightly International e-journal has e-published more than three hundred issues to date. Meanwhile, we will enumerate the problems faced and the solutions found by us. The Journey began in the year 2000 at yahoo Geocities- the first words on the internet in Maithili were written by me on the yahoo Geocities sites (now yahoo has discontinued Geocities) towards the end of 2000 when I suffered a major accident which kept me confined to crutches for one and a half years. But that shaped my destiny. I could concentrate on my Maithili writings and my research on Tirhuta Manuscripts. On 5th July 2004, the first blog in Maithili came (gajendrathakur.blogspot.com) as "Bhalsarik Gachh", which was rechristened as Videha ejournal from 1st January 2008. From Ist January 2008 it came to be published as a fortnightly journal. The first rechristened issue brought the story

of the life and creations of a forgotten Maithili poet Late Ramji Choudhary (1878-1952).

Till the eighth issue of Videha the columns on Music, Mithila Painting, Children column, learn samskrit through Maithili got strengthened. Moreover, the projects on digitalisation of Maithili Classics and Panji Manuscript-leafs got started. The searchable dictionary (Maithili-English_Maithili) was designed and strengthened. From the eighth issue, a latest unpublished Maithili Play of Nachiketa "No Entry Maa Pravish" began its e-publication in Videha. Nachiketa, the greatest dramatist of Maithili Literature was silent for the last 25 years, as far as the drama was concerned.

Technology has two aspects, bad (its chances of misuse) and good (its effective use). It is a great leveller; it challenges status quo forces. It is applicable in all areas of knowledge. So, school-going children today have a clearer understanding of the universe and atoms than the Aryabhata or Sir Issac Newton had. After mass-scale use of printing education and literature expanded its wings, but only after the "Internet and electronic transformation of tools of knowledge", it has become universal, it has

jumped geographical boundaries. All shackles unfurled, the weak links of the chain were identified, and the chain which tried to capture knowledge, which tried to thwart its expansion, started breaking down. And the greatest beneficiary became the Maithili Literature. What is Videha, nothing, it is only its commitment to the Maithili Language, which helped it expand its base, and Videha became the means that were able to bind together the Maithili-speaking areas in both parts of the boundary (India & Nepal). Videha gave Maithili a batch of committed writers and a batch of committed readers. It challenged the status quo and casteist forces. It challenged confused writers, who were using Maithili as a tool to ride the ladder of Hindi. The lack of criticism, the lack of teeth in criticism was the reason that some writers and dramatists were using Hindi-Mix Maithili for cheap popularity, they were using derogatory language for the so-called lower castes of their society (some were finding plea in Natyashastra- when even the modern-day Samskrit Drama is not using Prakrit etc.!!), and for their mimicry, those castes started keeping distance with this kind of literature. And once the confusion of the

confused thinned, a new type of awakened literature, stage, and drama (top-class) became the norm.

Videha is regularly getting some excellent brains. Since its inception, Videha, the idea factory, is dependent upon them. As far as their versatile qualities are concerned, people associated with Videha are different. All are known for their perseverance and resilience. All are known for their arduous work. All are known for their quality work. All are known for their discipline. And all are committed; committed to Maithili and the Mithila. The cumulative force resulted in a natural revolution. A revolution in the field of Maithili Literature, art, music, craft, stage, and drama. The only international e-journal in Maithili started this quality movement in Maithili. Nothing less than world standard was acceptable. The awards were instituted to recognize the parallel field of Maithili Literature, art, music, craft, stage, and drama. Only the best was selected, there was no scope for the second best. The participation of readers in the decision-making processes was encouraged. The readers got full access to the digitalised Maithili Literature. More than five hundred Maithili books

and around 11000 palm-leaf mithilakshar manuscripts were digitalised and made available online under the "Videha Archive" section of www.videha.co.in (and the number is increasing every day). The audio-video-paintings-photographs were archived, and all these archived "art and lifestyle" of the people of Mithila were then placed online. The Videha Archive is a unique gift to the world.

So, what is the ideology of people associated with Videha? Is it collective thinking? No, of course not. In Videha all are welcome. Here all are welcome to discuss their respective ideology. Having said this, it needs emphasis that there are some basic human principles where no compromise is possible. The casteists, those having genetic superiority complex (which is another name for an inferiority complex), the practitioners of plagiarism, those who are unable to take part in a healthy discussion and persons who are not able to withstand the criticism of their creation, Videha is not a platform for them. The ideology of people associated with Videha may have different tinges, not all need to toe the line taken by any member of the editorial board. Videha believes

in the individuality of ideas and the editorial board never imposes its ideology upon its members. At the same time, it is being emphasized that each member of the Videha editorial board has a strong ideological leaning, the ideology of humanism is practised by all.

Videha-Maithili Literature Movement has its roots in the year 2000 when I started making Maithili Websites on Yahoo Geocities. After Yahoo Closed Geocities these sites were automatically deleted. However, the early form of Videha "Bhalsari Gachh" was started on 5 July 2004, and it is the earliest presence of Maithili on the internet. Videha and its vibrant members did their utmost in translating lacs of words on Wikipedia, and they successfully opposed the nomenclature "Bihari Languages" (Gerard M accepted the role of Umesh Mandal, the co-editor of Videha, go to Gerard M's blog and click the Dasipat Aripan photo from Videha archive (Preeti Thakur) placed at his blog, you will reach http://videha.co.in/). In Google translate/Wikipedia localisation drive, in Tirhuta and Kaithi script research and the localisation of Braille in consonance with the Maithili Language, Videha shouldered the responsibility as a pioneer in technology viz-a-viz

Maithili Language. It was a pioneer in many respects. It started for the first time a Maithili Websites Aggregator at http://videha-aggregator.blogspot.com/, the first braille site in Maithili, the first mithilakshar site in Maithili among others (total list).

Videha has organised several dozen Maithili book fairs to date. The 16th Videha Maithili book fair was held at Sagar Rati Deep Jaray, Patna on 10-11th December 2011 and the 17th Videha Maithili book fair was held at Guwahati, on 22-23 December next year at the Vidyapati Parv organised by Mithila Sanskritik Samanvay Samiti. The detailed list of all the venues (datewise). Videha also organised a parallel Sahitya Akademi Kavi Sammelan, besides awarding parallel Sahitya Akademi prizes, as corrective measures, as the awards and Kavi Sammellans of Sahitya Akademi were awarded/ organised in a unilateral manner where merit took a beating. Videha has, thus, fulfilled its obligation by interfering in the murky affairs of government organisations. Videha cannot remain a silent spectator, be it plagiarism or copyright violations. So, the authors like Pankaj Parashar, and Ashok Sahu,

who were engaged in lifting other articles/ stories/ poems were banned after verifying the sources and target writings.

Literature in translation is a major issue with Videha. Lack of translation in America resulted in Americans lagging in quality literature. We practise literature in translation in both directions- from Maithili into English and from other languages into Maithili. As far as translations from other languages into Maithili are concerned English, Nepali, Sanskrit and Hindi function as buffer languages in the process. Direct translations into Maithili are limited; and it is done directly only from English, Sanskrit, Hindi, Nepali and Bengali, although there are some exceptions. As far as the question of translations from Maithili into other languages is concerned, directed translations are again limited; and it is again done directly only into English, Hindi, Sanskrit, Bengali and Nepali, barring some exceptions. Videha contacted some notable personalities of class literature, took permission, and translated that literature into Maithili. Most of the time English was used as a buffer language and translation work from English, Hindi, Konkani, Telugu, Gujarati, Odia, Kannada,

Nepali and Telugu into Maithili was completed; and these works were regularly published in Videha. Maithili novels, poems, and short stories, on the other hand, were translated from Maithili into English and were published regularly in Videha.

VIDEHA became a Maithili Literature movement. No, VIDEHA was from day one of the Maithili Literature movement. Many established misconceptions got cleared through VIDEHA. The well-known facts, the not-so-obvious plot of some people to kill Maithili through its twin institutions the Sahitya Akademi and the CIIL was unearthed. The Right to Information came in handy. Sri Vinit Utpal asked for information from Sahitya Akademi through his RTI application dated 23.09.2011 (file no. RTI-125) and sought information on "Assignment assigned by Maithili Advisory Board, Sahitya Akademi under the convener ship of Sri Vidyanath Jha 'Vidit'". The information included a proposal received, a proposal rejected, and a proposal kept in abeyance." The statutory mandatory information supplied by the Sahitya Akademi unearthed a vicious circle of Maithili-speaking so-called litterateurs, hell-bent upon making Maithili a language- "of the Maithil

Brahmin, for the Maithil Brahmin and by the Maithil Brahmin". More than 90% of the assignments went to the friends, relatives, and acquaintances of the 10-member Maithili Advisory Board. No assignment to Sh. Jagdish Prasad Mandal, Sh. Rajdeo Mandal, Sh. Bechan Thakur (the greatest Short-story-novel writer of Maithili, the greatest living poet of Maithili and the greatest living Maithili dramatist; respectively), Sh. Umesh Paswan, Sh. Umesh Mandal, Sh. Ramdev Prasad Mandal "Jharudar", Sh. Durganand Mandal, Sh. Sandeep Kumar Safi or to Sh. Anand Kumar Jha. When every member of the Maithili advisory board is hand in glove with the Sahitya Akademi to kill the Maithili language then where lies the hope? The demand for Mithila state by these people will see that 10 Maithil Brahmin families would loot the Mithila state. Then where lies the hope? Here lies hope. Sh. Bechan Thakur has created a parallel Maithili stage and theatre, a slap on the existing slapstick humouristic Maithili theatre. Sh. Umesh Paswan is a discovery of the Parallel Sahitya Akademi Poetry festival organised by Videha. Sh. Jagdish Prasad Mandal, Sh. Rajdeo Mandal, Sh. Jharudar, Sh. Sandeep Kumar Safi and Sh Umesh Mandal have

pumped their energy, wealth, and time into our Maithili Language. This language will live...proofs are given below: -

Google Translate:

http://www.google.com/transconsole/giyl/chooseProject

then Wikipedia translate:

http://translatewiki.net/wiki/Special:Translate?task=untranslated&group=core-mostused&limit=2000&language=mai

http://translatewiki.net/wiki/Project:Translator

http://translatewiki.net/wiki/Project:Translator
http://meta.wikimedia.org/wiki/Requests_for_new_languages/Wikipedia_Maithili

http://translatewiki.net/wiki/Special:Translate?task=untranslated&group=core-mostused&limit=2000&language=mai
http://incubator.wikimedia.org/wiki/Wp/mai http://translatewiki.net/wiki/MediaWiki:Mainpage/mai

http://ultimategerardm.blogspot.com/2011/05/bihari-wikipedia-is-actually-written-in.html)

[Monday, May 09, 2011

The #Bihari #Wikipedia is written in #Bhojpuri

This is the kind of article that has many people's eyes glazed over. It is about standards and scientific documents, and it is about languages most of my readers have never heard about. For the people that do speak one of the languages that are considered Bihari, it is extremely relevant, and it has implications for Wikipedia.

This is information provided by Umesh Mandal that explains the "Bihari group of languages" with the Maithili language:

Kellogg (1876/1893) and Hoernle (1880) regarded Maithili as a dialect of Eastern Hindi; Beames (1872/reprint 1966: 84-85), regarded Maithili as a dialect of Bengali, Grierson has done a great service to the Maithili language, however, he erred when he gave a false notional term of "Bihari" language after that western linguists started categorizing Maithili as a dialect of "Bihari" language; although there is nothing known as "Bihari Language" and both Maithili and Bhojpuri are spoken in Bihar (of India) as well as in Nepal.

Umesh is working on the localisation of MediaWiki for the Maithili language and as this language is currently in the Incubator, the language committee does its due diligence and trying to understand if Maithili can have a place in the Bihari Wikipedia. The information provided by Umesh makes it quite clear: "no".

This still leaves us with the misnomer that is the Bihari Wikipedia. The language used for the localisation and the articles is Bhojpuri. Bhojpuri has the ISO-639-3 code "bho".

Are you still following all this? Ok, there is one question I am not asking: How about the Kaithi script?

Thanks, GerardM]

Excerpt from a Maithili e-journal published as PDF (from Videha 2011: 22; Videha: A fortnightly Maithili e-journal. Issue 80 (April 15, 2011), Gajendra Thakur [ed]. http://www.videha.co.in/."Gajendra Thakur of New Delhi graciously met with me and corresponded at length about Maithili, offered valuable specimens of Maithili manuscripts, printed books, and other records, and provided feedback regarding requirements for the encoding of Maithili in the UCS."-Anshuman Pandey.] ।

TIRHUTA UNICODE See the final UNICODE Mithilakshara Application (May 5, 2011) by Sh. Anshuman Pandey at Page 23 of the Videha 80th issue (Tirhuta version) is attached"Figure 11: Excerpt from a Maithili e-journal published as PDF (from Videha 2011: 22" and at Page 12 Videha is included in References Videha: A fortnightly Maithili e-journal. Issue 80 (April 15, 2011), Gajendra Thakur [ed]. http://www.videha.co.in/. and role of Videha's

editor is acknowledged on Page 12 "Gajendra Thakur of New Delhi graciously met with me and corresponded at length about Maithili, offered valuable specimens of Maithili manuscripts, printed books, and other records, and provided feedback regarding requirements for the encoding of Maithili in the UCS."]

The Maithili Speaking area is shrinking. It is shrinking due to a conscious-subconscious policy of the Governments of India and Nepal, and the situation became critical due to the invasion of Hindi and Nepali media and the biased educational system in Maithili-speaking areas, and due to the large-scale migration, which has happened in one single generation. The question of Hindi saw to it that Vajjika, Angika and now Thethi, Surjapuri etc. languages should get the tacit support of supporters of Hindi, first in the name of religion and second in the name of caste. Through this they did not support Vajjika, Angika, Thethi or Surjapuri; but they tried to weaken Maithili, which resulted in the weakening of Vajjika, Angika, Thethi and Surjapuri. For all this, the Maithili-speaking people, more so the officials (I will explain it later), are also responsible, as they tried to

delimit Maithili within the two castes and four districts. All other people and areas, than these, were considered northern, southern, eastern, and western deviations of so-called pure Maithili, which was fictitiously considered as being spoken by these Maithil Brahmins/ Karna Kayasthas of Madhubani, Darbhanga, Saharsa and Supaul districts. For the last 45 years the officials, yes, I call them officials, the officials of the Maithili Department of Sahitya Akademi, did not try to accommodate the people outside this fictitiously delimited domain. But the major problem lies somewhere else. The slow poisoning was given in many disguises, be it the faulty top-heavy education system, which neglected primary and middle school education through the Mother Language Maithili, or be it through the concept of dialect, which initially conveniently declared languages like Maithili as dialects. Elementary education through Maithili was a non-starter because the Maithili books published by the Bihar State Textbook Publishing Corporation Limited seemed to be in Avahatt, it was not fit for children. Further, the authors and subjects selected for these books had a casteist bias. Maithili became a tool for

caste-based politics, as once Hindi had been a tool for religion-based politics. Still, these officials, of the Maithili Department of Sahitya Akademi, are residing in their own built ghetto, bereft of any thinking or vision. Another reason for the present plight of Maithili is the policy undertaken by the tax collectors of Mithila (permanent settlement Zamindars of Cornwallis), whom the sycophants call King or the great king (Raja/ Maharaja) or Mithilesh (King of Mithila) these were mere tax collectors, the right for which were given to the highest bidders permanently; and there was not one such Mithilesh (tax collectors), but many within the borders of Mithila. These tax collectors employed mostly those two castes from four districts in their merchandise venture, and as the selection was based on sycophancy, so the work suffered. So, they imported the lathiyals from outside the Mithila region. The masses of Mithila suffered a blow from the double-edged weapon. First, from their people who did not consider them as their own and second, the outsiders looted them. Now after some time these outsiders, the non-Maithili speaking people, found it convenient to declare the masses (not belonging to

the two castes from four districts) as non-Maithili speaking people, and the officials/ sycophants from those two castes from four districts tacitly agreed to it. Now these outsiders, the non-Maithili speaking people, formed a majority in many places of Mithila, and they led the rumour that Maithili, like Samskrit, is an upper-caste phenomenon, and thus they legitimized their anti-Maithili stance (all these facts have been brilliantly dealt with in the Maithili Novels of Sh. Jagdish Prasad Mandal) and they propagated the case of Hindi, first based on religion and second based on caste. But why our people fell into their trap, why these tax-collector Maharajas did not consider the masses of Mithila as their own and imported the perpetrators to loot their masses? The simple answer is that merit took a downward leap in auction-based tax collection rights allocation.

We started from one and reached number three, then thirty and now three hundred!! and we are growing-... and are three hundred not out and are creating a grand history. http://www.videha.co.in/ Videha Ist Maithili Fortnightly e-Journal ISSN 2229-547X has e-published its 300th issue recently. When I began this venture in the year 2000 with a Samsung

TV net appliance, and when the existing was posted on 5th of July 2004, I moved all alone. Then on 31st January 2007, I suddenly thought to include the public, as after some groundwork I was ready for it. I decided to e-publish Videha and did publish it, on a fortnightly basis, the first issue that came on 1st January 2008 tried to include all the previous posts.

From all corners of this planet earth, the people tried to change the destiny of Mithila and Maithili. Now Sh. Ashish Anchinhar, Sh. Munnaji (Manoj Kumar Karn), are part of our team; and together we are three hundred not out now. With three hundred plus issues, 30,000 pages of Maithili literature (one hundred lac words corpora) creation and 11000 Tirhuta manuscript transcription we maintained a 50000-word Maithili-English vocabulary database. Now we are 350 strong, with 350 authors.

Videha has faced challenges and has withstood them. We never shirk from any question and/ or problem. The question of the state of Mithila is one such question which often comes calling. We are in favour of the states of Mithila within the sovereign borders of India and Nepal. We are in favour of Mithila. But which type of Mithila, that type that we had during

the Zamindari Raj, where means of sustenance and avenues of existence remained limited for a few castes? Or that culture that existed within "Aryavarta-Indian Nation newspaper" and other Industries during that Raj. A dozen families of Mithila galloped all these mostly from a single caste!! No, we are not in support of that Mithila, that Mithila where Maithili would be swallowed, as it is being swallowed by the Sahitya Akademi and the CIIL, swallowed by another dozen families. We are not in favour of that Mithila where the proceeding of the legislative assembly would be held in a language other than Maithili. Till the misgivings of the people of Mithila are addressed, we cannot support any Mithila state movement. So the people striving hard for Mithila state should sit on a protest before the advisory board members of the Sahitya Akademi/ CIIL and sing patriotic songs in front of their houses, and pressurise them not to misuse government funds by unscrupulously awarding functions of Akademi outside Mithila and not to misuse the power of assigning translation and other rights to themselves and to those people who are hell-bent upon destroying our language. The RTI application by Sh.

Vinit Utpal has thwarted an attempt to strangulate Maithili, but if the supplementary work is not done the sinister design would resurface again. We request the Maithili advisory board members of Sahitya Akademi immediately return their assignments taken in their name and the name of the members of their family. Otherwise, pressure should be mounted to force these 10-member Maithili Advisory Board members to voluntarily resign from their membership in the larger interest of Maithili. So, what is our answer viz-a-viz demand of Mithila state: it is a categorical Yes.

The technology-centric venture called Videha became a success. The native speakers of Maithili reside in Bihar (of India) and South-East Nepal. The net connectivity had been extremely poor in these areas. Then how the authors, new and old, started using Unicode for writing for Videha. The Nepal Side of Mithila had been using Preeti, Kantipur, Himala etc. fonts, the Kolkata Maithili-speaking population had been using the Marathi fonts and the rest had been using the fonts based on the old Remington keyboard. All these three types of fonts are ASCII fonts. We researched these fonts and provided font

converters to our Nepal-based authors. We also provided phonetic and Remington-based Unicode writers to all Maithili authors, who asked for them. We asked the authors if they may send their creations in any font, but at the same time, we encouraged them to use Unicode fonts. The technical support that we provided resulted in numerous receipts of typed entries from persons like Sh. Gangesh Gunjan, who in earlier stages had been sending their creations in their handwritings. As Sh. Gangesh Gunjan was well versed in Remington keyboard typing, so he made wonderful use of the Remington Unicode typewriter. He sent that software to some of his friends too and he was courteous enough to intimate about this to us, although there was no need for that. Sh. Saketanand also used that software and sent his short story कालरात्रिश्च दारुणा in Unicode, and it was published in one of the issues of Videha. The technology-centric venture called Videha became a success because we made it simple and intelligible at a time when even the technologists were not sure about the future of this Unicode. The virtual medium was being seen with anxiety by the literary fraternity, and the copy-paste system of theft

was rampant in those days. But we assured the authors that with Videha they may rest assured that the copyright thieves would not be spared, while at the same time we were firm, that only for fear of misuse of technology we should not stop our venture midway. With the internet and technology, the geographic barrier became non-existing. The end of the problem of distribution in Maithili literature became possible due to our technology-friendly attitude and it proved a boon for our Maithili language. And it made the technology-centric venture called Videha a success... It is the success of the parallel Maithili literature movement.

III

HONOUR KILLING OF GANGESH UPADHYAYA (FIRST BY RAMANATH JHA, THEN BY UDAYANATH JHA 'ASHOK' *(A PARALLEL HISTORY OF MITHILA AND MAITHILI LITERATURE, WHY TODAY ITS NEED BEING FELT MORE INTENSELY?)*

I was not surprised, though I must have been when I saw a monograph on Gangesh Upadhyaya, whose copyright is being held by Sahitya Akademi, the author of the monograph is Udayanath Jha ' Ashok'.

I thought that Udayanath Jha ' Ashok', who has been given Bhasha Samman also, by the same Sahitya Akademi, would do some justice. But truth and research seem elusive in Sahitya Akademi monographs, at least that I found in this monograph.

I searched and searched through chapters, that now the author will show courage. But the author like Ramanath Jha seems ashamed of the roots and offspring of Gangesh Upadhyaya. He tries to confuse the issue, but there is no confusion now at least since 2009. But in 2016 Sahitya Akademi seems to carry out the casteist agenda. Udayanath Jha mockingly pretends to search his name, lineage etc, where nothing is there to search for, yet he could not muster the courage, to tell the truth, and ends up just repeating the facts in 2016 that Dineshchandra Bhattacharya already has published way back in 1958.

The honour killing of Gangesh Upadhyaya by Prof. Ramanath Jha is being taken forward by Sahitya Akademi, Delhi in a most hypocritical way.

Ramanath Jha's obscurantism *vis-a-vis* Panji is evident from one example. The inter-caste marriage

in Panji was well known to him (but he chose to keep the Dooshan Panji secret- which has been released by us in 2009), and it was apparent that the great navya-nyaya philosopher Gangesh Upadhyaya married a "Charmkarini" and was born five years after the death of his father (see our Panji Books Vol I & II available at http://videha.co.in/pothi.htm). Sh. Dinesh Chandra Bhattacharya writes in the "History of Navya-Nyaya in Mithila". (1958)

" *The family which was inferior in social status is now extinct in Mithila----- Gangesha's family is completely ignored and we are not expected to know even his father's name-----...As there is no other reference to Gangesa we can assume that the family dwindled into insignificance again and became extinct soon after his son's death.*" [1958, Chapter III pages 96-99), which is a total falsehood. He writes further that all this information was given to him by Prof. R. Jha, and he seemed thankful to him.

The following excerpt from Our Panji Prabandh (parts I&II) is being reproduced below for ready reference:

-

महाराज हरसिंहदेव- मिथिलाक कर्णाट वंशक। ज्योतिरीश्वर ठाकुरक वर्ण-रत्नाकरमे हरसिंहदेव नायक आकि राजा छलाह। 1294 ई. मे जन्म आ 1307 ई. मे राजसिंहासन। घियासुद्दीन तुगलकसँ 1324-25 ई. मे हारिक बाद नेपाल पलायन। मिथिलाक पञ्जी-प्रबन्धक ब्राह्मण, कायस्थ आ क्षत्रिय मध्य आधिकारिक स्थापक, मैथिल ब्राह्मणक हेतु गुणाकर झा, कर्ण कायस्थक लेल शंकरदत्त, आ क्षत्रियक हेतु विजयदत्त एहि हेतु प्रथमतया नियुक्त भेलाह। हरसिंहदेवक प्रेरणासँ- आ ई हरसिंहदेव नान्यदेवक वंशज छलाह, जे नान्यदेव कार्णाट वंशक १००९ शाकेमे स्थापना केने रहथि- नन्दैद शुन्यं शशि शाक वर्षे (१०१९ शाके)... मिथिलाक पण्डित लोकनि शाके १२४८ तदनुसार १३२६ ई. मे पञ्जी-प्रबन्धक वर्तमान स्वरूपक प्रारम्भक निर्णय कएलन्हि। पुनः वर्तमान स्वरूपमे थोडे बुद्धि विलासी लोकनि मिथिलेश महाराज माधव सिंहसँ १७६० ई. मे आदेश करबाए पञ्जीकारसँ शाखा पुस्तकक प्रणयन करबओलन्हि। ओकर बाद पाँजिमे (कखनो काल वर्णित १६०० शाके माने १६७८ ई. वास्तवमे माधव सिंहक बादमे १८०० ई.क आसपास) श्रोत्रिय नामक एकटा नव ब्राह्मण उपजातिक मिथिलामे उत्पत्ति भेल।

So, the Srotriyas as a sub-caste arose around 1800 CE as per authentic panji files. *<u>Sh. Anshuman Pandey</u> [Gajendra Thakur of New Delhi provided me with digitized copies of the genealogical records of the Maithil Brahmins. The panjikara-s whose families have maintained these records for generations are often reluctant to allow others to pursue their records. It is a matter of 'intellectual property' to them. I was fortunate enough to receive*

a complete digitized set of panji records from Gajendra Thakur of New Delhi in 2007. [Recasting the Brahmin in Medieval Mithila: Origins of Caste Identity among the Maithil Brahmins of North Bihar by Anshuman Pandey, A dissertation submitted in partial fulfilment of the requirements for the degree of Doctor of Philosophy (History) in the University of Michigan 2014].

Later these Panji Manuscripts were uploaded to Videha Pothi at **www.videha.co.in** and google books in 2009).

The so-called Maharajas of Darbhanga were permanent settlement zamindars of Cornwallis, and there were so many in British India, but in Nepal there were none. In the annexure of our book (Panji Prabandh vol I&II), we have attached copies of genealogy-based upgradation orders (proof of upgradation for cash). So, before 1800 CE, there was no srotriya sub-caste in British India and there is no such sub-caste within Maithil Brahmins in Nepal part of Mithila even today. Srotriya before that referred to following some education stream in British India, in Nepal it still has that meaning.

ORIGINAL PANJI REFERENCES ARE PLACED BELOW:

DOOSHAN PANJI- THE BLACKBOOK

४९.

१८८/२	चर्मकारिणी	माण्डर	वभनियाम	छादन
तत्त्वचिंतामणि कारकगंगेश	छादनगंगेशक	नाँई	*रत्नाकरक-मातृक (अज्ञात)*	गंगेश
	वल्लभा	भवाइ	माहेश्वर	
			जीवे	

२१//१० छादनसँ तत्व चिन्तामणि कारक जगद्गुरु गंगेश

छादनसँ तत्व चिन्तामणि कारक
गंगेशक वल्लभा चर्मकारिणी पितृ परोक्षे पञ्च वर्ष व्यतीते तत्व चिन्तामणि कारक गंगेशोत्पत्ति- **चर्मकारिणी मेधाक सन्तानक लागिमे छलन्हि**

छादन सँ तत्व चिन्तामणि कारक म०म० गंगेश

''तत्व चिन्तामणि कारक म. म. पा. गंगेशक विषयक लेख प्राचीन पञ्जीसँ उपलब्ध�।।

पितृ परोक्षे पंच वर्ष व्यतीते गंगेशोत्पत्तिः इति प्राचीन लेखनीयः कुत्रापि

देवानन्द पञ्जी ३९-२ छादनसँ जगदगुरू गुंरू गंगेश सुताय वभनियामसँ जयादित्य सुत साधुकर पत्नी

देवानन्द पञ्जी ३३९-३ जगदगुरू गंगेश सुत सुपन दौ भण्डारिसमसँ हरादित्य दौ.।। पुत्र सुताच गोरा जजिवाल सँ जीवे पत्नी ए सुत सन्दगहि भवेश्वर। अत्रस्थाने सुपनभ्रातृ हरिशर्म्म दारिति क्वचित् जजिवाल ग्राम

देवानन्द पञ्जी ३०=५ छादनसँ उपायकारक म.म. पा. वर्द्धमान सुताच खण्डवलासँ विश्वनाथ सुत शिवनाथ पत्नी गंगेश- म.म. वर्द्धमान/ सुपन/ हरिशर्म्म

Gangesh, the author of the Tattvachintamani, wrote one text equivalent to 12,000 texts. Now come to the fact mentioned in the Panji- it clearly states that Gangesh of Tattvachintamani was born five years after the death of his father and he married a tanner, so why did Ramanath Jha hide this from Dinesh Chandra Bhattacharya? Vardhamana, son of Gangesh, calls Gangesh *sukavikairavakananenduh*. But the conspiracy under which the poems of a famous scholar like Gangesh are not available today is clear from the example given above. Vasudev of Bengal was a classmate of Pakshadhar Mishra of Mithila, he came to study in Mithila, passed the *shalaka* examination and received the title of *sarvabhaum.* Vasudeva memorised the *tattvachintamani* of Gangesh and the *nyayakusumanjali karika* of Udayana. Pakshadhar and other Mithila teachers did not allow writing (copying) *tattvachintamani.* Raghunath

Shiromani, a disciple of Vasudeva, took the right of certification after he defeated his guru Pakshadhar Mishra in a scriptural debate *(shastrartha)*. The *Navya Nyaya* school was founded in Navadvipa by Vasudeva-Raghunath. Pakshadhar Mishra was a contemporary of Vidyapati (distinct from the Padavali writer who was of the pre-Jyotirishwar period) who wrote in Sanskrit and Avahatta. And the arrival of Mithila students of Bengal from Bengal stopped after Raghunath Shiromani. Gangesh Upadhyaya enjoyed *'param guru'* as well as *'jagad guru'* titles, the highest titles of the time and as per Panji only Vacaspati Mishra II was the other person who enjoyed the title of *'param guru'*. The extinction of Navya-Nyaya School from Mithila, as described above, was a revenge of nature against the honour killing of Gangesh Upadhyaya and his family.

[Translation of the Maithili Short Story, 'Shabdashastram' (based on the true Panji records of Gangesh Upadhyaya) was done by the author Gajendra Thakur himself: published as 'The Science of Words' Indian Literature Vol. 58, No. 2 (280) (March/April 2014), pp. 78-93 (16 pages) Published By: Sahitya Akademi]

3

Kamlanand Jha has written a book on Nagarjun (Maithili's Yatri) where he credits him with giving a new direction to Maithili literature. Chandradhar Sharma Guleri wrote 'Usne kaha tha', a marvellous short story in Hindi, the best one of its time. But his literary corpora is very little in quantity, so if anyone tried to give him credit for giving direction to Hindi short story writing would make himself a laughing stock. And Yatri's Maithili literary corpora is even thinner than Guleri's. Moreover, Rajkamal Chaudhary calls him of the medieval age (Rajkamal Monograph, Subhash Chandra Yadav, Page no 14). He wrote Chitra (25 poems). He wrote, rather hurriedly published his 'Patrahin Nagn Gachh' (44 poems) for Sahitya Akademi Award in Maithili, which he got in 1968. After that he stopped writing in Maithili, so how can he influence anybody when after getting the award one stops writing in that language? This is one example of his instability so far as his ideology is concerned. He became a Buddhist monk when he left for Sri Lanka and became a Brahmin again when he returned after a 2nd sacred thread ceremony performed in his village. This is

another example of his instability so far as his ideology is concerned. Kamlanand Jha does not know Maithili literature. His comments should be exposed, as he tries to give a bad name to the great tradition of Maithili literature. There were mainstream writers, but there were writers of parallel tradition also (see below Annexures 1 & 2). He has confused the Sanskrit and Avahatt Vidyapati Thakkurah with the Padavali writer pre-Jyotirishwar Vidyapti. He should read the writing of Vijay Kumar Thakur, a leftist historian, who has given ample light on pre-Jyotirishwar Vidyapati. [*My article on Vidyapati in Prabandh Nibandh Samalochna Vol.II (available in Videha Archive) covers all these, the logo of Videha is the photograph of Pre-Jyotirishwar Vidyapati, sketched by Panak Lal Mandal, recipient of Videha Samman for fine arts.*]

Annexure 1

चन्दा झा (१८३१-१९०७), मूलनाम चन्द्रनाथ झा, ग्राम- पिण्डारुछ, दरभंगा। कवीश्वर, कविचन्द्र नामसँ विभूषित। ग्रिएर्सनकेँ मैथिलीक प्रसंगमे मुख्य सहायता केनिहार। कृति- मिथिला भाषा रामायण, गीति-सुधा, महेशवाणी संग्रह, चन्द्र पदावली, लक्ष्मीश्वर विलास, अहिल्याचरित आऽ विद्यापति रचित संस्कृत पुरुष-परीक्षाक गद्य-पद्यमय अनुवाद।

१

न्यायक भवन कचहरी नाम।

सभ अन्याय भरल तेहि ठाम॥

सत्य वचन विरले जन भाष।

सभ मन धनक हरन अभिलाष॥

कपट भरल कत कोटिक कोटि।

ककर न कर मर्यादा छोटि॥

भन कवि 'चन्द्र' कचहरी घूस।

सभ सहमत ककरा के दूस।

२

रतिया दिन दुरगतिया हे भोला!

गैया जगतक मैया हे भोला

कटय कसैया हाथ

हाकिम भेल निरदैया हे भोला

कतय लगायब माथ

बरसा नहि भेल सरसा हे भोला

अरसा कए गेल मेह

रतिया दिन दुरगतिया हे भोला

जन तन जिवन संदेह

मुखिया बड़ बड़ सुखिया हे भोला

अन्नबक दुखिया डोल

के सह कान कनखिया हे भोला

सुखिया बिरना टोल

३

अस्त्र शस्त्र रोक आब मामिलाक मारि।

भाइ भाइकेँ पढ़ैछ नित्य नित्य गारि॥

ठक्क लोक हक्क पाब साधु कैँ उजारि।

दैव जे ललाट लेख के सकैछ टारि?

चाही नहि धन, ललितवाम, पकवान जिलेबी,

मनोविनोदक हेतु अमरपति सदन न टेबी।

ई अन्तर अभिलाष हमर करुणामयि देवी

भक्ति भाव सँ सतत अहिंक पदपंकज सेवी॥

अन्न महग, डगमग अछि भारत, हयत कोना निस्तारा

उत्तर पश्चिम भूमि अगम्या पर्वत असह तुषारा।

धर्म-विरोधी सहसह करइछ, कुमत कथा विस्तारा

करथु कृपा जगजननी देवी महिसीवाली तारा॥

मिथिला की छलि की भय गेलि,

याज्ञवल्क्य मुनि, जनक नृपतिवर

ज्ञान भक्ति सौं गेलि।

वाचस्पति मिश्रादि जगद्गुरु

निर्जित बौद्ध झमेलि

से शारदा स्वर्ग जनि गेली

बढ़ल कुविद्या केलि।

वर्णाश्रम विधि ककरहु रुचि नहि

श्रुति श्रद्धाकैँ ठेलि

पूजा पाठ ध्यान वकमुद्रा

सभटा वंचन खेलि।

कह कविचन्द्र कचहरी भरिदिन

बहुत भोग कर जेलि,

कलह कराय धर्म धन नाशे

कलिक दरिद्रा चेलि।

४

मय केहन भेल घोर हे शिव!

गोधन विपति, धरम अवनति देखि कत हिय करब कठोर॥

साधु समाज राजसँ पीड़ित अति हरषित-चित चोर।

अकुलिन लोकैँ धरणि परिपूरित कुलिन समादर थोड़॥

धरम सुनीति प्रीति ककरहु नहि, खलहिक चलइछ जोर।

कन्द-मूल-फल सेहो अब दुरलभ अन्न गेल देशक ओर॥

किछु शुभ साधन बनि नहि पड़इछ थाकल मन, मति भोर।

कह कवि चन्द्र हमर दुख मेटत होयत कृपा शिव तोर॥

५

सुमरु सुमरु मन! शंकर समय भयंकर जानि।

ककर हृदय नहि कलुषित शासन कलि नृप पानि॥

केवल शिव करुणाकर सेवयित नहि जन हानि॥

भक्ति कल्पलति जानह परम परशमनि खानि॥

कतहु विषयमे न लागह त्यागह अनुचित मानि।

सुखसौँ अन्त विलसबह 'चन्द्र' चूड़ रजधानि॥

ANNEXURE 2

१

फतुरीलालक अकाली कविताअकाली कवित्त /

फतूरीलालक फसली बर्ख १२८१ .ई ७४-१८७३)सनसालक अकाली कविता (

[ग्रियर्सन [(मैथिली क्रेस्टोमैथी एण्ड वोकाबुलेरी)

साल एकासिक वर्णन सुनूचौदिस पड़ल अकाल /
भेल बरिसात खिन्न ऐ सालककहाँ लगि वरनौं हाल /
रोहिणि आदि थीक बरिसातक /जेहिँ एला तेहिँ गेला
म्रिगिसिरा मन पुरल मनोरथदै झीसा किछु गेला /
अरदड़ा आडम्बर भारीगरजत हैं चहु ओर /
पुख रुख राखल धरती केरभेल बरखा केर ओर /
पुनर्वसु थिक बड़ पुनीताओहो बड़ा कसरेस /
बिआ बिड़ारक जे किछु उपटलधनि बरिसल असरेस /
मघा भेल मंगाहिआ कल्लरजगभरि के नै जान /
पुरबा पूर पछ नै राखलककरा करब बखान /
उत्तरा आइ जाय घर बैसलसपतौं लै नै बून /
हथिआ श्रृंग मुँड़ दै मूनलतनिकौं लागल घून /
चितरा चित मित नै राखलओहो भेल डाकू धाती /
नाक रंगौलन्हि सभै नछत्तरदोम नुकौलन्हि खाती /
जोतिष पढ़िसाधि भूगोल-साधि /पढ़ि जे जन ऐलाह-
रेखागणित बीजसौं ओआकिफतनि कौं कच्ची बोल /
श्रीराम कृपागति ओहो ने जानथिजाहि कृपा सभ काज /
पानिक प्रश्न कबौं जौं पुछिऐन्हिसेहो कहैत होइन्हि लाज /
जेहिखन नदी नाल नै भरलेतेहिखन रौदी सरती /
बिना जले जग किछु नै उपजलदगध भेल छथि धरती /
ते नर रौदीक आगम बूझलजे छल कृषि किसान /
दैव बेपच्छ पच्छ नै राखलजड़ि कटौलक धान /

कोदो मड़ुआ एको ने उपजलनै उपजल किछु साम /
गम्भड़ी गद्दरि खेतहि सुखाएलभेल विधाता वाम /
मर्तभुवनमे के कर रच्छाकहाँ जाइ कैँ भागि /
सुखल पताल हाल नै ओतहुँलागल आगि सगरहुँ /
धृक जीवन ओइ नृपति इन्द्रकैँजे रोकल गहि पानि /
जीवाजन्-तु विकल पुहमीमेताकैँ हो नै आनि /
रवीने खेढ़ी औ चीन /राय एको नै उपजल-
घरदुरदिन भेल अब बीन /नारी-घर सोच करै नर-
धनिक लोक सभ मनहि मगन छथिराखथि बहुतो ढेरि /
हसोथि रुपैया घर कै राखथिसेर महगी भेल अब /
केओ कुरथी खेत मासु बेसाहलजाहि कौड़ि छल अपना /
कतेक जना हरिवासर ठानलभात बहुत कै सपना /
कतेक जना मिलि जनेर बेसाहलनिरधन बैसल तकइ /
भेल धनन्तिरि दूइ फसिल जगराहड़ि आओर मकइ /
काल पड़ल तिरहुतिमे भारीतेँ ई बहि गेल हावा /
घरफाँकि मकइ केर लावा /नारी-घर मगन करै नर-
मालिक और महाजन सभकेँघर ढेरी अन्न-घर /
लोक बुझाओन ओहो तकै छथिमूँह / गरीबक सन
समै देखि बनिआँ सभ सनकलडरैँ लगौलक टट्टी /
सुन्न दोकान सहरमे परि गेलसुन्न भेल सभ चट्टी /
सूखल गात बात भौ लटपटकतेक बात अब सहना /
नर नारी सभ सान तेआगलबिकरी भेल अब गहना /
मँगटीका खूटी औ तड़कीनकमुन्नी नै नाक /
कटसरि बिछिआ औ झिमझिमिआँबाजूबन्द औ बाक /

चन्द्रहार, हैकल औ सिकड़ीऔर घमौरिक दाना /
सूति, नवग्रह औ पचखँड़ीलशुनी भेल निदाना /
तापर दर्बजात नै बचलेकरम भेल निखट्ट /
तमघैल, अढ़ैआ औ पिकदानीनै तसला औ तटू /
बाटी, बट्टा औ पनबट्टाभोजन करैक थारी /
माधव सीहि सहित सोबरनानै बचले घर झाड़ी /
धन संपति घर किछु नै बचले/ सभटा पड़ि गेल बंधक
तैओ भूख छुटल नै ककरोएहन पेट भेल खंधक /
दैब अंश अबतरल कम्पनीजा पर राम सहाए /
मिथिलापुर बूड़न जब लागयसे सुनि पहुँचल धाए /
खरिद अनाज जहाजहिँ बोझलभरती करि करि बोरा /
सदर तिलंगा ओआ पर भरतीऔर ओलाइति गोरा /
हाजीपुरमे लाख हजारमकै लाखन हइ पटना /
बाजितपुर सुलतानपुर गोलानै जानत हौँ केतना /
गाड़ी, बैल, छकड़, ऊँट बिहारेउबहत हइ सभ दाना /
मिसर कन्हैआ कैँ पोखरन मेपहिलुक अड़ी ठेकाना /
श्री लक्ष्मीश्वर सिंह नृपतिमहाराज मिथिलेश /
अचल राज दड़िभंगाश्रीपति हरहिं कलेश /
गाड़ी बैल लाखन हजारनताकैँ परे घड़ेर /
पहिलुक गोला मधुबन, भौड़ाजफरा और अड़ेर /
बेनीपट्टी, औ पचमहलाकुम्हरौल औ कमतौल /
हरिहरपुर, पिड़ारुछ बरनौंकारज केतेकाँ बरिऔल /
बारि पोखरि, बिरसायर बरनौंपण्डौल को नै जान /
नवहद, सरिसो ओ भटपुरा, ता सौँ दक्षिण उजान

झंझारपुर, महरैल, कन्हौलीमधेपुर हइ खास /
बेनीपुर, कमान, नरैहिओबरनौं फूलपरास /
झमना हइ जगजानित जगमेमहथा और बछौर /
दुहबी औ महिनाथपुरऔर जैनगर तक हइ दौर /
बलदेबपुर औ ढंगा बरनौंमिरजापुर लघु हाट /
सीबीपटी औ कपसीआसदर गोला सौराठ /
गुरबाकैं परबरसी हाकिमकर तिरहुतमे आके /
नै तो मरते कत नर नारीबाले बचे सुखा के /
कत मुरदा गरदा मै मिलतेअसंख जीव चल जाता /
सर समधी कैं संभा ने लम्भननै बचते जलदाता /
सभकैं सभ उपछै भै गेलधुर पोखर औ सड़क /
रहि गेल ब्राह्मण सोती पण्डितकायथ पछिमा ठाकुर फरक /
केओ ओरसिअर नाम लिखाओलभैंट केओ मोहर्रिर /
धर्म्मकार्यमे लुटथि रुपैआतैं भेल सभ केर भैंट /
केओ जमानत दैकैं बचलाहजिनका अमला नेही /
ककरो मारि कैंत पिठि तोड़ैन्हिउतरैन्हि जन्मक ठेही /
ककरहुँ गारत गात सुखाओलबहुतो होअय चलाना /
मातुपिता घर परिजन रोवयबाबू गेलाह जहलखाना /
ककरहुँ घर भेल खानातलासीभेट मोहर्रिर घोँछ /
केओ अदालतिमे डिड़िआइ छथिककरहुँ उपरैन्हि मोँछ /
एतना सुनि हाकिम रिसिआओलतैं लागल जन ठीका /
नाक रंगौलन्हि सभै मोहर्रिरलागल चूनक टीका /
जोग, बिकौआ,लौकिक वंशककिरिआमंत सुकूल /
गाछी, बाँस, बैल औ महिसिजगह कैल भकफूल /

ताहि रुपैआ सौँ करा गजररीन लै कोरट सौँ /
तेँ कारन बहुतो घर झगड़ाभाइ भतीजा भीन /
आए लाट बहादुर औ /दड़िभंगा धाम
बाबू औ बबुआन सहित मिलिकीन्ह कुमैटी खान /
......
......
......
एह सभ संग बैठि कैजाय कुमैटी भेल /
अजब कार सरकार केतिरहुत पहुँचल रेल /
बाजितपुरसँ सड़क निकालैआये दौड़िह दौड़ी /
हहेया गंडक पुल बन्हाएआए चौरही चौरी /
धर्म्मधीर, बलबीर, कम्पनी जानत हइ /जगदीशन
लछमी सागर के पोखरिमेताहि कीन्ह इसटीसन /
बड़ा लाट कलकत्तेवालेश्रीदुर्गा होए संग /
आगरा के छोटा लाल बहादुरबैठे सभ एकरंग /
जुटे कमिश्नर और कलट्टरबोलहिं बात नेअंट /
एह पाचो इजलास पर बैठेऐह जंट संग जात /
खबरि गए अखबार मौँमैथिल के एह हाल /
सुनहु फिरंगी अवण दैकेँमेटहु दुख के जाल /
हुकुम दीन्ह दोउ लाट कोसुनहु हमारे बैन /
मदति करहु रेआआनकोक्या बैठे हौ चैन /
बड़ा लाट दोउ बीर उठाएसाहेब औ जरनैल /
मेजर मजिस्टर और कलट्टरसंगजात करनैल /
देस देससौँ अन्न मंगाओलदीन्ह सभनि के दाम /

महामूँग, गहुम औ चाउरबजड़ा और बदाम /
डोली, पटना औ भटसारेदीली औ अजमेर /
आगरा और कान्हपुर ढाकाजहाँ अन्न के ढेर /
भए रमाना अन्न तिरहुतिमेलादि गाड़ी और बैल /
गज, तुरंग, गदहा औ छकड़संग सिपाही छैल /
छत्री औ पैठान मोगल सभबाँकाबीर रजपूत /
सोभा बरनि नजात हइजैसे हनुमन्त दूत /
आगे सफर ओ मैनापलटन वीर जमान /
बरछी औ तरुआरि गहैकर गहै तीर कमान /
चढ़ि तुरंग पर करै कवाइतजमादार होए संग /
सोभा बरनि न जात हइदेखि तखनुक रंग /
करत काम सभ धाममेटूट अट सभ लूट /
ढाहि भीड़ गाछी सहितबान्धै सड़क औ पूल /
जिले पटने औ भटसारेप्रगन्ना महिसौर /
तहाँ बसहिँ एक सज्जनतेहि घर जा लक्ष्मी दौड़ /
श्री द्वारिका प्रशादितधर्म्मधीर बुद्धिमान /
तहसीलदार कोरट के खासाजानहिं सकल जहान /
बाबु इसरी प्रसाद दियौटीसो मधुबनमे आए /
हुकुम दीन्ह सुपरनडेंटकैँटोले टोले होए जाए /
मन पँचा मनगर भै लिएखैरात बहुतो लिए /
धन्य धन्य अंगरेज बहादुरसभकैँ जूटल गात /
गरिब, गनी, गुरबा, करु जै, जैब्राह्मण देत असीस /
श्री रघुनाथ बढ़ै बदसाहीगदी लाख बरीस /

फतुर लाल कवि बरनत हैँएह रौदी के हाल /
गौरमिंट गौरनल बहादुरतिरहुति राखहिँ बहाल /

२

राधाकृष्ण चौधरी (मिथिलाक इतिहास) (विदेह पेटारमे उपलब्ध(

"१७७० क अकाल मिथिलाक इतिहासमे अद्वितीय छल आ मिथिलाक जनसंख्या घटिकैँ एक दम्म कम्म भऽ गेल छल। १८७३मे पुनः एकटा ओहने ७४- अकाल मिथिलामे भेल छल जकर विवरण हमरा फतुरी लाल कविक अकाली कवित्तसँ भेटइयै, अकाली कवित्त अप्रकाशित अछि। अकालकैँ दूर करबाक हेतु आ मजूरकैँ रोजी देबाक हेतु ताहि काल रेलगाड़ीक योजना चलाओल गेल जकरा सम्बन्धमे फतुरीलाल लिखैत छथि-

'कम्पनी अजान जान कलनको बनाय शान।
पवन को छकाय मैदानमे धरायो है॥
छोड़त है अड़ादार बड़ा बीच धाय धाय।
सभेलोग हटाजात केताजात खड़ा है॥
तारकी अपारकार खबरि देत वार वार।
चेत गयो टिकसदार रेल की उवाई है॥
करत है अनोर शोर पीछे कत लगत छोर।
जोर की धमाक से मशीन की बड़ाई है॥
कम्पूसन पहरदार कोथी सब अजबदार।
कोइला भर करल कार धूआँसे उड़ायो है॥
बाजा एक बजन लाग हाथी अस।
पिकन लाग जैसा जो चढ़नदार वैसाधर पायो है॥

गंगाकैँ भरल धार उतरि गयो फतूर पार गाड़ीकी।
अजबकार कवित्त यह बनाया है॥' "

-Gajendra Thakur, editor, Videha (be part of Videha www.videha.co.in -send your WhatsApp no to +919560960721 so that it can be added to the Videha WhatsApp Broadcast List.)

अपन मंतव्य editorial.staff.videha@gmail.com पर पठाउ।

८.विदेह मिथिलाक खोज

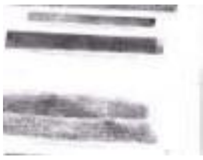
विदेह मिथिलाक खोज

वि दे ह विदेह Videha বিদেহ http://www.videha.co.in विदेह प्रथम मैथिली पाक्षिक ई पत्रिका Videha Ist Maithili Fortnightly ejournal विदेह प्रथम मैथिली पाक्षिक ई पत्रिका नव अंक देखबाक लेल पृष्ठ सभकेँ रिफ्रेश कए देखू। Always refresh the pages for viewing new issue of VIDEHA.

प्रस्तुत अछि विदेह, मिथिला, तीरभुक्ति आ तिरहुतक नामसँ विख्यात वर्त्तमान भारत आ नेपालमे पसरल माटिक प्राचीन आ नव स्थापत्य, चित्रांकित अभिलेख आ मूर्त्तिकलाक एकटा छोट संग्रह। ऐ संग्रहकेँ पूर्ण करबाक हेतु अपन बहुमूल्य संग्रह editorial.staff.videha@gmail.com केँ पठाउ। आर्काइवक सर्वाधिकार रचनाकार, सम्बन्धित फोटोग्राफर आ संग्रहकर्त्ताक लगमे छन्हि। फोटो सभ पठेबा लेल धन्यवाद पाठकगण। साभार। विशेष विवरण देखबा लेल क्लिक करू, ***दर्शनीय मिथिला, Brochure 1, Brochure 2, Brochure 3 , Brochure 4, Brochure 5 (मैथिली साहित्य संस्थान लिंक), IGNCA ASI (Cultural Heritage of Mithila-*** *search keyword Mithila),* ***Temple Survey Project ASI- English*** *आ* ***Hindi*** *.पूर्णतः अव्यवसायिक उद्देश्य आ मात्र एकेडमिक प्रयोग लेल।*

 भुवनेश्वरी भगवतीपुर (Madhubani, Bihar) बौद्ध तारा सँ समानता नाकमे कुण्डल देखू	 सूर्य भगवतीपुर (Madhubani Bihar)	 विष्णु भगवतीपुर (Madhubani, Bihar)
 दुर्गा, पोखरिसँ भेटल, ओतहि बहेरी मन्दिर	 हरद्वार मन्दिर घनश्यामपुर	 गौरीशंकर, जमथरि, हैंठी बाली, मधुबनी

(बजारसँ दक्षिण)मे स्थापित	(दरभंगा)- चोरि भऽ गेल	
 गौरीशंकर, जमथरि, हैंठी बाली, मधुबनी	 गौरीशंकर, जमथरि, हैंठी बाली, मधुबनी	 गौरीशंकर, जमथरि, हैंठी बाली, मधुबनी
 गौरीशंकर, जमथरि, हैंठी बाली, मधुबनी	 गौरीशंकर, जमथरि, हैंठी बाली, मधुबनी	 बाइसी- बसैटी, अररिया मिथिलाक्षर ताम्रलेख
 बाइसी- बसैटी, अररिया मिथिलाक्षर ताम्रलेख	 बाइसी- बसैटी, अररिया मिथिलाक्षर ताम्रलेख	 बाइसी- बसैटी, अररिया मिथिलाक्षर ताम्रलेख
 धरहरा, बनमनखी, पूर्णियाँ, नरसिंह अवतार	 धरहरा, बनमनखी, पूर्णियाँ, नरसिंह अवतार	 पूरणदेवी, पूर्णियाँ

 बिदेश्वर स्थान अभिलेख, मधुबनी	 अन्धाठाढी अभिलेख, मधुबनी	 बुद्ध अष्टधातु, सिसव बसंतपुर, बग हा
 12 शताब्दी, कोइलख, मधुबनी	 अग्नि बिदेश्वर स्थान, मधुबनी बुद्ध, मुंगेर	 अहिल्या स्थान
 अन्धाठाढी, मधुबनी	 अशोक स्तंभ, बसाढ, वैशाली	 बुद्ध
 अवलोकितेश्वर तारा, भागलपुर	 बसाढ, वैशाली	 बुद्ध भूमिस्पर्श
		

बुद्ध, ताम्र	बुद्ध मस्तक, सुलतानगंज	वैशाली मूर्त्ति
		
चामुण्डा नाग-नागिनी, मुंगेर	मुकुटधारी बुद्ध, अंतीचक, भागलपुर	नाचैत गणेश, 10म शताब्दी, दरभंगा
		
दरभंगा म्युजियम	दरभंगा म्युजियम	दुर्गा, कार्त्तिकेय
		
10म शताब्दी, भीट भगवानपुर, अन्ध्रा ठाढी	गणेश बुद्ध	गौतम बुद्ध, वैशाली
		
हरिहर बुद्ध	चिड़ैकँ खुआबैत महिला, राजमहल	लौरिया नन्दनगढ, अशोक स्तंभ

लोमश सुदामा गुफा

मुंगेर

नागराज तीर्थंकर

कुमारिल भटट फेकेलाह, नालन्दा

विक्रमशिला विश्वविद्यालय, भागलपुर

ठाढ बुद्ध

पार्वती

रामायण

रामपुरवा वृषभ

रामपुरवा

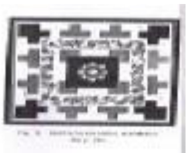
बुद्धक अवशेष

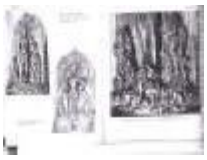
संकिसा

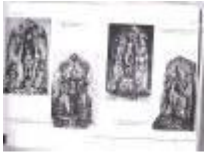
सप्तमातृका

सर्वतो भद्र मण्डल

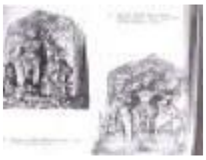
सूर्य

सूर्य

सूर्यक संगी

सूर्य, मधुबनी आ भागलपुर

मूर्त्ति

मूर्त्ति

मूर्त्ति, वैशाली

उमा माहेश्वर, कल्याणसुन्दर

वैशाली वृषभ शीर्ष

वैशाली, शालभंजिका भागलपुर

विष्णु बुद्धा

पाँखियुक्त महिला

अहिल्या

अष्टयोगिनी मन्दिर, सहरसा

बनगंगा

दरभंगा

दरभंगा नगर, 1934

दरभंगा मेडिकल कॉलेज

दुल्हदुल्हिन मन्दिर, जनकपुर

गण्डीश्वर

गंगासागर पोखरि, मधुबनी

हनुमान मन्दिर, मधुबनी

हरिहरस्थान

मधुबनी हॉस्पीटल

जनकपुर जानकी मन्दिर

जानकी मन्दिर

जानकी मन्दिर, सीतामढी

जानकी मन्दिर, सीतामढी

जिला स्वास्थ्य कार्यालय राजबिराज, नेपाल

कलनेश्वर बाबा

कपिलेश्वर

कोषलेखाकार्यालय, राजबिराज, नेपाल

मिथिला विश्वविद्यालय, दरभंगा

लक्ष्मीश्वर पैलेस, 1934

माध्यमिकविद्यालय , जनकपुर

महेन्द्र चौक, जनकपुर

जनकपुर मंडप

मिथिला, 1988 भूकम्प

पगलाबाबा धर्मशाला, जनकपुर, नेपाल

पंडौल अहल्या

मधुबनी बस स्टैंड

राज हेड ऑफिस, 1934

राज हॉस्पीटल, दरभंगा, 1934

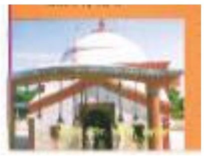

सौराठ सभा	शिव मन्दिर, 1934	शिवशंकर सिनेमा, मधुबनी
		
श्यामा मन्दिर	विद्यापति मूर्त्ति, बिस्फी	उग्रतारा, तारास्थान, महिषी, सहरसा
		
विद्यापति स्मारक, बिस्फी	विस्फी, उदना महादेव	बिस्फी, विश्वेश्वरी भगवती
		
अहल्या मन्दिर, अहियारी	अशोक स्तंभ, वैशाली	स्तूप अशोक स्तंभ, वैशाली
		
बलिराजपुर किला पूर्वी गेट	बलिराजपुर किला मीनार	चण्डी स्थान, बिराटपुर, सहरसा
		

गाँधी पोखरि, ढाका, मोतिहारी	गाँधी विद्यालय, ढाका, मोतिहारी	गिरिजा स्थान, मधुबनी
 हरिहर मन्दिर, सोनपुर	 जैन मन्दिर, भागलपुर	 जैन मन्दिर, वैशाली
 कमलादित्य स्थान	 कपिलेश्वर शिव मन्दिर	 लौरिया नन्दनगढ
 मदनेश्वर शिव मन्दिर	 मन्दार पर्वत, बाँका	 मोतिहारी सत्याग्रह स्मारक
 परमेश्वरी मन्दिर, ठाढी, मधुबनी	 रामजानकी मन्दिर, सीतामढी	 सत्याग्रह स्मारक, सीतामढी
		

शांति स्तूप, वैशाली	उच्चैठ भगवती	उच्चैठ मन्दिर
		
सिंघेश्वर स्थान, मधेपुरा	सूर्यधाम, परसा	उग्रतारा मन्दिर, महिषी, सहरसा
		
वैशाली स्तूप	विक्रमशिला विश्वविद्यालय, भागलपुर	विराटपुर मन्दिर, मधेपुरा
		
वृषभ शीर्ष, रामपुरवा	सिंह शीर्ष, रामपुरवा	शरभ, नेपाल
		
पाँखियुक्त देवी, वैशाली	बाबा बडेश्वर, देवना, बनगाँव	वट वृक्ष, बनगाँव
		

भगवान विष्णु, देवना, बनगाँव	शास्त्रार्थ स्थल,तारास्थान महिषी	शास्त्रार्थ स्थल,तारास्थान महिषी
 तारास्थान महिषी	 माता तारा, तारास्थान महिषी	 उग्रतारा (खादर वाणी तारा) मूर्ति, महिषी
 वशिष्ठ मुनि, तारास्थान महिषी	 आवर्धित काली उच्चैठ	 बौद्धदेवी तारा वारी समस्तीपुर
 भगवती देकुली	 भगवती गिरिजा फुल्हर	 भगवती मृणमूर्ति गन्धबारि
 भगवती वारी समस्तीपुर	 भुवनेश्वरी कोर्थ	 देवीकाली कोर्थ
		

गंगामूर्ति नगरडीह दरभंगा	गोसाउनि मन्दिर कोर्थ	हैहट्ट देवी हाबीडीह
 काली उच्चैठ	 महिषासुरमर्दिनी बहेरी दरभंगा	 महिषासुरमर्दिनी हाबीडीह
 महिषासुरमर्दिनी नाहर-भगवतीपुर	 उमा म्लेच्छमर्दिनी मिर्जापुर दरभंगा	 यमुना भैरव बलिया मधुबनी
 भैरव, भैरव-बलिया	 नटराज, तारालाही	 शिव-पार्वती मन्दिर, कपिलेश्वरस्थान
 शिव-पार्वती मन्दिर, कपिलेश्वरस्थान	 शिव मन्दिर, सिंगिया, विस्पी	 उमामाहेश्वर, महादेवमठ

 उमामाहेश्वर, तिरहुत	 विष्णु, भवानीपुर	 विष्णु, भीठ भगवानपुर
 विष्णु, जयनगर	 विष्णु, लदहो	 विष्णु, साहो-पररी, हाबीडीह
 शेषशायी विष्णु, सवास, मुजफ्फरपुर	 वराह मूर्ति, तिलकेश्वरस्थान	 मिथिलाक्षर अभिलेख, विष्णु बुद्ध मूर्ति
 भगवती उच्चैठ, बेनीपट्टी	 भगवती वाणेश्वरी, भंडारीसम	 चामुण्डा मन्दिर, कटरा, मुजफ्फरपुर
 अष्टभुज गणेश, हाबीडीह	 अष्टभुज गणेश, कोर्थ	 गंगा, आन्ध्रा-ठाढ़ी

 महिषासुरमर्दिनी, दुर्गा	 म्लेच्छमर्दिनी मन्दिर, मिर्जापुर, दरभंगा	 नटराज
 राममन्दिर, अहिल्यास्थान	 सेहनी, वैशाली, विष्णु तिलक-यज्ञोपवीतधारी	 रूपनगर शिव मन्दिर
 सूर्य, देकुली	 सूर्य मूर्ति, डिलाही	 सूर्य मूर्ति, विष्णु, बरुआर
 उमामाहेश्वर	 यमुना, आन्ध्रा-ठाढ़ी	 सिमरौनागढ़ मूर्ति
		

आदि काली, चैनपुर सहरसा चैनपुर सहरसा- मिथिलाक एकमात्र नीलकंठ मन्दिर, संगमे आदिकालीन भव्य काली- मन्दिर सेहो एहि गाममे अछि। महाशिवरात्रि आ कालीपूजा बड़ धूमधामसँ चैनपुरमे होइत अछि।	त्योथागढ़क स्वामी माध्वानन्द कौलाचार्य काली मन्दिर त्योथा गढ़ लग। पुरान गढ़। एकर पूबमे ब्रह्मपुराक बाबा हरिहरनाथ महादेव मन्दिर आ दक्षिणमे उच्चैठ भगवती छथि।	त्योथागढ़क दसमुखी काली त्योथा गढ़ लग। पुरान गढ़। एकर पूबमे ब्रह्मपुराक बाबा हरिहरनाथ महादेव मन्दिर आ दक्षिणमे उच्चैठ भगवती छथि।
 कोइलख (मधुबनी) देवीक मन्दिर	 अकौर, बेनीपट्टी, भगवती दुर्गा, भगवतीपीठ	 अकौर, बेनीपट्टी, भगवती दुर्गा, भगवतीपीठ
 १.अष्टभुज गणेश, कोर्थ २.शिव मन्दिर, सिंघिया, बिस्फी	 १. बौद्ध देवी तारा, वारी, समस्तीपुर २.उग्रतारा मन्दिर, महिषी, सहरसा	 १.भगवती, वारी २.भगवती, देकुली
 १. भगवती गिरिजा, फुलहर २.काली, उच्चैठ	 १. भैरव, भैरव बलिया २. उमामाहेश्वर, महादेवमठ	 १. देवीकाली, कोर्थ २. गुसाउनि स्थल मन्दिर, कोर्थ

<table>
<tr>
<td>
१. गणेश, लहेरियासराय २.उमामाहेश्वर ३. नटराज, ४. विष्णु, तिलक, जनउ धारी, सेहान, वैशाली</td>
<td>
१. गंगा मूर्ति, नगरडीह, दरभंगा २. भगवती मृण्मूर्ति, गन्धवारि</td>
<td>
१. हैहट्ट देवी, हाबीडीह २.भुवनेश्वरी, कोर्थ</td>
</tr>
<tr>
<td>
१. कथित काली, उच्चैठ, २.अष्टभुज गणेश, कोर्थ</td>
<td>
१. महिषासुर मर्दिनी, हाबीडीह, २.उमा, म्लेच्छमर्दिनी, मिर्जापुर, दरभंगा</td>
<td>
१.महिषासुरमर्दिनी, भगवतीपुर, नाहर, महिषासुर मर्दिनी, बहेरी, दरभंगा</td>
</tr>
<tr>
<td>
१. म्लेच्छमर्दिनी भगवती, मिर्जापुर, दरभंगा २. राम मन्दिर, अहिल्यास्थान</td>
<td>
१. म्लेच्छमर्दिनी भगवती, मिर्जापुर, दरभंगा २.सिंहेश्वर स्थान, मधेपुरा</td>
<td>
१. नटराज, तारालाही २. उमामाहेश्वर</td>
</tr>
<tr>
<td>
१_शेषसायी, सवास, मुजफ्फरपुर, २_नटराज_तारालाही ३_ भगवती ४_ उमा माहेश्वरी</td>
<td>
१-
शिव पार्वती मन्दिर, कपिलेश्वर स्थान २. सूर्य मूर्ति डिलाही</td>
<td>
१_ सूर्यमूर्ति, विष्णु बरुआर २. गंगा, आन्ध्रा ठाढ़ी</td>
</tr>
</table>

 १_उच्चैठ भ्हगवती, बेनीपट्टी २_महिषासुरमर्दिनी, दुर्गा ३_ चामुण्डा मन्दिर, कटरा, मुजफ्फरपुर ४._भगवती वानेश्वरी, भण्डारिसम	 १. वराहमूर्ति, तिलकेश्वरस्थान, २.विष्णु, भवानीपुर	 १. विष्णु, जयनगर २.विष्णु, भीठ भगवानपुर
 १_विष्णु, लदहो, २.सूर्य, देकुली	 १_विष्णु_साहो परड़ी, स्थापित-हाभीडीह २.बुद्ध- विष्णु मूर्ति अभिलेख	 १_विष्णु, सेहान, २_वराह ३_गणेश ४.शिव मन्दिर_रूपनगर
 १_यमुना, आन्ध्रा ठाढ़ी, २.अष्टभुज गणेश, हाबीडीह	 १_यमुना, भैरव बलिया, २_शेषसायी, सवास, मुजफ्फरपुर, ३_नटराज _तारालाही ४_ भगवती ५_ उमा माहेश्वरी	 कथित, काली, उच्चैठ, बेनीपट्टी
 मूर्ति (मिथिला क्षेत्र)	 सम्भवतः सूर्य	 वेणुगोपाल, मिथिला

 विष्णु, जाले, दरभंगा	 विष्णु	 विष्णु, ओझौल, दरभंगा

मिथिलाक खोज

ई आलेख हमर दशकसँ ऊपरक मिथिलाक यात्राक उपरान्तक सूत्र-वृत्तान्त अछि आ ऐमे ऐ सभ स्थानक स्थानीय निवासी आ गाइड सभक अकथनीय योगदान छन्हि । कखनो कालतँ भाड़ाक गाड़ीक ड्राइवर लोकनि सेहो नीक गाइड सिद्ध भेला।-गजेन्द्र ठाकुर

"मिथिलायदयश्च मध्यंते रिपवो इति मिथिला नगरी" - मिथिला जतऽ शत्रुकेँ मथल जाइत अछि- पाणिनीक विवरण।

किला आ गढ़

बलिराजपुर किला- मधुबनी जिलाक बाबूबरही प्रखण्डसँ ५ किलोमीटर पूब बलिराजपुर गाम अछि। एकर दक्षिण दिशामे एकटा पुरान किलाक अवशेष अछि। किला चारि किलोमीटर नमगर आ एक किलोमीटर चाकर अछि। दस फीटक मोट देबालसँ ई घेरल अछि।

असुरगढ़ किला- मिथिलाक दोसर किला मधुबनी जिलाक पूब आ उत्तर सीमा पर तिलयुगा धारक कातमे महादेव मठ लग ५० एकड़मे पसरल अछि।

जयनगर किला- मिथिलाक तेसर किला अछि भारत नेपाल सीमा पर प्राचीन जयपुर आ वर्त्तमान जयनगर लग। दरभंगा लग पंचोभ गामसँ प्राप्त ताम्र अभिलेख पर जयपुर केर वर्णन अछि।

नन्दनगढ़- बेतियासँ १२ मील पश्चिम-उत्तरमे ई किला अछि। तीन पंक्तिमे १५ टा ऊँच डीह अछि।

लौरिया-नन्दनगढ़- नन्दनगढ़सँ उत्तर स्थित अछि, एतऽ अशोक स्तंभ आ बौद्ध स्तूप अछि।

देकुलीगढ़- शिवहर जिलासँ तीन किलोमीटर पूब हाइवे केर कातमे दू टा किलाक अवशेष अछि। चारू दिस खधाइ अछि।

कटरागढ़- मुजफ्फरपुरमे कटरा गाममे विशाल गढ़ अछि, देकुली गढ़ जकाँ चारू कात खधाइ खुनल अछि।

नौलागढ़-बेगुसरायसँ २५ किलोमीटर उत्तर ३५० एकड़मे पसरल ई गढ़ अछि।

जयमंगलगढ़- बेगूसरायमे बरियारपुर थानामे काबर झीलक मध्य एकटा ऊँच डीह अछि। एतऽ ई गढ़ अछि। नाओकोठी (मझौल) गाम लग ई गढ़ अछि।

मंगलगढ़- समस्तीपुर जिलामे हसनपुर ब्लॉकमे दुधपुरा बजार लग देओढ गाम लग। भगवान बुद्धक उपदेश एतऽ भेल, स्थानीय राजा मंगलदेवक आग्रहपर बुद्ध किछु दिन एतऽ निवास सेहो केलन्हि।

अलौलीगढ़- खगड़ियासँ १५ किलोमीटर उत्तर अलौली गाम लग १०० एकड़मे पसरल ई गढ़ अछि।

कीचकगढ़- पूर्णिया जिलामे डेंगरघाटसँ १० किलोमीटर उत्तर महानन्दा नदीक पूबमे ई गढ़ अछि।

बेनूगढ़- टेढ़गाछ थानामे कवल धारक कातमे ई गढ़ अछि।

वरिजनगढ़- बहादुरगंजसँ छह किलोमीटर दक्षिणमे लोनसवरी धारक कातमे ई गढ़ अछि।

नेऊरी- दरभंगाक बिरौल प्रखण्डसँ १३ किलोमीटर पश्चिममे एकटा गढ़ अछि जे लोरिकक मानल जाइत अछि।

बुद्ध

कुन्दग्राम- हाजीपुरसँ बत्तीस किलोमीटर उत्तर-पूर्वमे बसाढ़-वैशाली आ लगमे वासोकुण्ड लग गाम गढ़-टीलासँ २ कि.मी. उत्तर-पूर्व अछि कुन्दग्राम , जतऽ जैनक २४म तीर्थंकर महावीरक जन्म भेल छलन्हि। एतऽ बुद्धक छाउर, अभिषेक पुषकरणी (राजा अभिषेकसँ पूर्व एतऽ नहाइत रहथि), अशोक स्तम्भ आ संसद-भवन (राजा विशालक गढ़) अछि।

पजेबागढ़ वनही टोल- एतऽ एकटा बुद्ध मूर्त्ति भेटल छल, मुदा ओकर आब कोनो पता नै अछि। ई स्थल सेहो रखबारी गामक लगे अछि।

मंगलगढ़- समस्तीपुर जिलामे हसनपुर ब्लॉकमे दुधपुरा बजार लग देओढ गाम लग। भगवान बुद्धक उपदेश एतऽ भेल, स्थानीय राजा मंगलदेवक आग्रहपर बुद्ध किछु दिन एतऽ निवास सेहो केलन्हि।

मुसहरनियां डीह- अंधरा ठाढ़ीसँ ३ किलोमीटर पश्चिम पस्टन गाम लग एकटा ऊँच डीह अछि। बुद्धकालीन एकजनियाँ कोठली, बौद्धकालीन मूर्त्ति, पाइ, बर्त्तनक टुकड़ी आ पजेबाक अवशेष एतऽ अछि।

अकौर- मधुबनीसँ २० किलोमीटर पश्चिम आ उत्तरमे अकौर गाममे एकटा ऊँच डीह अछि, जतऽ बौद्धकालक मूर्त्ति अछि।

लौरिया-नन्दनगढ़- नन्दनगढ़सँ उत्तर स्थित अछि, एतऽ अशोक स्तंभ आ बौद्ध स्तूप अछि।

विक्रमशिला- भागलपुरमे स्थित प्राचीन विश्वविद्यालय। भागलपुर जिलाक अंतीचक गाममे राजा धर्मपालक बनाओल बुद्ध विश्वविद्यालय अछि। १०८ व्याख्याता लेल रहबाक स्थान आ बाहरसँ पढ़य बला लेल सेहो स्थान एतऽ निर्मित अछि।

चम्पानगर- भागलपुरक पश्चिममे, आब नगरसँ सटि गेल अछि। ई जैन लोकनिक एकटा पवित्रस्थल अछि, एतऽ महावीर तीनटा बस्सावास केने रहथि। दू टा जैन मन्दिर एतऽ अछि, जे जैनक बारहम तीर्थंकर वासुपूज्य नाथकेँ समर्पित अछि। महावीर विदेहमे छह टा बस्सावास बितेलन्हि। बर्खा ऋतुमे चारि मास एक ठाम निवासकेँ बस्सावास कहल जाइ छल। बुद्ध एकोटा बस्सावास विदेहमे नै बितेलन्हि, मुदा वैशाली नगरीमे आम्रपालीक उद्यानमे लिच्छवीगणकेँ सन्देश देने छला। आम्रपालीसँ भिक्षा ग्रहण कऽ बुद्ध गेला वेणुमती करय चारि मासक बस्सावास।

अभिलेख

गौरी-शंकर स्थान, मधुबनी जिलाक जमथरि गाम आ हैंठी बाली गामक बीच ई स्थान गौरी आ शङ्करक सम्मिलित मूर्त्ति आ ऐपर मिथिलाक्षरमे लिखल पालवंशीय अभिलेख। बिदेश्वरस्थानसँ २-३ किलोमीटर उत्तर दिशामे ई स्थान अछि।

भीठ-भगवानपुर अभिलेख- राजा नान्यदेवक पुत्र मल्लदेवसँ संबंधित अभिलेख एतऽ अछि। मधुबनी जिलाक मधेपुर थानामे ई स्थल अछि।

भगीरथपुर- पण्डौल लग भगीरथपुर गाममे अभिलेख अछि जइसँ ओइनवार वंशक अंतिम दुनू शासक रामभद्रदेव आ लक्ष्मीनाथक प्रशासनक विषयमे सूचना भेटैत अछि।

मंदार पर्वत- बांका स्थित स्थलमे मिथिलाक्षरक गुप्तवंशीय ७म् शताब्दीक अभिलेख अछि। समुद्र मंथनक हेतु मंदारक प्रयोग भेल छल। निकटमे बौंसीमे जैनक बारहम तीर्थंकर वासुपूज्य नाथक दूटा मूर्त्ति अछि, पैघ मूर्ति लाल पाथरक अछि तँ दोसर काँसाक जकर सोझाँ दूटा पदचिन्ह अछि। जैनक बारहम तीर्थंकर वासुपूज्य नाथक जन्म चम्पानगरमे आ निर्वाण एत्तै भेल छलन्हि।

बिदेश्वर- मधुबनी जिलामे लोहनारोड स्टेशन लग स्थित शिवधामक स्थापना महाराज माधवसिंह केलन्हि। तइ युगक मिथिलाक्षरक अभिलेख सेहो एतऽ अछि।

बसैटी (बाइसी-बसैटी), अररिया अभिलेख - पूणियाँमे श्रीनगर लग मिथिलाक्षरक ई अभिलेख मिथिलाक पहिल महिला शासक रानी इद्रावतीक राज्यकालक वर्णन करैत अछि। रानी इन्द्रावती (१७८४-१८०२) जे अकालक समय फूड-फॉर-वर्क आ अन्य कल्याणकारी कार्यक प्रारम्भ केने रहथि।

जयनगर किला- मिथिलाक तेसर किला अछि भारत नेपाल सीमा पर प्राचीन जयपुर आ वर्त्तमान जयनगर लग। दरभंगा लग पंचोभ गामसँ प्राप्त ताम्र अभिलेख पर जयपुर केर वर्णन अछि।

विष्णु

हुलासपट्टी- मधुबनी जिलाक फुलपरास थानाक जागेश्वर स्थान लग हुलासपट्टी गाम अछि। कारी पाथरक विष्णु भगवानक मूर्त्ति एतऽ अछि।

पिपराही- लौकहा थानाक पिपराही गाममे विष्णुक मूर्त्तिक चारू हाथ भग्न भऽ गेल अछि।

मधुबन- पिपराहीसँ १० किलोमीटर उत्तर नेपालक मधुबन गाममे चतुर्भुज विष्णुक मूर्त्ति अछि।

कमलादित्य स्थान- अंधरा ठाढ़ी लगमे कमलादित्य स्थानक विष्णु मंदिर कर्णाट राजा नान्यदेवक मंत्री श्रीधर दास द्वारा स्थापित भेल।

झंझारपुर अनुमण्डलक रखबारी गाममे वृक्षक नीचाँ राखल विष्णु मूर्त्ति, गांधारशैली मे बनाओल गेल अछि।

मटिहानी- विष्णु मन्दिर

जनकपुर- बृहद् विष्णुपुराणमे मिथिलामाहात्म्यमे जनकपुर क्षेत्रक वर्णन अछि। सत्रहम शताब्दीमे संत सूर किशोरकेँ अयोध्यामे सरयू धारमे राम आ जानकीक दू टा भव्य मूर्त्ति भेटलन्हि, जकरा ओ जानकी मन्दिर, जनकपुरमे स्थापित कऽ देलन्हि। वर्त्तमान मन्दिरक स्थापना टीकमगढ़क महारानी द्वारा १९११ ई. मे भेल। नगरक चारूकात यमुनी, गेरुखा आ दुग्धवती धार अछि। राम नवमी (चैत्र शुक्ल नवमी),जानकी नवमी (वैशाख शुक्ल नवमी) आ विवाह पंचमी (अगहन शुक्ल पंचमी) पर एतऽ मेला लगैए।

अंधरा-ठाढ़ीक स्थानीय वाचस्पति संग्रहालय- गौड़ गामक यक्षिणीक भव्य मूर्त्ति एतऽ राखल अछि।

गौतम तीर्थ- कमतौल स्टेशनसँ ६ किलोमीटर पश्चिम ब्रह्मपुर गाम लग एकटा गौतम कुण्ड पुष्करणी अछि।

मुंगेरक पूब 'सीता-कुण्ड'गर्म कुण्ड अछि, सीता जी एत्तै पृथ्वीमे समाहित भेल छली। ठंढ़ा जलक कुण्ड 'रामकुण्ड', लक्ष्मण कुण्ड, भरत कुण्ड, आ शत्रुघ्न कुण्ड सेहो अछि, भैयारीमे बड्ड मिलान। से मिलान बाबू गढ़ नारिकेलमे सेहो छै, बेसी पढ़ल लिखल गाममे से आब कहाँ?

हलावर्त्त- जनकपुरसँ ३५ किलोमीटर दक्षिण पश्चिममे सीतामढ़ी नगरमे हलवेश्वर शिव मन्दिर आ जानकी मन्दिर अछि। एतसँ डेढ़ किलोमीटर पर पुण्डरीक क्षेत्रमे सीताकुण्ड अछि। हलावर्त्तमे जनक द्वार हर चलेबा काल सीता भेटलि छली। राम नवमी (चैत्र शुक्ल नवमी) आ जानकी नवमी (वैशाख शुक्ल नवमी) पर एतऽ मेला लगैए।

फुलहर-मधुबनी जिलाक हरलाखी थानामे फुलहर गाममे जनकक पुष्पवाटिका छल जतऽ सीता फूल लोढ़ै छली।

धनुषा- जनकपुरसँ १५ किलोमीटर उत्तर धनुषा स्थानमे पीपरक गाछक नीचाँ एकटा धनुषाकार खण्ड पड़ल अछि। रामक तोड़ल ई धनुष अछि। ऐसँ पूब वाणगंगा धार बहैए जे लक्ष्मण द्वारा वाणसँ उद्घाटित भेल छल।

सुग्गा- जनकपुर लग जलेश्वर शिवधामक समीप सुग्गा ग्राममे शुकदेवजीक आश्रम अछि। शुकदेवजी जनकसँ शिक्षा लेबाक हेतु मिथिला ऐल छला- ऐ ठाम हुनका ठहरेबाक व्यवस्था भेल छल।

सिंहेश्वर- मधेपुरासँ ५ किलोमीटरपर गौरीपुर गाम लग सिंहेश्वर शिवधाम अछि।

कपिलेश्वर- कपिल मुनि द्वार स्थापित महादेव मधुबनीसँ ६ किलोमीटर पश्चिममे अछि।

कुशेश्वर- समस्तीपुरसँ उत्तर-पूब, लहेरियासरायसँ ६० किलोमीटर दक्षिण-पूब आ सहरसासँ २५ किलोमीटर पश्चिम ई एकटा प्रसिद्ध शिवस्थान अछि। एतऽ चिड़ै-

अभ्यारण्य सेहो अछि जतऽ उज्जर आ कारी गैबर, लालसर, दिघौछ, मैल, नकटा, गैरी, गगन, सिल्ली, अधानी, हरिअल, चाहा, करन, रतबा चिड़ै सभ नवम्बरसँ मार्च धरि देखबामे अबैए।

सिमरदह- थलवारा स्टेशन लग शिवसिंह द्वारा बसाओल शिवसिंहपुर गाम लग ई शिवमन्दिर अछि।

सोमनाथ- मधुबनी जिलाक सौराठ गाममे सभागाछी लग सोमदेव महादेव छथि।

मदनेश्वर- मधुबनी जिलाक अंधरा ठाढ़ीसँ ४ किलोमीटर पूब मदनेश्वर शिव स्थान अछि।

चण्डेश्वर- झंझारपुरमे हरड़ी गाम लग चण्डेश्वर ठाकुर द्वारा स्थापित चण्डेश्वर शिवस्थान अछि।

शिलानाथ- जयनगर लग कमला धारक कातमे शिलानाथ महादेव छथि।

उग्रनाथ- मधुबनीसँ दक्षिण पण्डौल स्टेशन लग भवानीपुर गाममे उगना महादेवक शिवलिंग अछि। विद्यापतिकेँ प्यास लगलन्हि तँ उगनारूपी महादेव जटासँ गंगाजल निकालि जल पियेलखिन्ह। विद्यापतिक हठ केलापर ऐ स्थान पर उगना हुनका अपन असल शिवरूपक दर्शन देलखिन्ह।

उच्चैठ छिन्नमस्तिका भगवती- कमतौल स्टेशनसँ १६ किलोमीटर पूर्वोत्तर उच्चैठमे कालिदास भगवतीक पूजा करैत छला। भगवतीक मौलिक मूर्त्ति मस्तक विहीन अछि।

उग्रतारा- मण्डन मिश्रक जन्मभूमि महिषीमे मण्डनक गोसाउनि उग्रतारा छथि।

भद्रकालिका- मधुबनी जिलाक कोइलख गाममे भद्रकालिका मंदिर अछि।

चामुण्डा- मुजफ्फरपुर जिलामे कटरागढ़ लग लक्ष्मणा वा लखनदेइ धार लग दुर्गा द्वारा चण्ड-मुण्डक वध कएल गेल। ओइ स्थानपर ई मन्दिर अछि।

परसा सूर्य मन्दिर- झंझारपुरमे सग्रामसँ पाँच किलोमीटर पूर्व परसा गाममे साढ़े चारि फीटक भव्य सूर्य मूर्त्ति भेटल अछि।

चैनपुर सहरसा- मिथिलाक एकमात्र नीलकंठ मन्दिर, संगमे आदिकालीन भव्य काली-मन्दिर सेहो ऐ गाममे अछि। महाशिवरात्रि आ कालीपूजा बड़ धूमधामसँ चैनपुरमे होइत अछि।

धरहरा, बनमनखी, पूर्णियाँमे नरसिंह अवतारक स्थान अछि, एकटा खोह जकाँ पैघ पाया अछि जइमे जे किछु फेकबै तँ बड़ी काल धरि गों-गोँ अबाज होइत रहत। ई स्थान आब नरसिंह भगवानक मूर्ति आ मन्दिरक कारणसँ बेस विकसित भऽ गेल अछि। एत्तै नरसिंह पाया फाड़ि अवतरित भेल छला।

बिसफी- मधुबनी जिलाक बेनीपट्टी थानामे कमतौल रेलवे स्टेशनसँ ६ किलोमीटर पूब आ कपिलेश्वर स्थानसँ ४ किलोमीटर पश्चिम बिसफी गाम अछि। ज्योतिरीश्वर पूर्व महाकवि विद्यापतिक जन्म-स्थान ई गाम अछि।

मिथिलाक बीस टा सिद्ध पीठ- १.गिरिजास्थान (फुलहर, मधुबनी), २.दुर्गास्थान (उचैठ, मधुबनी), ३.रहेश्वरी (दोखर, मधुबनी), ४.भुवनेश्वरीस्थान (भगवतीपुर, मधुबनी), ५. भद्रकालिका (कोइलख, मधुबनी), ६.चमुण्डा स्थान (पचाही, मधुबनी), ७.सोनामाइ (जनकपुर, नेपाल), ८.योगनिद्रा (जनकपुर, नेपाल), ९.कालिका स्थान (जनकपुर स्थान), १०.राजेश्वरी देवी (जनकपुर, नेपाल), ११.छिनमस्ता देवी (उजान, मधुबनी), १२.बनदुर्गा (खररख, मधुबनी), १३.सिधेश्वरी देवी (सरिसव, मधुबनी), १४.देवी-स्थान (अंधरा ठाढ़ी, मधुबनी), १५.कंकाली देवी (भारत नेपाल सीमा आ रामबाग प्लेस, दरभंगा), १६.उग्रतारा

(महिषी, सहरसा), १७.कात्यानी देवी (बदलाघाट, सहरसा), १८.पुरन देवी(पूर्णियाँ), १९.काली स्थान (दरभंगा), २०.जैमंगलास्थान(मुंगेर), ५२. जनकपुर परिक्रमाक १५ स्थल आ ओतुक्का मुख्य देवता १. हनुमाननगर- हनुमानजी, २.कल्याणेश्वर- शिवलिंग, ३.गिरिजा-स्थान- शक्ति, ४.मटिहानी- विष्णु मन्दिर, ५.जालेश्वर- शिवलिंग, ६.मनाई- माण्डव ऋषि, ७. श्रुव कुण्ड- ध्रुव मन्दिर, ८.कंचन वन- कोनो मन्दिर नै मात्र मनोरम दृश्य, ९.पर्वत- पाँच टा पर्वत, १०.धनुषा- शिव धनुषक टुकड़ी, ११.सतोखड़ी- सप्तर्षिक सात टा कुण्ड, १२.हरुषाहा- विमलागंगा, १३. करुणा- कोनो मन्दिर नै मात्र मनोरम दृश्य, १४. बिसौल- विश्वामित्र मन्दिर आ १५.जनकपुर।

दरभंगा कैथोलिक चर्च- १८९१मे स्थापित ई चर्च १८९७ केर भूकम्पमे क्षतिग्रस्त भऽ गेल। एकरा होली रोजेरी चर्च सेहो कहल जाइए। सेंट फांसिस ऑसिसी चर्च मुजफ्फरपुरमे अछि।

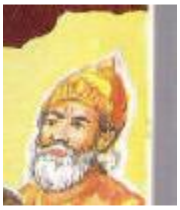
भिखा सलामी मजार- गंगासागर पोखरि दरभंगाक महारपर ई मजार अछि। मकदूम बाबाक मजार:ललित नारायण मिथिला विश्वविद्यालय आ कामेश्वर सिंह संस्कृत विश्वविद्यालय दरभंगाक बीच स्थित ई मजार हिन्दू आ मुस्लिम मतावलम्बीक एकटा पावन स्थान अछि। दरभंगा टावर मस्जिद इस्लाम मतावलम्बीक एकटा भव्य मस्जिद आ धार्मिक स्थल अछि।

९.विदेह मिथिला रत्न

विदेह मिथिला रत्न

वि दे ह विदेह Videha বিদেহ http://www.videha.co.in विदेह प्रथम मैथिली पाक्षिक ई पत्रिका Videha Ist Maithili Fortnightly ejournal विदेह प्रथम मैथिली पाक्षिक ई पत्रिका नव अंक देखबाक लेल पृष्ठ सभकेँ रिफ्रेश कए देखू। Always refresh the pages for viewing new issue of VIDEHA.

भारत आ नेपालक माटिमे पसरल मिथिलाक धरती प्राचीन कालेसँ महान पुरुष ओ महिला लोकनिक कर्मभूमि रहल अछि। प्रस्तुत अछि मिथिला रत्नक एकटा छोट संग्रह। ऐ संग्रहकेँ पूर्ण करबाक हेतु अपन बहुमूल्य संग्रहकेँ editorial.staff.videha@gmail.com केँ पठाउ। आर्काइवक सर्वाधिकार रचनाकार, सम्बन्धित फोटोग्राफर आ संग्रहकर्त्ताक लगमे छन्हि। फोटो सभ पठेबा लेल धन्यवाद पाठकगण। साभार। पूर्णतः अव्यवसायिक उद्देश्य आ मात्र एकेडमिक प्रयोग लेल। विशेष विवरण देखबा लेल क्लिक करू **VIDEHA_346**, **VIDEHA_347**, **VIDEHA_366**, **VIDEHA_373** *आ* **मिथिला रत्नआ मिथिलाक संगीत (कथा) मिथिलाक पाबनि तिहार /मिथिला चित्रकला /** ।

वैदिक जनक

'वैदेह राजा' ऋगवेदिक कालक नमी सप्याक नामसँ छलाह, यज्ञ करैत सदेह स्वर्ग गेलाह, ऋगवेदमे वर्णन अछि। ओ इन्द्रक संग देलन्हि असुर नमुचीक विरुद्ध आ ताहिमे इन्द्र हुनका बचओलन्हि।शतपथ ब्राह्मणक विदेघमाथव आ पुराणक निमि दुनू गोटेक पुरोहित गौतम छथि से दुनू एके छथि आ एतएसँ विदेह राज्यक प्रारम्भ। माथवक पुरहित गौतम मित्रविन्द यज्ञक/ बलिक प्रारम्भ कएलन्हि आ पुनः एकर पुनःस्थापना भेल महाजनक-२ क समयमे याज्ञवल्क्य द्वारा। निमि

वाल्मीकि

सीतापति राम

गौतमक आश्रमक लग **जयन्त** आ मिथि -जिनका मिथिला नामसँ सेहो सोर कएल जाइत छन्हि, **मिथिला** नगरक निर्माण कएलन्हि। निमीक जयन्तपुर वर्तमान जनकपुरमे छल, मिथीक मिथिलानगरीक स्थान एखन धरि निर्धारित नहि भए सकल अछि, अनुमानित अछि जनकपुरक लग । �सीरध्वज जनक� सीताक पिता छथि आ एतयसँ मिथिलाक राजाक सुदृढ़ परम्परा देखबामे अबैत अछि। �कृति जनक� सीरध्वजक बादक 18म पुस्तमे भेल छलाह। कृति हिरण्यनाभक पुत्र छलाह आ जनक बहुलाश्वक पुत्र छलाह। याज्ञवलक्य हिरण्याभक शिष्य छलाह, हुनकासँ योगक शिक्षा लेने छलाह। कराल जनक द्वारा एकटा ब्राह्मण युवतीक शील-अपहरणक प्रयास भेल आ जनक राजवंश समाप्त भए गेल (संदर्भ अश्वघोष-बुद्धचरित आ कौटिल्य-अर्थशास्त्र)।

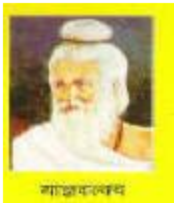
लव कुश

विदेघ माथव

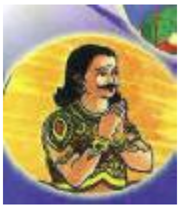
शतपथ ब्राह्मणक विदेघ माथवक विदेह आगमन, आगिक सदानीरासँ आगाँ नहि बढ़बाक चर्च।

शतपथ ब्राह्मणक विदेघमाथव आ पुराणक निमि दुनू गोटेक पुरोहित गौतम छथि से दुनू एके छथि आ एतएसँ विदेह राज्यक प्रारम्भ।

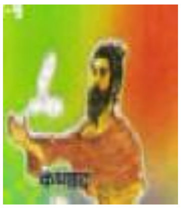

वाजसनेयी याज्ञवल्क्य

याज्ञवल्क्य मिथिलाक दार्शनिक राजा कृति जनकक दरबारमे छलाह। हुनकर माताक वा पिताक नाम सम्भवत: वाजसनी छलन्हि। ओना हुनकर पिता देवरातकेँ मानल जाइत छन्हि। याज्ञवल्क्य १. शुक्ल यजुरवेद, २. शतपथ ब्राह्मण, ३.बृहदारण्यक उपनिषद आ ४.याज्ञवल्क्य स्मृतिक दृष्टा/लेखक छथि।

अंगराज कर्ण

वैशेषिक दर्शन कणाद

वैशेषिक दर्शन कणाद

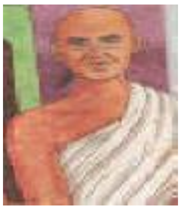
महावीर जैन 599-527

महावीर विदेहमे छह टा बस्सावास बितेलन्हि।

गौतम बुद्ध BC 563-483

ओना तँ महावीर विदेहमे छह टा बस्सावास बितेलन्हि मुदा बुद्ध एकोटा नै मुदा मिथिलामे बौद्ध धर्मक प्रभाव पछाति बढ़ल। बुद्ध वैशाली नगरीमे आम्रपालीक उद्यानमे लिच्छवीगणकेँ सन्देश देने छलाह।

चाणक्य BC 350-283

धर्म आ विधिक क्षेत्रमे कौटिल्यक अर्थशास्त्र आ याज्ञवल्क्य स्मृतिमे बड्ड समानता अछि जे चाणक्यक मिथिलावासी होयबाक प्रमाण अछि।

अर्थशास्त्रमे(१.६ विनयाधिकारिके प्रथमाधिकरणे षडोऽध्याय: इन्द्रियजये अरिषड्वर्गत्याग:) कराल जनकक पतनक सेहो चर्चा अछि।

तद्विरुद्धवृत्तिरवश्येन्द्रियश्चातुरन्तोऽपि राजा सद्यो विनश्यति- यथा दाण्डक्यो नाम भोज: कामाद् ब्राह्मण कन्यायमभिमन्यमान: सबन्धराष्ट्रो विननाश करालश्च वैदेह:,...।

चन्द्रगुप्त मौर्य चाणक्यक शिष्य BC 340-293

चाणक्यक शिष्य

आर्यभट्ट वैज्ञानिक 476-550

पञ्जीमे आर्यभट्टक विवरण- (२७)(३४/०८) महिपतिय: मंगरौनी माण्डैर सै पीताम्ब र सुत दामू दौ माण्ड्र सै वीजी त्रिनयनभट्ट: ए सुतो ***आर्यभट्ट:*** ए सुतो उदयभट्ट: ए सुतो विजयभट्ट ए

सिद्ध सरहपाद 700-780

सरहपाद-�सिद्धिरत्थु मइ पढ़मे पढ़िअउ ,मण्ड पिबन्तों बिसरउ एमइउ�।मिथिलामे अक्षरारम्भ सिद्धिरस्तु जकर पूर्वमे सिद्धिरस्तु, गणेशजीक अंकुश

आदि शंकराचार्य 788-820 मंडन मिश्रसँ शास्त्रार्थ

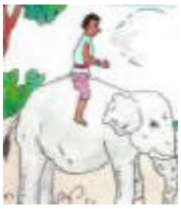
सुतो सुलोचनभट (सुनयनभट्ट) ए सुतो भट्ट ए सुतो धर्मजटीमिश्र ए सुतो धाराजटी मिश्र ए सुतोब्रह्मजरी मिश्र ए सुतो त्रिपुरजटी मिश्र ए सुत विघुजटी मिश्र ए सुतो अजयसिंह: ए सुतो विजयसिंह: ए सुतो ए सुतो आदिवराह: ए सुतो महोवराह: ए सुतो दुर्योधन सिंह: ए सुतो सोढ़र जयसिंहर्काचार्यास्त्रस महास्त्र विद्या पारङ्गत महामहोपाध्या य: नरसिंह:।।

आँजी, लिखल जाइत अछि। मिथिलामे ई धारणा जे माँड़ पिलासँ स्मरण शक्ति क्षीण होइत अछि; ई सरहपादक मिथिलावासी होएबाक प्रमाण अछि।

म.म.गोनू झा 1050-1150

करमहे सोनकरियाम गोनू झाक वर्णन पञ्जीमे अछि- महामहोपाध्याय धूर्तराज गोनू। पञ्जीक अनुसार पीढ़ीक गणना कएलासँ गोनूक जन्म (गोनूक सोनकरियाम करमहे-वत्समे २४म पीढ़ी चलि रहल अछि) *आर्यभट्टक बाद (आर्यभट्टक माण्डर-काश्यपमे ३१ म पीढ़ी चलि रहल अछि) आ विद्यापतिक पहिने (विद्यापतिक विषएवार बिस्फी-काश्यपमे १४म पीढ़ी चलि रहल अछि)* लगभग १०५० ई.मे सिद्ध होइत अछि। कारण एहि तरहेँ एक पीढ़ीकेँ ४० सँ गुणा केला सँ आर्यभट्टक जन्म लगभग ४७६ ई. आ विद्यापतिक जन्म लगभग १३५० ई. अबैत अछि जे इतिहाससम्मत अछि।

कृष्णाराम आ हाथी सुबरन

मिथिलाक यादव (गुआर) जातिक लोकदेवता कृष्णाराम अपन हाथी सुबरनपर सवार।

वंशीधर ब्राह्मण

छेछन महराज

मिथिलाक डोम जातिक लोकदेवता

दीना- भदरी

मिथिलाक मुसहर जातिक लोकदेवता

ज्योति पँजियार

राजा सलहेस

मिथिलाक दूधवंशी (दुसाध) जातिक लोकदेवता

दुलरा दयाल

गोनू झाक गाम भरौड़ाक राजकुमार, "बहुरा गोढिन नटुआ दयाल" लोककथाक मलाह कथानायक। भरौड़ामे एखनो हिनकर गहबर छन्हि।

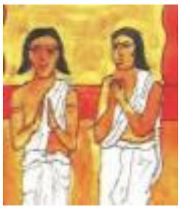

कालिदास

बोधि कायस्थ

विद्यापतिक पुरुष-परीक्षामे मृत्युकालमे गंगा नदीक आयब आ बोधि-कायस्थकेँ अपनामे समेबाक खिसा वर्णित अछि जे बादमे विद्यापतिकेँ लऽ कऽ सेहो प्रचलित भेल।

राधाकृष्ण आ करताराम मल्लिक

मिथिलाक अमता घरेनक प्रारम्भिक गबैय्या

महाराज नान्यदेव

मिथिलाक कर्णाट वंशक 1097 ई. मे स्थापना। 1147 ई. मे मृत्यु।

मल्लदेव

मिथिलाक कर्णाट वंशक संस्थापक नान्यदेवक पुत्र। मिथिलाक गंधवरिया राजपूत मल्लदेवकेँ अपन बीजीपुरुष मानैत छथि।

महाराज हरसिंहदेव

मिथिलाक कर्णाट वंशक। ज्योतिरीश्वर ठाकुरक वर्ण-रत्नाकरमे हरसिंहदेव नायक आकि राजा छलाह। 1294 ई. मे जन्म आ 1307 ई. मे राजसिंहासन। घियासुद्दीन तुगलकसँ 1324-25 ई. मे हारिक बाद नेपाल पलायन। मिथिलाक पञ्जी-प्रबन्धक ब्राह्मण, कायस्थ आ क्षत्रिय मध्य आधिकारिक स्थापक, मैथिल ब्राह्मणक हेतु गुणाकर झा, कर्ण कायस्थक लेल शंकरदत्त, आ क्षत्रियक हेतु विजयदत्त एहि हेतु

मंत्री गणेश्वर

मिथिलाक कर्णाट वंशक नरेश हरसिंहदेवक मंत्री। *सुगतिसोपान*मे मिथिलाक सांवैधानिक इतिहासक वर्णन।

प्रथमतया नियुक्त भेलाह। हरसिंहदेवक प्रेरणासँ- आ ई हरसिंहदेव नान्यदेवक वंशज छलाह, जे नान्यदेव कार्णाट वंशक १००९ शाकेमे स्थापना केने रहथि- नन्दैद शुन्यं शशि शाक वर्षे (१०१९ शाके)... मिथिलाक पण्डित लोकनि शाके १२४८ तदनुसार १३२६ ई. मे पञ्जी-प्रबन्धक वर्तमान स्वरूपक प्रारम्भक निर्णय कएलन्हि। पुनः वर्तमान स्वरूपमे थोडे बुद्धि विलासी लोकनि मिथिलेश महाराज माधव सिंहसँ १७६० ई. मे आदेश करबाए पञ्जीकारसँ शाखा पुस्तकक प्रणयन करबओलन्हि। ओकर बाद पाँजिमे (कखनो काल वर्णित १६०० शाके माने १६७८ ई. वास्तवमे माधव सिंहक बादमे १८०० ई.क आसपास) *श्रोत्रिय* नामक एकटा नव ब्राह्मण उपजातिक मिथिलामे उत्पत्ति भेल।

मीरां साहेब

मिथिलाक मुस्लिम लोकनिक बीच प्रसिद्ध लोकगाथाक नायक।

अमर बाबा

मिथिलाक मलाह जातिक लोकदेवता।

गरीबन बाबा

मिथिलाक धोबि जातिक लोकदेवता।

लालबन बाबा

मिथिलाक चर्मकार जातिक लोकदेवता।

बंठा चमार

कारिख पजियार

लोरिक

राय रणपाल

अयाची मिश्र

पन्द्रहम शताब्दीक भवनाथ मिश्र बड पैघ नैय्यायिक छलाह आ कहियो ककरोसँ कोनो वस्तुक याचना नहि कएलन्हि, ताहि लेल सभ हुनका अयाची मिश्र कहए लगलन्हि।

शंकर मिश्र

"बालोऽहं जगदानन्द न मे बाला सरस्वती। अपूर्णे पंचमे वर्षे वर्णयामि जगत्त्रयम् ॥" क वक्ता। पन्द्रहम शताब्दीमे भवनाथ मिश्रक घरमे मधुबनी जिलाक सरिसव ग्राममे शंकर मिश्रक जन्म भेल।शंकर मिश्र महाराज भैरव सिंहक कनिष्ठ पुत्र राजा पुरुषोत्तमदेवक आश्रित छलाह। एकर वर्णन रसार्णव ग्रंथमे भेटैत अछि। शंकर मिश्र कवि, नाटककार, धर्मशास्त्री आ न्याय-वैशेषिकक व्याख्याकार रहथि।शंकर मिश्र ग्रंथावली- १.गौरी दिगम्बर प्रहसन २.कृष्ण विनोद नाटक ३.मनोभवपराभव नाटक४.रसार्णव५.दुर्गा-टीका६.वादिविनोद७.वैशेषिक सूत्र पर उपस्कार८.कुसुमांजलि पर आमोद९.खण्डनखण्ड-खाद्य टीका १०.छन्दोगाह्निकोद्धार ११.श्राद्ध प्रदीप १२.प्रायश्चित प्रदीप।

पक्षधर मिश्र

विद्यापतिक समकालीन जयदेव मिश्र, जे अपन अकाट्य तर्कक कारण पक्षधर मिश्रक नामसँ जानल गेलाह।

मैथिलीक आदिकवि विद्यापति (ज्योतिरीश्वर पूर्व)

मैथिलीक आदिकवि विद्यापति (विद्यापतिक चित्र: विदेह चित्रकला सम्मानसँ पुरस्कृत पनकलाल मण्डल द्वारा)

*कवीश्वर ज्योतिरीश्वर(लगभग १२७५-१३५०)सँ पूर्व (कारण ज्योतिरीश्वरक ग्रन्थमे हिनक चर्च अछि), मैथिलीक आदि कवि। संस्कृत आ अवहट्ठक विद्यापति ठक्कुरःसँ भिन्न। सम्भवतः बिस्फी गामक बार्बर कास्टक श्री महेश ठाकुरक पुत्र। समानान्तर परम्पराक बिदापत नाचमे विद्यापति पदावलीक (ज्योतिरीश्वरसँ पूर्वसँ) नृत्य-अभिनय होइत अछि।*ज्योतिरीश्वर पूर्व विद्यापति:- कश्मीरक अभिनव गुप्त (दशम शताब्दीक अन्त आ एगारहम शताब्दीक प्रारम्भ)- ग्रन्थ �ईश्वर प्रत्याभिज्ञा-विभर्षिणी� मे विद्यापतिक उल्लेख करै छथि। श्रीधर दासक सदुक्तिकर्णामृत, (रचना ११ फरबरी १२०६, मध्यकालीन मिथिला, वि.कु. ठाकुर)- श्रीधर दास विद्यापतिक पाँच टा पद उद्धृत केने छथि जे विद्यापतिक पदावलीक भाषा छी।

�जाव न मालतो कर परगास

तावे न ताहि मधुकर विलास।� आ

�मुन्दला मुकुल कतय मकरन्द�

ज्योतिरीश्वर (१२७५-१३५०) **षष्ठः कल्लोल-** ॥अथ विद्यावन्त वर्णना॥ **अष्टमः कल्लोलः-** ॥अथ राज्य वर्णना॥ मे उल्लेख।

महाराज शिव सिंह

मिथिला नरेश विद्यापतिक आश्रयदाता ओइनवार वंशक महाराज शिव सिंह।

उगना महादेव

महादेव विद्यापतिक अहिठाम गीत सुनबा लेल उगना नोकर बनि रहैत छलाह।

महाकवि विद्यापति ठाकुर 1350-1435 (मैथिलीक आदि कवि ज्योतिरीश्वर-पूर्व विद्यापतिसँ भिन्न, संस्कृत आ अवहट्ठमे लेखन)

महाकवि विद्यापति ठाकुर 1350-1435

विद्यापति ठक्कुरः 1350-1435 विषएवार बिस्फी-काश्यप (राजा शिवसिंहक दरबारी) आ संस्कृत आ अवहट्ठ लेखक। कीर्तिलता, कीर्तिपताका, पुरुष परीक्षा, गोरक्षविजय, लिखनावली आदि ग्रंथ समेत विपुल संख्यामे कालजयी रचना। ई मैथिलीक आदिकवि विद्यापति (ज्योतिरीश्वर पूर्व)सँ भिन्न छथि।

(चित्रक आधार मिथिला सांस्कृतिक परिषद, कोलकाता द्वारा कोनो कलाकारसँ बनबाओल , कलाकारक नाम ६०-७० सालसँ अज्ञात कारणसँ गुप्त राखल गेल अछि।)

शंकरदेव 1449-1569

पारिजातहरण।

जगज्ज्योतिर्मल्ल १६१३-३७

हरगौरी विवाह नाटक, कुञ्ज विहार नाटक।

डॉ. सर आशुतोष मुखर्जी १८६४ -१९२४

मैथिली प्रेमी। कलकत्ता विश्वविद्यालयमे अपन कुलपतित्वमे मैथिली अध्यापन शुरूसँ स्नातकोत्तर धरि, प्रिन्सिपल आ सबसिडियरी दुनू विषयक रूपमे, सत्र-१९१७-१८ सँ प्रारम्भ केलन्हि। मैथिलीक पहिल बेर विश्वविद्यालयमे अध्यापन शुरू भेल।

मदन मोहन मालवीय १८६१-१९४६

खुद्दी झा १८६७-१९२७

गाम कोइलख। कलकत्ता विश्वविद्यालयमे मैथिलीक

बबुआ मिश्र १८८१-१९५९

गाम कोइलख। बबुआजी मिश्र (श्रीकृष्ण मिश्र), ज्योतिष

मैथिली प्रेमी। काशी हिन्दू विश्वविद्यालयमे अपन कुलपतित्वमे मैथिली अध्यापनक प्रारम्भ केलन्हि। कलकत्ता विश्वविद्यालयक बाद ई दोसर विश्वविद्यालय भेल जतऽ मैथिलीक अध्यापनक प्रारम्भ भेल।

अध्यापनक १९१७-१८ सत्रमे प्रारम्भ भेलापर गङ्गापति सिंह पहिल अंग्रेजी निष्ठ मैथिली प्राध्यापक आ खुद्दी झा पहिल संस्कृत निष्ठ मैथिली प्राध्यापक नियुक्त भेला।

तीर्थ (कलकत्ता), ज्योतिषाचार्य (बनारस)। कलकत्ता वि.वि. मे प्राचीन भारतीय इतिहास आ संस्कृति विभागमे हिन्दू गणित आ ज्योतिषक प्राध्यापक, संगे कलकत्ता विश्वविद्यालयमे सत्र १९१७-१८ सँ मैथिलीक अध्यापनक प्रारम्भक पछाति मैथिली विभागमे सेहो १९४६ धरि अध्यापन। सुनीति कुमार चटर्जी सङे ज्योतिरीश्व कविशेखराचार्यक 'वर्ण रत्नाकर' क सम्पादन (१९४०)।

सुनीति कुमार चटर्जी १८९० -१९७७

मैथिली प्रेमी। बबुआ मिश्र (बबुआजी मिश्र) सङे ज्योतिरीश्व कविशेखराचार्यक 'वर्ण रत्नाकर' क सम्पादन (१९४०)।

अरविन्द घोष १८७२-१९५०

मैथिली प्रेमी। विद्यापति गीतक अंग्रेजीमे अनुवाद।

सर जी. ए. ग्रियर्सन १८५१-१९४१

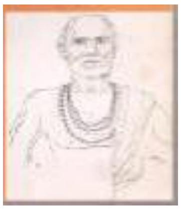
मैथिली प्रेमी। 'मैथिली ग्रामर' आ 'मैथिली क्रेस्टोमेथी एण्ड वोकाबुलेरी' ।

कवि चन्दा झा 1831-1907

मूलनाम चन्द्रनाथ झा, ग्राम- पिण्डारुछ, दरभंगा। कवीश्वर, कविचन्द्र नामसँ विभूषित। ग्रिएर्सनकेँ मैथिलीक प्रसंगमे मुख्य सहायता केनिहार।

कृति- मिथिला भाषा रामायण, गीति-सुधा, महेशवाणी संग्रह, चन्द्र पदावली, लक्ष्मीश्वर विलास, अहिल्याचरित आऽ

महाकवि लालदास 1856-1921

हिनक जन्म खड़ौआ ग्राममे १८५६ ई. मे तथा मृत्यु १९२१ ई. मे भेलन्हि । हिनक अनेक रचना उपलब्ध होइत अछि, यथा�रमेश्वर चरित रामायण,� स्त्री शिक्षा,� �सावित्री-सत्यवान,� �चण्डी चरित,� �विरुदावली,� �दुर्गा सप्तशती,� तन्त्रोक्त मिथिला माहात्म्य� आदि । मैथिलीक अतिरिक्त ई संस्कृत, हिन्दी तथा फारसीक ज्ञाता छलाह । कविताक अतिरिक्त गद्यमे सेहो ई रचना कएल । रमेश्वर चरित रामायण हिनक

म.म. हरप्रसाद शास्त्री (१८५३-१९३१)

२३ कवि ५० टा बौद्ध चर्यापद संख्याक नेपाल सँ १९०७ मे विश्लेषण। [लुइपाद १, २९; कुक्कुरीपाद २, २०, ४८; विरुबपाद ३; गुण्डारीपाद ४; चत्तिलपाद ५; भुसुकुपाद ६, २१, २३, २७, ३०, ४१, ४३, ४९; कान्हापाद ७, ९, १०, ११, १२, १३, १८, १९, २४, ३६, ४०, ४२, ४५; कम्बलाम्बरपाद ८; डोम्बीपाद १४; शान्तिपाद १५, २६; महिधरपाद १६; वीणापाद १७; सरहपाद २२, ३२, ३८, ३९; शबरपाद

विद्यापति रचित संस्कृत पुरुष-परीक्षाक गद्य-पद्यमय अनुवाद।

सभसँ विशिष्ट ग्रन्थ अछि । राम-कथाक उल्लेखमे सीताक महिमाक महत्त्व दए मिथिला तथा मैथिलीक प्रति ई अपन श्रद्धा तथा भक्तिकैं व्यक्त कएल अछि ।

२८,५०; आर्यदेवपाद ३१; ढेनढनपाद ३३; दारिकापाद ३४; भादेपाद ३५; ताडकापाद ३७; कनकनापाद ४४; जयनन्दीपाद ४६; धमपाद ४७; तंत्रीपाद २५]

नगेन्द्रनाथ गुप्त (१८६१-१९४०)

विद्यापति पद्यावलीक संकलन आ सम्पादन (१९१०)

म. म. परमेश्वर झा 1856-1924

जन्म 1856 ई. मे तरौनी ग्राम (दरभंगा) जिलामे भेल छलन्हि तथा निधन 1924 ई. मे । संस्कृत व्याकरणक ई दिग्गज विद्वान् छलाह तथा �वैयाकरण केशरी� क उपाधिसँ विभूषित छलाह । मैथिली साहित्यमे अपन कृति �मिथिलातत्त्व विमर्श� तथा �सीमंतिनी आख्यायिका�क कारणे महत्त्वपूर्ण स्थान रखैत छथि । ई महाराज रमेश्वर सिंहक दरवारमे राज-पंडितक पदपर अनेको वर्ष धरि सुप्रतिष्ठित छलाह ।

अवध बिहारी प्रसाद शाही 1859-1929

सर्वतंत्र स्वतंत्र बच्चा झा 1860-1921

मधुबनी जिलांतर्गत लवाणी(नवानी) गाममे हिनकर जन्म भेलन्हि।हिनक कृति सभ अछि। 1. सुलोचन-माधव चम्पू काव्य, 2.न्यायवार्त्तिक तात्पर्य व्याख्यान, 3.गूढार्थ तत्त्वलोक(श्री मदभागवतगीता व्याख्याभूत मधुसूदनी टीका पर) 4.व्याप्तिपंचक टीका 5.अवच्छदकत्व निरुक्ति विवेचन 6.सव्यभिचार टिप्पण 7.सतप्रतिपक्ष टिप्पण 8.व्याप्तनुगन विवेचन 9.सिद्धांत लक्षण विवेक 10.व्युत्पत्तिवाद गूढार्थ तत्वालोक 11.शक्तिवाद टिप्पण 12.खण्डन-ख़ण्ड खाद्य टिप्पण 13. अद्वैत सिद्धि चन्द्रिका टिप्पण 14.कुकुकाञ्जलि प्रकाश टिप्पण।

म. म. शशिनाथ झा 1860-1930

मुंशी रघुनन्दन दास 1860-1945

गाम-सखबार, ज़िला-मधुबनी। "मिथिला नाटक" आ "दूतांगद व्यायोग"क लेखक।

मधुसूदन ओझा 1866-1939

म.म. मुरलीधर झा १८६८ -१९२९

जन्म- गाम- भराम (जिला मधुबनी), अपन मातृक श्यामसीधपमे बसि गेलाह। काशीसँ १९०६ ई. मे ई "मिथिलामोद" नामक मासिक मैथिली पत्रिकाक प्रकाशन शुरु केलन्हि। हितोपदेश (अनुवाद), मैथिली व्याकरण, "अर्जुन तपस्या" (उपन्यास) प्रकाशित।

मुकुन्द झा "बख्शी" 1869-1936

जन्म हरिपुर बख्शी टोल ग्राम (मधुबनी जिला) मे 1869 ई. मे भेल तथा हिनक निधन काशीमे 1937 ई. मे भेलन्हि । हिनक लिखल संस्कृत मे अनेक ग्रंथ अछि । मैथिलीमे हिनक महत्त्वपूर्ण कृति अछि �मिथिला भाषामय इतिहास� । एकर अतिरिक्त मैथिलीमे हिनक स्फुट निबन्ध सभ सेहो प्रकाशित भेल । मिथिलाक ऐतिहासिक वर्णन सभसँ पहिने हिनके प्रकाशित भेल । एहि इतिहासमे मिथिलाक सर्वतोमुखी परिचय प्रस्तुत कएल गेल अछि ।

डॉ. सर गंगानाथ झा 1871-1941

जन्म मधुबनी जिलाक सरिसब-पाही ग्राममे 1871 ई. मे भेल तथा निधन प्रयागमे 1941 ई. मे । ई अपना समयक संस्कृतक प्रकाण्ड विद्वान म. म. चित्रधर मिश्र, म. म. जयदेव मिश्र तथा म. म. शिवकुमार शास्त्रीसँ मीमांसा एवं दर्शनक अध्ययन कएलन्हि तथा दर्शनक विभिन्न दुरूह ग्रंथक अङरेजीमे अनुवाद कए पाश्चात्य संसारक ध्यान आकृष्ट कएलन्हि । ई गवर्नमेन्ट संस्कृत कॉलेज बनारसमे 1917 सँ 1923 धरि प्रिंसिपल छलाह तथा एलाहाबाद विश्वविद्यालयक 1923 सँ 1932 पर्यन्त कुलपति रहलाह । मैथिलीमे हिनक सम्पादित चन्दा झाक �महेशवाणी संग्रह� तथा �गणनाथ-विन्ध्यनाथ पदावली� प्रकाशित अछि । मैथिली साहित्य परिषद् द्वारा प्रकाशित हिनक �वेदान्त दीपक� (दर्शन) विषयक अपूर्व ग्रंथ अछि ।

जनार्दन झा जनसीदन 1872-1951

रासबिहारी लालदास 1872-1940

"मिथिला दर्पण" क लेखक।

एहिसँ भिन्न हिनक निबंध सभ सामयिक मैथिली पत्न-पत्निकामे प्रकाशित अछि ।		
 रामचन्द्र मिश्र "चन्द्र" 1873- 1937 मैथिल प्रभा	 महावैय्याकरणाचार्य पं दीनबन्धु झा 1878-1955	 भवनाथ मिश्र 1879-1933 मैथिली शब्दकोष "मिथिला शब्द प्रकाश"क लेखक।
 कीर्त्यानन्द सिंह	 टंकनाथ चौधरी 1884-1928	 भवप्रीतानन्द ओझा 1886-1970
 कपिलेश्वर मिश्र 1887-1987 गाम सलेमपुर, थाना-उजियारपुर, जिला समस्तीपुर। �सीतादाइ� पुस्तक भंडारसँ प्रकाशित।	 बालकृष्ण मिश्र 1888-1948	 बलदेव मिश्र 1890-1975 हिनक जन्म सहरसा जिलाक वनगाँव ग्राममे 1890 ई. मे एवं निधन फरवरी, 1975मे भेलन्हि । प्रारम्भमे पं. गेनालाल चौधरीसँ ज्यौतिष पढ़ि ई काशीमे पं. सुधाकर द्विवेदीजीक शिष्य भेलाह । बहुत वर्ष धरि सरस्वती भवन (वाराणसी) मे हस्तलिखित विभागमे कार्य कएल । पश्चात् पटनाक काशीप्रसाद जयसवाल रिसर्च संस्थानमे अनेक प्राचीन तिब्बती हस्तलिपिकेँ देवनारीमे लिप्यन्तरित कएल। �मिथिलामोद� प्रकाशन एवं म.म. मुरलीधर झाक

प्रोत्साहनसँ ज्यौतिषीजी १९१० ई.सँ �मोद�मे लिखए लगलाह। हिनक प्रकाशित रचना अछि��रामायण शिक्षा�, �चन्दा झा�, �संस्कृति�, �भारत शिक्षा�, �गप्प-सप्प विवेक�, �समाज� आदि । पण्डितजी यावत् धरि पटना रहलाह बराबरि �मिहिर�मे लिखैत रहलाह ।

आचार्य रामलोचन शरण 1889-1971

सीतामढ़ीमे जन्म आ दरभंगामे मृत्यु। "मैथिली रामचरित मानस" सहित तुलसीदासक समस्त रचनाक मैथिलीमे लेखन। मिथिलाक्षरमे मैथिलीक प्रकाशनक प्रारम्भ केनिहार। प्रकाशन संस्था "पुस्तक भण्डार", लहेरियासराय, पटनाक संस्थापक।

सीताराम झा 1891-1975

जन्म चौगामा ग्राममे १८९१ ई.मे तथा निधन १९७५ ई. मे भेलन्हि । संस्कृतमे ज्योतिष शास्त्रक अनेक रचनाक .अतिरिक्त मैथिलीमे हिनक �अम्ब चरित� (महाकाव्य), �सूक्ति सुधा,� लोक लक्षण,� �पढ़ुआचरित,� �पूर्वापर व्यवहार,� उनटा बसात,� �अलंकार दर्पण�, �भूकम्प वर्णन�, �काव्य षट-रस�, �मैथिली काव्योपवन�, आदि ग्रन्थ उपलब्ध अछि । हिनक गीताक मैथिली अनुवाद सेहो उपलब्ध अछि । मिथिला मोदक सम्पादन १९२० ई.सँ १९२७ ई. धरि ई कएल ।

ताराचरण झा 1892-1928

बद्रीनाथ झा 1893-1973

जन्म मधुबनी जिलाक सरिसव ग्राममे १८९३ ई. मे भेलन्हि तथा १९१४ ई. मे ई काशी लाभ कएलिन्ह । बहुत दिन धरि ई मुजफ्फरपुरक

जीवनाथ राय 1893-1964

उमेश मिश्र 1895-1967

जन्म मधुबनी जिलाक गजहरा ग्राममे 1895 ई. मे भेल छलन्हि । ई एकहतरि वर्षक आयुमे १९६७ ई. मे प्रयागमे स्वर्गवासी भेलाह । ई अपन

धर्म्म समाज संस्कृत कॉलेजमे साहित्यक अध्यापक छलाह । मैथिलीक विख्यात कवि लोकनि यथा सुमनजी, मधुपजी, मोहनजी आदि हिनक शिष्य छथिन्ह । संस्कृत साहित्यमे हिनक अनेक रचना अछि । जाहिमे राधा परिणय� (महाकाव्य) क स्थान विशिष्ट अछि । मैथिलीमे हिनक �एकावली परिणय� (महाकाव्य) एक नवीन कीर्तिमान स्थापित कएलक। कोनो अलंकारक दृष्टान्त तकबाक हेतु �एकावली परिणय� पर्याप्त अछि ।

स्वनाम-धन्य पिता म. म. जयदेव मिश्र तथा म. म. डा. गंगानाथ झाक सान्निध्यमे विद्यार्जन कएल। १९२३ सँ १९५९ धरि मिश्रजी एलाहाबाद विश्वविद्यालयमे संस्कृतक प्राध्यापक छलाह । दरभंगा �मिथिला शोध संस्थान�क निदेशक पदपर किछु समय कार्य कए १९६२ सँ ६५ धरि कामेश्वर सिंह संस्कृत विश्वविद्यालयक कुलपति रहलाह ।म. म. मुरलीधर झासँ प्रभावित भए �मिथिलामोद�मे ई लिखब प्रारम्भ कएलन्हि तथा अपन विविध प्रकारक रचनासँ मैथिलीक गद्यकेँ समृद्ध कएलन्हि । मैथिलीमे हिनक प्रसिद्ध ग्रन्थ अछि��कमला� (शेक्सपीयरक �टेम्पेस्ट�क भावानुवाद), �नलोपाख्यान�, �मैथिली-संस्कृति� तथा अनेक वर्णनात्मक एवं आलोचनात्मक निबन्ध; मनबोधक कृष्णजन्मक सम्पादन, विद्यापतिक कीर्तिलता, कीर्तिपताका, गोरक्ष विजय आदिक अनुवाद-सम्पादन सेहो कएल।

बाबू धनुषधारी दास 1895-1965

मैथिलीमे बिहारी कविक अनुवाद प्रकाशित।

अमरनाथ झा 1897-1955

सरिसब पाहीटोल ग्राममे १८९७ ई. मे भेल । हिनक निधन पटनामे जखन ई बिहार लोक सेवा आयोगक अध्यक्ष छलाह, १९५५ मे भेलन्हि । ई एलाहाबाद विश्वविद्यालयक नओ वर्ष धरि कुलपति रहि पश्चात् हिन्दू विश्वविद्यालयक सेहो कुलपतिक पदकेँ सुशोभित कएलन्हि । ई अंगरेजीक प्रकाण्ड विद्वान् छलाह, ताहि संग हिन्दी, उर्दू, फारसी, संस्कृत, बङला एवं मैथिलीक सेहो अद्भुत विद्वान् छलाह ।मैथिलीमे हिनका द्वारा सम्पादित �हर्षनाथ काव्य ग्रन्थावली� तथा �गोविन्ददासक श्रृङ्गारभजन� महत्त्वपूर्ण अछि । एहिसँ भिन्न हिनक मैथिली साहित्य परिषदक अध्यक्षीय भाषण तथा अन्य लेख प्रकाशित अछि ।

भोलालाल दास 1897-1977

हिनक जन्म दरभंगा जिलाक कसरौर मे भेलन्हि । साहित्य सर्जनाक अतिरिक्त अपन संगठन क्षमता तथा मैथिली साहित्यक सर्वतोमुखी विकासक हेतु सतत तत्पर रहबाक कारणेँ भोला बाबू मैथिली संसारक एक स्तम्भक रूपमे रहलाह । हिनक निधन 1977 ई. मे भेल । मैथिलीक प्रचार-प्रसारमे ई अपन जीवन समपित कएने छलाह। पाठ्यक्रममे मैथिलीकेँ स्थान हो ताहि हेतु ई बीड़ा उठओलन्हि । विद्यालय स्तरक अनेक पोथीक निर्माण कएल । मैथिली साहित्य परिषदक ई संस्थापक मण्डलक सदस्य छलाह । 1931 सँ 1940 ई. पर्यन्त ओकर प्रधान मन्त्री रहलाह । हिनक मन्त्रित्वकालमे �भारती� नामक मासिक पत्नक प्रकाशन भेल । एहिसँ पूर्व (१९२९-३१) कुशेश्वर कुमरजीक संग संयुक्त

सम्पादनमे �मिथिला� नामक पत्न चलाओल । ई नवीन एवं प्रगतिशील विचारक लोक छलाह । ननव लेखककेँ प्रोत्साहित करब, शैलीमे एकरूपता आनब, नव प्रकाशनसँ मैथिलीक साहित्य भंडारक पूर्त्ति करब हिनक कर्त्तव्य बनि गेल छल । हिनक लिखल �मैथिली व्याकरण� तथा हिनकहि द्वारा सम्पादित �गद्यकुसुमांजलि बहुत दिन धरि विद्यालयमे पढ़ाओल जाइत रहल । हिनक लिखल अनेक निबन्ध समालोचना, कविता, संस्मरण, जीवनी-साहित्य मैथिलीक पत्र-पत्निकामे छिड़िआएल अछि ।

कुमार गंगानन्द सिंह 1898-1971

जन्म�बनैली राजपरिवारमे 24-9-1898, मृत्यु:-श्रीनगर पूर्णिञा 17-1-1970 । भूतपूर्व शिक्षामंत्नी, बिहार एबं कुलपति, कामेश्वर सिंह दरभंगा संस्कृत विश्वविद्यालय ।रचना�अगिलही (अपूर्ण उपन्यास) तथा अनेक कथा एवं एकांकी । युगक अनुरूप सामाजिक कुरीति आदिकेँ आधार बनाए सुधारवादी दृष्टिएँ कथा सभहिक रचना ।

ब्रजमोहन ठाकुर 1899-1977

भुवनेश्वर प्रसाद 1902-

दरभंगा जिलाक बनौली गाम, निवास रायसाहेब पोखरि लहेरियासराय। सरस्वती स्कूल लहेरियासरायमे १९३०-१९६४ ई. धरि अध्यापन। मैथिलीमे "बाल रामायण� प्रकाशित।

जयनारायण झा 'विनीत' 1902-1991

नरेन्द्र नाथ दास विद्यालंकार १९०४-१९९३

सुधाकर झा "शास्त्री" 1904-1974

दामोदर लाल दास विशारद 1904-1981

बबुआजी झा 'अज्ञात' 1904-1996

२००१- बबुआजी झा �अज्ञात� (प्रतिज्ञा पाण्डव, महाकाव्य)लेल साहित्य अकादमी पुरस्कार।

श्रीवल्लभ झा हाटी 1905-1940

रमानाथ झा 1906-1971

जन्म दरभंगा जिलाक उजान (धर्मपुर) ग्राममे 1906 ई. मे एवं हिनक निधन दरभंगामे १९७१ ई. मे भेलन्हि । 1930 ई. मे अङरेजीमे एम. ए. कएलाक बाद ई कतोक वर्ष धरि मधेपुर उच्च विद्यालयक प्रधानाध्यापक छलाह, तकरा बाद दरभङ्गा-राज-लाइब्रेरीक पुस्तकालयाध्यक्षक रूपमे 1936 सँ अन्तिम समय धरि रहलाह । 1952 सँ 62 चन्द्रधारी मिथिला कॉलेजमे प्रो. झा अङरेजीक प्राध्यापक रूपेँ काजka पश्चात् ओही कॉलेजमे मैथिली विभागाध्यक्ष बनाओल गेलाह । 1965 मे रमानाथ बाबू साहित्य अकादमीक मैथिलीक प्रतिनिधि निर्वाचित भेलाह जाहि पद पर ओ जीवनक अन्त समय तक रहलाह ।

हिनक रचनाक क्षेत्न बहुत व्यापक छल । हिनक अनुसंधानात्मक निबंक दू गोट संग्रह �निबन्धमाला� तथा �प्रबंध संग्रह� प्रकाशित अछि । संकलित सम्पादित पुस्तक सभमे �मैथिली पद्य-संग्रह�, �मैथिली गद्य-संग्रह�, �प्राचीन गीत�, �कथा काव्य�, �नवीन गीत�, �कविता कुसुम�, �कथा

राम इकबाल सिंह राकेश (१९१२-१९९४)

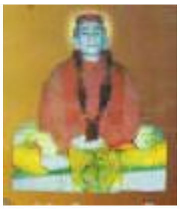
जन्म १४ जुलाइ १९१२, मृत्यु २७ नवम्बर १९९४,हिनकर मैथिली लोकगीत (संग्रह आ सम्पादन) एकटा लेजेण्डरी पोथी बनि गेल अछि।

काशीकान्त मिश्र "मधुप" 1906-1987

१९७०- काशीकान्त मिश्र �मधुप� (राधा विरह, महाकाव्य) पर साहित्य अकादेमी पुरस्कार प्राप्त मैथिलीक प्रशस्त कवि आ मैथिलीक प्रचार-प्रसारक समर्पित कार्यकर्ता �झंकार� कवितासँ क्रान्ति गीतक आह्वान कएलनि । प्रकृति प्रेमक विलक्षण कवि । �घसल अठन्नी कविताक लेल कथ्य आ शिल्प-संवेदना�द्दु स्तर पर चरम लोकप्रियता भेटलनि।

संग्रह� आदि अछि । �कथासरित्सागर�क आधार पर प्राञ्जल गद्य शैलीमे हिनक �उदयन-कथा� तथा �बररुचि-कथा� बेश ख्याति पओलक । व्याकरणक �मिथिला भाषा प्रकाश�, �अलक्ङारप्रवेश� आदि अनेक ग्रन्थ प्रकाशित अछि । �मैथिली साहित्य पत्र� त्रैमासिक पत्रिकाक संपादक।

लक्ष्मीनाथ गोसाई 1793-1872

मेही दास

धरहरा कोठी_बनमनखी_असली नाम_रामानुग्रहलाल दास_आश्रम_मायामोहल्ला, कुप्पाघाट, भागलपुर

बुचन भगत, संत 1928-1991

अभिराम दास

मिथिलाक प्रसिद्ध भागवत वाचक।

स्नेहलता 1909-1993

गाम- डरोड़ी, समस्तीपुर। पूर्ण नाम- कपिलदेव ठाकुर "स्नेहलता"। रामाश्रयी रसिक सम्प्रदायक संत। हिनकर रचित वैदेही विवाह संकीर्तन, विनय पदावली, शिववाणी, चेतावनी, झूला-संकीर्तन, सीतावतरण प्रबन्धकाव्य आ स्नेहशतक- दोहावली-कवित्त आदि मिथिलाक महिला वर्ग आ संकीर्तनकार लोकनिक कंठमे परिव्याप्त अछि आ लोकमंगलक अनुष्ठानमे व्यापक रूपेँ व्यवहृत अछि। हिनक "वैदेही विवाह" मिथिलाक कीर्तनिया नाट्य परम्पराकेँ लोकरुचिक अनुकूल बनौने अछि।

स्वतंत्रता सेनानी स्व. रामफल मण्डल

सुन्दर झा "शास्त्री" 1930-1998

जनकपुर, नेपाल, युवावस्थाक जेलक दुर्लभ फोटो।नेपाल प्रज्ञा प्रतिष्ठानक मानद सदस्यता- स्व. सुन्दर झा शास्त्री।

कांञ्चीनाथ झा "किरण" 1906-1988

जन्म स्थान-धर्मपुर,लोहना रोड, दरभंगा बिहार । मैथिली भाषा आंदोलनमे महत्वपूर्ण भूमिका। �पराशर� महाकाव्य लेल साहित्य अकादमी ओ �कथा किरण� लेल वैदेही पुरस्कारसँ सम्मानित । प्रकाशित कृति: चंद्रग्रहण (उपन्यास), वीर-प्रसून (बालकथा), जय जन्मभूमि (एकांकी), विजेता विद्यापति (नाटक), कथा-किरण (कथा-संग्रह), किरण-कवितावली, कतेक दिनक बाद (कविता-संग्रह), पराशर (महाकाव्य) ओ किरण-निबंधावली (निबंध-संग्रह) आदि।१९८९- काञ्चीनाथ झा �किरण� (पराशर, महाकाव्य)पर मैथिली मे साहित्य अकादमी पुरस्कारसँ सम्मानित।

श्यामानन्द झा 1906-1949

रमाकांत झा, नेपाल 1907-1971

ईशनाथ झा 1907-1965

बहुमुखी प्रतिभाक कवि । प्राचीन आ नवीन पद्धतिक काव्य-रचनाक विलक्षण संयोग हिनकर कवितामे भेटैत अछि । दलित वर्ग, शोषणक समस्या, स्वदेश प्रेमक यथार्थवादी रचनाक संग संग व्यक्तिनिष्ठ कल्पनाक अनेक विशिष्ट कविता मैथिलीमे लिखलनि ।

भुवनेश्वर सिंह 'भुवन' 1907-1944

अपन खाढ़ीक बहुमुखी प्रतिभाक कवि । प्राचीन आ नवीन रीतिक कविताक रचना विपुल संख्यामे कएलनि । �भुवन भारती� कविता संकलन प्रकाशनसँ मैथिली ओज आ नव चेतनाक शंख फुकलनि।

हरिमोहन झा 1908-1984

हिनकर मैथिली कृति १९३३ मे �कन्यादान� (उपन्यास), १९४३ मे "द्विरागमन�(उपन्यास), १९४५ मे �प्रणम्य देवता� (कथा-संग्रह), १९४९ मे �रंगशाला�(कथा-संग्रह), १९६० मे �चर्चरी�(कथा-संग्रह) आऽ १९४८ ई. मे �खट्टर ककाक तरंग� (व्यंग्य) अछि। मृत्योपरांत १९८५मे (जीवन यात्रा, आत्मकथा)पर मैथिलीक साहित्य अकादमी पुरस्कारसँ सम्मानित।

कालीकान्त झा 1909-

मूल गाम ढंगा (हरिपुर), मधुबनी। फेर मातृक बरदबट्टा,पो. उरलाहा, भाया-मदनपुर, जिला-पूर्णियामे बसि गेलाह। सतघरा (मधुबनी), मदनपुर आ काशीमे पाणिनी व्याकरणक अध्ययन। "हनुमान चरित"क लेखक।

तंत्रनाथ झा 1909-1984

जन्म १९०९ ई मे दरभंगा जिलाक धर्मपुर ग्राममे भेलन्हि मुत्यु ४-५-�८४,चन्द्रधारी मिथिला कॉलेजमे अर्थशास्त्नक प्राध्यापक छलाह । अवकाश ग्रहण क काव्य साधनामे लागल रहलाह । महाकाव्य, मुक्तक, एकांकी सभ विधामे ई सिद्ध हस्त छलाह । हिनक �कीचक वंध� महाकाव्य अङरेजीक �ब्लैक्ङ भर्स� (अमित्नाक्षर छन्द) म लिखल अछि । मैथिलीमे �सौनेट� एवं ब्लैक्ङ भर्स�क ई प्रथम प्रयोक्ता थिकाह । संस्कृत परम्परामे काव्य रचना करितहुँ पाश्चात्य शैलीक नवीनता हिनका रचनामे भेल । हिनक �कीचक वध� ओ �कृष्ण चरित� महाकाव्य��मङ्गल-पञ्चाशिका� एवं �नमस्या� मैथिली साहित्यमे अपन विशिष्ट स्थान रखैछ । तकर अतिरिक्त मुक्तक काव्यमे विषय वस्तुक व्यापकता एवं शिल्प शैलिक प्रचुरता अबैत अछि । एक दिश यदि प्राचीन ढंगक ईश्वर वन्दनाक रचना कएलन्हि तँ दोसर दिस �सौनेट� (चतुर्दशपदी) �बैलेड� आदि लिखबामे पूर्ण सफलता प्राप्त कएलन्हि ।�कृष्ण चरित� महाकाव्य पर हिनका 1979 ई क साहित्यक अकादमी पुरस्कार भेटलन्हि । 1980 ई. मे हिनका अभिनन्दन ग्रन्थसमर्पित कएल गेलन्हि ।

जीवनाथ झा 1910-1977

सुरेन्द्र झा 'सुमन' 1910-2002

पं. रामचन्द्र झा 1910-

गाम तरौनी। काशी मिथिला ग्रन्थमालाक सम्पादक।

जन्म: ग्राम : बल्लीपुर, जिला-समस्तीपुर। प्रकाशित कृति: प्रतिपदा, अर्चना,साओन-भादव,अंकावली, अन्तर्नाद, पयस्विनी, उत्तरा आदि तीससँ अधिक मौलिक कविता-पुस्तक;पुरुष-परीक्षा, अनुगीतांजलि, ऋतु श्रृंगार तथा वर्णरत्नाकर, पारिजात-हरण, कृष्णजन्म, आनन्द-विजय आदि कतिपय ग्रन्थक अनुवाद-संपादन; �मैथिली काव्य पर संस्कृतक प्रभाव� नामक समीक्षा-ग्रंथ। �पयस्विनी� लेल १९७१ मे साहित्य अकादेमी पुरस्कार तथा �उत्तरा� पर १९१८ मे मैथिली अकादेमीक विद्यापति पुरस्कार प्राप्त। मैथिलीक प्रथम दैनिक पत्र �स्वदेश�क लब्धप्रतिष्ठ सम्पादक।१९९५- सुरेन्द्र झा �सुमन� (रवीन्द्र नाटकावली- रवीन्द्रनाथ टैगोर, बांग्ला)लेल साहित्य अकादेमी मैथिली अनुवाद पुरस्कार। २००० ई.- पं.सुरेन्द्र झा �सुमन�, दरभंगा;यात्री-चेतना पुरस्कार।

'नागार्जुन' वैद्यनाथ मिश्र 'यात्री' 1911-1998

जन्म अपन मामागाम सतलखामे भेलन्हि, जे हुनकर गाम तरौनीक समीपहिमे अछि, जिला-दरभ्गा। मूल नाम: वैद्यनाथ मिश्र। हिन्दीमे नागार्जुन नामे प्रख्यात। प्रकाशित कृति: चित्रा, पत्रहीन नग्न गाछ (मैथिली कविता-संग्रह); पारो, बलचनमा, नवतुरिया (मैथिली उपन्यास); युगधारा, सतरंगे पंखोंवाली, प्यासी पथराई आंखें, खिचड़ी विप्लव देखा हमने, तुमने कहा था, हजार हजार बाहो वाली, पुरानी जूतियो का कोरस, रत्नगर्भा, ऐसे भी हम क्या ! ऐसे भी तुम क्या ! (हिन्दी कविता-संग्रह); रतिनाथ की चाची, बलचनमा, नई पौध, बाबा बटेसरनाथ, वरुण के बेटे, दुखमोचन, कुम्भीपाक, अभिनन्दन, उग्रतारा, इमर तिया (हिन्दी उपन्यास); आसमान में चन्दा तैरे (कहानी संग्रह); भस्मांकुर (हिन्दी खण्ड काव्य); अन्नहीनम् क्रियाहीनम् (निबन्ध-संग्रह); गीत गोविन्द; मेघदूत; विद्यापति के गीत, विद्यापति की कहानियां (अनुवाद)। �पत्रहीन नग्न गाछ� लेल १९६८ मे साहित्य अकादेमी पुरस्कार प्राप्त। यायावरी जीवन। मैथिली प्रतिनिधिक रूपमे रूस भ्रमण। नागार्जुन (**स्व. श्री वैद्यनाथ मिश्र �यात्री�**), हिन्दी आ मैथिली कवि, १९९४ ई.मे **साहित्य अकादेमीक फेलो** (भारत देशक सर्वोच्च साहित्यक पुरस्कार)।

आरसीप्रसाद सिंह 1911-1996

जन्म: ग्राम-एरौत, जिला-समस्तीपुर। प्रकाशित कृति: माटिक दीप, पूजाक फूल, सूर्यमुखी (कविता-संग्रह), मेघदूत (अनुवाद), आरसी, नन्ददास, संजीवनी (हिन्दी काव्य संग्रह)। �सूर्यमुखी� लेल १९८४ मे साहित्य अकादेमी पुरस्कार प्राप्त।

गुरु जयदेव मिश्र 1911-1991 शिष्य गंगानाथ झा

यशोधर झा

मिथिला वैभव, दर्शन मैथिली पोथीपर 1966 मे पहिल साहित्य अकादमी पुरस्कार मैथिली लेल प्राप्त।

वैद्यनाथ मल्लिक 'विधु' 1912-1987

१९७६- वैद्यनाथ मल्लिक �विधु� (सीतायन, महाकाव्य) लेल मैथिलीक साहित्य अकादमी पुरस्कार।

भीम झा 1912-

पूर्णिया जिलाक मदनपुर गामक। जन्म ५ नवम्बर १९१२ ई.। बनैलीक श्री श्यामानन्द सिंहक अध्यक्षतामे �नारायण संकीर्तन महामण्डली�क स्थापना।

राधानाथ दास १९१२-

उपेन्द्र ठाकुर 'मोहन' 1913-1980

जन्म १९१३ ई. मे दरभंगा जिलाक चतरिया ग्राममे भेलन्हि । मृत्यु २४-५-१९८० । संस्कृत शिक्षामे साहित्याचार्य ओ बड़ौदा राजक विद्वत्-परीक्षासँ �साहित्य-रत्न�क उपाधिसँ विभूषित भेलाह । दैनिक आर्यावर्तमे आदिअहिसँ, पश्चात् १९६० सँ मिथिला मिहिरक उप-सम्पादक एवं सह-सम्पादक रूपेँ कार्य करैत १९७७ मे सेवा निवृत भेलाह ।मोहनजी करीब पचास वर्ष साहित्य साधनामे लागल रहलाह ।
विजयानन्द, कुंजरंजन, सुदर्शन, पुण्डरीक, शास्त्नी, बामन आदि छद्म नामसँ पत्न-पत्निकामे विविध विषयपर हिनक लेख सभ प्रकाशित भेल अछि ।मोहन जीक �बाजि उठल मुरली�मे १०१ गोट कविताक संकलन अछि जाहिमे हिनक सुदीर्घ काव्य-आराधनाक विभित्र विचारधाराक ओ विभित्र अनुभूतिक सामग्री उपलब्ध अछि । एहि पुस्तकपर मोहन�जीकेँ १९७८ मे साहित्य अकादम् पुरस्कार भेटलन्हि। एहिसँ बहुत पूर्व हिनक �फुलडाली� नामक कविता संग्रह सेहो प्रकाशित भेल छल ।

जयनाथ मिश्र 1913-1985

श्रीकांत ठाकुर "विद्यालंकार"

पञ्जीकार मोदानन्द झा 1914-1998

लब्ध धौत पञ्जीशास्त्र मार्त्तण्ड पञ्जीकार मोदानन्द झा, शिवनगर, अररिया, पूर्णिया। पिता- स्व. श्री भिखिया झा। गुरु- पञ्जीकार भिखिया झा। पूर्णिया जिलाक बनैली लगक शिवनगर गामक। जन्म २२ सितम्बर १९१४ ई.।सौराठमे अपन मौसा स्व. लूटनझा सँ पंजीशास्त्रक अध्ययन। १९४८-१९५१ ई. धरि दरभंगामे रहि आचार्य रमानाथ झाकेँ पाँजि पढ़ओलनि।शास्त्रार्थ परीक्षा- दरभंगा महाराज कुमार जीवेश्वर सिंहक यज्ञोपवीत संस्कारक अवसर पर महाराजाधिराज(दरभंगा) कामेश्वर सिंह द्वारा आयोजित परीक्षा-1937 ई. जाहिमे मौखिक परीक्षाक मुख्य परीक्षक म.म. डॉ. सर गंगानाथ झा छलाह।

आनन्द झा 1914-1988

टोक्यो हासेगावा, निदेशक मिथिला म्यूजियम, निगाटा

माँगनि खबास 1908-1943 संगीतज्ञ

पचगछियामे जन्म आ अल्प बएसमे मृत्यु। पचगछियाक रायबहादुर लक्ष्मीनारायण सिंहक शिष्य।

रामाश्रय झा 'रामरंग' अभिनव भातखण्डे 1928-2009

जन्म ११ अगस्त १९२८ ई. तदनुसारभाद्र कृष्णपक्ष एकादशी तिथिकेँ मधुबनी जिलान्तर्गत खजुरा नामक गाममे भेलन्हि। अभिनव गीतांजलि, हुनकर उच्चकोटिक शास्त्र रचना अछि।मिथिलावासी श्री रामरंग राग तीरभुक्ति, राग वैदेही भैरव, आऽ राग विद्यापति कल्याण केर रचना सेहो कएने छथि आऽ मैथिली भाषामे हिनकर खयाल �रंजयति इति राग:� केर अनुरूप अछि।

रामचतुर मल्लिक ध्रुपद संगीत 1905-1990

अभयनारायण मल्लिक

कुमार तारानन्द सिंह, संगीतज्ञ

 संगीताचार्य रायबहादुर लक्ष्मीनारा यण सिंह	 पंडित परमानन्द चौधरी, संगीतज्ञ	 हृदयनारायण झा
 संगीत भाष्कर राजकुमार श्यामान न्द सिंह १९१६-१९९४	 गुरुदेव कामत शास्त्रीय संगीत	 मिथिलेश कुमार झा, तबला वादन
 नागेश्वर लाल कर्ण, तबला वादक	 बाबू साहेब चौधरी 1916-1998 दरभंगा जिलाक दुलारपुर गामक। १९४३ ई. मे जीविकार्थ कलकत्ता अएलाह। नवम कक्षामे स्वराज्य आन्दोलनमे बाझि कए शिक्षाक इतिश्री। कलकत्तामे स्थानीत मैथिल संघमे प्रवेश। कलकक्तामे मैथिली आर्ट प्रेस. ९/१, खिलात घोष लेन, कलकत्ता-७०००0६ सँ मैथिली-मिथिला आन्दोलनमे सक्रिय। �कुहेस� आ �चाणक्य� दूटा नाटक। १९७१-७९ धरि �मिथिला दर्शन� आ �मैथिली दर्शन� मैथिली मासिकक सम्पादन।	 लक्ष्मण (लखन) झा 1916-2000 मिथिला राज्य अभियानी।

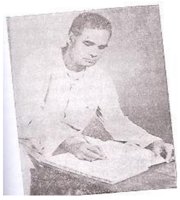

शुद्धदेव झा 'उत्पल' 1916-

गोड्डा जिलाक अलखदत्त-महेनपुरक निवासी। जन्म १६ अक्टूबर १९१६ ई.।

रामचरित्र पाण्डेय "अणु" १९१७-२०१०

लक्ष्मीनाथ झा मिथिला चित्रकला 1917-1990

उपेन्द्र नाथ झा 'व्यास' 1917-2002

जन्म स्थान-हरिपुर वकशीटोल, मधुबनी, बिहार। १९६९- उपेन्द्रनाथ झा �व्यास� (दू पत्र, उपन्यास) लेल साहित्य अकादेमी पुरस्कारसँ सम्मानित। साहित्य अकादेमीक अनुवाद पुरस्कार प्राप्त। प्रकाशित कृति: कुमार, दू पत्र (उपन्यास), विडंबना, भजना भजले (कथा-संग्रह), पतन संन्यासी, प्रतीक (काव्य), महाभारत (पहिल दू पर्व) आदि।

मनमोहन झा 1918-2009

जन्म सरिसबमे, अश्रुकण, वीरभोग्या, मिथिलाक निशापुरमे।२००९- स्व.मनमोहन झा (गंगापुत्र, कथासंग्रह)पर मृत्योपरांत साहित्य अकादमी पुरस्कार।

ब्रजकिशोर वर्मा 'मणिपद्म' 1918-1986

जन्म स्थान-बहेड़ा, दरभंगा बिहार। १९७३- ब्रजकिशोर वर्मा �मणिपद्म� (नैका बनिजारा, उपन्यास) लेल साहित्य अकादेमी पुरस्कारसँ सम्मानित। उपन्यासकार, कथाकार ओ कवि। प्रकाशित कृति: कोब्रागर्ल, कनकी, अर्द्धनारीश्वर, लोरिक विजय, नैका-बनिजारा, लवहरि-कुशहरि, राय रणपाल, आदिम गुलाम आदि उपन्यास ओ कंठहार (नाटक) आदि।

पं. सहदेव झा १९१९-

"मिथिला की धरोहर" पोथी प्रकाशित।

बुद्धिधारी सिंह रमाकर 1919-1991

जन्म मधुबनीमे 1919 ई. मे भेल। अपन पिता स्व. क्षेमधारी सिंहसँ विभिन्न विषयक शिक्षा ग्रहण कएलन्हि। ई रामकृष्ण कॉलेज, मधुबनीक

आद्याचरण झा 1920-

मैथिली विभागाध्यक्ष छलाह । जतएसँ अवकाश प्राप्त कएलन्हि । बाल्या-वस्थहिसँ ई कविकार्यमे लागल रहलाह अछि । संस्कृत तथा मैथिली दुनू भाषामे हिनक रचना प्रकाशित अछि । यथा�मैथिलीमे �प्रयास� (कथा-संग्रह), �मधुमती�, �अमरबापू� (कविता-संग्रह), �शरशय्या� (खंड-काव्य) �स्मृति साहसी� (महाकाव्य) आदि ।

चन्द्र भानु सिंह 1922-

२००४- चन्द्रभानु सिंह (शकुन्तला, महाकाव्य)लेल साहित्य अकादमी पुरस्कार।

सुधांशु शेखर चौधरी 1922-1990

जन्म दरभंगाक मिश्रटोलामे 1922 ई. मे भेलन्हि तथा मृत्यु 1990 ई. मे भेलन्हि । किछु दिन विभिन्न जीविकामे रहि पश्चात् साहित्यकारक जीवन प्रारम्भ कएल । किछु दिन �बैदेही�क सम्पादन श्री सुमनजी एवं श्री कृष्णकान्त मिश्रजीक संग कएल तत्पश्चात् 1960 ई. सँ 1982 ई. धरि पटनामे �मिथिला मिहिर��क सफल सम्पादन कएल ।हिनक दू गोट नाट्यकृति- �भफाइत चाहक जिनगी�, लेटाइत आँचर�, तथा �पहिल साँझ� हिनक नाटकक नीक व्यावहारिक अनुभवक परिचायक अछि ।छद्मनामसँ हिनक दू गोट उपन्यास मिहिर� मे प्रकाशित भेल अछि । हिनक उपन्यास ई वतहा संसार� जे मैथिली अकादमी द्वारा प्रकाशित भेल आ जाहि पर 1980 क साहित्य अकादमीक पुरस्कार देल गेल ।

जयकान्त मिश्र (१९२२-२००९)

मैथिली साहित्यक एकटा बड़ पैघ विद्वान डॉ. जयकांत मिश्र सन् १९८२ मे इलाहाबाद विश्वविद्यालयक अंग्रेजी आ आधुनिक यूरोपियन भाषा विभागक प्रोफेसर आ हेड पद सँ सेवानिवृत्त भेल छलाह। तकरा बाद ओ चित्रकूट ग्रामोदय विश्वविद्यालयमे भाषा आ समाज विज्ञानक डीन रूपमे कार्य कएलन्हि। स्व. मिश्र अखिल भारतीय मैथिली साहित्य समिति, इलाहाबादक अध्यक्ष, गंगानाथ रिसर्च इंस्टीट्यूट, इलाहाबादक अवैतनिक सचिव आ

सम्पादक, हिन्दी साहित्य सम्मेलन, प्रयागक प्रबन्ध विभागक संयोजक आ साहित्य अकादमी, नई दिल्लीक मैथिली प्रतिनिधि आ भाषा सम्पादक रहल छलाह। मैथिली साहित्यक इतिहास, फोक लिटेरेचर ऑफ मिथिला, कीर्तनिया ड्रामा सभक क्रिटिकल एडीशन,लेक्चर्स ऑन थॉमस हार्डी, लेक्चर्स ऑन फोर पोएट्स आ द कॉम्प्लेक्स स्टाइल इन एंगलिश पोएट्री हिनक लिखित किछु ग्रंथ अछि। हिनकर वृहत मैथिली शब्द कोष मात्र दू खण्ड प्रकाशित भए सकल, जाहिमे देवनागरीक संग मिथिलाक्षर आ फोनेटिक अंग्रेजीमे सेहो मैथिली शब्दक नाम रहए। ३ फरबरी २००९ कैँ सात बजे साँझमे हिनकर निधन भऽ गेलन्हि।

उपेन्द्र ठाकुर १९२९-१९९१

History of Mithila, Madhubani Painting, Studies in Jainism and Buddhism in Mithila आदि पोथी प्रकाशित।

गोविन्द झा 1923-

जन्मस्थान- इसहपुर, सरिसब पाही, मधुबनी, बिहार। सिद्ध कथाकार, उपन्यासकार, नाटककार, भाषा वैज्ञानिक ओ अनुवादक। साहित्य अकादेमी पुरस्कार, साहित्य अकादेमी अनुवाद पुरस्कारसँ सम्मानित। बिहार सरकारसँ कामिल बुल्के पुरस्कार, ग्रियर्सन पुरस्कार आदिसँ सम्मानित। प्रकाशित कृति: उपन्यास, नाटक, कथा, कविता, भाषा विज्ञान आदि विभिन्न विधामे अड़तीस टा पोथी प्रकाशित। प्रकाशन: सामाक पौती,नेपाली साहित्यक इतिहास (अनु) आदि। १९९३- गोविन्द झा (सामाक पौती, कथा)पुस्तक लेल सहित्य अकादेमी पुरस्कारसँ सम्मानित ।१९९३- गोविन्द झा (नेपाली साहित्यक इतिहास- कुमार प्रधान, अंग्रेजी) लेल साहित्य अकादेमी मैथिली अनुवाद पुरस्कार। प्रबोध सम्मान 2006 सँ सम्मानित। विदेह सम्पादकक समानान्तर साहित्य अकादेमी फेलो पुरस्कार २०१० (समग्र योगदान लेल)

योगानन्द झा 1923-1986

हिनक जन्म मधुबनी जिलाक कोइलख ग्राममे 1923 ई. मे भेलन्हि। मृत्यु 1986 मे भेलनि। अंग्रेजीमे एम. ए. कएलाक पश्चात् ई किछु दिन चन्द्रधरी मिथिला कॉलेजमे प्राध्यापक रहलाह। बिहार प्रशासनिक सेवामे 1981 धरि विभिन्न पदपर कार्य कएल। तत्पश्चात्मैथिली अकादमीक निदेशक �84 धरि ।योगानन्द झाजी मैथिली साहित्यमे अपन उपन्यास �भलमानुस� एवं �पवित्ला�क हेतु ख्यात छथि। हिनक नाटक �मुनिक मतिभ्रम� एवं कथा संग्रह �उड़ैत वंशी� यथेष्ट प्रतिष्ठा प्राप्त कएने अछि। एकर अतिरिक्त ई महात्मा गान्धीक आत्मकथाक अनुवाद एवं �आमक जलखरी� नामक एक कथा संग्रहक सम्पादन सेहो कएने छथि।

रामकृष्ण झा 'किसुन' 1923-1970

आधुनिक धाराक विशिष्ट कवि, कथाकार, चिन्तक। प्रकाशित कृति: आत्मनेपद (कविता संग्रह), मैथिली नवकविता (सम्पादन)।

उमानाथ झा 1923-2009

जन्म:-01-01-1923, मृत्यु 07-12-2009 महरैल, भधुबनी ।भूतपूर्व अङरेजी विभागाध्यक्ष एवं प्रति-कुलपति मिथिला विश्वविद्यालय, दरभंगा। रचना:- रेखाचित्न, अतीत (कथा संग्रह); मैथिली नवीन साहित्य, इन्द्र धनुष, विद्यापति गीतशती (सम्पादन)।१९८७- उमानाथ झा (अतीत, कथा) पर मैथिलीक साहित्य अकादमी पुरस्कारसँ सम्मानित।

ज़टाशंकर दास 1923-2006

प्रबोध नारायण सिंह 1924-2005

हिन्दी, संस्कृत, मैथिली, पाली एवं फारसीक विद्वान्। मिथिला, मैथिल एवं मैथिलीक ई अनन्य भक्त छथि । कलकत्ता रहि मिथिला दर्शन�, मैथिली कविता�, मैथिली रंगमंच� आदि पत्रिकाक प्रकाशनक माध्यमसँ श्री प्रबोधजी मैथिलीक जे सेवा कएल अछि तकर वर्णन थोड़मे सम्भव नहि । अनेक बङला कृतिक ई अनुवाद सेहो कएल अछि ।हिन्दीमे सेहो हिनक �कविता संग्रह� प्रकाशित अछि ।कलकत्ता विश्वविद्यालयमे हिन्दीक पूर्व अध्यक्ष। २००२- डॉ. प्रबोध नारायण सिंह (पतझड़क स्वर- कुर्तुल ऐन हैदर, उर्दू) लेल साहित्य अकादेमी मैथिली अनुवाद पुरस्कार।

मदनेश्वर मिश्र 1924-2004

"एक छलीह महारानी" प्रकाशित।

अमोघ नारायण झा "अमोघ" 1924-

मुरलीधर सिंह, ब्रजमोहन ठाकुर, शुभंकर झा, मदनेश्वर मिश्र 1924-2004, ललित नारायण मिश्र, देवनाथ राय

मतिनाथ मिश्र मतंग 1924-

आनन्द मिश्र 1924-2007

डॉ. जयमन्त मिश्र १९२५-२०१०

चन्द्रनाथ मिश्र अमर 1925-

जन्म: खोजपुर, मधुबनी । वरिष्ठ कवि, कथाकार-उपन्यासकार । हास्य-व्यंग्यक कवितामे बेजोड़। मैथिलीक लेल

मुक्तिनाथ झा (1926-2009)

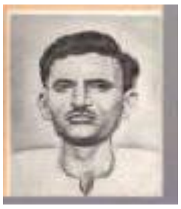
जन्म १५-१०-१९२५ मृत्यु ०७-०९-२०१०, गाम-ढंगा-हरिपुर-मजरही।

१९९५- जयमन्त मिश्र (कविता कुसुमांजलि, पद्य) लेल साहित्य अकादेमी पुरस्कार- मैथिली।

समर्पित व्यक्तित्व । पांच दर्जनसं बेसी कथा आ विदागरी, वीरकन्या (उपन्यास) जल समाधि (कथा संग्रह) प्रकाशित ।१९८३- चन्द्रनाथ मिश्र �अमर� (मैथिली पत्रकारिताक इतिहास) लेल साहित्य अकादमी पुरस्कारसँ सम्मानित। एम. एल. एकेडमी, लहेरिरियासरायसं शिक्षकक रूपमे अवकाश प्राप्त। आशा दिशा, गुदगुदी, युगचक्र, उनटा पाल आदि कविता संग्रह प्रकाशित। १९९८- चन्द्रनाथ मिश्र �अमर� (परशुरामक बीछल बेरायल कथा- राजशेखर बसु, बांग्ला) लेल साहित्य अकादेमी मैथिली अनुवाद पुरस्कार। चन्द्रनाथ मिश्र अमर २०१० मे मैथिली साहित्य लेल **साहित्य अकादेमीक फेलो** (भारत देशक सर्वोच्च साहित्यक पुरस्कार)।

शुभंकर झा 1926-

दीनानाथ पाठक 'बन्धु' 1928-1962

अनंत बिहारी लाल दास "इन्दु" 1928-2010

२००७- अनन्त बिहारी लाल दास �इन्दु� (युद्ध आ योद्धा-अगम सिंह गिरि, नेपाली)लेल साहित्य अकादेमी मैथिली अनुवाद पुरस्कार।

कृष्णकान्त मिश्र १९२८ -२०००

जगदानन्द झा 1928-

दुर्गानाथ झा "श्रीश"

हिनकर जन्म मधुबनी जिलाक विट्ठो गाममे १९२९ ई. मे भेलन्हि। हिन्दी आ मैथिलीमे एम.ए. आ बी.एड. केलाक बाद किछु दिन स्कूलमे अध्यापन, फेर मिल्लत कॉलेज, लहेरियासरायमे मैथिली आ हिन्दी विभागक अध्यक्ष। मैथिली भाषामे पहिल पी.एच. डी.। "श्रीश" जीक मैथिलीमे प्रकाशित रचना अछि- "मैथिली साहित्यक इतिहास", "भुवन भारती" (सम्पादन), "महामत्स्य ओ मनु" (कविता), "नाट्य कथा सार"(सम्पादन), "पुरुषार्थ"(पद्य

नाटक) आ अनेक कविता, एकांकी आ आलोचनात्मक निबन्ध।

राजकमल चौधरी 1929-1967

महिषी, सहरसा। रचना:- आदि कथा, आन्दोलन, पाथर फूल (उपन्यास), स्वरगंधा (कविता संग्रह), ललका पाग (कथा संग्रह), कथा पराग (कथा संग्रह सम्पादन)। हिन्दीमे अनेक उपन्यास, कविताक रचना, चौरङ्गी (बङला उपन्यासक हिन्दी रूपान्तर) अत्यन्त प्रसिद्ध।

विश्वनाथ झा "विषपायी" 1929-2005

"राम सुयश सागर" (मैथिली रामायण) १९८० ई. मे प्रकाशित। २५ जनवरी २००५ कैं मृत्यु।

जयधारी सिंह 1929-2007

समीक्षक, कवि । प्रकाशन: बौद्धगानमे तांत्रिक सिद्धांत, समीक्षा शास्त्रा अदि । रामकृष्ण कॉलेज, मधुबनीमै मैथिली विभागक पूर्व अध्यक्ष ।

शैलेन्द्र मोहन झा 1929-1994

१९९२- शैलेन्द्र मोहन झा (शरतचन्द्र व्यक्ति आ कलाकार-सुबोधचन्द्र सेन, अंग्रेजी)लेल साहित्य अकादेमी मैथिली अनुवाद पुरस्कार।

विजयनाथ ठाकुर 1929-2008

रमेशचन्द्र वर्मा 1930-

गोपालजी झा 'गोपेश' 1931-2008

जन्म मधुबनी जिलाक मेहथ गाममे १९३१ ई.मे भेलन्हि।हिनकर रचित �सोन दाइक चिट्ठी�,

विवेकानन्द ठाकुर 1931-

२००५- विवेकानन्द ठाकुर (चानन घन गछिया, पद्य)मैथिली लेल साहित्य अकादमी पुरस्कार।

ताराकांत मिश्र 1931-

�गुम भेल ठाढ़ छी�, �एलबम� �आब कहू मन केहन लगैए�, "मखानक पात" प्रकाशित भेल जाहिमे सोनदाइक चिट्ठी बेश लोकप्रिय भेल।२००६ ई.-श्री गोपालजी झा गोपेश, मेंहथ, मधुबनी;यात्री-चेतना पुरस्कार।

ललित 1932-1983

जन्म स्थान बसैठ चानपुरा मधुबनी, बिहार । प्रसिद्ध कथाकार ओ उपन्यासकार । प्रकाशित कृति: प्रतिनिधि, (कथा संग्रह), पृथ्वी-पुत्र (उपन्यास) आदि।

मुरारि मधुसूदन ठाकुर 1932-

ताराशंकर बंदोपाध्यायक बंगला उपन्यास "आरोग्य निकेतन"क मैथिली अनुवाद लेल साहित्य अकादमीक अनुवाद पुरस्कार 1999 भेटल छन्हि।

विद्यानारायण ठाकुर 1933-

धूमकेतु 1932-2000

जन्म स्थान कोइलख, मधुबनी, बिहार । प्रसिद्ध कथाकार, उपन्यासकार ओ कवि । प्रकाशित कृति : दू टा कथा संग्रह ओ एक टा उपन्यास ।

राजमोहन झा 1934-

जन्म स्थान कुमरबाजितपुर, वैशाली, बिहार । प्रख्यात कथाकार ओ संपादक । आइ काल्हि परसू (कथा-संग्रह) लेल १९९६ मे साहित्य अकादेमीसँ सम्मानित । प्रकाशित कृति : एक आदि एकांत, झूठ साँच, एकटा तेसर, अनुलग्नक, आइ काल्हि परसू (कथा संग्रह), गलतीनामा, भनहि विद्यापति, टीप्पणीत्यादि (आलोचना)। �आरम्भ� पत्रिकाक संपादन।प्रबोध सम्मान 2009 सँ सम्मानित।

डॉ. धीरेन्द्र 1934-2004

जन्म स्थान लोहना, मधुबनी, बिहार । प्रसिद्ध कथाकार,उपन्यासकार ओ कवि । प्रकाशित कृति: कुहेस आ किरण, पझाइत घूरक आगि, शतरूपा ओ मनु अपन मन्दिर (कथासंग्रह) हैंगरमे टाँगल कोट, काल्हि ओ आइ (कविता संग्रह) सहित कैक विधामे विभिन्न पोथी।

रमेश नारायण १९३४- २०११

नाम- रमेश नारायण दास, जन्म १५ मार्च १९३४ कें मधुबनीक बहेरा गाममे। पिता-श्री हरिवल्लभ लाल दास। शिक्षा मधेपुर, मधुबनी आ पटनामे। १९६१ ई.सँ १९९४ ई. धरि ए.एन. कॉलेज, पटनामे हिन्दी विभागमे अध्यापन। पाथरक नाव (मैथिली कथा संग्रह, १९७२) प्रकाशित। मृत्यु १२ जनवरी २०११ कें पटनामे।

बाबू श्री सत्यनारायण सिंह आ राघवाचार्य

मायानन्द मिश्र 1934-

हिनक जन्म १७ अगस्त १९३४ ई. कें सुपौल जिलाक बनैनियाँ गाममे भेलनि।भाङ्क लोटा, आगि मोम आ� पाथर आओर चन्द्र-बिन्दु- हिनकर कथा संग्रह सभ छन्हि। बिहाड़ि पात पाथर , मंत्र-पुत्र ,खोता आ� चिडै आ� सूर्यास्त हिनकर उपन्यास सभ अछि॥ दिशांतर हिनकर कविता संग्रह अछि। एकर अतिरिक्त सोने की नैय्या माटी के लोग, प्रथमं शैल पुत्री च,मंत्रपुत्र, पुरोहित आ� स्त्री-धन हिनकर हिन्दीक कृति अछि।१९८८- मायानन्द मिश्र (मंत्रपुत्र, उपन्यास)पर मैथिलीक साहित्य अकादमी पुरस्कारसँ सम्मानित।

प्रबोध सम्मान 2007सँ सम्मानित।

तारानन्द तरुण १९३५- २०११

सोमदेव 1934-

उपन्यासकार ओ कवि । साहित्य अकादेमी पुरस्कारसँ सम्मानित । प्रकाशित कृति: चानोदाइ, होटल अनारकली (उपन्यास), काल ध्वनि (कविता संग्रह), चरैवेति (गीति नाट्य) सोम सतसइ (दोहा)।२००२- सोमदेव (सहस्रमुखी चौक पर, पद्य) लेल साहित्य अकादमी पुरस्कार। २००१ ई. - श्री सोमदेव, दरभंगा;यात्री-चेतना पुरस्कार, प्रबोध साहित्य सम्मान २०११।

राजनन्दन लाल दास 1934-

"कर्णामृतक"क सम्पादन। "चित्रा-विचित्रा" प्रकाशित।

श्याम चन्द्र 1934-

रमानन्द रेणु 1934-2011

जन्म स्थान उसमामठ, दरभंगा, बिहार । वरिष्ठ कवि, कथाकार ओ उपन्यासकार। साहित्य अकादेमी पुरस्कारसँ सम्मानित। प्रकाशित कृति: कचोट, त्रिकोण, अंतहीन आकाश (कथा-संग्रह), दूधफूल (उपन्यास), अंतत:, ओकरे नाम (कविता-संग्रह)। २०००- रमानन्द रेणु (कतेक रास बात, पद्य)लेल साहित्य अकादमी पुरस्कार। विदेह सम्पादकक समानान्तर साहित्य अकादेमी फेलो पुरस्कार २०११ (समग्र योगदान लेल)

कालीकांत झा "बूच" 1934-2009

हिनक जन्म, महान दार्शनिक उदयनाचार्यक कर्मभूमि समस्तीपुर जिलाक करियन ग्राममे 1934 ई. मे भेलनि । पिता स्व. पंडित राजकिशोर झा गामक मध्य विद्यालयक प्रथम प्रधानाध्यापक छलाह । माता स्व. कला देवी गृहिणी छलीह । अंतरस्नातक समस्तीपुर काॅलेज, समस्तीपुरसँ कयलाक पश्चात् बिहार सरकारक प्रखंड कर्मचारीक रूपमे सेवा प्रारंभ कयलनि । बालहिं कालसँ कविता लेखनमे विशेष रूचि छल । मैथिली पत्रिका - मिथिला मिहिर, माटि - पानि, भाखा तथा मैथिली अकादमी पटना द्वारा प्रकाशित पत्रिकामे समय - समय पर हिनक रचना प्रकाशित होइत रहलनि । जीवनक विविध विधाकेँ अपन कविता एवं गीत प्रस्तुत कयलनि । साहित्य अकादमी दिल्ली द्वारा प्रकाशित मैथिली कथाक विकास (संपादक डाॅबासुकीनाथ झा) मे हास्य कथा कारक सूची मे डाॅविद्यापति झा हिनक रचना ��धर्म शास्त्राचार्यक उल्लेख कयलनि । मैथिली अकादमी पटना एवं मिथिला मिहिर द्वारा प्रशंसा पत्र भेजल जाइत छल ।श्रृंगाररस एवं हास्य रसक संग-संग विचार मूलक कविताक रचना सेहो कयलनि । डाॅदुर्गानाथ झा श्रीश संकलित मैथिली साहित्यक इतिहासमे कविक रूपमे हिनक उल्लेख कएल गेल अछि । **प्रकाशित कृति (मृत्योपरांत) :** कलानिधि- कविता-संग्रह।

उपन्यास "रूपा दीदी" प्रकाशित। गाम मलंगिया, जिला- मधुबनी।

डोरीलाल शर्मा "श्रोत्रिय" १९३५-

"मिथिला की पाण्डित्य परम्परा" पोथी प्रकाशित।

रामभद्र, धनुषा, नेपाल १९३५-२०२०

साहित्य तथा अन्यान्य क्षेत्रक कतोक सफल व्यक्तिसभ अपन प्रेरणास्रोत आ पथ-प्रदर्शक मानैत छथि । मैथिली साहित्य-क्षेत्रमे हिनक

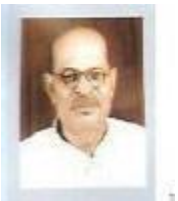
केदारनाथ चौधरी (१९३६-)

मैथिलीक पहिल फिल्म 'ममता गाबय गीत' केर निर्माता द्वयमेसँ एकटा निर्माता छथि केदारनाथ

परिचयक मादे एतबाए कहब पर्याप्त होएत जे मैथिलीक मूर्द्धन्य साहित्यकार डा. धीरेन्द्र हिनका मैथिली साहित्यक सर्वश्रेष्ठ कथाकार मानैत छथि ।हिनक कथामे प्रतीकात्मकताक अदभुत प्रयोगहिटा नहि, अपितु एकटा आदर्श कथाक समस्त वैशिष्टसभविद्यमान रहैत अछि । कथाकारक अतिरिक्त ई उत्कृष्ट समालोचक, नाटककार आ कवि सेहो छथि । नेपालमे मैथिलीक पहिल मोनोड्रामा लिखबाक श्रेय सेहो हिनका जाइत छनि ।सामाजिक कुरीतिसभकँ कुशलतासँ चित्रण करबामे, चिन्तनीय बनएबामे आ मन-मस्तिष्कपर अमिट छाप छोड़बामे रामभद्र सिद्धहस्त छथि । धनुषा जिलाक कुर्था गाममे जनमल रामभद्रक पूर्ण नाम रामभद्र कर्ण छनि । अग्डरेजी विषयक अवकाशप्राप्त शिक्षक रामभद्र व्याकरण, पाठयपुस्तक आ सहायक पुस्तकसभ लिखबाक काजमे निरन्तर सक्रिय छथि।

चौधरी आ दोसर मदनमोहन दास। बादमे आर्थिक मजबूरीवश तेसर सहनिर्माता भेलखिन उदयभानु सिंह। माता-स्व. कुसुमपरी देवी, पिता- स्व. किशोरी चौधरी, जन्म: ०३/०१/१९३६

ग्रा.+पत्रा. नेहरा (दरभंगा), अन्य पारिवारिक सदस्य-पत्नी-श्रीमती कुमुद चौधरी, संतान- प्रथम पुत्री-श्रीमती किरण झा, द्वितीय पुत्री-श्रीमती अर्चना चौधरी, शिक्षा- १९५८ ई.मे अर्थशास्त्रमे स्नातकोत्तर, १९५९ ई.मे लॉ। १९६९ ई.मे कैलिफोर्निया वि.वि.सँ अर्थस्थास्त्र मे स्नातकोत्तर, १९७१ ई.मे मार्केटिंग एंड डिस्ट्रीब्यूशन विषयमे गोल्डेन गेट यूनिवर्सिटी, सानफ्रांसिस्को, USA सँ एम.बी.ए., १९७८ मे भारत आगमन। १९८१-८६ क बीच तेहरान आ फ्रैंकफुर्तमे। फेर बम्बई, पुणे होइत रिटायरमेंटक बाद २००० सँ लहेरियासराय, दरभंगामे निवास।६ टा उपन्यास- चमेलीरानी २००४, करार २००६, माहुर २००८, अबारा नहितन २०१२, हीना २०१३, अयना २०१८. सम्मान- १) विदेह साहित्य सम्मान, बर्ख-२०१३ (झारखंड मैथिली मंच, राँची द्वारा), २) प्रबोध साहित्य सम्मान, बर्ख-२०१६ आ ३) केदार सम्मान, बर्ख-२०१६,'अबारा नहितन' लेल।

जीवकांत 1936-

नाम- जीवकान्त झा,पिता-गुणानन्द झा, माता-महेश्वरी देवी, जन्म-२५.०७.१९३६ अभुआढ़, जिला-सुपौल। नौकरी-विज्ञान शिक्षक (उ.वि.खजौली १९५७-८१), हिन्दी शिक्षक (उ.वि.डेओढ़ एवं उ.वि.पोखराम १९८१-९८)।पहिल रचना-इजोड़िया आ टिटही (कविता, जनवरी १९६५ मिथिला मिहिर)।पहिल छपल पोथी- दू कुहेसक बाट (उपन्यास १९६८)।नूतन पोथी-खिखिरक बीअरि (२००७ बाल पद्य कथा), अठन्नी खसलइ वनमे (पद्य-

हरिदास १९३६-२०१६

पत्नी महालक्ष्मी संग छायाचित्र। "जनम जुआ मति हारहु" प्रकाशित।

देवकांत झा 1936-

कथा संग्रह) आ पंजरि प्रेम प्रकासिया (जीवन-वृत्तक अंश)।पुरस्कार-साहित्य अकादेमी 1998 तकै अछि चिड़ै, पद्य , किरण सम्मान (१९९८), वैदेही सम्मान (१९८५)।प्रकाशित पोथी-

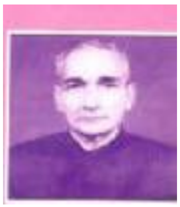
कविता संग्रह:नाचू हे पृथ्वी (७१), धार नहि होइछ मुक्त (९१), तकैत अछि चिड़ै (९५), खाँड़ो (१९९६), पानिमे जोगने अछि बस्ती (९८), फुनगी नीलाकाशमे (२०००), गाछ झूल-झूल (२००४), छाह सोहाओन (२००६), खिखिरिक बीअरि (२००७)

कथा-संग्रह:एकसरि ठाढ़ि कदम तर रे (७२), सूर्य गलि रहल अछि (७५), वस्तु (८३), करमी झील (९८)

उपन्यास:दू कुहेसक बाट(६८), पनिपत(७७), नहि, कतहु नहि (७६), पीयर गुलाब छल (७१), अगिनबान (८१)

हिन्दी अनुवाद- निशान्त की चिड़िया (तकैत अछि चिड़ै, साहित्य अकादमी, दिल्ली २००३)।

प्रबोध सम्मान 2010 सँ सम्मानित।

डॉ अमरेश पाठक 1936-

हिनक जन्म सीतामढ़ी जिलाक अन्तर्गत सामारि ग्राममे १९३६ मे भेलन्हि । १९५७ मे पटना विश्वविद्यालयसँ मैथिलीक एम. ए. परीक्षामे प्रथम श्रेणीमे प्रथमस्थान पाओल । १९५७ सँ १९६० धरि रामकृष्ण महाविद्यालय, मधुबनीमे व्याख्याता रूपेँ तकरा बाद पटना विश्वविद्यालयमे व्याख्याता रूपमे कार्य करए लगलाह । पटना विश्वविद्यालयमे मैथिली विभागाध्यक्ष रूपेँ । मैथिली उपन्यासक आलोचनात्मक अध्ययन� शोध प्रबन्धपर हिनका बिहार विश्व-विद्यालय द्वारा डि. लिट्क उपाधि भेटलन्हि । ई शोध प्रबन्ध पुस्तकाकार रूपेँ सेहो प्रकाशित भेल अछि

बलराम 1936-2008

जन्म स्थान पचही, मधुबनी, बिहार । विशिष्ट कथाकार । प्रकाशित कृति : दकचल देबाल (कथा-संग्रह)।

मैथिलीपुत्र प्रदीप 1936-

ग्राम- कथवार, दरभंगा। प्रशिक्षित एम.ए., साहित्य रत्न, नवीन शास्त्री, पंचाग्नि साधक। हिनकर रचित "जगदम्ब अहीं अवलम्ब हमर" आ "सभक सुधि अहाँ लए छी हे अम्बे, हमरा किए बिसरै छी यै" मिथिलामे लेजेंड भए गेल अछि।

बिहार राष्ट्रभाषा परिषदक विद्यापति ग्रन्थावलीक सम्पादक मण्डलक सदस्य। हिनक अन्य प्रकाशित रचना अछि �निबन्ध संकलन�। एकरा छोड़ि विभित्र पत्न-पत्निकामे हिनक कतेको निबन्ध प्रकाशित छन्हि। मैथिली अकादमी द्वारा प्रकाशित कथा-संग्रहक इहो एक सम्पादक छथि। ई अधिकतर उच्च स्तरीय आलोचनात्मक निबन्ध लिखैत छथि। २०००- डॉ. अमरेश पाठक, (तमस- भीष्म साहनी, हिन्दी)लेल साहित्य अकादेमी मैथिली अनुवाद पुरस्कार।

रामदेव झा 1936-

कथाकर, समीक्षक, अनुवादक, ग्रंथ सम्पादक। साहित्य अकादेमीक मूल एवं अनुवाद पुरस्कार प्राप्त कर्त्ता ल. ना. मिथिला विश्वविद्यालय दरभंगाक मैथिली विभागक पूर्व प्राचार्य। प्रकाशन: पसिझैत पाथर, (अनु.) आदि। १९९१- रामदेव झा (पसिझैत पाथर, एकांकी)लेल साहित्य अकादमी पुरस्कारसँ सम्मानित।१९९४- रामदेव झा (सगाइ- राजिन्दर सिंह बेदी, उर्दू) लेल साहित्य अकादेमी मैथिली अनुवाद पुरस्कार।

रवीन्द्र नाथ ठाकुर 1936-

जन्म पूर्णिआ जिलाक धमदाहा ग्राममे 1936 ई. मे भेलन्हि। नेने अवस्थासँ गीत गएबामे एवं कविता लिखबामे विशेष रुचि। कोनो मंच पर ठाढ़ भेला पर ई सहजहि श्रीताकेँ आह्लादित करैत छथि। हिनक सात गोट मैथिलीक गीत संग्रह, एक मिनी महाकाव्य, एक प्रयोगधर्मी काव्य, एक उपन्यास, एक नाटक �एक राति� एवं एक हिन्दी नाटक, प्रकाशित भेल छन्हि।

बिनोद बिहारी वर्मा 1937-2003

मैथिल करण कायस्थक पाँजिक सर्वेक्षण, बलानक बोनिहार ओ पल्लवी तथा अन्य कथा (कथा संग्रह)

वीरेन्द्र मल्लिक 1937-

जन्म-
3 जनबरी 1937 ई. परसौनी, मधुबनीमे।कवि, सम्पादक, समीक्षक। आखर, अगनिपत्रक सम्पादन।अग्नि-शिखा (कविता संग्रह)।

कीर्तिनारायण मिश्र 1937-

जन्म १७ जुलाई १९३७ ई. कैं ग्राम शोकहारा (बरौनी), जिला बेगूसरायमे भेलन्हि। हुनकर प्रकाशित कृति अछि सीमान्त,महानगर (दीर्घ कविता), हम स्तवन नहि लिखब, ध्वस्त होइत शांति स्तूप (एहि पोथीपर साहित्य अकादमी 1997 पुरस्कार), आदमीकेँ जोहैत (कविता संग्रह)। संस्मरण-अपन

गौरीकांत चौधरीकांत 1937-2001

एकांतमे, स्मृति यात्रा, पत्रक दर्पणमे। सम्पादन- आखर मासिक पत्रिका, आधुनिक मैथिली साहित्य, '63, राजकमल जीवन आ साहित्य, '68, कथा-संकलन- काल कोठरी। आलोचना- अर्थांतर-2004

युगल किशोर मिश्र १९३८-२००७

मैथिली शब्दकोष।

प्रफुल्ल कुमार सिंह 'मौन' 1938-

ग्राम+पोस्ट- हसनपुर, जिला-समस्तीपुर।मैथिलीमे १.नेपालक मैथिली साहित्यक इतिहास(विराटनगर,१९७२ई.), २.ब्रह्मग्राम(रिपोर्ताज दरभंगा १९७२ ई.), ३.�मैथिली� त्रैमासिकक सम्पादन (विराटनगर,नेपाल १९७०-७३ई.), ४.मैथिलीक नेनागीत (पटना, १९८८ ई.), ५.नेपालक आधुनिक मैथिली साहित्य (पटना, १९९८ ई.), ६. प्रेमचन्द चयनित कथा, भाग- १ आऽ २ (अनुवाद), ७. वाल्मीकिक देशमे (महनार, २००५ ई.)।२००४- डॉ. प्रफुल्ल कुमार सिंह �मौन� (प्रेमचन्द की कहानी-प्रेमचन्द, हिन्दी) लेल साहित्य अकादेमी मैथिली अनुवाद पुरस्कार।

महेश्वरनाथ मल्लिक 1938-

परशुराम झा १९३८-

गाम- मेंहथ (मधुबनी), कृति- डाइमेन्शन्स ऑफ पीस इन इन्गलिश ड्रामा,क्रिश्चियन पोएटिक ड्रामा।

कुलानन्द मिश्र 1940-2000

जन्म पकड़ी कोठी, सीतामढ़ी, बिहार। सुविख्यात कवि,, संपादक, समालोचक। प्रकाशित कृति- तावत एतबे, भोरक प्रतीक्षामे (कविता संग्रह), भारतक भाषा सर्वेक्षण, पारो, राजकमल चौधरी की ग्यारह कहानियाँ (अनुवाद)।

बिलट पासवान 'विहंगम' 1940-

जन्म मधुबनी जिलाक एकहत्था ग्राममे १९४० ई. मे भेलन्हि।

फजलुर रहमान हासमी 1940-2011

जन्म-पटना जिलाक बराह गाममे। वृत्ति अध्यापक। हिन्दी कविता संग्रह "रश्मि राशि" आ मैथिली कविता संग्रह "निर्मोही" प्रकाशित। १९९६मे अबुलकलाम आजाद- अब्दुलकवी देसनवी, उर्दूसँ मैथिली अनुवादपर साहित्य अकादमीक मैथिली अनुवाद पुरस्कार।

गुणनाथ झा

गुणनाथ झा "लोक मञ्च" मैथिली नाट्य पत्रिकाक संचालन- सम्पादन केने छथि। मैथिलीमे आधुनिक नाटकक प्रणयन। हुनकर नाटक सभ अछि:

मधुयामिनी: एकाङ्क नाट्य शैलीमे दूटा पात्र, पुरुष संयुक्त परिवारक पक्ष लेनिहार आ स्त्री तकर विरोधी।

पाथेय: एकाङ्क नाट्य शैलीमे रचित, मुदा पूर्णाङ्कक सभ विशेषता ऐमे भेटत। मुख्य अभिनेता मिथिलाक अधोगतिसँ दुखी भऽ गामकेँ कर्मस्थली बनबैत छथि, स्वजन विरोध करै छथि।

लाल-बुझक्कर: एकाङ्क नाट्य शैलीमे रचित। दाही रौदीसँ झमारल निम्न आ मध्य-निम्न वर्ग स्वतंत्रताक पहिनहियो आ बादो जीविकोपार्जन लेल प्रवास करबा लेल अभिशप्त छथि।

सातम चरित्र: एकाङ्क नाट्य शैलीमे रचित। मैथिली रंगमंचपर महिला अभिनेत्रीक अभाव, सातम चरित्रक प्रतीक्षामे पूर्वाभ्यास खतम भऽ जाइत अछि।

शेष नञि: आधुनिक सामाजिक पूर्णाङ्क नाटक। पिता-माताक मृत्युक बाद अग्रजक अनुजक प्रति पितृवत व्यवहार।

आजुक लोक: पूर्णाङ्क नाटक। विषय निम्नमध्यवर्गीय बेरोजगारी आ बियाहक दायित्वक बोझ।

जय मैथिली: पूर्णाङ्क नाटक। मिथिलाक भाषिक-सांस्कृतिक समस्या एकर कथावस्तु अछि।

महाकवि विद्यापति: विद्यापतिक नव विश्लेषण।

प्रभास कुमार चौधरी 1941-1998

गाम- पिंडारुछ, जिला- दरभंगा ।प्रख्यात कथाकार ओ उपन्यासकार । प्रभासक प्रकाशित कृति : कथा-प्रभास, प्रभासक कथा, नव घर उठय पुरान घर खसय, दिदवल (कथासंग्रह), अभिशप्त, युगपुरुष, हमरा लग रहब, नवारम्भ, राजा पोखरिमे कतेक मछरी (उपन्यास) । विभिन्न महत्वपूर्ण पत्रिकाक सम्पादन । त्रैमासिक कथा गोष्ठी 'सगर राति दीप जरय' केर प्रारम्भ।१९९०- प्रभास कुमार चौधरी (प्रभासक कथा, कथा) लेल साहित्य अकादमी पुरस्कारसँ सम्मानित ।

साकेतानन्द 1940-

वरिष्ठ कथाकार, गणनायक (कथा-संग्रह) लेल साहित्य अकादेमी पुरस्कारसँ सम्मानित। प्रकाशित कृति: मैथिली कथा साहित्यमे 1962 स� सक्रिय । गोडेक चालिस_पचास टा कथा, रिपोर्ताज. संस्मरण, यात्रा_विवरण

गंगेश गुंजन 1942-

जन्म
स्थान- पिलखबाड़, मधुबनी।श्री गंगेश गुंजन मैथिलीक प्रथम चौबटिया नाटक बुधिबधियाक लेखक छथि आ हिनका उचितवक्ता (कथा संग्रह) क लेल साहित्य अकादमी पुरस्कार भेटल

प्रेमशंकर सिंह 1942-

ग्राम+पोस्ट- जोगियारा, थाना- जाले, जिला- दरभंगा।मौलिक मैथिली: १.मैथिली नाटक ओ रंगमंच,मैथिली अकादमी, पटना, १९७८ २.मैथिली नाटक परिचय, मैथिली अकादमी, पटना, १९८१ ३.पुरुषार्थ ओ विद्यापति, ऋचा प्रकाशन, भागलपुर, १९८६ ४.मिथिलाक विभूति जीवन झा, मैथिली अकादमी, पटना, १९८७५.नाट्यान्वाचय, शेखर

मैथिलीमे प्रकाशित अधिकांश पत्र_पत्रिकामे छपल । पहिल मैथिली कथा �ग्लेसियर� 1962मे �मिथिलामिहिर�मे प्रकाशित । हिन्दियोमे दू दर्जन कथा आदि प्रकाशित । सन 99मे छपल पहिल कथा_संग्रह �गणनायक� के ओही वर्ष �साहित्य अकादमी पुरस्कार। पैघ बान्ध� स� अबैबला विपत्तिके रेखांकित करैत, पर्यावरण के कथा वस्तु बना क� राजकमल प्रकाशन स� प्रकाशित एवं अत्यंत चर्चित उपन्यास (�डौकूमेंट्री फिक्शन�) �सर्वस्वांत� ।आकाशवाणीक राष्ट्रीय कार्यक्रममे प्रसारित दू टा उल्लेखनीय वृत्त रूपक_ �महानन्दा अभयारण्य� पर आधारित �जंगल बोलता है� एवं झारखंड के ग्रामीण क्षेत्रक ज्वलंत डाइनक समस्या पर आधारित वृत्तरूपक � नैना जोगन � चर्चित एवं प्रसिद्ध ।

छन्हि। एकर अतिरिक्त मैथिलीमे हम एकटा मिथ्या परिचय, लोक सुनू (कविता संग्रह), अन्हार- इजोत (कथा संग्रह), पहिल लोक (उपन्यास), आइ भोर (नाटक)प्रकाशित। हिन्दीमे मिथिलांचल की लोक कथाएँ, मणिपद्मक नैका- बनिजाराक मैथिलीसँ हिन्दी अनुवाद आ शब्द तैयार है (कविता संग्रह)।१९९४- गंगेश गुंजन (उचितवक्ता, कथा)पुस्तक लेल सहित्य अकादेमी पुरस्कारसँ सम्मानित ।

प्रकाशन, पटना २००२ ६.आधुनिक मैथिली साहित्यमे हास्य-व्यंग्य, मैथिली अकादमी, पटना, २००४ ७.प्रपाणिका, कर्णगोष्ठी, कोलकाता २००५, ८.ईक्षण, ऋचा प्रकाशन भागलपुर २००८ ९.युगसंधिक प्रतिमान, ऋचा प्रकाशन, भागलपुर २००८ १०.चेतना समिति ओ नाट्यमंच, चेतना समिति, पटना २००८। २००९ ई.-श्री प्रेमशंकर सिंह, जोगियारा, दरभंगा यात्री-चेतना पुरस्कार।

मार्कण्डेय प्रवासी 1942-2010

जन्म ग्राम: गरुआर, जिला: समस्तीपुर । प्रकाशित कृति: अगस्त्यायिनी (महाकाव्य); एतदर्थ (कविता संग्रह), अक्षर चेतना (काव्य संग्रह)। अभियान, हम कालिदास (उपन्यास)। �अगस्त्यायिनी� लेल १९८१मे साहित्य अकादेमी पुरस्कार प्राप्त।

देवेन्द्र झा १९४३-

गाम- चानपुरा (मधुबनी), कृति- विद्यापतिक श्रृंगारिक पदक काव्यशास्त्रीय अध्ययन, लालदास, सुधाकर झा "शास्त्री", अनुभव, बदलि जाइछ घरे टा।

डॉ. भीमनाथ झा 1945-

जन्म:कोइलख, मधुबनी, बिहार । प्रखर कवि, समालोचक, प्राध्यापक । �विविधा�निबन्ध पुस्तक लेल सन् १९९२मे सहित्य अकादेमी पुरस्कारसँ सम्मानित । प्रकाशित कृति: त्रिधारा, वीणा, की फुरैए की नहि, नाम तँ थिक ओएह (कविता संकलन), परिचायिका, सीताराम झा, कवि चूड़ामणिक काव्य साधना, विविधा (निबंध, आलोचना),टावर चौकसँ आदि ।

महेन्द्र मलंगिया 1946-

गाम- मलंगिया, जिला- मधुबनी । मैथिलीक सुपरिचित नाटककार, रंग निर्देशक एवं मैलोरंगक संस्थापक अध्यक्ष । लोक साहित्य पर गंभीर शोध आलेख । मैथिलीमे 13टा नाटक, 19टा एकांकी, 14टा नुक्कड़ आ 10टा रेडियो नाटक प्रकाशित आ आकाशवाणी सँ प्रसारित । सीनियर फेलोशिप (भारत सरकार), इंटरनेशनल थिएटर इंस्टिच्यूट (नेपाल), प्रबोध साहित्य सम्मान आदि सँ सम्मानित । संप्रति ज्योतिरीश्वर लिखित मैथिलीक प्रथम पुस्तक वर्णरत्नाकर पर शोध कार्य । श्री महेन्द्र मलगियाक जन्म २० जनबरी १९४६ मे मधुबनी जिलाक मलंगिया गाममे भेलन्हि। मलंगियाजी मैथिली हिन्दी, अंग्रेजी आ नेपाली भाषाक जानकार आ थियेटर शिक्षण, पटकथा लेखन आ तत्सम्बन्धी शोधक फ्रीलान्स शिक्षक छथि।२००२ ई.- श्री महेन्द्र मलंगिया, मलंगिया;यात्री-चेतना पुरस्कार। प्रबोध सम्मान 2005 सँ सम्मानित।

डॉ राम दयाल राकेश, सर्लाही, नेपाल 1942-

मैथिली मातृभाषा, हिन्दीक प्राध्यापक आ नेपालीक लेखक ई तीनू भाषा �राकेश�क व्यक्तित्वमे एना ने मिझराएल छैक जे कोनहुँ हिनका भिन्न नहि कएल जा सकैत अछि । ई विशेषत: नेपालीमे लिखैत छथि, मुदा लेखनक विषय मूलत: मैथिलीए संस्कृति रहैत छनि । ओना मैथिली, हिन्दी आ अग्ङरेजीमे सेहो ई अनेक रचना कएने छथि ।नेपालक राजकीय-प्रज्ञा-प्रतिष्ठानक सदस्य �राकेश� दिल्ली विश्वविद्यालयसँ पीएचडी आ अमेरिकास्थित इण्डियाना यूनिभर्सिटीसँ पोस्ट डाक्टरल रिसर्च कएने छथि । डा. �राकेश�क जन्म २५ जुलाइ १९४२ ई. कऽ सर्लाही जिलाक सिसौटियामे भेल छनि । नेपाली, मैथिली, हिन्दी आ अग्ङरेजीमे मौलिक, सम्पादित आ अनूदित कऽ करीब दू दर्जन पोथी प्रकाशित , दर्जनभरि देशक भ्रमण सेहो कएने छथि । नेपाल प्रज्ञा प्रतिष्ठानक सदस्यता- श्री राम दयाल राकेश (1999)।

उपेन्द्र दोषी 1943-2001

जन्म स्थान रामपुर-कोरिगामा, दरभंगा । कवि-कथाकार, गीत-गजलकार । प्रकाशित कृति: यंत्रणाक क्षणमे (कविता संग्रह)। हिन्दीमे अनेक पोथी प्रकाशित। ओड़ियासँ मैथिली अनुवाद हेतु मृत्युपरान्त साहित्य अकादेमीसँ पुरस्कृत। २००३- उपेन्द दोषी (कथा कहिनी- मनोज दास, उड़िया) लेल साहित्य अकादेमी मैथिली अनुवाद पुरस्कार।

उदयचन्द्र झा "विनोद" 1943-

जन्म 5 अप्रैल 1943 ई.। गाम- रहिका, मधुबनी । जन्म-ग्राम- दुलहा, मधुबनी । प्रकाशित कृति: संक्रान्ति, मौसम अयला पर, एहना स्थितिमे, भरि देह गौरा, एहि जनपदमे, दोहा तीन सय दू, कहलनि पत्नी, सहरजमीन, अपक्ष, प्रश्नवाचक (कविता-संग्रह), धूरी (सहयोगी कविता संग्रह); जाँत (कथा संग्रह), उदास गाछक वसंत (नाटक)। �माटि पानि�क वरेण्य सम्पादक।२००५ ई.-श्री उदय चन्द्र झा �विनोद�, रहिका, मधुबनी;यात्री-चेतना पुरस्कार।

रेवती रमण लाल, जनकपुर 1943-

मंत्रेश्वर झा 1944-

जन्म ६ जनवरी १९४४ ई.ग्राम-लालगंज, जिला-मधुबनीमे। प्रकाशित कृति: खाधि, अन्चिनहार गाम, बहसल रातिक इजोत (कविता संग्रह); एक बटे दू (कथा संग्रह), ओझा लेखे गाम बताह (ललित निबन्ध)। मैथिली कथा संग्रहक हिन्दी अनुवाद �कुंडली� नामसँ प्रकाशित। दि फूल्स पैराडाइज (अंग्रेजीमे ललित निबन्ध)। २००८ ई.-श्री मंत्रेश्वर झा, लालगंज,मधुबनी यात्री-चेतना पुरस्कार। २००८- मंत्रेश्वर झा (कतेक डारि पर, आत्मकथा) पर साहित्य अकादमी पुरस्कार।

रत्नेश्वर मिश्र 1945-

अनुवादक, निबंधकार । प्रकाशन: तमिल साहित्यक इतिहास,भवभूति (दुनू अनुवाद)।

जगदीश प्रसाद मंडल

गाम-बेरमा, तमुरिया, जिला-मधुबनी। एम.ए.।कथाकार (गामक जिनगी-कथा संग्रह आ तरेगण- बाल-प्रेरक लघुकथा संग्रह), नाटककार(मिथिलाक बेटी-नाटक), उपन्यासकार(मौलाइल गाछक फूल, जीवन संघर्ष, जीवन मरण, उत्थान-पतन, जिनगीक जीत- उपन्यास)। मार्क्सवादक गहन अध्ययन। हिनकर कथामे गामक लोकक जिजीविषाक वर्णन आ नव दृष्टिकोण दृष्टिगोचर होइत अछि। विदेह सम्पादकक समानान्तर साहित्य अकादेमी पुरस्कार २०११ मूल पुरस्कार- श्री जगदीश प्रसाद मण्डल (गामक जिनगी, कथा संग्रह)।मैथिली उपन्यास 'पंगु' लेल साहित्य अकादमी पुरस्कार २०२१

राज

महाराजाधिराज लक्ष्मीश्वर सिंह 1858-1898

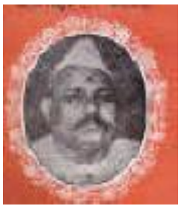
महाराजाधिराज रमेश्वर सिंह 1860-1929

महाराजाधिराज कामेश्वर सिंह 1907-1962

सर हरगोविन्द मिश्र, अलीगढ़ आ कामेश्वर सिंह

बिनोदानन्द झा 1895-1971

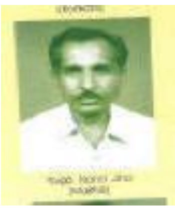

ललित नारायण मिश्र 1922-1975

डॉ. रामबरन यादव, नेपाल राष्ट्रपति	स्वर्गीय विन्ध्येश्वरी प्रसाद मंडल, राजनेता 1919-1982	भूपेन्द्र नारायण मण्डल
 कर्पूरी ठाकुर 1921-1988	 रामविलास पासवान १९४६- जन्म ५ जुलाइ १९४६, गाम- शहरबन्नी, जिला खगड़िया। भारतीय राजनीतिज्ञ।	 राम लषण राम "रमण"
 भोगेन्द्र झा	 चतुरानन मिश्र	 रमाकांत मिश्र
 रमानाथ मिश्र "मिहिर" "मैथिली मुहावरा एवम् लोकोक्ति प्रकाश" प्रकाशित।	 गजेन्द्र नारायण चौधरी, पत्रकार 1929-2008	 मोहन भारद्वाज 1943- गाम- नवानी, जिला- मधुबनी । मैथिलीक प्रखर समालोचक।२००७ ई.-श्री आनन्द मोहन झा, भारद्वाज, नवानी, मधुबनी;यात्री-चेतना पुरस्कार। प्रबोध सम्मान 2008 सँ सम्मानित।
		

योगानन्द झा 1955-

२००५- डॉ. योगानन्द झा (बिहारक लोककथा- पी.सी.राय चौधरी, अंग्रेजी)लेल साहित्य अकादेमी मैथिली अनुवाद पुरस्कार। **प्रकाशित कृति:** लोकजीवन ओ लोक साहित्य (निबन्ध) 1986, परिणीता (कथाकव्यांश) 1987, फकीर मोहन सेनापति (अनुवाद) 2000, आलेख सञ्चयन (निबन्ध) 2002, बिहारक लोककथा (अनुवाद) 2003, स्नेहलता (विनिबन्ध) 2006, मैथिली पत्रकारिताकेँ सौ वर्ष (निबन्ध) 2006, गहबरगीत (निबन्ध) 2007, लोक-साहित्य ओ शब्द-सम्पदा (निबन्ध) 2007, मैथिलीक पारम्परिक जातीय व्यवसायक शब्दावली (शोघ-ग्रन्थ) 2009

हीरानन्द झा "शास्त्री" ,पत्रकार

दीनानाथ झा, पत्रकार

नरेन्द्र झा, अर्थशास्त्र-पत्रकार

"विकास ओ अर्थतंत्र" प्रकाशित।

प्रेमशंकर झा, पत्रकार

शरदिन्दु चौधरी, पत्रकार

राजेश्वर झा (१९२३-१९७७)

जन्म- सहरसा जिलाक रसुआर गाम (आब सुपौल जिला)।

कृति- मिथिलाक्षरक उद्भव ओ विकास, अवहट्ठ: उद्भव ओ विकास, मैथिली साहित्यक आदिकाल, विद्यापतिक संगीतमे

एस.एन.सत्यार्थी

मिथिलाक कला आ शिल्पकलापर लेखन।

राधाकृष्ण चौधरी, इतिहासकार 1921-1985

मिथिलाक इतिहास, A Survey of Maithili Literature, THE POLITICAL AND CULTURALHERITAGE OF MITHILA प्रकाशित।

वर्णित नायक-नायिका भेद एवं राग-रागिनी वर्गीकरण।

महाकवि विद्यापति नाटक, शास्त्रार्थ नाटक, कन्दर्पीघाट नाटक, एकादशी, विद्याधर-कथा, उर्वशी, धर्मव्याध- कथा, मेनका।

प्रो. रामशरण शर्मा १९२० -२०११

विजयकान्त मिश्र इतिहासकार 1927-1994

डॉ. विजयकांत मिश्रक जन्म १० अगस्त १९२७ मंगरौनी गाम - जे नव्य न्याय आ तांत्रिक साधनाक जन्म-स्थली अछि- (जिला मधुबनी) मे भेलन्हि। ओ 1948 मे प्राचीन भारतीय इतिहास आ संस्कृति विषयमे एलाहाबाद विश्वविद्यालयसँ सनात्तकोत्तर उपाधि कएलाक बाद कतेक बरख धरि बिहार सरकार आ पटना विश्वद्यालयसँ सम्बद्ध रहलाह आ 1957 ई. सँ भारतीय पुरात्तत्व विभागमे काज कएलन्हि आ ओकर शिशुपालगढ़, कौशाम्बी, वैशाली, हस्तिनापुर, कुम्हरार, पाटलिपुत्र, करियन, सोनपुर, बिलावली, नालन्दा, राजगीर, चन्द्रवल्ली, आ हम्पी खुदाइमे विभिना भूमिकामे भाग लेलन्हि।हिनकर लिखल-सम्पादित पोथी सभमे अछि: 1.वैशाली,1950 2.कुम्हरार एक्सकेवेशंस: 1950-1957 3.पुरातत्व की दृष्टिमे वैशाली 4.नागेश भट्टाज पारिभाषेन्दुशेखर 5.मिथिला आर्ट एण्ड आर्किटेक्चर (सम्पादित) 6.कल्चरल हेरिटेज ऑफ मिथिला 7.श्रृंगार भजनावली- एक अध्ययन 8.क्षेत्र पुरातत्वविज्ञान- 9.पुरातत्व शब्दावली।

द्विजेन्द्र नारायण झा, इतिहासकार

सुरेश्वर झा, राजनीति विज्ञान

२००१- सुरेश्वर झा (अन्तरिक्षमे विस्फोट- जयन्त विष्णु नार्लीकर, मराठी)लेल साहित्य अकादेमी मैथिली अनुवाद पुरस्कार।

भागीरथ लाल दास

भारतक कएक देशमे राजदूत रहल छथि आ जी.ए.टी.टी. मे भारतक प्रतिनिधि सेहो छलाह।

लक्ष्मीकान्त झा रिजर्व बैंक गवर्नर 1913-1988

एन. एन. झा डिप्लोमेट

कामेन्द्रनाथ झा "अमल" 1938-

जन्म- 4 जनवरी 1938, गाम कोइलख (मधुबनी)। ग्रिभांस (कथासंग्रह) प्रकाशित।

भाग्यनारायण झा 1941-

रमाकांत राय "रमा" 1947

जन्म- भादो पूर्णिमा सम्वत् 2003, प्रथम रचना- बटुक, बाल मासिक प्रयाग, कथा विशेषांक द्वितीय भागमे 1964ई., प्रकाशित कृति(क) तीनटा बाबाजी-(रूसीसँ मैथिलीमे मैथिलीमे टाल्स्टायक कथाक अनुवाद-1967ई.मे, (ख) फूलपात, कविता संग्रह 1978, (ग) भांगक गोला (2004 ई.मे), (घ) कटैत पाँखि: हँसैत आँखि , कथा संग्रह-2005, शीघ्र प्रकाश्य- कृष्णकान्त मिश्र (विनिबन्ध) साहित्य अकादेमी नई दिल्ली। प्राय: डेढ़ सए रचना (कथा-निबन्ध कविता) मैथिली हिन्दीक पत्र-पत्रिका, आकाशवाणी एवं दूरदर्शनसँ प्रकाशित/ प्रसारित। साहित्य अकादेमी द्वारा आयोजित कवि सम्मेलनक आयोजनक क्रममे रेलक चपेटमे पड़िदहिना पएर छाबा धरिगमा विकलांग। सेवा निवृत अध्यापक (उच्च विद्यालय) सम्पर्क-श्री रमानिवास, मानाराय टोल पो. नरहन (समस्तीपुर)।

प्रोफेसर महेन्द्र 1947-

जन्म: भेलाही, सुपौल, बिहार। प्रसिद्ध कवि, कथाकार, आलोचक। वृत्ति: भू.ना. विश्वविद्यालयक स्नातकोत्तर केन्द्र, सहरसामे मैथिली विभागाध्यक्ष। प्रकाशित कृति साहित्य अकादेमीसँ प्राकाशित मोनोग्राफ शैलेन्द्र मोहन झा। सहयोगी संकलन-संकल्प। �राजकमल जयन्ती प्रसंगक संपादन।

महेन्द्र 1944-2009

जन्म मधुबनी जिलाक जमसम गाममे। प्रसिद्ध मैथिली गीतकार आ गायक।

सुभाषचन्द्र यादव 1948-

जन्म ०५ मार्च १९४८, मातृक दीवानगंज, सुपौलमे। पैतृक स्थान: बलबा-मेनाही, सुपौल।घरदेखिया (मैथिली कथा-संग्रह), मैथिली अकादमी, पटना, १९८३, हाली (अंग्रेजीसँ मैथिली अनुवाद), साहित्य अकादमी, नई दिल्ली, १९८८, बीछल कथा (हरिमोहन झाक कथाक चयन एवं भूमिका), साहित्य अकादमी, नई दिल्ली, १९९९, बिहाड़ि आउ (बंगला सँ मैथिली अनुवाद), किसुन संकल्प लोक, सुपौल, १९९५, भारत-विभाजन और हिन्दी उपन्यास (हिन्दी आलोचना), बिहार राष्ट्रभाषा परिषद्, पटना, २००१, राजकमल चौधरी का सफर (हिन्दी जीवनी) सारांश प्रकाशन, नई दिल्ली, २००१, बनैत-बिगड़ैत (कथा-संग्रह) २००९। मैथिलीमे करीब सत्तरि टा कथा, तीस टा समीक्षा आ हिन्दी, बंगला तथा अंग्रेजी मे अनेक अनुवाद प्रकाशित।

सुभद्र झा 1909-2000

"फॉर्मेशन ऑफ मैथिली लैंगुएज"क लेखक। १९८६- सुभद्र झा (नातिक पत्रक उत्तर, निबन्ध)पर मैथिलीक साहित्य अकादमी पुरस्कारसँ सम्मानित।

रामावतार यादव, मैथिली भाषिकी, नेपाल 1942-

देश-विदेशक भाषाविज्ञान जर्नलमे पचासो आलेखक द्वारा मैथिलीक विशिष्टताकेँ उजागर केनिहार। *मैथिली ध्वनिशास्त्र* 1984 ई. मे जर्मनीसँ आ *मैथिलीक सन्दर्भ व्याकरण* 1996 ई. मे बर्लिन आ न्यूयार्कसँ प्रकाशित। 2000 ई..मे लंदनसँ प्रकाशित *भारतीय आर्यभाषा* पुस्तक मे संकलित हिनकर मैथिली भाषा संबंधी आलेख विशेष उल्लेखनीय। नेपाल राजकीय प्रज्ञा-प्रतिष्ठानसँ पासाङ ल्हामु प्रज्ञा-पुरस्कारसँ सम्मानित।

योगेन्द्र प्रसाद यादव, भाषिकी,सिरहा, नेपाल 1946-

1998 ई. मे जर्मनीसँ प्रकाशित *इशुज इन मैथिली सिंटैक्स* आ *टॉपिक्स इन नेपालीज लिंग्विस्टिक्स, रीडिंग्स इन मैथिली लंगुएज- लिटरेचर एण्ड कल्चर* आ *लेक्सीग्राफी इन नेपाल* (सम्पादित) प्रकाशित। नेपाल राजकीय प्रज्ञा-प्रतिष्ठानमे भाषा-विभागक प्राज्ञ रहि कतोक महत्वपूर्ण कार्यक सम्पादन। नेपाल प्रज्ञा प्रतिष्ठानक सदस्यता श्री योगेन्द्र प्रसाद यादव (1994)। नेपाल प्रज्ञा प्रतिष्ठान आजीवन सदस्यता श्री योगेन्द्र प्रसाद यादव।

रमानन्द झा 'रमण' 1949-

जन्म: 02 जनबरी 1949, शिक्षा-एम.ए., पीएच.डी., आजीविका-भारतीय रिजर्व बैंक, पटना (सेवा निवृत्त)। **प्रकाशन:** 1. नवीन मैथिली कविता,1982, 2. मैथिली नऽव कविता,1993, 3. मैथिली साहित्य ओ राजनीति, 1994, 4. अखियासल, 1995, 5. बेसाहल,2003, 6. भजारल, 2005., 7. निर्यात कैसे शुरू करें? हिन्दी- रिजर्व बैंक, पटनाक प्रकाशन सम्पादित 8. मैथिलीक आरम्भिक कथा, 1978 समीक्षा,

रामलोचन ठाकुर 1949-

श्री रामलचन ठाकुर, जन्म १८ मार्च १९४९ ई.पलिमोहन, मधुबनीमे। वरिष्ठ कवि, रंगकर्मी, सम्पादक, समीक्षक। भाषाई आन्दोलनमे सक्रिय भागीदारी। **प्रकाशित कृति**- इतिहासहन्ता, माटिपानिक गीत, देशक नाम छल सोन चिड़ैया, अपूर्वा (कविता संग्रह), बेताल कथा (व्यंग्य), मैथिली लोक कथा (लोककथा), प्रतिध्वनि (अनुदित कविता), *जा सकै छी, किन्तु किए जाउ* (अनुदित कविता), लाख प्रश्न अनुत्तरित (कविता), जादूगर (अनुवाद), स्मृतिक धोखरल रंग (संस्मरणात्मक निबन्ध), आंखि मुनने: आंखि खोलने (निबन्ध)। अनुवाद लेल **भाषा-भारती सम्मान 2003-**

9. श्यामानन्द रचनावली, 1981,
10. जनार्दन झा जनसीदन कृत निर्दयीसासु (1914) आ पुनर्विवाह (1926), 1984,
11. चेतनाथझाकृत श्रीजगन्नाथपुरी यात्रा (1910), 1994,
12. तेजनाथ झाकृत सुरराजविजय नाटक (1919), 1994,
13. रासबिहारीलाल दासकृत सुमति (1918), 1996,
14. जीबछ मिश्रकृत रामेश्वर (1916), 1996,
15. भेटघाँट (भेटवार्ता), 1998,
16. रूचय तँ सत्य ने तँ फूसि, 1998, 17. पुण्यानन्द झाकृत मिथिला दर्पण (1925), 2003, 18. यदुवर रचनावली (1888-1934) 2003, 19. श्रीवल्लभ झा (1905-1940) कृत विद्यापति विवरण, 2005, 20. मैथिली उपन्यासमे चित्रित समाज, 2003। अनुवाद लेल **भाषा-भारती सम्मान 2004-05** (सी.आइ.आइ.एल., मैसूर) छओ बिगहा आठ कट्ठा- फकीर मोहन सेनापतिक ओड़िया उपन्यासक मैथिली अनुवाद लेल प्राप्त।

04 (सी.आइ.आइ.एल., मैसूर) *जा सकै छी, किन्तु किए जाउ-* शक्ति चट्टोपाध्यायक बांग्ला कविता-संग्रहक मैथिली अनुवाद लेल प्राप्त। विदेह सम्पादकक समानान्तर साहित्य अकादेमी पुरस्कार २०१२ अनुवाद पुरस्कार- श्री रामलोचन ठाकुर- (पद्मानदीक माझी, बांग्लासँ मैथिली अनुवाद, बांग्ला-उपन्यास - मानिक बंद्योपाध्याय)

गंगा प्रसाद मंडल "अकेला", नेपाल 1944-

पं सुन्दर झा शास्त्री राष्ट्रिय प्रतिभा पुरस्कारसँ सम्मानित। मिथिलांचलक किछु लोक कथा (संकलन आ सम्पादन) आ शिरीषक फूल (अनुवाद) प्रकाशित।

महेन्द्रनारायण निधि, धनुषा, नेपाल

परमेश्वर कापड़ि, धनुषा, नेपाल

जयनारायण झा "जिज्ञासु", नेपाल

सुरेश झा, नेपाल 1920-1995

रोहिणी रमण झा 1950-

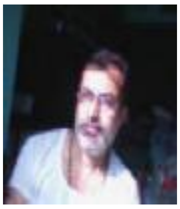
डॉ. कमलाकान्त भण्डारी 1952-

कबीर (मैथिली) पर शोध।

विनोद बिहारी लाल 1953-

जन्म स्थान पचही, मधुबनी, बिहार ।चर्चित कथाकार । सयसँ ऊपर कथा प्रकाशित ।

अरविन्द ठाकुर 1954-

परती टूटि रहल अछि (कविता संग्रह), अन्हारक विरोधमे (कथा संग्रह), बहुरुपिया प्रदेश मे (गजल संग्रह)।

श्याम दरिहरे 1954-

जन्म स्थान बरहा, बेनीपट्टी मधुबनी, बिहार । कवि, कथाकार । प्रकाशित कृति : सरिसोमे भूत (कथा संग्रह) अनूदित कृति : कनिप्रिया (धर्मवीर भारती)

दिनेश कुमार झा

मैथिलीक इतिहासपर लेखन।

अशोक कुमार ठाकुर

जन्म 2 जनवरी 1944 ई.। गाम बड़ागाँव (पंडौल)। नागमंडल (नाटक-अनुवाद), निशांत, वसुधाक संसार (उपन्यास)

प्रतापनारायण झा, नेपाल

शीतल झा, नेपाल

उग्रनारायण मिश्र "कनक"

डॉ. शम्भूनाथ चौधरी 1920-2008

इन्द्रकांत झा

पंचानन मिश्र

प्रोफेसर गुरमैता

ज्योतिरीश्वरपर लेखन।

महेन्द्र नारायण सिंह "मगन"

सूर्यकांत झा, जनकपुर

रमण झा (1957-)

रचना: पश्चात्ताप (कथा-संग्रह)- 1995, काव्य-वाटिका (कविता-संग्रह)- 1999, अलंकार-भास्कर (पूर्व-खण्ड) - 2002, अलंकार-भास्कर (अलंकार शास्त्र)- 2003, भिन्न-अभिन्न (समीक्षा)- 2008, संग सम्पादन: मैथिली (मिथिला विश्वविद्यालय, मैथिली विभागक शोध-पत्रिका) - 1996, सम्पादन: मैथिली (मिथिला विश्वविद्यालय, मैथिली विभागक शोध-पत्रिका)- 2007,2008

विजयनाथ झा

"अहींक लेल" (गीत-गजल संग्रह प्रकाशित)।

योगानन्द हीरा

बाबा बैद्यनाथ

पहरा इमानपर (गजल संग्रह)

जगदीश चन्द्र ठाकुर "अनिल" १९५० -

मूल नाम जगदीश चन्द्र ठाकुर, जन्म: 27.11.1950,शंभुआर, मधुबनी । सेवा निवृत बैंक अधिकारी। मैथिलीमे प्रकाशित पोथी-1. तोरा अडनामे -गीत संग्रह-1978; 2. धारक ओइ पार-दीर्घ कविता-1999, गीत गंगा (गीत संग्रह), गजल गंगा (गजल संग्रह)।

विद्यानन्द झा 1965-

बुद्धपूर्णिमा, १९६५कें कैथिनियाँ, झंझारपुर मुधुबनीमे जन्म। पराती जकाँ, बिछड़ल कोनो पिरीत जकाँ, दनुफक फूल जकाँ (कविता संग्रह) प्रकाशित । मूलतः कवि, थोड़ कथा लिखलनि, जे अपन मार्मिक अभिव्यक्तिक कारण बेस चर्चित भेल । विडम्बनापूर्ण परिस्थितिक पाछू जिम्मेवार समाजार्थिक

कारणक खोज हिनकर मूल सृजन प्रेरणा थिक ।

हरेकृष्ण झा 1950-

जन्म १० जुलाई १९५० ई. गाम- कोइलखमे। अभियंत्रणक अध्ययण छोड़ि मार्क्सवादी राजनीतिमे सक्रिय। अनेक कविता आ आलोचनात्मक निबन्ध प्रकाशित। अनुवाद एवं विकास विषयक शोध कार्यमे रुचि। स्वतंत्र लेखन। प्रकृति एवं जीवनक तादात्म्य बोधक अग्रणी कवि। "एना त� नहि जे" (कविता संग्रह)।२००८ ई. - श्री हरेकृष्ण झार्कें कविता संग्रह �एना त नहि जे�लेल कीर्तिनारायण मिश्र साहित्य सम्मान।

उदय नारायण सिंह नचिकेता 1951-

जन्म-१९५१ ई. कलकत्तामे।पहिल काव्य संग्रह �कवयो वदन्ति�। १९७१ �अमृतस्य पुत्राः� (कविता संकलन) आऽ �नायकक नाम जीवन� (नाटक)| १९७४ मे �एक छल राजा�/ �नाटकक लेल� (नाटक)। १९७६-७७ �प्रत्यावर्त्तन�/ �रामलीला�(नाटक)। १९७८मे जनक आऽ अन्य एकांकी। १९८१ �अनुत्तरण�(कविता-संकलन)। १९८८ �प्रियंवदा� (नाटिका)। १९९७-�रवीन्द्रनाथक बाल-साहित्य�(अनुवाद)। १९९८ �अनुकृति�- आधुनिक मैथिली कविताक बंगलामे अनुवाद, संगहि बंगलामे दूटा कविता संकलन। १९९९ �अश्रु ओ परिहास�। २००२ �खाम खेयाली�। २००६मे �मध्यमपुरुष एकवचन�(कविता संग्रह। २००८ ई. मे नाटक "नो एण्ट्री: मा प्रविश" सम्पूर्ण रूपेँ "विदेह" ई- पत्रिकामे धारावाहिक रूपेँ ई-प्रकाशित भए एकटा कीर्तिमान बनेलक।२००९ ई.-श्री उदय नारायण सिंह �नचिकेता�कैं नाटक नो एण्ट्री: मा प्रविश लेल कीर्तिनारायण मिश्र साहित्य सम्मान।

आशीष अनचिन्हार

मूल
लेखन: कुमारि इच्छा (गजल संग्रह), जंघाजोड़ी (गजल संग्रह), अनचिन्हार आखर (गजल, रुबाइ आ कताक संग्रह), मैथिली गजलक व्याकरण ओ इतिहास, मैथिली वेब पत्रकारिताक इतिहास, मैथिली गजलक रेडी रेकोनर, शब्द-अर्थ-शक्ति।

गजेन्द्र ठाकुर आ आशीष अनचिन्हार (सम्पादन): मैथिलीक प्रतिनिधि गजल, मैथिली गजल: आगमन ओ प्रस्थान बिंदु (गजलक आलोचना-समालोचना-समीक्षा)

कुमार पवन 1958

गाम मुरैठा। कथा संग्रह, कविता संग्रह आ व्यंग्य संग्रह शीघ्र प्रकाश्य। मैथिलीमे १९९० ई सँ विरल लेखन। २००८ ई. सँ दस सालक मौन भंगक बाद पुनः रचनाक दोसर पालीक प्रारम्भ।

कीर्तिनाथ झा 1955-

कुरल: मैथिली भावानुवाद

महेन्द्र हजारी

स्व. चन्द्रकान्त मिश्र, आसी, दरभंगा

स्व. महेन्द्र नारायण झा, बेलौंजा, मधुबनी

स्व.राजकुमार मल्लिक, सोहराय (पोखरिभीड़ा), मधुबनी

लक्ष्मीपति सिंह

फूलचन्द्र मिश्र रमण

किशोरनाथ झा

गाम- विट्ठो, पो. सरिसवपाही, मधुबनी। "लोकवेद" पोथी प्रकाशित।

सूर्यनारायण झा "सरस"

पोथी "मैथिली श्री सीतारामचरितमानस" प्रकाशित।

कलानन्द भट्ट

कान्ह पर लहास हमर मैथिली गजल संग्रह

दयानाथ झा

गाम नागदह, मधुबनी। मैथिली रंगमंडल मिथि-यात्रिक, कोलकाता।

डॉ. सुधाकर चौधरी १९४६-

जन्म १५ मार्च १९४६ ई.। प्रकाशित पोथी: काजर, तीन रंग तेरह चित्र (कथा संग्रह), पंडी जी छत्ता (प्रहसन), विप्लवी सुभाष (नाटक)।

स्व. चुनचुन मिश्र, रहिका, मधुबनी।

मिथिला राज्यक आन्दोलन कर्मी।

सत्यनारायण लाल कर्ण

मिथिला चित्रकला

ले. कर्नल मायानाथ झा 1945-

जन्म 1 अप्रैल 1945 ई.। गाम- भराम (मधुबनी)। जकर नारि चतुर होइ (मैथिली लोक कथा संग्रह) प्रकाशित। विदेह सम्पादकक समानान्तर साहित्य अकादेमी पुरस्कार २०११ बाल साहित्य पुरस्कार- ले.क. मायानाथ झा (जकर नारी चतुर होइ, कथा संग्रह)

श्याम किशोर सिंह

सचिन्द्रनाथ झा

मिथिला लोक चित्रकला

कालीनाथ ठाकुर

ग्राम सर्वसीमा

राजेन्द्र विमल, जनकपुर, नेपाल 1949-

मैथिली, नेपाली आ हिन्दी भाषाक प्राज्ञ विमल शिक्षाक हकमे विद्यावारिधि (पी.एच.डी.)क उपाधि प्राप्त कएने छथि।कम्मो लिखिकऽ यथेष्ट यश अरजनिहार डा. विमलक लेखनीक प्रशंसा मैथिलीक सङ्गसङ्ग नेपाली आ हिन्दी साहित्यमे सेहो होइत रहलनि अछि। त्रिभुवन विश्वविद्यालयअन्तर्गत रा.रा.ब. कैम्पस, जनकपुरधाममे प्राध्यापन कएनिहार डा. विमलक पूर्ण नाम राजेन्द्र लाभ छियनि। हिनक जन्म २६ जुलाई १९४९ ई. कऽ भेल अछि। साहित्यकारक नव पीढ़ीकेँ निरन्तर उत्प्रेरित करबाक कारणे ई डा.धीरेन्द्रक बाद जनकपुर-परिसरक साहित्यिक गुरुक रूपमे स्थापित भऽ गेल छथि।

नरेश कुमार विकल 1950-

जन्म २७ जुलाइ १९५० भगवानपुर देसुआ (समस्तीपुर)। काव्य- अरिपन, महुआ मदन रस टपकय, बिन बाती दीप जरय। कथा-संग्रह- भरि गेल दर्दक इनार। उपन्यास- टहकैत टीस। नाटक- चोखगर खौंच।

जनक किशोर लाल दास

कृष्णचन्द्र झा "मयंक"

लक्ष्मण झा "सागर" 1953-

"उचरि बैसू कौआ" मैथिली कविता संग्रह प्रकाशित।

रघुवीर मोची

शारदानन्द दास "परिमल"

शशिबोध मिश्र "शशि" 1946-

सुरेन्द्रनाथ

अमरनाथ

१९७५ ई. मे "क्षणिका" लघुकथा संग्रह प्रकाशित। हास्य कथाकार।

बच्चा ठाकुर

बुद्धिनाथ मिश्र

राजाराम सिंह राठौर, धनुषा

वैद्यनाथ विमल 1955-

डॉ वासुकीनाथ झा 1940-

जितेन्द्र मिश्र "जीवन"

वीरेन्द्र नारायण झा

वीरेन्द्र झा 1956- गोनू झा पर लेखन।	वैकुण्ठ झा 1954- पिता-स्वर्गीय रामचन्द्र झा, जन्म-२४ - ०७ - १९५४ (ग्राम-भरवाड़ा, जिला-दरभंगा), शिक्षा-स्नात्कोत्तर (अर्थशास्त्र), पेशा- शिक्षक। मैथिली, हिन्दी तथा अंग्रेजी भाषा मे लगभग २०० गीतक रचना। गोनू झा पर आधारित नाटक ''हास्यशिरोमणि गोनू झा तथा अन्य कहानी" क लेखन। एकर अलावा हिन्दीमे लगभग १५ उपन्यास तथा कथाक लेखन।	वैकुण्ठ झा
 विद्यानन्द झा 'पञ्जीकार' 1957- जन्म-09.04.1957,पण्डुआ, ततैल, ककरौड़(मधुबनी), रशाढ़य(पूर्णिया), शिवनगर (अररिया) आ सम्प्रति पूर्णिया। पिता लब्ध धौत पञ्जीशास्त्र मार्त्तण्ड पञ्जीकार मोदानन्द झा, शिवनगर, अररिया, पूर्णिया| पितामह-स्व. श्री भिखिया झा। पञ्जीशास्त्रक दस वर्ष धरि 1970 ई.सँ 1979 ई. धरि अध्ययन, 22 वर्षक बएससँ पञ्जी-प्रबंधक संवर्द्धन आ संरक्षणमे संलग्न। कृति- पञ्जी शाखा पुस्तकक लिप्यंतरण आ संवर्द्धन।	 महेन्द्र नारायण कर्ण	 डॉ. विश्वेश्वर मिश्र
 अर्जुन नारायण चौधरी	 नरेन्द्र गजलकार।	 महेन्द्र मिश्र, नेपाल
		

कमल कांत झा 1943-

महाप्रकाश 1946-

जन्म: बनगांव, सहरसा, बिहार। वरिष्ट कवि ओ कथाकार। प्रकाशित कृति: कविता संभवा, संग समय के (कविता संग्रह)। कीर्तिनारायण मिश्र साहित्य सम्मान २०१० ई.- श्री महाप्रकाश (कविता संग्रह �संग समय के�)।

छत्रानन्द सिंह झा 1946-

अयोध्यानाथ चौधरी, धनुषा, नेपाल 1947-

मूलत: कविक रूपमे परिचित छथि। नेपालक आधुनिक कविताक क्षेत्रमे हिनक नाम उल्लेखनीय अछि। श्री चौधरीक लेखनमे मानवीय संवेदनाक प्रतिबिम्ब पाओल जाइत अछि। कविताक संग कथा आ निबन्धमे सेहो ई कलम चलबैत छथि। फड़िछाएल लेखन हिनक विशेषता थिकनि।धनुषा जिलाक दुहबी गामक रहनिहार श्री चौधरीक जन्म ६अक्टुबर १९४७कऽ भेल छनि। हिनक क्षितिजक ओहिपार नामसँ एक कविता-सग्ङ्रह प्रकाशित छनि।

विद्यानाथ झा 'विदित'

सियाराम झा "सरस" 1948-

जन्म स्थान मेंहथ, मधुबनी बिहार। प्रसिद्ध गीतकार, बादमे कथा लेखन प्रारम्भ केलनि। प्रकाशित कृति आंजुर भरि सिंगरहार, शोणिताएल उगैत सूर्यक धम्मक (कथा संग्रह)।

अग्निपुष्प 1948-

जन्म: तरौनी, दरभंगा। मूलनाम : महेन्द्र झा। मैथिलीमे सहस्त्रबाहु कविता संग्रह प्रकाशित। मुक्ति प्रसंगक अनुवाद प्रकाशित। वामपंथी आन्दोलनमे सक्रिय। शिक्षा, सम्वाद आदि पत्रिकाक सम्पादन। वामपंथी विचारधाराक सशक्त कवि।

मधुकांत झा 1949-

वीनू भाइ

सत्यानन्द पाठक

योगीराज

कुणाल 1951-

राम भरोस कापड़ि भ्रमर, धनुषा, नेपाल 1951-

जन्म-बघचौरा, जिला धनुषा (नेपाल)।बन्नकोठरी: औनाइत धुँआ (कविता संग्रह), नहि, आब नहि (दीर्घ कविता), तोरा संगे जएबौ रे कुजबा (कथा संग्रह, मैथिली अकादमी पटना, १९८४), मोमक पघलैत अधर (गीत, गजल संग्रह, १९८३), अप्पन अनचिन्हार (कविता संग्रह, १९९० ई.), रानी चन्द्रावती (नाटक), एकटा आओर बसन्त (नाटक), महिषासुर मुर्दाबाद एवं अन्य नाटक (नाटक संग्रह), अन्ततः (कथा-संग्रह), मैथिली संस्कृति बीच रमाउंदा (सांस्कृतिक निबन्ध सभक संग्रह), बिसरल-बिसरल सन (कविता-संग्रह), जनकपुर लोक चित्र (मिथिला पेंटिङ्गस), लोक नाट्य: जट-जटिन (अनुसन्धान)। नेपाल प्रज्ञा प्रतिष्ठानक सदस्यता- श्री राम भरोस कापड़ि 'भ्रमर' (2010)।

धीरेन्द्रनाथ मिश्र

शिवेन्द्रलाल कर्ण, धनुषा, नेपाल 1951-

लेखकसँ अधिक शिक्षकक रूपमे परिचित आ प्रतिष्ठित छथि । त्रिभुवन विश्वविद्यालयअन्तर्गतरा. रा. ब. कैम्पस, जनकपुर-धामक सह-प्राध्यापक श्री कर्णक ऐतिहासिक विषय-वस्तुपर लिखल कतोक लेख मैथिली, हिन्दी आ अंग्रेजी भाषामे प्रकाशित अछि । स्वान्त-सुखाय ई कहियो कालकऽ कविता-कथा सेहो लिखि लैत छथि । हिनक लेखन ज्ञानवर्द्धक, जानकारीमूलक एवं सोझारएल रहैत अछि । देखलापर बुझना जाइत अछि जे ई हिनक गम्भीर अध्ययनक परिणति थिक ।सामाजिक तथा साहित्यिक सङ्घ-संस्थासभमे सेहो सक्रिय प्राध्यापक कर्णक जन्म धनुषा जिलाक देवडीहा गाममे २ जनवरी १९५१ ई. कऽ भेल छनि ।

ब्रह्मदेव लाल दास

चण्डेश्वर खान

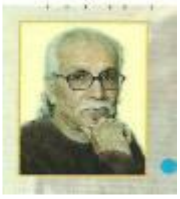
गाम- पट्टीटोल, जिला मधुबनी। लघुकथा लेल चर्चित प्रशंसित।

दयाकान्त झा

गजेन्द्र नारायण सिंह, नेपाल

पद्मश्री श्री गजेन्द्र नारायण सिंह

हरिकान्त झा

इन्द्रनारायण झा

प्रवासी साहित्यालंकार

सीताराम सिंह

तुलानन्द मिश्र

शैलेन्द्र कुमार झा 1952-

जन्म स्थान हरिपुर, वकशी टोल, मधुबनी बिहार। प्रकाशित कृति: आरोह अवरोह, दशम खुट्टी (कथा संग्रह), इकोनोमिक हिस्ट्री ऑफ मिथिला (अंग्रेजी) ।

शिवशंकर श्रीनिवास 1953-

जन्म स्थान लोहना मधुबनी, बिहार । चर्चित कथाकार ओ आलोचक । गीत ओ कविता सेहो कहियो काल लिखैत छथि । प्रकाशित कृति : त्रिकोण, अदहन, गाछ-पात, गामक लोक (कथा संग्रह)।

अशोक 1953-

जन्म स्थान लोहना, मधुबनी, बिहार। चर्चित कथाकार, कवि ओ सम्पादक । प्रकाशित कृति : चक्रव्यूह (कविता संग्रह) त्रिकोण (सहयोगी कथा संग्रह), ओहि रातिक भोर (कथा-संग्रह), मातवर (कथा संग्रह)।

विभूति आनन्द 1953-

जन्म: शिवनगर, मधुबनी, बिहार। चर्चित कवि, कथाकार, संपादक । प्रकाशित कृति टूटा उपन्यास टूटा समीक्षा, तीन टा कथ संग्रह, टूटा गीत-गजल संग्रह ओ चारिटा कथा-संग्रह प्रकाशित।२००६- विभूति

केदार कानन 1959-

जन्म स्थान सुपौल, बिहार। चर्चित कवि, कथाकार ओ संपादक। प्रकाशित कृति : आकार लैत शब्द (कविता संग्रह), अनूदित कृति राजा राम मोहन राय, प्रायश्चित। सम्पादन संकल्प, भारती मंडन (पत्रिका)।

आनन्द (काठ, कथा)मैथिली लेल
साहित्य अकादमी पुरस्कार ।

डॉ. शशिनाथ झा 1954-

गाम-दीप, जिला- मधुबनी। मैथिली, बांग्ला, नेवारी आ देवनागरी पांडुलिपिक विशेषज्ञ। साहित्य अकादमीक भाषा सम्मान 2007 क्लासिकल आ मध्यकालीन साहित्य लेल।

धनुर्धर झा

गाम- विशौल। "वाक्यार्थविवेचनम्" लेल श्रीवाणीयुवालंकरण पुरस्कार 2010 प्राप्त।

शिवकान्त पाठक

हितनाथ झा

"कोइलख ग्रामकथा" प्रकाशित। कवि सह कथाकार। मैथिली साहित्यक रेखांकन (सम्पादन)

डॉ. योगेन्द्र पाठक "वियोगी" , वैज्ञानिक

"विज्ञानक बतकही" प्रकाशित।

राजनन्द झा

२००६- राजनन्द झा (कालबेला- समरेश मजुमदार, बांग्ला)लेल साहित्य अकादेमी मैथिली अनुवाद पुरस्कार।

आद्यानाथ झा "नवीन"

अमलतास 1956-

यंत्रनाथ मिश्र

दिगम्बर ठाकुर

शैलेन्द्र आनन्द 1955-

गणेश झा 1950-

कमलाकांत झा

अध्यक्ष, मैथिली अकादमी, पटना

कन्दर्पनारायण लाल कर्ण

लल्लन प्रसाद ठाकुर 1951-1995

जन्म ५ फरबरी १९५१ मुंगेर मे श्रीमती सुभद्रा देवी आ श्री हीरानंद ठाकुरक द्वितीय बालक । हिनक ग्राम- समौल,जिला-मधुबनी। सिविल इंजीनियर, टाटा स्टीलमे चाकरी। प्रकाश झाक फ़िल्म "कथा माधोपुर की" मे मुख्य भुमिका। नाटककार आ मंच अभिनेता। हुनक लिखल किछु प्रसिद्ध मैथिली नाटक छन्हि :बडका साहेब,मिस्टर निलो काका, लोंगिया मिरचाई,बकलेल आदि वा अंत।

ललित कुमार

हरिमोहन झा केर उपन्यास कन्यादानक अंग्रीजी मे अनुवास 'The Bride' नामसँ प्रकाशित।

मिथिलेश कुमार झा

'Language Politics and Public Sphere in North India: Making of the Maithili Movement' प्रकाशित।

डॉ. कमलानन्द झा

लोकनाथ मिश्र

डॉ. रवीन्द्र कुमार चौधरी 1966-

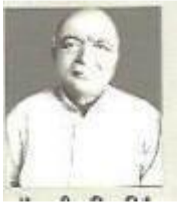
जन्म:5 मार्च 1966 ई. गनपतगंज, सुपौल। मैथिलीक प्राध्यापक। रक्षामंत्रीक पदक आ बिहार आ झारखण्ड सरकार द्वारा पुरस्कृत। झारखण्डक मैथिली आन्दोलनमे अग्रणी।

अशोक अविचल

जन्म- ५ जनवरी १९६७, गाम- रहुआ संग्राम, जिला मधुबनी। मैथिली प्राध्यापक। रचना: एक बनू नेक बनू (लघु नाटक), मैथिली भाषा: सर्वेक्षण आ विश्लेषण, हमरा देशक

भागमे (मैथिलीक प्रथम असंगत नाटक), सम्पादन: झारखण्डक सनेश, कचोट (नौ अंक), झारखण्ड वाणी (हिन्दी साप्ताहिक), सम्मान: अन्तर्राष्ट्रीय मैथिली सम्मेलनमे सम्मान (२०००), परमहंस लक्ष्मीनाथ गोस्वामी समिति सम्मान (२००८)

डॉ. श्रीपति सिंह १९४४-

"उमंग-तरंग" कविता-संग्रह प्रकाशित।

डॉ. उमाकान्त

मैथिली व्यंग्य-आलेखक पोथी "अपन बात" प्रकाशित।

सुशील 1942-

अस्मिता (लघुकथा संग्रह), भामती (नाटक) प्रकाशित।

श्रीदेव

मूल नाम- वागेश्वर झा। कथा-सँग्रह "हिलकोर", नाटक "लोहक कङना", गीत-प्रबन्ध "पुलोमा" प्रकाशित।

सुकांत सोम 1950-

जन्म दरभंगा जिलाक तरौनी गाममे 1950 ई. मे भेलन्हि। बी. ए. पास कए ई पटनाक दैनिक �जनशक्ति�क सहायक सम्पादक छलाह। फेर नव भारत टाइम्स, पटनामे।बाल्यवस्थासँ अपन पैतृक (पिता यात्नीजी) गुण कविता करबाक तथा कथा लिखबामे सेहो यश अर्जन कएलन्हि अछि। वर्त्तमान राजनीति सामाजिक विषयसँ सम्बद्ध व्यंग्यात्मक, सरल भाषामे लिखल नव कविता हिनक विशेषता छन्हि। गामघरक परिवेश तदनुकूल शब्द एवं बिम्ब रचनामे क्रमहि सिद्ध छथि।

डॉ. देवकांत मिश्र 1952-

पिता कविचूड़्क्षामणि पं. काशीकांत मिश्र "मधुप", "बेनीपुर अनुमण्डलमे मैथिली" पोथी प्रकाशित।

डॉ. नित्यानन्द लाल दास

पिता स्वर्गीय सूर्यनारायण दास। फारबिसगंज कॉलेज, फारबिसगंज सँ अंग्रेजी विभागाध्यक्ष पदसँ १९९८ मे अवकाशप्राप्त। डॉ. सुरेन्द्र झा "सुमन"क संयोजकत्वक कार्यकालमे "मैथिली परामर्शदातृ समिति" (साहित्य अकादेमी, दिल्ली)क सदस्य। मैथिली पत्रिका सभ जेना बटुक, प्रयाग; मिथिला मिहिर, पटना; स्वदेश, दरभंगा; पहुँच, पटना आ परती पलार, अररियामे रचना प्रकाशित। १९६७ ई. सँ राष्ट्रीय स्वयंसेवक संघ मे सक्रिय। प्रांतीय प्रतिनिधि २००४ धरि जिला सरसंघचालक। जे.पी.आन्दोलनमे लोकतंत्र सेनानी। डॉ. ए.पी.जे. अब्दुल कलामक अंग्रेजी पोथी "इग्नाइटेड माइण्ड्स"क मैथिलीमे "प्रज्वलित प्रज्ञा" नामसँ अनुवाद। साहित्य अकादेमी मैथिली अनुवाद पुरस्कार २०१०- डॉ. नित्यानन्द लाल दास- (इग्नाइटेड माइण्ड्स- डॉ.ए.पी.जे. कलाम, अंग्रेजी) लेल।

राजनाथ मिश्र 1950-

"अ बर्ड्स आइ व्यू ऑन मिथिला" प्रकाशित।

पशुपतिनाथ झा, महोत्तरी, नेपाल 1954-

हिनक लेखन विवरणात्मक होइत अछि आ सम्बद्ध विषयमे नीकजकाँ जानकारी दैत अछि । विभिन्न पत्र-पत्रिकामे हिनक लेख-रचना बरोबरि देखबामे अबैत रहैछ ।रा.रा.ब. कैम्पस, जनकपुरधाममे मैथिली विषयक प्राध्यापनमे संलग्न श्री झा मैथिलीसम्बन्धी सग्ङठनात्मक गतिविधिसँ सेहो जुड़ल छथि । मैथिली भाषाक लोपोन्मुख अवस्थामे रहल अपन लिपि तिरहुतामे विशेषज्ञता रखनिहार श्री झा एकर संरक्षण-सम्बर्द्धनक दिशामे सेहो क्रियाशील छथि ।प्रध्यापक झा मैथिली महाकाव्यमे रस निरूपण विषयपर विद्यावारिधि कएने छथि आ शिक्षा तथा कानून विषयमे सेहो स्नातक छथि । महोत्तरी जिलाक एकरहिया रहनिहार श्री झाक जन्म ४ दिसम्बर १९५४ कऽ भेलछनि ।चेन्नैमे मिथिला रत्नसँ सम्मानित।

अनिलचन्द्र ठाकुर 1954-2009

जन्म 13 सितम्बर 1954 ई.कैं कटिहार जिलाक समेली गाममे भेलन्हि। 1982 ई.मे हिन्दी साहित्यमे स्नातकोत्तर केलाक बाद नवम्बर '93 सँ नवम्बर '94 धरि "सुबह" हस्तलिखित पत्रिकाक सम्पादन-प्रकाशन कएलन्हि आ कोशी क्षेत्रीय ग्रामीण बैंकमे अधिकारी रहथि। मैथिली, अंगिका, हिन्दी आ अंग्रेजीमे समानरूपेँ लेखन। मृत्युक पूर्व ब्रेन ट्यूमरसँ बीमार चलि रहल छलाह। **प्रकाशित कृति**: आब मानि जाउ(मैथिली उपन्यास)- पहिने भारती-मंडन पत्रिकामे प्रकाशित भेल, फेर मैलोरंग द्वारा पुस्तकाकार प्रकाशित भेल।; कच(अंगिकाक पहिल खण्ड काव्य,1975); एक और राम (हिन्दी नाटक,1981); एक घर सड़क पर (हिन्दी उपन्यास, 1982); द पपेट्स (अंग्रेजी उपन्यास, 1990); अनत कहाँ सुख पावै (हिन्दी कहानी संग्रह,2007)। आब मानि जाउ (मैथिली उपन्यास) - एहि

बृषेश चन्द्र लाल

जन्म 29 मार्च 1955 ई. कैं भेलन्हि। पिताः स्व. उदितनारायण लाल,माताः श्रीमती भुवनेश्वरी देव। हिनकर छठिहारक नाम विश्वेश्वर छन्हि। मूलतः राजनीतिककर्मी । नेपालमे लोकतन्त्रलेल निरन्तर संघर्षक क्रममे १७ बेर गिरफ्तार । लगभग ८ वर्ष जेल ।सम्प्रति तराई�मधेश लोकतान्त्रिक पार्टीक राष्ट�ीय उपाध्यक्ष । मैथिलीमे किछु कथा विभिन्न पत्रपत्रिकामे प्रकाशित । आन्दोलन कविता संग्रह आ बी.पीं कोइरालाक प्रसिद्ध लघु उपन्यास मोदिआइनक मैथिली रुपान्तरण तथा नेपालीमे संघीय शासनतिर नामक पुस्तक प्रकाशित । ओ विश्वेश्वर प्रसाद कोइरालाक प्रतिबद्ध राजनीति अनुयायी आ नेपालक प्रजातांत्रिक आन्दोलनक सक्रिय योद्धा छथि। नेपाली राजनीतिपर बरोबरि लिखैत रहैत छथि।

नारायणजी 1956-

जन्म: घोघरडीहा (मधुबनी)। मैथिली भाषा-साहित्यमे एम. ए., पी-एच. डी. कामेश्वर लता संस्कृत विद्यालय, घोघरडीहामे अध्यापन । प्रकाशित कृति: �घरि घुरि रहल छी� (काव्य-संग्रह)।

उपन्यासमे एक एहन युवतीक संघर्ष-गाथा अंकित अछि जे अपन लगनसँ जीवन बदलैत अछि। असंख्य गामक ई कथा कुलीनताक अध:पतनक कथा, संस्कारविहीनताक उद्घाटन आ भविष्यक पीढ़ीकेँ बचएबाक चेतौनी छी।

डॉ. श्री श्रीशंकर झा 1952-

जगदीपनारायण "दीपक"

राजदेव मंडल

शिक्षा- एम.ए.द्वय, एल एल बी.,पता- ग्राम- मुसहरनियाँ, रतनसारा (निर्मली, मधुबनी)। **प्रकाशित कृति**- अम्बरा-कविता- संग्रह, हमर टोल (उपन्यास), बसुंधरा(कविता संग्रह), जाल (पटकथा), लाज (एकांकी), जल भंवर (उपन्यास), त्रिवेणीक रंग (विहनि आ लघु कथा संग्रह), पंचैती (लघु पटकथा), वापसी।

शिवप्रसाद यादव

हीरेन्द्र कुमार झा 1958-

जन्म 30 अगस्त 1958,गाम- कोइलख (मधुबनी), पिता श्री कामेन्द्र नाथ झा। ट्रांसफर्मर (मैथिली कथा संग्रह) प्रकाशित।

मानेश्वर मनुज 1958-

जन्म गम्हरिया (मानपौर, मधुबनी)मे, 1978सँ 1992 धरि नौसेनामे विभिन्न जहाजपर कार्यरत, फेर यात्री रेलमे। सम्बन्ध (कथा संग्रह) प्रकाशित।

नबोनाथ झा

महेन्द्र नारायण राम 1958-

तारानन्द वियोगी 1966-

महिषी, सहरसामे जन्म। पहिल पोथी अपन युद्धक साक्ष्य (गजल संग्रह) १९९१ मे प्रकाशित। अन्य पुस्तक

हस्तक्षेप, प्रलय रहस्य(कविता-संग्रह), अतिक्रमण (कथा-संग्रह), शिलालेख (लघुकथा संग्रह), कर्मधारय। राजकमल चौधरीक कथाकृति एकटा चंपाकली एकटा विषधर संकलन-सपादन। साहित्य अकादेमी मैथिली बाल साहित्य पुरस्कार २०१०-तारानन्द वियोगीकेँ पोथी "ई भेटल तँ की भेटल" लेल। यात्री-चेतना पुरस्कार २०१० ई.- डॉ. तारानन्द वियोगी।

भालचन्द्र झा

ए.टी.डी., बी.ए., (अर्थशास्त्र), मुम्बईसँ थिएटर कलामे डिप्लोमा। मैथिलीक अतिरिक्त हिन्दी, मराठी, अग्रेजी आ गुजरातीमे निष्णात। १९७४ ई.सँ मराठी आ हिन्दी थिएटरमे निदेशक। महाराष्ट्र राज्य उपाधि १९८६ आ १९९९ मे। आइ.एन.टी. केर लेल नाटक �सीता� क निर्देशन। �वासुदेव संगति� आइ.एन.टी.क लोक कलाक शोध आ प्रदर्शनसँ जुड़ल छथि आ नाट्यशालासँ जुड़ल छथि विकलांग बाल लेल थिएटरसँ। निम्न टी.वी. मीडियामे रचनात्मक निदेशक रूपेँ कार्य।लेखन-बीछल बेरायल मराठी एकांकी(अनुवाद), सिंहावलोकन (मराठी साहित्यक १५० वर्ष), आकाश (जी.टी.वी.क धारावाहिकक ३० एपीसोड), जीवन सन्ध्या(मराठी साप्ताहिक, डी.डी, मुम्बई), धनाजी नाना चौधरी (मराठी), स्वयम्बर (मराठी), फिर नहीं कभी नहीं(हिन्दी), आहट (हिन्दी), यात्रा (मराठी सीरयल), मयूरपन्ख (मराठी बाल-धारावाहिक), हेल्थकेअर इन २०० ए.डी.) (डी.डी.)।२००९ मे- भालचन्द्र झा (बीछल बेरायल मराठी एकाँकी- सम्पादक सुधा जोशी आ रत्नाकर मतकरी, मराठी)लेल साहित्य अकादेमी मैथिली अनुवाद पुरस्कार।

मनमोहन झा

कुमार शैलेन्द्र

रमेश 1961-

जन्म स्थान मेंहथ, मधुबनी, बिहार। चर्चित कथाकार ओ कवि । प्रकाशित कृति: समांग, समानांतर, दखल (कथा संग्रह), नागफेनी (गजल संग्रह), संगोर, समवेत स्वरक आगू, कोसी धारक सभ्यता, पाथर पर दूभि (काव्य संग्रह), प्रतिक्रिया (आलोचनात्मक निबंध)।

मेघन प्रसाद 1961-

प्रदीप बिहारी 1963-

जन्म स्थान कन्हौली मल्लिक टोल, खजौली, मधुबनी, बिहार। चर्चित कथाकार, उपन्यासकार ओ रंगकर्मी । प्रकाशित कृति: गुमकी ओ बिहाड़ि, विसूवियस (उपन्यास), औतीह कमला जयतीह कमला, खण्ड-खण्ड जिनगी, सरोकार (कथा संग्रह)। २००७- प्रदीप बिहारी (सरोकार, कथा)मैथिली लेल साहित्य अकादमी पुरस्कार ।

चन्द्रमोहन झा पर्वा

डॉ. सुरेन्द्र लाभ, नेपाल

रोशन जनकपुरी, नेपाल

डॉ. अरविन्द अक्कू 1957-

फूलचन्द्र झा "प्रवीण" 1961-

गाम तुमौल दरभंगा, आयल नवल प्रभात, पांगल गाछक छाहरि, हमरा मोनक खजन चिड़ैया, बसंतक बजनिञा (कविता संग्रह), भूत होइत भविष्य (कथा संग्रह)।

रामानुग्रह झा

जन्म: सुपौल, बिहार। मैथिली कवि आ आलोचक।

ललितेश मिश्र

"बीच वैतरणीमे" (कथा संग्रह), Pied Poesy (Anthology of Maithili Poems translated into Englesh), परख, प्रस्तावना, रचना रसायन (आलोचना) प्रकाशित।

देवशंकर नवीन 1962-

ओ ना मा सी (गद्य-पद्य मिश्रित हिन्दी-मैथिलीक प्रारम्भिक सर्जना), चानन-काजर (मैथिली कविता संग्रह), आधुनिक (मैथिली) साहित्यक परिदृश्य, गीतिकाव्य के रूप में विद्यापति पदावली, राजकमल चौधरी का रचनाकर्म (आलोचना), जमाना बदल गया, सोना बाबू का यार, पहचान (हिन्दी कहानी), अभिधा (हिन्दी कविता-संग्रह), हाथी चलए बजार (कथा-संग्रह)।

कुमार मनीष अरविन्द 1964-

बदरी नारायण बर्मा

राजेन्द्र किशोर, नेपाल

श्याम सुन्दर शशि, नेपाल

श्याम सुन्दर शशि, जनकपुरधाम, नेपाल। पेशा- पत्रकारिता। शिक्षा: त्रिभुवन विश्वविद्यालयसँ,एम.ए. मैथिली, प्रथम श्रेणीमे प्रथम स्थान। मैथिलीक प्राय: सभ विधामे रचनारत। बहुत रास रचना विभिन्न पत्र-पत्रिकामे प्रकाशित। हिन्दी, नेपाली आऽ अंग्रेजी भाषामे सेहो रचनारत आऽ बहुतरास रचना प्रकाशित। सम्प्रति- कान्तिपुर प्रवासक अरब ब्यूरोमे कार्यरत।

हिमांशु चौधरी, नेपाल

सत्यनारायण मेहता

भुवनेश्वर पाथेय

पिता : स्वर्गीय कामेश्वर चौधरी,माता: श्रीमती चन्द्रावती चौधरी,जन्म: वि स २०२०/६/५ लहान, सिरहा,शिक्षा: स्नातकोत्तर(नेपाली),पेशा: पत्रकारिता (सम्प्रति : राष्ट्रिय समाचार समिति),कृति : की भार सांठू ? (मैथिली कविता संग्रह),विगत दू दशकसं नेपाली आ मैथिली लेखन तथा अभियानमे निरन्तर क्रियाशील आ विभिन्न संघ संस्थासं आबद्ध ।

राजेन्द्र झा, धनुषा

अशोक कुमार मेहता

धर्मेन्द्र विह्वल, सिरहा, नेपाल 1967-

रस्ता तकैत जिनगी, एक सृष्टि एक कविता, एक समयक बात, धुअनाएल आकृति सभ (मैथिली कविता संग्रह), भ्रमरका उत्कृष्ट नाटकहरु, गोनूझाका कथाहरु (मैथिलीसँ नेपाली अनुवाद), मैथिलीक कक्षा 1 सँ 5 आ बाल-साहित्य संदर्भक तीनटा पोथीक सह-लेखक। पत्रकारिताक मूल सिद्धांत (मैथिली, प्रेसमे), दलित रिपोर्टिंग मैनुअल (नेपाली, प्रेसमे)।

धीरेन्द्र कुमार झा

निमिष झा, नेपाल

गौरीनाथ (अनलकान्त)

"अन्तिका"क सम्पादन।

श्रीधरम

कथाकार, समालोचक

रमण कुमार सिंह

१९६९-

"फेर सँ हरियर", "दुःस्वप्नक बाद" (कविता संग्रह), "हमर पसार संसार सार" (ललित निबन्ध), "तिरपेच्छन" (आलोचना), "उड़ि जो रे सुग्गा" (राजस्थानीसँ मैथिली अनुवाद) प्रकाशित।

मुख्तार आलम

"परिचय बनैत शब्द" (कविता संग्रह) प्रकाशित।

डॉ विजयेन्द्र झा

१९६४-

"मैथिली व्याकरण ओ रचना","मैथिली भाषा विज्ञान" प्रकाशित।

अजित आजाद

"पेन ड्राइव मे पृथवी" लेल साहित्य अकादमी पुरस्कार।

बद्री नाथ

राय 'अमात्य'

'मैथिल भैया करू विचार' प्रकाशित।

किशन कारीगर

"किछु फुरा गेल हमरा" प्रकाशित।

कुमार मनोज कश्यप

बदलैत समय (मैथिली लघु कथा संग्रह)

बिनोद मिश्र

डॉ. बिनोद मिश्र सम्प्रति आई आई टी रुडकी, उत्तराखंडमे अंग्रेजी पढ़बैत छथि आ हिनक रचनाb अंग्रेजी आ हिंदी मे प्रकाशित भेल छन्हि। अहि वर्ष हिनक कविता संग्रह Silent Steps and Other Poems प्रकाशित भेल छन्हि। एकर अतिरिक्त ई अंग्रेजीमे आलोचनाक क्षेत्रमे आठ टा पोथी संपादित केने छथि। हिनक पोथी Communication Skills for Engineers and Scientists बहुतो इंजीनियरिंग संस्थानमे पाठ्य पुस्तक रूपमे पढ़ाओल जाइत अछि।

आनन्द कुमार झा 1977-

जन्म स्थान: मेंहथ, झंझारपुर; पिता स्व. अभयकांत झा, माता श्रीमती इन्द्रकाली देवी, प्रकाशन- "धधाइत नवकी कनियाँक लहास", "हठात् परिवर्तन", "बदलैत समाज", "टाकाक मोल", "कलह" (पाँचू मैथिली नाटक) प्रकाशित। विदेह सम्पादकक समानान्तर साहित्य अकादेमी पुरस्कार २०११ युवा पुरस्कार- आनन्द कुमार झा (कलह, नाटक)

वनदेवीपुत्र भवनाथ, नाटककार

चन्द्रेश

राम सेवक सिंह

शहीद दुर्गानन्द झा, नेपाल

उदयनाथ झा "अशोक"

कपिलेश्वर राउत

उलहन (विहनि - लघु कथा संग्रह) प्रकाशित।

कपिलेश्वर साहू

डॉ. शम्भु कुमार सिंह

जन्म: 18 अप्रील 1965 सहरसा जिलाक महिषी प्रखंडक लहुआर गाममे। आरंभिक शिक्षा, गामहिसँ, आइ.ए., बी.ए. (मैथिली सम्मान) एम.ए. मैथिली (स्वर्णपदक प्राप्त) तिलका माँझी भागलपुर विश्वविद्यालय, भागलपुर, बिहार सँ। BET [बिहार पात्रता परीक्षा (NET क समतुल्य) व्याख्याता हेतु उत्तीर्ण, 1995] �मैथिली नाटकक सामाजिक विवर्त्तन� विषय पर पी-एच.डी. वर्ष 2008, तिलका माँ. भा.विश्वविद्यालय, भागलपुर, बिहार

सँ। मैथिलीक कतोक प्रतिष्ठित पत्र-पत्रिका सभमे कविता, कथा, निबंध आदि समय-समय पर प्रकाशित। वर्तमानमे शैक्षिक सलाहकार (मैथिली) राष्ट्रीय अनुवाद मिशन, केन्द्रीय भारतीय भाषा संस्थान, मैसूर-6 मे कार्यरत।

कृष्णचन्द्र यादव, नेपाल

शिवकान्त ठाकुर

शोभाकान्त झा

उमाकान्त झा आ प्रियंका, मैथिली रंगमंच

श्यामानन्द ठाकुर

हरिकांत लाल दास, नेपाल

शशिनाथ ठाकुर, नेपाल

दुर्गानन्द मंडल

संचयिका, कथा कुसुम (विहनि आ लघु कथा संग्रह), चक्षु प्रकाशित।

शिव कुमार झा 1973-

शिव कुमार झा ��टिल्लू��,पिताक नाम: स्व. काली कान्त झा ��बूच��, माताक नाम: स्व. चन्द्रकला देवी,जन्म तिथि: 11-12-1973,शिक्षा: स्नातक (प्रतिष्ठा),जन्म स्थान: मातृक- मालीपुर मोड़तर, जि. - बेगूसराय, मूलग्राम: ग्राम-पत्रालय - करियन, जिला - समस्तीपुर, पिन: 848101,संप्रति: प्रबंधक, संग्रहण,जे. एम. ए. स्टोर्स लि.,मेन रोड, बिस्टुपुर जमशेदपुर - 831 001, अन्य गतिविधि: वर्ष 1996 सँ वर्ष 2002 धरि

विद्यापति परिषद समस्तीपुरक सांस्कृतिक ,गतिवधि एवं मैथिलीक प्रचार-प्रसार हेतु डॉ. नरेश कुमार विकल आ श्री उदय नारायण चौधरी (राष्ट्रपति पुरस्कार प्राप्त शिक्षक) क नेतृत्वमे संलग्न। **प्रकाशित कृति:** क्षणप्रभा-कविता-संग्रह, अंशु-समालोचना।

राम विलास साहु

मनक मैल, अंकुर- लघुकथा संग्रह, रथक चक्का उलटि चलै बाट (कविता/ टनका संग्रह), कर्म बिनु जग सुन्ना (दोसर कविता/ टनका संग्रह), स्कूलक खिचड़ी (विहनि/ लघु कथा संग्रह), दूधबेचनी (लघु कथा संग्रह) प्रकाशित।

महाकान्त ठाकुर

बचेश्वर झा, निर्मली

"निबन्ध-निकुञ्ज" प्रकाशित।

धीरेन्द्र कुमार, निर्मली

चन्द्रशेखर कामति 1959-

मैथिली कवि। शिक्षा- एम.ए. (राजनीतिशास्त्र), पिता- स्व. योगेन्द्र कामति , गाम-पोस्ट- करियन, भाया- इलमास नगर, थाना- रोसड़ा, जिला- समस्तीपुर, बिहार। संप्रतिप्रखण्ड सहकारिता प्रसार पदाधिकारी (बेनीपट्टी)।

नन्द विलास राय

"भरदुतिया", "छठिक डाला", "हमर चारूधाम" प्रकाशित।

बिनय भूषण

उजरा परवाक खोज (कविता संग्रह)

सुधाकर झा, महोत्तरी , नेपाल

सएसँ बेशी सड़क नाटकमे मंचन।

सदरे आलम "गौहर"

गाम-पुरसौलिया, भाया-जयनगर, जिला मधुबनी।

डॉ. भुवन किशोर मिश्र "भुवनेश"

मैथिली कथा संग्रह- गोबरछत्ता।

दिनकर कुमार

"पूर्वोत्तर मैथिल"क सम्पादन।

डॉ. विनय विश्वबन्धु

रामदेव प्रसाद मण्डल झारूदार

मैथिलीक भिखारी ठाकुरक नामसँ प्रसिद्ध मैथिलीक पहिल जनकवि रामदेव प्रसाद मण्डल �झारूदार�।

"हमरा बिनु जगत सूना छै" आ "गीताञ्जलि झाड़ू" प्रकाशित।

उमेश पासवान

"वर्णित रस" प्रकाशित।

ओम प्रकाश झा

घोघरडीहा (मधुबनी)।

"कियो बूझि नै सकल हमरा" (गजल, रुबाइ आ कता संग्रह) प्रकाशित।

जगदानन्द झा मनु

नढ़िया भुकैए हमर घराड़ीपर (गजल संग्रह), तोहर कतेक रंग (विहनि कथा संग्रह), चोनहा- (बाल उपन्यास), व्यथा- (कविता-गीत संग्रह)।

अच्छेलाल शास्त्री

डॉ अमोल राय

नन्द कुमार मिश्र नन्द

डॉ. नन्द कुमार मिश्र

शिव कुमार प्रसाद

दिलीप कुमार झा

डॉ ताराकान्त झा

अमरकान्त, नेपाल

मुरलीधर झा

कबिलपुर, दरभंगा। बाल कथा संग्रह "पिलपिलहा गाछ" (2010) प्रकाशित।

कमलधर दास

"मैथिल कर्ण कायस्थक गोत्र, प्रवर, मूल आ वैवाहिक सम्बन्ध" पोथी प्रकाशित।

श्रीकान्त मण्डल, मैथिली रंगमंच

बेचन ठाकुर

गाम: चनौरागंज, मधुबनी। प्रकाशित कृति: बेटीक अपमान आ छीनरदेवी (नाटक), बाप भेल पित्ती आ अधिकार (नाटक), बिसवासघात (नाटक), ऊँच-नीच (नाटक), भौँट (नाटक); एक दर्जनसँ बेशी नाटक प्रकाशनक प्रतीक्षामे।

गंगा झा

मैथिली रंगमंडल कोकिल मंच, कोलकाता। कोलकाता आ गाम पजुआरिडीह टोलमे मैथिली रंगमंच निर्देशन।

नबोनारायण मिश्र 1955-

पिता-श्री गोबिन्द मिश्र, माता- श्रीमति अढ़ूला देवी। गाम- कुशमौल,पो.नागदह-बलाइन, भाया-अरेड़हाट, जिला-मधुबनी। मैथिली रंगमंचसँ सम्बद्ध "कोकिल मंच" संस्थाक माध्यमसँ।

कमलेश कुमार दास, रंगमंच कलाकार	किशोर केशव, मैथिली रंगमंच	कुमार गगन, मैथिली रंगमंच
 अशोक दत्त, जनकपुर	 मदन ठाकुर चर्चित रंगकर्मी, जनकपुरक चर्चित संस्था मिथिला नाट्यकला परिषदक संस्थापक । तीन दशकसँ बेसी समयसँ रंगक्षेत्रमे सक्रिय। करीब ३०�४० गोट मंचीय नाटकक सयो प्रस्तुति , २०�२५ गोट सड़क नाटकक हजारसँ बेसी प्रदर्शनमे अभिनय ।२० गोट टेली-सीरियल आ आधा दर्जन मैथिली फीचर फिल्ममे अभिनय । पुरस्कार: सप्तम अन्तर्राष्ट्रिय महोत्सवमे सर्वश्रेष्ठ अभिनेता २०४९ वि.स., क्षेत्रीय प्रतिभा पुरस्कार (नेपाल सरकार) २०६३ वि.स.।	 अभय कुमार यादव, मैथिली रंगमंच
 आशुतोष यादव अभिज्ञ	 कृष्ण कुमार कश्यप 1949- जन्म १५ सितम्बर १९४९ ई.। पिता- कवि-उपन्यासकार स्व. इन्द्रनारायण लाल "सँवलिया"। जनबरी १९६५ ई. मे नेना सभ लेल "नाइट स्कूल", १९८१ ई. मे "कला आधारित जीवन आ शिक्षण पद्धति"क प्रवर्तन आ तकर कार्यान्वयन लेल शिवा कश्यप आ शशिबालाक सहयोगसँ "भारती विकास संस्था"क स्थापना। रचना: शशिबालाक संग "मेघदूत" आ "गीत-गोविन्द"क मैथिली अनुवाद, माछ-भात, मिथिला चित्र-शिक्षा, भाग-१, मिथिला चित्र-कोर, भाग-३।	 ललित कुमुद

बटोही झा, मिथिला चित्रकला

प्रवीण कुमार ठाकुर

जन्म तिथि -31 दिसम्बर 1977; जन्म स्थान - कन्हौली , सकरी , मधुबनी ; शिक्षा- सूर्य नारायण हाई
स्कूल - नरपतिनगर , बी . एस . सी - मेमोरिअल कॉलेज - दरभंगा , डिप्लोमा इन फैशन डिजाईन (नेशनल इंस्टिट्यूट ऑफ़ फैशन डिजाईन - नयी दिल्ली) , चित्रकला �आओर फैशन पूर्वानुमानमे विशेष योग्यता, निवास स्थान- दिल्ली , इंडिया; पिता- श्री सत्य नारायण ठाकुर , सकरी - कन्हौली� ; माता- श्रीमती मालती ठाकुर , सकरी - कन्हौली । वर्तमानमे अपन एक्सपोर्ट बिज़नस एस्थेट) �क नामसँ शुरुआत , पूर्वमे प्रोडक्ट डेवेलोप्मेंट आओर मर्चेंटक रूपमे कार्यरत।

लाला पंडित, मिथिला मूर्तिकला

राजेन्द्र पंडित, मिथिला मूर्तिकला

गिरीश चन्द्र लाल

नवेन्दु कुमार झा, पत्रकार

चन्द्र किशोर लाल, पत्रकार, नेपा
ल

उपेन्द्र भगत नागवंशी, नेपाल

सड़क नाटक।

रमेश रंजन, परवाहा, नेपाल 1966
-

परवाहा, नेपालमे जन्म । नेपालीय कथा-जगतक नवीन मुदा सम्मानित नाम । जनपक्षधर कथा-दृष्टि आ मोहक शिल्प । थोड़ लिखलनि, मुदा बेर-बेर चर्चित रहलाह ।

विनीत ठाकुर

"बाँकी अछि हम्मर दूधक कर्ज" प्रकाशित।

सुजीत कुमार झा, नेपाल

जिद्दी (लघुकथा संग्रह), चिड़ै (लघुकथा-संग्रह), रिपोर्टर डायरी (रिपोर्ताज), गन्ध (लघु कथा संग्रह), खजुरी बाली (लघु कथा संग्रह), कोइली घूरि आउ (बाल लघु-विहनि कथा संग्रह), दूधमती- (सम्पादन- नेपाली आ मैथिलीमे)।

सरोज खिलाड़ी

नेपालक पहिल मैथिली रेडियो नाटक संचालक

देवांशु वत्स

जन्म- तुलापट्टी, सुपौल। मास कम्युनिकेशनमे एम.ए., हिन्दी, अंग्रेजी आ मैथिलीक विभिन्न पत्र-पत्रिकामे कथा, लघुकथा, विज्ञान-कथा, चित्र-कथा, कार्टून, चित्र-प्रहेलिका इत्यादिक प्रकाशन। विशेष: गुजरात राज्य शाला पाठ्य-पुस्तक मंडल द्वारा आठम कक्षाक लेल विज्ञान कथा �जंग� प्रकाशित (2004 ई.), नताशा: मैथिलीक पहिल-चित्र-श्रृंखला (कॉमिक्स) प्रकाशित।

संतोष मिश्र, नेपाल

पोसपुत (लघुकथा-संग्रह), उदास मोन (लघुकथा-संग्रह), एना-किए (कविता-संग्रह), अएना (संपादन- कविता-संग्रह)।

सुनील कुमार मल्लिक, गायक, जनकपुर, नेपाल 1968-

मैथिलीक गायक-सङ्गीतकारक रूपमे प्रसिद्ध छथि। मैथिली भाषाक गीतसभमे मौलिक तथा सार्थक सङ्गीतक सृजनमे हिनक सक्रियता प्रशंसनीय छनि। सुनीलक गायन तथा सङ्गीतमे कैसेट एलबमसभ सेहो बाहर भेल अछि।लेखनदिस हिनक सक्रियता परिमाणात्मक रूपमे कम रहितहुँ गुणात्मक दृष्टिएँ हृदयस्पर्शी मानल जाइत अछि।पेशासँ विज्ञान-शिक्षक छथि।

धीरेन्द्र प्रेमर्षि, सिरहा, नेपाल 1967-

वि.सं.२०२४ साल भादव १८ गते सिरहा जिलाक गोविन्दपुर-१, बस्तीपुर गाममे जन्म लेनिहार प्रेमर्षिक पूर्ण नाम धीरेन्द्र झा छियनि।कान्तिपुरसँ हेल्लो मिथिला कार्यक्रम प्रस्तुत कर्ता जोड़ी रूपा-धीरेन्द्रक धीरेन्द्रक अबाज गामक बच्चा-बच्चा चिन्हैत

रबीन्द्र नारायण मिश्र

पिताक नाम:स्वर्गीय सूर्य नारायण मिश्र, माताक नाम:स्वर्गीया दया काशी देवी, पैतृक ग्राम:अडेर डीह, मातृक:सिन्घिआ ड्योढी। वृति: योजना आयोगक उप सचिव, दिल्लीमे स्पेशल मेट्रोपोलिटन मजिस्ट्रेट। आब सेवा निवृत्त। शिक्षा: चन्द्रधारी मिथिला महाविद्यालयसँ बी.एस-

कुमार भास्कर

अछि। �पल्लव� मैथिली साहित्यिक पत्रिका आ �समाज� मैथिली सामाजिक पत्रिकाक सम्पादन।

सी. भौतिकी विज्ञानमे प्रतिष्ठा; दिल्ली विश्वविद्यालयसँ विधि स्नातक। प्रकाशित कृति : मैथिली:-

१. �भोरसँ साँझ धरि� (आत्म कथा), २. �प्रसंगवश� (निवंध), ३. �स्वर्ग एतहि अछि� (यात्रा प्रसंग), ४. �फसाद� (कथा संग्रह) ५. `नमस्तस्यै� (उपन्यास) ६. विविध प्रसंग (निवंध) ७.महराज (मैथिली उपन्यास) ,८.लजकोटर (मैथिली उपन्यास) ,९.सीमाक ओहि पार (मैथिली उपन्यास) १०.समाधान(निवंध संग्रह) ११.मातृभूमि(उपन्यास) १२.स्वप्नलोक(उपन्यास) १३.शंखनाद(उपन्यास)।

अमरेन्द्र यादव, नेपाल

आमोद कुमार झा

१९६८-२०२१

बिम्बक पथार (कविता संग्रह) प्रकाशित

मनोज कुमार मण्डल

प्रसिद्ध कवि। गद्य रचना सेहो।

रवि भूषण पाठक

रिहर्सल (नाटक), विदेह:सदेह २९ (रवि भूषण पाठक आ डॉ. कैलाश कुमार मिश्र- अंक १-३५० सँ), विदेह:सदेह २७ (गजेन्द्र ठाकुर आ रवि भूषण पाठकक आन भाषासँ अनूदित गद्य

संदीप कुमार साफी

"बैशाखमे दलानपर" प्रकाशित, ऐ पोथीमे मैथिलीक पहिल दलित आत्मकथा संकलित भेल।

रघुनाथ मुखिया

आ पद्य- अंक १-३५० सँ)		
 प्रदीप पुष्प	 मुन्ना जी मोकाम दिस (बीहनि कथा संग्रह), प्रतीक (विहनि कथा संग्रह), माँझ आंगनमे कतिआएल छी (मैथिली गजल संग्रह), हम पुछैत छी (साक्षात्कार), तीन टा बाल नाटक (मैथिली बाल साहित्य), खुरलुच्ची (मैथिली बाल कविता- बाल साहित्य), घाह (हाइकू-टंका संग्रह)	 राम चन्द्र राय सपना साकार (कथा संग्रह) प्रकाशित।
 विनीत उत्पल हम पुछैत छी (कविता संग्रह), रेहन पर रग्घू - काशीनाथ सि हक हिन्दी उपन्यासक मैथिली अनुवाद,	 आचार्य रामानन्द मण्डल सामाजिक चिंतक सीतामढ़ी,सेवानिवृत्त प्रधानाध्यापक, माता-चन्द्र देवी, पिता-स्व०राजेश्वर मंडल, पत्नी-प्रमिला देवी, जन्म तिथि-०१ जनवरी १९६० योग्यता-एम-एससी (रसायन शास्त्र), एम ए (हिन्दी)। रूचि- साहित्यिक,	 पं बाल गोविन्द 'आर्य' घरक नाम- गोविन्द यादव। वर्ण-प्रकरण-भाष्य (आधुनिक मैथिली व्याकरण) प्रकाशित।

मन्त्रद्रष्टाऋष्यश्रृङ्ग- लेखक हरिशंकरश्रीवास्तव "शलभ" (हिन्दीसँ मैथिली अनुवाद), मोहनदास- उदय प्रकाशक हिन्दी उपन्यासक मैथिली अनुवाद	मैथिली-हिन्दी कविता -कहानी लेखन आ आलेख। प्रकाशित पोथी - मैथिली कविता संग्रह भासा के न बांटियो। २०२२ प्रकाशित रचना - सझिया कविता संग्रह पोथी - जनक नंदिनी जानकी आ शौर्य गान। २०२२ पत्रिका -मिथिला समाज, घर -बाहर आ अपूर्वा (मैसाम)। अखबार - दैनिक मैथिल पुनर्जागरण प्रकाश। सामाजिक-सामाजिक चिंतन, दायित्व- पूर्व जिला प्रतिनिधि, प्राथमिक शिक्षक संघ, डुमरा, सीतामढ़ी। स्थायी पत्ता- ग्राम-पिपरा विशनपुर थाना-परिहार जिला-सीतामढी। वर्तमान पता-पिपरा सदन,मुरलियाचक वार्ड-04 सीतामढ़ी पोस्ट-चकमहिला जिला-सीतामढी राज्य-बिहार पिन-843302	
 लालदेव कामत दिव्य दृष्टि (निबन्ध-प्रबन्ध-समालोचना) प्रकाशित।	 पं कैलाश कुमार मिश्र समाजशास्त्री- मानव विज्ञानी। कथा कविता आ मानव वैज्ञानिक आलेख सभ प्रकाशित।	 रामकृष्ण परार्थी "दू पटरीक बीच", "प्रतिकार एखन बाँकी अछि" कविता संग्रह प्रकाशित। दलित लेखन लेल प्रसिद्ध।
 नारायण यादव सल्हैता-गुरुमैता (अमृत पर्वक अवसर पर स्वतंत्रता सेनानी लोकनिक स्मरण) प्रकाशित।	 उमेश मंडल निश्तुकी- कविता संग्रह, मिथिलाक संस्कार गीत, विध-व्यवहार गीत आ गीतनाद (संकलन), "मिथिलाक वनस्पति स्लाइड शो मिथिलाक जीव-जन्तु स्लाइड शो मिथिलाक जिनगी स्लाइड शो", सगर राति दीप जरय- इतिहास, दुध-पानि फराक-फराक (कथा एवं पाण्डुलिपि जगदीश प्रसाद मण्डल)-(छाया एवं सम्पादन- उमेश मण्डल), हिन्दुस्तानी मुसलमान और हि	 चन्द्रमणि

	न्दुस्तानियत - मूल हिन्दी लेख- गीतेश शर्मा, मैथिली अनुवाद- उमेश मण्डल।	
 स्व. हेमकान्त झा, गायक	 मुरलीधर, मैथिली फिल्म निर्देशक	 कुंज बिहारी, मैथिली गायक
 रामबाबू झा, गायक	 बि.पि.उदासी	 जितेन्द्र सहयोगी
 उदितनारायण फिल्म गायक	 प्रकाश झा, फिल्म निर्देशक	 कीर्ति आजाद क्रिकेट
 श्रीराम झा शतरंज	 अभिषेक झा गोल्फ	 अशोक कुमार 1981- साधारण काष्ठकारक परिवारमे समस्तीपुर जिलाक मोखियारपुर सखलानी गाममे जनमल अशोक कुमार कहियो स्कूल नहि गेलाह। दिनमे पचास टाका कमेनिहार दिल्लीक एकटा गोल्फ क्लबक एहि कैडीकेँ 1994 ई. मे चोरिक मिथ्यारोप लगा कए गोल्फ कोर्ससँ बाहर कए देल गेल। वैह कैडी दस

सालक भीतर भारतक नम्बर एक गोल्फर बनि गेल।

राजेश रंजन, मैथिली फेडोरा प्रोजेक्ट

संजय झा

सुल्तानगंज, भागलपुर। मोटोरोलाक सी.ई.ओ.।

बिन्देश्वर पाठक

राजकमल झा, अंग्रेजी लेखक, पत्रकार

हिनकर अंग्रेजी उपन्यास "द ब्लू बेडस्प्रेड" , "इफ यू आर अफरेड ऑफ हाइट्स" आ "फायरप्रूफ" प्रकाशित छन्हि। "द ब्लू बेडस्प्रेड" (१९९९)पर हुनका "कॉमनवेल्थ राइटर्स प्राइज फॉर बेस्ट फर्स्ट बुक- यूरेशिया" भेटल छन्हि। राजकमल झा श्री मुनीश्वर झा आ श्रीमती रंजना झाक पुत्र छथि, "आइ.आइ.टी.खड़गपुर"सँ बी.टेक.छथि, आ आइ काल्हि दिल्लीमे रहै छथि, जतए ओ "इण्डियन एक्सप्रेस" मे एडिटर छथि।

मानस बिहारी वर्मा, वैज्ञानिक

फणीश्वर नाथ 'रेणु' मिथिला रत्न 1921-1977

रामधारी सिंह 'दिनकर' मिथिला रत्न 1908-1974

रामवृक्ष बेनीपुरी 1899-1967

डॉ. हरिवंश तरुण 1927-2009

जन्म 21 जून 1927 ई.।
गाम- चकसलेम, पो.- पटोरी, जिला- समस्तीपुर।
तीन दर्जन सँ बेशी हिन्दी पोथी जाहिमे काव्य-कथा-प्रबन्ध सम्मिलित अछि।

हरिशंकर श्रीवास्तव "शलभ" 1934-

स्व. जनार्दन प्रसाद झा 'द्विज'

हिन्दीक साहित्यकार।

रामेश्वर प्रेम

हिन्दीक नाटककार।

डॉ. नवल किशोर दास "नवल"

मोहनानन्द झा 1955-

रामाज्ञा शशिधर

गणेश चंचल १९३०-२०११

डॉ. अमरेन्द्र

गोरेलाल मनीषी

कुन्दन अमिताभ

शंभु अगेही

जन्म ८ जनवरी १९४१, प्रकाशित कृति:ओझराएल डीह (कथा-काव्य) १९९८, सतंजा (कथा संग्रह)१९९९, तेसरी बेरिआ (कथा काव्य)२००३, बज्जिका छंद विभास २००७

पोद्दार रामावतार अरुण १९२३ -१९९९

मजहर इमाम १९३०-२०१२

अरुण प्रकाश १९४८-२०१२

अंशुमन पाण्डेय

तिरहुता यूनीकोडक आवेदनकर्ता।

दिनेश कुमार मिश्र

मिथिलाक बाढ़िक एक्स्पर्ट। मिथिलाक मोटा-मोटी सभ धारपर किताब प्रकाशित। उत्तर बिहार की व्यथा कथा (१९९०), कोसी- उम्र कैद से सजा-ए-मौत तक (१९९२) बंदिनी महानंदा (१९९४), बोया पेड़ बबूल का- बाढ़ नियंत्रण का रहस्य (२०००), बगावत पर मजबूर मिथिला की कमला नदी (२००४), भुतही नदी और तकनीकी झाड़- फूक (२००५), , दुई पाटन के बीच में- कोसी नदी की कहानी (२००६) तथा बागमती की सद्गति (२०१०)।

ओमप्रकाश भारती १९६८-

कोसी नदीक लोक सांस्कृतिक अध्ययन - नदियाँ गाती हैं, बिहार के पारम्परिक नाट्य आ मैथिलीक लोक नाट्य प्रकाशित

वैदेही सीता

याज्ञवल्क्य पत्नी मैत्रेयी

याज्ञवल्क्यक दू टा पत्नी छलथिन्ह पहिल कात्यायनी आ दोसर मैत्रेयी। मैत्रेयी ब्रह्मवादिनी छलीह। कात्यायनीसँ हुनका तीनटा पुत्र छलन्हि- चन्द्रकान्ता, महामेघ आ विजय।

मोतीदाइ

मिथिलाक रजक (धोबि) जातिक लोकदेवता

बिहुला

चम्पानगरक बिहुला।

गांगो देवी

मिथिलाक मलाह जातिक लोकदेवता। गांगोदेवीक भगता अखनो मिथिलाक मलाह लोकनिमे प्रचलित अछि।

रेशमा, कुसुमा, फुल्वा

मोरंगक मोतीसायर

विन्ध्यवासिनी देवी मैथिली लोक गीत 1920-2006

कामेश्वरी देवी 1922-

मधुबनी जिलाक नवानी गामक। जन्म १९२२ ई. मे अपन मातृक नाहरमे भेलनि। पति पं मदनमोहन झा। बरौनीवासी प्रसिद्ध तान्त्रिक पण्डित केशव मिश्र हिनक पिता छलथिन। "मिथिला संस्कार गीत" पोथी।

कुसुमलता कर्ण

अणिमा सिंह 1924-

समीक्षिका, अनुवादिका, सम्पादिका। प्रकाशन: मैथिली लोकगीत, वसवेश्वर (अनु.), शिशु खेल गीत आदि। लेडी ब्रेबोर्न कॉलेज, कलकत्तामे पूर्व प्राध्यापिका।

लिली रे 1933-

जन्म:२६ जनवरी, १९३३,पिता:भीमनाथ मिश्र,पति:डॉ. एच.एन्.रे, दुर्गागंज, मैथिलीक विशिष्ट कथाकार एवं उपन्यासकार। मरीचिका उपन्यासपर साहित्य अकादेमीक १९८२ ई. मे पुरस्कार। मैथिलीमे लगभग दू सय कथा आ पाँच टा उपन्यास प्रकाशित। विपुल बाल साहित्यक सृजन। अनेक भारतीय भाषामे कथाक अनुवाद-प्रकाशित। पहिल प्रबोध सम्मान 2004 सँ सम्मानित।

चित्रलेखा देवी 1935-

मोहिनी झा 1937-

डॉ. सावित्री झा

कविता देवी 1942-

प्रमिला झा

शान्ति सुमन 1942-

जन्म 15 सितम्बर 1942, कासिमपुर, सहरसा, बिहार, प्रकाशित कृति, �ओ प्रतीक्षित, परछाई टूटती, सुलगते पसीने, पसीने के रिश्त, मौसम हुआ कबीर, समय चेतावनी नहीं देता, तप रेहे कचनार, भीतर-भीतर आग, मेघ इन्द्रनील (मैथिली गीत संग्रह), शोध प्रबंध: मध्यवर्गीय चेतना और हिन्दी का आधुनिक काव्य, उपन्यास: जल झुका हिरन। सम्मान: साहित्य सेवा सम्मान, कवि रत्न सम्मान, महादेवी वर्मा सम्मान। अध्यापन कार्य।

प्रभावती झा 1945-1999

स्व. इलारानी सिंह 1945-1993

इलारानी सिंह: जन्म 1 जुलाई, 1945, निधन : 13 जून, 1993, पिता : प्रो. प्रबोध नारायण सिंह सम्पादिका : मिथिला दर्शन, विशेष अध्ययन : मैथिली, हिन्दी, बंगला, अंग्रेजी, भाषा विज्ञान एवं लोक साहित्य । प्रकाशित कृति : सलोमा (आस्कर वाइल्डक फ्रेंच नाटकक अनुवाद 1965), प्रेम एक कविता (1968) बंगला नाटकक अनुवाद, विषवृक्ष (1968) बंगला नाटकक अनुवाद, विन्दंती (1972), स्वरचित: मैथिली कविता संग्रह (1973), हिन्दी संग्रह।

उषाकिरण खान 1945-

जन्म:२४ अक्टूबर १९४५,कथा एवं उपन्यास लेखनमे प्रख्यात । मैथिली तथा हिन्दी दूनू भाषाक चर्चित लेखिका ।प्रकाशित कृति:अनुंत्तरित प्रश्न, दूर्वाक्षत, हसीना मंज़िल, भामती (उपन्यास) । २०१०-श्रीमति उषाकिरण खान (भामती, उपन्यास) लेल साहित्य अकादेमी पुरस्कार- मैथिली।

नीरजा रेणु 1945-

जन्म: ११ अक्टूबर १९४५,नाम: कामाख्या देवी,उपनाम:नीरजा रेणु,जन्म स्थान:नवटोल,सरिसबपाही ।शिक्षा: बी.ए.(आनर्स) एम.ए., पी-एच.डी.,गृहिणी ।प्रकाशित रचना : ओसकण (कविता मि.मि., १९६०) लेखन पर पारिवारिक, सांस्कृतिक परिवेशक प्रभाव । मैथिली कथा धारा साहित्य अकादेमी नई दिल्लीसँ स्वातन्त्र्योत्तर मैथिली कथाक पन्द्रह टा प्रतिनिधि कथाक सम्पादन ।सृजन धार पियासल कथा संग्रह,आगत क्षण ले कविता संग्रह,ऋतम्भरा कथा संग्रह,प्रतिच्छवि हिन्दी कथा संग्रह,१९६० सँ आइधरि सएसँ अधिक कथा, कविता, शोधनिबन्ध, ललितनिबन्ध,आदि अनेक पत्र-पत्रिका तथा अभिनन्दनग्रन्थमे प्रकाशित ।मैथिलीक अतिरिक्त किछु रचना हिन्दी तथा अंग्रेजीमे सेहो।२००३- नीरजा

रेणु (ऋतम्भरा, कथा)लेल साहित्य अकादमी पुरस्कार।

वीणा ठाकुर 1954-

जन्म- भवानीपुर, पण्डौल (मधुबनी)। पिता श्री श्रीमोहन ठाकुर। प्रकाशित कृति: मैथिली रामकाव्यक परम्परा, इतिहास-दर्पण (समीक्षा), विद्यापतिक उत्स (समालोचना), भारती (उपन्यास)

ज्ञानसुधा मिश्र

भारतक उच्चतम न्यायालयक चारिम महिला न्यायाधीश आ पहिल मैथिलानी।

जस्टिस मृदुला मिश्र

वीणा कर्ण 1946-

जन्म 3 नवम्बर 1946, गाम- पटोरी, पो.पंचगछिया, जिला- सहरसा। सदस्य, मैथिली साहित्य अकादेमी परामर्शदातृ समिति 1987-1993, सदस्य, भाषा परामर्शदातृ समिति (मैथिली), भारतीय ज्ञानपीठ। अवकाशप्राप्त विश्वविद्यालय आचार्य आ अध्यक्ष, मैथिली विभाग, पटना विश्वविद्यालय। **प्रकाशित कृति**- अर्गला, भावनाक अस्थिपंजर (मैथिली काव्य संग्रह), शंखनाद, तुभ्यमेव समर्पये, अनुबन्ध (हिन्दी काव्य संग्रह)। प्रकाश्य: सप्तपदी (मैथिली निबन्ध संग्रह), चारित्रिक पृष्ठभूमिमे मैथिलीक प्रसिद्ध उपन्यास, मैथिली-उपन्यासक कथा किछु कहैत अछि (मैथिली आलोचना); जिन्दगीनामा (हिन्दी काव्य संग्रह), क्रमशः (हिन्दी आलोचना)।

शेफालिका वर्मा 1943-

जन्म:९ अगस्त, १९४३,जन्म स्थान : बंगाली टोला, भागलपुर । शिक्षा:एम., पी-एच.डी. (पटना विश्वविद्यालय), ए. एन. कालेज, पटना मे हिन्दीक प्राध्यापिका पदसँ सेवानिवृत्त । नारी मनक ग्रन्थिकेँ खोलि:करुण रससँ भरल अधिकतर रचना। प्रकाशित रचना:झहरैत नोर, बिजुकैत ठोर; विप्रलब्धा (कविता संग्रह), स्मृति रेखा (संस्मरण संग्रह), एकटा आकाश (लघुकथा संग्रह), यायावरी (यात्रा-वृत्तान्त), भावाञ्जलि (काव्य-प्रगीत) , किस्त-किस्त जीवन (आत्मकथापर साहित्य अकादेमी पुरस्कार)। अर्थयुग (लघु कथा संग्रह)आखर-आखर प्रीत, नागफांस (उपन्यास)। २००४ ई.- डॉ. श्रीमती शेफालिका वर्मा, पटना;यात्री-चेतना पुरस्कार।

नीता झा 1953-

जन्म : २१-०१-१९५३,व्यवसाय:प्राध्यापिका । लेखन पर समाजक परम्परा तथा आधुनिकताक संस्कार सँ होइत विसंगतिक प्रभाव।प्रकाशित कृति : फरिच्छ, कथा संग्रह १९८४, कथानवनीत १९९०,सामाजिक असन्तोष ओ मैथिली साहित्य शोध समीक्षा । बिलाइ मौसी (बाल लघुकथा संग्रह)।

आशा मिश्र 1950-

डॉ. सुनीति झा

जन्म:६-७-१९५० ई.,प्रकाशित कथा मे मैथिकीक संग हिन्दी मे सेहो। सभसँ पैघ विजय मैथिली कथा संग्रह।

प्रेमलता मिश्र 'प्रेम' 1948-

जन्मस्थान:रहिका,माता:श्रीमती वृन्दा देवी,पिता:पं. दीनानाथ झा,शिक्षा:एम.ए., बी.एड.,प्रसिद्ध अभिनेत्री दू सयसँ बेशी नाटकमे भाग लेलनि।भंगिमा (नाट्यमंच) क भूतपूर्व उपाध्यक्षा, पत्रिकाक सम्पादन, कथालेखन आदिमे कुशल। �अरिपन� आदि अनेक संस्था द्वारा पुरस्कृत-सम्मानित।

डॉ. इन्दिरा झा 1957

मेनका मल्लिक 1966-

शारदा सिन्हा मैथिली लोकगीत 1953-

लालपरी देवी

शकुंतला चौधरी

गोदावरी दत्ता, मिथिला चित्रकला

उषा वर्मा 1948-

कमला चौधरी 1953-

कृति- मैथिलीक वेश-भूषा-प्रसाधन सम्बन्धी शब्दावली, प्रकाशनाधीन: बाटे बिलायल पानि (कथा संग्रह), पिया मधुमास (कविता संग्रह), आशापूर्णा देवीक बंगला लघु उपन्यास **मन मंजूषा**क मैथिली अनुवाद। मुजफ्फरपुरसँ प्रकाशित मैथिली साहित्यिक

सीता देवी, मिथिला चित्रकला

पत्रिका **स्वाती**क सम्पादन (१९८४-८५)।

गंगा देवी १९२८-१९९१

मिथिला चित्रकला

सरस्वती चौधरी, जनकपुर

डॉ वन्दना झा

काशी हिन्दू विश्वविद्यालयमे मदन मोहन मालवीय द्वारा मैथिली अध्यापन शुरू भेल मुदा ओ बादमे बन्द भऽ गेल। पुनः एकर अध्यापन लेल उप-कुलपति राकेश भटनागरक कार्यकालमे मैथिली अध्ययन केन्द्रक स्थापनाक २०२० मे घोषणा भेल, कला संकाय प्रमुख प्रो. विजय बहादुर समन्वयक आ वसंत महिला महाविद्यालय राजघाटक प्राध्यापक डॉ. वंदना झा कें सह-समन्वयक बनाओल गेल।

डॉ. अरुणा चौधरी

विभा रानी 1959-

मैथिली क 3 साहित्य अकादमी पुरस्कार विजेता लेखकक 4 गोट किताब "कन्यादान" (हरिमोहन झा), "राजा पोखरे में कितनी मछलियां" (प्रभास कुमार चाऊधरी), "बिल टेलर की डायरी" व "पटाक्षेप" (लिली रे) हिन्दीमे अनूदित छन्हि।2 गोट लोककथाक पुस्तक "मिथिला की लोक कथाएं" व "गोनू झा के किस्से"। मैथिली कथा संग्रह "खोहसँ निकसैत"।

ज्योत्सना चन्द्रम 1963-

जन्मतिथि: १५ दिसम्बर, १९६३,जन्मस्थान : मरूआरा, सिंधिया खुर्द, समस्तीपुर,पिता : श्री मार्कण्डेय प्रवासी,माता: श्रीमती सुशीला झा,अध्यापन ।सुपरिचित कवयित्री, कथाकार । प्रकाशित कृति: बोनसाई (कविता संग्रह), झिझिरकोना (कथासंग्रह)।

सुस्मिता पाठक 1962-

जन्म: सुपौल, बिहार । परिचिति
कविता संग्रह प्रकाशित ।
कथावाचक, कथासंग्रह प्रकाशनाधीन
। राजनीति शास्त्रमे एम.ए.।
संगीत, पेंटिंगमे रुचि । मैथिलीक पोथी
पत्रिका पर अनेक रेखाचित्र प्रकाशित
। समकालीन जीवन, समय, आ तकर
स्पंदनक कवयित्री । अनेक भाषामे
रचनाक अनुवाद प्रकाशित।

उर्मिला देवी, मिथिला चित्रकला

यमुना देवी, मिथिला चित्रकला

यशोदा देवी, मिथिला चित्रकला

रमा झा, सम्पादक मिथिला दर्पण

पन्ना झा

अनुभूति (लघुकथा संग्रह)।

सुधा कर्ण

नूतन दास

सम्पादिका, मिथिलांगन

राधिका झा, अंग्रेजी लेखिका

हुनकर अंग्रेजी
उपन्यास "स्मेल" आ "लैन्टर्न्स ऑन देयर
हॉर्न्स" आ अंग्रेजी लघु कथा संग्रह "द
एलीफेन्ट एण्ड द मारुति" प्रकाशित अछि।
उपन्यास "स्मेल" लेल हुनका "फ्रेन्च प्रिक्स
गुएरलेन" पुरस्कार भेटल छन्हि आ ई पोथी
सोलह भाषामे अनूदित भेल अछि।
राधिका "एमहर्स्ट
कॉलेज"सँ "एन्थ्रोपोलोजी" पढ़ने छथि
आ "शिकागो विश्वविद्यालय"सँ राजनीति
विज्ञानमे मास्टर्स डिग्री लेने छथि।
ओ "हिन्दुस्तान टाइम्स" आ "बिजनेस
वर्ल्ड"मे काज केने छथि आ संगमे "राजीव
गांधी फाउन्डेशन, दिल्ली" मे सेहो, जतए ओ

आतंकवादसँ पीड़ित बच्चा सभ लेल सम्पर्क कार्यक्रमक प्रारम्भ केने रहथि। आइ काल्हि ओ अपन पति आ बच्चीक संग टोक्योमे रहै छथि।

स्वयंप्रभा झा 1970-

रूपा धीरू 1973-

रूपा धीरू- जन्मस्थान- मयनाकडेरी, सप्तरी, श्रीमती पूनम झा आ श्री अरूणकुमार झाक पुत्री।स्थायी पता- अञ्चल- सगरमाथा, जिल्ला- सिरहा। प्रथम प्रकाशित रचना-कोइली कानए, माटिसँ सिनेह (कविता),भगता बेङक देश-भ्रमण (कनक दीक्षितक पुस्तकक धीरेन्द्र प्रेमर्षिसँग मैथिलीमे सहअनुवाद,सङ्गीतसम्बन्धी कृति- राष्ट्रियगान, भोर, नेहक वएन, चेतना, प्रियतम हमर कमौआ (पहिल मैथिली सीडी), प्रेम भेल तरघुस्कीमे, सुरक्षित मातृत्व गीतमाला, सुखक सनेस। सम्पादन- पल्लव, मैथिली साहित्यिक मासिक पत्रिका, सम्पादन-सहयोग,हमर मैथिली पोथी (कक्षा १, २, ३, ४ आ ५ आ कक्षा 9-10 क ऐच्छिक मैथिली विषय पाठ्यपुस्तकक भाषा सम्पादन)।

रंजना झा, विद्यापति संगीत गायिका

रश्मि दत्त, गायिका, जनकपुर

कामिनी कामायनी

मुन्नी झा युवा रचनाकार

कामिनी 1978- युवा कवियित्री	रुक्साना सिद्दीकी	कल्पना मिश्र, मैथिली रंगमंच
 ज्योति झा, , मैथिली रंगमंच	 किरण झा, मैथिली रंगमंच	 प्रियंका झा, मैथिली रंगमंच
 ऋतु कर्ण, मैथिली रंगमंच	 ज्योति वत्स, रंगमंच	 नेहा वर्मा, रंगमंच
 सविता	 अनुप्रिया	 मृदुला प्रधान
 अरुण मिश्र, महिला बॉक्सिंग	 राखी दास, मिथिला चित्रकला	 बनारसी पंडित,मिथिला चित्रकला, धनुषा, नेपाल

 देवकला देवी कर्ण,मिथिला चित्रकला, नेपाल	 मदनकला कर्ण,मिथिला चित्रकला, नेपाल	 महासुन्दरी देवी,मिथिला चित्रकला
 निर्जला झा, मिथिला चित्रकला, नेपाल	 फुलो साह, मिथिला चित्रकला, महोत्तरी, नेपाल	 रजनी पल्लवी
 संगीता कुमारी, मैथिली फेडोरा प्रोजेक्ट	 विन्देश्वरी दास	 गौरी सेन
 सीमा झा	 वाणी मिश्र, कवियित्री १९५३-१९९६ कोइलख, मधुबनी। जन्मस्थान तिलाठी, नेपाल।	 मौसमी बनर्जी, कवियित्री

शैल झा

शान्ति देवी

शशिबाला

पिता श्री उग्र नारायण लाल, पति श्री उमेश कुमार कण्ठ (बिसहथ)। शिवा कश्यप आ कृष्ण कुमार कश्यपक सहयोगसँ "भारती विकास संस्था"क स्थापना। रचना: कृष्ण कुमार कश्यपक संग "मेघदूत" आ "गीत-गोविन्द"क मैथिली अनुवाद, माछ-भात, मिथिला चित्र-शिक्षा, भाग-१, मिथिला चित्र-कोर, भाग-३।

मुन्नी कामत

सुखल मन तरसल आँखि, अंतत: (कविता संग्रह), चुक्का (बाल कथा संग्रह) प्रकाशित।

प्रेरणा झा

मिथिला लोक कला

अंशुमाला

मैथिली लोकगीत।

श्वेता झा चौधरी, चित्रकार

गाम सरिसव-पाही, ललित कला आ गृहविज्ञानमे स्नातक। मिथिला चित्रकलामे सर्टिफिकेट कोर्स।कला प्रदर्शिनी: एक्स.एल.आर.आइ., जमशेदपुरक सांस्कृतिक कार्यक्रम, ग्राम-श्री मेला जमशेदपुर, कला मन्दिर जमशेदपुर (एक्जीवीशन आ वर्कशॉप)।कला सम्बन्धी कार्य: एन.आइ.टी. जमशेदपुरमे कला प्रतियोगितामे निर्णायकक रूपमे सहभागिता, २००२-०७ धरि बसेरा, जमशेदपुरमे कला-शिक्षक (मिथिला चित्रकला), वूमेन कॉलेज पुस्तकालय आ हॉटेल बूलेवार्ड लेल वाल-पेंटिंग।प्रतिष्ठित स्पॉन्सर: कॉरपोरेट कम्युनिकेशन्स, टिस्को; टी.एस.आर.डी.एस, टिस्को;

श्वेता झा

मिथिला चित्रकला, सम्प्रति सिंगापुरमे निवास।

रानी झा

ए.आइ.ए.डी.ए., स्टेट बैंक ऑफ इण्डिया, जमशेदपुर; विभिन्न व्यक्ति, हॉटेल, संगठन आ व्यक्तिगत कला संग्राहक।

हॉबी: मिथिला चित्रकला, ललित कला, संगीत आ भानस-भात।

मोती कर्ण

मिथिला चित्रकला

निक्की प्रियदर्शिनी

प्रज्ञा झा

डॉ. नलिनी चौधरी

नीलम चौधरी, कथक नृत्यांगना

इरा मल्लिक

पिता स्व. शिवनन्दन मल्लिक, गाम- महिसारि, दरभंगा। पति श्री कमलेश कुमार, भरहुल्ली, दरभंगा।

गुंजन कर्ण

राँटी मधुबनी, सम्प्रति यू.के.मे रहै छथि। www.madhubaniarts.co.uk पर हुनकर कलाकृति देखि सकै छी।

पूनम मंडल

प्रियंका झाक संग मैथिली न्यूज पोर्टल "समदिया" www.esamaad.blogspot.com क संचालन।

प्रियंका झा

पूनम मंडलक संग मैथिली न्यूज पोर्टल "समदिया" www.esamaad.blogspot.com क संचालन।

स्तुति नारायण

डॉ. ललिता झा १९५१

जन्म
पनिचोभ, दरभंगामे। "मैथिलीक
भोजन सम्बन्धी
शब्दावली" प्रकाशित"।

आरती कुमारी १९६७-

"मैथिली मुक्तक काव्यमे
नारी" प्रकाशित।

मीना झा

ब्रेस्ट कैसरक समस्यापर विदेह मे मीना झा केर एकटा लघु कथा प्रकाशित भेल। ई मैथिलीक पहिल कथा छल जे ब्रेस्ट कैसर पर लिखल गेल। हिन्दीमे सेहो ताधरि एहि विषयपर कथा नहि लिखल गेल छल।

अनुपमा प्रियदर्शिनी

पति डॉ. रतन कर्ण, गाम- उजान (बड़कागाम), पो. लोहना रोड, जिला दरभंगा। सम्प्रति लोजियाना (संयुक्त राज्य अमेरिकामे), शिक्षा- एम.एस.सी. (जंतु विज्ञान), ल.ना. मिथिला वि.वि., दरभंगा; बी.एस.सी. बी.आर. अम्बेडकर वि.वि. मुजफ्फरपुरसँ, हॉबी, मिथिला चित्रकला, कमप्यूटराइज्ड चित्रकला, ललित कला। उपलब्धि: अखिल भारतीय कला आ दस्तकारी प्रतियोगिताक पुरस्कार 1995 मे; संस्कार भारती भाव नृत्य प्रतियोगिता 1989 मे सहभागी।

मैथिली ठाकुर

○मैथिली लोकगीत आ शास्त्रीय संगीत गायिका।

सोनी नीलू झा

मैथिली रंगमंच। "औनी-पथारी" कविता संग्रह प्रकाशित।

शिखा

मैथिली रंगमंच।

प्रीति ठाकुर

गाम- जगेली, भाया तारानगर, पूर्णियाँ। मैथिली बाल साहित्यमे "गोनू झा आ आन चित्र कथा २००८", "मैथिली चित्रकथा

२००९" आ "मिथिलाक लोकदेवता २०१०", विद्यापतिक पुरुष परीक्षा (बाल साहित्य) २०१४ प्रकाशित।

अनुपमा झा

ट्रांसपेरेंसी इंटरनेशनल, भारत।

विनीता मल्लिक

रेवती मिश्र

अनामिका राज

शान्ति लक्ष्मी चौधरी

ग्राम गोविन्दपुर, जिला सुपौल निवासी आ राजेन्द्र मिश्र महाविद्यालय, सहरसा मे कार्यरत पुस्तकालयाध्यक्ष श्री श्यामानन्द झाक जेष्ठ सुपुत्री, आओर ग्राम महिषी (पुनर्वास आरापट्टी), जिला सहरसा निवासी आ दिल्ली स्कूल ऑफ इकानोमिक्स सँ जुड़ल अन्वेषक आ समाजशास्त्री श्री अक्षय कुमार चौधरीक अर्धांगिनी छथि। प्राणीशास्त्र सँ स्नातकोत्तर रहितो शिक्षाशास्त्रक स्नातक शिक्षार्थी आ एकटा समाजशास्त्री सँ सानिध्यक चलिते आम जीवनक सामाजिक बिषय-बौस्तु आ खास कऽ महिलाजन्य सामाजिक समस्या आ प्रघटनामे हिनक विशेष अभिरूचि स्वभाविक।

डॉ कल्पना मणिकान्त मिश्र

पिता डॉ शिव कुमार झा, गाम राटी, सासुर- गजहारा। मेडिकल शिक्षा जे. जे. हॉस्पीटल/ ग्रान्ट हॉस्पीटलसँ सम्पन्न कय स्त्री-रोग विशेषज्ञ। मुम्बइसँ १९८०-८२ मे प्रकाशित होइबला मैथिली पत्रिका "विदेह"क पति डॉ मणिकान्त मिश्र (निर्माता- मैथिली फिल्म- आउ पिया हमर नगरी) संग सम्पादन।

कुसुम ठाकुर

नन्दिनी पाठक १९६१-

कल्पना झा १९६५-

प्रत्यावर्तन (आत्मकथा)

पाथरक शहर (कविता संग्रह)

गोसाउनिक गीत, नशामुक्ति हित गाबी गीत, निनियाँ (बाल साहित्य) आ यायावरी- शेफालिका वर्मा (हिन्दी अनुवाद कल्पना झा) प्रकाशित।

स्वाति शाकम्भरी

कविता संग्रह पूर्वागमन प्रकाशित

रोमिशा झा

आँजुर भरि इजोत (कविता संग्रह) प्रकाशित।

सविता झा "सोनी"

"स्त्रीक अकाश"- कविता संग्रह आ "मिथिलामे सियाराम" प्रकाशित।

आभा झा

कने हमरो सुनू, चिनबार (कविता संग्रह), प्रतीक्षा (कथा संग्रह), सिनेहक दाम (बीहनि कथा संग्रह), आलोचनाक वातायन (आलोचना), सीताक स्वर (शृंखलाबद्ध काव्य) प्रकाशित।

दीपा मिश्र

सम्पादिका- वाची।

पल्लवी मण्डल

कवि।

विजेता चौधरी

कविता संग्रह-"धाराक विरुद्ध" आ कथा संग्रह "कर्फ्यू" प्रकाशित।

अभिलाषा १९८८-

मूल नाम- अभिलाषा कुमारी। "पह", "ओ छौंड़ी" (कथा संग्रह) आ पोथी-पाठ (आलोचना) प्रकाशित।

बिभा विमर्श १९७८-

मूल नाम- बिभा झा। पिता: श्री सुखचंद्र झा; पति:श्री शम्भूनाथ झा, शिक्षा/ बी.ए., वृत्ति- व्यापार, स्थायी पता- पैत्रिक- जिल्ला महोत्तरी /ग्राम महोत्तरी जलेश्वर (नेपाल), वर्तमान- लामपाटी मार्ग ५९७, काठमांडू (नेपाल)। साहित्यिक उपलब्धि- गोरखापत्र,

			आँजुर, आङन, समय राग, यात्री लोकोत्सव स्मारिका- ऐसभमे कविता प्रकाशित। मैथिलीमे प्रकाशित पहिल रचना- विषक भूजा (कविता) २०१८ मे। कविता संग्रह "नहि सीता नहि" प्रकाशित।

